

ΒΙΚΤΩΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΙΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1965

ΣΤ'

89

ΣΧΒ

Αρριανός

$A \rho \times A / r = 21$

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΣΤ'

89

ΣΧΒ

ΒΙΚΤΩΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ

Αρριανός

APPIANOY

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1965

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πρεβ. Θωβες δίδασκαλος ομηρος
1983

009
κηΣ
27913
341

Κεφαλὴ ἀνδριάντος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐκ Μαγνησίας
(Μουσείον Κωνσταντινουπόλεως)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'. Τὰ γράμματα εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα.

Τὰ διασωθέντα ἔργα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ ποιητῶν μαρτυροῦν, ὅτι οἱ πρόγονοί μας ἐκαλλιέργησαν ὑπερόχως ὅλα τὰ εἴδη τοῦ λόγου. Τὰ δημιουργήματα αὐτῶν εἰς τὴν ποίησιν καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον εἶναι ἀθάνατα μνημεῖα, προκαλοῦντα τὸν θαυμασμὸν ὅλων τῶν πολιτισμένων ἀνθρώπων.

Εἰς τὴν ἐπικήν ποίησιν λ.χ. δὲν ἔχει ἀναφανῆ μέχρι σήμερον ποιητὴς ἀνώτερος ἀπὸ τὸν Ὁμηρον καὶ πολὺ διάγοι ἡμποροῦν νὰ συ-αγωνισθοῦν τὸν ἴδιον μας λυρικὸν ποιητὴν Πίνδαρον ἢ τοὺς δραματικούς μας ποιητάς, τὸν Αἰσχύλον, τὸν Σοφοκλέα, τὸν Εύριπιδην.

Ἄλλα καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον ἡ δημιουργία τῶν προγόνων μας εἶναι ἀφιαστος. Εἰς τὴν ἵστοριαν ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Θουκυδίδης, ὁ Ξενοφῶν, εἰς τὴν φιλοσοφίαν ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, εἰς τὴν ᾧ τορικήν ὁ Δημοσθένης, καὶ μαζὶ μὲ αὐτούς τόσοι ἄλλοι, ἀφισκαν ἔργα, τὰ δόποια δεικνύουν τὸν βαθμὸν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Β'. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἱστοριογραφίας.

Ο πεζὸς λόγος διεμορφώθη πολὺ βραδύτερον τῆς ποιήσεως. Τοῦτο ἔξηγεῖται, διότι ἡ ποίησις εἶναι κυρίως προϊὸν τῆς φαντασίας, τὴν δόποιαν εἶχε πλουσίαν ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ἐνῷ ὁ πεζὸς λόγος ἀπαιτεῖ ὀριμότητα σκέψεως καὶ ἀκριβολογίαν ἐκφράσεως. Εἰς τοῦτο ἄλλως τε συνετέλεσε καὶ ἡ σχετικῶς βραδεῖα διάδοσις τῆς γραφῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα (μόλις τὸν ἔβδομον αἰώνα π.Χ.).

Ἐκ δὲ τῶν εἰδῶν τοῦ πεζοῦ λόγου τὸ πρῶτον χρονολογικῶς ἀναπτυχθὲν εἶναι ἡ ἱστοριογραφία. Τοῦτο, διότι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, εὐχαριστούμενον ἀπὸ παλαιοτάτους χρόνους ν' ἀσχολῆται ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς ἐπικῆς ποιήσεως μὲ τὴν ἔνδοξον πάντοτε ἱστορίαν του αὐ-

τὴν ἐκινήθη πρῶτον νὰ ἐκθέσῃ καὶ διὰ τοῦ πεζοῦ λόγου, ὅταν ἀνδρῶθὲν ἥσθισθη τὴν πρὸς τοῦτο ἴκανότητα.

Ο πρῶτος ἄξιος τοῦ ὀνόματος ἴστορικός, ὁ ὄποιος καὶ πατὴρ τῆς ἴστορίας καλεῖται, εἶναι ὁ Ἡρόδοτος. Οὗτος γεννηθεὶς εἰς τὴν Ἀλικαρνασσὸν τῆς Μ. Ἀσίας τὸ 489 καὶ ἀποθανὼν τὸ 410 εἰς Θουρίους τῆς Ἰταλίας, ἔγραψε τὴν ἴστορίαν τῶν Περσικῶν πολέμων.

Ο μέγας Ἀθηναῖος ἴστορικὸς Θουκυδίδης (470 - 397) ἐτελειοποίησε τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ πεζοῦ λόγου καὶ συνέγραψε τὴν ἴστορίαν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (431 - 404). Ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὴν συμπληρώσῃ, διότι τὸ ἔργον του λήγει εἰς τὸ 21ον τοῦ πολέμου ἔτος. Ο Ἀθηναῖος ἴστορικὸς Ξενοφῶν (434 - 355) συνέχισε τὴν ἴστορίαν τοῦ πολέμου τούτου καὶ ἐξέθεσε τὰ μετ' αὐτὸν γεγονότα εἰς τὰ «Ἐλληνικά» του. Οὗτος εἶναι ὁ συγγραφεὺς καὶ τῆς γνωστῆς μας «Κύρου Ἀναβάσεως», καθὼς καὶ ἄλλων ἴστορικῶν, φιλοσοφικῶν καὶ πολιτικῶν ἔργων.

Μετὰ τοὺς τρεῖς τούτους ἴστορικους καὶ ἄλλους κατὰ καιρούς ἀνεφάνησαν, ἐκ τῶν ὄποιων γνωστότεροι εἶναι οἱ μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπὶ Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας ἀκμάσαντες Πλούταρχος ἐκ Χαιρωνείας (50 - 127 μ.Χ.) καὶ Ἀριανός, περὶ τοῦ ὄποιου ηδηθὸς ἀσχοληθῶμεν ἰδιαιτέρως, διότι μᾶς ἐνδιαιφέρει ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Γ'. Ο βίος τοῦ Ἀρριανοῦ.

Ο Ἀρριανός, γεννηθεὶς τὸ 95 μ.Χ. εἰς τὴν Νικομήδειαν τῆς Μικρασιατικῆς Βιθυνίας, ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν μᾶλλον πεπαιδευμένων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς του. Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἡ Ἑλλὰς εὑρίσκετο ὑπὸ τὴν Ρωμαϊκὴν κυριαρχίαν, ἡ ὄποια ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ωκεανοῦ μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Βορείου θαλάσσης μέχρι τῆς Αφρικῆς. Ο Ἀρριανός ἦτο σύγχρονος τῶν Ρωμαίων αὐτοκτρατόρων Ἀδριανοῦ (117 - 138 μ.Χ.), Ἀντωνίου τοῦ Εὐσεβοῦς (138 - 162 μ.Χ.) καὶ τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου (162 - 180 μ.Χ.). Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἔδειξε μεγάλην ἀγάπην πρὸς τὰ γράμματα. Νέος ὅν ἤθιεν εἰς τὴν Νικόπολιν τῆς Ἡπείρου, ὅπου εἶχεν ἵδρυσει φιλοσοφικὴν σχολήν ὁ ἐπιφανῆς στωικὸς φιλόσοφος Ἐπίκτητος (50 - 120 μ.Χ.). Ο Ἀρριανὸς ἔγινε προσφιλέστατος μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου τούτου καὶ διεκρίθη διὰ τὴν φιλομάθειάν του. Ἀργότερον μετέβη εἰς τὰς

'Αθήνας καὶ συνεπλήρωσε τὴν μόρφωσίν του εἰς τὰς ἐκεῖ ἀνθούσας τότε ῥητορικὰς καὶ φιλοσοφικὰς σχολάς. Εἰς τὰς 'Αθήνας ἐγνωρίσθη μὲ τὸν αὐτοκράτορα Ἀδριανὸν καὶ ἔξετιμήθη πολὺ παρ' αὐτοῦ. Προσ-κληθεὶς εἰς 'Ρώμην, ἀπέκτησε τὰ δικαιώματα τοῦ 'Ρωμαίου πολίτου καὶ προσέλαβε τὸ ὄνομα τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας, ἐπονομασθεὶς Φλάβιος. Κατὰ τὸ 130 μ.Χ. διωρίσθη τοπάρχης τῆς Καππαδοκίας. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο διετήρησεν ἐπὶ ἑπταετίαν. Διεκρίθη δὲ διὰ τὴν διοικητι-κήν του ἵκανότητα καὶ διὰ τὴν ἀνδρείαν, τὴν δόσιαν ἐπέδειξεν ἀπο-κρούσας τὰς ἐπιδρομὰς τοῦ Σκυθικοῦ λαοῦ τῶν Ἀλανῶν. Τὸ 147 ἐπα-νέρχεται εἰς τὰς 'Αθήνας, διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἐπώνυμος ἄρ-χων αὐτοῦ. Τὸ 171 γίνεται καὶ πρύτανις τῆς Πανδιονίδος φυλῆς. Εἰς βαθὺ γῆρας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του Νικομήδειαν, ὅπου ἀπέ-θανε περὶ τὸ 180.

Δ'. Ἔργα τοῦ Ἀρριανοῦ.

'Ο 'Αρριανὸς ὑπῆρξε πολυγραφώτατος συγγραφεύς. Εἰς τὸν ὅλον βίον του καὶ εἰς τὴν συγγραφικήν του δρᾶσιν εἶχεν ὡς πρότυπον τὸν Ξενοφῶντα. "Οπως ἐκεῖνος εἶχε πεφιλημένον διδάσκαλον τὸν Σωκρά-την, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ 'Αρριανὸς ἐτίμα καὶ ἡγάπα τὸν φιλόσοφον Ἐπίκτητον. Ἐπίσης ὅπως ὁ Ξενοφῶν, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ 'Αρριανὸς ἔγραψε ποικίλα συγγράμματα ἴστορικά, γεωγραφικά, φιλοσοφικά καὶ στρατιωτικά. "Ἐργα του εἶναι :

α) 'Ιστορικά : 'Η «Ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου», δι-ηρημένη εἰς 7 βιβλία, κατὰ μίμησιν τῆς «Κύρου Ἀναβάσεως» τοῦ Ξενο-φῶντος. Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἔξιστορεῖ ὅχι μόνον τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου κατὰ τῶν Περσῶν, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸν βίον του.

Πηγαὶ τῆς ἴστορίας του, καθὼς ὁ Ἰδίος ἀναφέρει εἰς τὸ προοίμιόν του, εἶναι τὰ παλαιότερα περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου συγγράμματα καὶ ἰδίως τὰ τοῦ Πτολεμαίου καὶ τοῦ Ἀριστοθούλου, οἱ δόποιοι ήσαν στρατηγοὶ παρακολουθήσαντες τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν.

"Αλλο ἴστορικὸν σύγγραμμα τοῦ 'Αρριανοῦ εἶναι τὸ ἐπιγραφόμενον «'Ινδική», εἰς τὸ ὄποιον περιγράφει τὴν χώραν τῶν Ἰνδῶν, τὰ ἥθη, τὰ ἔθιμα, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ πολιτεύματα αὐτῶν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐγράφη εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον, κατὰ μίμησιν τοῦ 'Ηροδότου.

β) Γεωγραφικά ἔργα εἶχε γράψει ἀρκετά. Ἐκ τούτων περιε-

σώθη μόνον δ «Περίπλους Εὔξείνου Πόντου», εἰς τὸν δόποῖν περιγράφονται τὰ παράλια τοῦ Εὔξείνου ἀπὸ Τραπεζοῦντος μέχρι Βυζαντίου, τὰ ὄποια δ ἵδιος εἶχεν ἐπισκεφθῆ, ὅταν ἦτο τοπάρχης τῆς Καππαδοκίας.

γ) Στρατιωτικὰ ἔργα εἶναι: 1) «Τέχνη τακτική», ὅπου πραγματεύεται περὶ τῆς στρατιωτικῆς τακτικῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ Μακεδόνων καὶ περὶ τοῦ ἀναδιοργανωθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἱππικοῦ τῶν Ρωμαίων. 2) «Ἐκταξίς τῶν Ἀλανῶν», δόποις ἐκθέτει τὴν διάταξιν τοῦ ῥωματικοῦ στρατοῦ εἰς τὴν κατὰ τῶν Ἀλανῶν ἐκστρατείαν.

δ) Φιλοσοφικὰ ἔργα εἶναι: 1) «Ἐπικήτου διατριβαῖ», εἰς τὰς ὄποιας ἐκθέτει τὴν διδασκαλίαν τοῦ στωικοῦ φιλοσόφου. 2) «Ἐπικήτου ἐγχειρίδιον», τὸ δόποῖν εἶναι περίληψις τῶν «Διατριβῶν».

Πλὴν τῶν ἔργων τούτων δ 'Αρριανὸς ἔγραψε καὶ τὸν «Κυνηγετικόν», ώς συμπλήρωμα τοῦ ὁμονύμου ἔργου τοῦ Ξενοφῶντος.

Ε'. Ἡ γλῶσσα τοῦ Ἀρριανοῦ.

Οἱ μέχρι τοῦδε γνωστοί μας συγγραφεῖς, δ Ξενοφῶν, δ Λυσίας δ Ἰσοκράτης κ.ἄ., ἔγραψαν εἰς τὴν λεγομένην ἀττικὴν διάλεκτον, ἥτοι εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα, τὸ δόποῖν ἥτο ἐν χρήσει τότε εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ διάλεκτος αὕτη βραδύτερον ἐδέχθη τύπους καὶ λέξεις ἀπὸ τὰς ἀλλας ἐν χρήσει ἐλληνικὰς διαλέκτους, ἥτοι τὴν Ἰωνικήν, τὴν δωρικὴν καὶ τὴν αἰολικήν. Τοιουτορόπως διὰ τῆς συγχωνεύσεως αὐτῶν διεμορφώθη ἡ λεγομένη κοινὴ γλῶσσα, ἡ ὄποια διὰ τῶν κατακήσεων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐλαβεν εὑρυτάτην διάδοσιν. Ἡ κοινὴ αὕτη γλῶσσα ὡμιλεῖτο καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐγράφετο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀρριανοῦ. Πολλοὶ δόμως συγγραφεῖς τῆς μεταγενεστέρας ταύτης ἐποχῆς ἐφιλοτιμοῦντο νὰ μιμηθοῦν τὴν ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον, ἔχοντες ὡς ὑπόδειγμα τὴν γλῶσσαν τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τοῦ Θουκυδίδου. Οἱ συγγραφεῖς οὗτοι δονομάζονται ἀττικισταί, ἥτοι μιμηταὶ τῆς ἀττικῆς. Τοιοῦτος ἥτο καὶ δ 'Αρριανός, δ δόποῖος καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν προσεπάθησε νὰ μιμηθῇ τὸν Ἀθηναῖον συγγραφέα τῆς «Κύρου Ἀναβάσεως». Ἡ μίμησίς του εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπιτυχής, ἀν καὶ ἐνίστε ἀστοχεῖ εἰς τινας τύπους καὶ συντακτικὰς χρήσεις. Πάντως τὸ ὑφος του, ἰδίως εἰς τὴν «Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασιν», ἔχει ζωηρότητα

καὶ φυσικότητα, εἶναι δὲ πρόδηλος ἡ εύσυνειδησία καὶ ἡ ἀμεροληψία τοῦ ἴστορικοῦ.

ΣΤ'. Ὁ στρατὸς τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

1. Ὁ Μακεδονικὸς πεζικὸς στρατὸς ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὴν φάλαγγα, ἀπὸ τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ ἀπὸ τοὺς ψιλούς.

α) Ἡ φάλαγγα ἀπετέλει τὴν κυρίαν βάσιν τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ. Οἱ ἀνήκοντες εἰς αὐτὴν ὠνομάζοντο πεζέταιροι. Ἡ φάλαγξ διηρεῖτο εἰς ἑξ τάξεις, ἥτοι τάγματα· ἐκάστη τάξις εἶχε τρεῖς λόχους καὶ ἕκαστος λόχος 500 περίπου ἄνδρας.

Οἱ φάλαγγῖται ἦσαν ἔφερον πλήρη πανοπλίαν, ἥτοι περικεφαλαίαν, θώρακα, κνημῖδας, κυκλοτερῆ ἀσπίδα καὶ τὴν μακεδονικὴν σάρισσαν (μακρὸν δόρυ). Ἐτάσσοντο συνήθως εἰς βάθος 16 ἀνδρῶν. Αἱ δὲ σάρισσαι τῶν πέντε πρώτων σειρῶν προεξεῖχον τῆς ὅλης φάλαγγος καὶ ἔσχημάτιζον ἀδιαπέραστον τεῖχος ἀπὸ αἰχμάς.

β) Οἱ ὑπασπισταὶ ἦσαν ἐλαφρότεροι ὡπλισμένοι. Ἐφερον ἐλαφροτέραν ἀσπίδα, λινοῦν θώρακα, μακρὸν ξίφος καὶ βραχὺ δόρυ. Ἐπομένως ἦσαν ἐπιτήδειοι διὰ ταχείας καὶ τολμηρὰς κινήσεις εἰς μέρη, εἰς τὰ ὄποια ἡ φάλαγξ δὲν ἤδύνατο νὰ κινηθῇ. Οὗτοι κατ' ἀρχὰς ἦσαν διαιρέθησαν καὶ ἀπετέλουν τὴν προσωπικὴν φρουρὰν τοῦ βασιλέως, διὰ τοῦτο καὶ ὠνομάσθησαν «ὑπασπισταί». Βραδύτερον δύμως ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἀπετέλεσαν ἔδιον σῶμα εὐκινήτου πεζικοῦ, τὸ ὄποιον ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ σῶμα τῶν Ἀθηναίων πελταστῶν.

γ) Οἱ ψιλοὶ ἦσαν πολὺν ἐλαφρῶς ὡπλισμένοι, ἥτοι ἔφερον ἐν εἴδος ὅπλου, ἀναλόγως τοῦ ὄποιου ὠνομάζοντο πελτασταί, τοξόται, ἀκοντισταὶ ἢ σφενδονῆται.

2. Τὸ ἵππικὸν διεκρίνετο : 1) Εἰς τὸ βαρὺ ἵππικὸν καὶ 2) εἰς τὸ ἐλαφρόν.

α) Τὸ βαρὺ ἵππικὸν συνέκειτο ἑξ εύγενῶν Μακεδόνων, οἱ ὄποιοι ὠνομάζοντο ἐπαῖροι. Οὗτοι ἔφερον περικεφαλαίαν, θώρακα, ξίφος καὶ ξυστόν, ἥτοι βραχεῖαν λόγχην. Οἱ ἑταῖροι ἔσχημάτιζον 8 Ἰλας· ἐκάστη δὲ Ἰλη εἶχε 150 - 300 ἵππεις. Ἡ ἀρίστη τῶν Ἰλῶν τούτων ἀπετέλει τὴν βασιλικὴν Ἰλην, ἡ ὄποια ἐλέγετο καὶ ἡ γῆ μα τῶν ἐπαῖρων, ἥτο δὲ ἔφιππος σωματοφυλακὴ τοῦ βασιλέως. Μετὰ

τῶν Μακεδονικῶν ἥλων συνέπραττον καὶ ἔλαι Θεσσαλικαὶ ἐξ εὐγενῶν Θεσσαλῶν ἵππεων.

β) Τὸ ἐλαφρὸν ἴππον ἀπετέλουν οἱ ἐλαφρῶς ὡπλισμένοι ἱππεῖς, οἱ δόποιοι ἀντὶ ξυστοῦ ἔφερον σάρισσαν. Οὗτοι ὀνομάζοντο πρόδρομοι καὶ ἐξετέλουν χρέῳ ἀνιχνευτῶν ὡς πρόσκοποι ἢ ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὴν διώξιν καὶ σύλληψιν τῶν τρεπομένων εἰς φυγὴν ἀντιπάλων.

3. 'Ο στόλος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου κατ' ἀρχὰς ἀπετελεῖτο ἐξ 160 πλοίων, μὲ τὰ δόποῖα διεπεραιώθη εἰς τὴν Ἀσίαν. Βραδύτερον διελύθη, μὴ δυνάμενος νὰ ἔχει πηρετήσῃ τὴν κατὰ ξηρὰν ἐκστρατείαν. Ἀλλὰ διαρκούσσης τῆς πολιορκίας τῆς Τύρου συνεκροτήθη νέος ἰσχυρὸς στόλος ἐκ Κυπρίων, Φοινικῶν καὶ Ἐλληνικῶν τριήρων. Καὶ εἰς τὴν Ἰνδικὴν δὲ Μ. Ἀλέξανδρος κατήρτισεν ἄλλον στόλον, διὰ τοῦ δόποίου κατέπλευσε τὸν Ἰνδὸν ποταμόν. Μὲ τμῆμα δὲ τοῦ στόλου τούτου ὁ ἐκ Κρήτης ναύαρχος Νέαρχος ἔπλευσε τὸ 327 ἀπὸ τὸν Ἰνδὸν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τίγρητος καὶ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ.

Z'. Η κατάστασις εἰς τὴν Ἐλλάδα κατὰ τοὺς πρὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου χρόνους.

Διὰ τὴν παρακολούθησιν τῆς ἔξιστορουμένης ὑπὸ τοῦ Ἀρριανοῦ ἐκστρατείας τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τῆς καθόλου δράσεώς του πρέπει νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν κατάστασιν τῆς Ἐλλάδος, ὅπως ἐνεφανίζετο πρὸ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

Μετὰ τὸν μακρὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον κατέπεσεν ἡ ἡγεμονία τῶν Ἀθηνῶν. Ταύτην ἀνέλαχεν ἡ Σπάρτη, ἡ δόποια δύμας διὰ τῆς ἀγερώχου πολιτικῆς τῆς προύκαλεσε τὴν ἀντίδρασιν τῶν ὄλλων ἐλληνικῶν πόλεων. Αὕται συνησπίσθησαν ἐναντίον της, ἡ δὲ Σπάρτη ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν Περσῶν, οἱ δόποιοι λαμβάνουν εὔκαιριαν νὰ ἐπέμβουν εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἐλλάδος καὶ νὰ ἐπιβάλουν τὰς θελήσεις των, διὰ τῆς λεγομένης Ἀνταλκιδέου εἰρήνης (387). Μετ' ὅλιγον αἱ Ἀθῆναι ἀνακύπτουν πρὸς στιγμὴν καὶ ἀναλαμβάνουν ἐκ νέου τὴν κατὰ θάλασσαν ἡγεμονίαν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ δὲν διατηρεῖται, διότι γρήγορα οἱ Ἀθηναῖοι ἐγκαταλείπονται ἀπὸ τοὺς συμμάχους των. Ἐν τῷ μεταξὺ αἱ Θῆβαι λαμβάνουν μεγάλην ἴσχυν καὶ διεκδικοῦν τὴν ἡγεμονίαν, λαμπρυνθεῖσαι μὲ τὰς νίκας τοῦ Ἐπαμεινάνδου καὶ τοῦ

Πελοπίδου. Ἄλλὰ καὶ ἡ δύναμις τῶν Θηβῶν καταπίπτει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐπαμεινώνδου εἰς τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην (362). Ἐκτοτε καμμία ἀπὸ τὰς μεγάλας ἑλληνικὰς πόλεις δὲν εἶχε δύναμιν, ἵκανήν ν' ἀναλάβῃ πρωτοβουλίαν. Μὲ τοὺς ἀνταγωνισμούς των, μὲ τὴν τυφλὴν πολιτικὴν τῆς ἐπικλήσεως βοηθείας ἀπὸ τοὺς φυσικούς των ἔχθρούς, τοὺς Πέρσας, μὲ τὴν ἐσωτερικὴν διοικητικὴν καὶ ἡθικὴν ἀναρχίαν περιέπεσαν ὅλαι εἰς πολιτικὴν ἀδύναμίαν καὶ ἀφάνειαν.

Τότε ἀναφαίνεται μία νέα σφριγῶσα καὶ κραταιὰ ἑλληνικὴ δύναμις, ἡ δύναμις τῶν Μακεδόνων. Ὁ Φίλιππος Β' συλλαμβάνει τὸ σχέδιον τῆς ἐνώσεως ὅλων τῶν Ἑλλήνων εἰς ἀγῶνα κατὰ τῶν Περσῶν, ὡς μόνων φυσικῶν ἀντιπάλων των, καὶ εἰς τὸ συνέδριον τῆς Κορίνθου (338) ἀνακηρύσσεται ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. Ἄλλ' ὁ βίαίος θάνατός του δὲν τὸν ἀφησει νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ σχέδιόν του. Ἡλθεν ὅμως ὁ Ἀλέξανδρος νὰ πραγματοποιήσῃ τοῦτο μὲ τὴν μεγαλεπήθιον δρᾶσίν του, ἡ ὁποία ἴστορεῖται εἰς τὸ προκείμενον βιβλίον.

M E P O S A'

—
K E I M E N O N

ΒΙΒΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Προοίμιον τοῦ συγγραφέως

Πτολεμαῖος ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστόβουλου ὅσα μὲν 1 ταῦτα ἀμφα περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου ξυνέγραψαν, ταῦτα ἐγὼ ὡς πάντη ἀληθῆ ἀναγράφω, ὅσα δ' οὐ ταῦτα, τούτων τὰ πιστότερα ἐμοὶ φαινόμενα καὶ ἀμα ἀξιαφηγητότερα ἐπιλεξάμενος. "Ἄλλοι μὲν δὴ 2 ἀλλα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψαν, οὐδέ" ἔστιν ὑπὲρ ὅτου πλείονες ἢ ἀξιμφωνότεροι ἐς ἀλλήλους· ἀλλ' ἐμοὶ Πτολεμαῖος τε καὶ Ἀριστόβουλος πιστότεροι ἔδοξαν ἐς τὴν ἀφήγησιν, διότι, ὅτι ξυνεστράτευσε βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ, Ἀριστόβουλος· Πτολεμαῖος δὲ πρὸς τῷ ξυστρατεῦσαι, ὅτι καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ὄντι αἰσχρότερον ἢ τῷ ἀλλω ψεύσασθαι ἦν ἀμφα δέ, ὅτι τετελευτηκότος ἥδη Ἀλεξάνδρου ξυγγράφουσιν αὐτοῖς ἢ τε ἀνάγκη καὶ δι μισθός τοῦ ἀλλως τι ἢ ὡς ξυνηνέχθη ξυγγράψαι ἀπῆν. "Ἔστι δὲ ἡ καὶ πρὸς ἀλλων ξυγγεγραμμένα, ὅτι καὶ αὐτὰ ἀξι- 3 φήγητά τέ μοι ἔδοξε καὶ οὐ πάντη ἀπιστα, ὡς λεγόμενα μόνον ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψα. "Οστις δὲ θαυμάσεται ἀνθ' ὅτου ἐπὶ τοσούτοις ξυγγραφεῦσι καὶ ἐμοὶ ἐπὶ νοῦν ἥλθεν ἥδε ἢ ξυγγραφή, τά τε ἐκείνων πάντα τις ἀναλεξάμενος καὶ τοῖσδε τοῖς ἡμετέροις ἐντυχών, οὕτω θαυμαζέτω.

Ο Ἀλέξανδρος ἐν Πελοποννήσῳ ἀναγνωρίζεται
ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων (336 π. Χ.)

(Κεφ. 1)

I. Λέγεται δὴ Φίλιππος μὲν τελευτῆσαι ἐπ' ἀρχοντος Πυθοδήμου Ἀθήνησι· παραλαβόντα δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλέξανδρον, παῖδα ὄντα Φιλίππου, ἐς Πελοπόννησον παρελθεῖν· εἶναι δὲ τότε ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη Ἀλέξανδρον. "Ἐνταῦθα 2 ξυναγαγόντα τοὺς Ἐλληνας, ὅσοι ἐντὸς Πελοποννήσου ἤσαν,

αίτειν παρ' αὐτῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατιᾶς, ἦντινα Φιλίππων ἥδη ἔδοσαν· καὶ αἰτήσαντα λαβεῖν παρ' ἑκάστων πλὴν Λακεδαιμονίων· Λακεδαιμονίους δ' ἀποκρίνασθαι μὴ εἰναί σφισι πάτριον ἀκολουθεῖν ἄλλοις, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς ἄλλων ἔξηγεῖσθαι. Νεωτερίσαι δ' ἄττα καὶ τῶν Ἀθηναίων τὴν πόλιν. Ἀλλ' Ἀθηναίους γε τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ Ἀλεξάνδρου ἐκπλαγέντας καὶ πλείονα ἔτι τῶν Φιλίππων δοθέντων Ἀλεξάνδρῳ ἐς τιμὴν ξυγχωρῆσαι. Ἐπανελθόντα δ' ἐς Μακεδονίαν ἐν παρασκευῇ εἶναι τοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν στόλου.

[Ο] 'Αλέξανδρος, ἀφοῦ ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ συνόδου τῶν Ἑλλήνων ἀρχηγὸς τῆς ἐναρτίου τῶν Περσῶν στρατιᾶς, ἐπιστρέψει εἰς τὴν Μακεδονίαν. Θέλων δὲ νὰ ἔξασφαλίσῃ τὴν ἀρχὴν του, ποὺν ἐπιχειρήσῃ τὴν μεγάλην ἐκστρατείαν του εἰς τὴν Ἀσίαν, στρέφεται πρὸς Β. τὴν ἀνοιξιν τοῦ 335 π.Χ. καὶ ὑποτάσσει τοὺς πέριξ τῆς Μακεδονίας λαούς, Θράκας, Γέτας, Τριβαλλούς, Ἰλλυριοὺς καὶ πλ. Ἀλλ' ἐν φρέσκοις εἰσέτι κατ' αὐτῶν, πληροφορεῖται τὴν ἀποστασίαν τῶν Θηβαίων. Τότε ως ἀστραπὴ καταφθάνει εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ στρατοπεδεύει ἔξωθεν τῶν Θηβῶν. Μετὰ σκληρὸν ἀγῶνα κυριεύει τὴν πόλιν καὶ ἐγκαθιστᾷ εἰς τὴν Καδμείαν μακεδονικὴν φρονδάν. Μετὰ τοῦτο ἐπιστρέψει καὶ πάλιν εἰς Μακεδονίαν, ὅπου συμπληρώνει τὰς ἔτοιμασίας του, διὰ ν' ἀρχίσῃ τὴν πρὸς τὴν Ἀσίαν πορείαν].

**Διάβασις τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς Ἀσίαν (334 π. Χ.)
(Κεφ. 11 - 12)**

3 XI. "Αμα δὲ τῷ ἥρι ἀρχομένῳ ἔξελαύνει ἐφ' Ἑλλησπόντου, τὰ μὲν κατὰ Μακεδονίαν τε καὶ τοὺς Ἑλληνας Ἀντιπάτρῳ ἐπιτρέψας, αὐτὸς δ' ἄγων πεζοὺς μὲν ξὺν ψιλοῖς τε καὶ τοξόταις οὐ πολλῷ πλείους τῶν τρισμυρίων, ἵππεας δὲ ὑπὲρ τοὺς πεντακισχιλίους. Ἡν δὲ αὐτῷ ὁ στόλος παρὰ τὴν λίμνην τὴν Κερκινῖτιν ὡς ἐπ' Ἀμφίπολιν καὶ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ τὰς ἐκβολάς. Διαβάς δὲ τὸν Στρυμόνα παρήμειβε τὸ

Πάγγαιον ὄρος τὴν ὡς ἐπ' "Αβδηρα καὶ Μαρώνειαν, πόλεις Ἑλληνίδας ἐπὶ θαλάσσῃ φυισμένας. "Ἐνθεν δ' ἐπὶ τὸν "Ἐβρον ποταμὸν ἀφικόμενος διαβαίνει καὶ τὸν "Ἐβρον εὔπετῶς. "Ἐκεῖθεν δὲ διὰ τῆς Παιτικῆς ἐπὶ τὸν Μέλανα ποταμὸν ἔρχεται. Διαβάς δὲ καὶ τὸν Μέλανα ἐς Σηστὸν ἀφικνεῖται ἐν 5 εἴκοσι ταῖς πάσαις ἡμέραις ἀπὸ τῆς οἰκοθεν ἔξορμήσεως. "Ἐλθὼν δ' ἐς Ἐλαιοῦντα θύει Πρωτεσιλάω ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Πρωτεσιλάου, ὅτι καὶ Πρωτεσίλαος πρῶτος ἐδόκει ἐκβῆναι ἐς τὴν Ἀσίαν τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀμα Ἀγαμέμνονος ἐς Ἰλιον στρατευσάντων. Καὶ ὁ νοῦς τῆς θυσίας ἦν ἐπιτυχεστέραν οὐ γενέσθαι ἢ Πρωτεσιλάω τὴν ἀπόβασιν.

Παρμενίων μὲν δὴ τῶν τε πεζῶν τοὺς πολλοὺς καὶ τὴν 6 ἵππον διαβιβάσαι ἐτάχθη ἐκ Σηστοῦ ἐς "Αβυδον" καὶ διέβησαν τριήρεσι μὲν ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα, πλοίοις δὲ ἄλλοις πολλοῖς στρογγύλοις. 'Αλέξανδρον δ' ἐξ Ἐλαιοῦντος ἐς τὸν Ἀχαιῶν λιμένα κατῆραι ὁ πλείων λόγος κατέχει, καὶ αὐτὸν τε κυβερνῶντα τὴν στρατηγίδα ναῦν διαβάλλειν καὶ ἐπειδὴ κατὰ μέσον τὸν πόρον τοῦ Ἑλλησπόντου ἐγένετο, σφάξαντα ταῦρον τῷ Ποσειδῶνι καὶ Νηρηίσι σπένδειν ἐκ χρυσῆς φιάλης ἐς τὸν πόντον.

Λέγουσι δὲ καὶ πρῶτον ἐκ τῆς νεώς ξύν τοῖς ὅπλοις ἐκ- 7 βῆναι αὐτὸν ἐς τὴν γῆν τὴν Ἀσίαν καὶ βωμοὺς ἴδρυσασθαι, ὅθεν τ' ἐστάλη ἐκ τῆς Εύρωπης καὶ ὅπου ἐξέβη τῆς Ἀσίας, Διὸς ἀποβατηρίου καὶ Ἀθηνᾶς, καὶ Ἡρακλέους. 'Ανελύόντα δ' ἐς Ἰλιον τῇ τε Ἀθηνᾷ θῦσαι τῇ Ἰλιάδι καὶ τὴν πανοπλίαν τὴν αὐτοῦ ἀναθεῖναι ἐς τὸν νεῶν καὶ καθελεῖν ἀντὶ ταύτης τῶν Ἱερῶν τινα ὅπλων ἔτι ἐκ τοῦ Τρωικοῦ ἔργου σωζόμενα. Καὶ ταῦτα λέγουσιν ὅτι οἱ ὑπασπισταὶ ἔφερον πρὸ αὐτοῦ ἐς τὰς μάχας. Θῦσαι δ' αὐτὸν καὶ Πριάμῳ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ Ἐρκείου λόγος κατέχει, μῆνιν Πριάμου παραιτούμενον τῷ Νεοπτολέμου γένει, ὃ δὴ ἐς αὐτὸν καθῆκεν.

XII. Ἀνιόντα δ' αὐτὸν ἐς "Ιλίου Μενοίτιος τε ὁ κυβερνήτης χρυσῷ στεφάνῳ ἐστεφάνωσε καὶ ἐπὶ τούτῳ Χάρης ὁ Ἀθηναῖος ἐκ Σιγείου ἐλθὼν καὶ τινες· καὶ ἄλλοι, οἵ μὲν "Ελληνες, οἵ δὲ ἐπιχώριοι· ὁ δὲ καὶ αὐτὸς τὸν Ἀχιλλέως ἄρα τάφον ἐστεφάνωσεν. Ἡφαιστίωνα δὲ λέγουσιν ὅτι τοῦ Πατρόκλου τὸν τάφον ἐστεφάνωσε· καὶ εὐδαιμόνισεν ἄρα, ὡς λόγος, Ἀλέξανδρος Ἀχιλλέα, ὅτι Ὁμήρου κήρυκος ἐς τὴν ἔπειτα μνήμην ἔτυχεν...

6 Ἐξ Ἰλίου δ' ἐς Ἀρίστην ἤκεν, οὗ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῷ διαβεβηκυῖα τὸν Ἐλλήσποντον ἐστρατοπεδεύκει, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἐς Περκώτην· τῇ δ' ἀλλῃ Λάμψακον παραμείψας πρὸς τῷ Πρακτίῳ ποταμῷ ἐστρατοπεδεύσεν, δις βέρων ἐκ τῶν ὄρῶν τῶν Ἰδαίων ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν τὴν μεταξὺ τοῦ Ἐλλησπόντου τε καὶ τοῦ Εὔξείνου πόντου. Ἔνθεν δ' ἐς Ἐρμωτὸν ἀφίκετο, Κολωνὰς πόλιν παραμείψας. Σκοποὶ δ' αὐτῷ ἐπέμποντο πρὸ τοῦ στρατεύματος· καὶ τούτων ἡγεμὼν ἦν Ἀμύντας ὁ Ἀρραβαίος, ἔχων τῶν τε ἑταίρων τὴν ἵλην τὴν ἐξ Ἀπολλωνίας, ἃς ἵλαρχης ἦν Σωκράτης ὁ Σάθωνος, καὶ τῶν προδρόμων καλουμένων ἵλας τέσσαρας. Κατὰ δὲ τὴν πάροδον Πρίαπον πόλιν ἐνδιθεῖσαν πρὸς τῶν ἐνοικούντων τοὺς παραληφομένους ἀπέστειλε σὺν Πανηγύρῳ τῷ Λυκαγύρου, ἐνὶ τῶν ἑταίρων.

8 Περσῶν δὲ στρατηγοὶ ἥσαν Ἀρσάμης καὶ Ῥεομίθρης καὶ Πετίνης καὶ Νιφάτης καὶ ξὺν τούτοις Σπιθριδάτης, ὁ Λυδίας καὶ Ἰωνίας σατράπης, καὶ Ἀρσίτης, ὁ τῆς πρὸς Ἐλλησπόντῳ Φρυγίας ὑπαρχος. Οὗτοι δὲ πρὸς Ζελεία πόλει κατεστρατοπεδεύκότες ἥσαν ξὺν τῇ ἵππῳ τε τῇ βαρβαρικῇ καὶ τοῖς Ἐλλησι τοῖς μισθοφόροις.

Βουλευομένοις δ' αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν παρόντων, ἐπειδὴ Ἀλέξανδρος διαβεβηκὼς ἡγγέλετο, Μέμνων ὁ Ῥόδιος παρήνει μή διὰ κινδύνου ιέναι πρὸς τοὺς Μακεδόνας τῷ τε πε-

ζῷ πολὺ περιόντας σφῶν καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου παρόντος, αὐτοῖς δ' ἀπόντος Δαρείου· προϊόντας δὲ τὸν τε χιλὸν ἀφανίζειν καταπατοῦντας τῇ ἵππῳ καὶ τὸν ἐν τῇ γῇ καρπὸν ἐμπιπράναι, μηδὲ τῶν πόλεων αὐτῶν φειδομένους. Οὐ γάρ μενεῖν ἐν τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων. ¹⁰ Ἀρσίτην δὲ λέγεται εἰπεῖν ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν Περσῶν, ὅτι οὐκ ἂν πέριδοι μίαν οἰκίαν ἐμπρησθεῖσαν τῶν ὑφ' οἵ τε ταγμένων ἀνθρώπων· καὶ τοὺς Πέρσας Ἀρσίτη προσθέσθαι, ὅτι καὶ ὑποπτόν τι αὐτοῖς ἦν ἐς τὸν Μέμνονα τριβὰς ἐμποιεῖν ἔκόντα τῷ πολέμῳ τῆς ἐκ βασιλέως τιμῆς οὔνεκα.

'Η πρώτη μάχη παρὰ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν (334 π. Χ.)
(Κεφ. 13 - 16)

α') 'Η προετοίμασία διὰ τὴν μάχην.
(Κεφ. 13 - 14)

XIII. 'Ἐν τούτῳ δ' Ἀλέξανδρος προύχώρει ἐπὶ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν ξυντεταγμένῳ τῷ στρατῷ διπλῆν μὲν τὴν φάλαγγα τῶν ὄπλιτῶν τάξας, τοὺς δ' ἵππας κατὰ τὰ κέρατα ἀγαγών, τὰ σκευοφόρα δὲ κατόπιν ἐπιτάξας ἐπεσθαι· τοὺς δὲ προκατασκεψομένους τὰ τῶν πολεμίων ἥγεν αὐτῷ Ἡγέλοχος, ἵππας μὲν ἔχων τοὺς σαρισσοφόρους, τῶν δὲ ψιλῶν ἐς πεντακοσίους. Καὶ Ἀλέξανδρός τ' οὐ πολὺ ἀπεῖχε τοῦ ποταμοῦ τοῦ Γρανικοῦ, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν σκοπῶν σπουδῇ ἐλαύνοντες ἀπήγγελον ἐπὶ τῷ Γρανικῷ πέραν τοὺς Πέρσας ἐφεστάναι τεταγμένους ὡς ἐς μάχην. ² Ἐνθα δὴ Ἀλέξανδρος μὲν τὴν στρατιὰν πᾶσαν ξυνέταττεν ὡς μαχουμένους.

Παρμενίων δὲ προσελθὼν λέγει Ἀλεξάνδρῳ τάδε· «Ἐ-³ μοὶ δοκεῖ, βασιλεῦ, ἀγαθὸν εἶναι ἐν τῷ παρόντι καταστρατοπεδεῦσαι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῇ ὄχθῃ ὡς ἔχομεν. Τοὺς γάρ πολεμίους οὐ δοκῶ τολμήσειν πολὺ τῷ πεζῷ λειπομένους πλησίον ἥμῶν αὐλισθῆναι, καὶ ταύτῃ παρέξειν ἔωθεν εὐπετῶς τῷ

στρατῷ διαβαλεῖν τὸν πόρον· ὑποφθάσομεν γὰρ αὐτοὶ περά-
 4 σαντες, πρὶν ἔκείνους ἐς τάξιν καθίστασθαι. Νῦν δ' οὐκ ἀκιν-
 δύνως μοι δοκοῦμεν ἐπιχειρήσειν τῷ ἔργῳ, ὅτι οὐχ οἶόν τ' ἐν
 μετώπῳ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἄγειν τὸν στρατόν. Πολλὰ μὲν γὰρ
 αὐτοῦ ὁρᾶται βαθέα, αἱ δ' ὅχθαι αὗται ὁρᾶς ὅτι ὑπερύψηλοι
 5 καὶ κρημνώδεις εἰσὶν αἱ αὔτῶν· ἀτάκτως τ' οὖν καὶ κατὰ
 κέρας, ἥπερ ἀσθενέστατον, ἐκβαίνουσιν ἐπικείσονται ἐς φά-
 λαγγα ἔνυτεταγμένοι τῶν πολεμίων οἱ ἵππεῖς καὶ τὸ πρῶ-
 τον σφάλμα ἐς τὰ παρόντα χαλεπὸν καὶ ἐς τὴν ὑπέρ παν-
 τὸς τοῦ πολέμου κρίσιν σφαλερόν».

6 'Αλέξανδρος δέ, «ταῦτα μέν», ἔφη, «ὦ Παρμενίων, γι-
 γνώσκω· αἰσχύνομαι δὲ, εἰ τὸν μὲν Ἑλλήσποντον διέβην εὐ-
 πετῶς, τοῦτο δέ, σμικρὸν ῥεῦμα, —οὕτω τῷ ὀνόματι τὸν Γρα-
 νικὸν ἐκφαυλίσας, —εἴρξει ἡμᾶς τοῦ μὴ οὐ διαβῆναι, ὡς ἔχο-
 7 μεν. Καὶ τοῦτο οὔτε πρὸς Μακεδόνων τῆς δόξης οὔτε πρὸς
 τῆς ἐμῆς ἐς τοὺς κινδύνους δέξυτητος ποιοῦμαι· ἀναθαρρή-
 σειν τε δοκῶ τοὺς Πέρσας ὡς ἀξιομάχους Μακεδόσιν ὄντας,
 ὅτι οὐδὲν ἀξιον τοῦ σφῶν δέους ἐν τῷ παραυτίκα ἔπαθον».

XIV. Ταῦτα εἰπὼν Παρμενίωνα μὲν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον
 κέρας πέμπει ἡγησόμενον, αὐτὸς δ' ἐπὶ τὸ δεξιὸν παρῆγε. Προετάχθησαν δ' αὐτῷ τοῦ μὲν δεξιοῦ Φιλώτας ὁ Παρμε-
 νίωνος, ἔχων τοὺς ἑταίρους τοὺς ἵππεας καὶ τοὺς τοξότας καὶ
 τοὺς Ἀγριανας τοὺς ἀκοντιστάς. Ἀμύντας δὲ ὁ Ἀρραβαίου
 τοὺς τε σαρισσοφόρους ἵππεας ἔχων Φιλώτα ἐπετάχθη καὶ
 2 τοὺς Παίονας καὶ τὴν ἔλην τὴν Σωκράτους. Ἐχόμενοι δὲ τού-
 των ἑτάχθησαν οἱ ὑπασπισταὶ τῶν ἑταίρων, ὃν ἡγεῖτο Νι-
 κάνωρ ὁ Παρμενίωνος· ἐπὶ δὲ τούτοις ἡ Περδίκκου τοῦ Ὁ-
 ρόντου φάλαγξ· ἐπὶ δὲ ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκράτους· ἐπὶ δὲ
 ἡ Κρατέρου τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἐπὶ δὲ ἡ Ἀμύντου τοῦ Ἀνδρο-
 3 μένους· ἐπὶ δὲ ὃν Φίλιππος ὁ Ἀμύντου ἤρχε. Τοῦ δ' εὐωνύ-
 μου πρῶτοι μὲν οἱ Θετταλοὶ ἵππεῖς ἑτάχθησαν, ὃν ἡγεῖτο
 Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κάλας δὲ Ἀρπάλου· ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ ξύμμαχοι ἵππεῖς, ὃν ἦρχε Φίλιππος δὲ Μενελάου· ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ Θρᾷκες, ὃν ἦρχεν Ἀγάθων· ἔχόμενοι δὲ τούτων πεζοί ἢ τε Κρατέρου φάλαγγες καὶ ἡ Μελεάγρου καὶ ἡ Φιλίππου ἔστ' ἐπὶ τὴν μέσον τῆς ξυμπάσης τάξεως.

Περσῶν δὲ ἵππεῖς μὲν ἥσαν ἐς δισμυρίους, ξένοι δὲ πεζοὶ⁴ μισθοφόροι δὲ λίγον ἀποδέοντες δισμυρίων· ἐτάχθησαν δὲ τὴν μὲν ἵππον παρατείναντες τῷ ποταμῷ κατὰ τὴν ὄχθην ἐπὶ φάλαγγα μακράν, τοὺς δὲ πεζοὺς κατόπιν τῶν ἵππων· καὶ γάρ ὑπερδέξια ἦν τὰ ὑπὲρ τὴν ὄχθην χωρία. Ἡ δὲ Ἀλέξανδρον αὐτὸν καθεώρων — δῆλος γάρ ἦν τῶν τε ὅπλων τῇ λαμπρότητι καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τῇ ξὺν ἐκπλήξει θεραπείᾳ — κατὰ τὸ εὐώνυμον σφῶν ἐπέχοντα, ταύτη πυκνάς ἐπέταξαν τῇ ὄχθῃ τὰς ἔλας τῶν ἵππων.

Χρόνον μὲν δὴ ἀμφότερα τὰ στρατεύματα ἐπ' ἄκρου⁵ τοῦ ποταμοῦ ἐφεστῶτες ὑπὸ τοῦ τὸ μέλλον δκνεῖν ἡσυχίαν ἔγον, καὶ σιγὴ ἦν πολλὴ ἀφ' ἐκατέρων. Οἱ γάρ Πέρσαι προσέμενον τοὺς Μακεδόνας, δόποτε ἐσβήσονται ἐς τὸν πόρον, ὡς ἐπικεισόμενοι ἐκβαίνουσιν. Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπηδήσας⁶ ἐπὶ τὸν ἵππον καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐγκέλευσάμενος ἔπεσθαι τε καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς γίγνεσθαι, τοὺς μὲν προδρόμους ἵππεας καὶ μὴν καὶ τοὺς Παίονας προεμβαλεῖν ἐς τὸν ποταμὸν ἔχοντα Ἀμύνταν τὸν Ἀρραβαίου ἕταξε καὶ τῶν πεζῶν μίαν τάξιν, καὶ πρὸ τούτων τὴν Σωκράτους ἔλην Πτολεμαῖον τὸν Φίλιππου ἄγοντα, ἢ δὴ καὶ ἐτύγχανε τὴν ἡγεμονίαν τοῦ ἵππικοῦ παντὸς ἔχουσα ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ⁷ αὐτὸς δὲ ἄγων τὸ δεξιὸν κέρας ὑπὸ σαλπίγγων τε καὶ τῷ Ἐνυαλίῳ ἀλαλάζοντας ἐμβαίνει ἐς τὸν πόρον, λοξὴν ἀεὶ παρατείνων τὴν τάξιν, ἢ παρεῖλκε τὸ βεῦμα, ἵνα δὴ μὴ ἐκβαίνοντι αὐτῷ οἱ Πέρσαι κατὰ κέρας προσπίπτοιεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὡς ἀνυστὸν τῇ φάλαγγι προσμείξῃ αὐτοῖς.

β') "Εναρξις καὶ διεξαγωγὴ τῆς μάχης.

(Κεφ. 15)

|XV| Οἱ δὲ Πέρσαι, ἢ πρῶτοι οἱ ἀμφὶ Ἀμύνταν καὶ Σωκράτην προσέσχον τῇ ὄχθῃ, ταύτῃ καὶ αὐτοὶ ἀνωθεν ἔβαλλον, οἱ μὲν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὄχθης ἐξ ὑπερδεξίου ἐς τὸν ποταμὸν ἐσακοντίζοντες, οἱ δὲ κατὰ τὰ χθαυμαλώτερα αὐτῆς 2 ἔστ' ἐπὶ τὸ ὅδωρ καταβαίνοντες. Καὶ ἦν τῶν τε ἱππέων ὡθισμός, τῶν μὲν ἔκβαίνειν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τῶν δὲ εἵργειν τὴν ἔκβασιν, καὶ παλτῶν ἀπὸ μὲν τῶν Περσῶν πολλὴ ἄφεσις, οἱ Μακεδόνες δὲ ξὺν τοῖς δόρασιν ἐμάχοντο. Ἀλλὰ τῷ τε πλήθει πολὺ ἐλαττούμενοι οἱ Μακεδόνες ἐκακοπάθουν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ καὶ αὐτοὶ ἐξ οὐ βεβαίου τε καὶ ἀμα κάτωθεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀμυνόμενοι, οἱ δὲ Πέρσαι ἐξ ὑπερδεξίου τῆς ὄχθης ἄλλως τε καὶ τὸ κράτιστον τῆς Περσικῆς ἵππου ταύτῃ ἐπετέτακτο, οἵ τε Μέμνονος παῖδες καὶ αὐτὸς ὁ Μέμνων μετὰ τούτων ἐκινδύνευε.

3 Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι τῶν Μακεδόνων ξυμμείζαντες τοῖς Πέρσαις κατεκόπησαν πρὸς αὐτῶν, ἀνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, ὅσοι γε μὴ πρὸς Ἀλέξανδρον πελάζοντα ἀπέκλιναν αὐτῶν. Ἀλέξανδρος γάρ ἥδη πλησίον ἦν, ἀμα οἴ τιγων τὸ κέρας τὸ δεξιόν, καὶ ἐμβάλλει ἐς τοὺς Πέρσας πρῶτος, ἵνα τὸ πᾶν στῖφος τῆς ἵππου καὶ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν 4 τεταγμένοι ἥσαν· καὶ περὶ αὐτὸν ξυνειστήκει μάχη καρτερά· καὶ ἐν τούτῳ ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις τῶν τάξεων τοῖς Μακεδόσι διέβαινον οὐ χαλεπῶς ἥδη. Καὶ ἦν μὲν ἀπὸ τῶν ἵππων ἡ μάχη, πεζομαχίᾳ δὲ μᾶλλόν τι ἐψήκει· ξυνεχόμενοι γάρ ἵπποι τε ἵπποις καὶ ἀνδρες ἀνδράσιν ἥγωντίζοντο, οἱ μὲν ἐξασκούντες τοὺς Πέρσας, οἱ Μακεδόνες, οἱ δὲ εἰρξαί τε αὐτῶν τὴν ἔκβασιν, 5 οἱ Πέρσαι, καὶ ἐς τὸν ποταμὸν αὔθις ἀπώσασθαι. Καὶ ἐκ

τούτου ἐπλεονέκτουν ἥδη οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ τῇ τ' ὅλῃ ῥώμῃ καὶ ἐμπειρίᾳ καὶ ὅτι ξυστοῖς κρανεῖνοις πρὸς παλτὰ ἐμάχοντο.

'Ἐνθα δὴ καὶ Ἀλεξάνδρῳ ξυντρίβεται τὸ δόρυ ἐν τῇ 6 μάχῃ· ὁ δ' Ἀρέτην ἦτει δόρυ ἔτερον, ἀναβολέα τῶν βασιλικῶν· τῷ δὲ καὶ αὐτῷ πονουμένῳ ξυντετριψμένον τὸ δόρυ ἦν, δὲ τῷ ἡμίσει κεκλασμένου τοῦ δόρατος οὐκ ἀφανῶς ἐμάχετο, καὶ τοῦτο δείξας Ἀλεξάνδρῳ ὅλον αἰτεῖ ἐκέλευσεν· Δημάρατος δέ, ἀνὴρ Κορίνθιος, τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐταίρων, δίδωσιν αὐτῷ τὸ αὐτοῦ δόρυ.

Καὶ ὃς ἀναλαβὼν καὶ ἵδων Μιθιδράτην, τὸν Δαρείου γαμβρόν, πολὺ πρὸ τῶν ὅλων προϊππεύοντα καὶ ἐπάγοντα ἄμα σοὶ ὕσπερ ἐμβολον τῶν ἵππεων, ἐξελαύνει καὶ αὐτὸς πρὸ τῶν ὅλων, καὶ παίσας ἐς τὸ πρόσωπον τῷ δόρατι καταβάλλει τὸν Μιθριδάτην. Ἐν δὲ τούτῳ 'Ροισάκης μὲν ἐπελαύνει 8 τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ παίει Ἀλεξάνδρου τὴν κεφαλὴν τῇ κοπίδι· καὶ τοῦ μὲν κράνους τι ἀπέθραυσε, τὴν πληγὴν δὲ ἐσχε τὸ κράνος. Καὶ καταβάλλει καὶ τοῦτον Ἀλέξανδρος παίσας τῷ ξυστῷ διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στέρων. Σπιθριδάτης δὲ ἀνετέτατο μὲν ἥδη ἐπ' Ἀλέξανδρον ὅπισθεν τὴν κοπίδα, ὑποφθάσας δὲ αὐτὸν Κλεῖτος δὲ Δρωπίδου παίει κατὰ τοῦ ὕμου καὶ ἀποκόπτει τὸν ὕμον τοῦ Σπιθριδάτου ξὺν τῇ κοπίδι· καὶ ἐν τούτῳ ἐπεκβαίνοντες ἀεὶ τῶν ἵππεων ὅσοις προύχώρει κατὰ τὸν ποταμὸν προσεγίγνοντο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον.

γ') Ἀποτέλεσμα τῆς μάχης.

Αἱ ἀπώλειαι Περσῶν καὶ Μακεδόνων. Τὰ μετὰ τὴν μάχην.

(Κεφ. 16)

XVI. Καὶ οἱ Πέρσαι παιόμενοί τε πανταχόθεν ἥδη ἐς τὰ πρόσωπα αὐτοί τε καὶ ἵπποι τοῖς ξυστοῖς καὶ πρὸς τῶν

ἵππεων ἔξωθιούμενοι, πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τῶν ψιλῶν ἀναμεμειγμένων τοῖς ἵππεῦσι βλαπτόμενοι ἐγχλίνουσι ταύτη πρῶτον, η̄ Ἀλέξανδρος προεκινδύνευεν. 'Ως δὲ τὸ μέσον ἐνεδεδώκει αὐτοῖς, παρερρήγνυτο δὴ καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερα τῆς

2 ἵππου, καὶ ἦν δὴ φυγὴ καρτερά. Τῶν μὲν δὴ ἵππέων τῶν Περσῶν ἀπέθανον ἐς χιλίους. Οὐ γάρ πολλὴ η̄ δίωξις ἐγένετο, ὅτι ἔξετράπη Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους· ὃν τὸ στῖφος, η̄ τὸ πρῶτον ἐτάχθη, ἐκπλήξει μᾶλλον τι τοῦ παραλόγου η̄ λογισμῷ βεβαίῳ ἔμενε· καὶ τούτοις τὴν τε φάλαγγα ἐπαγγάλων καὶ τοὺς ἵππέας πάντη προσπεσεῖν κελεύσας, ἐν μέσῳ δι' ὀλίγου κατακόπτει αὐτούς, ὡστε διέφυγε μὲν οὐδεὶς, ὅτι μὴ διέλαθε τις ἐν τοῖς νεκροῖς,

3 ἔζωγρήθησαν δ' ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. "Ἐπεσον δὲ καὶ ἡγεμόνες τινὲς τῶν Περσῶν Νιφάτης τε καὶ Πετίνης καὶ Σπιθιριδάτης ὁ Λυδίας σατράπης, καὶ ὁ τῶν Καππαδοκῶν ὑπαρχος Μιθροβουζάνης καὶ Μιθριδάτης ὁ Δαρείου γαμβρὸς καὶ Ἀρβουπάλης, ὁ Δαρείου τοῦ Ἀρταξέρξου παῖς, καὶ Φαρνάκης, ἀδελφὸς οὗτος τῆς Δαρείου γυναικός, καὶ ὁ τῶν ξένων ἡγεμὼν Ὁμάρης. Ἀρσίτης δ' ἐκ μὲν τῆς μάχης φεύγει ἐς Φρυγίαν, ἐκεῖ δ' ἀποθνήσκει αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, ὡς λόγος, ὅτι αἴτιος ἐδόκει Πέρσαις γενέσθαι τοῦ ἐν τῷ τότε πταίσματος.

4 Μακεδόνων δὲ τῶν μὲν ἑταίρων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ πέντε ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ ἀπέθανον· καὶ τούτων χαλκαῖ εἰκόνες ἐν Δίῳ ἐστᾶσιν, Ἀλεξάνδρου κελεύσαντος Λύσιππον ποιῆσαι, ὅπερ καὶ Ἀλέξανδρον μόνος προκριθεὶς ἐποίει. Τῶν δὲ ἄλλων ἵππέων ὑπὲρ τοὺς ἔξηκοντα, πεζοὶ δ' ἐς τοὺς τριάκοντα. Καὶ τούτους τῇ ὑστεραίᾳ ἔθαψεν Ἀλέξανδρος ξὺν τοῖς ὅπλοις τε καὶ ἄλλῳ κόσμῳ· γονεῦσι δ' αὐτῶν καὶ παισὶ τῶν τε κατὰ τὴν χώραν ἀτέλειάν ἔδωκε καὶ ὅσαι ἄλλαι η̄ τῷ σώματι λειτουργίαι η̄ κατὰ τὰς κτήσεις ἐκάστων εἰσφο-

ραι. Καὶ τῶν τετρωμένων δὲ πολλὴν πρόνοιαν ἔσχεν, ἐπελθὼν τ' αὐτὸς ἐκάστους καὶ τὰ τραύματα ἵδων καὶ ὅπως τις ἐτρώθη ἐρόμενος καὶ ὅ τι πράττων εἰπεῖν τε καὶ ἀλαζονεύσασθαι οἱ παρασχών.

'Ο δὲ καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἡγεμόνας ἔθαψεν· ἔθαψε δὲ⁶ καὶ τοὺς μισθοφόρους "Ἐλληνας, οἵ ξὺν τοῖς πολεμίοις στρατεύοντες ἀπέθανον· ὅσους δ' αὐτῶν αἰχμαλώτους ἔλαβε, τούτους δήσας ἐν πέδαις ἐς Μακεδονίαν ἀπέπεμψεν ἐργάζεσθαι, ὅτι παρὰ τὰ κοινῇ δόξαντα τοῖς "Ἐλλησιν "Ἐλληνες, ὃντες ἐναντία τῇ Ἑλλάδι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐμάχοντο. Λαποπέμπει δὲ καὶ ἐς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικὰς ἀνάθημα εἶναι τῇ Ἀθηνᾶ ἐν πόλει· καὶ ἐπίγραμμα ἐπιγραφῆναι ἐκέλευσε τόδε· «Ἄλεξανδρος Φιλίππου καὶ οἱ "Ἐλληνες πλὴν Λακεδαιμονίων τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων».

[Ἔ]Η πώτη μεγάλη νίκη παρὰ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν κατέστησε τὸν Ἀλέξανδρον κύριον δλης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τὸ Δασκύλειον, ἡ καθέδρα τοῦ σατράπου τῆς Φρογίας, αἱ Σάρδεις, ἡ μεγάλη πρωτεύονσα τῆς Λιδίας, ἡ Ἐφεσος, ἡ Μαγνησία, αἱ Τράλλεις καὶ ἄλλαι πόλεις τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Αἰολίδος παρεδόθησαν προθύμως εἰς αὐτόν. Ἀφοῦ κατέλιπε τὰ διλιγαρχικὰ πολιτεύματα, τὰ ὅποια βιαίως εἶχον ἐγκαθιδρυθῆ, καὶ ἀποκατέστησε τὰς δημοκρατίας εἰς τὰς πόλεις αὖτάς, συνεχίζει τὴν πορείαν του. Κυριεύει κατόπιν πολιορκίας τὴν Μίλητον καὶ τὴν Ἀλικαρνασσόν, αἱ δύοτα μόνα εἶχον ἀντισταθῆ εἰς αὐτόν, καὶ προχωρεῖ. Διασχίζων δὲ τὴν Λυκίαν, τὴν Παμφυλίαν, τὴν Πισιδίαν εἰσέρχεται εἰς τὴν Φρογίαν καὶ φθάνει εἰς τὸ Γόρδιον].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

‘Ο ‘Αλέξανδρος εἰς τὸ Γόρδιον
λύει διὰ τοῦ ξίφους τὸν δεσμόν.

(Κεφ. 3)

III. ’Αλέξανδρος δὲ ὡς ἐς Γόρδιον παρῆλθε, πόθος λαμβάνει αὐτὸν ἀνελθόντα ἐς τὴν ἄκραν, ἵνα καὶ τὰ βασίλεια ἦν τὰ Γορδίου καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Μίδου, τὴν ἄμαξαν 2 ἰδεῖν τὴν Γορδίου καὶ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἄμαξης τὸν δεσμόν.

Λόγος δὲ περὶ τῆς ἄμαξης ἐκείνης παρὰ τοῖς προσχώροις πολὺς κατεῖχε Γόρδιον εἶναι τῶν πάλαι Φρυγῶν ἄνδρα πένητα, καὶ ὀλίγην εἶναι αὐτῷ γῆν ἔργαζεσθαι καὶ ζεύγη βιῶν δύο· καὶ τῷ μὲν ἀροτριῶν, τῷ δὲ ἄμαξεύειν τὸν Γόρδιον. Καί ποτε ἀροῦντος αὐτοῦ ἐπιστῆναι ἐπὶ τὸν ζυγὸν ἀετὸν καὶ ἐπιμεῖναι ἔστε ἐπὶ βουλυτὸν καθήμενον· τὸν δὲ ἐκπλαγέντα τῇ ὅψει ιέναι κοινώσοντα ὑπὲρ τοῦ θείου παρὰ τοὺς Τελμισσέας τοὺς μάντεις· εἶναι γάρ τοὺς Τελμισσέας σοφοὺς τὰ θεῖα ἐξηγεῖσθαι καὶ σφισιν ἀπὸ γένους δεδόσθαι αὐτοῖς 4 καὶ γυναιξὶ καὶ παισὶ τὴν μαντείαν. Προσάγοντα δὲ κώμη τινὶ τῶν Τελμισσέων ἐντυχεῖν παρθένῳ ὑδρευομένῃ καὶ πρὸς ταῦτην εἰπεῖν, ὅπως οἱ τὸ τοῦ ἀετοῦ ἔσχε· τὴν δέ, εἶναι γάρ καὶ αὐτὴν τοῦ μαντικοῦ γένους, θύειν κελεῦσαι τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ ἐπανελθόντα ἐς τὸν αὐτὸν τόπον. Καί, δεηθῆναι γάρ αὐτῆς Γόρδιον τὴν θυσίαν ξυνεπισπομένην οἱ αὐτὴν ἐξηγήσασθαι, θῦσαι τε, ὅπως ἐκείνη ὑπετίθετο, τὸν Γόρδιον καὶ ξυγγενέσθαι ἐπὶ γάμῳ τῇ παιδὶ καὶ γενέσθαι αὐτοῖν παῖδα 5 Μίδαν ὄνομα. “Ηδη τ’ ἄνδρα εἶναι τὸν Μίδαν καλὸν καὶ γενναῖον, καὶ ἐν τούτῳ στάσει πιέζεσθαι ἐν σφίσι τοὺς Φρύγας, καὶ γενέσθαι αὐτοῖς χρησμόν, ὅτι ἄμαξα ἄξει αὐτοῖς βα-

σιλέα, καὶ ὅτι οὗτος αὐτοῖς καταπαύσει τὴν στάσιν. Ἔτι δὲ περὶ αὐτῶν τούτων βουλευομένοις ἐλθεῖν τὸν Μίδαν δόμοῦ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ ἐπιστῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῇ ἀμάξῃ. Τοὺς δὲ ξυμβαλόντας τὸ μαντεῖον τοῦτον ἔκεινον 6 γνῶναι ὄντα, ὄντινα δὲ θεὸς αὐτοῖς ἔφραζεν, ὅτι ἀξεῖ ή ἀμάξα· καὶ καταστῆσαι μὲν αὐτοὺς βασιλέα τὸν Μίδαν, Μίδαν δ' αὐτοῖς τὴν στάσιν καταπαῦσαι, καὶ τὴν ἀμάξαν τοῦ πατρὸς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἀναθεῖναι χαριστήριον τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοῦ ἀετοῦ τῇ πομπῇ. Πρὸς δὲ δὴ τούτοις καὶ τόδε περὶ τῆς ἀμάξης ἐμυθεύετο, ὅστις λύσει τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης τὸν δεσμόν, τοῦτον χρῆναι ἀρέξαι τῆς Ἀσίας. Ἡν δὲ δεσμὸς ἐκ φλοιοῦ κρανείας, καὶ τούτου οὕτε τέλος οὔτ' ἀρχὴ ἐφαίνετο.

'Αλέξανδρος δὲ ὡς ἀπόρως μὲν εἶχεν ἔξευρεῖν λύσιν τοῦ 7 δεσμοῦ, ἀλυτον δὲ περιιδεῖν οὐκ ἥθελε, μὴ τινα καὶ τοῦτο ἐς τοὺς πολλοὺς κίνησιν ἐργάσηται, οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι παίσας τῷ ζίφει διέκοψε τὸν δεσμὸν καὶ λελύσθαι ἔφη· 'Αριστόβουλος δὲ λέγει ἔξελόντα τὸν ἕστορα τοῦ ῥυμοῦ, δις ἦν τύλος διαβεβλημένος διὰ τοῦ ῥυμοῦ διαμπάξ, ξυνέχων τὸν δεσμόν, ἔξελκύσαι ἔξω τοῦ ῥυμοῦ τὸν ζυγόν. "Οπως μὲν δὴ 8 ἐπράχθη τὰ ἀμφὶ τῷ δεσμῷ τούτῳ Ἀλεξάνδρῳ, οὐκ ἔχω ἴσχυρίσασθαι. 'Απηλλάγη δ' οὖν ἀπὸ τῆς ἀμάξης αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφὶ αὐτὸν ὡς τοῦ λογίου τοῦ ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ δεσμοῦ ξυμβεβηκότος. Καὶ γάρ καὶ τῆς νυκτὸς ἐκείνης βρονταί τε καὶ σέλας ἔξ ούρανοῦ ἐπεσήμηναν· καὶ ἐπὶ τούτοις ἔθυε τῇ ὑστεραίᾳ Ἀλέξανδρος τοῖς φήνασι θεοῖς τὰ τε σημεῖα καὶ τοῦ δεσμοῦ τὴν λύσιν.

Γ' Ἐκ τοῦ Γορδίου τῆς Φρυγίας δὲ Ἀλέξανδρος προελαύνει καὶ καταλαμβάνει τὴν Ἀγκυραν, ἡ δόπια ἥτο κέντρῳ μεγάλων ἐμπορικῶν ὁδῶν. Τρέπεται ἐπειτα πρὸς νότον. Προχωρεῖ δρμητικῶς πρὸς τὴν Καππαδοκίαν, διέρχεται τὸν Ἀλνν ποταμὸν καὶ ὑποτάσσει τὴν χώραν ἀντιστάσεως. Ἔπειτα διαβαίνει τὰ στενὰ τῆς Κιλικίας

καὶ φθάνει εἰς τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆς Ταρσόν, τὴν δποίαν διαρρέει
δ Κύδνος ποταμός].

‘Ο Ἀλέξανδρος καὶ δ ἰατρός του.

(Κεφ. 4)

7 IV... Ἀλέξανδρος δέ, ὡς μὲν Ἀριστοβούλῳ λέλεκται,
ὑπὸ καμάτου ἐνόσησεν· οἱ δὲ ἐς τὸν Κύδνον ποταμὸν λέγουσι
ρίψαντα νήξασθαι, ἐπιθυμήσαντα τοῦ ὄδατος, ἴδροῦντα καὶ
καύματι ἔχόμενον. Ο δὲ Κύδνος ἦταν διὰ μέσου τῆς πόλεως·
οἷα δὲ ἐκ Ταύρου ὅρους τῶν πηγῶν οἱ ἀνισχουσῶν καὶ διὰ
χώρου καθαροῦ ῥέων, ψυχρός τέ ἐστι καὶ τὸ ὄδωρ καθαρός·
8 σπασμῷ τε οὖν ἔχεσθαι Ἀλέξανδρον καὶ θέρμαις ἰσχυραῖς
καὶ ἀγρυπνίᾳ ξυνεχεῖ. Καὶ τοὺς μὲν ὄλλους ἰατροὺς οὐκ οἴε-
σθαι εἶναι βιώσιμον. Φίλιππον δὲ Ἀκαρνᾶνα, ἰατρόν, ξυν-
όντα Ἀλεξάνδρῳ καὶ τά τε ἀμφὶ ἰατρικὴν ἐς τὰ μάλιστα
πιστευόμενον καὶ τὰ ὄλλα οὐκ ἀδόκιμον ἐν τῷ στρατῷ ὄντα,
καθῆραι ἐθέλειν Ἀλέξανδρον φαρμάκῳ· καὶ τὸν κελεύειν
καθῆραι.

9 Τὸν μὲν δὴ παρασκευάζειν τὴν κύλικα· ἐν τούτῳ δὲ
Ἀλεξάνδρῳ δοθῆναι ἐπιστολὴν παρὰ Παρμενίωνος φυλά-
ξασθαι Φίλιππον· ἀκούειν γάρ διεφθάρθαι ὑπὸ Δαρείου χρή-
μασιν, ὡστε φαρμάκῳ ἀποκτεῖναι Ἀλέξανδρον. Τὸν δέ,
ἀναγνόντα τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἔτι μετὰ χεῖρας ἔχοντα, αὐτὸν
μὲν λαβεῖν τὴν κύλικα, ἐν ᾧ ἦν τὸ φάρμακον· τὴν ἐπιστολὴν
10 δὲ τῷ Φίλιππῳ δοῦναι ἀναγνῶναι. Καὶ δομοῦ τὸν τε Ἀλέ-
ξανδρον πίνειν καὶ τὸν Φίλιππον ἀναγιγνώσκειν· τὰ παρὰ τοῦ
Παρμενίωνος. Φίλιππον δὲ εὐθὺς ἔνδηλον γενέσθαι, διτι καλῶς
οἱ ἔχει τὰ τοῦ φαρμάκου· οὐ γάρ ἐκπλαγῆναι πρὸς τὴν ἐπι-
στολὴν, ἀλλὰ τοσόνδε μόνον παρακαλέσαι Ἀλέξανδρον καὶ
ἐς τὰ ὄλλα οἱ πείθεσθαι, διτι ἐπαγγέλλοιτο· σωθήσεσθαι γάρ
11 πειθόμενον. Καὶ τὸν μὲν καθαρθῆναι τε καὶ ράΐσαι αὐτῷ

τὸ νόσημα· Φιλίππω δὲ ἐπιδεῖξαι, ὅτι πιστὸς ἐστιν αὐτῷ φίλος, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ τοῖς ἀμφ' αὐτόν, ὅτι αὐτοῖς τε τοῖς φίλοις βέθαιος ἐς τὸ ἀνύποπτον τυγχάνει ὃν καὶ πρὸς τὸ ἀποθανεῖν ἐρρωμένος. √

[Μετὰ τὴν ἵασίν τον ὁ Ἀλέξανδρος τρέπεται νοτιάτερον ἀκόμη. Καταλαμβάνει τὴν πόλιν Ἀγχίαλον καὶ ὑποτάσσει τὰς ὁρεινὰς φυλὰς τῆς Κιλικίας, ἵνα ἔχῃ τὰ νωτά του πλήρως ἐξησφαλισμένα. Μετὰ τοῦτο ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ταρσὸν καὶ ἐκεῖθεν τὸ μὲν ἵππικόν του ἀποστέλλει ὑπὸ τὸν Φιλώταν εἰς τὸν ποταμὸν Πόραμον, αὐτὸς δὲ ἔρχεται μὲ τὸν ὑπόλοιπον στρατόν του εἰς τὴν πόλιν τῆς Κιλικίας Μαλλόν. Ἐκεῖ πληροφορεῖται, διτὶ δὲ Δαρεῖος μὲ πολνάριθμον στράτευμα ἔχει στρατοπεδεύσει εἰς Σάχονς. Οὗτοι ἡσαν πόλις τῆς Ἀσσυρίας, ἀπέχουσα δύο ἡμέρῶν δρόμον ἀπὸ τὰ στενὰ τοῦ Ἀμανοῦ ὅρονς καὶ κειμένη εἰς πολὺ ἀναπεπταμένον πεδίον κατάλληλον διὰ νὰ κινηται ἐλευθέρως ὁ πολνάριθμος περσικὸς στρατός.

'Ο Ἀλέξανδρος διαβαίνει τὰ στενὰ καὶ προχωρεῖ πρὸς τὴν Ἰσσόν. Ἀφήρει ἐκεῖ τὸν ἀσθενεῖς καὶ διὰ τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν τῆς Συρίας Μνοίανδρον, διόθεν ἐσκόπευε νὰ εἰσβάλῃ τὴν ἐπομένην ἡμέραν εἰς τὴν Ἀσσυρίαν πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ περικού στρατοῦ. Ἀλλὰ σφροδρὰ καταγίς καὶ ὅρμητικὴ θύελλα τὸν ἴναγκασαν νὰ παραμείνῃ ἐκεῖ. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ Δαρεῖος, παρεξηγήσας τὴν βραδύτητα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐνόμισεν διτὶ οὗτος ἐφοβεῖτο νὰ τὸν ἀντιμετωπίσῃ. Τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἐνίσχυσαν καὶ διάφοροι κόλακες, οἱ δηποίοι περιεστοίχιζον τὸν μέγαν βασιλέα. Λι' αὐτὸ οὗτος ἀποφασίζει ν' ἀφήσῃ τὸν Σάχονς καὶ διὰ τῶν πυλῶν τοῦ Ἀμανικοῦ ὅρονς νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν Ἰσσόν].

·Η μεγάλη μάχη τῆς Ἰσσοῦ (333 π.Χ.)

·Αλέξανδρος καὶ Δαρεῖος ἀντιμέτωποι.

(Κεφ. 7-12)

α') ·Η προετοιμασία διὰ τὴν μάχην.

(Κεφ. 7-9)

VII. ·Τυπερβαλῶν δὴ τὸ ὅρος Δαρεῖος τὸ κατὰ τὰς πύλας τὰς Ἀμανικὰς καλουμένας ὡς ἐπὶ Ἰσσὸν προΐηγε· καὶ ἐγένετο κατόπιν Ἀλεξάνδρου λαθών. Τὴν δ' Ἰσσὸν κατασχών, ὃσους διὰ νόσον ὑπολελειμμένους αὐτοῦ τῶν Μακεδόνων κατέλαβε, τούτους χαλεπῶς αἰκισάμενος ἀπέκτεινεν·
2 ἐξ δὲ τὴν ὑστεραίαν προούχώρει ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πίναρον. Καὶ Ἀλέξανδρος, ὡς ἥκουσεν ἐν τῷ ὅπισθεν αὐτοῦ ὄντα Δαρεῖον, ἐπεὶ οὐ πιστὸς αὐτῷ ὁ λόγος ἐφαίνετο, ἀναβιβάσας ἐξ τριακόντορον τῶν ἑταίρων τινὰς ἀποπέμπει ὅπισσω
ἐπὶ Ἰσσόν, κατασκεψομένους, εἰ τὰ ὄντα ἔξαγγέλλεται. Οἱ δ' ἀναπλεύσαντες τῇ τριακοντόρῳ ὅτι κοιλωδῆς ἦν ἡ ταύτη Θάλασσα, μᾶλλόν τι εὐπετῶς κατέμαθον αὐτοῦ στρατοπεδεύοντας τοὺς Πέρσας· καὶ ἀπαγγέλλουσιν Ἀλεξάνδρῳ ἐν χερσὶν εἶναι Δαρεῖον.

3 ·Ο δὲ συγκαλέσας στρατηγοὺς τε καὶ ἵλαρχας καὶ τῶν ξυμμάχων τοὺς ἡγεμόνας παρεκάλει θαρρεῖν μὲν ἐκ τῶν ἥδη σφίσι καλῶς κεκινδυνευμένων καὶ ὅτι πρὸς νενικημένους ὁ ἄγων νενικηόσιν αὐτοῖς ἔσται καὶ ὅτι ὁ θεὸς ὑπὲρ σφῶν στρατηγεῖ ἀμεινον, ἐπὶ νοῦν Δαρείῳ ἀγαγῶν ἕκθεῖρξαι τὴν δύναμιν ἐκ τῆς εὐρυχωρίας ἐξ τὰ στενόπορα, ἵνα σφίσι μὲν ξύμμετρον τὸ χωρίον ἀναπτύξαι τὴν φάλαγγα, τοῖς δ' ἀχρεῖον τὸ πλῆθος ἔσται τῇ μάχῃ, οὔτε τὰ σώματα οὔτε τὰς γνώμας παραπλησίοις. Μακεδόνας τε γάρ Πέρσαις καὶ Μήδοις,
4 ἐκ πάνυ πολλοῦ τρυφῶσιν, αὐτοὺς ἐν τοῖς πόνοις τοῖς πολε-

μικοῖς πάλαι ἥδη μετὰ κινδύνων ἀσκουμένους, ἀλλως τε καὶ δούλοις ἀνθρώποις ἐλευθέρους ἐς χεῖρας ἤξειν· ὅσοι τε "Ἐλλήνες" Ἐλλησιν, οὐχ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν μαχεῖσθαι, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἔν Δαρείῳ ἐπὶ μισθῷ καὶ οὐδὲ τούτῳ πολλῷ κινδυνεύοντας, τοὺς δὲ ἔν σφίσιν ὑπὲρ τῆς Ἐλλάδος ἐκόντας ἀμυνομένους· βαρβάρων τ' αὖ Θρᾷκας καὶ Παιονας καὶ Ἰλλυριοὺς καὶ Ἀγριανας τοὺς εὐρωστοτάτους τε τῶν κατὰ τὴν Εύρωπην καὶ μαχιμωτάτους πρὸς τὰ ἀπονώτατά τε καὶ μαλακώτατα τῆς Ἀσίας γένη ἀντιτάξασθαι· ἐπὶ δὲ Ἀλέξανδρον ἀντιστρατηγεῖν Δαρείῳ.

Ταῦτα μὲν ἐς πλεονεξίαν τοῦ ἀγῶνος ἐπεξήσει, τὰ δ' ἀθλα, ὅτι μεγάλα ἔσται σφίσι τοῦ κινδύνου, ἐπεδείκνυεν. Οὐ γάρ τοὺς σατράπας τοῦ Δαρείου ἐν τῷ τότε κρατήσειν, οὐδὲ τὴν ἵππον τὴν ἐπὶ Γρανικῷ ταχθεῖσαν, οὐδὲ τοὺς δισμυρίους ξένους τοὺς μισθοφόρους, ἀλλὰ Περσῶν τε ὅτι περ ὄφελος καὶ Μήδων καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη Πέρσαις καὶ Μήδοις ὑπήκοα ἐποιεῖ τὴν Ἀσίαν, καὶ αὐτὸν μέγαν βασιλέα παρόντα, καὶ ὡς οὐδὲν ὑπολειφθήσεται σφίσιν ἐπὶ τῷδε τῷ ἀγῶνι ὅτι μὴ κρατεῖν τῆς Ἀσίας ξυμπάσης καὶ πέρας τοῖς πολλοῖς πόνοις ἐπιθεῖναι. Ἐπὶ τούτοις δὲ τῶν τ' ἐς τὸ κοι- 7 νὸν ἔν Δαμπρότητι ἥδη πεπραγμένων ὑπεμίμνησκε καὶ εἰ δή τῷ ἴδιᾳ τι διαπρεπὲς ἐς κάλλος τετολμημένον, ὀνομαστὶ ἔκαστον ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἀνακαλῶν. Καὶ τὸ αὐτοῦ οὐκ ἀκίνδυνον ἐν ταῖς μάχαις ὡς ἀνεπαχθέστατα ἐπεξήσει.

Λέγεται δὲ καὶ Ξενοφῶντος καὶ τῶν ἀμα Ξενοφῶντι 8 μυρίων ἐς μνήμην ἐλθεῖν, ὡς οὐδέν τι οὕτε κατὰ πλῆθος οὕτε κατὰ τὴν ἄλλην ἀξίωσιν σφίσιν ἐπεοικότες, οὐδὲ ἵππεων αὐτοῖς παρόντων Θεσσαλῶν, οὐδὲ Βοιωτῶν ἢ Πελοποννησίων, οὐδὲ Μακεδόνων ἢ Θρακῶν, οὐδὲ ὅση ἄλλη σφίσιν ἵππος ξυντέτακται, οὐδὲ τοξοτῶν ἢ σφενδονητῶν, ὅτι μὴ Κρητῶν ἢ Ροδίων ὀλίγων, καὶ τούτων ἐν τῷ κινδύνῳ ὑπὸ

9 Ξενοφῶντος αὐτοσχεδιασθέντων, οἱ δὲ βασιλέα τε ἔνν πάσῃ τῇ δυνάμει πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ ἐτρέψαντο καὶ ἔθνη, ὅσα κατιόντων ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον καθ' ὄδὸν σφιστιν ἐπεγένετο, νικῶντες ἐπῆλθον· ὅσα τ' ἄλλα ἐν τῷ τοιῷδε πρὸ τῶν κινδύνων ἐς παράκλησιν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἐξ ἀγαθοῦ ἡγεμόνος παραινεῖσθαι εἰκός. Οἱ δ' ἄλλοις ἄλλοθεν δεξιούμενοί τε τὸν βασιλέα καὶ τῷ λόγῳ ἐπαίροντες ἤγειν ἥδη ἐκέλευον.

VIII. Ὁ δὲ τότε μὲν δειπνοποιεῖσθαι παραγγέλλει· προπέμπει δὲ ὡς ἐπὶ τὰς πύλας τῶν τε ἵππεων δλίγους καὶ τῶν τοξοτῶν προκατασκεψομένους τὴν ὄδὸν τὴν ἐπὶ τὰς πύλας· καὶ αὐτὸς τῆς νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν πᾶσαν 2 ἥσει, ὡς κατασχεῖν αὐθις τὰς πύλας. 'Ως δ' ἀμφὶ μέσας νύκτας ἐκράτησεν αὐθις τῶν παρόδων, ἀνέπαυε τὴν στρατιὰν τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πετρῶν, προφυλακὰς ἀκριβεῖς καταστησάμενος. 'Ὕπὸ δὲ τὴν ἔω κατήει ἀπὸ τῶν πυλῶν κατὰ τὴν ὄδόν· καὶ ἔως μὲν πάντη στενόπορα ἦν τὰ χωρία, ἐπὶ κέρως ἥγειν, ὡς δὲ διεγώρει ἐς πλάτος, ἀνέπτυσσεν ἀεὶ τὸ κέρας ἐς φάλαγγα, ἄλλην καὶ ἄλλην τῶν δπλιτῶν τάξιν παράγων, τῇ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ ὡς 3 ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Οἱ δὲ ἵππεῖς αὐτῷ τέως μὲν κατόπιν τῶν πεζῶν τεταγμένοι ἥσαν· ὡς δ' ἐς τὴν εύρυχωρίαν προήεσαν, ἔνυνέτασσεν ἥδη τὴν στρατιὰν ὡς ἐς μάχην, πρώτους μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως πρὸς τῷ ὄρει τῶν πεζῶν τὸ τ' ἄγημα καὶ τοὺς ὑπασπιστάς, ὧν ἥγειτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος, ἔχομένην δὲ τούτων τὴν Κοίνου τάξιν, ἐπὶ δὲ τούτοις τὴν Περδίκκου. Οὗτοι μὲν ἔστε ἐπὶ τὸ μέσον τῶν δπλιτῶν ἀπὸ τοῦ 4 δεξιοῦ ἀρξαμένῳ τεταγμένοι ἥσαν. 'Ἐπὶ δὲ τοῦ εὐωνύμου πρώτη μὲν ἡ Ἀμύντου τάξις ἦν, ἐπὶ δὲ ἡ Πτολεμαίου, ἔχομένη δὲ ταύτης ἡ Μελεάγρου. Τοῦ δὲ εὐωνύμου τοῖς πεζοῖς μὲν Κράτερος ἐπετέτακτο ἀρχειν, τοῦ δὲ ξύμπαντος εὐωνύμου Παρμενίων ἥγειτο· καὶ παρήγελτο αὐτῷ μὴ ἀπολεί-

πειν τὴν θάλασσαν, ὡς μὴ κυκλωθεῖεν ἐκ τῶν βαρβάρων, ὅτι πάντη ὑπερφαλαγγήσειν αὐτῶν διὰ πλῆθος ἥμελλον.

Δαρεῖος δέ, ἐπειδὴ ἔξηγγέλθη αὐτῷ προσάγων ἥδη⁵ Ἀλεξάνδρος ὡς ἐς μάχην, τῶν μὲν ἵππεων διαβιβάζει πέραν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Πινάρου ἐς τρισμυρίους μάλιστα τὸν ἀριθμὸν καὶ μετὰ τούτων τῶν ψιλῶν ἐς δισμυρίους, ὅπως τὴν λοιπὴν δύναμιν καθ' ἡσυχίαν συντάξειε. Καὶ πρώτους⁶ μὲν τοῦ ὄπλιτικοῦ τοὺς "Ἐλληνας τοὺς μισθοφόρους ἔταξεν ἐς τρισμυρίους κατὰ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων· ἐπὶ⁷ τούτοις τῶν Καρδάκων καλουμένων ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐς ἔξακισμυρίους· ὄπλιται δ' ἡσαν καὶ οὗτοι. Τοσούτους γάρ ἐπὶ φάλαγγος ἀπλῆς ἐδέχετο τὸ χωρίον, ἵνα ἐτάσσοντο. Ἐπέταξε⁷ δὲ καὶ τῷ ὅρει τῷ ἐν ἀριστερῷ σφῶν κατὰ τὸ Ἀλεξάνδρου δεξιὸν ἐς δισμυρίους· καὶ τούτων ἔστιν οἵ κατὰ νώτου ἐγένοντο τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς. Τὸ γάρ ὅρος, ἵνα ἐπετάχθησαν, πῃ⁸ μὲν διεχώρει ἐς βάθος καὶ κολπῶδες τι αὐτοῦ ὁσπερ ἐν θαλάσσῃ ἐγίγνετο, ἐπειτα ἐς ἐπικαμπήν προϊὸν τοὺς ἐπὶ ταῖς ὑπωρείαις τεταγμένους κατόπιν τοῦ δεξιοῦ κέρως τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐποίει. Τὸ δ'⁹ ἄλλο πλῆθος αὐτοῦ⁸ ψιλῶν τε καὶ ὄπλιτῶν, κατὰ ἔθνη¹⁰ συντεταγμένον ἐς βάθος οὐκ ὠφέλιμον, ὅπισθεν ἦν τῶν Ἑλλήνων τῶν μισθοφόρων καὶ τοῦ ἐπὶ φάλαγγος τεταγμένου βαρβαρικοῦ. Ἐλέγετο γάρ ἡ πᾶσα ξὺν Δαρείῳ στρατιὰ μάλιστα ἐς ἔξήκοντα μυριάδας μαχίμους εἰναι.

Ἀλεξάνδρος δέ, ὡς αὐτῷ πρόσω ιόντι τὸ χωρίον διεῖχεν⁹ δόλιγον ἐς πλάτος, παρήγαγε τοὺς ἵππεας, τοὺς τε ἐταίρους καλουμένους καὶ τοὺς Θεσσαλοὺς καὶ τοὺς Μακεδόνας. Καὶ τούτους μὲν ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ ἀμα οἴ ἔταξε, τοὺς δὲ¹⁰ ἐκ Πελοποννήσου καὶ τὸ ἄλλο τὸ ξυμμαχικὸν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πέμπει ὡς Παρμενίωνα.

Δαρεῖος δέ, ὡς συντεταγμένη ἥδη ἦν αὐτῷ ἡ φάλαγξ,¹¹ 10

τοὺς ἵππεας οὕστιγας πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῷδε προετετάχει, ὅπως ἀσφαλῶς αὐτῷ ἡ ἔκταξις τῆς στρατιᾶς γένοιτο, ἀνεκάλεσεν ἀπὸ ξυνθήματος. Καὶ τούτων τοὺς μὲν πολλοὺς ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι πρὸς τῇ θαλάσσῃ κατὰ Παρμενίωνα ἔταξεν, ὅτι ταύτη μᾶλλόν τι ἵππασιμα ἦν, μέρος δέ τι αὐτῶν

11 καὶ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πρὸς τὰ ὄρη παρήγαγεν. 'Ως δ' ἀχρεῖοι ἐνταῦθα διὰ στενότητα τῶν χωρίων ἐφαίνοντο, καὶ τούτων τοὺς πολλοὺς παριππεῦσαι ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας σφῶν ἐκέλευσεν. Αὐτὸς δὲ Δαρεῖος τὸ μέσον πάσης τάξεως ἐπεῖχε, καθάπερ νόμος τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι τετάχθαι· καὶ τὸν νοῦν τῆς τάξεως ταύτης Ξενοφῶν ὁ τοῦ Γρύλλου ἀναγέγραφεν.

IX. 'Εν τούτῳ δ' Ἀλέξανδρος κατιδὼν ὀλίγου πᾶσαν τὴν τῶν Περσῶν ἵππον μετακεχωρηκοῦσαν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον τοῦ ἑαυτοῦ ὡς πρὸς τὴν θάλασσαν, αὐτῷ δὲ τοὺς Πελοποννησίους μόνους καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ξυμμάχων ἵππεας ταύτη τεταγμένους, πέμπει κατὰ τάχος τοὺς Θεσσαλοὺς ἵππεας ἐπὶ τὸ εὐώνυμον, κελεύσας μὴ πρὸ τοῦ μετώπου τῆς πάσης τάξεως παριππεῦσαι, τοῦ μὴ καταφανεῖς τοῖς πολεμίοις γενέσθαι μεταχωροῦντας, ἀλλὰ κατόπιν τῆς φάλαγγος 2 ἀφανῶς διελθεῖν. Προέταξε δὲ τῶν μὲν ἵππεων κατὰ τὸ δεξιὸν τοὺς προδρόμους, ὃν ἥγεῖτο Πρωτόμαχος, καὶ τοὺς Παιόνας, ὃν ἥγεῖτο Ἀρίστων· τῶν δὲ πεζῶν τοὺς τοξότας, ὃν ἥρχεν Ἀντίοχος· τοὺς δ' Ἀγριανας, ὃν ἥρχεν Ἀτταλος, καὶ τῶν ἵππεων τινὰς καὶ τῶν τοξοτῶν ἐς ἐπικαμπήν πρὸς τὸ ὄρος τὸ κατὰ νώτου ἔταξεν, ὥστε κατὰ τὸ δεξιὸν αὐτῷ τὴν φάλαγγα ἐς δύο κέρατα διέχουσαν τετάχθαι, τὸ μὲν ὡς πρὸς Δαρεῖόν τε καὶ τοὺς πέραν τοῦ ποταμοῦ τοὺς πάντας Πέρσας, τὸ δὲ ὡς πρὸς τοὺς ἐπὶ τῷ ὄρει κατὰ νώτου σφῶν τεταγμένους. Τοῦ δὲ εὐωνύμου προετάχθησαν τῶν μὲν πεζῶν οἵ τε Κρῆτες τοξόται καὶ οἱ Θρᾷκες, ὃν ἥγεῖτο Σιτάλ-

κης, πρὸ τούτων δὲ ἡ ἵππος ἡ κατὰ τὸ εὐώνυμον. Οἱ δὲ μισθοφόροι ἔνοι πᾶσιν ἐπετάχθησαν.

'Ἐπεὶ δ' οὕτε πυκνὴ αὐτῷ ἡ φάλαγξ κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ ἑαυτοῦ ἐφαίνετο, πολὺ τε ταύτη ὑπερφαλαγγήσειν οἱ Πέρσαι ἐδόκουν, ἐκ τοῦ μέσου ἐκέλευσε δύο Ἰλας τῶν ἑταίρων, τὴν τε Ἀνθεμουσίαν, ἡς Ἰλάρχης ἦν Περοίδας ὁ Μενεσθέως, καὶ τὴν Λευγαίαν καλουμένην, ἡς ἥγειτο Παντόρδανος ὁ Κλεάνδρου, ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἀφανῶς παρελθεῖν. Καὶ τοὺς τοξότας δὲ καὶ μέρος τῶν Ἀγριάνων καὶ τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων ἔστιν οὓς κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ ἐπὶ μετώπου παραγαγὼν ἐξέτεινεν ὑπὲρ τὸ τῶν Περσῶν κέρας τὴν φάλαγγα. 'Ἐπεὶ γάρ οἱ ὑπὲρ τοῦ ὄρους τεταγμένοι οὕτε κατήσαν, ἐκδρομῆς τ' ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν ὀλίγων κατὰ πρόσταξιν Ἀλεξάνδρου γενομένης αδίωξε ἀπὸ τῆς ὑπωρείας ἀνασταλέντες ἐς τὸ ἄκρον ἀνέψυγον, ἔγνω καὶ τοῖς κατ' αὐτοὺς τεταγμένοις δυνατὸν ὃν χρήσασθαι ἐς ἀναπλήρωσιν τῆς φάλαγγος· ἐκείνοις δὲ ἵππεας τριακοσίους ἐπιτάξαι ἐξήρκεσεν.

β') Ἡ διεξαγωγὴ τῆς μάχης.

*Ηττα καὶ ἐπαίσχυντος φυγὴ τοῦ Δαρείου.

(Κεφ. 10-11)

X. Οὕτω δὴ τεταγμένους χρόνον μὲν τινα προῆγεν ἀναπαύων, ὅστε καὶ πάνυ ἔδοξε σχολαία γενέσθαι αὐτῷ ἡ πρόσοδος· τοὺς γάρ βαρβάρους, ὅπως τὰ πρῶτα ἐτάχθησαν, οὐκέτι ἀντεπῆγμε Δαρεῖος, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ταῖς ὅχθαις πολλαχῇ μὲν ἀποκρήμνοις οὔσαις, ἔστι δὲ ὅπου καὶ χάρακα παρατείνας αὐταῖς, ἵνα εὐεφοδώτερα ἐφαίνετο, οὗτως ἔμενε· καὶ ταύτη εὐθὺς δῆλος ἐγένετο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένος. 'Ωρ δὲ ὅμοιος ἦδη ἦν τὰ στρατό-2 πεδα, ἐνταῦθα παριππεύων πάντη Ἀλέξανδρος παρεκάλει

ἀνδρας ἀγαθοὺς γίγνεσθαι, οὐ τῶν ἡγεμόνων μόνον τὰ ὄντα
καὶ τὰ ξὺν τῷ πρέποντι κόσμῳ ἀνακαλῶν, ἀλλὰ καὶ Ἰλάρχας
καὶ λοχαγοὺς ὄνομαστὶ καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, ὅσοι
κατ' ἀξίωσιν ἢ τινα ἀρετὴν γνωριμώτεροι ησαν· καὶ αὐτῷ
πανταχόθεν βοή ἐγίγνετο μὴ διατρίβειν, ἀλλ' ἐσβάλλειν ἐς
τοὺς πολεμίους.

3 ‘Ο δὲ ἥγεν ἐν τάξει ἔτι, τὰ μὲν πρῶτα, καίπερ ἐν ἀπό-
πτῷ ἥδη ἔχων τὴν Δαρείου δύναμιν, βάδην, τοῦ μὴ διασπα-
σθῆναι τι ἐν τῇ ξυντομωτέρᾳ πορείᾳ κυμῆναν τῆς φάλαγγος·
ώς δ' ἐντὸς βέλους ἐγίγνοντο, πρῶτοι δὴ οἱ κατὰ Ἀλέξαν-
δρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τεταγμένος.
δρόμῳ ἐς τὸν ποταμὸν ἐνέβαλον, ως τῇ τε δέξιῃ τῆς ἐφό-
δου ἐκπλῆξαι τοὺς Πέρσας καὶ τοῦ θᾶσσον ἐς χεῖρας ἐλθόν-
τας πρὸς τῶν τοξοτῶν βλάπτεσθαι.

4 Καὶ ξυνέβη, ὅπως εἴκασεν Ἀλέξανδρος. Εὔθὺς γάρ ως
ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, τρέπονται τοῦ Περσικοῦ στρα-
τεύματος οἱ τῷ ἀριστερῷ κέρας ἐπιτεταγμένοι· καὶ ταύτῃ
μὲν λαμπρῶς ἐνίκα Ἀλέξανδρός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν. Οἱ δὲ
“Ελληνες οἱ μισθοφόροι οἱ ξύν Δαρείω, ἢ διέσχε τῶν Μακε-
5 δόνων ἡ φάλαγξ ως ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας παραρραγεῖσα, ὅτι
Ἀλέξανδρος μὲν σπουδῇ ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβάλλων καὶ ἐν
χερσὶ τὴν μάχην ποιήσας ἐξώθει ἥδη τοὺς ταύτη τεταγμέ-
νους τῶν Περσῶν, οἱ δὲ κατὰ μέσον τῶν Μακεδόνων οὔτε
τῇ ἵση σπουδῇ ἥψαντο τοῦ ἔργου καὶ πολλαχῇ κρημνώδεσι
ταῖς ὅχθαις ἐντυγχάνοντες τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος οὐ
δυνατοὶ ἐγένοντο ἐν τῇ αὐτῇ τάξει διασώσασθαι — ταύτῃ
ἐμβάλλουσιν οἱ “Ελληνες τοῖς Μακεδόσιν, ἢ μάλιστα διε-
σπασμένην αὐτοῖς τὴν φάλαγγα κατεῖδον.

6 Καὶ τὸ ἔργον ἐνταῦθα καρτερόν ἦν, τῶν μὲν ἐς τὸν πο-
ταμὸν ἀπώσασθαι τοὺς Μακεδόνας καὶ τὴν νίκην τοῖς ἥδη
φεύγουσι σφῶν ἀνασώσασθαι, τῶν Μακεδόνων δὲ τῆς τ'

'Αλεξάνδρου ἥδη φαινομένης εὐπραγίας μὴ λειφθῆναι καὶ τὴν δόξαν τῆς φάλαγγος, ὡς ἀμάχου δὴ ἐς τὸ τότε διαβεβοημένης, μὴ ἀφανίσαι. Καί τι καὶ τοῖς γένεσι τῷ τε Ἑλληνικῷ καὶ τῷ Μακεδονικῷ φιλοτιμίας ἐνέπεσεν ἐς ἀλλήλους. Καὶ ἐνταῦθα πίπτει Πτολεμαῖός τε ὁ Σελεύκου, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος, καὶ ἄλλοι ἐς εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατὸν τῶν οὐκ ἥμελημένων Μακεδόνων.

XI. Ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τάξεις τετραμμένους ἥδη τοὺς κατὰ σφᾶς τῶν Περσῶν ὅρῶντες, ἐπὶ τοὺς ξένους τε τοὺς μισθοφόρους τοὺς Δαρείου καὶ τὸ πονδύμενον σφῶν ἐπικάμψαντες ἀπό τε τοῦ ποταμοῦ ἀπεώσαντο αὐτούς, καὶ κατὰ τὸ παρερρωγός τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος ὑπερφαλαγγήσαντες ἐς τὰ πλάγια ἐμβεβληκότες ἥδη ἔκοπτον τοὺς ξένους.

Καὶ οἱ ἵππεῖς δὲ οἱ τῶν Περσῶν κατὰ τοὺς Θεσσαλοὺς 2 τεταγμένοι οὐκ ἔμειναν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, ἀλλ’ ἐπιδιαβάντες εὐρώστως ἐνέβαλον ἐς τὰς Ἰλας τῶν Θεσσαλῶν. Καὶ ταύτη ξυνέστη ἵππομαχία καρτερά: οὐδὲ πρόσθεν ἐνέκλιναν οἱ Πέρσαι, πρὸν Δαρεῖόν τε πεφευγότα ἥσθιοντο καὶ πρὸν ἀπορραγῆναι σφῶν τοὺς μισθοφόρους ἔυγκοπέντας ὑπὸ τῆς φάλαγγος. Τότε δ’ ἥδη λαμπρά τε 3 καὶ ἐκ πάντων ἡ φυγὴ ἐγίγνετο· καὶ οἵ τε τῶν Περσῶν ἵπποι ἐν τῇ ἀναχωρήσει ἐκακοπάθουν βαρέως ὠπλισμένους τοὺς ἀμβάτας σφῶν φέροντες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἵππεῖς κατὰ στενὰς ὄδοις πλήθει τε πολλοὶ καὶ πεφοβημένως ξὺν ἀταξίᾳ ἀποχωροῦντες οὐ μεῖον ὑπὸ ἀλλήλων καταπατούμενοι ἢ πρὸς τῶν διωκόντων πολεμίων ἐβλάπτοντο. Καὶ οἱ Θεσσαλοὶ εὐρώστως αὐτοῖς ἐπέκειντο, ὥστε οὐ μεῖον ἡ τῶν πεζῶν φόνος ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἵππεων ἐγίγνετο.

Δαρεῖος δέ, ὡς αὐτῷ 'τὸ πρῶτον ὑπὸ' Ἀλεξάνδρου ἐφοβήθη τὸ κέρας τὸ εὐώνυμον καὶ ταύτη ἀπορρηγνύμενον κα-

τεῖδε τοῦ ἄλλου στρατοπέδου, εὐθὺς, ὡς εἶχεν, ἐπὶ τοῦ ἄρ-
5 ματος ξὺν τοῖς πρώτοις ἔφευγε. Καὶ ἔστε μὲν ὅμαλοῖς χω-
ρίοις ἐν τῇ φυγῇ ἐνετύγχανεν, ἐπὶ τοῦ ἄρματος διεσφύζετο·
ώς δὲ φάραγξί τε καὶ ἄλλαις δυσχωρίαις ἐνέκυρσε, τὸ μὲν
ἄρμα ἀπολείπει αὐτοῦ καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν κάνδυν ἐκδύς·
ὅ δὲ καὶ τὸ τόξον ἀπολείπει ἐπὶ τοῦ ἄρματος· αὐτὸς δὲ ἵππου
ἐπιβὰς ἔφυγε.

6 Καὶ ἡ νῦν οὐ διὰ μακροῦ ἐπιγενομένη ἀφείλετο αὐτὸν
τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου ἀλῶναι. Ἀλέξανδρος γάρ, ἔστε μὲν
φάος ἦν, ἀνὰ κράτος ἐδίωκεν· ὡς δὲ ξυνεσκόταζέ τ' ἥδη καὶ
τὰ πρὸ ποδῶν ἀφανῆ ἦν, ἐς τὸ ἔμπαλιν ἀπετρέπετο ὡς ἐπὶ⁷
τὸ στρατόπεδον· τὸ μέντοι ἄρμα τοῦ Δαρείου ἔλαβε καὶ τὴν
ἀσπίδα ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸν κάνδυν καὶ τὸ τόξον. Καὶ γάρ καὶ
ἡ δίωξις βραδυτέρᾳ αὐτῷ ἔγεγόνει, ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ παραρ-
ρήξει τῆς φόλαγγος ἐπιστρέψας καὶ αὐτὸς οὐ πρόσθεν ἐς τὸ
διώκειν ἐτράπετο, πρὸν τούς τε μισθοφόρους τοὺς ξένους καὶ τὸ
τῶν Περσῶν ἴππικὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπωσθέντας κατεῖδε.

8 Τῶν δὲ Περσῶν ἀπέθανον Ἀρσάμης μὲν καὶ Ῥεομί-
θρης καὶ Ἀτιζύης τῶν ἐπὶ Γρανικῷ ἡγησαμένων τοῦ ἴππι-
κοῦ· ἀποθνήσκει δὲ καὶ Σαβάκης, ὁ Αἰγύπτου σατράπης,
καὶ Βουβάκης τῶν ἐντίμων Περσῶν· τὸ δ' ἄλλο πλῆθος ἐς
δέκα μάλιστα μυριάδας καὶ ἐν τούτοις ἴππεῖς ὑπὲρ τοὺς μυ-
ρίους, ὥστε λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ξυνεπισπόμενος
τότε Ἀλεξάνδρῳ, τοὺς μετὰ σφῶν διώκοντας Δαρεῖον, ὡς
ἐπὶ φάραγγί τινι ἐν τῇ διώξει ἐγένοντο, ἐπὶ τῶν νεκρῶν δια-
9 βῆναι τὴν φάραγγα. Τό τε στρατόπεδον τοῦ Δαρείου εὐθὺς
ἔξ ἐφόδου ἑάλω καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ υἱὸς Δαρείου
νήπιος· καὶ θυγατέρας δύο ἑάλωσαν καὶ ἄλλαις ἀμφ' αὐτὰς
Περσῶν τῶν ὁμοτίμων γυναικες οὐ πολλαί. Οἱ γάρ ἄλλοι
Πέρσαι τὰς γυναικας σφῶν ξύν τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ ἐς Δα-
10 μασκὸν ἔτυχον ἐσταλκότες· ἐπεὶ καὶ Δαρεῖος τῶν τε χρη-

μάτων τὰ πολλὰ καὶ ὅσα ἄλλα μεγάλῳ βασιλεῖ ἐς πολυτελῆ δίαιταν καὶ στρατευομένῳ ὅμως συνέπεται, ἐπεπόμφει ἐς Δαμασκόν, ὡστε ἐν τῷ στρατεύματι οὐ πλείονα ἢ τρισχίλια τάλαντα ἔάλω. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν Δαμασκῷ χρήματα διάγον ὕστερον ἔάλω ὑπὸ Παρμενίωνος ἐπ' αὐτὸ τοῦτο σταλέντος. Τοῦτο τὸ τέλος τῇ μάχῃ ἐκείνῃ ἐγένετο ἐπὶ ἀρχοντος Ἀθηναίοις Νικοκράτους μηνὸς Μαιμακτηριῶνος.

γ') Τὰ μετὰ τὴν μάχην. Μεγαλοψυχία τοῦ Ἀλεξάνδρου.

(Κεφ. 12)

XII. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, καίπερ τετρωμένος τὸν μηρὸν Ἀλέξανδρος, δὲ τοὺς τραυματίας ἐπῆλθε, καὶ τοὺς νεκροὺς ξυναγαγὼν ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ ἐκτεταγμένῃ λαμπρότατα ὡς ἐς πόλεμον καὶ λόγῳ τ' ἐπεκόσμησεν ὅσοις τι διαπρεπὲς ἔργον ἐν τῇ μάχῃ ἢ αὐτὸς ξυνέγνω εἰργασμένον ἢ ἀκοῇ ξυμφωνούμενον ἔμαθε, καὶ χρημάτων ἐπιδόσει ὡς ἑκάστους ξὺν τῇ ἀξίᾳ ἐτίμησε. Καὶ Κιλικίας 2 μὲν ἀποδεικνύει σατράπην Βάλαχρον τὸν Νικάνορος, ἵνα τῶν σωματοφύλακας κατέλεξε Μένητα τὸν Διονυσίου· ἀντὶ δὲ Πτολεμαίου τοῦ Σελεύκου τοῦ ἀποθανόντος ἐν τῇ μάχῃ Πολυσπέρχοντα τὸν Σιμίου ἄρχειν ἀπέδειξε τῆς ἐκείνου τάξεως. Καὶ τοῖς Σολεῦσι τά τε πεντήκοντα τάλαντα, ἢ ἔτι ἐνδεᾶ ἦν ἐκ τῶν ἐπιβληθέντων σφίσι χρημάτων, ἀνῆκε καὶ τοὺς ὅμηρους ἀπέδωκεν.

'Ο δ' οὐδὲ τῆς μητρὸς τῆς Δαρείου οὐδὲ τῆς γυναικὸς 3 ἢ τῶν παιδῶν ἡμέλησεν. Ἀλλά, λέγουσί τινες τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου γραφάντων, τῆς νυκτὸς αὐτῆς, ἢ ἀπὸ τῆς διώξεως τῆς Δαρείου ἐπανῆκεν, ἐς τὴν σκηνὴν παρελθόντα αὐτὸν τὴν Δαρείου, ἥτις αὐτῷ ἐξηρημένη ἦν, ἀκοῦσαι γυναικῶν οἰμωγὴν καὶ ἄλλον τοιοῦτον θόρυβον οὐ πόρρω τῆς σκηνῆς πυ-

θέσθαι οὖν, αἵτινες γυναῖκες καὶ ἀνθ' ὅτου οὕτως ἐγγὺς παρασκηνοῦσι· καὶ τινα ἔξαργγελαι, ὅτι « ὁ βασιλεῦ, ἡ μήτηρ τε καὶ ἡ γυνὴ Δαρείου καὶ οἱ παῖδες, ὡς ἔξηγγέλθη αὐταῖς, ὅτι τὸ τόξον τε τοῦ Δαρείου ἔχεις καὶ τὸν κάνδυν τὸν βασιλικόν, καὶ ἡ ἀσπὶς ὅτι κεκόμισται ὅπισω ἡ Δαρείου, ὡς ἐπὶ τεθνεῶτι Δαρείω ἀνοιμώζουσι». Ταῦτα ἀκούσαντα Ἀλέξανδρον πέμψαι πρὸς αὐτὰς Λεοννάτον, ἵνα τῶν ἑταίρων, ἐντειλάμενον φράσαι, ὅτι ζῆ Δαρεῖος, τὰ δὲ ὅπλα καὶ τὸν κάνδυν ὅτι φεύγων ἀπέλιπεν ἐπὶ τῷ ἄρματι καὶ ταῦτα ὅτι μόνα ἔχει Ἀλέξανδρος. Καὶ Λεοννάτον παρελθόντα ἐς τὴν σκηνὴν τά τε Δαρείου εἰπεῖν καὶ ὅτι τὴν θεραπείαν αὐταῖς ξυγχωρεῖ Ἀλέξανδρος τὴν βασιλικὴν καὶ τὸν ἄλλον κόσμον καὶ καλεῖσθαι βασιλίσσας, ἐπεὶ οὐδὲ κατ' ἔχθρον οἱ γενέσθαι τὸν πόλεμον πρὸς Δαρεῖον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀσίας διαπεπολεμῆσθαι ἐννόμως. Ταῦτα μὲν Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος λέγουσι.

- 6 Λόγος δ' ἔχει καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τῇ ὑστερχίᾳ ἐλθεῖν εἴσω ξὺν Ἡφαιστίωνι μόνῳ τῶν ἑταίρων· καὶ τὴν μητέρα τὴν Δαρείου ἀμφιγυνοήσασαν, ὅστις δὲ βασιλεὺς εἴη αὐτοῖν, ἐστάλθαι γὰρ ἀμφω τῷ αὐτῷ κόσμῳ, τὴν δὲ Ἡφαιστίωνι προσελθεῖν καὶ προσκυνῆσαι, ὅτι μεῖζον αὐτῇ ἐφάνη ἐκεῖνος. Ως δὲ δὲ Ἡφαιστίων τ' ὅπισω ὑπεχώρησε καὶ τις τῶν ἀμφ' αὐτήν, τὸν Ἀλέξανδρον δεῖξας, ἐκεῖνον ἐφη εἶναι Ἀλέξανδρον, τὴν μὲν καταιδεσθεῖσαν τῇ διαμαρτίᾳ ὑποχωρεῖν, Ἀλέξανδρον δ' οὐ φάναι αὐτὴν ἀμαρτεῖν· καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνον εἶναι Ἀλέξανδρον. Καὶ ταῦτα ἐγὼ οὕθ' ὡς ἀληθῆ οὕθ' ὡς πάντη ἀπιστα ἀνέγραψα. Ἀλλ' εἴτε οὕτως ἐπράχθη, ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον τῆς τ' ἐς τὰς γυναικας κατοικίσεως καὶ τῆς ἐς τὸν ἑταῖρον πίστεως καὶ τιμῆς· εἴτε πιθανὸς δοκεῖ τοῖς ξυγγράψασιν Ἀλέξανδρος ὡς καὶ ταῦτα ἀν πράξας καὶ εἰπών, καὶ ἐπὶ τῷδε ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον.

[Μετὰ τὴν τραγικὴν συμφοράν τον ὁ Λαρεῖος φεύγει διὰ τυκτὸς μαζὶ μὲ τὴν ὀλιγάριθμον ἀκολονθίαν τον. Τὴν ἐπομένην συγκεντρώνων καθ' ὅδὸν τὰ διεσκορπισμένα λείψανα τοῦ στρατοῦ τον προκωρεῖ εἰς τὴν Θάφακον καὶ τὸν Εὐφράτην. Ἐξ ἀλλού ὁ Ἀλέξανδρος προελαύνει πρὸς τὴν Φουνίκην καὶ πλησιάζει εἰς τὴν μεγάλην καὶ πλούσιαν πόλιν Μάραθον. Καθ' ὅδὸν ὁ νίδος τοῦ ἡγεμόνος τῆς χώρας τὸν ὑποδέχεται μὲ τιμάς. Στεφανώνει μὲ χρυσοῦν στέφαρον τὴν κεφαλὴν τοῦ νικητοῦ καὶ παραδίδει εἰς αὐτὸν τὴν πόλιν].

*Επιστολαὶ Δαρείου καὶ Ἀλεξάνδρου.

(Κεφ. 14)

XIV. "Ετι δ' ἐν Μαράθῳ Ἀλεξάνδρου ὄντος ἀφίκοντο παρὰ Δαρείου πρέσβεις, ἐπιστολήν τε κομίζοντες Δαρείου καὶ αὐτοὶ ἀπό γλώσσης δεησόμενοι ἀφεῖναι Δαρείῳ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας. Ἐδήλου δὲ ἡ ἐπιστολή, 2 ὅτι Φιλίππω τε πρὸς Ἀρταξέρξην φιλία καὶ ξυμμαχία ἐγένετο καί, ἐπειδὴ Ἀρσης δὲ οὐδές Ἀρταξέρξου ἐβασίλευσεν, ὅτι Φιλίππος ἀδικίας πρῶτος ἐς βασιλέα Ἀρσην ἥρξεν οὐδὲν ἄχαρι ἐκ Περσῶν παθών. Ἐξ οὖ δὲ αὐτὸς βασιλεύει Περσῶν, οὗτε πέμψαι τινὰ Ἀλέξανδρον παρ' αὐτὸν ἐς βεβαίωσιν τῆς πάλαι οὔσης φιλίας τε καὶ ξυμμαχίας, διαβῆναι τε ξὺν στρατιᾷ ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ πολλὰ κακὰ ἐργάσασθαι Πέρσας. Τούτου ἔνεκα καταβῆναι αὐτὸς τῇ χώρᾳ ἀμυνῶν καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν πατρῷαν ἀνασώσων. Τὴν μὲν δὴ μάχην, ὡς θεῶν τῷ ἔδοξεν, οὕτω κριθῆναι, αὐτὸς δὲ βασιλεὺς παρὰ βασιλέως γυναικά τε τὴν αὐτοῦ αἰτεῖν καὶ μητέρα καὶ παῖδας τοὺς ἀλόντας, καὶ φιλίαν ἐθέλειν ποιήσασθαι πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ ξύμμαχος εἶναι τῷ Ἀλεξάνδρῳ· καὶ ὑπὲρ τούτων πέμπειν ἥξιον Ἀλέξανδρον παρ' αὐτὸν ξὺν Μενίσκῳ τε καὶ Ἀρσίμᾳ, τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐκ Περσῶν ἥκουσι, τοὺς τὰ πιστὰ ληφομένους τε καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου δώσοντας.

- 4 Πρὸς ταῦτα ἀντιγράφει Ἐλέξανδρος καὶ ξυμπέμπει τοῖς παρὰ Δαρείου ἐλθοῦσι Θέρσιππον, παραγγείλας τὴν ἐπιστολὴν δοῦναι Δαρείῳ, αὐτὸν δὲ μὴ διαλέγεσθαι ὑπὲρ μηδενός. Ἡ δὲ ἐπιστολὴ ἡ Ἐλέξανδρου ἔχει ὡδεῖς «Οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι ἐλθόντες ἐς Μακεδονίαν καὶ ἐς τὴν ἄλλην Ἑλάδα κακῶς ἐποίησαν ἡμᾶς οὐδὲν προηδικημένοι· ἐγὼ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμῶν κατασταθεὶς καὶ τιμωρήσασθαι βουλόμενος Πέρσας διέβην ἐς τὴν Ἀσίαν ὑπάρξαντων ὑμῶν.
- 5 Καὶ γάρ Περινθίοις ἐβοηθήσατε, οἵ τὸν ἐμὸν πατέρα ἤδικουν, καὶ ἐς Θράκην, ἵς ὑμεῖς ἥρχομεν, δύναμιν ἐπεμψεν Ὁχος. Τοῦ δὲ πατρὸς ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευσάντων, οὓς ὑμεῖς συνετάξατε, ὡς αὐτοὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς πρὸς ἀπαντας ἐκομπάσατε, καὶ Ἀρσην ἀποκτείναντός σου μετὰ Βαγώου, καὶ τὴν ἀρχὴν κατασχόντος οὐ δικαίως οὐδὲ κατὰ τὸν Περσῶν νόμον, ἀλλὰ ἀδικοῦντος Πέρσας, καὶ ὑπέρ ἐμοῦ πρὸς τοὺς Ἑλληνας γράμματα οὐκ ἐπιτήδεια διαπέμποντος, ὅπως πρός με πολεμῶσι, καὶ χρήματα ἀποστέλλοντος πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ ἄλλους τινὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν μὲν ἄλλων πόλεων οὐδεμιᾶς δεχομένης, Λακεδαιμονίων δὲ λαβόντων, καὶ τῶν παρὰ σοῦ πεμφθέντων τοὺς ἐμοὺς φίλους διαφθειράντων καὶ τὴν εἰρήνην, ἣν τοῖς Ἑλλησι κατεσκεύασα, διαλύειν ἐπιχειρούντων, ἐστράτευσα ἐπὶ σὲ ὑπάρξαντος σοῦ τῆς ἔχθρας.
- 6 7 Ἐπεὶ δὲ μάχη νενίκηκα πρότερον μὲν τοὺς σοὺς στρατηγοὺς καὶ σατράπας, νῦν δὲ σὲ καὶ τὴν μετὰ σοῦ δύναμιν, καὶ τὴν χώραν ἔχων τῶν θεῶν μοι δόντων, ὅσοι τῶν μετὰ σοῦ παραταξαμένων μὴ ἐν τῇ μάχῃ ἀπέθανον, ἀλλὰ πάρ' ἐμὲ κατέφυγον, τούτων ἐπιμέλομαι καὶ οὐκ ἄκοντες παρ' ἐμοὶ 8 εἰσιν, ἀλλὰ αὐτοὶ ἐκόντες ξυστρατεύονται μετ' ἐμοῦ. Ὡς οὖν ἐμοῦ τῆς Ἀσίας ἀπάσης κυρίου δόντος ἦκε πρὸς ἐμέ. Εἰ δὲ φοβῇ, μὴ ἐλθὼν πάθης τι ἔξ ἐμοῦ ἄχαρι, πέμπε τινὰς τῶν Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φίλων τὰ πιστὰ ληψιμένους. Ἐλθὼν δὲ πρός με τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παιδας καὶ εἰ ἄλλο τι θέλεις αἴτει καὶ λάμβανε. "Οτι γάρ ἀν πείθης ἐμέ, ἔσται σοι. Καὶ τοῦ λοιποῦ, ὅταν πέμπης παρ' ἐμέ, ὡς πρὸς βασιλέα τῆς Ἀσίας πέμπε, μηδὲ ἔξ ἴσου ἐπίστελλε, ἀλλ' ὡς κυρίῳ ὅντι πάντων τῶν σῶν φράζε, εἰ του δέῃ εἰ δὲ μή, ἐγὼ βουλεύσομαι περὶ σοῦ ὡς ἀδικοῦντος. Εἰ δ' ἀντιλέγεις περὶ τῆς βασιλείας, ὑπομείνας ἔτι ἀγώνισαι περὶ αὐτῆς καὶ μὴ φεῦγε, ὡς ἐγὼ ἐπὶ σὲ πορεύσομαι, οὖ ἀν ἥς».

Γ' Ολόκληρος ἡ Φοινίκη ὑποτάσσεται χωρὶς ἀντίστασιν εἰς τὸν προελαύνοντα Ἀλέξανδρον. Μόνον ἡ Τύρος ἀρνεῖται ὑποταγὴν καὶ ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον νὰ μὴ τὴν προσβάλῃ, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν νὰ τηρηῇσῃ στάσιν οὐδετέραν ἀπέναντι τῶν δύο ἐμπολέμων. Ὁ Ἀλέξανδρος δέχεται τοῦτο, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ τοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ νὰ θυσιάσῃ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἡρακλέους εἰς τὸν ὑπάρχοντα ἐκεῖ παλαιότατον ραὸν τοῦ ἀρχαίου ἥρωος. Οἱ Τύριοι δῆμος δὲν θέλουν νὰ ἴκανοποιήσουν τὴν ἐπιθυμίαν αὐτὴν τοῦ Ἀλέξανδρον, διότιος ἀγανακτήσας ἀποφασίζει νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν βιαιώς. Εἰς συγκέντρων τῶν στρατηγῶν του ἐξηγεῖ, ὅτι ἡ κατάληψις τῆς Τύρου εἶναι ἀπαραίτητος, διότι μὲ τὴν ἀμφιβόλον στάσιν ταύτης δὲν θὰ ἥσαν ἀσφαλεῖς εἰς τὴν περαιτέρῳ πορείαν των, ἐφ' ὅσον μάλιστα οἱ Πέρσαι, κατέχοντες τὴν Κύπρον καὶ τὴν Αἴγυπτον, θὰ ἥσαν θαλασσοκάλατορες καὶ θὰ ἡδύναντο νὰ προσολάβον μὲ τὸ μέρος των τὰς ὑπόπτους ἑλληνικὰς πόλεις καὶ νήσους καὶ νὰ μεταφέρον τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Σκέπτεται δὲτο μὲ τὴν κατάληψιν τῆς Τύρου θὰ διηγολόννετο ἡ κατέληψις τῆς Κύπρου καὶ τῆς Αἴγυπτου καὶ θὰ ἐξησφαλίζετο ἡ θαλασσοκρατία τῶν Μακεδόνων. Αἱ σκέψεις αὗται ἐπεδοκιμάσθησαν ἀπὸ τὸν στρατηγὸν του καὶ ἥρχισεν ἡ πολιορκία τῆς Τύρου. Ἡ πόλις ἦτο ὁχυρὰ καὶ ἡ ἀντίστασις πεισματώδης, διαρκέσασα ἐπὶ ἐπτὰ μῆνας. Ἀλλ' ἡ ἐπιμονὴ τῶν πολιορκητῶν ἐνίκησε. Τὰ τέως ἀκλόνητα ὁχυρὰ τῆς πόλεως καὶ τὰ θεωρούμενα ἀπόρθητα τείχη τῆς ἐπεσαν πρὸ τῆς ὁρμητικῆς καὶ πείσμονος δυνάμεως τοῦ Ἀλέξανδρον. Οἱ Μακεδόνες εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν θριαμβεύται (Αἴγυπτος 332)].

‘Ο Δαρεῖος ζητεῖ εἰρήνην. Ἀπάντησις τοῦ Ἀλεξάνδρου.

(Κεφ. 25)

XXV. "Ετι δὲ ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Τύρου ξυνεχομένου Ἀλεξάνδρου ἀφίκοντο παρὰ Δαρείου πρέσβεις ὡς αὐτὸν ἀπαγγέλλοντες μύρια μὲν τάλαντα ὑπὲρ τῆς μητρός τε καὶ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παίδων δοῦναι ἔθέλειν Ἀλεξάνδρῳ Δαρεῖον· τὴν δὲ χώραν πᾶσαν τὴν ἐντὸς Εύφρατου ποταμοῦ ἔστε ἐπὶ θάλασσαν τὴν Ἑλληνικὴν Ἀλεξάνδρου εἶναι· ἀγαγόμενον δὲ γυναικα τὴν Δαρείου παῖδα Ἀλέξανδρον φίλον τε εἶναι Δαρείῳ καὶ ξύμμαχον.

2 Καὶ τούτων ἐν τῷ ξυλλόγῳ τῶν ἑταίρων ἀπαγγελθέντων Παρμενίωνα μὲν λέγουσιν Ἀλεξάνδρῳ εἰπεῖν, ὅτι αὐτὸς ἂν Ἀλέξανδρος ὃν ἐπὶ τούτοις ἡγάπησε καταλύσας τὸν πόλεμον μηκέτι τὸ πρόσω κινδυνεύειν· Ἀλέξανδρον δὲ Παρμενίωνι ἀποκρίνασθαι, ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν, εἴπερ Παρμενίων ἦν, οὕτως ἐπραζεν, ἐπειδὴ δὲ Ἀλέξανδρός ἐστιν, ἀποκρινεῖσθαι 3 Δαρείῳ, ἄπερ δὴ καὶ ἀπεκρίνατο. "Εφη γάρ οὔτε χρημάτων δεῖσθαι παρὰ Δαρείου οὔτε τῆς χώρας λαβεῖν ἀντὶ τῆς πάσης τὸ μέρος· εἶναι γάρ τά τε χρήματα καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ πᾶσαν· ἀγαγέσθαι τε γυναικα εἰ ἔθέλοι τὴν Δαρείου παῖδα, ἀγαγέσθαι ἂν καὶ οὐ διδόντος Δαρείου· ἐκέλειέ τε αὐτὸν ἥκειν, εἴ τι εὑρέσθαι ἔθέλοι φιλάνθρωπον παρ' αὐτοῦ.

Ταῦτα ὡς ἥκουσε Δαρεῖος, τὰς μὲν ξυμβάσεις ἀπέγνω τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον, ἐν παρασκευῇ δὲ τοῦ πολέμου αῦθις ἦν.

[Μετὰ τὴν θριαμβευτικὴν κατάληψιν τῆς Τύρου δὲ Ἀλέξανδρος στρέφεται πρὸς Ν. μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ καταλάβῃ τὴν Αἴγυνπτον. Πρὸ τούτου βαδίζει κατὰ τῆς Γάζης, μεγάλης πόλεως τῆς Παλαιστίνης, μετὰ δίμηνον δὲ πολιορκίαν τὴν κυριεύει καὶ τὴν χρησιμοποιεῖ ὡς δομητήριον (Νοέμβριος 332). Ἀπὸ τὴν Γάζαν φροντιστεῖ τώρα ἀνεμπόδιστος πρὸς τὴν Αἴγυνπτον].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

‘Ο ’Αλεξανδρος εις τὴν Αἴγυπτον.

‘Η κτίσις τῆς ’Αλεξανδρείας.

(Κεφ. 1)

Ι. ’Αλεξανδρος δ’ ἐπ’ Αἰγύπτου, ἵναπερ τὸ πρῶτον ὥρμήθη, ἐστέλλετο, καὶ ἐβδόμη ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς Γάζης ἐλαύνων ἦκεν ἐς Πηλούσιον τῆς Αἰγύπτου. Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς παρέπλει αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ὡς ἐπ’ Αἴγυπτον· καὶ καταλαμβάνει τὰς ναῦς ἐν Πηλουσίῳ ὁρμούσας. Μαζάκης δὲ 2 ὁ Πέρσης, ὃς ἦν σατράπης Αἰγύπτου ἐκ Δαρείου καθεστηκώς, τὴν τ’ ἐν Ἰσσῷ μάχην ὅπως ξυνέβη πεπυσμένος καὶ Δαρείον ὅτι αἰσχρὰ φυγῇ ἔφυγε, καὶ Φοινίκην τε καὶ Συρίαν καὶ τῆς Ἀραβίας τὰ πολλὰ ὑπ’ ’Αλεξάνδρου ἐχόμενα, αὐτῷ τ’ οὐκ οὕσης δυνάμεως Περσικῆς, ἐδέχετο ταῖς τε πόλεσι φιλίως καὶ τῇ χώρᾳ ’Αλεξανδρον.

Ο δ’ ἐς μὲν Πηλούσιον φυλακὴν ἐσήγαγε, τοὺς δ’ ἐπὶ 3 τῶν νεῶν ἀναπλεῖν κατὰ τὸν ποταμὸν κελεύσας ἔστ’ ἐπὶ Μέμφιν πόλιν αὐτὸς ἐφ’ Ἡλιουπόλεως ἦει, ἐν δεξιᾷ ἔχων τὸν ποταμὸν τὸν Νεῖλον καὶ ὅσα καθ’ ὁδὸν χωρία ἐνδιδόντων τῶν ἐνοικούντων κατασχών, διὰ τῆς ἐρήμου ἀφίκετο ἐς Ἡλιούπολιν. Ἐκεῖθεν δὲ διαβὰς τὸν πόρον ἦκεν ἐς Μέμφιν· 4 καὶ θύει ἐκεῖ τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ τῷ ”Απιδὶ καὶ ἀγῶνα ἐποίησε γυμνικόν τε καὶ μουσικόν· ἦκον δ’ αὐτῷ οἱ ἀμφὶ ταῦτα τεχνῆται ἐκ τῆς Ἑλλάδος οἱ δοκιμώτατοι. Ἐκ δὲ Μέμφιος κατέπλει κατὰ τὸν ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν τούς τε ὑπασπιστὰς ἐπὶ τῶν νεῶν λαβὼν καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς ’Αγριανας καὶ τάν ἴππεων τὴν βασιλικὴν ἔλην τὴν τῶν ἑταίρων.

Ἐλθὼν δ’ ἐς Κάνωβον καὶ κατὰ τὴν λίμνην τὴν Μαρίαν 5 περιπλεύσας ἀποβαίνει, ὅπου νῦν ’Αλεξάνδρεια πόλις φκι-

σται, Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος. Καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ὁ χῶρος κάλλιστος κτίσαι ἐν αὐτῷ πόλιν καὶ γενέσθαι ἀντί εὑδαιμονα τὴν πόλιν. Πόθος οὖν λαμβάνει αὐτὸν τοῦ ἔργου, καὶ αὐτὸς τὰ σημεῖα τῇ πόλει ἔθηκεν, ἵνα τ' ἀγορὰν ἐν αὐτῇ δείμασθαι ἔδει καὶ ἴερὰ ὅσα καὶ θεῶν ὕντινων, τῶν μὲν Ἐλληνικῶν, Ἰσιδος δὲ Αἰγυπτίας, καὶ τὸ τεῖχος ἡ περιβεβλῆσθαι. Καὶ ἐπὶ τούτοις ἔθυετο, καὶ τὰ ἴερὰ καλὰ ἐφαίνετο.

[Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος κατελήφθη ἀπὸ τὸν πόθον νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ περίφημον μαντεῖον τοῦ θεοῦ τῶν Αἰγυπτίων Ἀμμωνος, τὸ ὅποιον ενδίσκετο εἰς μίαν ὥσπιν τῆς λιμνῆς ἐρήμου. Πρόγματι μετέβη ἐκεῖ καὶ ἔλαβεν εὐχάριστον χρησμόν. Ἐπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Μέμφιν, δύον ἐδέχθη ἐπικουρίας ἀποσταλείσας ἐκ Μακεδονίας καὶ Θράκης. Ἀφοῦ δὲ ἐτακτοποίησε μὲν σύνεσιν τὰ τῆς διοικήσεως τῆς χώρας, τὴν ἄνοιξιν τοῦ 331 ἐπανῆλθεν εἰς Φοινίκην καὶ ἐκεῖθεν ὀλίγον ἀργότερον κατηνθύνθη εἰς Θάψακον].

Ἐπιστροφὴ εἰς Φοινίκην. Διάβασις τοῦ Εύφρατου
καὶ τοῦ Τίγρητος.

(Κεφ. 7)

VII. Καὶ ἀφίκετο ἐξ Θάψακον Ἀλέξανδρος μηνὸς Ἐκατομβαιῶνος ἐπὶ ἀρχοντος Ἀθήνησι Ἀριστοφάνους· καὶ καταλαμβάνει δυοῖν γεφύρων ἐζευγμένον τὸν πόρον. Καὶ γὰρ Μαζαῖος, ὅτῳ ἡ φυλακὴ τοῦ ποταμοῦ ἐκ Δαρείου ἐπετέτραπτο, ἵππεας μὲν ἔχων περὶ τρισχιλίους, πεζοὺς δὲ ἐξακισχιλίους καὶ τούτων Ἐλληνας μισθοφόρους δισχιλίους, τέως 2 μὲν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἐφύλασσεν, καὶ ἐπὶ τῷδε οὐ ξυνεχῆς ἡ γέφυρα ἐζευγμένη ἦν ἔστι ἐπὶ τὴν ἀντιπέρας Ὁχθην τοῖς Μακεδόσι, δειμαίνουσι, μὴ ἐπίθιοιντο οἱ ἀμφὶ Μαζαῖον τῇ γεφύρᾳ ἵνα ἐπαύετο. Μαζαῖος δέ, ὡς ἤκουεν ἡδη προσάγοντα Ἀλέξανδρον, ὥχετο φεύγων ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ. Καὶ εὐθὺς ὡς ἔφυγε Μαζαῖος, ἐπεβλήθησαν αἱ γέφυραι τῇ

ὅχθη τῇ πέραν καὶ διέβη ἐπ' αὐτῶν ξὺν τῇ στρατιᾷ Ἀλέξανδρος.

"Ἐνθεν δ' ἔχώρει ἄνω, ἐν ἀριστερῷ ἔχων τὸν Εὔφρατην ³ ποταμὸν καὶ τῆς Ἀρμενίας τὰ ὅρη, διὰ τῆς Μεσοποταμίας καλουμένης χώρας. Οὐκ εὐθεῖαν δ' ἐπὶ Βαβυλῶνος ἦγεν ἀπὸ Εὐφράτου ὁρμηθεὶς, ὅτι τὴν ἑτέραν ιόντι εὐπορώτερα τὰ ξύμπαντα τῷ στρατῷ ἦν, καὶ χιλὸς τοῖς ἵπποις καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν καὶ τὸ καῦμα, οὐχ ὡσαύτως ἐπιφλέγον. Ἀλόντες δέ τινες κατὰ τὴν ὁδὸν τῶν ἀπὸ τοῦ ⁴ Δαρείου στρατεύματος κατασκοπῆς ἔνεκα ἀπεσκεδασμένων ἔξήγγειλαν, ὅτι Δαρεῖος ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ κάθηται ἐγνωκὼς εἰργειν Ἀλέξανδρον, εἰ διαβαίνοι καὶ εἶναι αὐτῷ στρατιὰν πολὺ μείζονα ἢ ξὺν ἥτινη ἐν Κιλικίᾳ ἐμάχετο. Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος ἦει σπουδῇ ὡς ἐπὶ τὸν Τίγρητα. ⁵ 'Ως δ' ἀφίκετο, οὕτε αὐτὸν Δαρεῖον καταλαμβάνει οὕτε τὴν φυλακήν, ἥντινα ἀπελελοίπει Δαρεῖος, ἀλλὰ διαβαίνει τὸν πόρον, χαλεπῶς μὲν δι' ὀξύτητα τοῦ ῥοῦ, οὐδενὸς δ' εἰργοντος.

'Ενταῦθα ἀναπαύει τὸν στρατόν καὶ τῆς σελήνης τὸ ⁶ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο· καὶ Ἀλέξανδρος ἔθυε τῇ τε σελήνῃ καὶ τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ γῇ, ὅτων τὸ ἔργον τοῦτο λόγος εἶναι κατέχει. Καὶ ἐδόκει Ἀριστάνδρῳ πρὸς Μακεδόνων καὶ Ἀλεξάνδρου εἶναι τῆς σελήνης τὸ πάθημα καὶ ἐκείνου τοῦ μηνὸς ἔσεσθαι ἡ μάχη, καὶ ἐκ τῶν ἴερῶν νίκην σημαίνεσθαι Ἀλέξανδρῳ. "Ἄρας δ' ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ἦει διὰ τῆς Ἀσσυρίας ⁷ χώρας, ἐν ἀριστερῷ μὲν ἔχων τὰ Γορδυηνῶν ὅρη, ἐν δεξιῷ δ' αὐτὸν τὸν Τίγρητα. Τετάρτη δὲ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς διαβάσεως οἱ πρόδρομοι αὐτῷ ἐξαγγέλλουσιν, ὅτι ἱππεῖς πολέμιοι ἀνὰ τὸ πεδίον φαίνονται, ὅσοι δέ, οὐκ ἔχειν εἰκάσαι. Συντάξας οὖν τὴν στρατιὰν προύχώρει ὡς ἐς μάχην· καὶ ἄλλοι αὖ τῶν προδρόμων προσελάσαντες ἀκριβέστερον οὗτοι κατιδόντες ἔφασκον δοκεῖ εἶναί σφισιν οὐ πλείους ἢ χιλίους τοὺς ἱππέας.

Γ' Ο 'Αλέξανδρος τότε παραλαβών τὴν βασιλικὴν ἥλην καὶ μίαν τῶν ἑταίρων, καθὼς καὶ ἀρκετοὺς ἀνιχνευτάς, ἔτρεχεν ἐσπευσμένως, ἐνῷ τὸν ἄλλον στρατόν του διέταξε ν' ἀκολουθῆ μὲ κανονικὸν βῆμα. Οἱ ἵππεῖς τῶν Περσῶν, ὅταν εἰδαν ὅτι δ' Ἀλέξανδρος ἥρχετο δόμητικῶς ἐναντίον των, ἐστράπτησαν εἰς φυγήν. Ὁ 'Αλέξανδρος τὸν καταδιώκει ἀκάθετος, τὸν διασκορπίζει καὶ φορεύει ἀρκετοὺς ἐξ αὐτῶν. Μερικοὶ συλλαμβάνονται αἷχμάλωτοι καὶ δίδονται πληροφορίαν ὅτι δ' Δαρεῖος ἦτο πλησίον μὲ πολυάριθμον στράτευμα. Πράγματι δ' Δαρεῖος εἶχε συγκεντρώσει τεραστίας δυνάμεις ἀπὸ δόλα τὰ σημεῖα τοῦ ἀπεράντου κράτους του καὶ ἥρχετο μὲ τὴν ἀπόφασιν ν' ἀποπλύνῃ τὴν ἥπταν, τὴν δόποιαν εἰλέντην ὑποστῆ εἰς Ἰσσόν. Ἐλέγετο ὅτι τὸ στράτευμα τοῦ Δαρείου ἀνήρχετο εἰς 1.000.000 πεζούς, 40.000 ἵππεῖς καὶ 200 δρεπανηφόρα ἄρματα. Εἶχε μαζί του καὶ μερικοὺς ἐλέφαντας, τοὺς δόποιονς ἔφερον οἱ Ἰνδοὶ οἱ κατοικοῦντες ἐντεῦθεν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ.

Μὲ αὐτὴν τὴν δύναμιν ἦτο στρατοπεδευμένος ὁ Δαρεῖος εἰς τὰ Γανγάμηλα πλησίον τοῦ Βουμήλου ποταμοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν 600 περίπου σταδίων ἀπὸ τὴν πόλιν τῶν Ἀρβήλων, εἰς τόπον τελείως διμάλον. Ἔναρτι τῆς δυνάμεως αὐτῆς δ' Ἀλέξανδρος διέθετε 40.000 πεζοὺς καὶ 7.000 ἵππεῖς. Δὲν ἔχασεν δόμως τὸ θάρρος του καὶ μὲ τὴν μεγαλοφυῖαν του συνέλαβε τὸ σχέδιον τοῦ μεγάλου ἀγῶνος. Ἐν πρώτοις παρέμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, διὰ νὰ ἀναπαυθῇ δ' καταπεπονημένος στρατός του. Περιέφραξε τὸ στρατόπεδον μὲ τάφρους καὶ χαράκωμα καὶ ἀφῆκεν ἐντὸς αὐτῷ τὰ μεταγωγικὰ καὶ τοὺς ἀνικάνους πρὸς μάχην. Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ παρέλαβε τὴν μάχιμον δύναμιν του, ἐν καιῳδῷ ρυτοτὸς ἐκινήθη μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν Περσῶν κατὰ τὰ ἔξημερά ματα. Ἐξ ἄλλου δ' Δαρεῖος ἔμαθεν ὅτι δ' Ἀλέξανδρος ἥρχετο ἐναντίον του καὶ παρέταξε τὸν στρατόν του πρὸς μάχην.

Οἱ δύο στρατοὶ ἀπεῖχον μόνον τριάκοντα στάδια (περίπου 6 χιλιόμετρα). Ὁ 'Αλέξανδρος κατέβαινε μὲ τὸν στρατόν του κάτω ἀπὸ τοὺς λόφους πρὸς τὴν ἀνοικτὴν πεδιάδα. Ἐκεῖ, ὅταν εἰδε τοὺς βαρβάρους, ἐσταμάτησε τὴν φάλαγγά του. Παραλαβὼν δὲ τοὺς ἐλαφρὰ ὀπλισμένους στρατιώτας καὶ τοὺς ἑταίρους ἐκ τῶν ἵππων, περιῆρχετο ἔξετάζων δλον τὸν τόπον, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ συνάψῃ τὴν μάχην. "Οταν ἐπέστρεψε, συνεκάλεσεν δλονς τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ στρατεύματος καὶ τοὺς προέτρεψε νὰ ἐμψυχώσουν τοὺς στρατιώτας διὰ τὸν μεγάλον ἀγῶνα. «Κατὰ τὴν μάχην αὐτὴν — ἔλεγε — δὲν θ' ἀγωνισθῶμεν περὶ

τῆς Κοίλης Συρίας ἢ τῆς Φοινίκης, οὐδὲ χάριν τῆς Αἰγύπτου, ὅπως προηγουμένως, ἀλλ' ἀπὸ αὐτὴν θὰ κριθῇ τελικῶς ἡ τύχη δλῆς τῆς Ἀσίας καὶ θὰ ἀποφασισθῇ ποῖοι θὰ λάβονταν τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς». Αφοῦ ἀπηρύθνη τὰς προτοροπάς αὐτὰς εἰς τοὺς ἀρχηγούς, διέταξε νὰ δειπνήσῃ ὁ στρατός καὶ ν' ἀναπαυθῇ. Λέγονταν ὅτι ὁ Παρμενίων τὸν προέτρεψε νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν Περσῶν ἐν καιρῷ νικτός, ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἦτο καλὸν ὁ Ἀλέξανδρος νὰ κλέψῃ τὴν νίκην, ἀλλ' ὅτι ἐπρεπε νὰ νικήσῃ φανερὰ καὶ χωρὶς πανοργίαν.

Οἱ δύο στρατοὶ λοιπὸν παρατεταγμένοι μὲ δλας τὰς ἀπαιτούμετρας διὰ τὴν μάχην προετοιμασίας μέχρι τῆς τελενταίας λεπτομερείας, ἀνέμενον ἔως τὰ ἐξημερώματα, ὅτε ἥρχισαν κινούμενοι].

Ἡ κρίσιμος μάχη εἰς τὰ Γαυγάμηλα (331 π. Χ.).

Nέα φυγὴ τοῦ Δαρείου.

(Κεφ. 13-15)

XIII. 'Ως δὲ ὅμοι ἦδη τὰ στρατόπεδα ἐγίγνετο, ὥφθη Δαρεῖος τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτόν, οἵ τε μηλοφόροι Πέρσαι καὶ Ἰνδοὶ καὶ Ἀλβανοὶ καὶ Κᾶρες οἱ ἀνάσπαστοι καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται, κατ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον τεταγμένοι καὶ τὴν ἔλην τὴν βασιλικήν. Ἡγε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ Ἀλέξανδρος μᾶλλον, καὶ οἱ Πέρσαι ἀντιπαρῆγον, ὑπερφαλαγγοῦντες πολὺ ἐπὶ τῷ σφῶν εὔωνυμῳ. Ἡδη τε οἱ τῶν Σκυθῶν ἵππεῖς 2 περιππεύοντες ἤπτοντο τῶν προτεταγμένων τῆς Ἀλεξάνδρου τάξεως, καὶ Ἀλέξανδρος ἔτι ὄμως ἤγεν ἐπὶ δόρυ, καὶ ἐγγὺς ἦν τοῦ ἐξαλλάσσειν τὸν ὠδοποιημένον πρὸς τῶν Περσῶν χῶρον. Ἔνθα δὴ δείσας Δαρεῖος, μὴ προχωρησάντων ἐς τὰ οὐχ ὄμαλὰ τῶν Μακεδόνων ἀγρεῖά σφισι γένηται τὰ ἄρματα, κελεύει τοὺς προτεταγμένους τοῦ εὔωνυμου περιππεύειν τὸ κέρας τὸ δεξιόν, ἢ Ἀλέξανδρος ἤγε, τοῦ μηκέτι προσωτέρω αὐτοὺς ἐξάγειν τὸ κέρας.

Τούτου δὲ γενομένου Ἀλέξανδρος ἐμβάλλειν κελεύει ἐς 3 αὐτοὺς τοὺς μισθοφόρους ἵππεας, ὃν Μενίδας ἤγειτο. Ἀν-

τεκδραμόντες δ' ἐπ' αὐτοὺς οἵ τε Σκύθαι ἵππεῖς καὶ τῶν Βάκτρίων οἱ ξυντεταγμένοι τοῖς Σκύθαις τρέπουσιν ὀλίγους ὄντας πολλῷ πλείονες. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς περὶ Ἀρίστωνά τε, τοὺς Παίονας, καὶ τοὺς ξένους ἐμβαλεῖν τοῖς Σκύθαις ἐκέλευσε· καὶ ἐγκλίνουσιν οἱ βάρβαροι. Βάκτριοι δὲ οἱ ἄλλοι πελάσαντες τοῖς Παίοσί τε καὶ ξένοις τοὺς τε σφῶν φεύγοντας ἥδη ἀνέστρεψαν ἐς τὴν μάχην καὶ τὴν ἱππομαχίαν ξυ-
4 στῆναι ἐποίησαν. Καὶ ἔπιπτον μὲν πλείονες τῶν Ἀλεξάνδρου, τῷ τε πλήθει τῶν βαρβάρων βιαζόμενοι καὶ ὅτι αὐτοὶ τε οἱ Σκύθαι καὶ οἱ ἵπποι αὐτοῖς ἀκριβέστερον ἐς ἀλκὴν πεφραγμένοι ἦσαν. Ἀλλὰ καὶ ὡς τάς τε προσβολὰς αὐτῶν ἐδέχοντο οἱ Μακεδόνες καὶ βίᾳ κατ' ἥλας προσπίπτοντες ἐξεώθουν ἐκ τῆς τάξεως.

5 Καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἄρματα τὰ δρεπανηφόρα ἐφῆκαν οἱ βάρβαροι κατ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον, ὡς ἀναταράξοντες αὐτῷ τὴν φάλαγγα. Καὶ ταύτη μάλιστα ἐψεύσθησαν. Τὰ μὲν γάρ εὔθυς, ὡς προσεφέρετο, κατηκόντισαν οἱ τ' Ἀγριᾶνες καὶ οἱ ξύν Βαλάκρω ἀκοντισταὶ οἱ προτεταγμένοι τῆς ἵππου τῶν ἑταίρων· τὰ δὲ τῶν ῥυτήρων ἀντιλαμβανόμενοι τοὺς τ' ἀναβάτας κατέσπων καὶ τοὺς ἵππους περιιστάμενοι ἔκο-
6 πτον. "Εστι δ' ἀ καὶ διεξέπεσε διὰ τῶν τάξεων· διέσχον γάρ, ὥσπερ παρήγγελτο αὐτοῖς, ἵνα προσέπιπτε τὰ ἄρματα· καὶ ταύτη μάλιστα ξυνέβη αὐτά τε σῶα καὶ οἵς ἐπηλάθη ἀβλα-
βῶς διελθεῖν· ἀλλὰ καὶ τούτων οἱ τε ἱπποκόμοι τῆς Ἀλε-
ξάνδρου στρατιᾶς καὶ οἱ ὑπασπισταὶ οἱ βασιλικοὶ ἐκρά-
τησαν.

XIV. Ως δὲ Δαρεῖος ἐπῆγεν ἥδη τὴν φάλαγγα πᾶ-
σαν, ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος Ἀρέτην μὲν κελεύει ἐμβαλεῖν τοῖς περιιππεύουσι τὸ κέρας σφῶν τὸ δεξιὸν ὡς ἐς κύκλω-
2 σιν· αὐτὸς δὲ τέως μὲν ἐπὶ κέρως τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἥγεν, τῶν δ' ἐκβοηθησάντων ἵππεων τοῖς κυκλουμένοις τὸ κέρας τὸ

δεξιὸν παραρρηξάντων τι τῆς πρώτης φάλαγγος τῶν βαρ-
βάρων ἐπιστρέψας κατὰ τὸ διέχον καὶ ὥσπερ ἔμβολον ποιή-
σας τῆς τε ἵππου τῆς ἑταιρικῆς καὶ τῆς φάλαγγος τῆς ταύτη
τεταγμένης ἦγε δρόμῳ τε καὶ ἀλαλαγμῷ ὡς ἐπ' αὐτὸν Δα-
ρεῖον. Καὶ χρόνον μέν τινα δλίγον ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο·³
ῶς δὲ οἱ τε ἵππεῖς οἱ ἀμφὶ Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξα-
νδρος εὐρώστως ἐνέκειντο ὠθισμοῖς τε γρώμενοι καὶ τοῖς
ξυστοῖς τὰ πρόσωπα τῶν Περσῶν κόπτοντες, ἢ τε φάλαγξ
ἡ Μακεδονικὴ πυκνὴ καὶ ταῖς σαρίσσαις πεφρικυῖα ἔμβε-
βλήκει ἥδη αὐτοῖς, καὶ πάντα δμοῦ τὰ δεινὰ καὶ πάλαι ἥδη
φοβερῷ ὅντι Δαρείῳ ἐφάνετο, πρῶτος αὐτὸς ἐπιστρέψας
ἔφευγεν· ἐφοβήθησαν δὲ καὶ οἱ περιππεύοντες τῶν Περσῶν τὸ
κέρχις ἔμβαλόντων ἐς αὐτοὺς εὐρώστως τῶν ἀμφὶ Ἀρέτην.

Ταύτη μὲν δὴ τῶν Περσῶν φυγὴ καρτερὰ ἦν, καὶ οἱ⁴ Μακεδόνες ἐφεπόμενοι ἐφόνευον τοὺς φεύγοντας. Οἱ δ'
ἀμφὶ Σιμύμιαν καὶ ἡ τούτου τάξις οὐκέτι ξυνεξορμῆσαι Ἀλε-
ξάνδρῳ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐς τὴν δίωξιν, ἀλλ' ἐπιστήσαντες
τὴν φάλαγγα αὐτοῦ ἥγωντες, ὅτι τὸ εὐώνυμον τῶν Μα-
κεδόνων πονεῖσθαι ἥγγέλετο. Καὶ ταύτη παραρραγείσης⁵
αὐτοῖς τῆς τάξεως κατὰ τὸ διέχον διεκπαίουσι τῶν τ'⁶ Ἰνδῶν
τινες καὶ τῆς Περσικῆς ἵππου ὡς ἐπὶ τὰ σκευοφόρα τῶν Μα-
κεδόνων· καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖ καρτερὸν ἐγίγνετο. Οἱ τε γὰρ
Πέρσαι θρασέως προσέκειντο ἀνόπλοις τοῖς πολλοῖς καὶ οὐ
προσδοκήσασιν ἐπὶ σφᾶς διεκπεσεῖσθαι τινας διακόψαντας
διπλῆν τὴν φάλαγγα, καὶ οἱ αἰχμάλωτοι βάρβαροι ἔμβαλόν-
των τῶν Περσῶν ξυνεπέθεντο καὶ αὐτοὶ τοῖς Μακεδόσιν
ἐν τῷ ἔργῳ. Τῶν δ' ἐπιτεταγμένων τῇ πρώτῃ φάλαγγι οἱ⁷
ἥγεμόνες δέξιοι μαθόντες τὸ γιγνόμενον μεταβαλόντες, ἥπερ
παρήγγελτο αὐτοῖς, τὴν τάξιν ἐπιγίγνονται κατὰ νώτου τοῖς
Πέρσαις, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν αὐτοῦ ἀμφὶ τοῖς σκευο-
φόροις ξυνεχομένους ἀπέκτειναν, οἱ δ' αὐτῶν ἐγκλίναντες

ἔφευγον. Οἱ δ' ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν Περσῶν οὕπω τῆς φυγῆς τῆς Δαρείου ἥσθημένοι περιππεύσαντες τὸ Ἀλεξάνδρου εὐώνυμον κατὰ κέρας τοῖς ἀμφὶ τὸν Παρμενίωνα ἐνέβαλλον.

XV. Καὶ ἐν τούτῳ ἀμφιβόλων τὰ πρῶτα γενομένων τῶν Μακεδόνων πέμπει Παρμενίων παρ' Ἀλέξανδρον σπουδῇ ἀγγελοῦντα, ὅτι ἐν ἀγῶνι ξυνέχεται τὸ κατὰ σφᾶς καὶ βοηθεῖν δεῖ. Ταῦτα ὡς ἔξιγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ τοῦ μὲν διώκειν ἔτι ἀπετράπετο, ἐπιστρέψας δὲ ξὺν τῇ ἵππῳ τῶν ἑταίρων ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τῶν βαρβάρων ἦγε δρόμῳ. Καὶ πρῶτα μὲν τοῖς φεύγουσι τῶν πολεμίων ἱππεῦσιν, τοῖς τε Παρθυαίοις καὶ τῶν Ἰνδῶν ἔστιν οἵτινες καὶ Πέρσαις τοῖς πλείστοις καὶ 2 κρατίστοις ἐμβάλλει. Καὶ ἵππομαχία αὕτη καρτερωτάτη τοῦ παντὸς ἔργου ξυνέστη. Ἐς βάθος τε γάρ, οἷα δὴ ἵληδὸν τεταγμένοι, ἀνέστρεφον οἱ βάρβαροι καὶ ἀντιμέτωποι τοῖς ἀμφὶ Ἀλεξάνδρον ξυμπεσόντες οὔτ' ἀκοντισμῷ ἔτι οὔτ' ἔξελιγμοῖς τῶν ἵππων, ἥπερ ἵππομαχίας δίκη, ἐχρῶντο, ἀλλὰ διεκπαῖσαι πᾶς τις τὸ καθ' αὐτόν, ὡς μόνην ταύτην σωτηρίαν σφίσιν οὖσαν, ἐπειγόμενοι ἕκοπτόν τε καὶ ἐκόπτοντο ἀφειδῶς, οἷα δὴ οὐχ ὑπὲρ γίκης ἀλλοτρίας ἔτι, ἀλλ' ὑπὲρ σωτηρίας οἰκείας ἀγωνιζόμενοι. Καὶ ἐνταῦθα πίπτουσι μὲν ἀμφὶ ἔξήκοντα τῶν ἑταίρων τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τιτρώσκεται Ἡφαιστίων τ' αὐτὸς καὶ Κοῖνος καὶ Μενίδας· ἀλλὰ ἐκράτησε καὶ τούτων Ἀλέξανδρος.

3 Καὶ τούτων μέν, ὅσοι διεξέπεσον διὰ τῶν ἀμφὶ Ἀλέξανδρον, ἔφευγον ἀνὰ κράτος· Ἀλέξανδρος δ' ἐγγὺς ἦν προσμεῖξαι ἥδη τῷ δεξιῷ κέρατι τῶν πολεμίων. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς λαμπρῶς ἀγωνισάμενοι οὐχ ὑπελείποντο Ἀλεξάνδρῳ τοῦ ἔργου· ἔφευγον γάρ ἥδη οἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν βαρβάρων, δπότ' Ἀλέξανδρος αὐτοῖς ξυνέμειξεν, ὡστε ἀποτραπόμενος Ἀλέξανδρος ἐς τὸ διώκειν αὗθις 4 Δαρείον ἔξώρμησεν. Καὶ ἐδίωξεν, ἔστε φάος ἦν· καὶ οἱ ἀμφὶ

Παρμενίωνα τὸ καθ' αὐτοὺς διώκοντες εἶποντο. 'Αλλ' Ἀλέξανδρος μὲν διαβάς τὸν ποταμὸν τὸν Λύκον κατεστρατοπέδευσεν αὐτοῦ, ὡς ἀναπαῦσαι δλίγον τοὺς τ' ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους· Παρμενίων δὲ τὸ τε στρατόπεδον τῶν βαρβάρων εἶλε καὶ τὰ σκευοφόρα καὶ τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰς καμήλους.

'Αλέξανδρος δ' ἀναπαύσας τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἵππεας ἔστ' ἕπὶ μέσας νύκτας προύχώρει αὐθίς κατὰ σπουδὴν ἐπ' Ἀρβηλα, ὡς Δαρεῖόν τε αἱρήσων ἔκει καὶ τὰ χρήματα καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. Καὶ ἀφίκετο ἐξ Ἀρβηλα τῇ ὑστεραίᾳ διώξας τοὺς πάντας ἐκ τῆς μάχης σταδίους μάλιστα ἐς ἔξακοσίους. Καὶ Δαρεῖον μὲν οὐ καταλαμβάνει ἐν Ἀρβήλοις, ἀλλ' ἔφευγεν οὐδέ τι ἐλινύσας Δαρεῖος· τὰ χρήματα δ' ἐγκατελήφθη καὶ ἡ κατασκευὴ πᾶσα, καὶ τὸ ἄρμα τὸ Δαρείου αὐθίς ἐγκατελήφθη καὶ ἡ ἀσπὶς αὐθίς καὶ τὰ τόξα ἑάλω.

'Απέθανον δὲ τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἄνδρες μὲν ἐς ἔκατον μάλιστα, ἵπποι δ' ἐκ τε τῶν τραυμάτων καὶ τῆς κακοπαθείας τῆς ἐν τῇ διώξει ὑπέρ τοὺς χιλίους, καὶ τούτων τῆς ἐταιρικῆς ἵππου σχεδόν τι οἱ ἡμίσεες. Τῶν βαρβάρων δέ νεκροὶ μὲν ἐλέγοντο ἐς τριάκοντα μυριάδας, ἑάλωσαν δὲ πολὺ πλείονες τῶν ἀποθανόντων καὶ οἱ ἐλέφαντες καὶ τῶν ἀρμάτων ὅσα μὴ κατεκόπη ἐν τῇ μάχῃ.

Τοῦτο τὸ τέλος τῇ μάχῃ ταύτῃ ἐγένετο ἐπὶ ἄρχοντος τοῦ Αθηναίοις Ἀριστοφάνους μηνὸς Πυανεψιῶνος· καὶ Ἀριστάνδρῳ ξυνέβη ἡ μαντεία ἐν τῷ αὐτῷ μηνὶ, ἐν ὅτῳ ἡ σελήνη ἐκλιπής ἐφάνη, τήν τε μάχην Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὴν νίκην γενέσθαι.

'Ο Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ εἰς τὰ Σοῦσα.

(Κεφ. 16)

XVI. Δαρεῖος μὲν δὴ εὐθὺς ἐκ τῆς μάχης παρὰ τὰ ὅρη τὰ Ἀμενίων ἤλαυνεν ἐπὶ Μηδίας, καὶ ξὺν αὐτῷ οἱ τε Βά-

κτριοι ἵππεῖς, ὡς τότε ἐν τῇ μάχῃ ξυνετάχθησαν, ἔφευγον καὶ Περσῶν οἵ τε συγγενεῖς οἱ βασιλέως καὶ τῶν μηλοφόρων² καλουμένων οὐ πολλοί. Προσεγένοντο δ' αὐτῷ κατὰ τὴν φυγὴν καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων ἐς δισχιλίους, οὓς Πάτρων τε ὁ Φωκεὺς καὶ Γλαῦκος ὁ Αἰτωλὸς ἤγον. Ταύτη δ' αὐτῷ ἡ φυγὴ ἐπὶ Μηδίας ἐγίγνετο, ὅτι ἐδόκει τὴν ἐπὶ Σούσων τε καὶ Βαβυλῶνος ἥζειν Ἀλέξανδρον ἐκ τῆς μάχης, ὅτι οἰκουμένη τ' ἐκείνη πᾶσα ἦν καὶ ὅδὸς τοῖς σκευοφόροις οὐ χαλεπή, καὶ ὅμα τοῦ πολέμου τὸ ἄθλον ἡ Βαβυλὼν καὶ τὰ Σοῦσα ἐφαίνετο· ἡ δ' ἐπὶ Μηδίας μεγάλῳ στρατεύματι οὐκ εὔπαρος.

3 Καὶ οὐκ ἔψεύσθη Δαρεῖος. Ἀλέξανδρος γάρ ἐξ Ἀρβήλων δρμηθεὶς τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος εὐθύνης προύχωρει. "Ηδη τ' οὐ πόρρω Βαβυλῶνος ἦν καὶ τὴν δύναμιν ξυντεταγμένην ὡς ἐς μάχην ἦγε, καὶ οἱ Βαβυλώνιοι πανδημεὶ ἀπήγνων αὐτῷ ξὺν ιερεῦσι τε καὶ ἀρχουσι, δῶρά τε ὡς ἕκαστοι φέροντες καὶ τὴν πόλιν ἐνδιδόντες καὶ τὴν ἄκραν καὶ τὰ χρήματα.

4 Ἀλέξανδρος δὲ παρελθών ἐς τὴν Βαβυλῶνα τὰ ιερά, ἢ Ξέρξης καθεῖλεν, ἀνοικοδομεῖν προσέταξε Βαβυλωνίοις, τὰ τ' ἄλλα καὶ τοῦ Βήλου τὸ ιερόν, ὃν μάλιστα θεῶν τιμῶσι 5 Βαβυλώνιοι... "Ενθα δὴ καὶ τοῖς Χαλδαίοις ἐνέτυχε, καὶ ὅσα ἐδόκει Χαλδαίοις ἀμφὶ τὰ ιερά τὰ ἐν Βαβυλῶνι ἔπραξε, τὰ τ' ἄλλα καὶ τῷ Βήλῳ, καθ' ἀ ἐκεῖνοι ἐξηγοῦντο, ἔθισεν.

6 Αὐτὸς δ' ἐπὶ Σούσων ἐστέλλετο· καὶ ἐντυγχάνει αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν ὅ τε παῖς τοῦ Σουσίων σατράπου καὶ παρὰ Φιλοξένου ἐπιστολεύει. Φιλόξενον γάρ εὐθύνει ἐκ τῆς μάχης ἐπὶ Σούσων ἐστάλκει Ἀλέξανδρος. Τῇ δ' ἐπιστολῇ τῇ παρὰ Φιλοξένου ἐνεγέγραπτο, ὅτι τὴν τε πόλιν οἱ Σούσιοι παραδεδώκασι καὶ τὰ χρήματα πάντα σῶν ἐστιν Ἀλεξάνδρῳ.

7 Ἀφίκετο δὲ ἐς Σοῦσα Ἀλέξανδρος ἐκ Βαβυλῶνος ἐν ἡμέραις εἴκοσι· καὶ παρελθών ἐς τὴν πόλιν τά τε χρήματα παρέλαβεν, ὅντα ἀργυρίου τάλαντα ἐς πεντακισμύρια, καὶ τὴν

ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα κατελήφθη αὐτοῦ, ὅσα Ξέρξης ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἄγων ἤλθε, τὰ τ' ἄλλα καὶ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος χαλκαῖ εἰκόνες. Καὶ ταύτας Ἀθηναῖοις ὅπιστα πέμπει Ἀλέξανδρος, καὶ νῦν κεῖνται Ἀθήνησιν ἐν Κεραμειῷ αἱ εἰκόνες, ἣ ἀνιμεῖν ἐς πόλιν, καταντικρὺ μάλιστα τοῦ Μητρόου.

[Συνεχίζων ἀδιακόπως τὴν πορείαν του δ Ἀλ. διέρχεται διὰ τῆς ὁρεινῆς χώρας τῶν Οὐξίων (B.A. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγρητος), διαβαίνει τὰ στενὰ τῆς Περσίδος καὶ φθάνει εἰς τὴν πρωτεύονσαν αντῆς Περσέπολιν. Ἐκεῖθεν προχωρεῖ πρὸς Μηδίαν, διότι εἶχε πληροφορηθῆσθαι δ Ἀρετοῖς εὑρίσκετο ἔκει. Ἀλλ' ὁ Δαρεῖος εἶχε προλάβει τὰ φύγη. Ὁ Ἀλ. προχωρεῖ εἰς τὰ Ἐκβάτανα καὶ ἀκολουθῶν τὰ ἵχνη τοῦ φεύγοντος Δαρείου διαβαίνει τὰς Κασπίας πόλες. Ἐκεῖ μανθάνει διτὶ ὁ σατράπης τῆς Βακτριανῆς Βῆσσος κρατεῖ αἰχμάλωτον τὸν Δαρεῖον. Σπεύδει τότε δ Ἀλ. εἰς καταδίωξιν τοῦ Βήσσου. Ἀλλ' οὗτος φεύγων πληγώνει καθ' ὅδὸν θανασίμως τὸν Δαρεῖον, τὸ δόποιον ἔθεώρει πρόσκομμα εἰς τὴν πορείαν του. Ὁ Ἀλ. εὑρίσκει τὸν Δαρεῖον νεκρόν. Κατόπιν προχωρεῖ. Ὑποτάσσει τὸν Μάρδονος, Υρκανίον καὶ Παρθανίον, εἰσελαύνει εἰς τὴν Ἀρείαν (τὸ σημερινὸν Ἀφγανιστάν), διέρχεται τὴν Ἀραχωσίαν καὶ τὸν Ἰνδικὸν Καίκασον καὶ εἰσβάλλει εἰς τὴν Βακτριανήν, τὴν δόποιαν κνοιενί τὰν ἀντιστάσεως. Διαβαίνει ἔπειτα τὸν Ὡξεῖον ποταμὸν καὶ εἰσέρχεται εἰς Σογδιανήν. Ἐκεῖ συλλαμβάνει τὸν Βῆσσον, τὸν δόποιον τιμωρεῖ σκληρῶς δι' ἀκρωτηριασμοῦ. Πορεύεται κατόπιν πρὸς τὸν Ἰαξάρτην ποταμόν, τὸν δόποιον οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον καὶ Τάναιν, καὶ ὁ δόποιος χωρίζει τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην. Ἐκεῖ κτίζει πόλιν, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Ἀλεξάνδρεια (ἡ παρὰ τῷ Τανάϊδι). Ἀπ' ἐκεῖ ἐπιστρέφει εἰς Σογδιανήν, ὑποτάσσει τὴν χώραν τῶν Παρατακηνῶν, διαβαίνει τὸ δόρος Παρατάμισον καὶ κατέρχεται διὰ Νικαίας εἰς τὸν Κωφῆνα ποταμόν. Φθάνει τέλος εἰς τὴν πόλιν Τάξιλα, μεταξὺ Ἰνδοῦ καὶ Υδάσπου. Ὑποτάσσει αντὴν καὶ ἐπέρχεται κατὰ τοῦ ἴσχυροῦ βασιλέως Πώρου. Τὸ βασίλειον τούτου ἔκειτο πέραν τοῦ Υδάσπου καὶ ἐξετείνετο μέχρι τοῦ Υδραύτου. Ὁ Πῶρος προβάλλει σθεναρὰν ἀντίστασιν καὶ μάχεται γενναίως μὲ 30 χιλ. Ἰνδοὺς πεζούς, 4 χιλ. ἵππεῖς, 30 ἄρματα καὶ 200 πυροφόρους ἐλέφαντας. Ἡ ἀντίστασίς του δύως συντείθη].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Αλέξανδρος καὶ Πῶρος.

(Κεφ. 18 - 19)

XVIII. Καὶ ἐν αὐτῷ Κράτερός τε καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι τῆς στρατιᾶς τῆς Ἀλεξανδρου ἐπὶ τῇ ὅχθῃ τοῦ Ὑδάσπου ὑπολελειμμένοι ἥγεμόνες ἦσαν, ὡς νικῶντα λαμπρῶς κατεῖδον Ἀλέξανδρον, ἐπέρων καὶ αὐτοὶ τὸν ποταμόν. Καὶ οὗτοι οὐ μείονα τὸν φόνον ἐν τῇ ἀποχωρήσει τῶν Ἰνδῶν ἐποίησαν, ἀκμῆτες ἀντὶ κεκμηκότων τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἐπιγενόμενοι τῇ διώξει.

2 Ἀπέθανον δὲ τῶν Ἰνδῶν πεζοὶ μὲν ὀλίγον ἀποδέοντες τῶν δισμυρίων, ἵππεῖς δὲ ἐς τρισχιλίους, τὰ δὲ ἄρματα ἔγιπταντα κατεκόπη καὶ Πώρου δύο παῖδες ἀπέθανον καὶ Σπιτάκης ὁ νομάρχης τῶν ταύτης Ἰνδῶν καὶ τῶν ἐλεφάντων καὶ ἄρμάτων οἱ ἥγεμόνες καὶ οἱ ἵππαρχαι καὶ οἱ στρατηγοὶ τῆς στρατιᾶς τῆς Πώρου ἔγιπταντες. Ἐλήφθησαν δὲ καὶ οἱ ἐλέφαντες, ὅσοι γε αὐτῶν μὴ αὐτοῦ ἀπέθανον.

3 Τῶν δ' ἀμφ' Ἀλέξανδρον πεζοὶ μὲν ἀπὸ ἔξακισχιλίων τῶν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ γενομένων ἐς ὅγδοήκοντα μάλιστα ἀπέθανον· ἵππεῖς δὲ τῶν μὲν ἵπποτοξιτῶν, οἵ δὴ καὶ πρῶτοι τοῦ ἕργου ἥψαντο, δέκα· τῆς δὲ ἑταίρικῆς ἵππου ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι· τῶν δὲ ἄλλων ἵππέων ὡς διακόσιοι.

4 Πῶρος δὲ μεγάλα ἔργα ἐν τῇ μάχῃ ἀπόδειξάμενος μὴ ὅτι στρατηγοῦ, ἀλλὰ καὶ στρατιώτου γενναίου, ὡς τῶν τε ἵππέων τὸν φόνον κατεῖδε καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς μὲν αὐτοῦ πεπτωκότας, τοὺς δὲ ἔρήμους τῶν ἥγεμόνων λυπρούς πεπλανημένους, τῶν δὲ πεζῶν αὐτῷ οἱ πλείους ἀπολώλεσαν, οὐχ ἥπερ Δαρεῖος ὁ μέγας βασιλεὺς ἔξαρχων τῆς ἀμφ'

αύτὸν τῆς φυγῆς ἀπεχώρει, ἀλλὰ ἔστε γὰρ ὑπέμενέ τι τῶν 5
 'Ινδῶν ἐν τῇ μάχῃ ξυνεστηκός, ἐς τοσόνδε ἀγωνισάμενος,
 τετρωμένος δὲ τὸν δεξιὸν ὅμον, δν δὴ γυμνὸν μόνον ἔχων
 ἐν τῇ μάχῃ ἀνεστρέφετο (ἀπὸ γὰρ τοῦ ἄλλου σώματος
 ἥρκει αὐτῷ τὰ βέλη ὁ θύραξ, περιττὸς ὡν κατά τε τὴν ἴσχὺν
 καὶ τὴν ἀρμονίαν, ὃς ὕστερον καταμαθεῖν θεωμένοις ἦν),
 τότε δὴ καὶ αὐτὸς ἀπεχώρει ἐπιστρέψας τὸν ἐλέφαντα. Καὶ 6
 'Αλέξανδρος μέγαν τε αὐτὸν καὶ γενναῖον ἄνδρα ἰδὼν ἐν τῇ
 μάχῃ σῶσαι ἐπεθύμησε. Πέμπει δὴ παρ' αὐτὸν πρῶτα μὲν
 Ταξίλην τὸν 'Ινδόν· καὶ Ταξίλης προσιππεύσας, ἐφ' ὅσον οἱ
 ἀσφαλὲς ἐφαίνετο, τῷ ἐλέφαντι, δς ἔφερε τὸν Πῶρον, ἐπι-
 στῆσαι τε ἡξίου τὸ θηρίον, οὐ γὰρ εἶναί οἱ ἔτι φεύγειν, καὶ
 ἀκοῦσαι τῶν παρ' 'Αλεξάνδρου λόγων. 'Ο δὲ ἰδὼν ἄνδρα
 ἔχθρὸν ἐκ παλαιοῦ τὸν Ταξίλην ἐπιστρέψας ἀνήγετο ὡς
 ἀκοντίσων· καὶ ἀν καὶ κατέκανε τυχόν, εἰ μὴ ὑποφθάσας
 ἐκεῖνος ἀπήλασεν ἀπὸ τοῦ Πώρου πρόσω τὸν ἵππον. 'Αλέ-
 ρος δὲ οὐδὲ ἐπὶ τῷδε τῷ Πώρῳ χαλεπὸς ἐγένετο, ἀλλ'
 ἄλλους τε ἐν μέρει ἔπειμπε καὶ δὴ καὶ Μερόην ἄνδρα 'Ινδόν,
 ὅτι φίλον εἶναι ἐκ παλαιοῦ τῷ Πώρῳ τὸν Μερόην ἔμαθε.
 Πῶρος δὲ ὡς τὰ παρὰ τοῦ Μερού ἤκουσε καὶ ἐκ τοῦ δί- 8
 ψους ἄμα ἐκρατεῖτο, ἐπέστησέ τε τὸν ἐλέφαντα καὶ κατέβη
 ἀπ' αὐτοῦ· ὡς δὲ ἐπιέ τε καὶ ἀνέψυξεν, ὅγειν αὐτὸν σπουδῆ
 ἐκέλευσε παρ' 'Αλέξανδρον.

XIX. Καὶ ὁ μὲν ἥγετο. 'Αλέξανδρος δὲ ὡς προσάγοντα
 ἐπύθετο, προσιππεύσας πρὸ τῆς τάξεως ξὺν ὀλίγοις τῶν
 ἑταίρων ἀπαντᾷ τῷ Πώρῳ· καὶ ἐπιστήσας τὸν ἵππον τό τε
 μέγεθος ἐθαύμαζεν, ὑπὲρ πέντε πήχεις μάλιστα ξυμβαῖνον,
 καὶ τὸ κάλλος τοῦ Πώρου καὶ ὅτι οὐ δεδουλωμένος τῇ
 γνώμῃ ἐφαίνετο, ἀλλ' ὥσπερ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἄνδρι ἀγαθῷ
 προσέλθοι ὑπὲρ βασιλείας τῆς αὐτοῦ βασιλέα ἄλλον κα-
 λῶς ἥγωνισμένος. "Ενθα δὴ 'Αλέξανδρος πρῶτος προσει- 2

πών αὐτὸν λέγειν ἐκέλευσεν ὅ τι οἱ γενέσθαι ἔθέλοι. Πῶρον δὲ ἀποκρίνασθαι λόγος, ὅτι «βασιλικῶς μοι χρῆσαι, ὃ Ἀλέξανδρε». Καὶ Ἀλέξανδρος ἡσθεὶς τῷ λόγῳ «τοῦτο μὲν ἔσται σοι, ὃ Πῶρε», ἔφη, «ἔμου ἔνεκα· σὺ δὲ σαυτοῦ ἔνεκα ὅ τι σοὶ φίλον ἀξίου». Ὁ δὲ πάντα ἔφη ἐν τούτῳ ἐνεῖναι.

3 Καὶ Ἀλέξανδρος τούτῳ ἔτι μᾶλλον τῷ λόγῳ ἡσθεὶς τήν τε ἀρχὴν τῷ Πώρῳ τῶν τε αὐτοῦ Ἰνδῶν ἔδωκε καὶ ἄλλην ἔτι χώραν πρὸς τῇ πάλαι οὕσῃ πλείονα τῆς πρόσθεν προσέθηκε· καὶ οὕτως αὐτός τε βασιλικῶς κεχρημένος ἦν ἀνδρὶ ἀγαθῷ καὶ ἐκείνῳ ἐκ τούτου ἐξ ἀπαντα πιστῷ ἔχρήσατο. Τοῦτο τὸ τέλος τῇ πρὸς Πῶρόν τε καὶ τοὺς ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ Ὑδάσπου ποταμοῦ Ἰνδούς Ἀλεξάνδρῳ ἐγένετο.

Γ' Απὸ τὸν Ὑδάσπην δὲ Ἀλέξανδρος πορεύεται πρὸς Α. καὶ διαβὰς τὸν ποταμὸν Ἀκεσίνην καὶ Ὑδραύτην φθάνει ἔως τὸν Ὑφασιν ποταμόν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ στρατιῶται τὸν ἀφονοῦνται νὰ βαδίσουν περαιτέρῳ, ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἀφοῦ ἀνήγειρεν ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὁρθῆς τοῦ Ὑφασιος ποταμοῦ δώδεκα πυργοειδεῖς βωμοὺς πρὸς τιμὴν τῶν δώδεκα Ὀλυμπίων θεῶν καὶ ὡς τὸ ἐσχατον ὅριον τῶν κατακτήσεών του πρὸς ἀνατολάς, ἐπιστρέφει εἰς Νίκαιαν. Ἐκεῖ ἐπιβιβάζεται μὲ τὸν στρατόν του εἰς δύο χιλιάδις πλοῖα, τὰ ὅποῖα ἐν τῷ μεταξὺ ἐναυπηγήθησαν. Λίγην αὐτῶν καταπλέει τὸν Ἰνδόν ποταμόν, ὑποτάσσει τὸν παραποταμίον λαὸν καὶ κτίζει νέας πόλεις. Μεταξὺ τῶν κατακτηθέντων λαῶν εἶναι καὶ οἱ Μαλλοί, πολεμικῶτατον ἔθρος τῆς Ἰνδικῆς. Ἐξακολούθει τὸν πλοῦν καὶ φθάνει εἰς τὴν πόλιν Πάταλα, ἐκεῖ ὅπου δὲ Ἰνδὸς σχίζεται εἰς δύο βραχίονας καὶ σχηματίζει τὸ Δέλτα. Ἀπ' ἐκεῖ δὲ Ἀλέξανδρος τὸν μὲν Νέαρχον, τὸν ὅποιον διώρισεν ἀρχηγὸν τοῦ στόλου, διέταξε νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στόλον διὰ τοῦ Ἰνδικοῦ ωκεανοῦ καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ενδρούτου καὶ τοῦ Τίγρητος, αὐτὸς δὲ ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέψῃ διὰ τῆς ἀμμώδους καὶ ἀνύδρου Γαδωρασίας. Πράγματι, κατ' Αὔγουστον τοῦ 325 ἀναγωρεῖται Πατάλων καὶ φθάνει εἰς τὴν χώραν τῶν Ωρειτῶν. Ἐκεῖ κτίζει τὴν ἐν Ὡρείταις Ἀλεξάνδρειαν, τὴν ὅποιαν καθιστᾶ πρωτεύουσαν τῆς χώρας ἐκείνης].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

Πορεία διὰ τῆς Γαδρωσίας ἔρήμου.

(Κεφ. 23 - 26)

XXIII. "Ενθεν δὲ διὰ τῆς Γαδρωσῶν χώρας ἦει ὁδὸν χαλεπὴν καὶ ἀπόρον τῶν ἐπιτηδείων, τῶν τ' ἄλλων καὶ ὅδωρ πολλαχοῦ τῇ στρατιᾷ οὐκ ἦν ἀλλὰ νύκτωρ ἡναγκάζοντο τὴν πολλὴν πορεύεσθαι καὶ προσωτέρω ἀπὸ θαλάσσης, ἐπεὶ αὐτῷ γ' ἐν σπουδῇ ἦν ἐλθεῖν τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς χώρας καὶ λιμένας τ' ἵδεῖν τοὺς ὄντας καί, ὅσα γ' ἐν παρόδῳ δυνατὰ γένοιτο, τῷ ναυτικῷ παρασκευάσαι, ἢ φρέατα δρύξαντας ἢ ἀγορᾶς που ἢ ὅρμου ἐπιμεληθέντας. 'Αλλ' ἦν γὰρ ἔρημα παντάπασιν τὰ πρὸς τῇ θαλάσσῃ τῆς Γαδρωσῶν γῆς, ὁ δὲ 2 Θάντα τὸν Μανδροδώρου καταπέμπει ἐπὶ θάλασσαν ξὺν ὀλίγοις ιππεῦσι, κατασκεψόμενον, εἴ πού τις ὅρμος ὁν τυγχάνει ταύτη ἢ ὅδωρ οὐ πόρρω ἀπὸ θαλάσσης ἢ τι ἄλλο τῶν ἐπιτηδείων. Καὶ οὗτος ἐπανελθὼν ἀπήγγειλεν ἀλιέας 3 τινάς καταλαβεῖν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐν καλύβαις πνιγηραῖς· πεποιῆσθαι δὲ τὰς καλύβας ξυνθέντας τὰς κόγχας· στέγην δ' εἶναι αὐταῖς τὰς ἀκάνθας τῶν ἰχθύων· καὶ τούτους τοὺς ἀλιέας ὕδατι ὀλίγῳ διαχρῆσθαι χαλεπῶς διαμωμένους τὸν κάχληκα, καὶ οὐδὲ πάντη γλυκεῖ τῷ ὕδατι.

'Ως δ' ἀφίκετο Ἀλέξανδρος ἐς χῶρόν τινα τῆς Γαδρω- 4 σίας, ἵνα ἀφθονώτερος ἦν σῖτος, διανέμει ἐς τὰ ὑποζύγια τὸν καταληφθέντα καὶ τοῦτον σημηνάμενος τῇ ἑαυτοῦ σφραγῖδι κατακομίζεσθαι κελεύει ὡς ἐπὶ θάλασσαν. 'Ἐν δέ 5 ἦει ὡς ἐπὶ τὸν σταθμόν, ἔνθενπερ ἐγγυτάτῳ ἦν ἡ θάλασσα, ἐν τούτῳ ὀλίγα φροντίσαντες οἱ στρατιῶται τῆς σφραγῖδος

αύτοί τε οἱ φύλακες τῷ σίτῳ ἐχρήσαντο, καὶ ὅσοι μάλιστα
 5 λιμῷ ἐπιέζοντο, καὶ τούτοις μετέδωκαν. Ἐς τοσόνδε γὰρ
 πρὸς τοῦ κακοῦ ἐνικῶντο, ὡς τὸν πρόδηλον καὶ παρόντα
 ἥδη ὄλεθρον τοῦ ἀφανοῦς τε καὶ πρόσω ἔτι ὄντος ἐκ τοῦ
 βασιλέως κινδύνου ξὺν λογισμῷ ἔδοξε σφισιν ἐμπροσθεν
 ποιήσασθαι. Καὶ Ἀλέξανδρος καταμαθὼν τὴν ἀνάγκην ξυ-
 νέγνω τοῖς πράξασιν. Αὐτὸς δέ, ὅσα ἐκ τῆς χώρας ἐπι-
 δραμὼν ξυναγαγεῖν ἡδυνήθη ἐς ἐπισιτισμὸν τῇ στρατιᾷ τῇ
 περιπλεούσῃ ξὺν τῷ στόλῳ, ταῦτα κομίσοντα πέμπει Κρη-
 6 θέα τὸν Καλλατιανόν. Καὶ τοῖς ἐγχωρίοις προσετάχθη ἐκ
 τῶν ἄνω τόπων σῦτόν τε, ὅσον δυνατοί ἦσαν, κατακομίσαι
 ἀλέσαντες καὶ τὰς βαλάνους τὰς τῶν φουνίκων καὶ πρό-
 βιταὶ ἐς ἀγορὰν τῷ στρατῷ. Καὶ ἐς ἄλλον αὖ τόπον Τή-
 θεφον κατέπεμψε τῶν ἑταίρων ξὺν σίτῳ οὐ πολλῷ ἀλησ-
 σμένω.

XXIV. Αὐτὸς δὲ προύχώρει ὡς ἐς τὰ βασίλεια τῶν Γα-
 δρωσῶν, ὃ δὲ χῶρος Ποῦρα ὀνομάζεται, ἵναπερ ἀφίκετο ἐξ
 "Ωρῶν ὁρμηθεὶς ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις ἐξήκοντα. Καὶ λέγου-
 σιν οἱ πολλοὶ τῶν ξυγγραψάντων τὰ ἀμφ' Ἀλέξανδρον οὐδὲ
 τὰ ξύμπαντα, ὅσα ἐταλαιπώρησεν αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἡ
 στρατιά, ξυμβληθῆναι ἀξια εἶναι τοῖς τῇδε πονηθεῖσι πόνοις.
 2 Οὐ μὴν ἀγνοήσαντα Ἀλέξανδρον τῆς ὁδοῦ τὴν χαλεπότητα
 ταύτη ἐλθεῖν, ἀλλὰ ἀκούσαντα, ὅτι οὕπω τις πρόσθεν διελθών
 ταύτη ξὺν στρατιᾷ ἀπεσώθη, ὅτι μὴ Σεμίραμις, ὅτε ἐξ Ἰνδῶν
 ἔφυγε. Καὶ ταύτην δ' ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι ξὺν εἴκοσι μόνοις
 τῆς στρατιᾶς ἀποσωθῆναι, Κῦρον δὲ τὸν Καμβύσου ξὺν ἐπτά
 3 μόνοις καὶ τοῦτον. Ἐλθεῖν γὰρ δὴ καὶ Κῦρον ἐς τὸν χώρους
 τούτους ὡς ἐτβαλοῦντα ἐς τὴν Ἰνδῶν γῆν, φθάσαι δὲ ὑπὸ τῆς
 ἐρημίας τε καὶ ἀπορίας τῆς ὁδοῦ ταύτης ἀπολέσαντα τὴν πολ-
 λὴν τῆς στρατιᾶς. Καὶ ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ἐξαγγελόμενα ἔριν
 ἐμβαλεῖν πρὸς Κῦρον καὶ Σεμίρχμιν. Τούτων τ' οὖν ἔνεκα καὶ

ἄμα ὡς τῷ ναυτικῷ ἐγγύθεν ἐκπορίζεσθαι τὰ ἀναγκαῖα, λέγει
Νέαρχος ταύτην τραπῆναι Ἀλέξανδρον.

Τὸ τ' οὖν καῦμα ἐπιφλέγον καὶ τοῦ ὄδατος τὴν ἀπορίαν 4 πολλὴν τῆς στρατιᾶς διαφθεῖραι καὶ μάλιστα δὴ τὰ ὑποζύγια· ταῦτα μὲν πρὸς τοῦ βάθους τε τῆς ψάμμου καὶ τῆς θέρμης, ὅτι κεκαυμένη ἦν, τὰ πολλὰ δὲ καὶ δίψει ἀπόλυσθαι· καὶ γὰρ καὶ γηλόφοις ἐπιτυγχάνειν ὑψηλοῖς ψάμμου βαθείας οὐ νεναγμένης, ἀλλ' οἵας δέχεσθαι καθάπερ ἐς πηλὸν ἦ ἔτι μᾶλλον ἐς χιόνα ἀπάτητον ἐπιβαίνοντας. Καὶ ἄμα 5 ἐν ταῖς προσβάσεσί τε καὶ καταβαίνοντας τούς τε ἵππους καὶ τοὺς ἥμιονους ἔτι μᾶλλον κακοπαθεῖν τῷ ἀνωμάλῳ τῆς ὁδοῦ καὶ ἄμα οὐ βεβαίῳ. Τῶν τε σταθμῶν τὰ μήκη πιέσαι οὐχ ἥκιστα τὴν στρατιάν ἀπορίᾳ γὰρ ὄδατος οὐ ξυμμέτρους μᾶλλον τι ἥγε πρὸς ἀνάγκην τὰς πορείας ποιεῖσθαι. Ὁπότε μὲν δὴ τῆς νυκτὸς ἐπελθόντες τὴν ὄδον, ἥντινα ἀνύσαι 6 ἐχρῆν, ἔωθεν πρὸς ὄδωρ ἔλθοιεν, οὐ πάντη ἐταλαιπωροῦντο· προχωρούσης δὲ τῆς ἥμέρας ὑπὸ μήκους τῆς ὁδοῦ, εἰ δόοιποροῦντες ἔτι ἔγκαταληφθεῖεν, ἐνταῦθα δὲν ἐταλαιπώρουν πρὸς τοῦ καύματός τε καὶ ἄμα δίψει ἀπαύστω ξυνεχόμενοι.

XXV. Τῶν δὲ δὴ ὑποζυγίων πολὺς ὁ φθόρος καὶ ἔκούσιος τῇ στρατιᾷ ἐγίγνετο· ξυνιόντες γάρ, ὅπότε ἐπιλείποι σφᾶς τὰ σιτία, καὶ τῶν ἵππων τούς πολλούς ἀποσφάζοντες καὶ τῶν ἥμιονων τὰ κρέα ἐσιτοῦντο καὶ ἔλεγον δίψει ἀποθανεῖν αὐτοὺς ἦ ὑπὸ καμάτου ἐκλιπόντας· καὶ ὁ τὴν ἀτρέκειαν τοῦ ἔργου ἔξελέγξων ὑπό τε τοῦ πόνου οὐδεὶς ἦν, καὶ ὅτι ξύμπαντες τὰ αὐτὰ ἥμάρτανον. Καὶ Ἀλέξανδρον μὲν οὐκ ἐλελήθει τὰ γιγνόμενα, ἵσσιν δὲ τῶν παρόντων ἐώρα τὴν τῆς ἀγνοίας προσποίησιν μᾶλλον τι ἦ τὴν ὡς γιγνωσκομένων ἐπιχώρησιν.

Οὕκουν οὐδὲ τούς νόσω κάμνοντας τῆς στρατιᾶς οὐδὲ 2 τούς διὰ κάματον ὑπολειπομένους ἐν ταῖς ὄδοῖς ἄγειν ἔτι

ἢν εὔμαρῶς ἀπορίᾳ τε τῶν ὑποζυγίων καὶ ὅτι τὰς ἀμάξας αὐτοὶ κατέκοπτον, ἀπόρους οὕσας αὐτοῖς ὑπὸ βάθους τῆς ϕάμμου ἄγεσθαι, καὶ ὅτι ἐν τοῖς πρώτοις σταθμοῖς διὰ ταῦτα ἔξηναγκάζοντο οὐ τὰς βραχυτάτας ἔναι τῶν ὁδῶν, 3 ἀλλὰ τὰς εὐπορωτάτας τοῖς ζεύγεσι. Καὶ οὕτως οἱ μὲν νόσῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑπελείποντο, οἱ δὲ ὑπὸ καμάτου ἢ καύματος ἢ τῷ δίψει οὐκ ἀντέχοντες, καὶ οὕτε οἱ ἄξοντες ἥσαν οὕτε οἱ μένοντες θεραπεύσοντες· σπουδῇ γὰρ πολλῇ ἐγίγνετο ὁ στόλος, καὶ τῷ ὑπὲρ τοῦ παντὸς προθύμῳ τὸ καθ' Ἑκάστους ξὺν ἀνάγκῃ ἡμελεῖτο· οἱ δὲ καὶ ὑπνῷ κάτοχοι κατὰ τὰς ὁδούς γενόμενοι, οἷα δὴ νυκτὸς τὸ πολὺ τὰς πορείας ποιούμενοι, ἔπειτα ἔξαναστάντες, οἵς μὲν δύναμις ἔτι ἦν, κατὰ τὰ ἔχνη τῆς στρατιᾶς ἐφομαρτήσαντες ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν· οἱ πολλοὶ δὲ ὥσπερ ἐν πελάγει ἐκπεσόντες ἐν τῇ ϕάμμῳ ἀπώλλυντο.

4 Ξυνηνέχθη δὲ τῇ στρατιᾷ καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ δὴ οὐχ ἥκιστα ἐπίεσεν αὐτούς τε καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια. "Γεται γὰρ ἡ Γαδρωσίων γῆ ὑπ' ἀνέμων τῶν ἐτησίων, καθάπερ οὖν καὶ ἡ Ἰνδῶν γῆ, οὐ τὰ πεδία τῶν Γαδρωσίων, ἀλλὰ τὰ ὅρη, ἵναπερ προσφέρονται τε αἱ νεφέλαι ἐκ τοῦ πνεύματος καὶ ἀναχέονται, οὐχ ὑπερβάλλουσαι τῶν ὅρῶν τὰς 5 κορυφάς. 'Ως δ' ηὔλισθη ἡ στρατιὰ πρὸς χειμάρρῳ ὀλίγου ὕδατος, αὐτοῦ δὴ ἐνεκα τοῦ ὕδατος, ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτός, ἐμπλησθεὶς ὑπὸ τῶν ὅμβρων ὁ χειμάρρους ὁ ταύτη ῥέων ἀφανῶν τῇ στρατιᾷ γεγενημένων τῶν ὅμβρων τοσούτῳ ἐπῆλθε τῷ ὕδατι, ὡς γύναια καὶ παιδάρια τὰ πολλὰ τῶν ἐπομένων τῇ στρατιᾷ διαφθεῖραι καὶ τὴν κατασκευὴν τὴν βασιλικὴν ξύμπασαν ἀφαγίσαι καὶ τῶν ὑποζυγίων, δσα ἀπελείπετο, αὐτοὺς δὲ μόλις καὶ χαλεπῶς ξὺν τοῖς ὅπλοις καὶ οὐδὲ τούτοις πᾶσιν ἀποσωθῆναι.

6 Οἱ πολλοὶ δὲ καὶ πίνοντες, ὅπότε ἐκ καύματός τε καὶ δί-

ψους ὕδατι ἀθρόῳ ἐπιτύχοιεν, πρὸς αὐτοῦ τοῦ ἀπαύστου ποτοῦ ἀπώλυντο. Καὶ τούτων ἔνεκα Ἀλέξανδρος τὰς στρατοπεδείας οὐ πρὸς τοῖς ὕδασιν αὐτοῖς τὸ πολὺ ἐποιεῖτο, ἀλλὰ ἀπέγων ὅσον εἴκοσι σταδίους μάλιστα, ὡς μὴ ἀθρόους ἐμπίπτοντας τῷ ὕδατι αὐτούς τε καὶ τὰ κτήνη ἀπόλυνθαι καὶ ἄμα τοὺς μάλιστα ἀκράτορας σφῶν ἐπειβαίνοντας ἐς τὰς πηγὰς ἢ τὰ ύδερα διαφθείρειν καὶ τῇ ἀλλῃ στρατιᾳ τὸ ὕδωρ.

XXVI. "Ἐνθα δὴ ἔργον καλὸν εἴπερ τι ἄλλο τῶν Ἀλεξάνδρου οὐκ ἔδοξέ μοι ἀφανίσαι, ἢ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ πραγθὲν ἢ ἐμπροσθεν ἐν Παραπαμισάδαις, ὡς μετεξέτεροι ἀνέγραψαν. Ἰέναι μὲν τὴν στρατιὰν διὰ φάμμου τε καὶ τοῦ καύματος ἥδη ἐπιφλέγοντος, ὅτι πρὸς ὕδωρ ἐχρῆν ἐξανύσαι· τὸ δ' ἦν πρόσθεν τῆς ὁδοῦ· καὶ αὐτὸν τ' Ἀλέξανδρον δίψει κατεχόμενον μόλις μὲν καὶ χαλεπῶς, πεζὸν δὲ ὅμως ἥγεισθαι· ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας, οἰάπερ φιλεῖ ἐν τῷ τοιῷδε, κουφοτέρως φέρειν τοὺς πόνους ἐν ισότητι τῆς ταλαιπωρήσεως. Ἐν δὲ τούτῳ τῶν ψιλῶν τινας κατὰ 2 ζήτησιν ὕδατος ἀποτραπέντας ἀπὸ τῆς στρατιᾶς εύρειν ὕδωρ ἔυλλελεγμένον ἐν τινὶ χαράδρᾳ οὐ βαθείᾳ, δλίγην καὶ φαύλην πίδακα· καὶ τοῦτο οὖν χαλεπῶς ἔυλλέξαντας σπουδῇ ἵέναι παρ' Ἀλέξανδρον, ὡς μέγα δὴ τι ἀγαθὸν φέροντας· ὡς δ' ἐπέλαζον ἥδη, ἐμβαλόντας ἐς κράνος τὸ ὕδωρ προσενεγκεῖν τῷ βασιλεῖ. Τὸν δὲ λαβεῖν μὲν καὶ ἐπαινέσαι τοὺς 3 κομίσαντας, λαβόντα δ' ἐν ὄψει πάντων ἐκχέαι· καὶ ἐπὶ τῷδε τῷ ἔργῳ ἐς τοσόνδε ἐπιφρωσθῆναι τὴν στρατιὰν ξύμπασκαν, ὥστε εἰκάσαι ἃν τινα πότον γενέσθαι πᾶσιν ἐκεῖνο τὸ ὕδωρ τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐκχυθέν. Τοῦτο ἐγώ, εἴπερ τι ἄλλο, τὸ ἔργον ἐς καρτερίαν τε καὶ ἄμα στρατηγίαν ἐπαινῶ Ἀλέξανδρου.

Ευηγνέχθη δέ τι καὶ τοιόνδε τῇ στρατιᾳ ἐν τῇ γῇ ἐκεί- 4

νη. Οἱ γὰρ ἡγεμόνες τῆς ὁδοῦ τελευτῶντες οὐκέτι μεμνῆσθαι ἔφασκον τὴν ὁδόν, ἀλλ' ἀφανισθῆναι τὰ σημεῖα αὐτῆς πρὸς τοῦ ἀνέμου ἐπιτνεύσαντος· καὶ οὐ γὰρ-εἶναι ἐν τῇ φάμμῳ πολλῇ τε καὶ ὅμοιᾳ πάντη νενημένῃ, ὅτῳ τεκμηριώσονται τὴν ὁδόν, οὕτ' οὖν δένδρα ξυνήθη παρ' αὐτὴν πεφυκότα, οὔτε τινὰ γήλοφον βέβαιον ἀνεστηκότα· οὐδὲ πρὸς τὰ ἄστρα ἐν νυκτὶ ἢ μεθ' ἡμέραν πρὸς τὸν ἥλιον μεμελετῆσθαι σφισι τὰς πορείας καθάπερ τοῖς ναύταις πρὸς τῶν ἄρκτων τὴν μὲν Φοίνιξ, τὴν ὀλίγην, τὴν δὲ τοῖς ἄλλοις 5 ἀνθρώποις, τὴν μείζονα. "Ἐνθα δὴ Ἀλέξανδρον ξυνέντα, ὅτι ἐν ἀριστερῷ δεῖ ἀποκλίναντα, ἀγειν, ἀναλαβόντα ὀλίγους ἄμα οἱ ἵππεας προχωρῆσαι· ὡς δὲ καὶ τούτων οἱ ἵπποι ἐξέκαμπον ὑπὸ τοῦ καύματος, ἀπολιπεῖν καὶ τούτων τούς πολλούς, αὐτὸν δὲ ξὺν πέντε τοῖς πᾶσιν ἀφιππάσασθαι καὶ εὑρεῖν τὴν θάλασσαν, διαμησάμενόν τ' αὐτὸν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ τὸν κάχληκα ἐπιτυχεῖν ὕδατι γλυκεῖ καὶ καθαρῷ καὶ οὕτω μετελθεῖν τὴν στρατιὰν πᾶσαν· καὶ ἐς ἐπτὰ ἡμέρας ἰέναι παρὰ τὴν θάλασσαν ὑδρευομένους ἐκ τῆς ἡιόνος. "Ἐνθεν δέ, ἥδη γὰρ γιγνώσκειν τὴν ὁδὸν τοὺς ἡγεμόνας, ἐπὶ τῆς μεσογαίας ποιεῖσθαι τὸν στόλον.

(Ο 'Αλέξανδρος ἔπειτα φθάνει εἰς Καρμανίαν μὲν πολλὰς ἀπωλείας. Ἐκεῖ συναντᾶται μὲν τὸν Κράτερον, δὲ όποιος εἶχε διέλθει ἐπιτυχῶς διὰ τῆς Ἀραχωσίας καὶ τῆς Δραγγιανῆς. Ἔπισης καὶ δὲ Νέαρχος μὲν τὸν στόλον καταφθάνει εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Καρμανίας. Καὶ τὸν μὲν Νέαρχον δὲ Ἀλέξανδρος διατάσσει νὰ συνεχίσῃ τὸν πλοῦν, τὸν δὲ Ἡφαιστίωνα μὲ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ στρατεύματος ἀπέστειλεν εἰς τὴν Περσίδα διὰ τῆς παραθαλασσίας ὅδοῦ. Αὐτὸς δὲ πορεύεται εἰς Πασαργάδας, δπου ἐπισκέπτεται τὸν τάφον Κύρου τοῦ μεγάλου)

·Ο 'Αλέξανδρος εἰς τὸν τάφον Κύρου τοῦ Μεγάλου.

(Κεφ. 29)

4 XXIX. 'Ελύπησε δ' Ἀλέξανδρον ἡ παρανομία ἡ ἐς τὸν

Κύρου τοῦ Καμβύσου τάφον, ὅτι διορωρυγμένον τε καὶ σεσυλημένον κατέλαβε τοῦ Κύρου τὸν τάφον, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος. Εἶναι γάρ ἐν Πασαργάδαις ἐν τῷ παραδείσῳ τῷ βασιλικῷ Κύρου ἐκείνου τάφον καὶ περὶ αὐτὸν ἀλσος πεφυτεῦσθαι δένδρων παντοίων καὶ ὄδατι εἶναι κατάρρυτον καὶ πόσαν βαθεῖαν πεφυκέναι ἐν τῷ λειμῶνι.

Αὐτὸν δὲ τὸν τάφον τὰ κάτω λίθου τετραπέδου ἐς 5 τετράγωνον σχῆμα πεποιησθαι, ἀνωθεν δὲ οἰκημα ἐπεῖναι λίθινον ἐστεγασμένον, θυρίδα ἔχον φέρουσαν εἴσω στενήν, ὡς μόλις ἀν εἶναι ἐνὶ ἀνδρὶ οὐ μεγάλῳ πολλὰ κακοπαθοῦντι παρελθεῖν. Ἐν δὲ τῷ οἰκήματι πύελον χρυσῆν κεῖσθαι, ἵνα τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐτέθαπτο, καὶ κλίνην ὑπὸ τῇ πυέλῳ πόδας δὲ εἶναι τῇ κλίνῃ χρυσοῦς σφυρηλάτους καὶ τάπητα ἐπίβλημα τῶν Βαβυλωνίων καὶ καυνάκας πορφυροῦς ὑποστρώματα. Ἐπεῖναι δὲ καὶ κάνδυς καὶ ἄλλους χιτῶνας τῆς 6 Βαβυλωνίου ἐργασίας. Καὶ ἀναξυρίδες Μηδικαὶ καὶ στολαὶ ὑσκινθινοβαφεῖς λέγει, ὅτι ἔκειντο. αἱ μὲν πορφύρας, αἱ δὲ ἄλλης καὶ ἄλλης χρόας, καὶ στρεπτοὶ καὶ ἀκινάκαι καὶ ἐνώτια χρυσοῦ τε καὶ λίθων κολλητά, καὶ τράπεζα ἔκειτο. Ἐν μέσω δὲ τῆς κλίνης ἡ πύελος ἔκειτο ἡ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἔχουσα.

Εἶναι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου πρὸς τῇ ἀναβάσει τῇ ἐπὶ 7 τὸν τάφον φερούσῃ οἰκημα σμικρὸν τοῖς Μάγοις πεποιημένον, οἷ δὴ ἐφύλασσον τὸν Κύρου τάφον ἔτι ἀπὸ Καμβύσου τοῦ Κύρου, παῖς πατρὸς ἐκδεχόμενος τὴν φυλακήν. Καὶ τούτοις πρόβατόν τε ἐς ἡμέραν ἐδίδοτο ἐκ βασιλέως καὶ ἀλεύρων τε καὶ οἴνου τεταγμένα καὶ ἵππος κατὰ μῆνα ἐς θυσίαν. Ἐπεγέγραπτο δὲ ὁ τάφος Περσικοῖς γράμμασι· καὶ ἐδήλου περσιστὶ τάδε· ὃ ἂν θρωπε, ἐγὼ Κῦρος εἰμι ὁ Καμβύσου, ὁ τὴν ἀρχὴν Πέρσαις καταστησάμενος καὶ τῆς Ἀ-

σίας βασιλεύσας· μὴ οὖν φθονήσῃς μοι τοῦ μνήματος.

9 Ἐλέξανδρος δὲ (ἐπιμελὲς γὰρ ἦν αὐτῷ, ὅπότε ἔλοι Πέρσας, παριέναι ἐς τοῦ Κύρου τὸν τάφον) τὰ μὲν ἄλλα καταλαμβάνει ἐκπεφορημένα πλὴν τῆς πυέλου καὶ τῆς κλίνης· οἱ δὲ καὶ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐλώβησαντο ἀφελόντες τὸ πῶμα τῆς πυέλου καὶ τὸν νεκρὸν ἐξέβαλον· αὐτὴν δὲ τὴν πύελον ἐπειρῶντο εὔογκόν σφισι ποιήσασθαι καὶ ταύτη εὔφορον τὰ μὲν παρακόπτοντες, τὰ δὲ ἔνυθλῶντες αὐτῆς. Ὡς δὲ οὐ προύχωρει αὐτοῖς τοῦτο τὸ ἔργον, οὕτω δὴ ἔάσαντες τὴν πύελον ἀπῆλθον.

10 Καὶ λέγει Ἀριστόβουλος αὐτὸς ταχθῆναι πρὸς Ἐλέξανδρου κοσμῆσαι ἐξ ὑπαρχῆς τῷ Κύρῳ τὸν τάφον. Καὶ τοῦ μὲν σώματος ὅσάπερ ἔτι σῶα ἦν καταθεῖναι ἐς τὴν πύελον καὶ τὸ πῶμα ἐπιθεῖναι, ὅσα δὲ λελώβητο αὐτῆς, κατορθῶσαι· καὶ τὴν κλίνην ἐντεῖναι ταινίαις καὶ τᾶλλα, ὅσα ἐς κόσμον ἔκειτο, κατὰ ἀριθμόν τε καὶ τοῖς πάλαι ὅμοια ἀποθεῖναι καὶ τὴν θυρίδα δὲ ἀφανίσαι τὰ μὲν αὐτῆς λίθῳ ἐνοικοδομήσαντα, τὰ δὲ πηλῷ ἐμπλάσαντα. καὶ ἐπιβαλεῖν τῷ πηλῷ τὸ σημεῖον τὸ βασιλικόν. Ἐλέξανδρος δὲ ξυλλαβὼν τοὺς Μάγους τοὺς φύλακας τοῦ τάφου ἐστρέβλωσεν, ώς κατειπεῖν τοὺς δράσαντας· οἱ δὲ οὐδὲν οὔτε σφῶν οὔτε ἄλλου κατεῖπον στρεβλούμενοι, οὐδὲ ἄλλη πῃ ἐξηλέγχοντο ξυνειδότες τῷ ἔργῳ· καὶ ἐπὶ τῷδε ἀφείθησαν ἐξ Ἐλέξανδρου.

Γ' Ἀπό τὰς Πασαργάδας ὁ Ἐλέξανδρος πορεύεται εἰς Περσέπολιν καὶ τέλος εἰς τὰ Σοῦσα (Φεβρ. 324). Μετ' ὀλίγον καταπλέει ἐκεῖ καὶ ὁ Νέαρχος μὲ τὸ στόλον του. Εἰς τὰ Σοῦσα δὲ Ἐλέξανδρος ἡσχολήθη εἰς τὸ δυοχερὲς ἔργον τῆς ἐνώσεως τῶν ἐλληνικῶν καὶ ἀσιατικῶν στοιχείων, διὰ τὰ καταστῆσῃ δόμοιο γενέστερον τὸ ἀπέραντον κράτος του. Δίδων πρῶτος τὸ παράδειγμα τῆς ἐνώσεως ταύτης νυμφεύεται τὴν θυγατέρα τοῦ Δαρείου Στάτειραν, πείθει δὲ καὶ δύρδοντα ἐπιφα-

νεῖς στρατηγὸν καὶ φίλους του νὰ υμφευθοῦν Περσίδας ενγενῶν οἰκογενειῶν. Οἱ γάμοι οὗτοι ἐτελέσθησαν μεγαλοπρεπῶς. Ἐπίσης δέχεται 30.000 Πέρσας ὀπλίτας εἰς τὸν Μακεδονικὸν στρατόν, τοὺς ὅποιον ὥπλισεν ἐλληνικῶς καὶ ὡνόμασεν Ἐ πι γό νον. Ἀπὸ τὰ Σοῦσα καταπλέει διὰ τοῦ Ἑλλαίου ποταμοῦ εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ ἔπειτα διὰ τοῦ Τίγρος φθάρει εἰς τὴν πόλιν Ὁπι. Ἐκεῖ δὲ Ἀλέξανδρος δοκιμάζει μεγάλην πικρίαν, διότι οἱ στρατιῶται τὸν στασιάζοντ, παραπονούμενοι διὰ τὴν εὔνοιαν, τὴν ὁποίαν δεικνύει πρὸς τοὺς Πέρσας. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐκφωνεῖ δοκιμὴν λόγον ὑπενθυμίζων ὅσα δὲ πατήρ του καὶ αὐτὸς ἔπραξαν ὑπὲρ τῶν Μακεδόνων καὶ ἐν τέλει μὲ τὴν σθεναρὰν στάσιν τὸν ἀναγκάζει τοὺς Μακεδόνας νὰ ζητήσουν δακρύοντες συγγράμμην. Ὁ βασιλεὺς μεγαλοψύχως φρεόμενος συγχωρεῖ ὅλους. Τέλος δὲ μὲ θυσίαν καὶ κοινὴν ἐστίασιν Ἑλλήνων καὶ Περσῶν ἑορτάζεται ἡ συμφιλίωσις. Μετὰ τοῦτο 10 χιλ. Μακεδόνες, ἀίκανοι διὰ πόλεμον, δέχονται νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα των. Ἀποστέλλει δὲ αὐτὸν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ πιστοῦ εἰς αὐτὸν στρατηγοῦ Κρατέρου, ἀφοῦ τοὺς ἔδωσε μισθὸν μέχρι τῆς ἀφίξεώς των καὶ ἀνὰ ἐν τάλαντον ὡς δῶρον.

Ἐπειτα δὲ Ἀλέξανδρος συνεχίζει τὴν πορείαν του καὶ φθάρει εἰς τὰ Ἐκβάτανα τῆς Μηδίας, ὅπου ἐτέλεσε μεγαλοπρεπεῖς ἀγῶνας καὶ ἑορτάς. Ἄλλ' ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἀποτίνησκε δὲ στρατηγὸς Ἡφαιστίων, ἐπιστήθιος καὶ ἀγαπητότατος φίλος του. Ὁ θάνατος τούτου κατέθλιψε βαθύτατα τὸν βασιλέα. Ὁ νεκρὸς μετεκομίσθη εἰς Βαβυλῶνα καὶ ἐτάφη ἐκεῖ μὲ μεγαλοπρέπειαν. Μετ' ὀλίγον ἥλθεν εἰς Βαβυλῶνα καὶ δὲ Ἀλέξανδρος, ὅπουν ἐδέχθη πρεσβείας ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, διὰ νὰ τὸν συγχαροῦν διὰ τὰ κατορθώματά του. Εἶχε πλέον φθάσει εἰς τὸ ὄντιστον σημεῖον δόξης καὶ δυνάμεως. Ἐπεδόθη εἰς τὴν διαρροήθυμισιν τοῦ ἀχανοῦς κράτους του καὶ ἐσχεδίαζε νὰ περιπλεύσῃ τὴν Ἀραβίαν καὶ νὰ ὀλοκληρώσῃ τὴν θαλασσίαν ὅδον, ἡ ὅποια συνεντένει τὸν Ἰνδὸν μὲ τὸν Εὐφράτην. Ἄλλ' ἐνῷ ἥρχισε τὰς ἀγάλας παρασκευάς διὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, ἥλθεν ἡ μοιραία ἀρα. Ὁ Ἀλέξανδρος ἡσθένησε βαρέως καὶ τὴν ὁγδόην ἡμέραν τῆς ἀσθενείας του ἀπέθανε (323).

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

Χαρακτηρισμὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου.

(Ἐπίλογος τοῦ συγγραφέως. Κεφ. 28 - 30)

XXVIII. Ἐτελεύτα μὲν δὴ Ἀλέξανδρος τῇ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ Ὄλυμπιάδι ἐφ' Ἡγησίου ἄρχοντος Ἀθήνησιν· ἔβιώ δὲ δύο καὶ τριάκοντα ἔτη καὶ τοῦ τρίτου μῆνας ἐπέλαβεν ὅκτω, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· ἐβασίλευσε δὲ δώδεκα ἔτη καὶ τοὺς ὅκτὼ τούτους μῆνας, τό τε σῶμα κάλλιστος καὶ φιλοπονώτατος καὶ δέξιτατος τὴν γνώμην γενόμενος καὶ ἀνδρειότατος καὶ φιλοτιμότατος καὶ φιλικινδυνότατος καὶ τοῦ 2 θείου ἐπιμελέστατος· ἥδονῶν δὲ τῶν μὲν τοῦ σώματος ἐγκρατέστατος, τῶν δὲ τῆς γνώμης ἀπληστότατος· ξυνιδεῖν δὲ τὸ δέον ἔτι ἐν τῷ ἀφανεῖ δὲινότατος, καὶ ἐκ τῶν φαινομένων τὸ εἰκὸς ξυμβαλεῖν ἐπιτυχέστατος, καὶ τάξαι στρατιὰν καὶ δπλίσαι τε καὶ κοσμῆσαι δαχμονέστατος· καὶ τὸν θυμὸν τοῖς στρατιώταις ἐπᾶραι καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν ἐμπλῆσαι καὶ τὸ δεῖμα ἐν τοῖς κινδύνοις τῷ ἀδεεῖ τῷ αὐτοῦ ἀφανίσαι, ξύμπαν- 3 τα ταῦτα γενναιότατος. Καὶ οὖν καὶ ὅσα ἐν τῷ ἐμφανεῖ πρᾶξαι, ξὺν μεγίστῳ θάρσει ἐπράξεν· ὅσα τε φθάσας ὑφαρπάσαι τῶν πολεμίων, πρὶν καὶ δεῖσαί τινα αὐτὰ ὡς ἐσόμενα, προλαβεῖν δεινότατος· καὶ τὰ μὲν ξυντεθέντα ἢ ὁμολογηθέντα φυλάξαι βεβαιότατος, πρὸς δὲ τῶν ἐξαπατώντων μὴ ἀλῶναι ἀσφαλέστατος· χρημάτων τ' ἐς μὲν ἥδονάς τὰς αὐτοῦ φειδωλότατος, ἐς δ' εὔποιίαν τῶν πέλας ἀφθονώτατος.

XXIX. Εἰ δέ τι ἐπλημμελήθη Ἀλεξάνδρῳ δι' ὁξύτητα ἢ ὑπ' ὀργῆς, ἢ εἴ τι ἐς τὸ ὑπερογκότερον προϊήθη βαρβαρίσαι, οὐ μεγάλα τίθεμαι ἔγωγε, εἰ τὴν νεότητά τέ τις τὴν Ἀλεξάνδρου μὴ ἀνεπιεικῶς ἐνθυμηθείη καὶ τὸ διηνεκὲς τῆς εὐτυχίας καὶ

τοὺς πρὸς ἡδονήν, οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίστῳ, τοῖς βασιλεῦσι ξυνόντας τε καὶ ἐπὶ κακῷ ξυνεσομένους· ἀλλὰ μεταγνῶναι γε, ἐφ' οἵς ἐπλημμέλησε, μόνων οἶδα τῶν πάλαι βασιλέων Ἀλεξάνδρῳ ὑπάρξαν ὑπὸ γενναιότητος. Οἱ δὲ πολλοί, εἰ καί τι ἔγνωσκαν 2 πλημμελήσαντες, οἱ δὲ τῷ προηγορεῖν αὐτοῦ, ως καλῶς δὴ πραχθέντος, ἐπικρύψειν οἴονται τὴν ἀμαρτίαν, κακῶς γιγνώσκοντες. Μόνη γάρ ἔμοιγε δοκεῖ λασις ἀμαρτίας διμολογεῖν τε ἀμαρτόντα καὶ δῆλον εἶναι ἐπ' αὐτῷ μεταγιγνώσκοντα, ως τοῖς παθοῦσί τι ἄχαρι οὐ πάντη χαλεπά τὰ παθήματα φαινόμενα, εἰ δὲ δράσας αὐτὰ ξυγχωροίη, ὅτι οὐ καλὰ ἔδρασεν, αὐτῷ τέ τινι ἐς τὸ μέλλον ταύτην ἐλπίδα ἀγαθὴν ὑπολειπομένην, μὴ ποτε ἀν παραπλήσιόν τι ἀμαρτεῖν, εἰ τοῖς πρόσθεν πλημμεληθεῖσιν ἀχθόμενος φάίνοιτο.

"Οτι δ' ἐς θεὸν τὴν γένεσιν τὴν αὐτοῦ ἀνέφερεν, οὐδὲ 3 τοῦτο ἐμοὶ δοκεῖ μέγα εἶναι αὐτῷ τὸ πλημμέλημα, εἰ μὴ καὶ σόφισμα ἦν τυχὸν ἐς τοὺς ὑπηκόους τοῦ σεμνοῦ ἔνεκα· οὔκουν δοκεῖ ἔμοιγε ἡ Μίνωος γενέσθαι βασιλεὺς ἀφανέστερος ἢ Αἰακοῦ ἢ Ραδαμάνθυος· οἵς δὴ ἐς Δία ἀνεχθεῖσα ἡ γένεσις πρὸς τῶν πάλαι ἀνθρώπων οὐδεμιᾷ αὐτῶν ὕβρει προστίθεται· οὐδὲ Θησέως τοῦ Ποσειδῶνος οὐδὲ "Ιωγος τοῦ Ἀπόλλωνος. 'Ως ἔμοιγε καὶ ἡ Περσικὴ σκευὴ σόφισμα δοκεῖ 4 εἶναι πρός τε τοὺς βαρβάρους, ως μὴ πάντη ἀλλότριον αὐτῶν φαίνεσθαι τὸν βασιλέα, καὶ πρὸς τοὺς Μακεδόνας, ως ἀπο-, στροφήν τινα εἶναι αὐτῷ ἀπὸ τῆς δέξιτητος τε καὶ ὕβρεως τῆς Μακεδονικῆς ἐφ' ὅτω δὴ καὶ ἐγκαταμεῖξαι μοι δοκεῖ ταῖς τάξεσιν αὐτῶν τοὺς Πέρσας τοὺς μηλοφόρους καὶ τοῖς ἀγήμασι τοὺς δμοτίμους. Καὶ οἱ πότοι, ως λέγει Ἀριστόβουλος, οὐ τοῦ οἴνου ἔνεκα μακροὶ αὐτῷ ἐγίγνοντο (οὐ γάρ πίνειν πολὺν οἶνον Ἀλέξανδρον), ἀλλὰ φιλοφροσύνης τῆς ἐς τοὺς ἔταίρους.

XXX. "Οστις δὲ κακίζει Ἀλέξανδρον, μὴ μόνον, ὅσα ἔξια κακίζεσθαι ἔστιν, προφερόμενος κακίζετω, ἀλλὰ ξύμπαντα τὰ

’Αλεξάνδρου ἐς ἐν χωρίον ξυναγαγάων οὕτω δὴ ἐκλογιζέσθω, δόστις τ’ ὅν αὐτὸς καὶ δόποιά τύχη κεχρημένος, ὄντινα γενόμενον ἐκεῖνον καὶ ἐς ὅσον εὐτυχίας ἀνθρωπίνης ἐλθόντα, βασιλέα τ’ ἀμφοῖν τοῖν ἡπείροιν ἀναμφιλογώτατα γενόμενον καὶ ἐπὶ πᾶν ἔξικόμενον τῷ αὐτοῦ ὀνόματι κακίζει, σμικρότερός τ’ ὅν αὐτὸς καὶ ἐπὶ σμικροῖς πονούμενος καὶ οὐδὲ ταῦτα ἐν κόσμῳ τιθέμενος.

- 2 ’Ως ἔγωγε δοκῶ, ὅτι οὕτε τις ἔθνος ἀνθρώπων οὕτε τις πόλις ἐν τῷ τότε ἦν οὕτε τις εἰς ἀνθρωπος, ἐς δὲ οὐ πεφοιτήκει τὸ ’Αλεξάνδρου ὄνομα. Οὔκουν οὐδὲ ἐμοὶ ἔξω τοῦ θείου φῦναι δοκεῖ ἀνὴρ οὐδενὶ ἄλλῳ ἀνθρώπων ἐοικάς. Καὶ ταῦτα χρησμοὶ τ’ ἐπισημῆναι ἐπὶ τῇ τελευτῇ τῇ ’Αλεξάνδρου λέγονται καὶ φάσματα ἄλλα ἄλλοις γενόμενα καὶ ἐνύπνια φανέντα ἄλλα ἄλλοις καὶ ἡ ἐς τοῦτο ἔξ ἀνθρώπων τιμὴ τ’ αὐτοῦ καὶ μνήμη οὐκ ἀνθρωπίνη οὖσα, καὶ νῦν δὲ διὰ τοσούτου ἄλλοι χρησμοὶ ἐπὶ τῇ τιμῇ αὐτοῦ τῷ ἔθνει τῶν Μακεδόνων χρησθέντες. Ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἐμεμψάμην ἔστιν ἀ ἐν τῇ ξυγγραφῇ τῶν ’Αλεξάνδρου ἔργων, ἀλλὰ αὐτὸν γ’ ’Αλέξανδρον οὐκ αἰσχύνομαι θαυμάζων· τὰ δ’ ἔργα ἐκεῖνα ἐκάκισα ἀληθείας τε ἔνεκα τῆς ἐμῆς καὶ ἄμα ὠφελείας τῆς ἐς τοὺς ἀνθρώπους· ἐφ’ ὅτῳ ὀρμήθην οὐδὲ αὐτὸς ἄγει θεοῦ ἐς τήνδε τὴν ξυγγραφήν.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Διατί οι πολιτικές δημόσιων δασκαλεριών είναι στην αποχή της μάθησης
διατάξεις για την προστασία των δικαιωμάτων των μαθητών και την προστασία
της ανθρωπότητας, διατάξεις που αποτελούν διάφορα διάβολα. Επομένως
το πρόγραμμα δημόσιων δασκαλεριών πρέπει να αποτελείται από την προστασία
της ανθρωπότητας και την προστασία των δικαιωμάτων των μαθητών

Επομένως, η απόφαση της Δημόσιας Δασκαλερίας να αποτελείται από την προστασία της ανθρωπότητας και την προστασία των δικαιωμάτων των μαθητών, διατάξεις που αποτελούν διάφορα διάβολα, δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα της απόφασης της Δημόσιας Δασκαλερίας να αποτελείται από την προστασία της ανθρωπότητας και την προστασία των δικαιωμάτων των μαθητών, διατάξεις που αποτελούν διάφορα διάβολα. Επομένως, η απόφαση της Δημόσιας Δασκαλερίας να αποτελείται από την προστασία της ανθρωπότητας και την προστασία των δικαιωμάτων των μαθητών, διατάξεις που αποτελούν διάφορα διάβολα, δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα της απόφασης της Δημόσιας Δασκαλερίας να αποτελείται από την προστασία της ανθρωπότητας και την προστασία των δικαιωμάτων των μαθητών, διατάξεις που αποτελούν διάφορα διάβολα.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Προοίμιον τοῦ συγγραφέως.

1 - 3. Πτολεμαῖος, υἱὸς τοῦ Λάγου ἐξ Ἑορδαίας τῆς Μακεδονίας, στρατηγὸς καὶ φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου. Συνεξεστράτευσε μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου ἔλαβεν ὡς μερίδιον τῆς μεγάλης κληρονομίας τὴν Αἴγυπτον, τῆς ὁποίας ἐβασίλευσεν. Ἀνεδείχθη μέγας προστάτης τῶν γραμμάτων καὶ συνέγραψεν ἀπομνημονεύματα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, τὰ ὅποια ὁ Ἀρριανὸς θεωρεῖ ὡς πηγὴν λίαν ἀξιόπιστον. Ἐκ τούτων διεσώθησαν μόνον ἀποσπάσματα. — **Ἀριστόβουλος**, υἱὸς τοῦ Ἀριστοβούλου ἐκ Κασσάνδρας τῆς Χαλκιδικῆς, συνεξεστράτευσε καὶ οὗτος μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, συνέγραψε δὲ ιστορίαν τῶν πολέμων αὐτοῦ, τῆς ὁποίας ἐπίσης μόνον ἀποσπάσματα διεσώθησαν. — **ταύτα**, δηλ. συμφωνοῦντες μεταξύ των. — **ἀναγράφω** ἐκθέτω, ἀναφέρω εἰς τὸ παρόν ἔργον μου. — **ἐπιλεξάμενος** (ἐκλέξας), ἐνν. **ἀναγράφω**. — **ὑπὲρ** = **περί**. — **οὐδὲ** = **καὶ οὐ**. **οὐδ'** **ἔστι** (**τις**) **ὑπὲρ** **ὅτου** (= **περὶ οὗτινος**), ἐνν. **ἀνέγραψαν** καὶ δὲν ὑπάρχει κανεὶς (ἄλλος) περὶ τοῦ ὅποιού συνέγραψαν (καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλλου συνέγραψαν). — **ὅτι**, **αἰτιολ.** — **Ἀριστόβουλος**, ἐπεξήγησις τοῦ δ μέν. — πρὸς τὸ **ξυστρατεῦσαι**, **ὅτι** διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι διδοὺς μετέσχε τῆς ἐκστρατείας. — **αἰσχρότερον**. **ἀττ.** **αἰσχιον**. — **τῷ** **ἄλλῳ** = **ἄλλῳ τινὶ**. — **ἄμφω** δέ, ἐνν. **πιστότεροι** **ἔδοξαν**. — **ὅτι** **ξυγγράφουσι** (μτχ.) **αὐτοῖς...** **ἀπῆν** διότι εἰς αὐτοὺς, **ὅτε** συνέγραφον, δὲν ὑπῆρχεν. — **ἀνάγκη** φόβος. — **μισθὸς** ἐλπὶς ἀμοιβῆς. — **τοῦ** **ἄλλως** τι **ξυγγράψαι** ὥστε νὰ συγγράψουν κάτι κατ' ἄλλον τρόπον. — **ἢ** ὡς **ξυνηνέχθη** (= **συνέβη**) **ἢ** ὅπως πράγματι συνέβη. — **ἔστι** δὲ **ἄτιν** δέ, ἐνν. **ἀνέγραψα**. — πρὸς μὲ γεν. = **ὑπὸ** (ποιητ. αἰτ.). — **ὡς λεγόμενα** ὡς φήμιας. — **ἀνθ'** **ὅτου** διὰ ποιῶν λόγον. — **ἐπὶ τοσούτοις** συγγραφεῦσι μετὰ τοσούτους συγγραφεῖς. — **ἀναλέγω** ἀναγινώσκω. — **ἐντυγχάνω** **τινὶ** συναντῶ, συναναστρέφομαι κάποιον. **ἐπὶ βιβλίων** (ὅπως ἐδῶ) = ἀναγινώσκω, μελετῶ. — **οὕτω** = **τότε**.

Κεφάλαιον 1.

1 - 3. Λέγεται, ἐδῶ ἐν προσωπ. συντάξει. — **ἐπ'** **ἀρχοντος** **Πυ-**

Θοδήμου, ητοι τὸ 336 π.Χ. (συνήθως τὰ γεγονότα ἐχρονολογοῦντο μὲ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἄρχοντος τῶν Ἀθηνῶν, ὃ ὅποῖος διὰ τοῦτο ἐκάλεῖτο ἐπώνυμος).— **παραλαβόντα...** Ἐλέξανδρον... παρελθεῖν· τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ λέγεται (ἐδῶ ή σύνταξις τρέπεται εἰς ἀπρόσωπον, ὅλα δὲ τ' ἀπαρέμφ. μέχρι τέλους τῆς § 3 ἔξαρτῶνται ἐκ τοῦ λέγεται· κατὰ τὴν ἑρμηνείαν ν' ἀποδοθεῖν διὰ ῥημάτων ἀρ. η παρ.).— ἐξ Πελοπόννησον, δῆλ. εἰς Κόρινθον.— **παρέρχομαι** πορ ομαι— **Φιλίππω** ἔδοσαν (= εἶχον δώσει), τὸ 337 π.Χ. κατὰ τὴν τε κοινὴν σύνοδον τῶν Ἑλλήνων ἐν Κορίνθῳ.— **παρ'** ἐκάστων παρ' ἐνὸς ἐκάστου, παρὰ πάντων (τῶν ἐκπροσώπων τῶν πόλεων).— **πλὴν Λακεδαιμονίων**, οὗτοι καὶ εἰς τὸν Φιλίππον ἐπίσης εἶχον ἀρνηθῆ τὴν ἡγεμονίαν.— **ἔξηγοῦμαί τινος** προηγοῦμαι, εἴμαι ἡγεμών τινος.— **νεωτερίζω** στασιάζω, δεικνύω στασιαστικὴν διάθεσιν.— **ἄττα** = τινὰ (= νεωτερίσαι ἄττα ὅτι ἐδείξε κάποιαν στασιαστικὴν διάθεσιν, ἐφάνη κάπως ἐχθρική).— **ἔφοδος** ἐμφάνισις.— **ἐκπλήττομαι** φοβοῦμαι.— **ἔς τιμὴν** ἔυγχωρῶ τινὶ τι παραχωρῶ τιμητικῶς εἰς κάποιον κάτι. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀπονείμει μεγάλας τιμάς εἰς τὸν Φιλίππον (ἔδωσαν εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, ἀνήγειραν ἀνδριάντα αὐτοῦ «ώς εὐεργέτου τῆς πόλεως» καὶ ἄλλα).· ήδη ψηφίζουν ύπερ τοῦ Ἀλεξάνδρου δύο χρυσοῦς στεφάνους καὶ ἀπονέμουν εἰς αὐτὸν θείας τιμάς.— **στόλος** ἐκστρατεία.

Κεφάλαιον 11.

3 - 5. ἔξελαύνω ἐκκινῶ, ἔξορμω.— **ἐπιτρέπω** τινί τι ἀναθέτω εἰς κάποιον κάτι.— **Ἀντίπατρος**, οὗτος τοῦ Ἰόλα, ἐπιφανῆς στρατηγὸς καὶ ἐμπιστος τοῦ Φιλίππου οὗτος ἀνέλαβε τὴν ἀντιβασιλείαν τῆς Μακεδονίας κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου.— **πεζοὺς** μὲν ξὺν ψιλοῖς τε καὶ τοξόταις βλ. εἰς εἰσαγ. σελ. 15.— **ὁ στόλος** ή πορεία.— **Κερκινίτις**, λίμνη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Στρυμόνος (ἔχουσα μῆκος 35 χιλιομ. καὶ βάθος 1 - 3 μ.).— **ώς ἐπὶ = πρός**.— **Ἀφίπολις**, πόλις τῆς Μακεδονίας παρὰ τὸν Στρυμόνα, δῆμος μακρὰν τῆς παραλίας, ἀποικία τῶν Ἀθηναίων· ὁ **Στρυμών** ποταμὸς διαρρέει ὅλην τὴν Μακεδονίαν καὶ μετὰ ῥοῦν 430 χιλιομ. ἐκβάλλει εἰς τὸν ὄμώνυμον κόλπον.— **παρήμειβε** τὸ Πάγγαιον ὄρος τὴν (ὅδὸν) ὡς ἐπ' Ἀβδηρα παρακάμψας τὸ Πάγγαιον ὄρος ἐβάδιζε τὴν ὅδὸν τὴν φέρουσαν εἰς Ἀβδηρα.— **Πάγγαιον**, ὄρος τῆς Ἀνατ. Μακεδονίας μεταξὺ Στρυμό-

νος καὶ Νέστου.—**Αβδηρα**, πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νέστου (οἱ κάτοικοι αὐτῆς **Αβδηρῖται** εἶχον φήμην ἀνθρώπων ἀνοήτων).—**Μαρώνεια**, πόλις πλησίον τῶν Ἀβδήρων.—ἐπὶ θαλάσσῃ ὡκισμένας παραθαλασσίους.—**ἔνθεν = ἐντεύθεν**.—**Ἐβρος**, δι μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς Ἑλλην. Χερσονήσου, πηγάζει ἐκ τοῦ ὄρους Ρίλου (ἀρχ. Σκόμιον), διαρρέει τὴν Ἀνατολ. Ρωμυλίαν καὶ Θράκην καὶ μετὰ ῥοῦν 490 χιλιομ. ἐκβάλλει εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος.—**εὐπετῶς** εὐκόλως.—**Παιτική**, χώρα τῆς Β. Θράκης, μεταξὺ Ἐβρου καὶ **Μέλανος** ποταμοῦ, ὃ ὅποιος ἐκβάλλει εἰς τὸν ὄμώνυμον κόλπον (νῦν Σάρον).—**Σηστός**, πόλις τῆς Θράκης. Χερσονήσου ἔναντι τῆς Ἀβύδου, ἀποικία τῶν Μυτιληναίων (παρ' αὐτὴν ὁ Ξέρεξης ἔζευξε τὸ 480 π.Χ. τὸν Ἐλλήσποντον διὰ τὴν εἰς Εύρωπην διαπεραίωσιν τῶν στρατευμάτων του).—**Ἐλαιοῦς**, πόλις τῆς Θράκης. Χερσονήσου εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ Ἐλλησπόντου.—**Πρωτεσίλαος**, ἥρας τοῦ Τρωικοῦ πολέμου· οὗτος πρῶτος ἔξεπήδησε κατὰ τὴν ἀπόβασιν τῶν Ἐλλήνων εἰς τὴν ἀσιατικὴν ἀκτὴν καὶ ἐφονεύθη παρευθὺς ὑπὸ τοῦ Ἐκτορος.—**τῶν Ἐλλήνων**, ἡ γεν. ἐκ τοῦ πρῶτος.—**τῶν ἄμ'** **Ἀγαμέμνονοι** τῶν μετὰ τοῦ Ἀγαμένονος (ὅστις ἦτο ἀρχηγὸς τῆς εἰς Τροίαν ἐκστρατείας τῶν Ἐλλήνων).—**Ιλιον**, ἡ Τροία, πρωτεύουσα τῆς Τρωάδος (ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτῆς "Ιλού").—**δ νοῦς** ὁ σκοπός.—**οἱ = ἔαυτῷ** (τῷ Ἀλεξάνδρῳ).

6. Παρμενίων, διακεκριμένος Μακεδών στρατηγὸς τοῦ Φιλίππου Β' καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου· οὗτος ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν ὡς ἀρχηγὸς τοῦ πεζικοῦ.—**ἡ ἵππος** τὸ ἵππικόν.—**Αβυδος**, πόλις τῆς Τρωάδος ἐπὶ τοῦ Ἐλλησπόντου ἔναντι τῆς Σηστοῦ.—**τριήρεσι**, ἡ τριήρης ἦτο τὸ κυριωτέρον πολεμικὸν πλοῖον τῶν ἀρχαίων, φέρον εἰς ἐκάστην πλευράν τρεῖς ἐπαλλήλους σειρᾶς κωπῶν (ἔξ οὖ καὶ τὸ ὄνομα).—**πλοίοις** δὲ ἄλλοις πολλοῖς στρογγύλοις πρὸς τούτοις δὲ (= **ἄλλοις**) καὶ μὲ πολλὰ φορτηγὰ πλοῖα (τὰ ὅποια εἶχον στρογγύλον σχῆμα).—**ἐς τῶν Ἀχαιων λιμένα**, οὗτος ἦτο κολπίσκος ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Τρωάδος, πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου Σιγείου, ὀνομάσθη δὲ οὕτως ὑπὸ τῶν Ἐλλήνων ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Τρωικοῦ πολέμου.—**κατᾶραι**, τοῦ ρ. **καταίρω** καταπλέω, προσορμίζομαι.—**δ πλείων λόγος** κατέχει ἡ κοινὴ παράδοσις ἀναφέρει (κοινῶς λέγεται).—**αὐτὸν αὐτοπροσώπως**, διὰ τῆς ἴδιας αὐτοῦ χειρός.—**διαβάλλω** διαβαίνω, διαπεραίσκομαι.—**ἡ στρατηγὸς ναῦς** ἡ ναυαρχίς.—**τῷ Ποσειδῶνι καὶ**

Νηρήιστι, ἵνα δὲ θεὸς τῆς θαλάσσης Ποσειδῶν καὶ αἱ Νηρήιδες (θαλάσσιαι νύμφαι) προστατεύουν αὐτὸν κατὰ τὴν διάβασιν.— **σπένδω** κάμνω σπονδὴν (διὰ χύσεως οἶνου).— **φιάλη**, ἵτο πλατὺ καὶ ἀβάθες δοχεῖον μὲν δύο λαβάς.— **πόντος** θάλασσα.

7. βωμός, θυσιαστήριον (ἐπὶ τοῦ ὅποίου ἐτελοῦντο αἱ θυσίαι).— **στέλλομαι** ἐκπλέω.— ἐκ τῆς Εύρωπης, δηλ. ἐν Σηστῷ.— **τῆς Ἀσίας**, δηλ. ἐν Ἀβύδῳ.— ἀποβατήριος καλεῖται ὁ Ζεὺς ὡς προστάτης τῆς ἀποβάσεως.— **τῇ Ἀθηνᾶς τῇ Ἰλιάδι**, ἡ Ἀθηνᾶ ὄνομάζεται Ἰλιάς (Ἰλιακή), διότι ἐτιμᾶτο εἰς τὸ Ἰλιον.— **θῦσαι** ἐκ τοῦ λέγουσι (ώς καὶ τὰ κατωτέρω ἀπαρ. ἀναθεῖναι, καθελεῖν).— **καθαιρῶ** καταβιβάζω καὶ λαμπάνω.— **ὑπασπισταί**, ἐδῶ: οἱ ἀσπιδοφόροι.— **θῦσαι δ'** αὐτόν, ἐκ τοῦ κατωτέρω λόγος κατέχει.— **Πρίαμος**, ὁ ἐπὶ Τρωικοῦ πολέμου βασιλεὺς τῆς Τροίας.— **τοῦ Ἐρκείου** ὁ Ζεὺς καλεῖται **Ἐρκεῖος**, διότι εἰς τὸ προαύλιον τῶν οἰκιῶν (= ἔρκος) ὑπῆρχε βωμὸς αὐτοῦ ὡς προστάτου τῆς οἰκίας.— **παραιτοῦμαι** ζητῶν' ἀποτρέψω (παραιτούμενον, διότι ἐξήτει νὰ ἔξιλεώσῃ).— ἡ **μῆνις** (γεν. **μήνιος**) ἡ ὁργή.— **μῆνιν** **Πριάμου... Νεοπτ.** γένει, ὁ Νεοπτόλεμος, υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως, εἴχε φονεύσει τὸν γηραιὸν Πρίαμον πλησίον τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἐρκείου Διός: διὰ τοῦτο τώρα ὁ Ἀλέξανδρος ἤθελε νὰ ἔξιλεώσῃ τὴν ὁργήν, τὴν ὅποίαν ἥσθιάνετο ἡ ψυχὴ τοῦ Πριάμου ἐναντίον τοῦ γένους τοῦ Νεοπτολέμου.— **καθῆκε**, τοῦ καθίημι κατέρχομαι: δ δὴ ἐς αὐτὸν καθῆκεν εἰς τὸ ὅποῖον (γένος), ὡς γνωστόν, ἀνῆκεν αὐτός: (ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς πατρὸς μὲν ἀνῆγε τὸ γένος εἰς τὸν Ἡρακλέα, πρὸς μητρὸς δὲ κατήγετο ἐκ τοῦ γένους τῶν Αἰακιδῶν, εἰς τὸ ὅποῖον ἀνῆκον καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ δ Νεοπτόλεμος).

Κεφάλαιον 12.

1. ἀνιόντα (μηχ. χρον.), τοῦ ἀνέρχομαι.— ἐπὶ τούτῳ μετὰ τοῦτον.— **ἐκ Σίγειου**, τὸ Σίγειον ἡτο πόλις τῆς Τρωάδος, παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἐλλησπόντου, ὅπου καὶ τὸ ὄμώνυμον ἀκρωτήριον.— **ἄρα** κατόπιν.— **Ἡφαιστίων**, ἐπιστήθιος φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου μετασχὼν πασῶν τῶν ἐκστρατειῶν αὐτοῦ καὶ ἀποθανὼν τὸ 324 π.Χ.— **Πάτροκλος**, ὁ πιστὸς φίλος τοῦ Ἀχιλλέως. (Ποῖον νόημα ἐνεῖχεν ἡ πρᾶξις τοῦ Ἡφαιστίωνος;).— **εὐδαιμονίζω** μακαρίζω.— **κήρυκος**, κτγ.—

ἔς τὴν ἔπειτα μνήμην διὰ νὰ ἐνθυμοῦνται οἱ μεταγενέστεροι, διὰ νὰ δοξάζεται ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων.

6 - 7. Ἀρίσβη, πόλις τῆς Τρωάδος πλησίον τῆς Ἀβύδου.—οὗ, ὅπου.—Περιώτη, πόλις τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Ἐλλήσποντον μεταξὺ Ἀβύδου καὶ Λαμψάκου· ἡ Λάμψακος, πόλις παρελλησπόντιος καὶ αὐτῆ (ἔναντι τῆς Καλλιπόλεως), ἐξ ἣς ὀριώμενος τὸ 405 π.Χ. ὁ Σπαρτιάτης Λύσανδρος κατέστρεψεν ἐν Αἰγάς ποταμοῖς τὸν στόλον τῶν Ἀθηναίων.—παραμείβω παρακάμπτω, προσπερνῶ.—πρός, μὲ δοτ.=πλησίον.—Πράκτιος, μικρὸς ποταμὸς ἐν Τρωάδῃ.—ἐκ τῶν ὀρῶν τῶν Ἰδαιών ἐκ τοῦ ὄρους "Ιδης.—ἐκδίδοι (= ἐκδίδωσι) ἐκβάλλει.—ἔς θάλλασσαν, δηλ. εἰς τὴν Προποντίδα.—Ἐρμωτος, κάμη μεταξὺ Λαμψάκου καὶ Κοιλωνῶν· αἱ Κοιλωναί, πόλις τῆς Μυσίας ἄνωθεν τῆς Λαμψάκου.—σκιοποί, στρατιῶται προπορευόμενοι πρὸς κατόπτευσιν, ἀνιχνευταί.—αὐτῷ ὑπ' αὐτοῦ.—τῶν ἑταίρων, βλ. εἰσαγωγήν.—ἔξ Ἀπολλωνίας, αὕτη ἥτο πόλις τῆς Μυγδονίας, χώρας τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὴν Βόλβην λίμνην.—πρόδρομοι οἱ ἐλαφρῶς ὅπλισμένοι ἵππεῖς, πρόσκοποι (βλ. εἰσαγ.).—πάροδος δίօδος, διέλευσις.—Πρίαπος, πόλις παρὰ τὴν Προποντίδα, πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γρανικοῦ ποταμοῦ, ἀποικία τῶν Μιλησίων.—ἐνδίδομαι παραδίδομαι.

8. τῆς πρὸς Ἐλλησπόντῳ Φρυγίας, δηλ. τῆς λεγομένης Μικρᾶς Φρυγίας (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Μεγάλην Φρυγίαν, ἡ ὅποια ἔκειτο εἰς τὸ ἐσωτερικὸν).—ὑπαρχος ὑποσατράπης.—Ζέλεια, πόλις τῆς Μυσίας παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς "Ιδης.—τοῖς Ἐλλησι τοῖς μισθοφόροις, εἰς τὸν περσικὸν στρατὸν ὑπηρέτουν "Ἐλληνες μισθοφόροι ἀπαρτίζοντες ἕδιον σῶμα.

9 - 10. ὑπὲρ (= περὶ) τῶν παρόντων (δηλ. πραγμάτων) περὶ τῆς παρούσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων.—Μέμνων ὁ Ῥόδιος, ἐπιφανῆς στρατηγὸς ὑπηρετῶν εἰς τὸν περσικὸν στρατόν.—διὰ κινδύνου ἔρχομαι πρὸς τινα διακινδύνου μαχόμενος ἔναντίον καπιοιου.—περιόντας (αἴτιολ. μτχ.), τοῦ περίειμι ὑπερέχω.—προϊόντας (αἴτιολ.) τοῦ προέρχομαι βαδίζω ὑποχωρῶν, ὑποχωρῶ,—χιλὸς ὁ χόρτος (τὸ χορτάρι).—ἀφανίζω καταστρέφω.—ἔμπιπρημι καίω (τὰ ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἀνωτέρω παρήνει).—τῶν πόλεων αὐτῶν τῶν ἕδιων τῶν πόλεων.—μενεῖν, ἐκ τοῦ νοούμενου ἔλεγε.—Ἀρσίτην δὲ τού-

ναντίον ὁ Ἀρσίτης (ὁ τῆς πρὸς Ἑλλήσποντον Φρυγίας ὑπαρχος).—ὅτι οὐκ ἀν περιίδοι=ὅτι οὐ περιόφεται· περιορῶ ἀδιαφορῶ, ἀνέγομαι, ἐπιτρέπω.—τῶν ὑφ' οἷ (=τῶν ὑφ' ἔστω) τεταγμένων ἀνθρώπων, τῶν ὑπηρόων του.—Ἀρσίτη = τῇ Ἀρσίτου γνώμῃ.—προσθέσθαι (ἐκ τοῦ λέγεται): προστίθεμαί τινι συμφωνῶ μὲ κάποιον.—ὅτι καὶ καὶ διότι (δηλ. πλὴν τῶν ἄλλων λόγων).—ὑποπτόν τι αὐτοῖς ἦν ἐς τὸν Μέμνονα ὑπώπτευον κάπως ὅτι ὁ Μέμνων.—τριβάς ἐμποιῶ τινι ἀναβάλλω κάτι.—έκοντα ἐπίτηδες.—τῆς ἐκ βασιλέως τιμῆς οὖνεκα ἵνα διατηρῇ τὴν παρὰ τῷ βασιλεῖ ὑπόληψίν του.

Κεφαλαιον 13.

1 - 2. Γρανικός, μικρὸς ποταμὸς τῆς ΒΔ. Μικρᾶς Ἀσίας, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Μυσίᾳ: πηγάζει ἀπὸ τὰς κλιτῦς τῆς Ἰδης καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Προπονίδα.—διπλῆν, διότι τὸ στενὸν τοῦ χώρου δὲν ἐπέτρεπε τὴν ἀνάπτυξιν εἰς μίαν φάλαγγα.—ἐπιττάσσω διατάσσω.—σκευοφόρα τὰ φορτηγὰ ζῷα, τὰ μεταγωγικά.—τοὺς προκατασκεψομένους ἐκείνους οἱ ὄποιοι ἔμελον ν' ἀνιχνεύσουν.—τὰ τῶν πολεμίων τὰς ἐκθρικὰς θέσεις.—αὐτῷ, δοτ. ἡθικὴ (εἰς τὴν ἐρμην. δύναται να παραλειφθῇ).—σαρισοφόροι οἱ φέροντες σάρισαν, δηλ. τὸ μακεδονικὸν μακρὸν δάρῳ (βλ. εἰσαγ.).—οἱ ἀπὸ (=ὑπὸ) τῶν σκοπῶν, δηλ. προπεμφθέντες οἱ προηγηθέντες ἐκ τῶν προσκόπων.—ἐπὶ τῷ Γρανικῷ πέραν ἐπὶ τῆς ἀπέναντι ὅχθης τοῦ Γρανικοῦ.—έφεστάναι (ἐκ τοῦ ἀπήγγελον) ὅτι οἱ Πέρσαι εἶχον σταθῆ.—ώς μαχουμένους (ἀντὶ ὡς μαχουμένην, κατὰ τὸ νοούμενον), μτχ. τελική.

3 - 5. ὡς ἔχομεν, δηλ. ἔνοπλοι.—αὐλισθῆναι, ἐκ τοῦ τολμήσειν· αὐλίζομαι στρατοπεδεύω.—ταύτη (ἐπίρ.) = οὕτω, ἔνεκα τούτου.—παρέξειν, τοῦ ἀπροσ. παρέχει εἰναι δυνατὸν (τὸ παρέξειν ἐκ τοῦ δοκῶ).—ἔωθεν τὸ πρωὶ (πρωὶ - πρωὶ).—τῷ στρατῷ, ἐκ τοῦ παρέξειν (θὰ εἴναι δυνατὸν εἰς τὸν στρατόν).—διαβάλλω διαβαίνω.—πόρος τὸ πέρασμα, ὁ ποταμός.—εὐπετῶς εὐκόλως, χωρὶς κόπον.—ὑποφθάνω (μὲ μτχ.) = προφθάνω νά...—ἔς τάξιν καθίσταμαι παρατάσσομαι πρὸς μάχην.—ἐπιχειρῶ τῷ ἔργῳ ἀρχίζω τὴν μάχην.—ἐν μετώπῳ (= φάλαγγι) εἰς ἐκτεταμένην (εὐρεῖαν) γραμμὴν. (ώστε ἡ παράταξις νὰ ἔχῃ μέτωπον μεγαλύτερον τοῦ βάθους). Ἀντιθέτως: κατὰ κέρας ἢ ἐπὶ κέρως (πρβλ. κατωτέρω § 5) = εἰς μακρὰν (βαθεῖαν)

σειράν (ώστε ή παράταξις νὰ ἔχῃ μέτωπον 2 - 4 ἀνδρῶν καὶ βάθος πολλᾶν).—πολλὰ (μέρη) αὐτοῦ, δηλ. τοῦ ποταμοῦ.—εἰσὶν αἱ τι- νές.—ἀτάκτως καὶ κατὰ κέρας ἐκβαίνουσι (μτχ. ὑποθ.), ἐνν. ήμιν ἐὰν ἐκβαίνωμεν ἀτάκτως καὶ εἰς μακρὰν σειράν.—ἐπικείσονται, τοῦ ἐπιτίθεμαι.—ἥπερ ἀσθενέστεατον, ἐνν. ἔστι ἐκεῖ ὅπου θὰ εἶναι τὸ ἀσθενέστερον σημεῖον τῆς παρατάξεως μαζ. —σφάλμα ἀτυχία.—χαλεπὸν ἐπιζήμιον.—ἔς τὴν ὑπὲρ παντὸς τοῦ πολέμου κρίσιν διὰ τὴν ἐκβασιν τοῦ ὄλου ἀγῶνος.—σφαλερὸν ἐπικίνδυνον.

6 - 7. οὕτω τῷ δύνοματι διὰ τοιαύτης ἐκφράσεως.—ἐκφαυλίζω τινὰ δύμιλῶ περιφρόνητικῶν διὰ κάπιον.—εἴργω τινὰ τοῦ οὐ μὴ ποιεῖν τι = κωλύω τινὰ ποιεῖν τι.—πρὸς Μακεδόνων τῆς δόξης ἀρμόδιον εἰς τὴν δόξαν τῶν Μακεδόνων.—οὔτε πρὸς τῆς ἐμῆς.... δόξυτητος οὔτε ἀρμόδιον εἰς τὴν ἰδικήν μου ἀποφασιστικότητα.—ποιοῦμαι = ἡγοῦμαι.—ὅτι, αἰτιολ.—ἄξιον τοῦ σφῶν δέους τὸ δόποιον νὰ δικαιολογῇ τὸν πρὸς ἡμᾶς φόβον των.—ἐν τῷ παραυτίκα ἀμέσως.—ἔπαθον, ὑποκ. οἱ Πέρσαι.

Κεφάλαιον 14.

1 - 3. ἡγησόμενον (μτχ. τελ.) ἐνν. αὐτοῦ τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος. ἡγοῦμαι, ἐδῶ = ἀναλαμβάνω τὴν διοίκησιν.—παράγω (ἀμεταβ.) πορεύομαι, προχωρῶ.—προετάχθησαν τοῦ δεξιοῦ ἐτάχθησαν πρῶτοι εἰς τὸ δεξιόν, ἐτάχθησαν εἰς τὸ ἀκρότατον δεξιὸν κέρας.—αὐτῷ = ὑπ' αὐτοῦ.—τοὺς ἑταίρους τοὺς ἱππέας τὸ βαρύν ἵππικὸν (πρβλ. κεφ. 12, § 7).—τοὺς Ἀγριανας, λαὸς πολεμικώτατος οἰκῶν παρὰ τὴν 'Ρόδόπην καὶ τὰς πηγὰς τοῦ Στρυμόνος· οὔτοι εἶχον ὑποταχθῆ ὑπὸ τοῦ 'Αλεξάνδρου, τὸν δόποιον ἡκολούθησαν εἰς τὴν ἐκστρατείαν.—σαρισοφόρος, βλ. κεφ. 13, § 1.—Φιλώτα ἐπετάχθη ἐτάχθη πλησίον τοῦ Φιλώτα.—τοὺς Παιονας, οὔτοι ἡσαν ἀρχαῖος λαὸς ἐν Παιονίᾳ, χώρᾳ τῆς βορείου Μακεδονίας μεταξὺ Ἀξιοῦ καὶ Στρυμόνος.—τὴν Ἰλην τοῦ Σωκράτους, τὴν ἐξ Ἀπολλωνίας (βλ. κεφ. 12 § 7).—ἔχόμενοι δὲ τούτων πλησίον δὲ τούτων.—οἱ ὑπασπισταὶ τῶν ἑταίρων, σῶμα ἐλαφροῦ πεζικοῦ (βλ. εἰσαγ. σελ. 15).—ἔπι τούτοις (ἐνν. ἐτάχθη) πλησίον τούτων.—ἡ φάλαγξ, ἐδῶ = ἡ τάξις, τὸ τάγμα (όμοιῶς κατωτέρω).—ἔπι δὲ (μὲ ἐπιρ. σημ.) = πλησίον δέ.—ἔπι δὲ ὕν = ἔπι δὲ (τούτοις ἐτάχθησαν οὗτοι), ὕν.—ἡ Κρατέρου φάλαγξ, ὁ Κρά-

τερος ἦτο εἰς ἕκ τῶν ἐπισημοτάτων στρατηγῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὅποιος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν σύμπαντος τοῦ πεζικοῦ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος ἐν τῇ παρόύσῃ μάχῃ (ὡς καὶ ἐν Ἰστρῷ καὶ ἐν Ἀρβήλοις).—**Ἐστ(ε)** ἐπὶ τὸ μέρον μέχρι τοῦ μέσου (τῆς ὅλης παρατάξεως)· ἡ φάλαγξ τῶν Μακεδόνων διηρεῖτο συνήθως εἰς 6 τάξεις· ἐδῶ ὅμως διαιρεῖται εἰς 8.

4. διλίγον ἀποδέοντες διλίγον ὑπολειπόμενοι τῶν..., σχεδόν.—ἡ ἵππος τὸ ἵππικόν.—παρατείνω ἔκτείνω.—**τῷ ποταμῷ** κατὰ τὴν ὅχθην κατὰ μῆκος τῆς ὅχθης τοῦ ποταμοῦ.—**ὑπερδέξιος** ὑπερύψηλος.—**τὰ χωρία** τὰ μέρη, τὸ ἔδαφος.—**ἢ...** ταύτη ὅπου... ἐκεῖ.—καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τῇ ἔντελῃ ἐκπλήξει θεραπείᾳ καὶ ἐκ τῆς μετ' ἀπειρου σεβασμοῦ προθυμίας τῶν περὶ αὐτόν.—**ἐπέχοντα**, ἐκ τοῦ αἰσθήσεως σημαντικοῦ καθεώρων· **ἐπέχω=ἔχω** θέσιν.—κατὰ τὸ εὐώνυμον σφῶν ἀπέναντι τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος αὐτῶν.

5 - 7. χρόνον ἐπὶ τινα χρόνον.—**τὰ στρατεύματα** (=οἱ στρατοὶ) ἐφεστῶτες ίστάμενοι (σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον).—**ὑπὸ τοῦ τὸ βέλλον ὄκνειν** (= ἔνεκα τοῦ ὄκνειν τὸ μέλλον) ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο τὸ ἄδηλον μέλλον τοῦ ἀγῶνος.—**ώς ἐπικεισόμενοι**, (μετ. τελίκῃ), τοῦ ἐπιτίθεμαι.—(**αὐτοῖς**) ἐκβαίνουσιν, μτχ. χρονική.—**ἀγαθὸς γενναῖος**.—καὶ μήν καὶ μάλιστα.—**προεμβάλλω** ῥίπτομαι πρῶτος.—**ἔταξε διέταξε** ἡ σειρά: **Ἀλέξανδρος...** **ἔταξε Ἀμύνταν τὸν Ἀρρ.** **ἔχοντα** τοὺς προσδρόμους ἵππεας καὶ μήν καὶ τοὺς Παιίνας καὶ μίαν τάξιν τῶν πεζῶν προεμβαλεῖν ἐς τὸν ποταμόν, καὶ **Πτολεμαῖον** τὸν Φιλ. ἄγοντα πρὸ τούτων (= ἐμπροσθεν τούτων) τὴν Σωκράτους ἔλην (ἐνν. **ἔταξε προεμβαλεῖν**).—**τὴν ἡγεμονίαν** τὴν πρώτην θέσιν (τὴν ὅποιαν διαδοχικῶς ἐλάμβανον καθ' ἐκάστην ἡμέραν τὰ διάφορα σώματα).—**ὑπὸ σαλπίγγων** ὑπὸ τὸν ἥχυν τῶν σαλπίγγων.—**καὶ ... ἀλαλάζοντας** (κατὰ τὸ νούμενον ἀντί : **ἀλαλάζον τὸ δεξιὸν κέρας**) καὶ μὲ πολεμικὰς κραυγάς.—**τῷ Ἐνυαλίῳ** πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐνυαλίου (θεοῦ τοῦ πολέμου): καὶ εἰς τὴν «Κύρου Ἀνάβασιν» Ξενοφ. εἰδόμεν: «**τῷ Ἐνυαλίῳ ἐλελίζουσι**» (βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 8, § 17).—**παρατείνω** ἔκτείνω.—**λοιήν** πλαγίαν.—**ἢ παρεῖλκε τὸ ῥεῦμα** ἐκεῖ ὅπου παρέσυρε τὸ ῥεῦμα, δηλ. κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ῥεύματος.—**κατὰ κέρας** ἐκ τῶν πλαγίων.—**ώς ἀνυστὸν** ὅσον ἦτο δυνατὸν (ἐκ τοῦ ἀνύω καὶ ἀνύτω ἔκτελῶ, κατορθώ-

νω).—τῇ φάλαγγι ἐν μετώπῳ, εἰς ἐκτεταμένην γραμμήν.—προσμεί-
γνυμέ τινι συμπλέκομαι πρὸς κάποιον.

Κεφάλαιον 15.

1 - 2. ἦ... ταύτῃ, βλ. κεφ. 14, § 4.—προσέχω τινὶ πλησιάζω
κάποιον (ἥ κατί).—βάλλω ρίπτω ἀκόντια.—ἔξ ὑπερδεξίου ἐξ ὑψηλῶν
θέσεων.—χθαμαλὸς χαμηλός.—ἔστ' ἐπὶ τὸ ὕδωρ μέχρι τοῦ ὕδατος
τοῦ ποταμοῦ.—καὶ ἦν ὡθισμὸς τῶν ἵππέων (γεν. ὑποκ.) = καὶ ἐω-
θοῦντο οἱ ἵππεις.—τῶν μὲν ἔκβαίνειν... τῶν δ' εἰργειν, ἐνν.
πειρωμένων (αἴτιοι. μτχ.).—πολλῶν παλτῶν ἄφεσις, ἐνν. ἦν
πολλὰ παλτὰ ἀφίετο· παλτὸν ἀκόντιον.—ἔλαττούμενοι ἐπειδὴ
ῆσαν ὀλιγάτεροι.—ἔξ οὐ βεβαίου ἐξ ἐδάφους ἐπισφαλοῦς (διότι ἐκεῖ
ἥτο λασπᾶδες καὶ ὀλισθηρὸν).—οἱ δὲ Πέρσαι... = οἱ δὲ Πέρσαι
οὐκ ἐκακοπάθουν μαχόμενοι ἐξ ὑπερδεξίου τῆς ὥχθης (ἐξ ὑψη-
λῶν θέσεων ὑπεράνω τῆς ὥχθης).—ἄλλως τε καὶ καὶ πρὸς τούτοις
ἀκόμη.—ταύτη εἰς τὴν θέσιν ταύτην.—κινδυνεύω μάχομαι.

3 - 5. ξυμμείγνυμι τινι συμπλέκομαι πρὸς κάποιον.—πρὸς αὐ-
τῶν, ποιητ. αἴτιον.—γενόμενος, μτχ. ἐναντιωμ. —ὅσοι γε μὴ ἔξαιρέ-
σει βεβαίως ἐκείνων, οἱ ὄποιοι —ἀποκλίνω καταφεύγω.—ἄμα οἱ =
σύν ἔαυτῷ.—ἴνα ὅπου.—τὸ πᾶν στῖφος τὸ πυκνότατον πλῆθος.—
ξυνειστήκει εἴχε συναφθῆ.—ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις ή μία κατόπιν τῆς
ἄλλης.—τοῖς Μακεδόσι = τῶν Μακεδόνων.—ἔψκει, τοῦ ἔοικα
ὅμοιαζω.—ξυνέχομαι συνωθοῦμαι.—οἱ μέν... οἱ δέ, ἐνν. πειρώ-
μενοι.—ἔξωσαι τοῦ ἔξωθῶ.—ἔς ἄπαν παντελῶς.—βιάζομαι τινα
ἔξωθῶ κάποιον βιαίως.—οἱ Μακεδόνες, ἐπεξήγησις τοῦ οἱ μέν.—ξυ-
στοῖς διὰ δοράτων (τὰ ὄποια μετεχειρίζοντο οἱ ἵππεις ὡς δόρυ ἢ
ἀκόντιον).—κρανέινος κατεσκευασμένος ἐξ ξύλου κρανειᾶς (διὰ ν' ἀν-
τέχῃ ὡς στερεόν).

6. ἔνθα δὴ τότε ἀκριβῶς.—ἥτει (τοῦ αἰτῶ), μὲ διπλῆν αἴτ.—
ἀναβολέα, παράθ. εἰς τὸ Ἀρέτην, ὁ ὄποιος ἥτο ἀναβολεύς, ἵππο-
κόμος, εἰδικὸς εἰς τὸ νὰ ὑποβοηθῇ τὸν ἵππεύοντα, ίνα ἀναβῆ εἰς τὸν
ἵππον.—τῶν βασιλικῶν (ἀναβολέων), γεν. διαιρ.—πονοῦμαι
μετὰ κόπου ἀγωνίζομαι.—κεκλασμένου, τοῦ κλάσματος — ὄματος θραύ-
ματος.—οὐκ ἀφανῶς λαμπρῶς, γενναίως.

7 - 8. καὶ δὲ καὶ οὗτος (ὁ Ἀλέξ.) .—ἐπάγω ὥσπερ ἔμβολον τῶν ἱππέων ὀδηγῷ τοὺς ἵππους εἰς σφηνοειδῆ (τριγωνικὴν) παράταξιν.—ἄμα οὖτις, βλ. § 3.—ἔξελαύνω ἐξορμῶ.—παίω κτυπῶ.—καταβάλλει ρίπτει κάτω (νεκρόν),—ἐν τούτῳ αὐτὴν τὴν στιγμήν.—Ροισάκης, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Μιθριδάτου.—ἐπελαύνω ἐπέρχομαι (ἐφιππος).—κοπίς, ξίφος (καμπύλον).—τὴν πληγὴν ἔσχε ἐσταμάτησε, ἐματάιώσε τὸ κτύπημα.—Σπιθριδάτης, βλ. κεφ. 12, § 8.—ἀνετέτατο, τοῦ ἀνατείνομαι ὑψώνω.—ὑποφθάνω προφθάνω.—τὸν ὕμνον, ἐδῶ = τὸν βραχίονα.—ἐπεκβαίνω ἐξέρχομαι κατόπιν.—προχωρεῖ (ἐδῶ ἀπρόσ.) = εἶναι δυνατόν.—προσγίνομαι τινι συνενώνομαι μὲ κάποιον.

Κεφάλαιον 16.

1 - 3. αὐτοί τε καὶ ἕποι καὶ οἱ ἱπποι καὶ οἱ ἕπτοι.—πολλά, σύστηταν τοῦ βλαπτόμενοι.—ἐγκλίνω τρέπομαι εἰς φυγήν.—προκινδυνεύω μάχομαι εἰς τὴν πρώτην γραμμήν.—ἐνδίδωμι ὑποχωρῶ.—τὸ μέσον... αὐτοῖς τὸ κέντρον αὐτῶν.—παραρρήγνυμαι ἀποσπῶμαι (ἀπὸ τῆς γραμμῆς τῆς παρατάξεως).—τὰ ἐφ' ἐκάτερα ἀμφότεραι εἰς πτέρυγες τῆς παρατάξεως.—καρτερὰ γενική.—ἐκτρέπομαι στρέφομαι.—ῶν = τούτων δέ.—ἥ ἐκεῖ ὅπου.—ἐκπλήξει τοῦ παραλόγου ἐξ ἐκπλήξεως διὰ τὸ ἀπροσδόκητον (τόλμημα τῶν Μακεδόνων).—βέβαιος λογισμὸς σταθερὰ ἀπόφασις.—ἐπάγω τινὶ τὴν φάλαγγα ὀδηγῶ τὴν φάλαγγα ἐναντίον κάποιου.—πάντη ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη.—ἐν μέσῳ (συλληφθέντας) εἰς τὸ μέσον.—δι: δλίγου, ἐνν. γρόνου.—ὅτι μή... τις ἐκτὸς ἐδὲ κανεὶς.—ζωγρῶ συλλαμβάνω ζωντανόν, αἰχμαλωτίζω.—διαλανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχήν.—πταῖσμα ἀποχυγία, ἡττα.

4 - 5. εἰκὼν ἀνδριάζει.—ἐν Δίω· τὸ Δῖον ἦτο πόλις τῆς Ν. Μακεδονίας (Πιερίας) παρὰ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀλύμπου ἔχουσα ὄνομαστὸν ναὸν τοῦ Διὸς καὶ ἀνδριάντας τῶν Μακεδόνων βασιλέων· ἐκεῖ ἰδρύθησαν καὶ 25 ἀνδριάντες τῶν ἐν Γρανικῷ πεσόντων ἑταίρων. Οἱ ἀνδριάντες οὗτοι ἀπήχθησαν βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Μετέλλου εἰς τὴν Ρώμην μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τῶν Ρωμαίων τὸ 164 π.Χ.—Λύσιππος, περίφημος γλύπτης ἐκ Σικυῶνος, ἀκμάσας τὸ δεύτερον ἡμίσυ τοῦ Δ' π.Χ. αἰῶνος.—Ἀλέξανδρον ἐποίει

κατεσκεύαζεν ἀνδριάντας τοῦ Ἀλεξάνδρου.—προκρίνομαι προτιμῶμαι.—καὶ ἄλλω κόσμῳ καὶ μὲ ὅλας στρατιωτικὰς τιμάς.—ἀτέλεια τῶν κατὰ τὴν χώραν (δῆλ. γιγνομένων) ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν γεωργικῶν προϊόντων.—τῶ σώματι λειτουργίαι σωματικαὶ ὑπηρεσίαι (ἀγγαρεῖαι).—κατὰ τὰς κτήσεις ἐκάστων εἰσφοραὶ συνεισφοραὶ ἀνάλογοι πρὸς τὴν περιουσίαν ἐκάστου.—ἐπέρχομαι ἐπισκέπτομαι.—ἔρόμενος, τοῦ ἔρωτῷ.—ὅπως τις ἐτρώθη καὶ ὅ τι πράττων (ἐτρώθη), ἐκ τοῦ ἔρόμενος.—παρασχών οἱ ἐπιτρέψας εἰς αὐτὸν (δῆλ. εἰς ἐκαστον τῶν τετρωμένων).—εἰπεῖν τε καὶ ἀλαζονεύσασθαι, ἐκ τοῦ παρασχών.—ἀλαζονεύομαι ὑπερηφανεύομαι διὰ κάποιο κατόρθωμα.

[Πῶς τιμᾶ δ 'Αλέξανδρος τοὺς πεσόντας; Ποία ἡ διαγωγή του πρὸς τοὺς οἰκείους αὐτῶν καὶ πρὸς τοὺς τραυματίας; Πῶς δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸν Ἀλέξανδρον ἐκ τῶν πράξεων τούτων;]

6 - 7. ἔθαψε διέταξε νὰ θάψουν.—δήσας, τοῦ δέω - δῶ δένω.—ἐν πέδαις μὲ χειροπέδας.—ἔργάζεσθαι (καθαρῶς τελ. ἀπαρέμφ.) ἐνν. τὴν γῆν.—παρὰ τὰ κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἑλλησιν παρὰ τὴν κοινὴν ἀπόφασιν τῶν Ἑλλήνων (τὴν ληφθεῖσαν ἐν Κορίνθῳ· δηλαδή;).—ἀνάθημα (κτυρμ.) ἀφιέρωμα.

[Ποία ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔναρτι τῶν νεκρῶν ἀντιπάλων του; Πῶς συμπεριφέρεται πρὸς τοὺς νεκροὺς Ἑλληνας μισθοφόρους καὶ πῶς πρὸς τοὺς αἰχμαλωτισθέντας ἐξ αὐτῶν; Διατί; Ποῖον τὸ νόημα τῆς ἐπιγραφῆς;]

— — —

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Κεφάλαιον 3.

1. ἐς Γόρδιον. τὸ Γόρδιον ἦτο παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς Φρυγίας παρὰ τὰς ὅχθας τοῦ ποταμοῦ Σαγγαρίου.—**παρέρχομαι** εἰσέρχομαι.—**ἀκρα** ἀκρόπολις.—**δ Γόρδιος**, ὁ πρώτος βασιλεὺς τῆς Μεγ. Φρυγίας καὶ ἰδρυτὴς τῆς πόλεως Γορδίου.—**καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Μίδου**, ὁ νιὸς τοῦ Γορδίου. Μίδας εἶναι ὁ γνωστὸς βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, περίφημος διὰ τὰ πλούτη του· τὸ ὄνομά του συνεδέθη μὲ διαφόρους παραδόσεις καὶ διὰ τοῦτο ὁ Μίδας μετέπεσε κατόπιν εἰς μυθικὸν πρόσωπον.—**καὶ τοῦ ζυγοῦ**, ζυγὸς τῆς ἀμάξης εἶναι τὸ ξύλον, τὸ ὅποιον δένεται σταυροειδῶς ἐπὶ τοῦ ρυμοῦ (δηλ. τοῦ μακροῦ ξύλου, ἔκατέρωθεν τοῦ ὅποίου ζευγνύονται τὰ ζῷα).

2 - 6. λόγος πολὺς κατεῖχεν ὑπῆρχε παράδοσις πολὺ διαδεδομένη.—**πρόσχωρος** πλησιόχωρος, γείτων.—**τῷ μέν . . . τῷ δέ, δοτ.** δόργ.—**ἀροτριᾶν** κτλ., τὰ ἀπαρέμφατα μέχρι τῆς παραγράφου 6 ἐκ τοῦ λόγος...**κατεῖχεν** (εἰς τὴν ἔρμηγείαν δύνανται ν' ἀποδοθοῦν μὲ ρήματα ἴστορ. χρόνου).—**ἀμαξεύω** σύρω ἀμαξῖν.—**ἀροῦντος** (χρον. μτχ.), τοῦ ἀρώ-ῶ ἀροτριῶ.—**βουλυτὸς** (ἐνν. καιρὸς) ἡ ὥρα τῆς ἀποζεύξεως τῶν βοῶν: ἡ ἐσπέρχ.—**ὅψις** θέαμα.—**κοινόω-ῶ** ἀνακοινώνω.—**ὑπὲρ τοῦ θείου** περὶ τοῦ θείου τούτου σημείου.—**παρατούντος Τελμισσέας**, Τελμισσεῖς ἥσχαν οἱ κάτοικοι τῆς Τελμισσοῦ, πόλεως τῆς Καρίας, φημιζόμενοι διὰ τὴν μαντικήν των ἱκανότητα.—**σοφὸς** ἔξηγειθαι ἵκανὸς εἰς τὸ νὰ ἔξηγη.—**ἀπὸ γένους** ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, κληρονομικῶς.—**μαντεία** μαντικὴ τέχνη.—**προσάγω** τινὶ πληνεάν, κληρονομικῶς.—**μαντεία** μαντικὴ τέχνη.—**προσάγω** τινὶ σιάζω κάποιον.—**ἔντυγχάνω** τινὶ συναντῶ κάποιον.—**ὅπως** οἱ ἔσχε πῶς συνέβη εἰς αὐτόν.—**θύειν**, ἐκ τοῦ κελεῦσσαι.—**δεηθῆναι γάρ** κλπ., ἡ σειρά: δεηθῆναι γάρ (=ἐπει) Γόρδιον αὐτῆς ξυνεπισπομένην οἱ τὴν θυσίαν ἔξηγήσασθαι ἐπειδὴ (ἐλέγετο ὅτι) ὁ Γόρδιος παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ καὶ νὰ τοῦ ὑποδείξῃ τὸν τρόπον τῆς θυσίας.—**ὑποτίθεμαι** ὑποδεικνύω.—**συγγίγνομαι** ἐπὶ γάμῳ τινὶ νυμφεύομαι.—**ἐν τούτῳ**, δηλ. τῷ χρόνῳ.—**στάσει πιέζεσθαι σφίσι** = στασιάζειν ἀλλήλοις.—**καὶ ἐπιστῆναι** τῇ ἔκ-

κλησίᾳ καὶ (ὅτι) παρουσιάσθη κατὰ τὴν συνέλευσιν.—αὐτῇ ἀμάξῃ μετὰ τῆς ἀμάξης του.—**Ξυμβαλόντας τὸ μαντεῖον** ἐπειδὴ συνεδύασαν τὸν χρησμὸν (μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἀμάξης).—**Φράζω λέγω**, ὑποδεικνύω.—ἐν τῇ ἄκρᾳ εἰς τὴν ἀκρόπολιν.—**χαριστήριον** (κτύρμ.) ὡς εὐχαριστήριον δῶρον.—ἐπὶ τοῦ ἀετοῦ τῇ πομπῇ διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἀετοῦ (δηλ. διότι ὁ Ζεὺς εἶχεν ἀποστείλει εἰς τὸν πατέρα τοῦ Μίδου τὸν ἀετόν).—**μυθεύεται** ὑπάρχει παράδοσις.—**χρῆναι** (τοῦ χρή) ὅτι πρέπει, ὅτι εἶναι πεπρωμένον.

7 - 8. ἀπόρως ἔχω ἀπορῶ, δὲν δύναμαι.—**περιορῶ** ἀφήνω.—**μή τινα... κίνησιν ἔργασηται** (φοβούμενος) μήπως προκαλέσῃ κακὴν ἀντύπωσιν.—**Ἀριστόβουλος**, περὶ τοῦ ὁποίου βλ. Βιβλ. Α', προϊμον § 1 - 3, σελ. 75.—**ἔξελόντα, τοῦ ἔξαιρω ἀφαιρῶ**.—**δ ἔστωρ** ὁ πασσαλίσκος (ὅ συνδέων τὸν ζυγὸν πρὸς τὸν ρυμόν, βλ. § 1).—**τύλος** ξύλινον καρφίον.—**διαβάλλομαι** διαπερῶμαι.—**διαμπάξ** πέρα - πέρα.—**ξυνέχω** συγκρατῶ.—**ἔξελκύσαι, ἐκ τοῦ λέγειν** ἔξελκύω ἀποσύρω, ἀποσπῶ.—**ἰσχυρίζομαι** λέγω μετὰ βεβαιότητος.—**δ'** οὖν πάντως ὅμως (ἀπόδοσις τοῦ προηγηθέντος ὅπως μὲν).—**ἀπαλλάττομαι** ἀπό τινος ἀπομακρύνομαι ἀπὸ κάποιον.—**ώς τοῦ λογίου** ξυμβεβηκότος μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ χρησμὸς εἶχεν ἐκπληρωθῆναι.—**καὶ γάρ καὶ διότι καί...**—**σέλας ἀστραπή**.—**έπισημαίνω** ἐπιβεβαιώνω.—**ἐπὶ τούτοις** ἔνεκα τούτων.—**τοῖς φήνασι τοῦ ῥ. φαινων** φανερώνω.

Κεφάλαιον 4.

7 - 8. Ἀριστοβούλω, ποιητ. αἴτ. (βλ. Βιβλ. Α', προϊμον, § 1 - 3 σελ. 75).—**οἱ δὲ = ἄλλοι δὲ) λέγουσιν, ἐνν. νοσῆσαι τὸν Ἀλέξανδρον.**—**ρίψαντα,** ἐνν. **έαυτὸν** (μτχ. αἴτιολ.).—**νήχομαι** κολυμβῶ.—**καύματι ἔχομαι** κατέχομαι ὑπὸ ζέστης, ὑποφέρω ἀπὸ τὴν ζέστην.—**οἰα (=ἄτε,)** μὲ αἴτιολ. μτχ. δηλοῖ ὅτι ἡ αἴτιολογία εἶναι πραγματική: **οἰα ἀνισχουσῶν τῶν πηγῶν** οἱ ἐπειδὴ αἱ πηγαὶ αὐτοῦ ἄρχονται, ἐπειδὴ οὗτος πηγάζει.—**ἔχεσθαι** ὅτι κατέχετο (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ λέγουσι).—**ξυνόντα** φίλον, ἀκόλουθον.—**τὰ ἀμφὶ ιατρικὴν** ὡς πρὸς τὰ ιατρικὰ ζητήματα.—**ἔς τὰ μάλιστα** πιστεύομαι ἀπολαύω μεγίστης ἐμπιστοσύνης.—**ἀδόκιμος** ἀσήμαντος, ἄνευ ὑπολήψεως.—**καθῆραι**, ἐκ τοῦ ἔθέλειν (τὸ ὁποῖον ἐκ τοῦ λέγουσι): **καθαίρω** τινὰ

φαρμάκω παρέχω εἰς κάποιον καθαρτικὸν φάρμακον.—καὶ τὸν κελεύειν καθῆραι καὶ (λέγουσιν ὅτι) παρεκάλει (ὁ Ἀλέξ.) τοῦτον (τὸν ἰατρὸν Φίλ.) νὰ τοῦ δώσῃ καθαρτικὸν φάρμακον.

9 - 11. ἡ κύλιξ τὸ ποτήριον.—παρασκευάζειν, ἔξακολουθεῖ ἡ ἔξαρτησις ἐκ τοῦ λέγουσι καὶ συνεχίζεται μέχρι τέλους τῆς § 11.—ὅμοι συγχρόνως.—ἔνδηλος γίγνομαι φαίνομαι, φανερώνομαι.—ὅτι καλῶς οἱ ἔχει τὰ τοῦ φαρμάκου ὅτι οὐδεμίαν ἀνησυχίαν εἶχεν ὡς πρὸς τὸ φάρμακον.—ἀκούω, μὲν ἀπαρ =ἔχω πληροφορίας (ὅτι...).—καὶ ἔς τὰ ἄλλα καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα φάρμακα.—ἐπαγγέλλομαι ὑπόσχομαι: ὅσα ἐπαγγέλλοιτο ὅσα (φάρμακα) ἥθελεν ὑποσχεθῆ (ὅτι θὰ τοῦ δώσῃ).—ραΐζω καλυτερεύω.—ὅτι βέβαιος ἔς τὸ ἀνύποπτον τυγχάνει ὃν ὅτι εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν εἰλικρίνειαν (αὐτῶν).—έρρωμένος θαρραλέος.

[Ἐκ τῶν ἀπαρεμφ. τῶν § 9 - 11 ποῖα ἔξαρτῶνται ἐκ τοῦ προ-ηγηθέντος λέγοντος τῆς § 7; Ποία ἡ συντακτικὴ θέσις ἐκάστου τῶν λοιπῶν ἀπαρ.; Πῶς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ τῆς διαγωγῆς του πρὸς τὸν ἰατρόν του; Ποία ἡ προκληθεῖσα εἰς τοὺς φίλους του ἐντύπωσις;]

Κεφάλαιον 7.

1 - 2. ὑπερβάλλω διαβαίνω.—τὸ δρος τὸ Ἀμανὸν δρος τῆς Μ. Ἀσίας ἐκτείνεται μεταξὺ Καππαδοκίας, Κιλικίας καὶ Συρίας: βορείως μὲν ἐνώνεται μὲν τὴν σειρὰν τοῦ Ταύρου, ἐκεῖθεν δὲ καμπτόμενον πρὸς νότον φθάνει μέχρι τοῦ Ἰστικοῦ κόλπου καὶ σχηματίζει πολλὰς στενοπορίας, τὰς καλουμένας Ἀμανικὰς πύλας, αἱ ὅποιαι ἀποτελοῦν τὴν μεταξὺ Κιλικίας καὶ βορείας Συρίας διόδον.—προάγω προχωρῶ.—έγένετο κατόπιν Ἀλεξάνδρου λαθῶν (=ἔλασθε γενόμενος κατόπιν Ἀλεξάνδρου) χωρὶς νὰ γίνη ἀντιληπτὸς κατέλαβε τὰ νῶτα τοῦ Ἀλεξάνδρου (εὑρισκομένου ἐν Μυριάνδρῳ).—χαλεπῶς αἰκίζομαι τινα σκληρῶς βασανίζω κάποιον.—Πίναρος, μικρὸς παταμὸς τῆς Κιλικίας πηγάζων ἐκ τοῦ Ἀμανοῦ δρούς καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἰσικόν κόλπον (βλ. γεωγρ. χάρτην).—τριακόντορος (ένν. ναῦς) τριακοντάκωπος (πλοῖον, τὸ ὄποιον ἔχει πρὸς ἐκατέραν τῶν πλευρῶν 15 κώπας μὲν ἵσαριθμούς κωπηλάτας εἰς μίαν μόνον σειράν).—τῶν ἔται-

ρων (βλ. εἰσ. σ. 15).—κατασκεψομένους (τοῦ κατασκοποῦμαι) ἵνα μάθουν διὰ κατασκοπεύσεως.—εἰ τὰ ὅντα ἔξαγγέλλεται ἐὰν ὅσα ἔξαγγέλλονται εἶναι ἀληθῆ.—μᾶλλον τι εὐπετῶς κάπως εὔκολα.

3 - 5. παρακαλῶ προτρέπω.—ἐκ τῶν ἥδη σφίσι (ποιητ. αἰτ.) καλῶς κεκινδυνευμένων ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀγώνων, οἱ ὄποιοι ἐνδόξιες εἰχον διεξαχθῆ ὑπ' αὐτῶν.—στρατηγῶ διευθύνω τὸν ἀγῶνα.—ἐπὶ νοῦν τινι ἀγω ἐμβάλλω εἰς τὸν νοῦν κάποιου τὴν ἴδεαν.—καθείργυνμι ἐγκλείω.—ἐκ τῆς εύρυχωρίας, δηλ. ἐκ τῆς εύρυτάτης πεδιάδος τῶν Σωχῶν, ὅπου ἀργικῶς εἴχε στρατοπεδεύσει ὁ Δαρεῖος.—ἔσ τὰ στενόπορα, δηλ. εἰς τὴν στενὴν παράλιον πεδιάδα τοῦ Πινάρου ποταμοῦ.—ἵνα ὅπου.—ξύμμετρον χωρίον κατάλληλος τοποθεσία.—τοῖς δέ, δηλ. Πέρσαις.—ἀχρεῖος ἄχρηστος.—παραπλήσιος ὅμοιος.—οὕτε τὰ σώματα οὕτε τὰς γνώμας παραπλησίοις (οὕσι) οἱ ὄποιοι οὕτε κατὰ τὰ σώματα οὕτε κατὰ τὸ φρόνημα εἶναι ὄμοιοι (πρὸς αὐτοὺς, δηλ. τοὺς Μακεδόνας).—Μακεδόνας... ἔς χειρας ἥξειν (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἔλεγεν ἐπίσης καὶ τὰ ἐπόμενα ἀπαρέμφ. μαχεῖσθαι, ἀντιτάξεσθαι, ἀντιστρατηγεῖν).—τρυφῶσι (μηχ.). οἱ ὄποιοι ζοῦν βίον μαλθακόν.—ἄλλως τε καὶ καὶ πρὸς πρὸς τούτοις ἀκόμη.—ἔς χειρας ἥκω συμπλέκομαι.—ὅσοι τε "Ελληνες" Ἐλλησι, ἐνν. ἔς χειρας ἥξουσι.—νέπερ τῶν αὐτῶν (οὐδ.). διὰ τὰ αὐτὰ πράγματα, διὰ τὸν ἴδιον σκοπόν.—ἐπὶ μισθῷ καὶ τούτῳ οὕτε πολλῷ διὰ μισθὸν καὶ τοῦτον ὅχι πολύν.—ξὺν σφίσιν = σὺν ἑαυτοῖς (δηλ. τοῖς Μακεδόσιν).—ἄπονος ὀκνηρός.—μαλακὸς μαλθακός.—ἀντιτάξεσθαι (ἔλεγεν ὅτι) θὰ ἀντιταχθοῦν.—ἐπὶ δὲ = πρὸς τούτοις δέ.—ἀντιστρατηγῶ τινι ὡς στρατηγὸς εῖμαι ἀντιμέτωπος πρὸς κάποιον.

[Τρέψατε τὸν πλάγιον λόγον τῶν § 3 - 5 εἰς εὐθύνην. Διὰ ποίους λόγους πρέπει κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον νὰ ἔχουν θάρρος οἱ Μακεδόνες; Πῶς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ Ἀλέξανδρος λέγων ὅτι «ὁ θεός ὑπέρ ήμῶν στρατηγεῖ ἄμεινον;»]

6 - 7. ἔς πλεονεκτίαν τοῦ ἀγῶνος εἰς ἀπόδειξιν ὅτι (οἱ Μακεδόνες) ὑπερέχουν (τῶν Περσῶν) εἰς τὸν ἀγῶνα.—ἐπεξήγει, τοῦ ἐπεξέρχομαι διηγοῦμαι, λέγω.—τὰ ἀθλα τὰ ἐπαθλα, τὰ βραβεῖα (οἱ

καρποὶ τοῦ ἀγῶνος).—κρατῶ νικῶ.—ἐν τῷ τότε, ἐνν. χρόνῳ.—ὅτι περ ὄφελός (ἐστι) ὅ, τι ἀκριβῶς εἶναι γρήσμαν· κατ' ἔννοιαν=τοὺς ἀρίστους, τὸ ἀνθος.—καὶ ὡς. . . , ἐκ τοῦ ἐπεδείκνυεν (μετάβασις ἐκ τοῦ εἰδ. ἀπαρ. κρατήσειν εἰς εἰδ. πρότασιν).—ἐπὶ τῷ δε τῷ ἀγῶνι, μετὰ τοῦτον τὸν ἀγῶνα.—ὅτι μὴ εἰ μή.—τὰ ἐξ τὸ κοινὸν ξὺν λαμπρότητι ἥδη πεπραγμένα τὰ μέχρι τοῦδε λαμπρὰ κατόρθωματα, τὰ ὅποῖα ἀπὸ κοινοῦ εἴχον συντελεσθῆ.—καὶ εἰ δὴ καὶ ἐὰν μάλιστα. —τῷ (ποιητ. αἰτ.) ὑπό τινος.—ἰδίᾳ κατ' ἵδιαν, ἀτομικῶς.—τι. . . τετολμημένον (ἐνν. ἦν) εἴχε πραχθῆ τολμηρόν τι ἔργον.—διατρεπὲς ἐξ κάλλος εἴσοχον εἰς ὀρκιότητα: ἔχαιρετικῶς ἔνδοξον.—ἐπὶ τῷ ἔργῳ διὰ τὸ κατόρθωμά του.—ἀνακαλῶ προσφωνῶ.—τὸ αὐτοῦ οὐκ ἀκίνδυνον τὸ ριψοκίνδυνον αὐτοῦ.—ώς ἀνεπαχθέστατα χωρὶς διόλου νὰ ἐνοχλῇ (διὰ τῆς καυχησιολογίας του), ἢτοι=μὲν γίστην μετριοφροσύνην.

8 - 9. ἐξ μνήμην ἐλθεῖν=ἀναμνησθῆναι.—ώς. . . (λέγων) ὅτι. . . (ἐκ τούτου συνδέεται τὸ ὁ. ἐτρέψαντο).—οὐδέν τι σφίσιν ἐπεικότες (ἐναντ. μτχ.): ἐνῷ οὐδόλως (οὗτοι) ὡμοίαζον (ἡδύναντο νὰ συγκριθοῦν) πρὸς αὐτοὺς (τοὺς Μακεδόνας)—ἀξίως ἀξία.—ὅτι μὴ ἐκτός.—ἀύτοσχεδιάζομαι παρασκευάζομαι προσχείρως.—οἱ δὲ οὕτωι παρ' ὅλα ταῦτα.—**ἐτρέψαντο** ἐτρεψαν εἰς φυγήν.—πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ πλησίον αὐτῆς τῆς Βαβυλῶνος (τοῦτο λέγεται μὲ καποιαν ὑπερβολήν, διότι τὰ Κούναξα, ὅπου ἔγινεν ἡ μάχη, ἀπέχουν τῆς Βαβυλῶνος 500 στάδια περίπου). κατιόντων (μτχ. χρον.), τοῦ κατέρχομαι ἐπιστρέφω· κατιόντων (αὐτῶν) κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν.—ἐπιγίγνομαι τι ἐπιπίπτω ἐναντίον κάποιου.—ἐπῆλθον διῆλθον.—ὅσα τ(ε) ἄλλα εἰκός (ἐστι). . . παραινεῖσθαι, ἐνν. παρήνει ἔλεγεν, ἀνέφερεν.—ἐν τῷ τοιῷδε εἰς τοιαύτην περίστασιν.—πρὸ τῶν κινδύνων (τῆς μάχης) πρὸ τῆς μάχης.—παράκλησις παρόρμησις, ἐνθάρρυνσις.—ἄλλος ἄλλοθεν δεξιούμενοι πανταχόθεν (εἰσερχόμενοι καὶ) χαιρετίζοντες: κυρίως δεξιοῦμαι=χαιρετίζω λαμβάνων τὴν δεξιάν.—τῷ λόγῳ ἐπαίροντες (αὐτὸν) διὰ τῶν λόγων των (ἔτι μᾶλλον) ἔξαπτοντες αὐτόν.

[Ποῖα τὰ νοήματα τῆς προσλαλίας τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὸν στρατόν τον; (§ 3 - 9). Ποῖα ἀποτελέσματα ἔφερεν;]

Κεφάλαιον 8.

1 - 4. δειπνοποιοῦμαι δειπνῶ.— προκατασκεψομένους, τοῦ προκατασκοποῦμαι προανιχνεύω, κατασκοπεύω ἐκ τῶν προτέρων.— ὡς κατασχεῖν (=ώς καθέξων)=ίνα καταλάβῃ.—κρατῶ τινος γίνομαι κύριος.—τῶν παρόδων, δηλ. τῶν παραλίων στενῶν (τοῦ Ἀμανοῦ ὄρους).—πέτρα βράχος.—ἀκριβεῖς (=ἀκριβῶς) μετὰ περισκέψεως.—νῦδο τὴν ἔω περὶ τὴν αὐγήν.—κατὰ τὴν δόδον, δηλ. τὴν φέρουσαν πρὸς Ἰσσόν.— ἔως ἐν ὄσῳ.— ἐπὶ κέρως ἦγεν ἐπορεύετο εἰς μακρὰν (βαθεῖαν) σειράν (ώστε ἡ παράταξις νὰ ἔχῃ μέτωπον 2 - 4 μόνον ἀνδρῶν, βάθος δὲ πολλῶν ἀντιθ. ἄγω ἐπὶ φάλαγγος ἢ ἐν φάλαγγι, βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 13, § 4).— διεχώρει (τὰ χωρία) ἐς πλάτος ἡγρύνετο ὁ τόπος.—ἄλλην καὶ ἄλλην τὴν μίλιαν μετὰ τὴν ἄλλην.—παράγω διατάσσω κάποιον νὰ βαδίσῃ.—τῇ μὲν ἔνθεν μέν.—ἐν ἀριστερῷ δὲ ἔνθεν δέ.—τέως μὲν ἐπὶ τινα χρόνον.—τῶν πεζῶν τὸ ἄγημα τὸ ἐκλεκτὸν τάγμα τῶν πεζῶν.— τοὺς ὑπασπιστὰς τὸ εὐκίνητον πεζικὸν (βλ. εἰσαγ. σελ. 15).—ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἀρξαμένω (τινὶ) ἐὰν ἀρχίσῃ κανεὶς νὰ ὑπολογίζῃ ἀπὸ τὸ ἀκρότατον δεξιὸν κρέας.—ώς μὴ ίνα μῆ.—πάντη πανταχόθεν.

5 - 8. προσάγω προσέρχομαι.—τοῦ Πινάρου, βλ. κεφ. 7, § 1 - 2. μάλιστα περίπου.—τῶν Ψιλῶν, βλ. εἰσαγ. σελ. 15.—κατὰ τὴν φάλαγγα ἀπέναντι τῆς φάλαγγος.—τῶν Καρδάκων, οἱ Κάρδακες ἥσσων ἐπίλεκτον σῶμα τοῦ περσικοῦ στρατοῦ μὲ βαρὺν ὄπλισμόν, τὸ ὄποιον ἐπεδίδετο εἰδικῶς εἰς τὰς ἀρπαγὰς καὶ λεηλασίας· λέγονται δὲ οὕτω οὐχὶ ἐξ ὀνόματος ἔθνους ἢ τόπου, ἀλλ' ἐκ τῆς λέξεως κάρδα, ἡ ὅποια παρὰ τοῖς Πέρσαις ἐσήμαινε κάτι τὸ πολεμικὸν καὶ ἀνδρεῖον.—ἐπὶ φαλ. ἀπλῆς εἰς μίαν γραμμήν.—ίνα ὄπου.—ἐπέταξε τῷ ὄρει παρέταξεν ἐπὶ τοῦ ὄρους.—ἔστιν οἱ τινές.—πῃ μὲν κάποιου μέν.—διαχωρίζομαι, διασχίζομαι.—ές ἐπικαμπήν προϊὸν καταληγον εἰς καμπυλότητα.—ές βάθος οὐκ ὠφέλιμον εἰς ἀνωφελές βάθος (διύτι οἱ ὄπισθεν αὐτοῦ τεταγμένοι λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ χώρου δὲν ἥδυναντο νὰ λάβουν μέρος ἀμέσως εἰς τὴν μάχην).

9. ὡς τὸ χωρίον διεῖχεν ὅτι ἡγρύνετο ὁ χῶρος.—Ιόντι, χρονικ. μτχ.—παράγω, βλ. ἀνωτ. § 2.—τοὺς ἑταίρους, βλ. εἰσαγ. σελ. 15.— ἀμα οἱ=σὺν ἑαυτῷ πλησίον του.—ώς πρός.

10 - 11. αὐτῷ, ποιητ. αἰτ.—ἐπὶ τῷδε διὰ τὸν ἔξῆς σκοπὸν (ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ὅπως ἀσφαλῶς κλπ).—έκταξις παράταξις.—ἀπὸ ξυνθήματος διὰ συνθήματος, δηλ. διὰ συμπεφωνημένου σημείου.—κατὰ Παρμενίωνα ἀπέναντι τοῦ Παρμενίωνος.—ταύτη ἐνταῦθα.—ἰππάσιμα ἦν (τὰ χωρία) ὁ τόπος ἦτο καταλληλότερος διὰ τὸ ἱππικόν.—ἀχρεῖοι . . . ἐφαίνοντο ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γρηγοριοποιηθοῦν (οἱ ἵππεῖς).—παριπεύω ἔρχομαι (ἔφιππος).—καθάπερ νόμος, ἐνν. ἦν αὐθῶς ἦτο συνήθεια.—τὸν νοῦν τὴν αἰτίαν. 'Ο Ξενοφῶν εἰς «Κύρου Ἀνάβασιν» (Βιβλ. Α', κεφ. 8 § 22) γράφει ὅτι κατὰ τὴν μάχην οἱ τῶν βαριθάρων ἄρχοντες πάντοτε κατέζουν τὸ μέσον τῆς παρατάξεως καὶ γάριν ἀσφαλείας καὶ ἵνα διαβιβάζουν ταχύτερον διαταγάκις εἰς τὸ στράτευμα.

Κεφάλαιον 9.

1 - 2. δλίγου (ἐνν. δεῖν) σχεδόν.—μεταχωρῶ μετακινοῦμαι.—αὐτῷ (ποιητ. αἰτ.) δὲ . . . τετάγμένους ἐνῷ αὐτὸς εἶχε παρατάξει.—ταύτη ἐνταῦθα (δηλ. εἰς τὸ εὐώνυμον).—παριπεύω, ἐδῶ=παρελκόνω, διέρχομαι ἔφιππος.—προέταξε τῶν ἱππέων, ἐδῶ=ἔταξε πλησίον τῶν ἱππέων.—πρόδρομοι πρόσκοποι, τὸ ἐλαφρὸν ἱππικὸν (βλ. εἰσαγ., σελ. 15).—τοὺς Ἀγριανας, περὶ αὐτῶν βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 14, § 1.—ἔς ἐπικαιμπήν εἰς σχῆμα γωνίας (πρὸς προφύλαξιν τῶν πλαγίων καὶ ἀποφυγὴν ὑπερφραλαγγήσεως).—τὸ κατὰ νώτου τὸ εύρισκόμενον ὅπισθεν αὐτῶν.—αὐτῷ=αὐτοῦ.—διέχουσα κεχωρισμένη.—προετάχθησαν τῶν πεζῶν ἐπάγθησαν πλησίον τῶν πεζῶν.—ἐπιτάσσομαι τάσσομαι τελευταῖος· πᾶσιν ἐπετάχθησαν ἐπάγθησαν εἰς τὸ ἀκρότατον μέρος (τῆς ἀριστερῆς παρατάξεως).

3 - 4. ταύτη ἐνταῦθα (εἰς τὴν δεξιὰν πτέρυγα).—δύο ἥλας τῶν ἐταίρων, βλ. εἰσαγ. σελ. 15.—Ἀνθεμουσίαν, ἐκ τοῦ Ἀνθεμοῦντος, πύλεως τῆς Μακεδονίας, βορ. τῆς Ὄλύνθου· (τὰ τάγματα τοῦ ἱππικοῦ ὀνομάζοντο ἡ ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἡ ἀπὸ τὸ ὄνομα τῶν πόλεων, ἐκ τῶν ὄποιων ἐστρατολογοῦντο).—Λευγαίαν ὅδηλον πόθεν ὀνομάσθη.—ἔστιν οὖς=τινάς.—παράγω, ἐδῶ=όδηγῶ.—ἔπει, αἰτιολ.—ἐκδρομῆς . . . γενομένης, ἡ σειρά: γενομένης (χρον. μτχ.). ἐκδρομῆς ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀγριάνων καὶ δλίγων τῶν τοξοτῶν

κατὰ πρόσταξιν Ἀλεξάνδρου.—έκδρομή ἐπιδρομή.—ἀναστέλλομαι ἀποκρούομαι.—ἡ ύπωρεια οἱ πρόποδες τοῦ ὄρους.—τὸ ἄκρον ἡ κορυφή.—ἔγνω... δυνατὸν δὲν χρήσασθαι ἐπιέρθη ὅπε τὸ δυνατὸν νὰ χρησιμοποιήσῃ.—τοῖς κατ' αὐτοὺς τεταγμένοις τοὺς ἀπέναντι αὐτῶν (τῶν ἐπὶ τοῦ ὄρους) τεταγμένους (δηλ. τοὺς Ἀγριανας, τοὺς τοξότας κτλ.).—ἀναπλήρωσις ἀνάπτυξις, ἐπέκτασις.—ἐκείνοις δὲ κατ' ἐκείνων δὲ (τῶν ἐπὶ τοῦ ὄρους).—ἐπιτάσσω ἀντιτάσσω.—ἰππέας τριακοσίους, δηλ. τὰς δύο ἵλας τῶν ἑταίρων.

Κεφάλαιον 10.

1 - 2. προάγω ὁδηγῷ πρὸς τὰ ἐμπρός.—σχολαῖος βραδύς.—πρόσοδος πορεία.—ἀντεπάγω ὁδηγῷ ἐναντίον τοῦ ἀντιπάλου.—ἔστι δὲ ὅπου εἰς μερικὰ δὲ μέρη,—καὶ χάρακα παρατείνας αὐταῖς = καὶ χάρακι παρατεταμένω ωχυρωμέναι αἱ ὅποιαι ἦσαν ωχυρωμέναι δι' ἐκτεταμένου χρακώματος.—ἴνα ὅπου.—εδεφοδώτερος μᾶλλον εὐπρόσβλητος.—ταύτη = οὔτω.—τῇ γνώμῃ δεδουλωμένος ὅτι εἶχε χάσει τὸ θάρρος του.—όμοι... ἥν ἐπλησίαζον.—παριππεύω τρέχω ἔφιππος.—ξὺν τῷ πρέποντι κόσμῳ μετὰ τῆς πρεπούσης διακρίσεως.—ἀνακαλῶ φωνάζω.—ἀξίωσις ἀξίωμα.

[Πῶς ἐνθαρρύνει δὲ Ἀλέξανδρος τὸν στρατὸν του δλίγας στιγμὰς πρὸ τῆς μάχης; Πῶς ἐκδηλοῦται καὶ πῶς χαρακτηρίζεται ἡ ἀντιμονησία τοῦ στρατοῦ του;]

3. τὰ μὲν πρῶτα κατὰ πρῶτον μέν.—ἐν ἀπόπτῳ ἔχω βλέπω ἀπὸ μακράν.—ξύντονος ἐπίμονος, ἐδῶ = ταχύς.—κυμαίνω ἀποσπῶμαι ὡς κῦμα, ἔξερχομαι τῆς γραμμῆς.—ἐντὸς βέλους ἐντὸς βολῆς βέλους (ἔως ἐκεῖ ὅπου φύνει τὸ βέλος).—ώς ἐκπλήξαι ίνα τρομάξουν.—καὶ τοῦ... δλίγα... βλάπτεσθαι καὶ ίνα πάθουν ὀλίγας βλάβες.

4 - 5. εἰκάζω ὑποθέτω, προβλέπω.—ώς ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο μόλις ἤρχισεν ἡ συμπλοκή.—ταύτη ἐνταῦθα.—ἡ διέσχε δόπου διεχωρίσθη.—παραρραγεῖσα τοῦ παραρρήγνυμαι διασπῶμαι, ὑφίσταμαι ὁττιγμα.—ἐν χερσὶ τὴν μάχην ποιήσας ἐλθὼν εἰς συμπλοκήν.—ἄπτομαι τοῦ ἔργου μετέχω τῆς μάχης.—τὸ μέτωπον τῆς

φάλαγγος... ἐν τῇ αὐτῇ τάξει διασώσασθαι νὰ διατηρήσουν εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος.—ταύτη εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον (ἀπόδοσις εἰς τὸ ή διέσχε).—οἱ "Ελληνες, δηλ. οἱ μισθοφόροι τοῦ Δαρείου.—η̄ ὅπου.

6 - 7. ἔργον μάχη.—καρτερὸς πεισματώδης.—τῶν μὲν (μισθοφόρων)... ἀπώσασθαι τοὺς Μακεδόνας κτλ., τὸ ἀπαρέμφ. τοῦτο, ώς καὶ τὰ ἐπόμενα, ἐκ τῆς παραλειπομένης μτχ. πειρωμένων (ἡ ὁποία νοεῖται ἐκ τοῦ ἔργον... ἦν).—ἀνασψόζομαι ἀνακτῶ.—τοῖς ἥδη φεύγουσι σφῶν διὰ τοὺς φεύγοντας ἥδη ἐκ τῶν ἴδικῶν των.—φαινομένη εὐπραγία φανερὰ ἐπιτυχίᾳ.—λείπομαι ὑπολείπομαι.—διαβοῶμαι φημίζομαι.—καὶ τι φιλοτιμίας (γεν. διαιρ.)=καὶ κάποια φιλόδοξος ἄμιλλα.—οὐκ ἡμελημένος ἐπιφανής.

Κεφάλαιον 11.

1. αἱ... τάξεις, δρῶντες ἀντὶ δρῶσαι (κατὰ τὸ νοούμενον).—τετραμμένους ὅτι εἶχον τραπῆ εἰς φυγήν.—κατὰ σφᾶς ἀπέναντι των.—καὶ (ἐπὶ) τὸ πονούμενον σφῶν καὶ πρὸς τοὺς ἴδικούς των, οἱ ὅποιοι ἐπείζοντο (ὑπὸ τῶν μισθοφόρων τοῦ Δαρείου).—ἐπικάμπτω ἐπὶ τινα στρέφομαι πρὸς κάποιον.—ἀπεώσαντο αὐτούς, δηλ. τοὺς μισθοφόρους.—παρερρωγός, τοῦ παραρρήγνυμαι, βλ. ἀνωτέρῳ κεφ. 10, § 4.—κατὰ τὸ παρερρωγός, εἰς τὸ μέρος, τὸ ὅποιον εἶχεν ὑποστῆ βῆγμα.—κόπτω κτυπῶ.

2 - 3. ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν τοῦ ποταμοῦ (Πινάρου).—ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς τῆς μάχης.—εὐρώστως πάσῃ δυνάμει.—ἀπορραγῆναι τοῦ ἀπορρήγνυμαι ἀποσπῶμαι.—ἐκ πάντων γενική.—ἀμβάτης ἀναβάτης.—πεφοβημένως ἐν πνικῷ.

4 - 5. ἐφοβήθη φοβηθὲν ἐτράπη εἰς φυγήν.—ταύτη εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν.—ἀπορρήγνυμαι, βλ. ἀνωτέρω § 2.—ἔστε ἐφ' ὅσον.—δυσχωρία ἀνωμαλία τοῦ ἐδάφου,—ἐνέκυρσεν, τοῦ ποιητ. ῥ. ἔγκυρω=ἐντυγχάνω συναντῶ.—κάνδυς μανδύας (περσικός).—ὅ δὲ ἐπίσης δέ.

[Πῶς χαρακτηρίζεται ὁ Δαρεῖος ἐκ τῆς πράξεώς του ταύτης; Ἐκθέσατε ἐν ἀναπτύξει, ὅπως φαντάζεσθε, ὅλας τὰς λεπτομερείας τῶν κινήσεών του ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς φυγῆς μέχρι τῆς ἐπιβάσεώς του ἐπὶ τοῦ ἵππου].

6 - 7. οὐ διὰ μακροῦ (ἐνν. χρόνου) = μετ' ὀλίγον. — ἀφείλετο αὐτὸν τὸ . . . ἀλῶναι ἀπήλλαξαν αὐτὸν τοῦ κινδύνου νὰ συλληφθῇ (ἀλῶναι ἀπαρέμφ. ἀσφ. τοῦ ἀλίσκομαι). — φάος . (ποιητ. ἀσυναίρ. τύπος) = φῶς. — συσκοτάζει ἀρχίζει νὰ σκοτεινιάζῃ. — ἐς τὸ ἔμπαλιν πρὸς τὰ ὄπιστα. — ἀποτρέπομαι στρέφομαι. — καὶ γάρ καὶ διότι ἀκόμη καὶ — βραδυτέρα ἐγεγόνει εἶχεν ἐπιβραδυθῆ. — ἐς τὸ διώκειν, ἐνν. τὸν Δαρεῖον.

[Ποῖα αἴτια συνέτειναν, ὥστε ὁ Δαρεῖος νὰ διαφύγῃ τὴν σύλληψιν; Παρακολούθησατε τὴν δίωξίν του ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὴν ἀγωνίαν τον, τὴν διαφυγήν του ἐπίσης τὴν προσπάθειαν τοῦ Ἀλεξάνδρου νὰ τὸν συλλάβῃ, τὴν εὑρεσιν τῶν ἐγκαταλειφθέντων εἰδῶν καὶ τὴν ἐπιστροφήν του εἰς τὸ στρατόπεδον].

8 - 10. ἔντιμος εὐγενής. — τὸ ἄλλο πλῆθος, αἰτ. τοῦ κατά τινας τὴν ἔννοιαν = ἐκ τοῦ ἄλλου πλήθους, — μάλιστα περίπου. — Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, βλ. προοίμιον § 1 - 3. — ξυνεπισπόμενος τοῦ ξυεφέπομαί (τινι) παρακολουθῶ κάποιον. — ὡς ἐγένοντο ὅτε ἔφθασαν. — ἐν τῇ διώξει κατὰ τὴν καταδίωξιν. — ἐάλω, ἐάλωσαν τοῦ ἀλίσκομαι, ἐπὶ πόλεων = κυριεύομαι. — ἐπὶ προσώπων = αἰχμαλωτίσομαι. — νήπιος, μικρὸς (ἥτο ἔξαετής). — δομότιμοι εὐγενεῖς, μεγιστᾶνες. — ξὺν τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ καὶ πρὸς τούτοις τὰ οἰκιακὰ σκεύη των. — Δαμασκός, πόλις τῆς Συρίας πλησίον τῶν ὁρίων τῆς Παλαιστίνης (βλ. γεωγρ. χάρτην). — ἐς πολυτελῆ διαιταν πρὸς μεγαλοπρεπῆ τρόπον ζωῆς. — καὶ (=καίπερ) στρατευομένῳ ἀν καὶ εύρισκεται εἰς: ἐκστρατείαν. — πεπόμφει = ἐπεπόμφει. — ἐπ' ἀρχοντος Ἀθηναίοις Νικοκράτους ἦτοι τὸ 333 π.Χ. (συνήθως τὰ γεγονότα χρονολογοῦνται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἀρχοντος τῶν Ἀθηνῶν, ὁ ὅποιος διὰ τοῦτο λέγεται ἐπώνυμος). — μηνὸς Μαιμακτηριῶνος, ἦτοι τὸν πέμπτον ἀττικὸν μῆνα (15 Νοεμβρίου - 15 Δεκεμβρίου).

[Πᾶς χαρακτηρίζεται δὲ Δαρεῖος, δέ δοιος ἔφυγεν ἀφήνων πλὴν τῶν ἄλλων καὶ τὴν οἰκογένειάν του εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀντιπάλου τούς.]

Κεφάλαιον 12.

1 - 2. δέ . . . ἐπῆλθεν ἐν τούτοις ἐπεσκέφθη.—λόγῳ ἐπικοσμῷ ἐγκωμιάζω διὰ λόγου.—ὅσοις ἑκείνους, τῶν δύοιών,—συγγιγνώσκω=σύνοιδα ἔχω ἀμεσον γνῶσιν.—ξυμφωνούμενον ὁμοφώνως ἐπιβεβαιούμενον.—χρημάτων ἐπιδόσει διὰ χρηματικῆς ἀμοιβῆς.—Σολεύς, ὁ κάτοικος τῶν Σόλων οἱ Σόλοι ήσαν ἀρχαία πόλις τῆς Κιλικίας.—ἄντι ἐνδεῖ ἦν δσα ἀκόμη δὲν εἶχον πληρωθῆ—ἐκ τῶν ἐπιβληθέντων χρημάτων ἐκ τοῦ ἐπιβληθέντος εἰς αὐτοὺς χρηματ. προστίμου.—ἀνήκεν ἔχάρισε.

3 - 4. δέ πρὸς τούτοις δὲ οὗτος.—ἐπανῆκεν, ἐνν. εἰς τὸ στρατόπεδον.—παρέρχομαι εἰσέρχομαι.—ἔξηρημένη ἦν αὐτῷ εἶχε δοθῆ εἰς αὐτὸν ὡς ἐξαίρετον δῶρον.—πυθέσθαι, τοῦ πυνθάνομαι ἐρωτῶ (τὸ ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ λέγουσι).—αἴτινες (=τίνες) γυναικες, ἐνν. εἰσίν.—ἄνθ' ὅτου ἔνεκα τίνος.—καὶ τινα ἐξαγγεῖλαι καὶ (λέγουσιν) εἰσίν.—ἄνθ' ὅτι νομίζουσαι ὅτι ἔχει φονευθῆ—ἀνοιμάζω θρηγῷ μεγαλοφώνως.

5. ἐντέλλομαι παραγγέλλω.—φράζω λέγω.—θεραπεία βασιλικὴ βασιλικὴ ὑπηρεσία, ἀκολουθία.—καὶ τὸν ἄλλον κόσμον καὶ τὰς ἄλλας βασιλικὰς τιμάς.—ξυγχωρῶ παραχωρῶ.—οὐδὲ γενέσθαι οἱ (=αὐτῷ) τὸν πόλεμον ὅτι ὁ πόλεμος δὲν ἔγινεν ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς δὲν ἐπολέμησε.—κατ' ἔχθραν ἔνεκα (προσωπικῆς) ἔχθρας.—ἀρχὴ κυριαρχία.—διαπεπολέμηται ἐννόμως ἔχει διεξαχθῆ ὁ πόλεμος νομίμως.—Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος, βλ. Βιβλ. Α', προσίμιον, § 1 - 3, σελ. 79.

6 - 8. λόγος ἔχει λέγεται.—έλθειν εἰσω=εἰσελθεῖν (εἰς τὴν σκηνήν, ὅπου ἡ οἰκογένεια τοῦ Δαρείου).—ξὺν Ἡφαιστίωνι, περὶ αὐτοῦ βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 12, § 1.—ἀμφιγνωστὸς ἀμφιβάλλω.—ὅστις (=τις) αὐτοῖν (δυϊκ.) ἐκ τῶν δύο τούτων.—έσταλθαι, τοῦ στέλλομαι στολιζομαι.—μείζων ὑψηλότερος.—καταιδοῦμαί τινι κατεν-

**ΧΑΡΤΗΣ
ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΟΥ
Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ**
(323 π.χ.)

Κλίμαξ 1:3.300.000

Χιλιόμετρα 0 2000 4000

Στάδια Πορείας Μ. Αλεξανδρου στρατηγών

$\tau\tilde{\omega}\iota$
 $\tau\omega\nu$

ἐγν
σκ
ἐπι
Σο
λικ
ἐπ
πρι

τότ
εἰς
(τὶ
εἰς
ὅτι
ἐπ
γα

λι
τὰ
οἱ
αὐ
ἀρ
μο
οῖ

σκ
αὐ
(=
λι

τροπιάζομαι διὰ κάτι.—διαμαρτία λάθος.—καὶ γὰρ καὶ διότι ἐπίσης καὶ—καὶ ἔκεινον εἶναι Ἀλέξανδρον· ποῖον τὸ νόγμα τῶν λόγων τούτων τοῦ Ἀλεξάνδρου διὰ τὸν πεφιλημένον του Ἡφαιστίωνα;—πάντη κατὰ πάντα, ὀλωσδιόλου.—ἀναγράφω ἐκθέτω, ἀναφέρω.—κατοίκτισις οἰκτος.—πιθανὸς πιστευτός.—πιθανὸς δοκεῖ (προσωπ. σύντ. ἀντὶ ἀπροσ.)=φαίνεται πιστευτόν.—ώς ἂν πράξας καὶ εἰπὼν ὅτι ἡδύνατο νὰ πράξῃ καὶ νὰ εἰπῃ.—καὶ ἐπὶ τῷδε καὶ διὰ τοῦτο ἀκόμη· (διατὶ ἐπαινεῖ τὸν Ἀλεξάνδρον καὶ διὰ τοῦτο;).

(Πῶς χαρακτηρίζεται ἡ διαταγὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔναντι τῆς οἰκογενείας τοῦ Δαρείου; Τί θὰ ἔκαμψεν ὁ Δαρεῖος, ἐὰν ἦτο εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἀλεξάνδρου;)

Κεφάλαιον 14.

1 - 3. ἐν Μαράθῳ, μεγάλῃ καὶ πλουσίᾳ πόλις τῆς Φοινίκης (βλ. γεωγρ. χάρτην). ἀπὸ γλώσσης προφορικῶς.—πρὸς Ἀρταξέρξην, τὸν ἐπονομαζόμενον Ὦχον, βασιλέα τῶν Περσῶν ἀπὸ τοῦ 362—339 π.Χ., τὸν ὃποῖον δολοφονηθέντα ὑπὸ τινος Αἰγυπτίου αὐλικοῦ Βαγώου διεδέχθη ὁ νεαρὸς υἱός του Ἀρσης καὶ τοῦτον ὅμως ὑπὸ τοῦ Βαγώου δολοφονηθέντα διεδέχθη ὁ Δαρεῖος (ὁ ἐπονομαζόμενος Κομμαδιανός).—Φίλιππος ἀδικίας... ἥρξε, διότι τὸ 336 π.Χ. ἀπέστειλε τὸν Ἀτταλον καὶ τὸν Παρμενίωνα εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν ἐν αὐτῇ ἐλληνικῶν πόλεων ἀπὸ τοὺς Πέρσας.—οὐδὲν ἄχαρι κανὲν δυσάρεστον.—ἔξ οὖ δὲ (ἐνν. χρόνου) ἀφ' ὅτου δέ.—βεβαίωσις διαπίστωσις.—ἀμύνω ἀποκρούω (τὴν ἐπίθεσιν).—ἀνασώζω διασφύζω.—θεῶν τῷ=θεῶν τινι εἰς κάποιον ἐκ τῶν θεῶν.—ὑπὲρ τούτων περὶ τούτων.—τὰ πιστὰ αἱ ἐπίσημοι (ἐνορκοι) διαβεβαιώσεις.—ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἔξ ὀνόματος τοῦ Ἀλεξάνδρου.

4 - 6. ἀντιγράφω ἀπαντῶ ἐγγράφως (δι' ἐπιστολῆς).—οὐδὲν προηδικημένοι χωρὶς προηγουμένως νὰ ἔχουν ἀδικηθῆναι.—ὑπαρξάντων, ἐνν. τῆς ἔχθρας· ὑπάρχω κάμνω ἀρχήν.—Περινθίοις, οὗτοι ἥσαν κάτοικοι τῆς Περινθού, πόλεως τῆς Θράκης εἰς Προποντίδα· τὴν πόλιν ταύτην πολιορκηθεῖσαν τὸ 341 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ἐβοήθησαν οἱ Πέρσαι.—**Ὦχος**, ὁ Ἀρταξέρξης · βλ. § 2.—**ὑμεῖς** συνετά-

ξατε σεῖς ὡργανώσατε τὴν δολοφονίαν τοῦ Φιλίππου (γενομένην τὸ 336 π.Χ. ἐν Αἰγαῖς ὑπό τινος τῶν σωματοφυλάκων του ὄνοματι Παυσανίου) δὲ Ἀλέξανδρος θεωρεῖ ὡς ὁργανωθεῖσαν ὑπὸ τῶν Περσῶν).—**κομπάζω** διακηρύττω καυχώμενος.—**Βαγώας** δὲ Αἰγύπτιος αὐλικός, ὁ ὅποιος ἐδολοφόρησε τὸν Ἀρταξέρξην τὸν Ὁχον, ἔπειτα δὲ τὸν Ἀρσην καὶ ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον τὸν σίλον του Δαρεῖον (βλ. § 2).—οὐκ ἐπιτήδεια ἐγθυικά.

7 - 9. τῶν θεῶν μοι δόντων κατὰ θείαν παραχώρησιν.—**ῆκε,** προστ. τοῦ ἥκω.—**ἄχαρι**, βλ. § 2.—**τὰ πιστά**, βλ. § 3.—**ἔξ** ἵσου ὡς ἵσος πρὸς ἵσον.—**ἐπιστέλλω** στέλλω ἐπιστολήν, γράφω.—**εἴ του** (=τινος) δέη ἐὰν χρειάζεται τίποτε.—**οὕ** ὅπου.

Κεφάλαιον 25.

1. **ξυνέχομαι** ἐν τινι ἀπασχολοῦμαι εἰς κάτι.—**ἀπαγγέλλω** ἀνακοινώνω. τάλαντον, ὅχι νόμισμα, ἀλλὰ ποσὸν χρημάτων ἵσον πρὸς 6000 ἀττικὰς δραχμάς.—**ἄγομαι** γυναῖκα νυμφεύομαι..

2. **ξύλοιγος** συνέλευσις.—ὅτι αὐτὸς ἂν κτλ., ἡ σειρά.: ὅτι αὐτὸς δὲ Ἀλέξανδρος ὃν ἤγάπησεν ἂν μηκέτι τὸ πρόσω κινδυνεύειν καταλύσας τὸν πόλεμον ἐπὶ τούτοις.—ἐπὶ τούτοις μὲ τοὺς ὄρους τούτοις.—**ἀγαπῶ** μένω εὐχαριστημένος.—**καταλύω** τελειώνω.—τὸ πρόσω περικιτέρω, εἰς τὸ ἔξης.

3. **εύρέσθαι** λαβεῖν.—τι... φιλάνθρωπον κάποιαν ἀπόδειξιν τῆς φιλανθρωπίας του (τῆς καλωσύνης του).—**ξύμβασις** συμφωνία.—**ἀπογιγνώσκω** τι ἀπελπιζόμενος ἀφήνω κάτι, ἐγκαταλείπω.

(Πᾶς ἐκ τῶν ἀνωτέρω χαρακτηρίζονται δὲ Δαρεῖος, δὲ Παρμενίων καὶ δὲ Ἀλέξανδρος;)

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Κεφάλαιον 1.

1 - 2. στέλλομαι ἐπί τινα πορεύομαι ἐναντίον κάποιου.—**ἴνα-**
περ ἔκει ἀκριβῶς ὅπου.—**τὸ** πρῶτον ὡρμήθη (ἐνν. στέλλεσθαι)
ἀρχικῶς διενοήθη νά πορευθῇ.—**Γάζα**, πόλις τῆς Παλαιστίνης ὁγυρά,
τὴν ὅποιαν δ 'Αλέξανδρος εἶχε κυριεύσει διὰ πολιορκίας.—**ἔς Πηλού-**
σιον, αὕτη ἦτο ὁγυρά πόλις εἰς τὸ Β.Δ. ἀκρον τοῦ Νείλου λόγω τῆς
θέσεώς της ἡ πόλις ἐθεωρεῖτο ἡ κλειστής Αἴγυπτου.—**ὁ ναυτικὸς**
στόλος (έλληνικὸς καὶ συμμαχικὸς) ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἡφαι-
στίωνος ὄρμηθείς ἐκ Φουνίκης ἐπλεει κατευθυνόμενος ὄλόκληρος πρὸς
τὴν Αἴγυπτον.—**ὅρμέω - ω** ἀγκυροβολῶ.—**πεπυσμένος**, τοῦ πυν-
θάνομαι (μὲν κτύρω. μτχ. ἥ μὲ εἰδ. πρότ.) πληροφοροῦμαι.—**ἔχόμενα**
ἐκ τοῦ πεπυσμένος.—**δυνάμεως** στρατοῦ.

3 - 4. φυλακή φρουρά.—**ἀναπλέω** κατὰ τὸν ποταμὸν πλέω
ἀντιμέτως πρὸς τὸ βέημα τοῦ ποταμοῦ (δηλ. ἀπὸ τὰς ἐμβολάς πρὸς τὰς
πηγὰς τοῦ Νείλου).—**ἔστι** ἐπὶ Μέμφιν μέχρι τῆς Μέμφιδος· ἡ πόλις
αὕτη ἦτο παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς Αἴγυπτου πλησίον τῆς Δ. ὁγυρῆς τοῦ
Νείλου, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ πρώτου Φαραὼ Μηνός.—**Ἡλιούπολις**
ἀρχαία πόλις τῆς Κάτω Αἴγυπτου μεταξὺ τοῦ Νείλου καὶ τῶν Ἀρα-
βικῶν ὁρέων· ἦτο πόλις Ἱερατικὴ ἔχουσα περίφημον ναὸν τοῦ θεοῦ
'Ρα ('Ηλίου).—**ἐνδιδόντων** τῶν ἐνοικούντων δι' ἕκουσίας παραδό-
σεως τῶν κατοίκων.—**τῷ** "Απιδι, δ 'Απις ἦτο Ἱερὸς ταῦρος λατρευό-
μενος ὡς θεὸς εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἴδιαιτέρως εἰς τὴν Μέμφιν, ὃπου
ὑπῆρχε ναὸς αὐτοῦ ('Απίσιον): εἰκονίζετο φέρων μεταξὺ τῶν κεράτων
του ἡλιακὸν δίσκον.—**οἱ ἀμφὶ ταῦτα** οἱ ἀσχολούμενοι εἰς αὐτὰ (δηλ.
εἰς τὰ διάφορα εἴδη τοῦ γυμνικοῦ καὶ μουσικοῦ ἀγῶνος).—**δοκιμώτα-**
τοι ἵκανώτατοι.—**καταπλέω** κατὰ τὸν ποταμὸν πλέω κατὰ τὴν διεύ-
θυνσιν τοῦ βεῆματος τοῦ ποταμοῦ (ἐκ τῶν πηγῶν πρὸς τὰς ἐκβολάς).

5. ἐς Κάνωβον οὗτος ἦτο ἀρχαία πόλις τῆς Αἴγυπτου ἐπὶ τοῦ δυτι-
κωτάτου στομίου τοῦ Νείλου, εἰς τὴν ὅποιαν ὑπῆρχε περίφημον Ἀσκλη-
πιεῖον ἀφειρωμένον εἰς τὸν θεὸν Σάραπιν (βλ. γεωγρ. χάρτην).—
Μαρία λίμνη ἥ **Μαρεώτις** εἰς τὴν κάτω Αἴγυπτον παρὰ τὴν Ἀλε-

ξένδρειαν.—τὰ σημεῖα τῇ πόλει ἔθηκε διέγραψε τὸ σχέδιον τῆς πόλεως· (τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου ἀνέλκεβεν ὁ περίφημος ἀρχιτέκτων Δεινοκράτης).—ἴνα ὅπου.—δείμασθαι, τοῦ (σπανίου κατ' ἐνεστ.). **δέμω** κτίζω (οἶκο - δόμος).—ὅσα πόσα.—ῶντινων τίνων.—”Ισις, μεγάλη θεὰ Αἰγυπτία ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν Δήμητρα τῶν Ἑλλήνων.—καὶ τὸ τεῖχος ἡ περιβεβλῆσθαι (ἐνν. ἔδει) καὶ ποῦ ἔπρεπε νὰ κτισθῇ τὸ περὶ τὴν πόλιν τεῖχος.

(Διατὶ δ' Ἀλέξανδρος ἐξέλεξε τὴν θέσιν ταύτην, ἵνα κτίσῃ τὴν Ἀλεξάνδρειαν.)

Κεφάλαιον 7.

1 - 2. μηνὸς Ἐκατομβαιῶνος. δ' Ἐκατομβαιῶν εἶναι δὲ πρῶτος μὴν τοῦ ἀττικοῦ ἔτους (16 Ἰουλίου — 13 Αὐγούστου) κατὰ τοῦτον ἐτελοῦντο ἑορταὶ καὶ ἐθυσιάζοντο ἐκατόμβαι, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομά του.—ἐπ' ἄρχοντος Ἀριστοφάνους, ἣτοι ἐν ἔτει 331 π.Χ. (πρβλ. Βιβλ. Α', κεφ. 1, § 1).—καὶ καταλαμβάνει.. .τὸν πόρον καὶ εὐρίσκει τὸν ποταμὸν ἐζευγμένον μὲ δύο γεφύρας ἐκ πλοίων.—καὶ γὰρ καὶ πράγματι.—φυλακὴ φρουρά.—ἐπετέτραπτο εἰχεν ἀνατεθῆ.—τέως ἔως τότε.—δειμαίνω φοβοῦμαι.—ἴνα ἀνεπαύετο ἐκεῖ ὅπου (ἡ γέφυρα) ἐτελείωνε.—προσάγω πλησίᾳ.

3 - 5. ἔνθεν=έντεῦθεν τῆς Μεσοποταμίας, μεταξὺ Εὐφράτου καὶ Τίγρητος: ἐκτείνεται πρὸς Ν. μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ πρὸς Ρ. μέγρι τῶν Ἀρμενικῶν δρέων (βλ. γεωγρ. χάρτην).—Βαθυλών, ἡ πρωτεύουσα τῆς Βαθυλωνίας.—τὴν ἐτέραν (ὅδον) ιόντι.. .τῷ στρατῷ εἰς τὸν στρατὸν, ἐὰν ἐπορεύετο τὴν ἀλλην ὁδὸν· ἐνγοεῖ τὴν μεγάλην βρεσίαν ὁδὸν, ἡ διπλαία ἔχει τὸν ποταμὸν ἐξ ἀριστερῶν (βλ. γεωγρ. χάρτην).—εὐπορώτερα εὐκολώτερα.—τὰ ἔνυμπαντα ὅλα τὰ ἀναγκαιοῦντα διὰ τὴν συντήρησιν του.—χιλὸς χόρτον.—ἀλόντες συλληφθέντες αἰγυμάλωτοι (τοῦ ἀλίσκομαι. ἐπὶ πόλεων=κυριεύομαι: ἐπὶ προσώπων=αἰγυμαλωτίζομαι).—ἀποσκεδάννυμαι διασκορπίζομαι.—ἐπὶ τοῦ Τίγρητος, οὗτος πηγάζει ἐκ τοῦ Ταύρου, μετὰ ᾧ τοῦ 1870 χλμ. συνενοῦται μετὰ τοῦ Εὐφράτου καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον.— ἔγνωκώς ἀποφασισμένος,—εἱργω ἐμποδίζω.—ἀπολελοίπει — ἀπελελοίπει.— δι' ὁξύτητα τοῦ ᾧ τοῦ ἔνεκα τοῦ ὄρμητικοῦ ῥεύματος.—οὐδενὸς δ' εἱργοντος ἔλλ' ἀνευ ἐμποδίων.

6 - 7. τῆς σελήνης τὸ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο συνέβη σχεδὸν ὅλικὴ ἔκλειψις τῆς σελήνης (κατὰ τὴν νύκτα τῆς 20 πρὸς τὴν 21 Σεπτ. 331 π.Χ.).—**ὅταν (=ῶντινων)** τὸ ἔργον τοῦτο λόγος εἶναι κατέχει ἐκ τῶν ὁποίων, καθὼς λέγεται, προέρχεται τὸ φαινόμενον τοῦτο· (ὑρθῶς οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον τὸ φαινόμενον τοῦτο εἰς τὴν κίνησιν τῆς σελήνης, τοῦ ἡλίου καὶ τῆς γῆς· ἀλλ' ὁ Ἀρριανὸς παρουσιάζει τὸ πρᾶγμα ὡς κάτι λεγόμενον καὶ ὅχι ὡς ὄλως βέβαιον.)—**Ἀρίστανδρος**, μάντις ἐκ Τελμισσοῦ τῆς Λυκίας, παρακολουθῶν τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν ἑκστρατείαν του.—πρὸς **Μακεδόνων** καὶ **Ἀλεξάνδρου** πρὸς ὄφελος τῶν Μακεδόνων καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου.—ἐκ τῶν **Ιερῶν** (οὐδ.) ἐκ τῶν θυσιῶν.—**ἄρας** (τοῦ ρ. αἴρω), ἐνν. τὸν στρατὸν ἐκκινήσας.—τὰ **Γορδυνῶν** ὅρη, τὰ παρὰ Ξενοφῶντι Καρδούχεια ὅρη, παρὰ τὴν Ἀρμενίαν (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**εἰκάζω** ὑπολογίζω.

Κεφάλαιον 13.

1 - 2. δμοῦ ἐγίγνετο ἐπλησίαζον.—τὸ στρατόπεδον ὁ στρατός.—**ὢφθη**, παθ. ἀόρ. τοῦ ὄρωματος.—οἱ μηλοφόροι, σωματοφύλακες τοῦ βασιλέως, οἱ ὄποιοι εἰς τὸ κάτω ὄχρον τῶν δορίτων ἀντὶ τῆς σιδηρᾶς αἰχμῆς (σαυρωτῆρος) εἰχον χρυσᾶς ἢ ἀργυρᾶς μῆλα (δηλ. κομβία).—**Ινδοί**, οἱ κάτοικοι τῆς Ινδικῆς, χώρας τῆς Ἀσίας, πέραν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ.—**Ἀλβανοί**, λαὸς οἰκῶν παρὰ τὴν Δ. παραλίαν τῆς Κασπίας θαλάσσης, εἰς τὰ Α. τοῦ Καυκάσου.—**Κάρες**, οἱ κάτοικοι τῆς Καρίας, ἡ ὄποια ἐκτείνεται κατὰ τὴν ΝΔ ὄχραν τῆς Μ. Ασίας.—οἱ ἀνάσπαστοι, οὕτως ἐκαλοῦντο οἱ ὑποτεταγμένοι λαοί, οἱ ὄποιοι μετεφέροντο ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐκ τῆς πατρίδος των εἰς ἄλλας χώρας.—**Μάρδοι**, λαὸς νομαδικὸς παρὰ τὴν Κασπίαν θάλασσαν· οὗτοι ἐφημίζοντο ὡς δεινοὶ τοξόται.—κατ' αὐτὸν **Ἀλέξανδρον** ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου.—**ἥγε** δὲ ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ **Ἀλέξ.** μᾶλλον ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ πτέρυγα νὰ προχωρῇ (λοξῶς) πρὸς τὰ δεξιὰ μᾶλλον (διὰ νὰ φθάσῃ εἰς ἀνώμαλον ἔδαφος, ὅπου δὲν θὰ ἥδυνατο ὁ στρατὸς τοῦ Δαρείου νὰ γρηγοριούποιησῃ δρεπανηφόρα ἄρματα).—**ἀντιπαρῆγον** ἐπεχείρουν ἀντίθετον κίνησιν (δηλ. πρὸς τ' ἀριστερά).—**ὑπερφαλαγγοῦντες**, ἐνν. τὸν ἐχθρόν.—**ἐπὶ τῷ σφῶν εὐωνύμῳ** ἐν τῇ ἀριστερᾷ αὐτῶν πτέρυγι·—**Σκύθαι**, ἀρχαῖος βαρβαρικὸς λαὸς οἰκῶν τὴν Σκυθίαν, χώραν ταυτοχρόνην σχεδὸν πρὸς τὴν σημερινὴν Ρωσίαν, καὶ ἀνήκων εἰς τὴν Ἰρανικὴν

φυλήν· οὗτοι ἔζων κατὰ τὸ πλεῖστον νομαδικὸν βίον.—παριππεύω ἐφορμῶ μετὰ καλπασμοῦ.—ἄπτομαι πλησιάζω.—ἄγομαι ἐπὶ δόρυ κινοῦμαι πρὸς τὰ δεξιὰ (ἀντίθ. ἄγω ἐπὶ ἀσπίδα κινοῦμαι πρὸς τὰ ἀριστερά). —ἔξαλλάσσω ἀντιπαρέχομαι, προσπερνῶ.—πρὸς τῶν Περσῶν ὑπὸ τῶν Περσῶν.—ώδοποιημένος ἔξωπλισμένος· (διότι οἱ Πέρσαι πρὸ τῆς μάχης εἶχον ἔξομαλίσει τὸν γχρόνο, ἵνα καταστῇ κατάλληλος διὰ τὴν κίνησιν τοῦ ἴππικου).—ἀχρεῖος ἀχρηστος.—περιππεύω τρέχων μετὰ καλπασμοῦ, προσβάλλω.—ἡ Ἀλέξανδρος ἦγεν ὅπου διώκει ὁ Ἀλέξανδρος.—τοῦ μηκέτι προσωτέρω αὐτοὺς ἔξαγειν τὸ κέρας ἵνα μὴ δύνανται πλέον αὔτοί (οἱ ἐν τῷ δεξιῷ) νὰ ἔξαγουν τὸ κέρας περαιτέρω· δηλ. διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν περαιτέρω προέλασιν τοῦ δεξιοῦ κέρατος τῶν πολεμίων.

3 - 4. ἐμβάλλειν κελεύει κτλ., ἡ σειρά: κελεύει τοὺς μισθοφόρους ἴππεας, ὃν Μενίδας ἤγειτο, ἐμβάλλειν ἐς αὐτοὺς (δηλ. τοὺς προτεταγμένους τοῦ εὐωνύμου).—ἐμβάλλω ἐφορμῶ.—Βάκτριοι, κάποιοι τῆς Βακτριανῆς ἢ Βακτρίας ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀσίᾳ Δ. τοῦ Καυκάσου (βλ. γεωγρ. χάρτην).—Παίονες, οἱ κάποιοι τῆς Παίονίας, (χώρας τῆς Β. Μακεδονίας μεταξύ Ἀξιοῦ καὶ Στρυμόνος).—ἔγκλινω ἀρχίζω νὰ ὑποχωρῶ.—ἀναστρέψω ἐπαναφέρω.—τὴν ἴππομαχίαν ξυστῆναι ἐποίησαν ἐνήργησαν νὰ συγκροτηθῇ ἡ ἴππομαχία (τοὺς ἡνάκιασαν νὰ συνάψουν ἴππομαχίαν).—βιάζομαι πιέζομαι.—καὶ ὅτι καὶ διότι.—ἀκριβέστερον ἀσφαλέστερον.—ἐς ἀλκὴν πεφραγμένοι ἥσαν ἥσαν ἔξωπλισμένοι πρὸς ἀμυναν (δηλ. ἔφερον θώρακα). τὸ πεφραγμένοι τοῦ ῥ. φράσσομαι.—καὶ ὡς καὶ οὕτως, παρ' ὅλα ταῦτα (δημ. ἂν καὶ ἐπιπτον περισσότεροι).—βίᾳ δρμητικῶς.

5 - 6. ἐφῆκαν, τοῦ ἐφίημι ἔξαπολύω.—ταύτη ὡς πρὸς τοῦτο.—ψεύδομαι ἀπατῶμαι.—τὰ μέν... τὰ δὲ ἄλλα μὲν... ἄλλα δὲ (ἐνν. ἄρματα).—προσφέρομαι ἐπέρχομαι.—κατηκόντισαν, δηλ. τοὺς ἴππους τῶν δρεπαν. ἀρμάτων.—Ἀγριανες, βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 14, § 1.—τῶν ῥυτήρων ἀντιλαμβανόμενοι πιάνοντες ἀπὸ τοὺς χαλινοὺς τῶν ἴππων.—κατασπῶ σύρω πρὸς τὰ κάτω.—ἔστι δὲ ἐ τινὰ δέ.—διεκπίπτω διέρχομαι.—διέσχον, ἐνν. οἱ Μακεδόνες· διέχω διαχωρίζομαι.—ἵνα ὅπου.—ταύτη ἔνεκα τούτου.—αὐτά τε σῶα δηλ. τὰ ἄρματα.—οἵς ἐπηλάθη (τοῦ ἐπελαύνομαι) ἀβλαβῶς καὶ χωρὶς νὰ

βλάψουν τούτους, κατὰ τῶν ὁποίων ταῦτα ἐπῆλθον.—τούτων, δηλ. τῶν ἀρμάτων.—κρατῶ τινος γίνομαι κύριός τινος, κυριεύω κάτι.

Κεφάλαιον 14.

1 - 3. ἐμβάλλω ἐφορμῶ.—τοῖς περιπτεύουσι τὸ κέρας σφῶν τὸ δεξιόν, βλ. κεφ. 13, § 2.—τέως ἐπὶ τινα χρόνον.—ἐπὶ κέρως εἰς μακρὰν σειρὰν (βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 13, § 4).—τῶν δ' ἐκβοηθησάντων κτλ., ἡ σειρά: τῶν δὲ ἵππέων (τοῦ Δαρείου) τῶν ἐκβοηθησάντων τοῖς κυκλουμένοις τὸ κέρας τὸ δεξιὸν (τοῦ Ἀλεξ.) παραρρηξάντων τι τῆς πρώτης φάλαγγος τῶν βαρβάρων ὅτι δὲ οἱ ἵππεῖς τοῦ Δαρείου οἱ σπεύσαντες εἰς βοήθειαν τῶν προσπαθούντων νὰ περικυκλώσουν τὸ δεξιὸν κέρας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐσχημάτισαν χάσμα εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν βαρβάρων (διότι οἱ ἀποσταλέντες πρὸς βοήθειαν ἵππεῖς τοῦ Δαρείου ἤφησαν κενήν τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν εἶχον εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρας τῆς περσικῆς παρατάξεως).—ἐπιστρέψας κατὰ τὸ διέχον στραφεὶς πρὸς τὸ σχηματισθὲν χάσμα.—ώσπερ ἐμβολὸν ποιήσας σχηματίσας σφηνοειδῆ (τριγωνικὴν) παράταξιν (πρβλ. Βιβλ. Α', κεφ. 15, § 7).—ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἔγενετο ἔγινεν ἡ συμπλοκή, ἥρχισεν ἡ ἐκ τοῦ συστάδην μάχη.—εὐρώστως γενναίως.—ἔγκειμαι ἐπιτίθεμαι.—ῳδισμοῖς χρώμενοι = ὠθοῦντες (πρὸς διάσπασιν τῶν ἔχθρικῶν τάξεων).—ταῖς σαρίσαις πεφρικυῖα ἔχουσα τὰς λόγχας ἀνωρθωμένας (καὶ προκαλοῦσα φρίκην).—φοβερὸς πλήρης φόβου.—ἐπιστρέψας στραφείς.—ἔφοβήθησαν περίφηβοι ἐτράπησαν εἰς φυγήν.—καὶ οἱ περιπτεύοντες τῶν Περσῶν τὸ κέρας καὶ ἐκεῖνοι ἐκ τῶν Περσῶν, οἱ ὁποῖοι περιπτεύουν τὸ (δεξιὸν) κέρας (τοῦ Ἀλεξ.).

(Ἡ φυγὴ τοῦ Δαρείου ἐπαναλαμβάνεται ὅπως καὶ ἐν Ἰσωῷ πρβλ. Βιβλ. Β', κεφ. 11, § 4: «Δαρεῖος... ξὺν τοῖς πρώτοις ἔφευγε»). Ἐπομένως ἡ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Δαρείου κρίσις ἐνισχύεται. Δηλαδή;).

4 - 6. ταύτῃ ἐδῶ (δηλ. ποῦ);.—οἱ δ' ἀμφὶ Σιμμίαν, ἡ τάξις τοῦ Σιμμίου ἦτο ἡ προτελευταία τῆς ὅλης μακεδονικῆς φάλαγγος.—ἔφιστησι σταματῶ.—αὐτοῦ εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν, ὅπου εὑρίσκοντο.—πονοῦμαι στενοχωροῦμαι.—ταύτῃ ἐνταῦθα.—παραρρήγνυμαι ὑφίσταμαι ῥῆγμα.—κατὰ τὸ διέχον εἰς τὸ σχηματισθὲν χάσμα.

διεκπαίω ἐπιπίπτω.—ώς ἐπὶ τὰ σκευοφόρα ἐναντίον τῶν μεταγωγικῶν.— τὸ ἔργον ἡ μάχη.— καρτερὸς πεισματώδης.— πρόσκειμαι ἐπιτίθεμαι.— διακόπτω διασπῶ.— οἱ ἐπιτεταγμένοι τῇ πρώτῃ φράλαγγι οἱ τεταγμένοι ὅπισθεν τῆς πρώτης γραμμῆς.— ὀξέως... μεταβαλόντες... τὴν τάξιν ταχέως στραφέντες πρὸς τὰ ὅπισω. — ηπερ=ῶσπερ.— ξυνέχομαι ἀμφί τινι ἀσχολοῦμαι εἰς κάτι.— κατὰ κέρας ἐκ τῶν πλακγίων.

Κεφάλαιον 15.

1 - 2. ἀμφιβόλων γενομένων ἐπειδὴ εὑρέθησαν εἰς δυσκερῆθεσιν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη (ἀφ' ἑνὸς ἔνεκα τῆς διασπάσεως τοῦ κέντρου ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν καὶ Περσῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔνεκα τῆς πιέσεως τοῦ ἀριστεροῦ των ὑπὸ τοῦ δεξιοῦ τῶν Περσῶν).— τὰ πρῶτα κατ' ἀρχὰς.— ἐν ἀγῶνι ξυνέχεται εὑρίσκεται εἰς δύσκολον θέσιν, πιέζεται.— τὸ κατὰ σφᾶς τὸ πλησίον των κέρας.— τοῦ διώκειν ἔτι ἀπετράπετο ἔπαυσε τὴν περαιτέρω καταδίωξιν.— τοῖς τε Παρθυαίοις κτλ., ἐπεξήγησις τοῦ: τοῖς φεύγουσιν... ἵππεῦσι.— ἔστιν οἵς = τισί.— τοῦ παντὸς ἔργου ἐξ ὅλης τῆς μάχης.— ἐς βάθος (ἑνν. τεταγμένοι) εἰς βαθεῖαν παράταξιν (ὥστε ἡ παράταξις νὰ ἔχῃ μεγαλύτερον βάθος ἢ πλάτος).— οἷα (= ἄτε), μὲ αἰτιολ. μτχ. δηλοῦ ὅτι ἡ αἰτιολογία εἶναι προχρηματική: οἷα... τεταγμένοι ἐπειδὴ ἦσαν τεταγμένοι.— ἰληδὸν κατὰ Ἰλας.— ἀναστρέψω (ἀμτβ.) στρέφομαι.— ἔξελιγμδς περιστροφή, περιστροφικὴ κίνησις.— ηπερ ἵππομαχίας δίκη (ἑνν. ἔστι) ὅπως εἶναι συνήθεια τῆς ἵππομαχίας: ὅπως συνήθως συμβαίνει εἰς τὴν ἵππομαχίαν.— **διεκπαίω** ἐπιπίπτων διαπερῶ.— τὸ καθ' αὐτὸν πᾶν ὅ,τι εὑρίσκετο ἐνώπιόν του.— **ἐπείγομαι** σπεύδω.— οἷα (ἄτε) δή... ἀγωνιζομένους ἐπειδὴ φυσικὰ ἡγωνίζοντο.

3 - 4. **ὅσοι διεξέπεσον** ὅσοι διεσφήμησαν διελθόντες (διὰ τῶν τάξεων τοῦ Ἀλεξάνδρου).— **προσμείγνυμι** συμπλέκομαι.— **ἔστε** ἐν ὅσφι,— **φάος** (ποιητ. ἀσυναχίρ.) φῶς, ἡμέρα,— **τὸ καθ'** αὐτοὺς τοὺς ἀπέναντι αὐτῶν.— **Λύκος**, παραπόταμος τοῦ Τίγρητος, τὸν ὅποιον ὁ Ξενοφῶν ὀνομάζει Ζαπάταν.

5. **ἔστ'** ἐπὶ μέσας νύκτας μέχρι τοῦ μεσονυκτίου. — καὶ τὴν

ἀλλην κατασκευὴν καὶ τὰ λοιπὰ (βασιλικὰ) σκεύη.—**τοὺς πάντας...** σταδίους ἔξακοσίους εἰς διάστημα ἐν συνόλῳ ἔξακοσίων σταδίων . (τὸ στάδιον , πληθ. τὰ στάδια καὶ οἱ στάδιοι = μονάς μήκους ἦσου πρὸς 184,87 γαλλ. μέτρα: τὸ στάδιον ὑποδιῃρεῖτο εἰς 6 πλέθρα, ἔκαστον δὲ πλέθρον εἶχεν 100 πόδας).— μάλιστα περίπου.— ἐλινύω ἀναπαιούμααι.— αὖθις... αὖθις τονίζεται ἡ ἐπανάληψις τῶν γενομένων ἐν Ἰσσῷ (πρβλ. Βιβλ. B'. κεφ. 11, § 6).

6. μάλιστα περίπου (τὸ μάλιστα ἐπὶ ἀριθμῶν ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ κατὰ προσέγγισιν βλ. καὶ § 5).— ἐξ ἐκατόν , ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποθανόντων Μακεδόνων φαίνεται μικρός: ὁ ἱστορικὸς Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (ζήσας κατὰ τὸ β' ἥμισυ τοῦ α' π.Χ. αἰῶνος) ἀναβιβάζει τὸν ἀριθμὸν τούτων εἰς 500.— τῆς ἐταιρικῆς ἵππου τοῦ ἵππικου τῶν ἐπαίρων (βλ. εἰσαγ.).— τριάκοντα μυριάδες, καὶ ἐδῶ ὁ ἀριθμὸς δὲν φαίνεται ἀκριβής: ὁ Διόδωρος γράφει ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν πεσόντων Περσῶν ἀνήρχετο εἰς 90.000.

7. ἐπ' ἄρχοντος Ἀθηναίοις Ἀριστοφάνους , δηλ. ἐν ἔτει 331 π.Χ. (πρβλ. Βιβλ. A' , κεφ. 1, § 1).— Πυανεψιών , εἰναι ὁ τέταρτος ἀπτικὸς μῆν (15 Ὁκτωβρίου - 15 Νοεμβρίου).— ξυνέβη ἡ μαντεία ἔξεπληρώθη ἡ προφητεία.— ἐν ὅτῳ (= ἐν ᾧ) = καθ' ὃν (μῆνα συνέβη ἡ ἔκλειψις τῆς σελήνης, πρβλ. κεφ. 7, § 6)

Κεφάλαιον 16.

1 - 2. ἐπὶ Μηδίας πρὸς τὴν χώραν τῆς Μηδίας (ἡ ὅποια κεῖται εἰς τὰ Ν.Δ. τῆς Κασπίας θαλάσσης).— **Βάκτριοι**, βλ. κεφ. 13, § 3.— συγγενεῖς βασιλέως οὔτως ἐκαλοῦντο εἰς τὴν περσικὴν αὐλὴν οἱ ἐπιφανεῖς Πέρσαι (οἱ συγγεγνόμενοι τῷ βασιλεῖ).— μηλοφόροι, βλ. κεφ. 13, § 1.— προσγίγνομαί τινι συνενώνομαι μὲ κάποιον.— **ταύτη** ἔνεκα τούτου.— **ἐδόκει**, ὁ Δαρεῖος.— **Σοῦσα**, ἡ περιώνυμος πρωτεύουσα τῆς Σουσιανῆς χώρας, κειμένης πρὸς N. τῆς Μηδίας.— **Βαβυλών**, ἡ ὀνομαστὴ πρωτεύουσα τῆς Βαβυλωνίας, πεδινῆς χώρας πρὸς N. τῆς Ἀσσυρίας (βλ. γεωγρ. χάρτην).— **οὐ** χαλεπή εύκολοδιάβατος.— **ἢ** δ' ἐπὶ Μηδίας, ἐνν. ὀδός.— **οὐκ** εὕπορος δυσκολοδιάβατος.

3 - 5. ψεύδομαι ἀπατῶμαι.— **ξύν** ιερεῦσι, οἱ Βαβυλώνιοι ιε-

ρεῖς, οἱ λεγόμενοι Μάγοι καὶ Χαλδαῖοι, ἡσαν σοφοί, Ἰδιως ἀστρολόγοι.—ἡ ἄκρα ἡ ἀκρόπολις.—καθαιρῶ κατακρημνίζω, καταστρέφω—τοῦ Βῆλου τὸ ιερόν, τὸν ναὸν τοῦτον, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα Ἱερά τῶν Βαβυλωνίων, ὁ Ξέρξης εἶχε καταστρέψει μετὰ τὴν ἐξ Ἑλλάδος ἐπιστροφήν του· εἶχεν ὑψός 192 μ. μὲν ἐπτά καθέτους σειρὰς πύργων καὶ ἔθεωρεῖτο ἐν ἐκ τῶν 7 θαυμάτων τοῦ κόσμου· ἦτο ἀφιερωμένος εἰς τὸν θεὸν Βῆλον, τὸν ὑψιστὸν θεὸν "Ηλιον, κύριον τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ φωτὸς καὶ τῆς γῆς.—Χαλδαῖοις, οὕτω λέγονται εἰδικῶς οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν ιερατικὴν τάξιν, οἱ Μάγοι, περὶ ὅν ἀνωτέρω (ἐνῷ ἀρχικῶς Χαλδαῖοι ἐλέγοντο ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Βαβυλωνίας προεργόμενοι πιθανῶς ἐκ Κουρδιστάν καὶ ἐγκατιθέμενοι ταύτην χώραν περὶ τὸν Η' π.Χ. αἰῶνα.).

6 - 8. στέλλομαι (= στέλλω ἐμαυτὸν) πορεύομαι.—παρὰ Φιλοξένου ἐπιστολεὺς κομιστῆς ἐπιστολῆς τοῦ Φιλοξένου.—ἀργυρίου τάλαντα ἐς πεντακισμύρια, 50.000 τάλαντα ἀργύρου, ἥτοι τριακόσια ἑκατομμύρια ἀρχαίων ἀττικῶν δραχμῶν.—όσα Ξέρξης ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἄγων ἤλθεν ὅσα ὁ Ξέρξης ἔφερεν ἐπανελθών ἐξ Ἑλλάδος (τὸ 478 π.Χ.).—εἰκόνες ἀνδριάντες.—Ἄρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων, οἱ τυραννοκτόνοι (οἱ φονεύσαντες τὸν Ἰππαρχον τὸ 514 π.Χ.). Οὗτοι βραδύτερον ἔθεωρήθησαν ὡς συντελεσταὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς τυραννίας τῶν Πεισιστρατίδῶν καὶ ἐπιμήθησαν ποικιλοτρόπως ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων διὰ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς τέγνης.—δ Κεραμεικὸς ἐξεσίνετο ἀπὸ τῶν προπόδων τῆς Ἀκροπόλεως μέχρι τῆς λεγομένης Ἀκαδημίας, ΝΑ τοῦ Κολωνοῦ, διεγωρίζετο δὲ ὑπὸ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως εἰς τὸν ἔξω (τῶν τειχῶν) Κεραμεικόν, ὅπου τὸ ἀρχαῖον νεκροταφεῖον, καὶ εἰς τὸν ἕσω Κεραμεικὸν· ἐδῶ πρόκειται περὶ τοῦ ἕσω Κεραμεικοῦ, ὁ ὄποιος περιείχετο μεταξὺ Ἀκροπόλεως, Πυνκόδες καὶ Ἀρείου Πάγου καὶ ἦτο λαμπρῶς κεκοσμημένος διὰ στοῶν, ναῶν καὶ ἀνδριάντων.—ἡ ἄνιμεν ἐς πόλιν ἐκεῖ ὅπου ἀναβαίνομεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν (: ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς τὴν Ἀκρόπολιν).—καταντικρὺ μάλιστα τοῦ Μητρώου σχεδὸν ἀπέναντι τοῦ Μητρώου· ἦτο δὲ τὸ Μητρώον ναὸς τῆς μητρὸς τῶν Θεῶν Κυβέλης, κείμενος ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς πλησίον τοῦ βουλευτηρίου· ἐντὸς αὐτοῦ ἐφυλάσσοντο τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς πολιτείας (ψηφίσματα, συνθῆκαι κτλ.).

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Κεφάλαιον 18.

1. καὶ ἐν τῷ αὐτῷ (ἐνν. χρόνῳ) καὶ συγχρόνως.—‘Υδάσπης, μέγας ἐν τῇ Ἰνδικῇ παραπόταμος τοῦ ποταμοῦ Ἰνδοῦ, σήμερον ὀνομαζόμενος Τζιλάμ.—οὐ μείονα τὸν φόνον... τῶν Ἰνδῶν ἐποίησαν δὲν ἐφόνευσαν ὅλην τάπεραν τοῦ ποταμοῦ (βλ. γεωγρ. χάρτην).—ἀκμῆς (γεν. ἀκμῆτος) ἀκρύταστος, ἀκμαῖος.—κεκμηκώς (τοῦ κάμνω κουρασμένος· ἀκμῆτες ἀντὶ κεκμηκότων κλπ.=ἐπιπεσόντες πρὸς καταδίωξιν (τῶν Ἰνδῶν), αὐτοὶ οἱ ὄποιοι ἥσκαν ἀκμαῖοι, εἰς ἀντικατάστασιν τῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον καταπεπονημένων ἐκ τῆς μάχης.

2 - 3. ὀλίγον ἀποδέοντες σχεδόν.—οὐ νομάρχης ὁ διοικητής.—τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ Ἰνδῶν.—ἱππάρχαι οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ἱππικοῦ.—ἱπποτοξόται ἔφιπποι τοξῖται — ἀπομαι, τοῦ ἔργου λαμβάνω μέρος εἰς τὴν μάχην.—τῆς δὲ ἑταῖρικῆς ἵππου, βλ. εἰσαγ. σελ. 11.

4 - 8. μὴ ὅτι ὅγι μόνον.—λυπρὸς (ἐκ τοῦ λύπη) ἐλεεινός, ἀθλιος.—ἥπερ ὅπως.—ἔξαρχων τοῖς ἀμφ' αὐτὸν τῆς φυγῆς φεύγων πρῶτος ἔξ οὖλων τῶν ἰδικῶν του (πρβλ. Βιβλ. Β'. κεφ. 11, § 4: « Δαρεῖος... ξὺν τοῖς πρώτοις ἔφευγε »). Επίσης Βιβλ. Γ', κεφ. 14, § 3: « πρῶτος αὐτὸς ἐπιστρέψας ἔφευγεν ».—ἔστε ἐν ὅσῳ.—ὑπέμενε τι τῶν Ἰνδῶν ἐν τῇ μάχῃ ξυνεστηκός παρέμενε σταθερὸν ἔστω καὶ ἐν μέρος τῶν Ἰνδῶν κατὰ τὴν μάχην.—ἐν τῇ μάχῃ ἀνεστρέφετο ἔξηκολούθει νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὴν μάχην.—ἀπὸ γάρ τοῦ ἄλλου σώματος ἥρκει αὐτῷ τὰ βέλη ὁ θώραξ διότι ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ σώματος αὐτοῦ ἀπέκρουε τὰ βέλη ὁ θώραξ (ὁ θώραξ ὑπερήσπιζεν ἀπὸ τὰ βέλη τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ σώματός του, τὸ ὅποιον καὶ ἐκάλυπτεν, ἐνῷ ὁ δεξιός δώμος του ἥτο γυμνὸς καὶ ἀκάλυπτος).—περιττὸς ὃν κατά τε τὴν ἴσχυν καὶ κατὰ τὴν ἀρμονίαν ὁ ὄποιος ἥτο ὑπερβαλλόντως ἴσχυρὸς καὶ καλῶς συναρμολογημένος.—καταμαθεῖν θεωμένοις ἦν ἥτο δυνατὸν νὰ τὸ ἀντιληφθοῦν ὅσοι

παρεπήρουν αὐτὸν (τὸν θώρακα).— ἐπιστρέψας τὸν ἐλέφαντα στρέψας ὁπίσω τὸ ἐλέφαντα.— προσιππεύσας... τῷ ἐλέφαντι ἀφοῦ ἐπλησίασε τὸν ἐλέφαντα.— ἐπιστῆσαι ἡξίου τὸ θηρίον ἔξήγησεν (ἀπὸ τὸν Πῶρον) νὰ σταματήσῃ τὸ θηρίον (ἐπὶ τοῦ ὄποιου ἐπέβαινε).— οὐ γάρ εἶναι (= ἔξειναι) οἱ ἔτι φρεύγειν διότι ἔλεγεν ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὸν νὰ συνεχίσῃ περαιτέρω τὴν φυγὴν.— καὶ ἀκοῦσαι, ἐκ τοῦ ἡξίου .— ἀνάγομαι ἑτοιμάζομαι.— κατέκανε, ἀρ. β' τοῦ κατακαίνω (= κατακτείνω) φονεύω· καὶ ἂν κατέκανε τυχὸν καὶ ἵσως θὰ τὸν ἐφεόδευεν.— ὑποφθάνω προφθάνω.— ἀπελαύνω ἀπομακρύνω.— πρόσω μακράν.— ἐπὶ τῷδε ἔνεκα τούτου.— χαλεπὸς γίγνομαι τινι ὅργιζομαι ἐναντίον κάποιου.— ἐν μέρει ἴδιαιτέρως.— καὶ (ως) ἐκ τοῦ δίφους ἄμα ἐκρατεῖτο καὶ ἐπειδὴ συγγρόνως κατέκετο ὑπὸ τῆς δύψης.— ἔφριστημί τινα σταματῶ κάποιον.— ἀναψύχω δροσίζομαι, ἀναζωογονοῦμαι.

Κεφάλαιον 19.

1 - 3. ἀγομαι ὁδηγοῦμαι.— προσάγω (ἀμετβ.) πλησιάζω.— καὶ τὸ κάλλος τοῦ Πώρου καὶ τὴν ὥραίαν ἐμφάνισιν τοῦ Πώρου. — ὑπὲρ πέντε πήχεις μάλιστα ἕυμβαῖνον τὸ ὄποιον ἡτο μεγαλύτερον τῶν 5 πήχεων περίπου· ὁ πῆχυς ὑπολογίζεται ἔχων μῆκος 0,46μ. (πάντως ἐδῶ πρόκειται περὶ προχείρου κατὰ προσέγγισιν ὑπολογισμοῦ).— ἀλλὰ (προσῆλθεν) ὡσπερ ἂν ἀνήρ ἀγαθὸς ἀνδρὶ ἀγαθῷ προσέλθοι ἀλλὰ (προσῆλθεν ἐνώπιον τοῦ Ἀλεξάνδρου) ὅπως θὰ προσῆρχετο ἀνήρ γενναῖος πρὸς ἄλλον· γενναῖον ἄνδρα.— προσειπών, τοῦ προσαγορεύω· λόγος, ἐνν. ἔστι λέγεται.— χρῆσαι, προστ. ἀρ. τοῦ χρῶμαι.— ἡσθείς, τοῦ ἡδομαι εὐχαριστοῦμαι.— ἐμοῦ ἔνεκα ἔξ ἴδικῆς μου θελήσεως.— ὅ, τι σοὶ φίλον (ἐνν. ἔστιν) ἀξίου ζήτει ὅ, τι ἀγαπᾶς.— ἐνεῖναι τοῦ ἔνειμι ἐνυπάρχω· ἐν τούτῳ, δηλ. ἐν τῷ βασιλικῶς αὐτῷ χρῆσθαι.— αὐτός τε, δηλ. ὁ Ἀλέξανδρος.— βασιλικῶς κεχρημένος ἦν μετεχειρίσθη κατὰ βασιλικὸν τρόπον.— καὶ ἔκεινω... πιστῷ ἔχρηστο καὶ εἶχεν ἔκεινον (δηλ. τὸν Πῶρον) πιστὸν φίλον του.— ἔς ἄπαντα (ἐνν. χρόνον) διὰ παντός.

(Χαρακτηρίσατε τὸν Πῶρον. Συγκρίνατε τοῦτον μὲ τὸν Δαρεῖον. Πῶς φέρεται ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέναντι τοῦ Πώρου; Ποιὰ συναισθήματα τὸν κατέχουν; Πῶς τὰ ἐκδηλώνει; Προσέξατε τὴν ψυχικὴν συγγένειαν Ἀλεξάνδρου καὶ Πώρου).

ΒΙΒΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

Κεφάλαιον 23.

1 - 2. διὰ τῆς Γαδρωσῶν χώρας· οἱ Γαδρωσοὶ κατώκουν τὴν Γαδρωσίαν ἡ Γεδρωσίαν, χώραν τοῦ ἀρχαίου περσικοῦ κράτους, ὅπου τὸ σημερινὸν Βελουχιστάν (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**χαλεπή** δύσ-βατος.—τῶν τ' ἄλλων καὶ μεταξὺ ἄλλων.—**πολλαχοῦ** εἰς πολλὰ μέ-ρη τῆς χώρας.—τὴν πολλὴν (ἐνν. ὅδὸν) μακρὸν ὁδόν.—καὶ **προ-**σωτέρω καὶ μάλιστα εἰς μεγάλην ἀπόστασιν.—**ἐπει**, ἐδῶ = ἐν καί.—αυτῷ γ' ἐν σπουδῇ ἦν αὐτὸς βεβαίως ἐπεζήτει, σφοδρῶς ἐπεθύμει.—ἔλθειν τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς χώρας νὰ διατρέξῃ τὴν παρα-θαλάσσιον χώραν.—ὅσα ἐν παρόδῳ δυνατὰ γένοιτο ὅσον τούλα-χιστον ἥδυνατο κατὰ τὴν διέλευσίν του.—τῷ ναυτικῷ παρασκευά-σαι νὰ φροντίσῃ διὰ τὸ ναυτικόν του.—**δρύξαντας**, ἐπιμεληθέντας, μτχ. τροπικά.—**ἀγορᾶς** διὰ τὴν προμηθείαν τῶν ἐπιτηδείων.—ἡ ὅρ-μου ἡ διὰ τόπον κατάληγον πρὸς ἀγκυροβολίαν (διὰ τὸν στόλον του, ὁ ὄποιος εἶχεν ἀνάγκην ν' ἀγκυροβολήσῃ κάπου, διὰ νὰ προμηθευθῇ ὕδωρ καὶ τρόφιμα).—**ἄλλ'** ἦν γάρ ἔρημα ἄλλ' ἐπειδὴ ἦσαν ἔρημα.—ὁ δὲ διὰ τοῦτο οὗτος (ὁ Ἀλέξανδρος).—κατασκοποῦμαι ἀνιγνεύω, ἔρευνω.—ταύτῃ εἰς τὸ μέρος τοῦτο.—καταλαμβάνω εύρίσκω.—πνιγηρὸς στενόχωρος, μικρός.—**πεποιησθαι** (μέσον) ὅτι ἔχουν κα-τασκευάσει (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἀπήγγειλεν).—**ξυνθέντας** τὰς κόγχας συνθέσαντες τὰ δστρακα (διὰ συναρμόλογήσεως θαλασσίων δστρά-κων).—**διαχρῶμαι** ἔχω πρὸς χρῆσίν μου.—**διαμάομαι** - ὄμαι σκα-λίζω, ἀνασκαλεύω.—τὸν κάχληκα τὸ γαλίκικα (τῆς πυραλίας).—**χα-λεπῶς** μετὰ κόπου.—πάντη ὅλως, τελείως.

4 - 6. ἵνα ὅπου.—**σημαίνομαι** σφραγίζω.—**λιμὸς** πεῖνα (ἐνῷ. λοιμὸς;).—**ἐξ τοσόνδε** τέσσον πολὺ.—πρὸς τοῦ κακοῦ ὑπὸ τῆς ἀνάγκης.—**ώς** (= ὥστε) ... ξὺν λογισμῷ ἔδοξέ σφισιν ὥστε ἐν συνειδήσει ἀπεφάσισαν.—**ἔμπροσθεν** ποιήσασθαι νὰ θεωρήσουν προέχοντα, νὰ λάβουν ὑπὲρ ὅψει μᾶλλον.—τὸν πρόδηλον καὶ **παρόν-**τα **ἡδη** δλεθρον τὸν φανερὸν καὶ ἐπικείμενον ἡδη δλεθρον (ἐκ τῆς πει-νης).—τοῦ ἀφανοῦς τε καὶ πρόσω **ἔτι** ὅντος ἐκ τοῦ βασιλέως κινδύνου (γεν. συγκρ. ἐκ τοῦ **ἔμπροσθεν** ποιήσασθαι) παρὰ τὸν

ἀδηλον καὶ ἀκόμη μακρὰν κείμενον κίνδυνον ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως (δηλ. τὴν μέλλουσαν τιμωρίαν παρὰ τοῦ βασιλέως). — Ξυγγιγνώσκω συγχωρῶ. — Καλλατιανόν, ἐκ τῆς πόλεως Καλλατίας, κειμένης ἐν Θράκη παρὰ τὸν Εὔξεινον Πόντον. — τὰς βαλάνους τῶν φοινίκων τοὺς καρποὺς τῶν φοινίκων, χουρμάδες. — ἐς ἄγορὰν πρὸς πώλησιν.

Κεφάλαιον 24.

1 - 3. τὰ βασίλεια τὰ ἀνάκτορα. — Ἰναπερ ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου. — ἐξ "Ωρων ὁρμηθεὶς ἀφ' ὅπου ἔξεκίνησαν ἐκ τῶν "Ωρων (χώρας τῆς Ἰνδικῆς παρὰ τὴν Β. παραλίαν τῆς Ἔρυθρᾶς θαλάσσης, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι καλοῦνται 'Ωρεῖται). — οὐδὲ τὰ ἔντοντα... πόνοις ὅτι οὐδὲ ὅλαι αἱ ταλαιπωρίαι, εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθη ὁ στρατὸς αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀσίαν, εἴναι ἀξίαι νὰ παραβληθοῦν πρὸς τὰς κακουχίας, τὰς ὁποίας ὑπέστη ἐδῶ (δηλ. εἰς τὴν Γαδρωσίαν). — οὐ μὴν ... ἐλθεῖν (ἐκ τοῦ λέγουσιν) ἄλλ' ὅμως (λέγουν ὅτι) δὲν ἤλθε. — ἀγνοήσαντα, ἀκούσαντα, αἴτιοι. μτχ. — τὴν χαλεπότητα τὸ δύσβατον. — ταύτη διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ. — ὅτι μὴ εἰ μή. — Σεμίραμις, ἡ μυθώδης βασίλισσα τῆς Ἀσσυρίας (ἡ ὁποία ἐπεχείρησε μεγάλας ἐκστρατείας καὶ ἔξετέλεσε μνημειώδη τεχνικὰ ἔργα: αὕτη ἦτο σύζυγος καὶ διάδοχος τοῦ βασιλέως Νίνου, ἰδρυτοῦ τῆς Νινεύτ). — ἐξ Ἰνδῶν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς (ἐναντίον τῆς ὁποίας εἶχεν ἐκστρατεύσει ἡ Σεμίραμις). — Κῦρον, τὸν μέγαν (ἡ πρεσβύτερον καλούμενον), υἱὸν τοῦ Καμβύσου καὶ τῆς Μανδάνης, ἰδρυτὴν τοῦ περσικοῦ κράτους (550—529 π.Χ.). — φθάσαι... ἀπολέσαντα (ἐκ τοῦ λέγουσιν) ὅτι πρότερον ἔχασε. — ἔρις ἄμιλλα. — καὶ ἄμα ὡς... ἐκπορίζεσθαι καὶ συγχρόνως ἵνα προμηθεύῃ. — Νέαρχος, ὁ ἐπιφανῆς ναύαρχος τοῦ μακεδονικοῦ στόλου, ὁ ὁποῖος τὸ 326 ἐπλευσεν εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὥκεανὸν καὶ ἀφοῦ παρέπλευσε τὴν Γαδρωσίαν, τὴν Καραμανίαν καὶ τὴν Περσίαν, ἔφθασεν εἰς τὰ Σουσα· οὗτος ἦτο καὶ ἴστορικὸς συγγραφεύς, ἔγραψε δὲ περιγραφὴν τοῦ μεγάλου πλοῦ, τὸν ὁποῖον ἔξετέλεσεν, εἰς τὸ ἔργον του « Τὰ ἀμφὶ τῷ παράπλῳ »· ἐπίσης συνέγραψε καὶ ἴστορίαν « 'Υπέρ 'Αλεξάνδρου »· ἀμφοτέρας τὰς συγγραφὰς ταύτας, μὴ διασωθείσας, εἶχεν ὡς πηγὰς τῆς ἴστορίας του ὁ Ἀρριανός.

4 - 6. διαφθεῖραι, ἔξακολουθεῖν ἢ ἔξάρτησις ἐκ τοῦ λέγουσιν, ἡ

ὅποία συνεχίζεται μέχρι τέλους τῆς § 5. — διαφθείρω καταστρέφω. — τὸ ἐπιφλέγον καῦμα ὁ φλογερὸς καύσων. — πρὸς τοῦ βάθους ἔνεκα τοῦ βάθους. — καὶ γάρ καὶ διότι ἀκόμη καί. — νεναγμένης, τοῦ ῥ. νάσσομαι στοιβάζομαι. — ἀλλ᾽ οἵας δέχεσθαι καθάπερ ἐσ πηλὸν ἦ ἔτι μᾶλλον ἐσ χιόνα ἀπάτητον ἐπιβαίνοντας ἀλλὰ (ἡ ἄρμος) ἦτο τοιαύτη, ὥστε (οἱ στρατιῶται) πατοῦντες εἰς αὐτὴν νὰ βυθίζωνται ὅπως εἰς πηλὸν ἦ μᾶλλον εἰς χιόνα ἀπάτητον. — ἐν ταῖς προσβάσεσι τε καὶ καταβαίνοντας κατὰ τὰς ἀναβάσεις καὶ καταβάσεις. — τῷ ἀνωμάλῳ... καὶ οὐ βεβαίῳ (δοτ. τῆς αἰτίας) ἔνεκα τῆς ἀνωμαλίας καὶ τοῦ ἐπισφαλοῦς. — οὐ ξυμμέτρους ἀσυγκρίτως μακράς. — μᾶλλόν τι ἔτι μᾶλλον (ἡ ἀλλοτε). — ἄγω πρὸς ἀνάγκην ἀναγκάζω. — δόποτε... ἔλθοιεν ὄσάκις ἥρχοντο. — τῆς νυκτὸς ἐπελθόντες τὴν ὁδὸν διατρέξαντες κατὰ τὴν νύκτα τὴν ὁδόν. — εἰ δόδοιποροῦντες ἔτι ἐγκαταληφθεῖεν (τοῦ ἐγκαταλαμβάνομαι) ἐδὲ προσεβάλλοντο (ὑπὸ τοῦ καύσωνος), ἐνῷ ἀκόμη ἐπορεύοντο. — ἐνταῦθα ἀν ἐταλαιπώρουν τότε ἐταλαιπωροῦντο. — ξυνέχομαι κατέχομαι.

Κεφάλαιον 25.

1. ὁ φθόρος ἢ φθορά. — ξυνίοντες, τοῦ ξυνέρχομαι (ὑποκ. οἱ στρατιῶται). — τὰ κρέα ἐσιτοῦτο ἔτρωγον τὰ κρέατα (τῶν σφαγιασθέντων ἵππων καὶ ἱμέονων). — δίψει ἀποθανεῖν αὐτὸν διέψης ἀπέθανον αὐτοὶ (δηλ. οἱ σφαγέντες ἵπποι καὶ ἱμέοι). — ἀτρέκεια ἢ ἀλήθεια (ἀτρεκής ἀληθής· ἐκ τοῦ στερ. α καὶ τοῦ θ. τρεπτρέπω). — ὑπὸ τε τοῦ πόνου... καὶ διέτι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἔνεκα τοῦ κόπου..., ἀφ', ἐτέρου δὲ διότι. — ἐλελήθει τοῦ λανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχήν. — ιασίς θεραπεία (ιαόμαι - ὠμαι, ιατρός).

(Δηλαδὴ πῶς ἐφέρετο εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ διατί;)

2 - 3. οὔκουν... ἔτι ἦν λοιπὸν δὲν ἦτο δυνατὸν πλέον. — εὐμαρῶς εὐχόλως. — ἀπόρους οὕσας αὐτοῖς... ἄγεσθαι διότι ἦτο ἀδύνατον εἰς αὐτούς νὰ μεταφέρουν αὐτάς. — ἀλλὰ τὰς εὐποθρωτάτας τοῖς ζεύγεσιν ἀλλὰ ἐκείνας, αἱ ὅποιαι ἥσαν καταλληλότεραι, διὰ νὰ βαδίζουν τὰ ἔξευγμένα ζῷα. — οἱ μένοντες θεραπεύσοντες = οἱ θεραπεύσοντες μένοντες ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἤδυναντο νὰ περιποιηθοῦν

(αὐτοὺς) μένοντες εἰς τὴν θέσιν τῶν.— δ στόλος ἡ πορεία.— ἐν τῷ ὑπέρ τοῦ παντὸς προθύμῳ ἐν τῇ μερίμνῃ περὶ τοῦ συνόλου.— τὸ καθ' ἐκάστους ξὺν ἀνάγκῃ οἱ ίδιαιτεραι ἀνάγκαι ἐκάστου.— οἱ ὑπνῷ κάτοχοι οἱ καταλαμβανόμενοι ὑπὸ τοῦ ὑπνου.—οἷα (= ἄτε) δῆ... ποιούμενοι ἐπειδὴ φυσικὰ ἔκαμψαν.— ἔξανίσταμαι ἐγείρομαι (ἐκ τοῦ ὑπνου).— ἔφορμαρτῶ παρακολουθῶ.— ἐκπίπτω χάνομαι, ἀποπλκνῶμαι.

4-5 ξυνηγέχθη συνέβη (τοῦ ῥ. ξυμφέρομαι).— γάρ, διασαφητικός.— ὕεται ἔχει βροχάς· ὕεται ἡ Γαδρισίων γῇ βρέχει εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδρωσίων.— ὑπ' ἀνέμων τῶν ἐτησίων ἔνεκα τῶν ἐτησίων ἀνέμων· ἐτησίοι ἀνεμοι ἡ ἐτησίαι εἶναι οἱ καθ' ὡρισμένους καιροὺς πνέοντες περιοδικοὶ ἀνεμοι.— ἵναπερ ἔκει ἀκριβῶς ὅπου.— προσφέρονται... ἐκ τοῦ πνεύματος φέρονται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.— ἀναχέονται διαλύονται (εἰς βροχήν).— αὐλίζομαι στρατοπεδεύω.— ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς κατὰ τὴν ὥραν τῆς δευτέρας νυκτερινῆς φρούρας· οἱ μὲν "Ελλήνες διήρουν τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς εἰς τρεῖς τετραώρους φυλακάς, οἱ δὲ 'Ρωμαῖοι, τοὺς ὁποίους ἔχει ὑπ' ὅψει του δ' Ἀρριανός, εἰς τέσσαρας τριώρους (6 - 9 μ.μ. 9 - 12 μ.μ. κτλ.).— ἀφανῶν τῇ στρατιᾷ γενομένων τῶν ὅμβρων χωρὶς νὺν γίνη ἀντιληπτὴ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ἡ βροχή.— τοσούτῳ ἐπῆλθε· (ἐνν. τὸ στρατόπεδον) τῷ ὕδατι τόσον πολὺ κατεπλημμυρίσθη τὸ στρατόπεδον ὑπὸ τοῦ ὕδατος.— ως... διαφθεῖραι ὥστε νὺν παρασύρη.— μόλις καὶ χαλεπῶς μόλις καὶ μετὰ βίας.

6. ἐκ καύματος τε καὶ δίψους ἐπειτα ἀπὸ τόσον καύσωνα καὶ δίψαν.— δόποτε... ἐπιτύχοιεν ὄσάκις εὔρισκον.— σταδίους, τὸ στάδιον (πληθ. τὰ στάδια καὶ οἱ στάδιοι) μονάς μήκους = 184,87 μ. τοῦτο διγρεῖτο εἰς 6 πλέθρα, ἔκαστον δὲ πλέθρον εἰς 100 πόδας).— ὅσον... μάλιστα ως ἔγγιστα, περίπου. — ἀκράτωρ ἀσυγκράτητος.

Κεφάλαιον 26.

1 - 3. ἔργον καλὸν εἴπερ τι ἄλλο ὥραίν πρᾶξιν (τοῦ Ἀλεξάνδρου) ἀνωτέραν πάσης ἄλλης. — οὐκ ἔδοξέ μοι ἀφανίσαι δὲν ἐθεώρησα καλὸν νὰ παραλείψω. — ἐν Παραπαμισάδαις, εἰς τὴν χώραν τῶν Παραπαμισαδῶν οὗτοι δὲ ἤσαν λαὸς οἰκῶν παρὰ τὸ ὅρος Παραπά-

μισον (ἢ Ἰνδικὸν Καύκασον) πρὸς Ν. τῆς Βακτριανῆς (βλ. γεωγρ. χάρτην). — μετεξέτεροι ὄλοι τινὲς (συγγραφεῖς). — **ἰέναι** (ἐκ τοῦ ἐνν. λέγουσι οἱ συγγραφεῖς) ὅτι ὁ μὲν στρατὸς ἐπορεύετο. — **ὅτι** (αἰτιολ.) ἔχρην ἔξανύσαι (ἐνν. τὴν δόδον) διότι ἔπρεπε νὰ διανύσῃ τὴν δόδον. — **τὸ δὲ τοῦτο δὲ** (τὸ ὄδωρ). — **πρόσθεν** μικράν. — **καὶ αὐτὸν τὸν Ἀλέξανδρον...** ἡγεῖσθαι καὶ ὅτι ὁ Ἰδιος ὁ Αλέξανδρος προηγεῖτο (τῶν στρατιωτῶν). — **οἰάπερ φιλεῖ** (γίγνεσθαι) ἐν τῷ τοιῦδε ὅπως βεβαίως συμβαίνει συνήθως εἰς ποιαύτας περιστάσεις. — **δλίγος** καὶ **φαῦλος** μικρὸς καὶ ἀσήμαντος. — **ἡ πῖδαξ ἡ πηγὴ** (ὄδατος). — **σπουδῇ ιέναι**, ἔξακολουθεῖ ἡ ἔξαρτησις ἐκ τοῦ ἐνν. λέγουσιν μέχρι τέλους τῆς § 3. — **πελάζω**. πληριάζω. — **ἐν δψει πάντων ἐνώπιον ὄλων.** — **ἔκχέσαι**, ἀπαρ. ἀορ. τοῦ ἔκχέω ἔκχύνω. — **ἐπιρρώνυμαι** ἐνοχρόνυμαι. — **εικάζω** θεωρῶ, ὑποθέτω. — **πότον γενέσθαι πᾶσιν** ὅτι ἔπιαν ὄλοι. — **ἔς καρτερίαν τε καὶ ἄμα στρατηγίαν** καὶ διὰ τὴν ἐγκράτειαν καὶ συγχρόνως διὰ τὴν στρατηγικὴν σύνεσιν. — **Ἀλεξάνδρου**, ἡ γενικὴ συναπτέα εἰς τό : **τοῦτο τὸ ἔργον.**

4-5. Ξυνηνέχθη (πρβλ.. καὶ κεφ. 25, § 4.). — **γάρ**, διασφητικός. — **τελευτῶντες**, ἐπιρ. — **οὐ γάρ εἰναι** (ἐκ τοῦ ἔφασκον)... **ὅτῳ τεκμηριώσονται** διότι δὲν ὑπῆρχε τίποτε, μὲ τὸν δόποντον νὰ ἀναγνωρίσουν (τεκμηριοῦμαι καὶ **τεκμαίρομαι** κρίνω ἐκ τινῶν σημείων, συμπεραίνω). — **νενημένη** ἐπισεσωρευμένη (τοῦ ῥ. νέομαι συσσωρεύομαι). — **οὖν** βεβαίως. — **ἀνίσταμαι** ὑψώνομαι. — **γήλοφος** βέβαιος σταθερὸς ἀμμύλοφος. — **οὐδέ...** μεμελετῆσθαι σφισι τὰς πορείας οὔτε εἴχον μελετηθῆ ὑπ’ αὐτῶν αἱ πορεῖαι, οὔτε εἴχον ἔξασκηθῆ αὐτοὶ (δῆλ. οἱ ὁδηγοὶ) νὰ κανονίζουν τὰς πορείας (τὸ ἀπαρ. μεμελετῆσθαι ἐκ τοῦ ἔφασκον). — **πρὸς τὰ ἀστρα** ἡ πρὸς τὸν ἥλιον ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰ ἀστρα ἡ ἀπὸ τὸν ἥλιον. — **καθάπερ τοῖς ναύταις** (ἐνν. μεμελέτηται) ὅπως μελετῶνται ὑπὸ τῶν ναυτῶν, ὅπως οἱ ναῦται εἶναι ἔξησκημένοι νὰ κανονίζουν τὴν πορείαν. — **πρὸς τῶν ἄρκτων κτλ.,** ἡ σειρά : **τοῖς μὲν Φοίνιξι** (ναύταις) **πρὸς τὴν δλίγην τῶν ἄρκτων**, **τοῖς δ’ ὄλλοις ἀνθρώποις** πρὸς τὴν μείζονα οἱ μὲν Φοίνικες ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὴν μικρὰν ἐκ τῶν ἄρκτων (ἀπὸ τὴν μικρὰν ἄρκτον), οἱ δὲ ὄλλοι ἀνθρώποι ἀπὸ τὴν μεγάλην. — **Ξυνέντα**, τοῦ **Ξυνίημι** ἐννοῶ. — **ἄμα οἱ μεθ’ ἑαυτοῦ.** — **ἀφιππῶμαι** ἀπέρχομαι ἔφιππος. — **διαμησάμενον τοῦ διαμάομαι - ὄμαι** ἀνασκαλεύω. — **ο**

κάχληξ τὰ χαλίκια. — καὶ οὕτω μετελθεῖν (ἐξακολουθεῖ ή ἐξάρτησις ἐκ τοῦ ἔφασκον) καὶ ὅτι τοιουτοτρόπως ἡκολούθησεν ἐκεῖ. — ή ήιών (γεν. τῆς ήιόνος) ή ἀκτή, ή παραλία (ἀττ. ήών). — ἔνθεν μετὰ ταῦτα. — ἐπὶ τῆς μεσογαίας εἰς τὰ μεσόγεια, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. — ποιοῦμαι τὸν στόλον πορεύομαι.

(Ποῖαι αἱ ἄξιαι ἐξάρσεως πράξεις τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ τὴν διὰ τῆς Γεδωσίας ἐργάμον διάβασιν;)

(Κεφ. 29)

4. ή παρανομια ή ἀσέβεια (τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ἀμέσως κατωτέρω). — **Κύρος**, διὺς τοῦ Καυμβύσου καὶ τῆς Μανδάνης, ὁ ἐπικαλούμενος μέγας (ή πρεσβύτερος) ὅτι δὲ ἴδρυτής τοῦ περσικοῦ κράτους (550 - 529 π.Χ.), τοῦ ὅποιου τὴν βιογραφίαν συνέγραψεν δὲ Ξενοφῶν εἰς τὸ ἔργον του «Κύρου Παιδεία». — ὅτι, αἰτιολ. — **διορύττω** διασκάπτω (ξεσκάβω), καταστρέφω. — **συλάω - συλῶ** διαρπάζω. — **καταλαμβάνω** εὑρίσκω. — **Αριστόβουλος**, βλ. προοίμιον § 1 - 3. — **εἶναι γάρ** (ἐκ τοῦ λέγει) λέγει δηλ. οὗτος ὅτι ὅτο. — **ἐν Πασαργάδαις** αἱ Πασαργάδαι οἵσαν ἀρχαιοτάτη πρωτεύουσα τοῦ περσικοῦ κράτους ΒΔ. τῆς Περσεπόλεως (βλ. γεωγρ. χάρτην). — **ἐν τῷ παραδείσῳ** τῷ βασιλικῷ ἐντὸς τοῦ βασικοῦ αἵπου. — καὶ **ῦδατι** εἶναι κατάρρυτον καὶ ὅτι τοῦτο ἐποτίζετο πλουσίως. — **πόα βαθεῖα** ὑψηλὴ γλόη.

5 - 6. αὐτὸν δὲ τὸν τάφον τὰ κάτω αὐτὸς δὲ ὁ τάφος εἰς τὰ κάτω μέρη αὐτοῦ. — **λίθου τετραπέδου** (γεν. τῆς ὥλης) = ἐκ τετραπλεύρου λίθου. — **φέρουσαν εἷσω** διὰ τῆς ὁποίας εἰσέρχεται κανεὶς μέσα. — **πύελος λάρναξ**. — **ἶνα** ὅπου. — **ἐπίβλημα** ὕφασμα. — **τῶν Βαβυλωνίων**, οὗτοι ἐφημίζοντο διὰ τὴν κατασκευὴν πολυχρώμων καὶ τεγγικώτατα ἐπεξειργασμένων ὑφασμάτων, τὰ ὁποῖα ἐλέγοντο **Βαβυλώνια** ἐπιβλήματα. — **ὁ καυνάκης**, πληθ. οἱ καυνάκαι τὰ γουναρικά. — **κάνδυς** μανδύας. — **ἡ ἀναξυρίς** περισκελίς. — **ὔσκινθινοβαφής** = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα μακρίνθου (βαθὺ ἐρυθρόν). — **πορφύρας** ἀνοικτοῦ ἐρυθροῦ χρώματος (ἐκ τοῦ κογχυλίου, τὸ ὁποῖον ἐπίσης ἐκαλεῖτο πορφύρα, μὲ τὸ ὁποῖον ἐβάφοντο τὰ ἡγεμονικὰ ἐνδύματα). — **ἄλλης** καὶ **ἄλλης χρόας** ποικίλων χρωμάτων. — **οἱ στρεπτοὶ** τὰ περιδέ-

ραια. — ἀκινάκης περσικὸν ξίφος (βραχὺ καὶ εὐθὺ). — τὰ ἐνώτια τὰ σκουλαρίκια.

7 - 8. τοῖς Μάγοις, δοτ. χαριστική· οἱ Μάγοι ἡσαν Ἱερεῖς τῶν Περσῶν καὶ Μῆδων, περίφημοι διὰ τὴν σοφίαν των καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν ἀστρολογικήν των ἵκανότηταν. — δὴ ὡς γνωστόν. — **Καμβύσου**, τοῦ· οὗ τοῦ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου· οὗτος δηλ. ἦτο ἔγγονος τοῦ παλαιοτέρου Καμβύσου, ἐβασίλευσε δὲ ἀπὸ τοῦ 529 - 522 π.Χ.— ἐκδέχομαι παραλαμβάνω διαδοχικῶς. — φυλακὴ φρούρησις. — ἀλεύρων τε καὶ οἴνου τεταγμένα (μέρη) καὶ ὥρισμέναι ποσότητες ἀλεύρου καὶ οἴνου. — τοῦ μνήματος, γεν. τῆς αἰτίας.

9. ἐπιμελές ήν αὐτῷ, εἶχε τὴν φροντίδα, εἶχε πάντοτε ὑπὸ δύψεως. — διόπτες ἔλοι ὅτε ἤθελε καταλάβει. — παρέρχομαι προσέρχομαι. ἐπισκέπτομαι. — ἐκπεφορημένος, τοῦ ἐφοροῦμαι ἐκβάλλομαι. — οἱ δὲ τινὲς δέ. — λαβθῶμαι κακοποιῶ. — τὸ πῶμα τὸ κάλυμμα. — εὔογκος κομψός, μικρὸς εἰς ὅγκον. — καὶ ταύτῃ καὶ ὡς ἐκ τούτου. — εὔφορος εὐμετακόμιστος. — τὰ μέν... τὰ δὲ ἄλλα μὲν μέρη αὐτῆς... ἄλλα δέ... — παρακόπτω ἀποκόπτω. — ξυνθλῶ συντρίβω, σπάζω. — οὐ προύχωρει δὲν ἐπειψυγχχνε.

10 - 11. κομῆσαι ἔξ οὐ παρχῆς νὰ τακτοκποιήσῃ ἐκ νέου. — κατορθῶ διορθώνω. — ἐντείνω περιβάλλω. — κατὰ ἀριθμόν τε καὶ τοῖς πάλαι ὅμοια ἴσαριθμικα καὶ ὅμοια πρὸς τὰ παλαιά. — ἀποτίθημι τοποθετῶ πάλιν. — τὴν θυρίδα δὲ ἀφανίσαι ὅτι δὲ τὴν θυρίδα ἔξηφάνισε (ἐκλεισε). — ἐμπλάσαντα, ἀόρ. μτχ. τοῦ ἐμπλάσσω ἐπιχρίω. — σημεῖον σῆμα, σφραγίς. — στρεβλόω - ὡς βασανίζω. — ὡς κατειπεῖν διὰ νὰ κατονομάσουν. — στρεβλούμενοι, μτχ. ἐναντιωμ. — οὐδὲ ἄλλη πῃ οὐδὲ κατ' ἄλλον τρόπον. — ἐπὶ τῷδε ἔνεκα τούτου.

(Λιατὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἤθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν τάφον τοῦ Κύρου; Λιατὶ ἐλυπήθη ἐπὶ τῇ θέᾳ του; Ποῖαι αἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἔξεργοσεώς του; Πῶς χαρακτηρίζεται ἐκ τούτου;)

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

Κεφάλαιον 28.

1 - 3. τῇ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι, ἡ 114η Ὀλυμπιάς συμπίπτει πρὸς τὸ ἔτος 323 π.Χ. Ἡ Ὀλυμπιάς, ἦτοι τὸ τετρακοτέσσερας χρονικὸν διάστημα τὸ μεσολαβοῦν μεταξὺ δύο διαδοχικῶν τελέσεων ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, ἐλαμβάνετο μέχρι τοῦ Ε' μ.Χ. αἰώνος ὡς βάσις χρονολογήσεως : ὑπελογίζετο δὲ ἡ ἔναρξις αὐτῶν ἀπὸ τοῦ 777 π.Χ., ἀφ' ὅτου δηλ. ἤρχισε τηρούμενος τακτικῶς ὁ κατάλογος τῶν ὀλυμπιονικῶν.— ἐφ' Ἡγησίου ἀρχοντος Ἀθήνησιν, ἄλλη χρονολογικὴ βάσις ἐγρησμοποιεῖτο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ ὄντος τοῦ πρώτου τῶν ἐννέα ἀρχόντων, ὃ ὅποιος διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο ἐπώνυμος· ἐδῶ διὰ τὴν χρονολόγησιν τοῦ ἐπισημοτάτου γεγονότος τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὃ συγγραφεὺς χρησμοποιεῖ καὶ τοὺς δύο τρόπους. — καὶ τοῦ τρίτου μῆνας ἐπέλαβεν ὀκτὼ καὶ τοῦ τριακοστοῦ τρίτου ἔτους ἐπέζησεν ὀκτὼ μῆνας. — δεύτερος τὴν γνώμην ὄρμητικάτος εἰς τὰς ἀποφάσεις. — τῶν δὲ τῆς γνώμης (ἥδονῶν) τῶν δὲ πνευματικῶν ἀπολαύσεων.— ἔνιδεῖν τὸ δέσον εἰς τὸ νὰ προσδηῇ τὸ ἀναγκαῖον ἀποτέλεσμα.— ἔτι ἐν τῷ ἀφανεῖ ὃν ἐν ὅσῳ ἦτο ἀκέμη ἀβέβαιον.— τὸ εἰκὸς ἔνιδεῖν, εἰς τὸ νὰ συμπεράνῃ τὸ πιθανόν.— δαήμων εἰδήμων, ἔμπειρος (ἐκ τῆς φύζης τοῦ δάώ = μηνούνω, ἐξ οὗ καὶ τὸ δι-δά-σκ-ω). — τὸν θυμὸν ἐπαίρω ἔξεγειρω τὸ θάρρος.— τὸ ἀδεές ἡ ἀφοβία.— ὅσα ἐν τῷ ἐμφανεῖ πρᾶξαι (ἐνν. ἦν) ὅσα ἔπρεπε νὰ πράξῃ φανερῶς.— ὅσα φθάσας ὑφαρπάσαι (ἐνν. ἦν) τῶν πολεμίων ὅσα ἔπρεπε πρῶτος ν' ἀποσπάσῃ κρυφίως ἀπὸ τοὺς ἔχθρούς.— πρὶν καὶ δεῖσαί τινα προτοῦ ἀκέμη ὑποπτεύσῃ τις (ὁ ἀρ. ἔδεισα, μελλ. δείσω, πρ. δέδοικα ἡ δέδια μὲ σημ. ἔνεστ. = φοβοῦμαι, τοῦ ἀρχ. φ. δείδω). — τὰ ἔντελεσθέντα αἱ συνθῆκαι.— τὰ ὄμολογηθέντα αἱ ὑποσχέσεις.— πρὸς τῶν = ὑπὸ τῶν. — μὴ ἀλῶναι εἰς τὸ νὰ μὴ κυριευθῇ νὰ μὴ ἔξαπατηθῇ (τοῦ ἀλισκομαι).

[*Ἄραλύσατε μίαν πρὸς μίαν τὰς ἀποδιδομένας εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ἀρετάς· ἐπιβεβαιώσατε αὐτὰς διὰ γρωστῶν πράξεών του].*

Κεφάλαιον 29.

1 - 2. ἐπλημμελήθη τι διεπράχθη ἀμάρτημά τι εἰ δέ τι ἐπλημμελήθη Ἀλεξάνδρω ἐὰν ὁ Ἀλέξανδρος διέπραξε κανέν σύμπτημα. — δι' ὅξυτητα ἔνεκα τοῦ ὄρμητικοῦ χαρακτῆρός του. — ἐς τὸ ὑπερογκότερον ὑπερβολικώτερον. — προάγομαι παρυσθόμαι. — βαρβαρίζω μιμοῦμαι τὰ βαρβαρικά ἔθιμα. — τίθεμαι (= ἡγοῦμαι) θεωρῶ. — μὴ ἀνεπιεικῶς δικαιώς. — τὸ διηνεκὲς τῆς εὐτυχίας τὴν διάρκειαν τῆς εὐτυχίας του. — καὶ τοὺς... ξυνόντας (τοῦ ξύνειμι) καὶ ἐκείνους οἱ ὄποιοι συναναστρέφονται. — οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίστῳ καὶ ὅχι διὰ τὸ καλὸν αὐτῶν. — ἀλλὰ μεταγνῶναι γε κτλ. ἢ σειρά : ἀλλ' οἶδα Ἀλεξάνδρω μόνω τῶν πάλαι βασιλέων ὑπάρχαν ὑπὸ γενναιότητος μεταγνῶναι ἐπὶ τούτοις, ἀ ἐπλημμέλησεν ἀλλὰ γγωρίζω ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος μόνος ἐκ τῶν παλαιῶν βασιλέων εἶχε τὴν γενναιότητα νὰ μετανοήσῃ διὰ τὰ σφάλματα, τὰ ὄποια διέπραξεν. — εἰ καὶ τι ἔγνωσαν πλημμελήσαντες ἂν καὶ ἀγνωρίζουν ὅτι ἔκαμαν κάποιον σφάλμα. — προηγορῶ συνηγορῶ, δικαιολογῶ οἱ δὲ τῷ προηγορεῖν αὐτοῦ (τοῦ πλημμελήματος) οὗτοι δὲ (οἱ πολλοὶ) μὲ τὸ νὰ δικαιολογοῦν τὸ σφάλμα των τοῦτο (μὲ τὸ οἱ δὲ ἐπαναλαμβάνεται τὸ οἱ δὲ πολλοί, διὰ τοῦτο κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ἃς παραλειψθῇ). — κακῶς γιγνώσκω πλανῶμαι, ἀπατῶμαι. — ώσ... οὖ... τὰ παθήματα φαινόμενα (αἰτιολ. ἀπόλ.) διότι τὰ παθήματα δὲν φαίνονται. — τοῖς παθοῦσί τι ἄχαρι εἰς ἐκείνους, οἱ ὄποιοι ἔπαθον κάτι κακόν. — εἰ ξυγχωροίη ἐὰν παραδέχεται. — αὐτῷ τέ τινι... (ώς) ὑπολειπομένην (αἰτιατ. ἀπόλ.) καὶ διότι εἰς αὐτὸν (τὸν δράσαντα) οἵοσδήποτε καὶ ἀν εἶναι οὗτος (= τινὶ) ἀπομένει.

3 - 4. ἐς θεὸν τὴν γένεσιν αὐτοῦ ἀνέφερεν ἀπέδιδε τὴν καταγωγήν του εἰς θεόν· ἐννοεῖ τὸν θεόν των Αἰγυπτίων "Αμμωνα (τὸν Δία), διότι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπισκεφθεὶς τὸν ναὸν τοῦτον εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀνεκηρύχθη υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀμμωνος. — σόφισμα ἐπινόησις. — τοῦ σεμνοῦ ἔνεκα διὰ νὰ προκαλῇ περισσότερον σεβασμόν. — Μίνως, Αἰακός, Ραδάμανθυς, οἱ τρεῖς κριταὶ τοῦ Ἀδου, θεωρούμενοι ως υἱοὶ τοῦ Διός· ἐκ τούτων δέ Μίνως εἶναι ὁ περίφημος διὰ τὴν δικαιοσύνην του μυθικὸς βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἀκμάσας περὶ τὸ 1300 π.Χ. ὁ Αἰακός υἱὸς τοῦ Διός καὶ τῆς Αἰγίνης ἐθεωρεῖτο ὁ εὔσεβέστε-

ρος ἀνθρωπος τῆς ἐποχῆς του, σώσας διὰ τῆς προσευχῆς του τὴν Ἐλλάδα ἀπὸ τὰς ἀνομβρίας καὶ ἀφορίας κτλ., ὁ δὲ **Ραδάμανθυς**, ἀδελφὸς του Μίνωας, ὁ ὄποιος φυγὼν ἐκ Κρήτης ἐβασίλευσεν εἰς τὰς νήσους του Αἰγαίου μετὰ πραότητος καὶ δικαιοσύνης. — **οὐδεμιᾶ αὐτῶν** **ὕβρει προστίθεται** δὲν θεωρεῖται ὡς ἀλαζονεία ἐκ μέρους των. — ὁ **Θησεύς**, ἔθεωρεῖτο ὅτι ητο υἱὸς του Ποσειδῶνος καὶ τῆς Αἴθρας (θυγατρὸς του βασιλέως τῆς Τροικῆνος Πιτθέως). — ὁ **Ιων** ἐκ του ὄποιου προηλθον οἱ **Ιωνες**, ητο κατὰ τὸν μῆθον υἱὸς του **Απόλλωνος** καὶ τῆς **Κρεούσης** (θυγατρὸς του **Ἐρεχθέως**). — **ώς, αἰτιολ.** — **σκευὴ** ἐνδυμασία. — **ώς ἀποστροφὴν τινα αὐτῷ** ἵνα αὐτὸς ἔχῃ κάποιαν προφύλαξιν. — **δεξύτης ὄρμητικότης**, παραφορά. — **ὕβρις ἀλαζονεία**. — **ἐφ' ὅτῳ** δὴ διὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς. — **τοὺς μηλοφόρους**, βλ. **Βιβλ. Γ'**, κεφ. 11, § 5. — **διμότιμοι**, ἐλέγοντο οἱ εὐγενεῖς Πέρσαι, τοὺς ὄποιους ὁ **Ἀλέξανδρος** κατέταξεν εἰς τὸ μακεδονικὸν ἄγημα τῶν ἑταίρων ἱππέων. — **ἔς τοὺς ἑταίρους**, **ἔδω** = πρὸς τοὺς φίλους.

Κεφάλαιον 30.

1. μὴ μόνον κτλ., ἡ σειρά: μὴ κακίζετω προφερόμενος μόνον ὅσα ἀξιά ἔστι κακίζεσθαι ἃς μὴ τὸν κατηγορῆ ἀναφέρων μόνον ὅσα εἶναι ἀξια κατηγορίας. — **ἔς ἐν χωρίον** **ξυναγαγών** συγκεφαλαιώσας εἰς ἐν. — **ἐκλογίζομαι ἀναλογίζομαι, σκέπτομαι.** — **ὅστις... ὄντινα... ἔς ὅσον** (πλαχ. ἐρωτήσεις ἐκ του **ἐκλογιζέσθω**) = **ποῖος... ποῖον... πόσον.** — **ὅστις τ' ὧν αὐτός... κακίζει** πόσου ἀσήμαντος εἶναι αὐτός, ὁ ὄποιος κατηγορεῖ. — **ὅποια τύχη κεχρημένος** εἰς ποίαν ταπεινὴν θέσιν εύρισκεται. — **ὄντινα γενόμενον ἐκεῖνον** ἐνῷ ἀντιθέτως πόσον σπουδαῖος ὑπῆρξεν ἐκεῖνος. — **ἀναμφιλογώτατα** χωρὶς κακμίαν διαμφισθήτησιν. — **ἐπὶ πᾶν ἔξικόμενον** (τὸν **Ἀλέξανδρον**) **τῷ αὐτοῦ δινόματι** καὶ ὅτι (ὁ **Ἀλέξανδρος**) ἔφθασε παντοῦ μὲ τὸ ὄνομά του (ἐγέμισεν ὅλον τὸν κόσμον μὲ τὸ ὄνομά του). — **σμικρότερός** τε ἀν αὐτὸς ἐῷ αὐτὸς (ὁ κακίζων) εἶναι ποιὸν ταπεινός. — **ἐπὶ σμικροῖς πονοῦμαι** ἀσχολοῦμαι μὲ ταπεινὰ πράγματα. — **ἐν κόσμῳ** τίθεμαι ταχτοποιῶ.

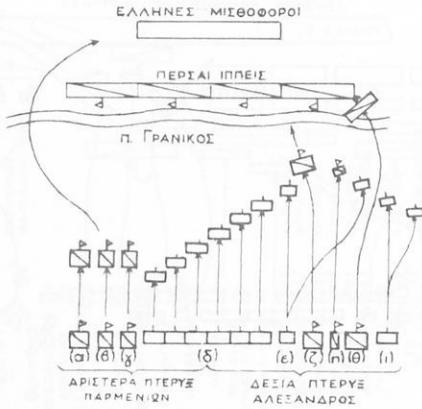
2 - 3. ὡς διότι. — **πεφοιτήκει** (= **ἐπεφοιτήκει**) δὲν εἶχε φθάσει. — **ἔξω τοῦ θείου φῦναι** ὅτι ἐγεννήθη ἄνευ θείας βουλήσεως. — **ἐπισημαίνω** φανερώνω. — **φάσματα** ἄλλα ἄλλοις γενόμενα διά-

φοροι διπτασίαι φανεῖσαι εἰς διαφόρους. — ἐξ τοῦτο μέχρι σήμερον. — ἐξ ἀνθρώπων ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. — οὐκ ἀνθρωπίνη οὕσα ὑπεράνθρωποις. — διὰ τοσούτου μετὰ τοσοῦτον χρόνον. — χρησμοὶ χρησθέντες χρησμοὶ διθέντες (ἐπὶ θεῶν καὶ μαντείων τὸ ἡ. χρῶ = δίδω χρησμόν, παθ. χρῶμαι = χρησμῳδοῦμαι, λέγομαι ὑπὸ τοῦ μαντείου). — ἀληθείας τε ἔνεκα τῆς ἐμῆς ἔνεκα τῆς διγένης μου πρὸς τὴν ἀληθείαν. — καὶ ἅμα ὠφελείας τῆς ἐξ τοὺς ἀνθρώπους καὶ συγχρόνως πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων. — ἐφ' ὅτῳ ἔνεκα τούτου δέ. — δρμῶμαι παρακινοῦμαι. — ἄνευ θεοῦ χωρὶς θείαν παρακίνησιν

(Διατί κατὰ τὸν συγγραφέα δὲν πρέπει νὰ κρίνωμεν τὸν Ἀλέξανδρον ἐκ μεμονωμένων πράξεων, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ ὅλου ἔργου του; Ήσσος κρίνει τοῦτο ὁ Ἀρριανός; Πῶς φαίνεται ἡ ἀμεροληψία τοῦ συγγραφέως; Ποῦ ἀποδίδει οὗτος τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν τῷ κόσμῳ; Ποῖα ἀποτελέσματα ἔφερε τὸ ἔργον τοῦ Ἀλεξάνδρου διὰ τὸν πολιτισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος:)

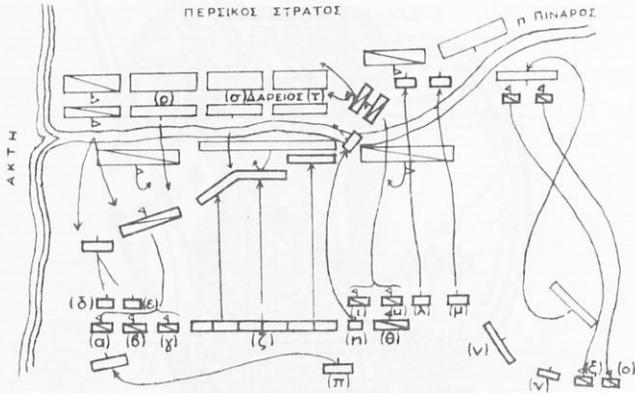

Εἰκὼν 1. Τύπος ὁπλίτου τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Εἰκὼν 2. Διάγραμμα δεικνύον τὰς θέσεις τῶν στρατιῶν κατὰ τὴν μάχην τοῦ Γρανικοῦ (Μάϊος - Ιούνιος 334 π.Χ.)

- α. Θεσσαλοὶ ἵππεῖς.
- β. Σύμμαχοι ἵππεῖς.
- γ. Θρᾷκες ἵππεῖς.
- δ. Φάλαγγες Κρατέρου, Μελεάγρου καὶ Φιλίππου.
- ε. Ὑπασπισταὶ.
- ζ. Ἐταῖροι ἵππεῖς.
- η. Ἰλη τοῦ Σωκράτους.
- θ. Σαρισοφόροι καὶ Παλονες ἵππεῖς.
- ι. Τοξόται καὶ Ἀγριῶνες ἀκοντισταὶ.

Εἰκὼν 3. Σχεδιάγραμμα τῆς μάχης τῆς Ἰσσοῦ (333 π.Χ.).

α.	Θεσσαλοὶ ἵππεῖς.	λ.	Ἀντίοχος.
β.	Πελοποννήσιοι ἵππεῖς.	μ.	"Ατταλος.
γ.	Σύμμαχοι ἵππεῖς.	ν.	Ἀγριαῖνες καὶ "Ἐλληνες μισθοφόροι
δ.	Κρῆτες τοξόται.	ξ.	Περιόδας.
ε.	Θράκες τοξόται.	ο.	Παντόρδανος.
ζ.	Φάλαγξ.	π.	"Ἐλληνες μισθοφόροι ἐν ἐφεδρείᾳ.
η.	Τπασπισταί.	ρ.	Κάρδακες.
θ.	Ἐταῖροι ἵππεῖς.	σ.	Ἐλληνες.
ι.	Πρωτόμαχος.	τ.	Κάρδακες.
κ.	Ἄριστων.		

ΚΕΝΤΡΟΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Ο ΔΑΡΕΙΟΣ

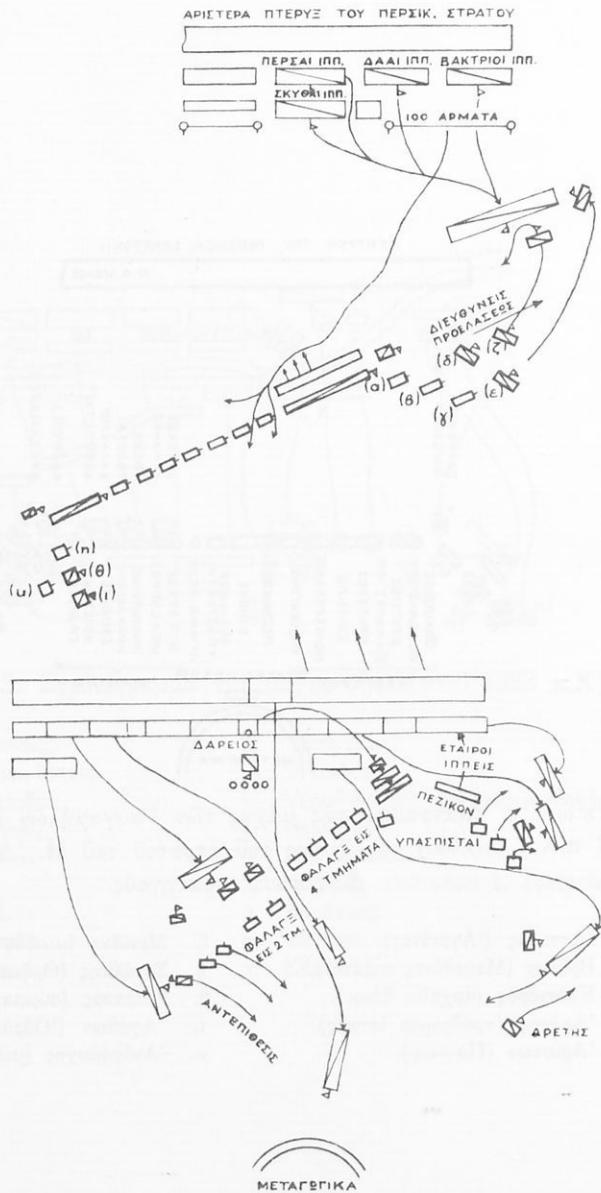
Εἰκὼν 4. Διάγραμμα τῆς μάχης τῶν Γαυγαμήλων (1 Ὀκτωβρίου 331 π.Χ.) δεικνύοντας θέσεις τοῦ στρατοῦ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ὑπὸ διαφόρους στρατηγούς.

- α. Ἀτταλος ('Αγριανες).
- β. Βρίσων (Μακεδόνες τοξόται).
- γ. Κλέανδρος (ἀρχαῖοι ένοι).
- δ. Ἀρέτης (πρόδρομοι ιππεῖς).
- ε. Ἀρίστων (Παιώνες).
- ζ. Μενίδας (μισθιοφόροι ιππεῖς).
- η. Σιτάλκης (Θρᾷκες πεζοί).
- θ. Κοίρανος (σύμμαχοι ιππεῖς).
- ι. Ἀγάθων ('Οδρύσαι ιππεῖς).
- κ. Ἀνδρόμαχος (μισθιοφόροι ιππεῖς).

Είχ ων 5. Διάγραμμα της μάχης των Γαυγαλάτων δεκάνου την πρώτη επίθεση του Μ. Αλεξανδρου κατά του ξέρου ἀριστερού του περισκού στρατεύματος (πρώτη φάση της μάχης).

Σημείωσις : Επεξηγήσεις των γραμμάτων βλ. εἰς εικόνα 4.

Είχ ων 6. Διάγραμμα της μάχης των Γαυγαλάτων δεκάνου την τακτική των διευδύνεων του στρατού του Μ. Αλεξανδρου (δευτέρα φάση της μάχης).

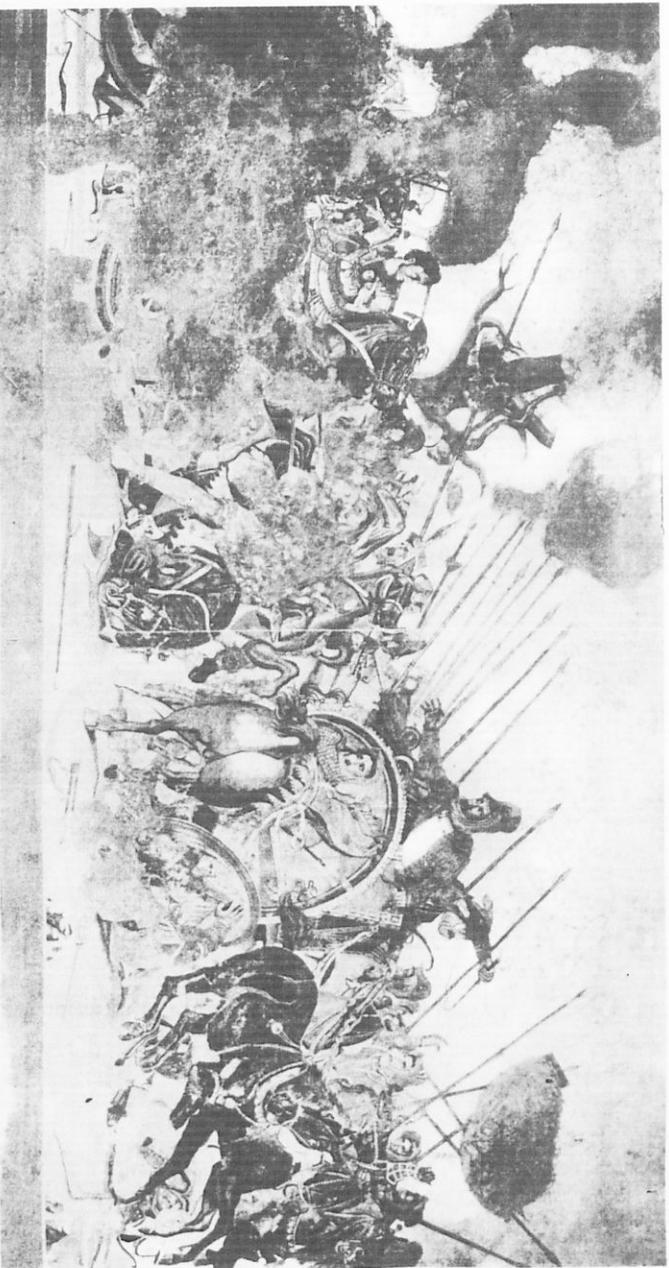

Αργυροῦν τετράδραχμον τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Χρυσοῦς στατήρ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Εἰς ἡν 7. Νομίσματα Μ. Ἀλεξάνδρου.

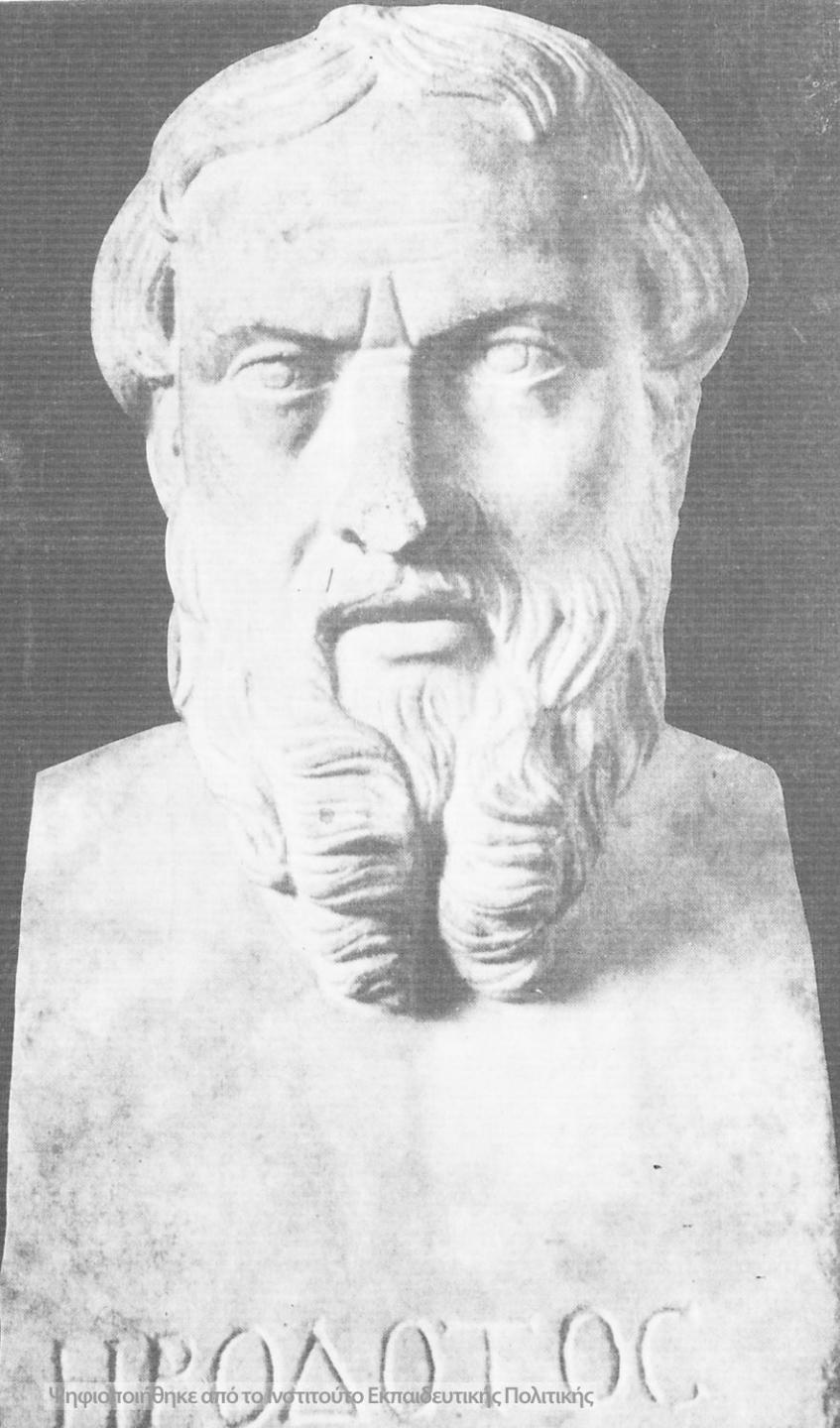

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εἰς ὁν 8. Ἡ μάχη τῆς Ἰσσοῦ. (Ψηφιδωτὸν τῆς Πομπηίας)
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ ΔΑΡΕΙΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΟΙ
Εἰς τὴν εἰκόνα φιλίστρου ἔφευγος ὁ Ἀλέξανδρος, καθ' ἣν σπαραγῆν δραμῇ κατὰ τοὺς Δα-
ρείου, ὁ δρόσιος μὲ τοιχῷ κατεβονομάσας Ὁρτεῖ ἀπεγκυσμένως βούθησεν ἀπὸ τοὺς περὶ αὐτὸν.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΗΠΟΔΑΣΙΟΣ

Ψηφιο του Ηθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ
ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1965

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος τοῦ Ἡροδότου.

‘Ο ‘Ἡρόδοτος, υἱὸς τοῦ Λύξου καὶ τῆς Δρυοῦς, ἐγεννήθη περὶ τὸ 484 π.Χ. ἐν τῇ Ἀλικαρνασσῷ τῆς Καρίας, ἡ ὁποία ἦτο δωρικὴ ἀποικία. Κατήγετο ἔξι ἑπταφανοῦς καὶ εὐπόρου οἰκογενείσ.

‘Ο ‘Ἡρόδοτος ἔτυχε λαμπρᾶς ἐκπαιδεύσεως. Ἐχων ὡς διδάσκαλον τὸν θείον του ποιητὴν Πανύασιν, ἐδιδάχθη τὸν ‘Ομηρον καὶ ἐμελέτησε τὰ ἔργα τῶν πρώτων Ἑλλήνων ἱστοριογράφων, τῶν καλουμένων λογογράφων, οἱ ὅπειοι συνέγραφον γεωγραφικὰς περιηγήσεις ἢ ἱστορίας πόλεων ἢ γενῶν κατὰ τοὺς μύθους καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐν τῇ Ἀλικαρνασσῷ τύραννος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο δὲ Λύγδαμις, ἔγγονος τῆς βασιλίσσης Ἀρτεμισίας, ἡ ὁποία συνεπολέμησε μετὰ τοῦ Ξέρξου ἐν Σαλαμῖνι. Κατὰ τοῦ τυράννου τούτου ἐγένετο στάσις, τῆς ὁποίας μετέσχε καὶ ὁ ‘Ἡρόδοτος’ ἀλλ’ ἡ στάσις ἀπέτυχε καὶ ὁ ‘Ἡρόδοτος’ ἡναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν τότε ἀκμάζουσαν νῆσον Σάμον. Βραδύτερον, πιθανῶς τὸ 454, ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἀλικαρνασσὸν κατώρθωσε μὲν νὰ ἐκδιώξῃ τὸν τύραννον Λύγδαμιν, ἀλλ’ ἐπειδὴ ἔξερράγησαν νέαι στάσεις, ἐγκατέλιπε διὰ παντὸς τὴν πατρίδα του.

Ποῦ μετὰ τὴν ἀποδημίαν του ἀπῆλθεν ὁ ‘Ἡρόδοτος δὲν γνωρίζομεν’ εύρισκομεν ὅμως αὐτὸν τὸ 445 ἐν Ἀθήναις, ὅπου ἀνέγνωσε μέρος τῆς ἱστορίας του, διὰ τοῦ ὁποίου τοσοῦτον συνεκίνησε καὶ ἔτερψε τοὺς Ἀθηναίους, ὡστε ἔδωκαν εἰς αὐτὸν λαμπρὰν δωρεάν, 10 τάλαντα. Ἐν Ἀθήναις συνεδέθη διὰ φιλίας μετὰ τοῦ Περικλέους καὶ ὅλων σπουδαίων ἀνδρῶν.

“Οτε δὲ τὸ 444 οἱ Ἀθηναῖοι ἀπώκισαν ἐν τῇ Κάτω Ἰταλίᾳ τὴν πόλιν Θουρίους, μετέβη καὶ ὁ ‘Ἡρόδοτος εἰς αὐτὴν καὶ ἐγκατεστάθη ἐκεῖ καὶ ἐγένετο ἡ πόλις αὕτη δευτέρα πατρίς του· διὰ τοῦτο καὶ Θούριος ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκαλεῖτο.

‘Ο ‘Ἡρόδοτος ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἱστοριῶν τῶν λογογράφων

ήσθάνθη τοσοῦτον ἐνθουσιασμόν, ὥστε ἀπεφάσισε καὶ αὐτὸς νὰ συγγράψῃ τὴν ἱστορίαν τῶν πολέμων, τοὺς δόποίους διεξήγαγον οἱ Ἐλληνες κατὰ τῶν Περσῶν. Θέλων δὲ νὰ γνωρίσῃ ἐξ ἴδιας αὐτοψίας τὰ πράγματα ἐπεχείρησε μακρὰς περιηγήσεις εἰς διαφόρους μεμακρυσμένας χώρας. Ἡ συγκοινωνία τότε ἦτο ἀτελεστάτη καὶ λίαν ἐπικινδυνός· ἐν τούτοις μὲ μεγάλους κόπους καὶ κινδύνους ἐπεσκέφθη τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον μέχρι τῆς Ἐλεφαντίνης πόλεως· τὴν Λιβύην, τὴν Φοινίκην, τὴν Βαβυλωνίαν, τὴν Περσίαν καὶ τὰς Ἑλληνικὰς ἀποικίας τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου· τὴν γειτονικὴν μὲ αὐτὰς Σκυθίαν καὶ τὴν Κολχίδα. Περιῆλθε πρὸς τούτοις ἀνὰ τὴν Ἐλλάδα καὶ διέτριψεν εἰς πολλὰς αὐτῆς πόλεις καθὼς καὶ τῆς κάτω Ιταλίας καὶ Σικελίας.

Ποῦ καὶ πότε ἀπέθανεν ὁ Ἡρόδοτος εἶναι ἄγνωστον· κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπέθανε τὸ 424 ἐν Θουρίοις.

2. Τὸ ἱστορικὸν ἔργον τοῦ Ἡροδότου.

Τὸ ἱστορικὸν ἔργον τοῦ Ἡροδότου, τὸ ὅποιον ἐπόρισεν εἰς αὐτὸν τὸν τιμητικὸν τίτλον τοῦ πατρὸς τῆς ἱστορίας, διηρέθη ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων εἰς ἐννέα βιβλία, ἕκαστον τῶν δόποίων ὡνομάσθη μὲ τὸ ὄνομα μιᾶς τῶν ἐννέα Μουσῶν. Ἐν αὐτῷ περιέχεται πλοῦτος γνώσεων ἱστορικῶν, γεωγραφικῶν, φυσικῶν, ἀρχαιολογικῶν κλπ., ἀλλ’ ἡ κυρία ιδέα, περὶ τὴν ὅποιαν πλέκονται πᾶσαι αἱ ἄλλαι γνώσεις, εἶναι οἱ πόλεμοι τῶν Ἐλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων.

Τοῦ ἔργου του προτάσσει ὁ Ἡρόδοτος βραχεῖαν εἰς αγωγὴν (κεφ. 1 - 5), ἐν τῇ δόποιᾳ δηλοῖ τὸν σκοπὸν τῆς ὑπὸ αὐτοῦ συγγραφῆς τοῦ ἱστορικοῦ του ἔργου καθὼς καὶ τὰ αἴτια τῆς μεταξὺ Ἐλλήνων καὶ βαρβάρων ἔχθρας· ταῦτα ἀν καὶ ἀνάγει μέχρι τῶν μυθικῶν χρόνων, ἐν τούτοις ἀναφέρει, ὅτι πρώτη καὶ κυρία ἱστορικὴ ἀφορμὴ τῆς ἔχθρας ὑπῆρξεν ἡ ὑποταγὴ τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ Ἐλληνικῶν πόλεων ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Λυδίας Κροίσου. Ἐκ τούτου λαβών ἀφορμὴν διηγεῖται ἐν τῷ πρῶτῳ βιβλίῳ περὶ τῶν βασιλέων τῆς Λυδίας καὶ ἴδιας περὶ τοῦ Κροίσου, τὸν ὅποιον ὑπέταξεν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν Κῦρος. Κατόπιν ἱστορεῖ, πῶς τὸ περσικὸν κράτος προῆλθεν ἐκ τοῦ μηδικοῦ καὶ πῶς

δό Κύρος βαθμηδὸν τηὕξησεν αὐτὸν μὲ τὴν ὑποδούλωσιν τῶν λαῶν τῆς Μ. Ἀσίας, ἔπειτα δὲ καὶ τοῦ μεγάλου καὶ πλουσίου κράτους Βαβυλωνίων. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ καὶ ἐφ' ὅσον οἱ Πέρσαι ἔρχονται εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ κάθε ἄλλο ἔθνος, γράφει τὰ τῆς ιστορίας, τὰ τῶν ἥθῶν καὶ ἔθιμων αὐτοῦ.

Μετὰ τὸν Κύρον μεταβαίνει εἰς τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον αὐτοῦ Καμβύσην. Ἡ ἐκστρατεία τοῦ Καμβύσου κατὰ τῆς Αἰγύπτου δίδει ἀφορμήν εἰς τὸν Ἡρόδοτον νὰ περιγράψῃ ἐκτενῶς ἐν τῷ δευτέρῳ ωρίῳ βιβλίῳ τὴν χώραν ταύτην καὶ τοὺς κατοίκους αὐτῆς μὲ τὸ δέκατοντατούρτην, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ μνημεῖα αὐτῶν.

'Ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ ἐπανέρχεται εἰς τὴν περσικὴν ιστορίαν. Διηγεῖται ἐν αὐτῷ τὴν ὑποταγὴν τῆς Αἰγύπτου, Λιβύης, Κυρήνης, τὸν θάνατον τοῦ Καμβύσου, τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ψευδοσμέρδιος, τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν τοῦ Δαρείου, τὴν ὑπὸ τούτου κοπιώδη ὀργάνωσιν τοῦ κράτους, καὶ ἐνδιατρίβει ἐν τῇ ιστορίᾳ τοῦ τυράννου τῆς Σάμου Πολυκράτους.

'Ἐν τῷ τετάρτῳ βιβλίῳ προγματεύεται τὰ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Δαρείου ἐναντίον τῶν Σκυθῶν. Ιστορῶν δὲ τὰ τῆς Σκυθίας παρενθέτει κατόπιν τὰ τῆς ἐκστρατείας τῶν Περσῶν εἰς τὴν Κυρηναϊκήν χερσόνησον ἐν Ἀφρικῇ καὶ περιγράφει τὰ εἰς αὐτὸν γνωστὰ ἔθνη τῆς Λιβύης.

'Αρχίζων ἔπειτα τὸ πέμπτον βιβλίον διηγεῖται τὰς κατακτήσεις τῶν Περσῶν εἰς τὴν Εύρωπην (Θράκης Μακεδονίας) καὶ τὴν μεγάλην ἐπανάστασιν τῶν Ιώνων. Τὴν ἐπανάστασιν αὐτὴν παρουσιάζει ὡς εἰσαγωγὴν καὶ ὡς ἀφετηρίαν τοῦ μεγάλου ἀγώνος τῶν Περσῶν ἐναντίον τῆς Ελλάδος.

'Ἐν τῷ ἕκτῳ βιβλίῳ περιγράφει τὴν καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ιώνων, τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐκστρατείας τοῦ Μαρδονίου κατὰ τῆς 'Ελλάδος καὶ τὴν ἡτταν τοῦ Δάτιδος καὶ Ἀρταφέρνους ἐν Μαραθῶνι.

'Ἐν τοῖς λοιποῖς βιβλίοις (ἐβδόμῳ ὀγδόῳ καὶ ἐνάτῳ) ιστορεῖ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Ξέρξου κατὰ τῆς 'Ελλάδος. 'Ἐν τῷ ἑβδόμῳ βιβλίῳ περιγράφει κατὰ πρῶτον τὰ πρὸς τὸν πόλεμον συμβούλια καὶ τὰς μεγάλας προπαρασκευάς τοῦ Ξέρξου· κατόπιν τὰ διάφορα ἔθνη, τὰ ὅποια συνηθίσθησαν, τὴν καταγωγὴν τῶν καὶ τοὺς ὅπλισμούς των· τελευταῖον τὴν διὰ τῆς

Μ. Ἀσίας, Θράκης, Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας πορείαν τοῦ περσικοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἐν Θερμοπύλαις μάχην.

Ἐν τῷ δὲ γεωργίῳ βιβλίῳ διρχίζει ἀπὸ τὰς ναυμαχίας τοῦ Ἀρτεμισίου. Ἐπειτα διηγεῖται τὰς ἐν Ἑλλάδι δημόσεις τῶν Περσῶν, τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν καὶ τὴν φυγὴν τοῦ Ξέρξου.

Τέλος ἐν τῷ ἐν ἀτῷ βιβλίῳ περιγράφει τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην, τὴν ἐν Μυκάλῃ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Σηστοῦ (478).

Τοιοῦτο εἶναι περιληπτικῶς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Ἡροδότου.

Οὐ τοῦ Ἡρόδοτος, ἀν καὶ Δωριεύς, ἔγραψε τὸ ἔργον του εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον καὶ ὅχι εἰς τὴν Δωρικὴν· εἰς τοῦτο ἡναγκάσθη, διότι οἱ πρὸ αὐτοῦ λογογράφοι, πάντες σχεδὸν Ἰωνες, εἶχον μεταχειρισθῆ τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον ὡς γλῶσσαν τῶν συγγραφῶν των.

M E P O Σ A'

—
K E I M E N O N

Μ. Ἀσίας, Θράκης, Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας πορείαν τοῦ περσικοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἐν Θερμοπύλαις μάχην.

Ἐν τῷ δὲ γε δὲ ω βιβλίῳ δάρχιζει ἀπὸ τὰς ναυμαχίας τοῦ Ἀρτεμισίου. Ἐπειτα διηγεῖται τὰς ἐν Ἑλλάδι δηώσεις τῶν Περσῶν, τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν καὶ τὴν φυγὴν τοῦ Ξέρξου.

Τέλος ἐν τῷ ἐν ἀτῷ βιβλίῳ περιγράφει τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην, τὴν ἐν Μυκάλῃ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Σηστοῦ (478).

Τοιοῦτο εἶναι περιληπτικῶς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Ἡροδότου.

Ο Ἡρόδοτος, ἀν καὶ Δωριέύς, ἔγραψε τὸ ἔργον του εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον καὶ ὅχι εἰς τὴν Δωρικὴν· εἰς τοῦτο ἡναγκάσθη, διότι οἱ πρὸ αὐτοῦ λογογράφοι, πάντες σχεδὸν Ἰωνες, εἶχον μεταχειρισθῆ τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον ὡς γλῶσσαν τῶν συγγραφῶν των.

M E P O Σ A'

—
K E I M E N O N

Επί της παραπάνω συμβολής της Επιτροπής από την οποία προέρχεται η παρούσα διάταξη, οι μεταπολεμικοί πόλεμοι στην Ελλάδα έχουν αποτελέσει σημαντικό παράδειγμα για την επίτευξη της ανανέωσης της χώρας. Το παρόν έγγραφο παρέχει μια σημαντική πληροφορία για την ιστορία και την πολιτική της Ελλάδας στην περίοδο από την έναρξη της παραπάνω συμβολής έως την παρούσα σημεΐωση.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΛΕΙΩ

1. Εἰσαγωγή: Σκοπὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου συγγραφῆς
τοῦ ιστορικοῦ του ἔργου.— Πρῶται ἀφορμαὶ τῆς μεταξὺ¹
Ἐλλήνων καὶ βαρβάρων ἔχθρας.

(Κεφ. 1-5)

Ἡροδότου Ἀλικαρνησσέος ιστορίης ἀπόδεξις ἥδε, ὡς μήτε τὰ γενόμενα ἔξι ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἔξιτηλα γένηται, μήτε ἔργα μεγάλα τε καὶ θωμαστά, τὰ μὲν Ἐλλησι, τὰ δὲ βαρβάροισι ἀποδεχθέντα, ἀκλεᾶ γένηται, τά τε ἄλλα καὶ δι' ἣν αἰτίην ἐπολέμησαν ἀλλήλοισι.

Περσέων μὲν νῦν οἱ λόγιοι Φοίνικας αἰτίους φασὶ γενέσθαι τῆς διαφορῆς τούτους γὰρ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης ἀπικομένους ἐπὶ τὴν διάλασσαν καὶ οἰκήσαντας τοῦτον τὸν χῶρον, τὸν καὶ νῦν οἰκέουσι, αὐτίκα ναυτιλίησι μακρῆσι ἐπιθέσθαι, ἀπαγινέοντας δὲ φορτία Αἰγύπτιά τε καὶ Ἀσσύρια τῇ τε ἄλλῃ ἐσπικνέεσθαι καὶ δὴ καὶ ἐς Ἀργος· τὸ δὲ Ἀργος τοῦτον τὸν χρόνον προεῖχε ἀπασι τῶν πολίων τῶν ἐν τῇ νῦν Ἐλλάδι καλεομένην.

Ἀπικομένους δὲ τοὺς Φοίνικας ἐς δὴ τὸ Ἀργος τοῦτο διατίθεσθαι τὸν φόρτον. Πέμπτη δὲ ἡ ἔκτη ἡμέρη, ἀπ' ἣς ἀπίκοντο, ἔξεμπολημένων σφι σχεδὸν πάντων ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν διάλασσαν γυναικας ἄλλας τε πολλὰς καὶ δὴ καὶ τοῦ βασιλέος θυγατέρα· τὸ δὲ οἱ οὔνομα εἶναι Ἰοῦν τὴν Ἰνάχου. Ταύτας στάσας κατὰ πρύμνην τῆς νεδὸς ὠνέεσθαι τῶν φορτίων, τῶν σφι ἢν θυ-

μὸς μάλιστα, καὶ τοὺς Φοίνικας διακελευσαμένους ὅρμησαι ἐπ' αὐτάς. Τὰς μὲν δὴ πλεῦνας τῶν γυναικῶν ἀποφυγεῖν, τὴν δὲ Ἰοῦν σὺν ἄλλησι ἀρπασθῆναι· ἐσβαλομένους δὲ ἐς τὴν νέα οἰχεσθαι ἀποπλέοντας ἐπ' Αἴγυπτον.

- 2 Οὕτω μὲν ἐς Αἴγυπτον ἀπικέσθαι λέγουσι Πέρσαι καὶ τῶν ἀδικημάτων πρῶτον τοῦτο ἀρξαι· μετὰ δὲ ταῦτα Ἐλλήνων τινὰς (οὐ γάρ ἔχουσι τούνομα ἀπηγήσασθαι) φασὶ τῆς Φοινίκης ἐς Τύρον προσσχόντας ἀρπάσαι τοῦ βασιλέος τὴν θυγατέρα Εύρωπην· εἴησαν δ' ἀν οὗτοι Κρῆτες. Ταῦτα μὲν δὴ ἵσα πρὸς ἵσα σφι γενέσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα "Ελληνας αἰτίους τῆς δευτέρης ἀδικίης γενέσθαι. Καταπλώσαντας γάρ μακρῇ νηῇ ἐς Αἴλαν τε, τὴν Κοιλχίδα, καὶ ἐπὶ Φᾶσιν ποταμόν, ἐνθεῦτεν διαπρηξαμένους καὶ τᾶλλα, τῶν εἴνεκεν ἀπίκατο, ἀρπάσαι τοῦ βασιλέος τὴν θυγατέρα Μηδείην. Πέμψαντα δὲ τὸν Κόλχων βασιλέα ἐς τὴν Ἐλλάδα κήρυκα αἰτέειν τε δίκας τῆς ἀρπαγῆς καὶ ἀπαιτέειν τὴν θυγατέρα· τοὺς δὲ ὑποκρίνασθαι, ὡς οὐδὲ ἐκεῖνοι Ἰοῦς τῆς Ἀργείης ἔδοσάν σφι δίκας τῆς ἀρπαγῆς· οὐδὲ ὅν αὐτοὶ δώσειν ἐκείνοισι.
- 3 Δευτέρῃ δὲ λέγουσι γενεῇ μετὰ ταῦτα Ἀλέξανδρον, τὸν Πριάμου, ἀκηκοότα ταῦτα ἐθελῆσαι οἱ ἐκ τῆς Ἐλλάδος δι' ἀρπαγῆς γενέσθαι γυναικα, ἐπιστάμενον πάντως, ὅτι οὐ δώσει δίκας· οὐδὲ γάρ ἐκείνους διδόναι. Οὕτω δὴ ἀρπάσαντος αὐτοῦ Ἐλένην τοῖσι "Ελλησι δόξαι πρῶτον πέμψαντας ἀγγέλους ἀπαιτέειν τε Ἐλένην καὶ δίκας τῆς ἀρπαγῆς αἰτέειν. Τοὺς δέ, προϊσχομένων ταῦτα, προφέρειν σφι Μηδείης τὴν ἀρπαγήν, ὡς οὐ δόντες αὐτοὶ δίκας οὐδὲ ἐκδόντες ἀπαιτεόντων βουλοίατό σφι παρ' ἄλλων δίκας γίνεσθαι.
- 4 Μέχρι μὲν ὅν τούτου ἀρπαγὰς μούνας εἶναι παρ' ἀλλήλων, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου "Ελληνας δὴ μεγάλως αἰτίους γενέσθαι· προτέρους γάρ ἀρξαι στρατεύεσθαι ἐς τὴν Ἀσίην ἢ σφέας ἐς τὴν Εύρωπην.

Οὕτω μὲν Πέρσαι λέγουσι γενέσθαι, καὶ διὰ τὴν Ἰλίου 5
ἄλωσιν εύρισκουσι σφίσι εὑσσαν τὴν ἀρχὴν τῆς ἔχθρης τῆς
ἔς τοὺς "Ελληνας. Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τούτων οὐκ ἔρχομαι ἐρέων,
ώς οὔτω ἡ ἄλλως κως ταῦτα ἐγένετο, τὸν δὲ οἶδα αὐτὸς πρῶ-
τον ὑπάρξαντα ἀδίκων ἔργων ἔς τοὺς "Ελληνας, τοῦτον σημή-
νας προβήσομαι ἔς τὸ πρόσω τοῦ λόγου δμοίως σμικρὰ καὶ
μεγάλα ἄστεα ἀνθρώπων ἐπεξιών. Τὰ γὰρ τὸ πάλαι μεγάλα
ἡν, τὰ πολλὰ αὐτῶν σμικρὰ γέγονε· τὰ δὲ ἐπ' ἐμεῦ ἦν μεγά-
λα, πρότερον ἦν σμικρά. Τὴν ἀνθρωπηίην ὅν ἐπιστάμενος
εὐδαιμονίην οὐδαμὰ ἐν τωτῷ μένουσαν ἐπιμνήσομαι ἀμφο-
τέρων δμοίως.

2. Κροῖσος καὶ Σόλων.

(Κεφ. 6, 28 - 33)

Κροῖσος ἦν Λυδὸς μὲν γένος, παῖς δὲ Ἀλυսάττεω, τύραν- 6
νος δὲ ἐθνέων τῶν ἐντὸς "Αλυος ποταμοῦ, ὃς ρέων ἀπὸ μεσαμ-
βρίης μεταξὺ Συρίων τε καὶ Παφλαγόνων ἔξιεῖ πρὸς Βαρέην
ἀνεμον ἔς τὸν Εὔξεινον καλεόμενον πόντον. Οὗτος ὁ Κροῖσος
βαρβάρων πρῶτος, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, τοὺς μὲν κατεστρέ-
ψατο Ἐλλήνων ἔς φόρου ἀπαγωγήν, τοὺς δὲ φίλους προσ-
εποιήσατο. Κατεστρέψατο μὲν "Ιωνάς τε καὶ Αἰολέας καὶ
Δωριέας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, φίλους δὲ προσεποιήσατο Λακε-
δαιμονίους. Πρὸ δὲ τῆς Κροίσου ἀρχῆς πάντες "Ελληνες ἤσαν
ἐλεύθεροι.

Χρόνου δὲ ἐπιγινομένου καὶ κατεστραμμένων σχεδὸν πάν- 28
των τῶν ἐντὸς "Αλυος ποταμοῦ οἰκημένων (πλὴν γὰρ Κιλί-
κων καὶ Λυκίων τοὺς ἄλλους πάντας ὑπ' ἐωυτῷ εῖχε κατα-
στρεψάμενος ὁ Κροῖσος), ἀπικνέονται ἔς Σάρδις ἀκμαζούν- 29
σας πλούτῳ ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἐλλάδος σοφισταί,
οἱ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανον ἔοντες, ὡς ἔκαστος αὐτῶν
ἀπικνέοιτο, καὶ δὴ καὶ Σόλων ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃς Ἀθηναί-

οισι νόμους καλεύσασι ποιήσας ἀπεδήμησε ἔτεα δέκα κατὰ θεωρίης πρόφασιν ἐκπλώσας, ἵνα δὴ μή τινα τῶν νόμων ἀναγκασθῇ λῦσαι, τῶν ἔθετο. Αὐτοὶ γάρ οὐκ οἰοί τε ἡσαν αὐτὸ ποιῆσαι Ἀθηναῖοι· δρκίοισι γάρ μεγάλοισι κατείχοντο δέκα ἔτεα χρήσεσθαι νόμουισι, τοὺς ἀν σφι Σόλων θῆται.

30 Αὐτῶν δὴ ὃν τούτων καὶ τῆς θεωρίης ἐκδημήσας δὲ Σόλων εἴνεκεν ἐς Αἴγυπτον ἀπίκετο παρ' Ἀμασιν καὶ δὴ καὶ ἐς Σάρδις παρὰ Κροῖσον. Ἀπικόμενος δὲ ἐξεινίζετο ἐν τοῖσι βασιλήσιοισι ὑπὸ τοῦ Κροίσου· μετὰ δὲ ἡμέρη τρίτη ἢ τετάρτη κελεύσαντος Κροίσου τὸν Σόλωνα θεράποντες περιῆγον κατὰ τοὺς θησαυρούς, καὶ ἐπεδείκνυσαν πάντα ἐόντα μεγάλα τε καὶ ὅλβια. Θεησάμενον δέ μιν τὰ πάντα καὶ σκεψάμενον, ὡς οἱ κατὰ καιρὸν ἦν, εἴρετο δὲ Κροῖσος τάδε· «Ξεῖνε Ἀθηναῖε, παρ' ἡμέας περὶ σέο λόγος ἀπίκεται πολλὸς καὶ σοφίης εἴνεκεν τῆς σῆς καὶ πλάνης, ὡς φιλοσοφέων γῆν πολλὴν θεωρίης εἴνεκεν ἐπελήλυθας· νῦν δὲ ἕμερος ἐπειρέσθαι μοι ἐπῆλθε, εἴ τινα ἥδη πάντων εἶδες ὀλβιώτατον». «Ο μὲν ἐλπίζων εἶναι ἀνθρώπων ὀλβιώτατος ταῦτα ἐπειρώτα.

Σόλων δὲ οὐδὲν ὑποθωπεύσας, ἀλλὰ τῷ ἐόντι χρησάμενος λέγει· «Ω βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον». Ἀποθωμάσας δὲ Κροῖσος τὸ λεχθὲν εἴρετο ἐπιστρεφέως· «Κοίη δὴ κρίνεις Τέλλον εἶναι ὀλβιώτατον;» «Ο δὲ εἴπε· «Τέλλω τοῦτο μὲν τῆς πόλιος εὗ ἡκούσης παῖδες ἡσαν καλοί τε κάγαθοί, καὶ σφι εἴδε ἄπασι τέκνα ἐκγενόμενα καὶ πάντα παραμείναντα· τοῦτο δὲ τοῦ βίου εὗ ἥκοντι, ὡς τὰ παρ' ἡμῖν, τελευτὴ τοῦ βίου λαμπροτάτη ἐπεγένετο· γενομένης γάρ Ἀθηναίοισι μάχης πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας ἐν Ἐλευσῖνι βωθήσας καὶ τροπήν ποιήσας τῶν πολεμίων ἀπέθικνε κάλλιστα, καὶ μιν Ἀθηναῖοι δημοσίη τε ἔθαψαν αὐτοῦ, τῇ περ ἐπεσε, καὶ ἐτίμησαν μεγάλως».

31 «Ως δὲ Σόλων τὰ κατὰ τὸν Τέλλον, πολλά τε καὶ ὅλ-

βια, εἴπας προετρέψατο τὸν Κροῖσον, ἐπειρώτα, τίνα δεύτερον μετ' ἔκεινον ἔδοι, δοκέων πάγχυ δευτερεῖα γῶν οἰσεσθαι.

‘Ο δὲ εἶπε· «Κλέοβίν τε καὶ Βίτωνα. Τούτοισι γὰρ ἐοῦσι γένος Ἀργείοισι βίος τε ἀρκέων ὑπῆν καὶ πρὸς τούτῳ ῥώμη σώματος τοιήδε· ἀεθλοφόροι τε ἀμφότεροι ὅμοιως ἦσαν, καὶ δὴ καὶ λέγεται ὅδε ὁ λόγος· ἐούσης ὁρτῆς τῇ “Ηρῃ τοῖσι Ἀργείοισι ἔδει πάντως τὴν μητέρα αὐτῶν ζεύγει κομισθῆναι ἐς τὸ ἴρων, οἱ δέ σφι βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγίνοντο ἐν ὄρῃ· ἐκκληιόμενοι δὲ τῇ ὄρῃ οἱ νεηνίαι ὑποδύντες αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ζεύγλην ἐλκον τὴν ἀμαξαν, ἐπὶ τῆς ἀμάξης δὲ σφι ὠχέετο ἡ μήτηρ, σταδίους δὲ πέντε καὶ τεσσεράκοντα διακομίσαντες ἀπίκουντο ἐς τὸ ἴρων.

«Ταῦτα δὲ σφι ποιήσασι καὶ διφθεῖσι ὑπὸ τῆς πανηγύριος τελευτὴ τοῦ βίου ἀρίστη ἐπεγένετο, διέδεξέ τε ἐν τούτοισι διθέός, ὡς ἀμεινον εἴη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζώειν. Ἀργεῖοι μὲν γὰρ περιστάντες ἐμακάριζον τῶν νεηνιέων τὴν ῥώμην, αἱ δὲ Ἀργεῖαι τὴν μητέρα αὐτῶν, οἵων τέκνων ἐκύρησε. Ἡ δὲ μήτηρ περιχαρής ἐοῦσα τῷ τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ, στᾶσα ἀντίον τοῦ ἀγάλματος εὔχετο Κλεόβι τε καὶ Βίτωνι τοῖσι ἑωυτῆς τέκνοισι, οἵ μιν ἐτίμησαν μεγάλως, τὴν θεὸν δοῦναι, τὸ ἀνθρώπῳ τυχεῖν ἀριστόν ἐστι. Μετὰ ταύτην δὲ τὴν εὐχὴν ὡς ἔθυσάν τε καὶ εὐωχήθησαν, κατακοιμηθέντες ἐν αὐτῷ τῷ ἱερῷ οἱ νεηνίαι οὐκέτι ἀνέστησαν, ἀλλ’ ἐν τέλεῃ τούτῳ ἔσχοντο. Ἀργεῖοι δὲ σφέων εἰκόνας ποιησάμενοι ἀνέθεσαν ἐς Δελφοὺς ὡς ἀνδρῶν ἀρίστων γενομένων». ✓

Σόλων μὲν δὴ εὐδαιμονίης δευτερεῖα ἔνεμε τούτοισι, Κροῖ- 32 σος δὲ σπερχθεὶς εἶπε· «Ω ξεῖνε Ἀθηναῖε, ἡ δὲ ἡμέτερη εὐδαιμονίη οὕτω τοι ἀπέρριπται ἐς τὸ μηδέν, ὡστε οὐδὲ ἰδιωτέων ἀνδρῶν ἀξίους ἡμέας ἐποίησας;» Ο δὲ εἶπε· «Ω Κροῖσε, ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐὸν φθονερόν τε καὶ ταραχῶδες ἐπειρωτᾶς ἀνθρωπηίων πρηγμάτων πέρι. Ἐν γάρ τῷ μακρῷ χρόνῳ

πολλά μὲν ἔστι ἵδεῖν, τὰ μή τις ἐθέλει, πολλά δὲ καὶ παθεῖν. 'Ες γάρ ἐβδομήκοντα ἔτεα οὔρον τῆς ζόης ἀνθρώπῳ προτίθημι. 'Απασέων δὲ τῶν ἡμερέων τῶν ἐς τὰ ἐβδομήκοντα ἔτεα ἡ ἑτέρη τῇ ἑτέρῃ ἡμέρῃ τὸ παράπαν οὐδὲν ὅμοιον προσάγει πρῆγμα.

»Οὕτω δν, ὃ Κροῖσε, πᾶν ἔστι ἀνθρωπος συμφορή. 'Εμοὶ δὲ σὺ καὶ πλουτέειν μέγα φαίνεαι καὶ βασιλεὺς εἶναι πολλῶν ἀνθρώπων· ἐκεῖνο δέ, τὸ εἴρεο με, οὐ κώ σε ἐγὼ λέγω, πρὸν ἀν τελευτήσαντα καλῶς τὸν αἰῶνα πύθωμαι. Οὐ γάρ τι ὁ μέγα πλούσιος μᾶλλον τοῦ ἐπ' ἡμέρην ἔχοντος ὀλβιώτερός ἔστι, εἰ μὴ οἱ τύχη ἐπίσποιτο πάντα καλὰ ἔχοντα τελευτῆσαι εὗ τὸν βίον. Σκοπέειν δν χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευτήν, κῇ ἀποβήσεται· πολλοῖσι γάρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς προρρίζους ἀνέτρεψε».

- 33 Ταῦτα λέγων τῷ Κροίσῳ οὐ κως ἐχαρίζετο· ὁ δὲ λόγου μιν ποιησάμενος οὐδενὸς ἀποπέμπεται, κάρτα δόξας ἀμαθέα εἶναι, δς τὰ παρέοντα ἀγαθὰ μετεῖς τὴν τελευτὴν παντὸς χρήματος δρᾶν ἐκέλευε.

[Γ'Ο Κροῖσος διαβάς τὸν "Ἄλυν εἰσβάλλει εἰς τὴν Καππαδοκίαν, ἥ δοποίᾳ ἀνῆκεν εἰς τοὺς Πέρσας. Τοῦτο μαθὼν δὲ Κῦρος, δ βασιλές τῶν Περσῶν, ἐπέρχεται κατὰ τοῦ Κροίσου· μετὰ πεισματώδη δὲ μάχην τῶν δύο ἀντιπάλων στρατευμάτων ἀγαγάζεται δὲ Κροῖσος νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς Σάρδεις.]

3. Κύρος καὶ Κροῖσος.

(Κεφ. 86 - 88)

- 86 Οἱ δὲ Πέρσαι τάς τε Σάρδις ἔσχον καὶ αὐτὸν Κροῖσον ἐζώγρησαν, ἀρξαντα ἔτεα τεσσερεσκαίδεκα καὶ τεσσερεσκαίδεκα ἡμέρας πολιορκηθέντα, κατὰ τὸ χρηστήριόν τε καταπαύσαντα τὴν ἐωυτοῦ μεγάλην ἀρχήν. Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Πέρσαι ἦγαγον παρὰ Κῦρον. 'Ο δὲ συννήσας πυρὴν μεγάλην

ἀνεβίβασε ἐπ’ αὐτὴν τὸν Κροῖσον τε ἐν πέδησι δεδεμένον καὶ δίς ἐπτὰ Λυδῶν παρ’ αὐτὸν παῖδας, εἴτε δὴ ἐν νόῳ ἔχων ἀκροθίνια ταῦτα καταγιεῖν θεῶν ὅτεῳ δή, εἴτε καὶ εὐχὴν ἐπιτελέσαι θέλων, εἴτε καί, πυθόμενος τὸν Κροῖσον εἶναι θεοσεβέα, τοῦδε εἴνεκεν ἀνεβίβασε ἐπὶ τὴν πυρὴν βουλόμενος εἰδέναι, εἰ τίς μιν δαιμόνων ῥύσεται τοῦ μὴ ζῶντα κατακαυθῆναι.

Τὸν μὲν δὴ ποιέειν ταῦτα· τῷ δὲ Κροίσῳ ἐστεῶτι ἐπὶ τῆς πυρῆς ἐσελθεῖν, καίπερ ἐν κακῷ ἐόντι τοσούτῳ, τὸ τοῦ Σόλωνος, ὡς οἱ εἴη σὺν θεῷ εἰρημένον, τὸ «μηδένα εἶναι τῶν ζωόντων ὄλβιον». Ως δὲ ἄρα μιν προστῆναι τοῦτο, ἀνενεικάμενόν τε καὶ ἀναστενάξαντα ἐκ πολλῆς ἡσυχίης ἐς τρίς οὐνομάσαι «Σόλων». Καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα κελεῦσσαι τοὺς ἑρμηνέας ἐπειρέσθαι τὸν Κροῖσον, τίνα τοῦτον ἐπικαλέοιτο, καὶ τοὺς προσελθόντας ἐπειρωτᾶν. Κροῖσον δὲ τέως μὲν σιγὴν ἔχειν εἰρωτώμενον, μετὰ δέ, ὡς ἡναγκάζετο, εἴπειν· «Τὸν ἀνέγώ πᾶσι τυράννοισι προετίμησα μεγάλων χρημάτων ἐς λόγους ἐλθεῖν». Ως δὲ σφι ἀσημα ἔφραξε, πάλιν ἐπειρώτων τὰ λεγόμενα. Λιπαρεόντων δὲ αὐτῶν καὶ ὅχλον παρεχόντων ἔλεγε δὴ, ὡς ἥλθε ἀρχὴν ὁ Σόλων ἐών 'Αθηναῖος, καὶ θεησάμενος πάντα τὸν ἑωυτοῦ ὄλβον ἀποφλαυρίσειε, οἷα δὴ εἴπας, ὡς τε αὐτῷ πάντα ἀποβεβήκοι, τῇ περ ἐκεῖνος εἶπε, οὐδὲν τι μᾶλλον ἐς ἑωυτὸν λέγων ἢ ἐς ἄπαν τὸ ἀνθρώπινον καὶ μάλιστα τοὺς παρὰ σφίσι αὐτοῖσι ὄλβίους δοκέοντας εἶναι.

Τὸν μὲν Κροῖσον ταῦτα ἀπηγέεσθαι, τῆς δὲ πυρῆς ἥδη ἀμμένης καίεσθαι τὰ περιέσχατα. Καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα τῶν ἑρμηνέων, τὰ εἴπε Κροῖσος, μεταγνόντα τε καὶ ἐννώσαντα, δῆτι καὶ αὐτὸς ἀνθρωπος ἐών ἄλλον ἀνθρωπὸν, γενόμενον ἑωυτοῦ εὐδαιμονίη οὐκ ἐλάσσω, ζῶντα πυρὶ διδοίη, πρός τε τούτοισι δείσαντα τὴν τίσιν καὶ ἐπιλεξάμενον, ὡς οὐδὲν εἴη τῶν ἐν ἀνθρώποισι ἀσφαλέως ἔχον, κελεύειν σβεννύναι τὴν ταχίστην τὸ καιόμενον πῦρ καὶ καταβιβάζειν Κροῖσόν τε καὶ τοὺς μετὰ

Κροίσου. Καὶ τοὺς πειρωμένους οὐ δύνασθαι ἔτι τοῦ πυρὸς ἐπικρατῆσαι.

87 Ἐνθαῦτα λέγεται ὑπὸ Λυδῶν Κροῖσον μαθόντα τὴν Κύρου μετάγνωσιν, ὡς ὥρα πάντα μὲν ἄνδρα σβεννύντα τὸ πῦρ, δυνα- μένους δὲ οὐκέτι καταλαβεῖν, ἐπιβώσασθαι τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλεόμενον, εἴ τι οἱ κεχαρισμένον ἔξ αὐτοῦ ἐδωρήθη, παρα- στῆναι καὶ ῥύσασθαι μιν ἐκ τοῦ παρεόντος κακοῦ. Τὸν μὲν δα- κρύοντα ἐπικαλέεσθαι τὸν θεόν, ἐκ δὲ αἰθρίης τε καὶ νηνεμίης συνδραμεῖν ἔξαπίνης νέφεα καὶ χειμῶνά τε καταρραγῆναι καὶ θύσαι ὕδατὶ λαβροτάτῳ κατασβεσθῆναι τε τὴν πυρήν. Οὕτω δὴ μαθόντα τὸν Κύρον, ὡς εἴη ὁ Κροῖσος καὶ θεοφιλής καὶ ἀνήρ ἀγαθός, καταβιβάσαντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς εἰρέσθαι τάδε· «Κροῖσε, τίς σε ἀνθρώπων ἀνέγνωσε ἐπὶ γῆν τὴν ἐμὴν στρα- τευσάμενον πολέμιον ἀντὶ φίλου ἐμοὶ καταστῆναι;» Ό δὲ εἶπε· «Ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα ἐπρηξα τῇ σῇ μὲν εὐδαιμονίῃ, τῇ ἐμε- ωυτοῦ δὲ κακοδαιμονίῃ· αἵτιος δὲ τούτων ἐγένετο ὁ Ἑλλήνων θεὸς ἐπαείρας ἐμὲ στρατεύεσθαι. Οὐδεὶς γάρ οὕτω ἀνόητός ἐστι, ὅστις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἰρέεται· ἐν μὲν γάρ τῇ οἱ πα- δες τοὺς πατέρας θάπτουσι, ἐν δὲ τῷ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας. Ἀλλὰ ταῦτα δαίμονί κου φίλον ἦν οὕτω γενέσθαι!»

88 Ο μὲν ταῦτα ἔλεγε, Κῦρος δὲ αὐτὸν λύσας κάτισέ τε ἐγγὺς ἐωυτοῦ καὶ κάρτα ἐν πολλῇ προμηθίῃ εἶχε, ἀπεθώμαζέ τε ὅρεων καὶ αὐτὸς καὶ οἱ περὶ ἐκεῖνον ἐόντες πάντες.

4. Λυδικὰ ἔθιμα—“Ιδρυσις ἀποικίας ὑπὸ τῶν Λυδῶν εἰς τὴν Τυρρηνίαν (Ἐτρουρίαν).

(Κεφ. 93 - 94)

93 Θώματα ἡ Λυδίη ἐς συγγραφὴν οὐ μάλα ἔχει, οἶλα γε καὶ ἄλλη χώρη, πάρεξ τοῦ ἐκ τοῦ Τμώλου καταφερομένου ψή- γματος. “Ἐν δὲ ἔργον πολλὸν μέγιστον παρέχεται χωρὶς τῶν τε Αἰγυπτίων ἔργων καὶ τῶν Βαβυλωνίων· ἔστι αὐτόθι

'Αλυάττεω τοῦ Κροίσου πατρὸς σῆμα, τοῦ ἡ κρηπὶς μὲν ἐστι λίθινη μεγάλων, τὸ δὲ ἄλλο χῶμα γῆς.

94

Λυδοὶ δὲ νόμοισι μὲν τοῖσι αὐτοῖσι χρέωνται, τοῖσι καὶ "Ἐλληνες, πρῶτοι δὲ ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, νόμισμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κοψάμενοι ἔχοντες τοῦτο, πρῶτοι δὲ καὶ κάπηλοι ἐγένοντο. Φασὶ δὲ αὐτοὶ Λυδοὶ καὶ τὰς παιγνίας τὰς νῦν σφίσι τε καὶ "Ἐλληνοι κατεστεώσας ἐωυτῶν ἐξεύρημα γενέσθαι. "Αμα δὲ ταύτας τε ἐξευρεθῆναι παρὰ σφίσι λέγουσι καὶ Τυρσηνίην ἀποικίσαι, ὥδε αὐτῶν λέγοντες.

'Ἐπὶ βασιλέος "Ατυος τοῦ Μάνεω σιτοδείην ἵσχυρὴν ἀνὰ τὴν Λυδίην πᾶσαν γενέσθαι· καὶ τοὺς Λυδοὺς τέως μὲν διάγειν λιπαρέοντας, μετὰ δέ, ὡς οὐ παύεσθαι, ἀκεα δίζησθαι, ἄλλον δὲ ἄλλο ἐπιμηχανᾶσθαι αὐτῶν. 'Ἐξευρεθῆναι δὴ ὅν τότε καὶ τῶν κύβων καὶ τῶν ἀστραγάλων καὶ τῆς σφαίρης τὰς παιγνίας καὶ τῶν ἄλλων πασέων παιγνίων τὰ εἰδεα πλὴν πεσσῶν τούτων γάρ ὁν τὴν ἐξεύρεσιν οὐκ οἰκηεῦνται Λυδοί. Ποιέειν δὲ ὅδε πρὸς τὸν λιμὸν ἐξευρόντας τὴν μὲν ἑτέρην τῶν ἡμερέων παιζειν πᾶσαν, ἵνα δὴ μὴ ζητέοιεν σιτία, τὴν δὲ ἑτέρην σιτέεσθαι παυομένους τῶν παιγνιέων. Τοιούτῳ τρόπῳ διάγειν ἐπ' ἔτεα δυῶν δέοντα εἴκοσι.

'Ἐπείτε δὲ οὐκ ἀνιέναι τὸ κακόν, ἀλλ' ἔτι ἐπὶ μᾶλλον βιάζεσθαι, οὕτω δὴ τὸν βασιλέα αὐτῶν δύο μοίρας διελόντα Λυδῶν πάντων ακληρῶσαι τὴν μὲν ἐπὶ μονῃ, τὴν δ' ἐπὶ ἐξόδῳ ἐκ τῆς χώρης, καὶ ἐπὶ μὲν τῇ μένειν αὐτοῦ λαγχανούσῃ τῶν μοιρέων ἐωυτὸν τὸν βασιλέα προστάσσειν, ἐπὶ δὲ τῇ ἀπαλλασσομένῃ τὸν ἐωυτοῦ παῖδα, τῷ οὖνομα εἶναι Τυρσηνόν. Λαχόντας δὲ αὐτῶν τοὺς ἑτέρους ἐξιέναι ἐκ τῆς χώρης καταβῆναι ἐς Σμύρνην καὶ μηχανήσασθαι πλοῖα, ἐς τὰ ἐσθεμένους τὰ πάντα, ὅσα σφι ἦν χρηστὰ ἔπιπλα, ἀποπλέειν κατὰ βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν, ἐς δὲ ἔθνεα πολλὰ παραμειψαμένους ἀπικέσθαι ἐς Όμβρικούς, ἔνθα σφέας ἐνιδρύσασθαι πόλιας καὶ οἰκέειν τὸ μέχρι

10

τοῦδε. Ἀντὶ δὲ Λυδῶν μετονομασθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ βασιλέος τοῦ παιδός, ὃς σφεας ἀνήγαγε· ἐπὶ τούτου τὴν ἐπωνυμίην ποιευμένους δόνομασθῆναι Τυρσηνούς.

5. Περσικὰ ἔθιμα.

(Κεφ. 131 - 138, 140)

131 Πέρσας δὲ οἰδα νόμοισι τοῖσδε χρεωμένους· ἀγάλματα μὲν καὶ νηούς καὶ βωμούς οὐκ ἐν νόμῳ ποιευμένους ιδρύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖσι ποιεῦσι μωρίην ἐπιφέροντας, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς Θεούς, κατὰ περ οἱ "Ελληνες, εἶναι. Οἱ δὲ νομίζουσι Διὸς μὲν ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα τῶν οὐρέων ἀναβαίνοντες θυσίας ἔρδειν, τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέοντες. Θύουσι δὲ ἡλίῳ τε καὶ σελήνῃ καὶ γῇ καὶ πυρὶ καὶ ὄνται καὶ ἀνέμοισι. Τούτοισι μὲν δὴ θύουσι μούνοισι ἀρχῆθεν, ἐπιμεμαθήκασι δὲ καὶ τῇ Οὐρανίῃ θύειν, παρὰ τε Ἀσσυρίων μαθόντες καὶ Ἀραβίων.

2 Θυσίη δὲ τοῖσι Πέρσησι περὶ τοὺς εἰρημένους θεοὺς ἥδε κατέστηκε. Οὕτε βωμούς ποιεῦνται οὔτε πῦρ ἀνακαίουσι μέλλοντες θύειν· οὐ σπονδῆ χρέωνται, οὐκὶ αὐλῶ, οὐ στέμμασι, οὐκὶ οὐλῆσι. Τῶν δὲ ὡς ἀνέκαστῳ τις θύειν θέλῃ, ἐς χῶρον καθαρὸν ἀγαγὼν τὸ κτῆνος καλέει τὸν θεόν, ἐστεφανωμένος τὸν τιήρην μυρσίνη μάλιστα. Ἐωυτῷ μὲν δὴ τῷ θύοντι ίδίη μούνῳ οὐ οἱ ἐγγίνεται ἀρᾶσθαι ἀγαθά, ὁ δὲ τοῖσι πᾶσι Πέρσησι κατεύχεται εὖ γίνεσθαι καὶ τῷ βασιλέϊ ἐν γὰρ δὴ τοῖσι ἀπασι Πέρσησι καὶ αὐτὸς γίνεται. Ἐπεὰν δὲ διαμιστύλας κατὰ μέρεα τὸν ἱρήιον ἐψήσῃ τὰ κρέα, ὑποπάσας ποίην ὡς ἀπαλωτάτην, μάλιστα δὲ τὸ τρίφυλλον, ἐπὶ ταύτης ἔθηκε δῆν πάντα τὰ κρέα. Διαθέντος δὲ αὐτοῦ, μάγος ἀνὴρ παρεστεὼς ἐπαείδει θεογονίην, οὕη δὲ ἐκεῖνοι λέγουσι εἶναι τὴν ἐπαοιδήν. ἄνευ γὰρ δὴ

μάγου ού σφι νόμος ἐστὶ θυσίας ποιέεσθαι. Ἐπισγχών δὲ ὀλίγον χρόνον ἀποφέρεται ὁ θύσας τὰ κρέα καὶ χρᾶται, ὅ τι μιν λόγος αἰρέει.

133

Ἡμέρην δὲ ἀπασέων μάλιστα ἐκείνην τιμῆν νομίζουσι, τῇ ἔκαστος ἐγένετο. Ἐν ταύτῃ δὲ πλέω δαιτα τῶν ἄλλων δικαιεῦσι προτίθεσθαι. ἐν τῇ οἱ εὐδαίμονες αὐτῶν βοῦν καὶ ἵππον καὶ κάρυλον καὶ ὄνον προτιθέαται ὅλους ὀπτούς ἐν καμίνοισι, οἱ δὲ πένητες αὐτῶν τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων προτιθέαται. Σίτουισι δὲ ὀλίγοισι χρέωνται, ἐπιφορήμασι δὲ πολλοῖσι καὶ οὐκ ἀλέσι. καὶ διὰ τοῦτο φασι Πέρσαι τοὺς Ἕλληνας σιτεομένους πεινῶντας παύεσθαι, ὅτι σφι ἀπὸ δείπνου παραφορέεται οὐδὲν λόγου ἄξιον, εἰ δέ τι παραφέροιτο ἐσθίοντας ἂν οὐ παύεσθαι. Οὕνω δὲ κάρτα προσκέαται, μεθυσκόμενοι δὲ ἐώθασι βουλεύεσθαι τὰ σπουδαίεστατα τῶν πρηγμάτων. Τὸ δ' ἀν ἄδη σφι βουλευομένοισι, τοῦτο τῇ ὑστεραίη νήφουσι προτιθεῖ ὁ στέγαρχος, ἐν τοῦ ἀν ἐόντες βουλεύωνται. καὶ ἦν μὲν ἄδη καὶ νήφουσι, χρέωνται αὐτῷ, ἥν δὲ μὴ ἄδη, μετειεῖσι. τὰ δ' ἀν νήφοντες προβουλεύσωνται, μεθυσκόμενοι ἐπιδιαγιγνώσκουσι.

Ἐντυγχάνοντες δ' ἄλλήλοισι ἐν τῇσι ὄδοῖσι, τῷδε ἄν τις 134 διαγνοίη, εἰ δύμοιοί εἰσι οἱ συντυγχάνοντες. ἀντὶ γάρ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους φιλέουσι τοῖσι στόμασι. Ἡν δὲ ἥ οὔτερος ὑποδεέστερος ὀλίγω, τὰς παρειὰς φιλέονται. Ἡν δὲ πολλῷ ἥ οὔτερος ἀγεννέστερος, προσπίπτων προσκυνέει τὸν ἔτερον.

Τιμῶσι δὲ ἐκ πάντων τοὺς ἄγχιστα ἐωυτῶν οἰκέοντας 135 μετὰ γε ἐωυτούς, δεύτερα δὲ τοὺς δευτέρους, μετὰ δὲ κατὰ λόγον προβαίνοντες τιμῶσι. ἥκιστα δὲ τοὺς ἐωυτῶν ἔκαστάτω οἰκημένους ἐν τιμῇ ἄγονται, νομίζοντες ἐωυτούς εἶναι ἀνθρώπων μακρῷ τὰ πάντα ἀρίστους, τοὺς δὲ ἄλλους κατὰ λόγον τὸν λεγόμενον τῆς ἀρετῆς ἀντέχεσθαι, τοὺς δὲ ἔκαστάτω

οἰκέοντας ἀπὸ ἔωστῶν κακίστους εἶναι. Ξεινικὰ δὲ νόμαια πέρσαι προσίενται ἀνδρῶν μάλιστα. Καὶ γάρ δὴ τὴν Μηδικὴν ἐσθῆτα νομίσαντες τῆς ἔωστῶν εἶναι καλλίω φορέουσι καὶ ἐς τοὺς πολέμους τοὺς Αἰγυπτίους θώρηκας.

136 Παιδεύουσι δὲ τοὺς παιδαῖς ἀπὸ πενταέτεος ἀρξάμενοι μέχρι εἴκοσαέτεος τρία μοῦνα, ἵππεύειν καὶ τοξεύειν καὶ ἀληθίζεσθαι. Πρὶν δὲ ἡ πενταέτης γένηται, οὐκ ἀπικνέεται ἐς ὅψιν τῷ πατρὶ, ἀλλὰ παρὰ τῇσι γυναιξὶ δίαιταν ἔχει· τοῦδε δὲ εἴνεται τοῦτο οὕτω ποιέεται, ἵνα, ἦν ἀποθάνητρεφόμενος, μηδεμίαν ἄσην τῷ πατρὶ προσβάλῃ. Αἰνέω μὲν νῦν τοῦτον τὸν νόμον, αἰνέω δὲ καὶ τόνδε, τὸ μὴ μιῆς αἰτίης εἴνεκα μηδὲ αὐτὸν τὸν βασιλέα μηδένα ἀνήκεστον πάθος ἔρδειν· ἀλλὰ λογισάμενος, ἦν εὑρίσκη πλέω τε καὶ μέζω τὰ ἀδικήματα ἔοντα τῶν ὑπουργημάτων, οὕτω τῷ θυμῷ χρᾶται.

138 "Ασσα δέ σφι ποιέειν οὐκ ἔξεστι, ταῦτα οὐδὲ λέγειν ἔξεστι. Αἴσχιστον δὲ αὐτοῖσι τὸ ψεύδεσθαι νενόμισται, δεύτερα δὲ τὸ ὀφείλειν χρέος, πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων εἴνεκα, μάλιστα δὲ ἀναγκαίην φασὶ εἶναι τὸν ὀφείλοντα καὶ τι ψεῦδος λέγειν. Ἐς ποταμὸν δὲ οὔτε ἐμπτύουσι οὔτε χεῖρας ἐναπονίζονται οὐδὲ ἄλλον οὐδένα περιορῶσι, ἀλλὰ σέβονται τοὺς ποταμοὺς μάλιστα.

140 Ταῦτα μὲν ἀτρεκέως ἔχω περὶ αὐτῶν εἰδὼς εἰπεῖν. Τάδε μέντοι ὡς κρυπτόμενα λέγεται καὶ οὐ σαφηνέως περὶ τοῦ ἀποθανόντος ὡς οὐ πρότερον θάπτεται ἀνδρὸς Πέρσεω ὁ νέκυς, πρὶν ἀν ύπ' ὅρνιθος ἦ κυνὸς ἐλκυσθῆ. Μάγους μὲν γάρ ἀτρεκέως οἶδα ταῦτα ποιέοντας. ἐμφανέως γάρ δὴ ποιεῦσι. Κατακηρώσαντες δὲ ὅν τὸν νέκυν Πέρσαι γῇ κρύπτουσι.

BIBAION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ε Υ Τ Ε Ρ Π Η

1. Ἐκστρατεία τοῦ Καμβύσου κατὰ τῆς Αἰγύπτου. — Ἀπό-
πειρα τοῦ Ψαμμητίχου, ὅπως ἔξακριβώσῃ, τίνες
οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων.

(Κεφ. 1 - 2)

Τελευτήσαντος δὲ Κύρου παρέλαβε τὴν βασιληίην Καμβύ- 1
σης, Κύρου ἐών παῖς καὶ Κασσανδάνης τῆς Φαρνάσπεω θυ-
γατρός, τῆς προαποθανούσης Κῦρος αὐτός δε μέγα πένθος
ἐποιήσατο καὶ τοῖσι ἄλλοισι προεῖπε πᾶσι, τῶν ἥρχε, πένθος
ποιέεσθαι. Ταύτης δὴ τῆς γυναικὸς ἐών παῖς καὶ Κύρου Καμ-
βύσης "Ιωνας μὲν καὶ Αἰολέας ὡς δούλους πατρωίους ἐνόμιζε,
ἐπὶ δὲ Αἴγυπτον ἐποιέετο στρατηλασίην, ὄλλους τε παραλα-
βόν, τῶν ἥρχε, καὶ δὴ καὶ Ἑλλήνων, τῶν ἐπεκράτεες.

Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι, πρὶν μὲν ἡ Ψαμμήτιχον σφέων βασιλεῦ- 2
σαι, ἐνόμιζον ἑωυτοὺς πρώτους γενέσθαι πάντων ἀνθρώπων.
Ἐπειδὴ δὲ Ψαμμήτιχος βασιλεύσας ἡθέλησε εἰδέναι, οἵτινες
γενοίατο πρῶτοι, ἀπὸ τούτου νομίζουσι Φρύγας προτέρους γε-
νέσθαι ἑωυτῶν, τῶν δὲ ἄλλων ἑωυτούς. Ψαμμήτιχος δέ, ὡς
οὐκ ἐδύνατο πυνθανόμενος πόρον οὐδένα τούτου ἀνευρεῖν,
ἐπιτεχνᾶται τοιόνδε. παιδία δύο νεογνὰ ἀνθρώπων τῶν ἐπιτυ-
χόντων διδοῖ ποιμένι τρέφειν ἐξ τὰ ποίμνια ἐντειλάμενος μη-
δένα ἀντίον αὐτῶν μηδεμίαν φωνὴν ἴέναι, ἐν στέγῃ δὲ ἐρήμῃ
ἐπ' ἑωυτῶν κέεσθαι αὐτὰ καὶ τὴν ὥρην ἐπαγινέειν σφι αἴγας,
πλήσαντα δὲ τοῦ γάλακτος τὰλλα διαπρήσσεσθαι. Ταῦτα δὲ

έποιεέ τε καὶ ἐνετέλλετο ὁ Ψαμμήτιχος θέλων ἀκοῦσαι τῶν παιδίων, ἀπαλλαχθέντων τῶν ἀσήμων κνύζημάτων, ἥντινα φωνὴν ῥήξουσι πρώτην. Τὰ περ ὅν καὶ ἐγένετο.

‘Ως γάρ διέτης χρόνος ἐγεγόνεε ταῦτα τῷ ποιμένι πρήστοντι, ἀνοίγοντι τὴν θύρην καὶ ἔσιόντι τὰ παιδία ἀμφότερα προσπίπτοντα βεκός ἐφώνεον ὀρέγοντα τὰς χεῖρας. Τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀκούσας ἥσυχος ἦν ὁ ποιμήν, ὡς δὲ πολλάκις φοιτέοντι καὶ ἐπιμελομένῳ πολλὸν ἦν τοῦτο τὸ ἔπος, οὕτω δὴ σημήνας τῷ δεσπότῃ ἥγαγε κελεύσαντος ἐς ὅψιν τὴν ἐκείνου.’ Ακούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ψαμμήτιχος ἐπυνθάνετο, οἵτινες ἀνθρώπων βεκός τι καλέουσι, πυνθανόμενος δὲ εὗρισκε Φρύγας καλέοντας τὸν ἄρτον. Οὕτω καὶ τοιούτῳ πρήγματι σταθμησάμενοι Αἰγύπτιοι συνεχώρησαν τοὺς Φρύγας πρεσβυτέρους εἶναι ἐωυτῶν. Οὕτω μὲν γενέσθαι τῶν Ἱερέων τοῦ ‘Ηφαίστου τοῦ ἐν Μέμφι ἥκουον. ‘Ἐλληνες δὲ λέγουσι ἀλλα τε μάταια πολλὰ καὶ διαγνωσκῶν τὰς γλώσσας ὁ Ψαμμήτιχος ἐκταμὼν τὴν δίαιταν οὕτω ἐποιήσατο τῶν παιδίων παρὰ ταύτησι τῇσι γυναιξί.

**2. Φύσις τοῦ ἐδάφους τῆς Αἰγύπτου.—“Ηθη καὶ
ἔθιμα τῶν Αἰγυπτίων.**

(Κεφ. 4-5, 10-12, 35-36, 78, 80)

- 4 Βασιλεῦσαι δὲ πρῶτον Αἰγύπτου ἀνθρώπουν ἔλεγεν Μῖνα. Ἐπὶ τούτου, πλὴν τοῦ Θηβαϊκοῦ νόμου, πᾶσαν Αἴγυπτον εἶναι ἔλος, καὶ αὐτῆς εἶναι οὐδὲν ὑπερέχον τῶν νῦν ἔνερθε λίμνης τῆς Μοίριος ἐόντων, ἐς τὴν ἀνάπλοος ἀπὸ θαλάσσης 5 ἐπτὰ ἡμερέων ἐστὶ ἀνὰ τὸν ποταμόν. Καὶ εῦ μοι ἐδόκεον λέγειν περὶ τῆς χώρης. Δῆλα γάρ τινι καὶ μὴ προακούσαντι, ἴδοντι δέ, ὅστις γε σύνεσιν ἔχει, ὅτι Αἰγυπτος, ἐς τὴν ‘Ἐλληνες ναυτίλλονται, ἐστὶ Αἰγυπτίοισι ἐπίκτητός τε γῆ καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ κατύπερθε ἔτι τῆς λίμνης ταύ-

της μέχρι τριῶν ἡμερέων πλόου ἔστι ἔτερον τοιοῦτο. Αἰγύπτου γάρ φύσις ἐστὶ τῆς χώρας τοιήδε. προσπλέων, ἔτι καὶ ἡμέρης δρόμον ἀπέχων ἀπὸ γῆς, κατεὶς καταπειθητηρίην πηλὸν τε ἀνοίσεις καὶ ἐν ἔνδεκα ὁργυιῇσι ἔσεαι. Τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτο δηλοῦ πρόχυσιν τῆς γῆς ἔοῦσαν.

Ταύτης ὅν τῆς χώρης ἡ πολλή, κατά περ οἱ Ἱέρεες ἔλε- 10 γον, ἐδόκεε καὶ αὐτῷ μοι εἶναι ἐπίκτητος Αἰγυπτίοισι. Τῶν γάρ οὐρέων τῶν ὑπὲρ Μέμφιν πόλιν κειμένων τὸ μεταξὺ ἐφαίνετό μοι εἶναι κοτε κόλπος θαλάσσης, ὥσπερ τά τε περὶ Ἰλιον καὶ Τευθρανίην καὶ Ἐφεσόν τε καὶ Μαιάνδρου πεδίον, ὃς γε εἶναι συμφράτα ταῦτα μεγάλοισι συμβαλεῖν. Τῶν γάρ ταῦτα τὰ χωρία προσχωσάντων ποταμῶν ἐνὶ τῶν στομάτων τοῦ Νείλου, ἐόντος πενταστόμου, οὐδεὶς πλήθεος πέρι ἄξιος συμβληθῆναι ἐστι.

"Ἐστι δὲ τῆς Ἀραβίης χώρης, Αἰγύπτου δὲ οὐ πρόσω, 11 κόλπος θαλάσσης ἐσέχων ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης. Ἐτερον τοιοῦτον κόλπον καὶ τὴν Αἴγυπτον δοκέω γενέσθαι κου· καὶ ὁ μὲν ἐκ τῆς βορηίης θαλάσσης ἐσεῖχε ἐπ' Αἴθιοπίης, ὁ δὲ Ἀράβιος ἐκ τῆς νοτίης ἔφερε ἐπὶ Συρίης. Εἰ ὅν ἐθελήσει ἐκτρέψαι τὸ ῥέεθρον ὁ Νεῖλος ἐς τοῦτον τὸν Ἀράβιον κόλπον, τί μιν κωλύει ῥέοντος τούτου ἐκχωσθῆναι ἐντὸς γε δισμυρίων ἐτέων ; Ἐγὼ μὲν γάρ ἔλπομαι γε καὶ μυρίων ἐντὸς χωσθῆναι ὅν. Κοῦ γε δὴ ἐν τῷ προαναισιμωμένῳ χρόνῳ πρότερον ἡ ἐμὲ γενέσθαι οὐκ ἀν χωσθείη κόλπος καὶ πολλῷ μέζων ἔτι τούτου ὑπὸ τοσοῦτου τε ποταμοῦ καὶ οὕτω ἐργατικοῦ ;

Τὰ περὶ Αἴγυπτον ὅν καὶ τοῖσι λέγουσι αὐτὰ πείθομαι 12 καὶ αὐτὸς οὕτω κάρτα δοκέω εἶναι, ἴδων τὴν τε Αἴγυπτον προκειμένην τῆς ἐχομένης γῆς κογχύλιά τε φαινόμενα ἐπὶ τοῖσι οὔρεσι καὶ ἀλμηνή ἐπανθέουσαν, ὥστε καὶ πυραμίδας δηλεσθαί, καὶ ψάμμον μοῦνον Αἰγύπτου οὗρος τοῦτο τὸ ὑπὲρ Μέμ-

φιος ἔχον, πρὸς δὲ τῇ χώρῃ οὔτε τῇ Ἀραβίῃ προσούρφῳ ἐούσῃ τὴν Αἴγυπτον προσεικέλην οὔτε τῇ Λιβύῃ, οὐ μὲν οὔδε τῇ Συρίῃ (τῆς γὰρ Ἀραβίης τὰ παρὰ θάλασσαν Σύριοι νέμονται), ἀλλὰ μελάγγαιόν τε καὶ καταρρηγνυμένην ὥστε ἐοῦσαν ἵλυν τε καὶ πρόχυσιν ἐξ Αἰθιοπίης κατενηγειγμένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Τὴν δὲ Λιβύην ἴδμεν ἐρυθροτέρην τε γῆν καὶ ὑποψαμμοτέρην, τὴν δὲ Ἀραβίην τε καὶ Συρίην ἀργιλωδεστέρην τε καὶ ὑπόπετρον ἐοῦσαν.

35 Ἐρχομαι δὲ περὶ Αἰγύπτου μηκυνέων τὸν λόγον, ὅτι πλεῖστα θωμάσια ἔχει καὶ ἔργα λόγου μέζω παρέχεται πρὸς πᾶσαν χώρην. τούτων εἶνεκα πλέων περὶ αὐτῆς εἰρήσεται. Αἰγύπτιοι ἄμα τῷ οὐρανῷ τῷ κατὰ σφέας ἐόντι ἑτεροίῳ καὶ τῷ ποταμῷ φύσιν ἀλλοίην παρεχομένῳ ἡ οἱ ἄλλοι ποταμοί, τὰ πολλὰ πάντα ἔμπαλιν τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι ἐστήσαντο ἥθεα τε καὶ νόμους. Ἐν τοῖσι αἱ μὲν γυναικες ἀγοράζουσι καὶ καπηλεύουσι, οἱ δὲ ἄνδρες κατ' οἶκους ἐόντες ὑφαίνουσι. ὑφαίνουσι δὲ οἱ μὲν ἄλλοι ἀνω τὴν κρόκην ὀθέοντες, Αἰγύπτιοι δὲ κάτω. Τὰ ἄχθεα οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῶν κεφαλέων φορέουσι, αἱ δὲ γυναικες ἐπὶ τῶν ὄμων.

36 Οἱ ἱρέες τῶν θεῶν τῇ μὲν ἄλλῃ κομῶσι, ἐν Αἰγύπτῳ δὲ ξυρέονται. Τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι μόνος ἄμα κήδεϊ κεκαρθαι τὰς κεφαλάς, ἐς τοὺς μάλιστα ἰκνέεται, Αἰγύπτιοι δὲ ὑπὸ τοὺς θανάτους ἀνιεῖσι τὰς τρίχας αὕξεσθαι τάς τε ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ γενείῳ, τέως ἐξυρημένοι. Τοῖσι μὲν ἄλλοισι ἀνθρώποισι χωρὶς θηρίων ἡ δίαιτα ἀποκέριται, Αἰγυπτίοισι δὲ ὅμοι θηρίοισι ἡ δίαιτα ἐστι. Ἀπὸ πυρῶν καὶ κριθέων ἄλλοις ζώουσι, Αἰγυπτίων δὲ τῷ ποιευμένῳ ἀπὸ τούτων τὴν ζόγην ὄνειδος μεγιστόν ἐστι, ἀλλὰ ἀπὸ ὀλυρέων ποιεῦνται σιτία, τὰς ζειάς μετεξέτεροι καλέουσι. Φυρῶσι τὸ μὲν σταῖς τοῖσι ποσί, τὸν δὲ πηλὸν τῆσι χερσί. Εἴματα τῶν μὲν ἀνδρῶν ἔκαστος ἔχει δύο, τῶν δὲ γυναικῶν ἐν ἑκάστῃ. Τῶν ἴστιών τοὺς κρίκους

καὶ τοὺς κάλους οἱ μὲν ἄλλοι ἔξωθεν προσδέουσι, Αἰγύπτιοι δὲ ἔσωθεν. Γράμματα γράφουσι καὶ λογίζονται ψήφοισι "Ἐλληνες μὲν ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖρα, Αἰγύπτιοι δὲ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά· καὶ ποιεῦντες ταῦτα αὐτοὶ μέν φασι ἐπὶ δεξιὰ ποιέειν, "Ἐλληνας δὲ ἐπ' ἀριστερά. Διφασίοισι δὲ γράμμασι χρέωνται καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἵρα, τὰ δὲ δημοτικὰ καλέεται.

'Ἐν δὲ τῇσι συνουσίῃσι τοῖσι εὐδαίμοσι αὐτῶν, ἐπεὰν ἀπὸ 78 δείπνου γένωνται, περιφέρει ἀνὴρ νεκρὸν ἐν σορῷ ξύλινον, μεμιμημένον ἐς τὰ μάλιστα καὶ γραφῇ καὶ ἔργῳ, μέγαθος ὅσον τε πηχυαῖον ἡ δίπηχυν. δεικνὺς δὲ ἐκάστῳ τῶν συμποτέων λέγει. «Ἐς τοῦτον ὄρέων πῖνε τε καὶ τέρπευ. ἔσεαι γάρ ἀποθανών τοιοῦτος».

Πατρίοισι δὲ χρεώμενοι νόμοισι ἄλλοιν οὐδένα ἐπικτῶνται. Συμφέρονται δὲ τόδε 'Ἐλλήνων μούνοισι: Λακεδαιμονίοισι· οἱ νεώτεροι αὐτῶν τοῖσι πρεσβυτέροισι συντυγχάνοντες εἴκουσι τῆς ὁδοῦ καὶ ἐκτράπονται· καὶ ἐπιοῦσι ἐξ ἕδρης ὑπαινιστέαται. Τόδε μέντοι ἄλλοισι οὐδαμοῖσι συμφέρονται. ἀντὶ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους ἐν τῇσι ὄδοῖσι προσκυνέουσι, κατιέντες μέχρι τοῦ γούνατος τὴν χεῖρα.

3. "Αμασίς

(Κεφ. 177 - 179)

'Ἐπ' Ἀμάσιος βασιλέος λέγεται Αἴγυπτος μάλιστα δὴ 177 τότε εὐδαιμονῆσαι καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῇ χώρῃ γινόμενα καὶ τὰ ἀπὸ τῆς χώρης τοῖσι ἀνθρώποισι, καὶ πόλις ἐν αὐτῇ γενέσθαι τὰς ἀπάσας τότε δισμυρίας τὰς οἰκεομένας. Νόμον τε Αἴγυπτίοισι τόνδε "Αμασίς ἐστι ὁ καταστήσας, ἀποδεικνύναι ἔτεος ἐκάστου τῷ νομάρχῃ πάντα τινὰ Αἴγυπτίων, ὅθεν βιοῦται· μὴ δὲ ποιεῦντα ταῦτα μηδὲ ἀποφαίνοντα δικαίην ζόην

ιθύνεσθαι θανάτῳ. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναῖος λαβὼν ἐξ Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον Ἀθηναίοισι ἔθετο· τῷ ἐκεῖνοι ἐς ἀεὶ χρέων-
178 ται, ἐόντι ἀμώμῳ νόμῳ.

Φιλέλλην δὲ γενόμενος ὁ Ἀμασις ἄλλα τε ἐς Ἑλλήνων μετεξετέρους ἀπεδέξατο, καὶ δὴ καὶ τοῖσι ἀπικνεομένοισι ἐς Αἴγυπτον ἔδωκε Ναύκρατιν πόλιν ἐνοικῆσαι. τοῖσι δὲ μὴ Βουλομένοισι αὐτῶν οἰκέειν, αὐτοῦ δὲ ναυτιλλομένοισι ἔδωκε χώρους ἐνιδρύσασθαι βωμοὺς καὶ τεμένεα θεοῖσι. Τὸ μὲν νῦν μέγιστον αὐτῶν τέμενος καὶ οὐνομαστότατον ἐὸν καὶ χρησιμώτατον, καλεόμενον δὲ Ἑλλήνιον, αὖτε πόλιές εἰσι αἱ ἴδρυμέναι κοινῇ, Ἰώνων μὲν Χίος καὶ Τέως καὶ Φώκαια καὶ Κλάζομεναί, Δωριέων δὲ Ρόδος καὶ Κνίδος καὶ Ἀλικαρνησσὸς καὶ Φάσηλις, Αἰολέων δὲ ἡ Μυτιληναίων μούνη. Τούτων μὲν ἔστι τοῦτο τὸ τέμενος, καὶ προστάτας τοῦ ἐμπορίου αὗται αἱ πόλιές εἰσι αἱ παρέχουσαι ὅσαι δὲ ἄλλαι πόλιες μεταποιεῦνται, οὐδέν σφι μετεὸν μεταποιεῦνται. Χωρὶς δὲ Αἰγινῆται ἐπὶ ἐωυτῶν ἴδρυσαντο τέμενος Διός, καὶ ἄλλο Σάμιοι "Ηρῆς καὶ Μιλήσιοι Ἀπόλλωνος.

179 Ἡν δὲ τὸ παλαιὸν μούνη ἡ Ναύκρατις ἐμπόριον καὶ ἄλλο οὐδὲν Αἰγύπτου. Εἰ δέ τις ἐς τῶν τι ἄλλο στομάτων τοῦ Νείλου ἀπίκαιοτο, χρῆν δύμόσαι μὴ μὲν ἐκόντα ἐλθεῖν, ἀπομόσαντα δὲ τῇ νηὶ αὐτῇ πλέειν ἐς τὸ Κανωβικόν. ἢ εἰ μὴ γε οἴλα τε εἴη πρὸς ἀνέμους ἀντίους πλέειν, τὰ φορτία ἔδεε περιάγειν ἐν βάρισι περὶ τὸ Δέλτα, μέχρι οὗ ἀπίκαιοτο ἐς Ναύκρατιν. Οὕτω μὲν δὴ Ναύκρατις ἐτετίμητο. Κυρηναίοισι δὲ Ἀμασις φιλότητά τε καὶ συμμαχίην συνεθήκατο. Ἀνέθηκε δὲ καὶ ἀναθήματα ὁ Ἀμασις ἐς τὴν Ἑλλάδα.

BIBAION TRITON

Θ Α Λ Ε Ι Α

[*O Καμβύσης ριχῷ τὸν νῖὸν καὶ διάδοχον τοῦ Ἀμάσιος Ψαμμήνιτον παρὰ τὸ Πηλούσιον—πόλιν τῆς Αἰγέπτου ἐν τῷ Δελτα — καὶ ἀναγκάζει αὐτὸν ν' ἀποσυρθῆ μετὰ τοῦ στρατοῦ τον εἰς τὴν Μέμφιν πολιορκήσας δὲ αὐτὴν καὶ κυριεύσας συλλαμβάνει τὸν Ψαμμήνιτον αἰχμάλωτον.*] /

1. Καμβύσης καὶ Ψαμμήνιτος.

(Κεφ. 14 - 15)

‘Ημέρη δὲ δεκάτη, ἀπ’ ἡς παρέλαβε τὸ τεῖχος τὸ ἐν Μέμφι 14 Καμβύσης, κατίσας ἐς τὸ προάστειον τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων Ψαμμήνιτον, βασιλεύσαντα μῆνας ἔξ, τοῦτον κατίσας σὺν ἄλλοισι Αἰγυπτίοισι διεπειρᾶτο αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ποιέων τοιάδε. στείλας αὐτοῦ τὴν θυγατέρα ἐσθῆτι δουληΐῃ ἔξεπεμπε ἐπ’ ὅδωρ ἔχουσαν ὑδρήιον, συνέπεμπε δὲ καὶ ἄλλας παρθένους ἀπολέξας ἀνδρῶν τῶν πρότων, δύοις ἐσταλμένας τῇ τοῦ βασιλέος. ‘Ως δὲ βοῆ τε καὶ κλαυθυῷ παρήισαν αἱ παρθένοι παρὰ τοὺς πατέρας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀνεβόων τε καὶ ἀντεκλαιον δρέοντες τὰ τέκνα κεκακωμένα, ὁ δὲ Ψαμμήνιτος προϊδὼν καὶ μαθὼν ἔκυψε ἐς τὴν γῆν.

Παρελθουσέων δὲ τῶν ὑδροφόρων, δεύτερα αὐτοῦ τὸν παῖδα ἔπεμπε μετ' ἄλλων Αἰγυπτίων δισχιλίων τὴν αὐτὴν ἥλικινην ἔχόντων, τούς τε αὐχένας κάλῳ δεδεμένους καὶ τὰ στόματα ἔγκεχαλινωμένους. Ἡγοντο δὲ ποινὴν τείσοντες Μυτιληναίων τοῖσι ἐν Μέμφι ἀπολομένοισι σὺν τῇ νηὶ ταῦτα γάρ ἐδίκασαν

οἱ βασιλήιοι δικασταί, ὑπὲρ ἀνδρὸς ἐκάστου δέκα Αἰγυπτίων τῶν πρώτων ἀνταπόλλυσθαι. 'Ο δὲ ἵδων παρεξιόντας καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἀγόμενον ἐπὶ θάνατον, τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων τῶν περικατημένων αὐτὸν κλαιόντων καὶ δεινὰ ποιεύντων, τωάντὸ ἐποίησε, τὸ ἐπὶ τῇ θυγατρί.

Παρελθόντων δὲ καὶ τούτων, συνήνεικε ὥστε τῶν συμποτέων αὐτοῦ ἄνδρα ἀπηλικέστερον, ἐκπεπτωκότα ἐκ τῶν ἔοντων ἔχοντά τε οὐδέν, εἰ μὴ ὅσα πτωχός, καὶ προσαιτέοντα τὴν στρατιήν, παριέναι Ψαμμήνιτόν τε τὸν Ἀμάσιος καὶ τοὺς ἐν τῷ προαστείῳ κατημένους τῶν Αἰγυπτίων. 'Ο δὲ Ψαμμήνιτος ὡς εἶδε, ἀνακλαύσας μέγα καὶ καλέσας ὀνομαστὶ τὸν ἑταῖρον ἐπλήξατο τὴν κεφαλήν. 'Ησαν δ' ἄρα αὐτοῦ φύλακοι, οἱ τὸ ποιεύμενον πᾶν ἐξ ἐκείνου ἐπ' ἐκάστη ἔξοδῳ Καμβύσῃ ἐσήμαινον.

Θωμάσας δὲ ὁ Καμβύσης τὰ ποιεύμενα πέμψας ἄγγελον εἰρώτα αὐτὸν λέγων τάδε. «Δεσπότης σε Καμβύσης, Ψαμμήνιτε, εἰρωτᾷ, διότι δὴ τὴν μὲν θυγατέρα δρέων κεκακωμένην καὶ τὸν παῖδα ἐπὶ θάνατον στείχοντα. Οὔτε ἀνέβωσας οὔτε ἀπέκλαυσας, τὸν δὲ πτωχὸν οὐδέν σοι προσήκοντα, ὡς ἄλλων πυνθάνεται, ἐτίμησας;» 'Ο μὲν δὴ ταῦτα ἐπειρώτα, ὁ δ' ἀμείβετο τοῖσδε. «Ὤ παῖ Κύρου, τὰ μὲν οἰκήια ἦν μέζω κακὰ ἥ ώστε ἀνακλαίειν, τὸ δὲ τοῦ ἑταίρου πένθος ἄξιον ἦν δακρύων, δις ἐκ πολλῶν τε καὶ εὐδαιμόνων ἐκπεσὸν ἐς πτωχηήν ἀπῆκται ἐπὶ γήραξ οὐδῆδ». Καὶ ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ὑπὸ τούτου ἤκουειν μὲν Κροῖσον (ἐτετεύχεε γάρ καὶ οὗτος ἐπισπόμενος Καμβύσῃ ἐπ' Αἴγυπτον), δακρύειν δὲ Περσέων τοὺς παρεόντας, αὐτῷ τε Καμβύσῃ ἐσελθεῖν οἰκτόν τινα καὶ αὐτίκα κελεύειν τὸν τε αὐτοῦ παῖδα ἐκ τῶν ἀπολλυμένων σώζειν καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ προαστείου ἀναστήσαντας ἄγειν παρ' ἐωυτόν.

15 Τὸν μὲν δὴ παῖδα εὔρον οἱ μετιόντες οὐκέτι περιεόντα ἀλ-

λὰ πρῶτον κατακοπέντα, αὐτὸν δὲν Ψαμμήνιτον ἀναστήσαντες ἦγον παρὰ Καμβύσεα. ἔνθα τοῦ λοιποῦ διαιτᾶτο ἔχων οὐδὲν βίαιον.

2. Ὁ δακτύλιος τοῦ Πολυκράτους.

(Κεφ. 39 - 43.)

Καμβύσεω δὲ ἐπ' Αἰγυπτον στρατευομένου ἐποιήσαντο 39 καὶ Λακεδαιμόνιοι στρατήην ἐπὶ Σάμον τε καὶ Πολυκράτεα τὸν Αἰάκεος, δις ἔσχε Σάμον ἐπαναστάς. Ἰσχων δὲ ἔεινίην Ἀμάσι, τῷ Αἰγύπτου βασιλέῃ, συνεθήκατο πέμπων τε δῶρα καὶ δεκόμενος ἄλλα παρ' ἐκείνου. Ἐν χρόνῳ δὲ δλίγῳ αὐτίκα τοῦ Πολυκράτεος τὰ πρήγματα ηὔξετο καὶ ἦν βεβωμένα ἀνὰ τε τὴν Ἰωνίην καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· ὅκου γὰρ ιθύσεις στρατεύεσθαι, πάντα οἱ ἔχωρες εὐτυχέως. Ἔκτητο δὲ πεντηκοντέρους τε ἑκατὸν καὶ χιλίους τοξότας. Ἔφερε δὲ καὶ ἦγε πάντας, διακρίνων δὲ οὐδένα· τῷ γὰρ φίλῳ ἔφη χαριεῖσθαι μᾶλλον ἀποδιδούς, τὰ ἔλαβε, ἢ ἀρχὴν μηδὲ λαβών. Συγνάς μὲν δὴ τῶν νήσων ἀραιρήκεε, πολλὰ δὲ καὶ τῆς ἡπείρου ἀστεα. Ἐν δὲ δὴ καὶ Λεσβίους πανστρατιῇ βωθέοντας Μιλησίοισι ναυμαχίῃ κρατήσας εἶλε, οἱ τὴν τάφρον περὶ τὸ τεῖχος τὸ ἐν Σάμῳ πᾶσαν δεδεμένοι ὥρυξαν.

Καί κως τὸν Ἀμασιν εὐτυχέων μεγάλως ὁ Πολυκράτης 40 οὐκ ἐλάνθινε, ἀλλὰ οἱ τοῦτ' ἦν ἐπιμελές. Πολλῷ δὲ ἔτι πλεῦνός οἱ εὐτυχίης γινομένης γράψας ἐς βιβλίον τάδε ἐπέστειλε ἐς Σάμον. «Ἀμασις Πολυκράτεϊ ὥδε λέγει. Ἡδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἀνδρα φίλον καὶ ξεῖνον εὗ πρήσσοντα· ἐμοὶ δὲ αἱ σαὶ μεγάλαι εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι, ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον ὡς ἔστι φθονερόν. Καί κως βούλομαι καὶ αὐτὸς καί, τῶν ἀν κήδωμαι, τὸ μέν τι εὐτυχέειν τῶν πρηγμάτων, τὸ δὲ προσπταίειν, καὶ οὕτω διαφέρειν τὸν αἰῶνα ἐναλλάξ πρήσσων ἢ εὐτυχέειν τὰ

πάντα. Ούδένα γάρ κω λόγω οἶδα ἀκούσας, ὅστις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε πρόρροιζος, εὐτυχέων τὰ πάντα. Σὺ δὲ νῦν ἔμοὶ πειθόμενος ποίησον πρὸς τὰς εὐτυχίας τοιάδε. φροντίσας, τὸ ἀν εὔρης ἐόν τοι πλείστου ἄξιον καὶ ἐπ’ ᾧ σὺ ἀπολογένω μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀλγήσεις, τοῦτο ἀπόβαλε οὕτω, ὅκως μηκέτι ἥξει ἐς ἀνθρώπους. "Ἡν τε μὴ ἐναλλάξ ἥδη τῷπο τούτου αἱ εὐτυχίαι τοι τῆσι πάθησι προσπίπτωσι, τρόπῳ τῷ ἔξ ἐμεῦ ὑποκειμένῳ ἀκέο".

41 Ταῦτα ἐπιλεξάμενος ὁ Πολυκράτης καὶ νόω λαβὼν, ὡς οἱ εὗ ὑπετίθετο "Αμασίς, ἐδίζητο, ἐπ’ ᾧ ἀν μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀσηθείη ἀπολογένω τῶν κειμηλίων, διζημένος δ’ εὔρισκε τόδε. ἦν οἱ σφρηγίς, τὴν ἐφόρεε, χρυσόθετος, σμαράγδου μὲν λίθου ἔοισα, ἔργον δὲ Θεοδώρου τοῦ Τηλεκλέος Σαμίου 'Ἐπεὶ δὲ ταύτην οἱ ἐδόκεε ἀποβαλεῖν, ἐποίεε τοιάδε. πεντηκόντερον πληρώσας ἀνδρῶν ἐσέβη ἐς αὐτήν, μετὰ δὲ ἀναγαγεῖν ἐκέλευσε ἐς τὸ πέλαγος. ὡς δὲ ἀπὸ τῆς νήσου ἐκάς ἐγενετο, περιελόμενος τὴν σφρηγῆδα πάντων ὁρεόντων τῶν συμπλόων ῥίπτει ἐς τὸ πέλαγος. Τοῦτο δὲ ποιήσας ἀπέπλεε, ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰ οἰκία συμφορῇ ἔχρατο.

42 Πέμπτη δὲ ἡ ἕκτη ἡμέρῃ ἀπὸ τούτων τάδε οἱ συνήγεικε γενέσθαι· ἀνὴρ ἀλιεὺς λαβὼν ἵχθυν μέγαν τε καὶ καλὸν ἥξιον μιν Πολυκράτεϊ δῶρον δοθῆναι· φέρων δὴ ἐπὶ τὰς θύρας Πολυκράτεϊ ἔφη ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς ὅψιν, χωρήσαντος δὲ οἱ τούτου ἔλεγε διδούς τὸν ἵχθυν· «Ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε ἐλών οὐκ ἐδικαίωσα φέρειν ἐς ἀγορήν, καίπερ γε ἐών ἀποχειροβίστος, ἀλλὰ μοι ἐδόκεε σεῦ τε εἶναι ἄξιος καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς· σοὶ δὴ μιν φέρων δίδωμι». 'Ο δὲ ἡσθεὶς τοῖσι ἔπεσι ἀμειβεται τοῖσδε· «Κάρτα τε εὖ ἐποίησας, καὶ χάρις διπλόη τῶν τε λόγων καὶ τοῦ δώρου· καὶ σε ἐπὶ δεῖπνον καλέομεν». 'Ο μὲν δὴ ἀλιεὺς μέγα ποιεύμενος ταῦτα ἥιε ἐς τὰ οἰκία, τὸν δὲ ἵχθυν τάμνοντες οἱ θεράποντες εύρισκουσι ἐν τῇ νηδύι αὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυ-

κράτεος σφρηγῖδα. Ὡς δὲ εἰδόν τε καὶ ἔλαχθον τάχιστα, ἔφερον κεχαρηκότες παρὰ τὸν Πολυκράτεα, διδόντες δὲ οἱ τὴν σφρηγῖδα ἔλεγον, ὅτε φέρεται τρόπωφεν εὑρέθη. Τὸν δὲ ὡς ἐσῆλθε θεῖον εἶναι τὸ πρῆγμα, γράφει ἐξ βιβλίον πάντα, τὰ ἐποίησε, καὶ οἴλα μιν καταλελαβήκεε, γράψας δὲ ἐξ Αἴγυπτον ἐπέστειλε.

‘Ἐπιλεξάμενος δὲ ὁ Ἀρασίς τὸ βιβλίον τὸ παρὰ τοῦ Πολυκράτεος ἥκον ἔμαθε, ὅτι ἐκκομίσαι τε ἀδύνατον εἴη ἀνθρώπῳ ἄνθρωπον ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι πρήγματος καὶ ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσειν μέλλοι Πολυκράτης εύτυχέων τὰ πάντα. ὃς οὐκέτι, τὰ ἀποβάλλει, εύρισκει. Πέμψας δὲ οἱ κήρυκα ἐξ Σάμου διαλύεσθαι ἔφη τὴν ξεινίην. Τοῦδε δὲ εἴνεκεν ταῦτα ἐποίεε, ἵνα μὴ συντυχίης δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτεα καταλαβούσης αὐτὸς ἀλγήσει τὴν ψυχὴν ὡς περὶ ξείνου ἀνδρός.

[Τὸ ἀπαίσιον προαισθῆμα τοῦ Ἀμάσιος ἐξεπληρώθη. Ὁ Πολυκράτης βραδύτερον — τὸ 522 — ὑπέστη σκληρὸν θάνατον· συλληφθεὶς δολίως ὑπὸ τοῦ Πέρσου σατράπον Ὁρούτον ἐφορεύθη ἀναζημασθεὶς ἐπὶ σταυροῦ.]

ΒΙΒΛΙΟΝ ΗΜΠΤΟΝ

ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ

[Ο 'Αρισταγόρας, ὁ τύραννος τῆς Μιλήτου, παρακινηθεὶς ἀπὸ τὸν πενθερόν του Ἰστιαίον ἔξεγείρει τὰς Ἰωνικὰς πόλεις εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τῶν Περσῶν. Συγχρόνως δὲ ἔρχεται εἰς τὴν Σπάρτην, διὰ τὰ ζητήση βοηθειαν.]

1. Ο 'Αρισταγόρας εἰς τὴν Σπάρτην.

(Κεφ. 49 - 51)

49 'Απικνέεται δῶν ὁ 'Αρισταγόρης ὁ Μιλήτου τύραννος ἐς τὴν Σπάρτην Κλεομένεος ἔχοντος τὴν ἀρχήν· τῷ δὴ ἐς λόγους ἡιε, ὃς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων γάλκεον πίνακα ἐν τῷ γῆς ἀπάσης περιόδος ἐνετέμητο καὶ θάλασσά τε πᾶσα καὶ ποταμοὶ πάντες. 'Απικνεόμενος δὲ ἐς λόγους ὁ 'Αρισταγόρης ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τάδε·

«Κλεόμενες, σπουδὴν μὲν τὴν ἐμὴν μὴ θωμάσῃς τῆς ἐνταῦθα ἀπίξιος· τὰ γάρ κατήκοντά ἔστι τοιαῦτα· Ἰώνων παῖδας δούλους εἶναι ἀντ' ἐλευθέρων ὄνειδος καὶ ἄλγος μέγιστον μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἔτι δὲ τῶν λιοπῶν ὑμῖν, ὅσῳ προέστατε τῆς Ἑλλάδος. Νῦν δὲν πρὸς θεῶν τῶν Ἑλληνῶν ῥύσασθε Ἰωνας ἐκ δουλούσυγης, ἀνδρας ὄμακιμονας. Εὔπετέως δὲ ὑμῖν ταῦτα οἴα τε χωρέειν ἔστι· οὔτε γάρ οἱ βάρβαροι ἄλκιμοι εἰσι, ὑμεῖς τε τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκετε ἀρετῆς πέρι. "Ἡ τε μάχη αὐτῶν ἔστι τοιήδε, τόξα καὶ αἰχμὴ βραχέα· ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες ἔρχονται ἐς τὰς μάχας καὶ κυρβασίας ἐπὶ τῆσι κεφαλῆσι· οὕτω εὐπετέες χειρωθῆναι εἰσι.

»"Ετσι δὲ καὶ ἀγαθὸν τοῖσι τὴν ἡπειρον ἔκείνην νεμομένοισι ὅσα οὐδὲ τοῖσι συνάπασι ἄλλοισι, πρῶτον μὲν χρυσόν, ἐπειτα δὲ ἀργυρός καὶ χαλκὸς καὶ ἐσθῆτας ποικίλη καὶ ὑποζύγια τε καὶ ἀνδράποδα· τὰ θυμῷ βουλόμενοι αὐτοὶ ἀν ἔχοιτε. Κατοίκηνται δὲ ἀλλήλων ἔχόμενοι, ὡς ἐγώ φράσω, 'Ιώνων μὲν τῶνδε οἵδε Λυδοί, οἰκέοντές τε χώρην ἀγαθὴν καὶ πολυαργυρώτατοι ἐόντες». Δεικνὺς δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐξ τῆς γῆς τὴν περίοδον, τὴν ἐφέρετο ἐν τῷ πίνακι ἐντετυμημένην. «Λυδῶν δέ», ἔφη λέγων δὲ Ἀριστογόρης, «οἱδὲ ἔχονται Φρύγες οἱ πρὸς τὴν ἥδη, πολυπροβατώτατοι τε ἐόντες πάντων, τῶν ἐγώ οἶδα, καὶ πολυκαρπότατοι. Φρυγῶν δὲ ἔχονται Καππαδόκαι, τοὺς ἡμεῖς Συρίους καλέομεν· τούτοισι δὲ πρόσουροι Κίλικες, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν τὴνδε, ἐν τῇ ἥδε Κύπρος νῆσος κέεται· οἵ πεντακόσια τάλαντα βασιλέϊ τὸν ἐπέτειον φόρον ἐπιτελέουσι. Κιλίκων δὲ τῶνδε ἔχονται Αρμένιοι οἵδε, καὶ οὗτοι ἐόντες πολυπρόβατοι, Αρμενίων δὲ Ματιηνοὶ χώρην τὴνδε ἔχοντες. "Ἐχεται δὲ τούτων γῆ ἥδε Κισσίη, ἐν τῇ δὴ παρὰ ποταμὸν τόνδε Χοάσπην κείμενά ἐστι τὰ Σοῦσα ταῦτα, ἔνθα βασιλεύς τε μέγας δίαιταν ποιέεται, καὶ τῶν χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἐνθαῦτά εἰσι· ἐλόντες δὲ ταύτην τὴν πόλιν θαρσέοντες ἥδη τῷ Διὶ πλούτου πέρι ἐρίζετε.

»'Αλλὰ περὶ μὲν χώρης ἄρα οὐ πολλῆς οὐδὲ οὕτω χρηστῆς καὶ οὕρων σμικρῶν χρεόν ἐστι ὑμέας μάχας ἀναβάλλεσθαι πρὸς τε Μεσσηνίους ἐόντας ἴσοπαλέας καὶ Αρκάδας τε καὶ Αργείους, τοῖσι οὔτε χρυσοῦ ἔχόμενόν ἐστι οὐδὲν οὔτε ἀργύρου, τῶν πέρι καὶ τινα ἐνάγει προθυμή μαχόμενον ἀποθνήσκειν· παρέχον δὲ τῆς Ασίης πάσης ἄρχειν εὐπετέως, ἄλλο τι αἰρήσεσθε;;»

Αρισταγόρης μὲν ταῦτα ἔλεξε, Κλεομένης δὲ ἀμείβετο 50 τοῖσδε· «὾ξενε Μιλήσιε, ἀναβάλλομαί τοι ἐξ τρίτην ἡμέραν ὑποκρινέεσθαι». Τότε μὲν ἐξ τοσοῦτο ἥλασκαν· ἐπείτε δὲ ἡ κυρίη ἡμέρη ἐγένετο τῆς ὑποκρίσιος καὶ ἥλθον ἐξ τὸ συγκείμενον,

εῖρετο δὲ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρην, ὅκόσων ἡμερέων ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἰώνων ὁδὸς εἴη παρὰ βασιλέα. 'Ο δὲ Ἀρισταγόρης, τὰ ἄλλα ἐών σοφὸς καὶ διαβάλλων ἐκεῖνον εῦ, ἐν τούτῳ ἐσφάλη· χρεὸν γάρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἔόν, βουλόμενόν γε Σπαρτίτας ἔξαγαγεῖν ἐξ τὴν Ἀσίην, λέγει δ' ὥν τριῶν μηνῶν φάσι εἶναι τὴν ἀνόδον. 'Ο δὲ ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον, τὸν δὲ Ἀρισταγόρης ὀρμητὸ λέγειν περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπε· «Ὥ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀπαλλάσσοι ἐκ Σπάρτης πρὸ δύντος ἡλίου· οὐδένα γάρ λόγον εὑεπέα λέγεις Λακεδαιμονίοισι, ἐθέλων σφέας ἀπὸ θαλάσσης τριῶν μηνῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν».

51 ‘Ο μὲν δὴ Κλεομένης ταῦτα εἴπας ἦιε ἐξ τὰ οἰκία· ὁ δὲ Ἀρισταγόρης λαβὼν ἵκετηρίην ἦιε ἐξ τοῦ Κλεομένεος, ἐσελθὼν δὲ ἕσω ἀτε ἵκετεύων ἐπακοῦσαι ἐκέλευε τὸν Κλεομένεα ἀποπέμψαντα τὸ παιδίον. προσεπτήκεε γάρ δὴ τῷ Κλεομένεῃ ἡ θυγάτηρ, τῇ οὔνομα ἦν Γοργώ· τοῦτο δὲ οἱ καὶ μοῦνον τέκνον ἐτύγχανε ἐὸν ἐτέων δικτὼ ἡ ἐννέα ἡλικίην. Κλεομένης δὲ λέγειν μιν ἐκέλευε, τὰ βούλεται, μηδὲ ἐπισχεῖν τοῦ παιδίου εἴνεκα. 'Ενταῦθα δὲ δὲ Ἀρισταγόρης ἤρχετο ἐκ δέκα ταλάντων ὑπηργεόμενος, ἦν οἱ ἐπιτελέση, τῶν ἐδέετο. 'Ανανεύοντος δὲ τοῦ Κλεομένεος προέβαινε τοῖσι χρήμασι ὑπερβάλλων δὲ Ἀρισταγόρης, ἐξ δὲ πεντήκοντά τε τάλαντα ὑπεδέδεκτο καὶ τὸ παιδίον ηὐδάξατο· «Πάτερ, διαφθερέει σε ὁ ξεῖνος, ἦν μὴ ἀποστὰς ἔης». "Ο τε δὴ Κλεομένης ἡσθεὶς τοῦ παιδίου τῇ παραινέσι ἦιε ἐξ ἔτερον οὐκημα, καὶ δὲ Ἀρισταγόρης ἀπαλλάσσετο τὸ παράπαν ἐκ τῆς Σπάρτης, οὐδὲ οἱ ἔξεγένετο ἐπὶ πλέον ἔτι σημῆναι περὶ τῆς ἀνόδου τῆς παρὰ βασιλέα.

2. 'Ο Ἀρισταγόρας εἰς τὰς Ἀθήνας.—'Εκστρατεία τῶν Ἰώνων κατὰ τῶν Σάρδεων καὶ πυρπόλησις αὐτῶν.

(Κεφ. 97, 99-103, 105)

97 'Απελαυνόμενος δὲ δὲ Ἀρισταγόρης ἐκ τῆς Σπάρτης ἦιε ἐξ

τὰς Ἀθήνας· αὕτη γάρ ή πόλις τῶν λοιπέων ἐδυνάστευε μέγιστον. Ἐπελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν δῆμον δὲ Ἀρισταγόρης ταῦτα ἔλεγε, τὰ καὶ ἐν τῇ Σπάρτη περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ καὶ τοῦ πολέμου τοῦ Περσικοῦ, ὡς οὔτε ἀσπίδα οὔτε δόρυ νομίζουσι εὐπετέες τε χειροθῆναι εἶησαν. Ταῦτα τε δὴ ἔλεγε, καὶ πρὸς τοῖσι τάδε, ὡς οἱ Μιλήσιοι τῶν Ἀθηναίων εἰσὶ ἀποικοι, καὶ οἰκός σφεας εἴη ἥνεσθαι δυναμένους μέγα. Καὶ οὐδέν, ὅ τι οὐκ ὑπίσχετο οἷα κάρτα δεόμενος, ἐς δὲ ἀνέπεισέ σφεας. Πολλοὺς γάρ οἶκε εἶναι εὐπετέστερον διαβάλλειν ηὕνα, εἰ Κλεομένεα μὲν τὸν Λακεδαιμόνιον μοῦνον οὐκ οἶς τε ἐγένετο διαβάλλειν, τρεῖς δὲ μυριάδας Ἀθηναίων ἐποίησε τοῦτο. Ἀθηναῖοι μὲν δὴ ἀναπεισθέντες ἐψηφίσαντο εἴκοσι νέας ἀποστεῖλαι βοηθούς “Ιωσι, στρατηγὸν ἀποδέξαντες αὐτῶν εἶναι Μελάνθιον, ἀνδρας τῶν ἀστῶν ἐόντα τὰ πάντα δόκιμον. Αὗται δὲ αἱ νέες ἀρχὴ κακῶν ἐγένοντο “Ελλησί τε καὶ βαρβάροισι.

’Αρισταγόρης δέ, ἐπειδὴ οἱ τε Ἀθηναῖοι ἀπίκοντο εἴκοσι 99 νησί, ἃμα ἀγόμενοι Ἐρετριέων πέντε τριήρεας, καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι παρῆσαν, ἐποιέετο στρατηγὸν δὲ Ἀριστογόρης ἐς Σάρδις. Αὐτὸς μὲν δὴ οὐκ ἐστρατεύετο, ἀλλ’ ἔμενε ἐν Μιλήτῳ, στρατηγοὺς δὲ ἄλλους ἀπέδεξε Μιλησίων εἶναι, τὸν ἑωυτοῦ τε ἀδελφεὸν Χαροπῖνον καὶ τῶν ἄλλων ἀστῶν Ἐρμόφαντον.

’Απικόμενοι δὲ τῷ στόλῳ τούτῳ “Ιωνες ἐς “Ἐφεσον πλοῖα 100 μὲν κατέλιπον ἐν Κορησσῷ τῆς Ἐφεσίης, αὐτοὶ δὲ ἀνέβαινον γειρὶ πολλῇ, ποιεύμενοι Ἐφεσίους ἡγεμόνας. Πορευόμενοι δὲ παρὰ ποταμὸν Καῦστριον, ἐνθεῦτεν ἐπείτε ὑπερβάντες τὸν Τμῶλον ἀπίκοντο, αἱρέουσι Σάρδις οὐδενός σφι ἀντιωθέντος, κιρέουσι δὲ χωρὶς τῆς ἀκροπόλιος τᾶλλα πάντα· τὴν δὲ ἀκρόπολιν ἐρρύετο αὐτὸς Ἀρταφέρνης ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγην.

Τὸ δὲ μὴ λεγατῆσαι ἐλόντας σφέας τὴν πόλιν ἔσχε τόδε. 101 Ἡσαν ἐν τῇσι Σάρδισι οἰκίαι αἱ μὲν πλεῦνες καλάμιναι, ὅσαι

δ' αὐτέων καὶ πλίνθιναι ἥσαν, καλάμου εῖχον τὰς δροφάς. Τούτων δὴ μίαν τῶν τις στρατιωτέων ὡς ἐνέπρησε, αὐτίκα ἀπ' οἰκίης ἐς οἰκίην ἵὸν τὸ πῦρ ἐπενέμενο τὸ ἄστυ πᾶν. Καιομένου δὲ τοῦ ἄστεος οἱ Λυδοί τε καὶ ὅσοι Περσέων ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλι, ἀπολαμφθέντες πάντοθεν, ὥστε τὰ περιέσχατα νεμομένου τοῦ πυρός, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐξήλυσιν ἐκ τοῦ ἄστεος, συνέρρεον ἐς τε τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμόν, ὃς σφι ψῆγμα χρυσοῦ καταφορέων ἐκ τοῦ Τμώλου διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς ῥέει καὶ ἔπειτα ἐς τὸν "Ἐρμον ποταμὸν ἐκδιδοῖ, ὃ δὲ ἐς θάλασσαν ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Πακτωλὸν καὶ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀθροιζόμενοι οἵ τε Λυδοὶ καὶ οἱ Πέρσαι ἡναγκάζοντο ἀμύνεσθαι. Οἱ δὲ "Ιωνες ὁρέοντες τοὺς μὲν τῶν πολεμίων ἀμυνομένους, τοὺς δὲ σὺν πλήθεϊ πολλῷ προσφερομένους, ἐξανεχώρησαν δείσαντες πρὸς τὸ οὔρος τὸ Τμῶλον καλεόμενον, ἐνθεῦτεν δὲ ὑπὸ νύκτα ἀπαλλάσσοντο ἐπὶ τὰς νέας.

102 Καὶ Σάρδιες μὲν ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἱὸν ἐπιχωρίης θεοῦ Κυβήβης, τὸ σκηπτόμενοι Πέρσαι ὕστερον ἀντενεπίμπρασαν τὰ ἐν "Ελλησὶ ἱρά. Τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ ἐντὸς "Αλυος ποταμοῦ νομοὺς ἔχοντες, προπυνθανόμενοι ταῦτα συνηλίζοντο καὶ ἐβώθεον τοῖσι Λυδοῖσι. Καὶ κως ἐν μὲν Σάρδισι οὐκέτι ἔοντας τοὺς "Ιωνας εὑρίσκουσι, ἐπόμενοι δὲ κατὰ στίβον αἱρέουσι αὐτοὺς ἐν Ἐφέσῳ. Καὶ ἀντετάχθησαν μὲν οἱ "Ιωνες, συμβαλόντες δὲ πολλὸν ἐσσώθησαν. Καὶ πολλοὺς αὐτῶν οἱ Πέρσαι φονεύουσι ἄλλους τε οὐνομαστούς, ἐν δὲ δὴ καὶ Εὐαλκίδεα στρατηγέοντα Ἐρετρίεων, στεφανηφόρους τε ἀγῶνας ἀναραιρηκότα καὶ ὑπὸ Σιμωνίδεω τοῦ Κηίου πολλὰ αἰνεθέντα. Οἱ δὲ αὐτῶν ἀπέψυγον τὴν μάχην, ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ τὰς πόλις

103 Τότε μὲν δὴ οὕτω ἡγωνίσαντο· μετὰ δὲ Ἀθηναῖοι μὲν τὸ παράπαν ἀπολιπόντες τοὺς "Ιωνας ἐπικαλεομένου σφέας πολλὰ δι' ἀγγέλων Ἀρισταγόρεω οὐκ ἔφασαν τιμωρήσειν σφι. "Ιωνες δὲ τῆς Ἀθηναίων συμμαχίης στερηθέντες, οὕτω γάρ σφι ὑπῆρ-

χε πεποιημένχ ἐς Δαρεῖον, οὐδὲν δὴ ἔσσον τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον ἐσκευάζοντο. Πλάσαντες δὲ ἐς τὸν Ἐλλήσποντον Βυζάντιόν τε καὶ τὰς ἄλλας πόλις πάσας τὰς ταύτη ὑπ’ ἐωμοῦτοῖσι ἐποιήσαντο, ἐκπλάσαντές τε ἔξω τὸν Ἐλλήσποντον Καρίης τὴν πολλὴν προσεκτήσαντο σφίσι σύμμαχον εἶναι· καὶ γάρ ἡ Καῦνος πρότερον οὐ βουλομένη συμμαχεῖν, ώς ἐνέπρησαν τὰς Σάρδις, τότε σφι καὶ αὕτη προσεγένετο. Κύπριοι δὲ ἐθελονταί σφι πάντες προσεγένοντο πλὴν Ἀμαθουσίων.

Βασιλέϊ δὲ Δαρείῳ ως ἔξιγγέλθη Σάρδις ἀλούσας ἐμπε- 105 πρῆσθαι ὑπό τε Ἀθηναίων καὶ Ἰώνων, τὸν δὲ ἥγειμόνα γενέσθαι τῆς συλλογῆς, ὡστε ταῦτα συνυφανθῆναι, τὸν Μιλήσιον Ἀρισταγόρην, πρῶτα μὲν λέγεται αὐτόν, ώς ἐπύθετο ταῦτα, Ἰώνων οὐδένα λόγον ποιησάμενον, εῦ εἰδότα, ώς οὗτοί γε οὐ καταπροΐζονται ἀποστάντες, εἰρέσθαι, οἵτινες εἰεν οἱ Ἀθηναῖοι· μετὰ δὲ πυθόμενον αἰτήσαι τὸ τόξον, λαβόντα δὲ καὶ ἐπιθέντα διεστὸν ἄνω πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀπεῖναι, καὶ μιν ἐς τὸν ἥέρα βάλλοντα εἰπεῖν· «὾ Ζεῦ, ἐκγενέσθαι μοι Ἀθηναίους τείσασθαι!»· εἴπαντα δὲ ταῦτα προστάξαι ἐνὶ τῶν θεραπόντων δειπνου προκειμένου αὐτῷ ἐς τρὶς ἐκάστοτε εἰπεῖν· «Δέσποτα, μέμνεο τῶν Ἀθηναίων».

ΒΙΒΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΕΡΑΤΩ

1. "Αλωσις τῆς Μιλήτου καὶ τῶν ἄλλων Ἰωνικῶν πόλεων.—
Τέλος τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰώνων.

(Κεφ. 6 - 7, 18, 20 - 21, 31 - 33, 42)

- 6 Συστραφέντες οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσέων καὶ ἐν ποιήσαν-
τες στρατόπεδον ἤλαυνον ἐπὶ τὴν Μίλητον, τᾶλλα πολίσματα
7 περὶ ἐλάσσονος ποιησάμενοι. "Ιωσὶ δὲ πυνθανομένοισι ταῦτα
ἔδοξε πεζὸν μὲν στρατὸν μὴ συλλέγειν ἀντίξοον Πέρσησι, ἀλ-
λὰ τὰ τείχεα ἡύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους, τὸ δὲ ναυτικὸν πλη-
ροῦν ὑπολειπομένους μηδεμίαν τῶν νεῶν, πληρώσαντας δὲ συλ-
λέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λάδην προναυμαχήσοντας Μιλήτου·
ἥ δὲ Λάδη ἐστὶ νῆσος σμικρὴ ἐπὶ τῇ πόλι τῇ Μιλησίων κειμένη.
- 18 Οἱ δὲ Πέρσαι ἐπείτε τῇ ναυμαχήῃ ἐνίκων τοὺς Ἰωνας, τὴν
Μίλητον πολιορκέοντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ ὑπορύσσον-
τες τὰ τείχεα καὶ παντοίας μηχανὰς προσφέροντες, αἰρέουσι
κατ' ἄκρης ἔκτῳ ἔπει ἀπὸ τῆς ἀποστάσιος τῆς Ἀρισταγόρεω·
20 καὶ ἡγραποδίσαντο τὴν πόλιν. Ἐνθεῦτεν οἱ ζωγρηθέντες τῶν
Μιλησίων ἥγοντο ἐς Σοῦσα. Βασιλεὺς δὲ σφεας Δαρεῖος κακὸν
οὐδὲν ἄλλο ποιήσας κατοίκισε ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ καλεομένῃ θα-
λάσσῃ, ἐν Ἀμπη πόλι, παρ' ἧν Τίγρης ποταμὸς παραρρέων ἐς
21 θάλασσαν ἔξειται. Αθηναῖοι δὲ δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθεσθέντες
τῇ Μιλήτου ἀλώσι τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῇ, καὶ δὴ καὶ ποιήσαντι
Φρυνίχῳ δρᾶμα Μιλήτου ἀλωσιν καὶ διδάξαντι ἐς δάκρυά τε
ἐπεσε τὸ θέητρον, καὶ ἔζημίωσάν μιν ὡς ἀναμνήσαντα οἰκήια

κακὰ χιλίησι δραχμῆσι, καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηδένα χρᾶσθαι τούτῳ τῷ δράματι.

‘Ο δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Περσέων χειμερίσας περὶ Μίλην 31 τον, τῷ δευτέρῳ ἔτεϊ ὡς ἀνέπλωσε, αἱρέει εὐπετέως τὰς νήσους τὰς πρὸς τῇ ἡπείρῳ κειμένας, Χίον καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον. Αἴρεον δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ ἡπείρῳ πόλιας τὰς Ἰάδας. Ταῦτά τε δὴ 32 ἐποίευν καὶ τὰς πόλιας ἐνεπίμπρασαν αὐτοῖσι τοῖσι ἵροῖσι. Οὕτω δὴ τὸ τρίτον Ἰωνες κατεδουλώθησαν, πρῶτον μὲν ὑπὸ Λυδῶν, διὶς δὲ ἐπεξῆς τότε ὑπὸ Περσέων.

‘Απὸ δὲ Ἰωνίης ἀπαλλασσόμενος ὁ ναυτικὸς στρατὸς τὰ 33 ἐπ’ ἀριστερὰ ἐσπλέοντι τοῦ Ἐλλησπόντου αἱρεει πάντα: τὰ γὰρ ἐπὶ δεξιὰ αὐτοῖσι τοῖσι Πέρσησι ὑποχείρια ἦν γεγονότα κατ’ ἡπειρον. Εἰσὶ δὲ αἱ ἐν τῇ Εύρωπῃ γῶραι τοῦ Ἐλλησπόντου, αἵδε, Χερσόνησός τε, ἐν τῇ πόλιες συγχαί ἔνεισι, καὶ Πέρινθος καὶ τὰ τείχεα τὰ ἐπὶ Θρηίκης καὶ Σηλυμβρίη τε καὶ Βυζάντιον.

Μετὰ δὲ Ἀρταφέροντος, ὁ Σαρδίων ὑπαρχος, μεταπεμψάμε 42 νος ἀγγέλους ἐκ τῶν πολίων συνθήκας σφίσι αὐτοῖσι τοὺς Ἰωνας ἡγάγκασε ποιέεσθαι, ἵνα δωσίδικοι εἶναι καὶ μὴ ἀλλήλους φέροιέν τε καὶ ἄγοιεν. Ταῦτά τε ἡγάγκασε ποιέειν καὶ τὰς γώρας σφέων μετρήσας κατὰ παρασκήγας, τοὺς καλέουσι οἱ Πέρσαι τὰ τριήκοντα στάδια, κατὰ δὴ τούτους μετρήσας φόρους ἔταξε ἐκάστοισι, οἵ κατὰ γώρην διατελέουσι ἔχοντες ἐκ τούτου τοῦ χρόνου αἱεὶ ἔτι καὶ ἐς ἐμέ, ὡς ἐτάχθησαν ἐξ Ἀρταφέροντος ἐτάχθησαν δὲ σχεδὸν κατὰ ταῦτα, τὰ καὶ πρότερον εἶχον. Καί σφι ταῦτα μὲν εἰρηναῖα ἦν.

2. Ἐκστρατεία τοῦ Μαρδονίου κατὰ τῆς Ἐλλάδος (492). (Κεφ. 43-45)

“Αμα δὲ τῷ ἔαρι, τῶν ἀλλων καταλελυμένων στρατηγῶν, 43 ἐκ βασιλέος, Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω κατέβαινε ἐπὶ θάλασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτα πεζὸν ἄμα ἀγόμενος, πολλὸν δὲ ναυ-

τικόν. "Αγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαρδόνιος, ἐπείτε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίῃ, αὐτὸς μὲν ἐπιβὰς ἐπὶ νεὸς ἐκομίζετο ἄμα τῆσι ἀλλησι νησί, στρατιὴν δὲ τὴν πεζὴν ἄλλοι ἡγεμόνες ἦγον ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. 'Ως δὲ παραπλέων τὴν Ἀσίην ἀπίκετο ὁ Μαρδόνιος ἐξ τὴν Ἰωνίην, ἐνθαῦτα τοὺς τυράννους τῶν Ἰώνων καταπαύσας πάντας δημοκρατίας κατίστη ἐξ τὰς πόλις. Ταῦτα δὲ ποιήσας ἡπείγετο ἐξ τὸν Ἑλλήσποντον. 'Ως δὲ συνελέχθη μὲν χρῆμα πολλὸν νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πεζὸς στρατὸς πολλός, διαβάντες τῆσι νησὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπορεύοντο διὰ τῆς Εὐρώπης, ἐπορεύοντο δὲ ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας.

44 Αὕται μὲν ὅν σφι πρόσχημα ἦσαν τοῦ στόλου ἀτὰρ ἐν νόῳ ἔχοντες ὅσας ἀν πλείστας δύναντο καταστρέφεσθαι τῶν Ἑλληνίδων πολίων, τοῦτο μὲν δὴ τῆσι νησὶ Θασίους οὐδὲ χεῖρας ἀνταειραμένους κατεστρέψαντο, τοῦτο δὲ τῷ πεζῷ Μακεδόνας πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι δούλους προσεκτήσαντο· τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφι ἥδη ἦν ὑποχείρια γεγονότα. 'Εκ μὲν δὴ Θάσου διαβάλλοντες πέρην ὑπὸ τὴν ἡπειρὸν ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου, ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὅρμώμενοι τὸν Ἀθων περιέβαλλον. 'Επιπεσὼν δέ σφι περιπλέουσι βορέης ἀνεμος μέγας τε καὶ ἀπορος κόρτα τρηχέως περιέσπε πλήθεϊ πολλὰς τῶν νεῶν ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἀθων. Λέγεται γὰρ κατὰ τριηκοσίας μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γὰρ θηριωδεστάτης ἐούσης τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἀθων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἀρπαζόμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι· οἵ δὲ αὐτῶν νέειν οὐκ ἡπιστέατο, καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο, οἱ δὲ ῥίγει.

45 'Ο μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς οὗτω ἔπρησσε, Μαρδονίω δὲ καὶ τῷ πεζῷ στρατοπεδευομένῳ ἐν Μακεδονίῃ νυκτὸς Βρύγοι Θρήικες ἐπεχείρησαν· καὶ σφεων πολλοὺς φονεύουσι οἱ Βρύγοι Μαρδονιον δὲ αὐτὸν τρωματίζουσι. Οὐ μέντοι οὐδὲ αὐτοὶ δου-

λοισύνην διέψυγον πρὸς Περσέων· οὐ γάρ δὴ πρότερον ἀπανέστη ἐκ τῶν χωρέων τούτων Μαρδόνιος, πρὶν ἡ σφεας ὑποχειρίους ἐποιήσατο. Τούτους μέντοι καταστρεψάμενος ἀπῆγε τὴν στρατιὴν ὅπισσω, ἄτε τῷ πεζῷ τε προσπταίσας πρὸς τοὺς Βρύγους καὶ τῷ ναυτικῷ μεγάλως περὶ τὸν ”Αθων. Οὗτος μὲν νῦν ὁ στόλος αἰσχρῶς ἀγωνισάμενος ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην.

3. Ἐκστρατεία τοῦ Δάτιδος καὶ Ἀρταφέρνους
κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

(Κεφ. 94 - 97, 100 - 103, 105 - 117, 119 - 120)

α') Πλοῦς τοῦ περσικοῦ στόλου διὰ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους.—
”Αλωσις τῆς Ἐρετρίας.

(Κεφ. 94 - 97, 100 - 101)

Δευτέρῳ δὲ ἔτει τούτων ὁ Δαρεῖος Μαρδόνιον μὲν φλαύ- 94
ρως πρήξαντα τῷ στόλῳ παραλύει τῆς στρατηγίης, ἄλλους δὲ
στρατηγοὺς ἀποδέξας ἀπέστειλε ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας,
Δᾶτίν τε, ἐόντα Μῆδον γένος, καὶ Ἀρταφέρνεα, τὸν Ἀρταφέρ-
νεος παῖδα, ἀδελφιδέον ἔωυτοῦ· ἐντειλάμενος δὲ ἀπέπεμπε
ἐξανδραποδίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἐρέτριαν ἀγαγεῖν ἔωυτῷ ἐς
ὅψιν τὰ ἀνδράποδα.

‘Ως δὲ οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀποδεχθέντες πορευόμενοι 95
παρὰ βασιλέος ἀπίκοντο τῆς Κιλικίης ἐς τὸ Ἀλήιον πεδίον,
ἄμα ἀγόμενοι πεζὸν στρατὸν πολλόν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένον,
ἐνθαῦτα στρατοπεδεύομένοισι ἐπῆλθε μὲν ὁ ναυτικὸς πᾶς στρα-
τὸς ὁ ἐπιταχθεὶς ἐκάστοισι, παρεγένοντο δὲ καὶ αἱ ἵππαγωγοὶ⁹⁶
νέες, τὰς τῷ προτέρῳ ἔτει προεῖπε τοῖσι ἔωυτοῦ δασμοφόροι-
σι Δαρεῖος ἔτοιμάζειν. Ἐσβαλόμενοι δὲ τοὺς ἵππους ἐς ταύτας
καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ἐσβιβάσαντες ἐς τὰς νέας, ἐπλεον ἐξακο-
σίγησι τριήρεσι ἐς τὴν Ἰωνίην. Ἐνθεῦτεν δὲ οὐ παρὰ τὴν ἥπει-
ρον εἶχον τὰς νέας ιθὺ τοῦ τε Ἐλλησπόντου καὶ τῆς Θρηίκης,

ἀλλ' ἐκ Σάμου ὁρμώμενοι παρά τε "Ικαρὸν καὶ διὰ νήσων τὸν πλόον ἐποιεῦντο, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, δείσαντες μάλιστα τὸν περίπλοον τοῦ Αθώ, ὅτι τρίτῳ πρότερον ἔτει ποιεύμενοι ταύτη τὴν κομιδὴν μεγάλως προσέπταισαν· πρὸς δὲ καὶ ἡ Νάξος σφέας ἡνάγκαζε πρότερον οὐκ ἀλοῦσα.

96 Ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ Ικαρίου πελάγεος προσφερόμενοι προσέμειξαν τῇ Νάξῳ (ἐπὶ ταύτην γάρ δὴ πρώτην ἐπεῖχον στρατεύεσθαι οἱ Πέρσαι μεμνημένοι τῶν πρότερον), οἱ Νάξιοι πρὸς τὰ οὖρα οἴχοντο φεύγοντες οὐδὲ ὑπέμειναν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι, τοὺς κατέλαβον αὐτῶν, ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἵρα καὶ τὴν πόλιν. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους ἀνήγοντο.

97 Ἐνῷ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποίευν, οἱ Δήλιοι ἐκλιπόντες καὶ αὐτοὶ τὴν Δῆλον οἴχοντο φεύγοντες ἐς Τῆγον. Τῆς δὲ στρατιῆς καταπλεούσης δὲ Δᾶτις προπλώσας οὐκ ἔτι τὰς νέας πρὸς τὴν νῆσον προσορμίζεσθαι, ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ "Ρηγαίῃ" αὐτὸς δὲ πυθόμενος, ἵνα ἥσαν οἱ Δήλιοι, πέμπων κήρυκα ἡγόρευε σφι τάδε· «"Ανδρες ἱροί, τί φεύγοντες οἴχεσθε οὐκ ἐπιτήδεα καταγόντες κατ' ἐμεῦ; Ἐγὼ γάρ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτῷ γε φρονέω καὶ μοι ἐκ βασιλέος ἄδει ἐπέσταλται, ἐν τῇ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο, ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν χώρην μήτε τοὺς οἰκήτορας αὐτῆς. Νῦν δὲν καὶ ἀπιτείτε ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε». Ταῦτα μὲν ἐπεκηρυκεύσατο τοῖσι Δηλίοισι, μετὰ δὲ λιβανωτοῦ τριηκόσια τάλαντα κατανήσας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐθυμίησε.

100 Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας ἔπλεε ἄμα τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν "Ερέτριαν πρῶτα, ἄμα ἀγόμενος καὶ "Ιωνας καὶ Αἰολέας. Ερετρίεες δὲ πυνθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν Περσικὴν ἐπὶ σφέας ἐπιπλέουσαν Αθηναίων ἐδεήθησαν σφίσι βοηθούς γενέσθαι. Αθηναῖοι δὲ οὐκ ἀπείπαντο τὴν ἐπικουρίην, ἀλλὰ τοὺς τετρασχιλίους τοὺς κληρουχέοντας τῶν ἵπποβοτέων Χαλκιδέων τὴν χώρην, τούτους σφι διδοῦσι τιμωρούς. Τῶν δὲ Ερε-

τριέων ἦν ἄρα οὐδὲν ὑγιὲς βούλευμα, οἵ μετεπέμποντο μὲν Ἀθηναίους, ἐφρόνεον δὲ διφασίας ἴδεας οἱ μὲν γάρ αὐτῶν ἔβου λεύοντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἀκρα τῆς Εύβοίης, ἄλλοι δὲ αὐτῶν Ἰδια κέρδεα προσδεκόμενοι παρὰ τοῦ Πέρσεω οἴσεσθαι προδοσίην ἐσκευάζοντο. Μαθών δὲ τούτων ἑκάτερα, ὡς εἶχε, Αἰσχίνης ὁ Νόθωνος, ἐὼν τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα, φράζει τοῖσι ἥκουσι τῶν Ἀθηναίων πάντα τὰ παρεόντα σφι πρήγματα, προσεδέετο τε ἀπαλλάσσεσθαι σφεας ἐς τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ προσαπόλωνται. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα Αἰσχίνη συμβουλεύσαντι πείθονται.

Καὶ οὗτοι μὲν διαβάντες ἐς Ὁρωπὸν ἔσωζον σφέας αὐτούς¹⁰¹ οἱ δὲ Πέρσαι πλέοντες κατέσχον τὰς νέας τῆς Ἐρετρικῆς χώρης κατὰ Ταμύνας καὶ Χοιρέας καὶ Αἰγίλια, κατασχόντες δὲ ἐς ταῦτα τὰ χωρία αὐτίκα ἵππους τε ἔξεβάλλοντο καὶ παρεσκευάζοντο ὡς προσοισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι. Οἱ δὲ Ἐρετριέες ἐπεξελθεῖν μὲν καὶ μαχέσασθαι οὐκ ἐποιεῦντο βουλήν· εἴ κως δὲ διαφυλάζειν τὰ τείχεα, τούτου σφι πέρι ζμελε, ἐπείτε ἐνίκα μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. Προσβολῆς δὲ γινομένης καρτερῆς πρὸς τὸ τεῖχος ἐπὶ ἔξι μὲν ἡμέρας ἔπιπτον πολλοὶ ἀμφοτέρων· τῇ δὲ ἐβδόμῃ Εύφορβός τε ὁ Ἀλκιμάχου καὶ Φύλαχρος ὁ Κυνέω, ἄνδρες τῶν ἀστῶν δόκιμοι, προδιδοῦσι τοῖσι Πέρσησι. Οἱ δὲ ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν τοῦτο μὲν τὰ Ἱρά συλήσαντες ἐνέπρησαν, ἀποτινύμενοι τῶν ἐν Σάρδισι κατακαυθέντων Ἱρᾶν, τοῦτο δὲ τοὺς ἀγθρώπους ἡγδραποδίσαντο κατὰ τὰς Δαρείου ἐντολάς.

β') Απόβασις τῶν Περσῶν εἰς τὴν Ἀττικήν.—
Προπαρασκευαὶ τῶν Ἀθηναίων πρὸς μάχην.—Μιλτιάδης

(Κεφ. 102 - 103 105 - 109)

Χειρωσάμενοι δὲ τὴν Ἐρέτριαν καὶ ἐπισχόντες ὀλίγας¹⁰² ἡμέρας ἔπλεον ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν κατεπείγοντές τε πολλὸν καὶ δοκέοντες ταῦτα τοὺς Ἀθηναίους ποιήσειν, τὰ καὶ τοὺς

- ’Ερετριέας ἐποίησαν. Καὶ ἦν γὰρ ὁ Μαραθών ἐπιτηδέοτατον χωρίον τῆς Ἀττικῆς ἐνιππεῦσαι καὶ ἀγχοτάτῳ τῆς Ἐρετρίης, 103 ἐς τοῦτό σφι κατηγέετο Ἰππίης ὁ Πεισιστράτου. Ἀθηναῖοι δέ, ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβώθεον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθῶνα. Ἡγον δέ σφεας στρατηγοὶ δέκα, τῶν ὁ δέκατος ἦν Μιλτιάδης, τοῦ τὸν πατέρα Κίμωνα τὸν Στησαγόρεω κατέλαβε φυγεῖν ἐξ Ἀθηνέων Πεισίστρατον τὸν Ἰπποκράτεος. Οὗτος δὴ ὁ Μιλτιάδης ἦκων ἐκ τῆς Χερσονήσου ἐστρατήγεε Ἀθηναίων.
- 105 Καὶ πρῶτα μὲν ἔοντες ἔτι ἐν τῷ ἀστεῖ οἱ στρατηγοὶ ἀποπέμπουσι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φειδιππίδην, Ἀθηναῖον μὲν ἄνδρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμον τε καὶ τοῦτο μελετῶντα. Τότε δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ Φειδιππίδης οὗτος δευτεραῖος ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἀστεος ἦν ἐν Σπάρτῃ, ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς ἀρχοντας ἔλεγε· «Ω Λακεδαιμόνιοι, Ἀθηναῖοι ὑμέων δέονται σφίσι βωθῆσαι καὶ μὴ περιιδεῖν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι “Ελλησι δουλοσύνῃ περιπεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων· καὶ γὰρ νῦν Ἐρέτριά τε ἡγραπόδισται καὶ πόλι λογίμῳ ἡ Ἐλλὰς γέγονε ἀσθενεστέρη».
- 106 Οἱ μὲν δὴ σφι τὰ ἐντεταλμένα ἀπήγγελλε, τοῖσι δὲ ἔαδε μὲν βωθέειν Ἀθηναίοισι, ἀδύνατα δὲ σφι ἦν τὸ παραυτίκα ποιέειν ταῦτα οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ ἴσταμένου τοῦ μηνὸς εἰνάτη, εἰνάτη δὲ οὐκ ἔξελεύσεσθαι ἔφασαν μὴ 107 οὐ πλήρεος ἔοντος τοῦ κύκλου. Οὗτοι μέν νυν τὴν πανσέληνον ἔμενον, τοῖσι δὲ βαρβάροισι κατηγέετο Ἰππίης ὁ Πεισιστράτου ἐς τὸν Μαραθῶνα. Ἀθηναίοισι δὲ τεταγμένοισι ἐν τεμένει· Ἡρακλέος ἐπῆλθον βωθέοντες Πλαταιέες πανδημεῖ· καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκεσαν σφέας αὐτοὺς τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ Πλαταιέες, καὶ πόνους νπέρ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι συγνούς ἥδη ἀναραιρέατο.
- 108 Τοῖσι δὲ Ἀθηναίων στρατηγοῖσι ἐγίνοντο δίχα αἱ γνῶμαι τῶν μὲν οὐκ ἐώντων συμβαλεῖν (ὸλίγους γὰρ εἶναι) στρατιῇ τῇ Μήδων, τῶν δὲ καὶ Μιλτιάδεω κελευόντων. Ως δὲ δίχα τε ἐγί-

νοντο καὶ ἐνίκα ἡ χείρων τῶν γνωμέων, ἐνθαῦτα, ἦν γὰρ ἐνδέκατος ψηφιδοφόρος δὲ τῷ κυάμῳ λαχών Ἀθηναίων πολέμαρχέειν (τὸ παλαιὸν γὰρ Ἀθηναῖοι δύμόψηφον τὸν πολέμαρχον ἐποιεῦντο τοῖσι στρατηγοῖσι) — ἦν δὲ τότε πολέμαρχος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖος —, πρὸς τοῦτον ἐλθόντι Μιλτιάδης ἔλεγε τάδε·

«Ἐν σοὶ νῦν, Καλλίμαχε, ἐστὶ ἡ καταδουλῶσαι Ἀθήνας ἢ 109 ἐλευθέρας ποιήσαντα μνημόσυνον λιπέσθαι ἐς τὸν ἄπαντα ἀνθρώπων βίον, οἷον οὐδὲ Ἀρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων. Νῦν γὰρ δή, ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, ἐς κίνδυνον ἥκουσι μέγιστον, καὶ ἦν μὲν γε ὑποκύψωσι τοῖσι Μήδοισι, δέδεκται, τὰ πείσονται παραδεδομένοι Ἰππίῃ, ἦν δὲ περιγένηται αὕτη ἡ πόλις, οὕτη τέ ἐστι πρώτη τῶν Ἑλληνίδων πολίων γενέσθαι. Κῶς δὲν δὴ ταῦτα οἴλα τέ ἐστι γενέσθαι, καὶ κῶς ἐς σέ τοι τούτων ἀνήκει τῶν πρηγμάτων τὸ κῦρος ἔχειν, νῦν ἔρχομαι φράσων. Ἡμέων τῶν στρατηγῶν ἔόντων δέκα δίχα γίνονται αἱ γνῶμαι, τῶν μὲν κελευόντων συμβάλλειν, τῶν δὲ οὐ. "Ἡν μέν νυν μὴ συμβάλλωμεν, ἔλπομαί τινα στάσιν μεγάλην διασείσειν ἐμπεσοῦσαν τὰ Ἀθηναίων φρονήματα, ὥστε μηδίσαι· ἦν δὲ συμβάλλωμεν, πρὶν τι καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέσθαι, θεῶν τὰ ἵσα νεμόντων οἰοί τέ εἰμεν περιγενέσθαι τῇ συμβολῇ. Ταῦτα ὅν πάντα ἐς σὲ νῦν τείνει καὶ ἐκ σέο ἥρτηται· ἦν γὰρ σὺ γνώμῃ τῇ ἐμῇ προσθῇ, ἔστι τοι πατρὶς τε ἐλευθέρη καὶ πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἦν δὲ τὴν τῶν ἀποσπευδόντων τὴν συμβολὴν ἔλη, ὑπάρξει τοι, τῶν ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν, τὰ ἐναντία».

Ταῦτα λέγων δὲ Μιλτιάδης προσκτῆται τὸν Καλλίμαχον· προσγενομένης δὲ τοῦ πολεμάρχου τῆς γνώμης ἐκεκύρωτο συμβάλλειν.

γ') 'Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη (490)

(Κεφ. 110 - 117, 119 - 120)

Μετὰ δὲ οἱ στρατηγοί, τῶν ἡ γνώμη ἔφερε συμβάλλειν, ὡς 110

- έκάστου αὐτῶν ἐγίνετο πρυτανηίη τῆς ἡμέρης, Μιλτιάδη παρεδίδοσαν· ὃ δὲ δεκόμενος οὕτι κω συμβολὴν ἐποιέετο, πρὸν γε δὴ 111 αὐτοῦ πρυτανηίη ἐγένετο. 'Ως δὲ ἐς ἔκεινον περιῆλθε, ἐνθαῦτα δὴ ἐτάσσοντο ἀδειαὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες· τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρεος ἥγεετο ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος· ὃ γὰρ νόμος τότε εἶχε οὕτω τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν. 'Ηγεομένου δὲ τούτου ἐξεδέκοντο, ὡς ἡριθμέοντο, αἱ φυλαὶ ἔχόμεναι ἀλλήλων· τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ εὐώνυμον κέρας Πλαταιέες. 'Απὸ ταύτης δὲ τῆς μάχης, θυσίας Ἀθηναίων ἀναγόντων ἐς τὰς πανηγύριας τὰς ἐν τῇσι πεντετηρίσι γινομένας, κατεύχεται ὁ κῆρος ὁ Ἀθηναῖος ἄμα τε 'Αθηναίοισι λέγων γίνεσθαι τὰ ἀγαθὰ καὶ Πλαταιεῦσι. Τότε δὲ τασσομένων τῶν Ἀθηναίων ἐν Μαραθῶνι ἐγίνετο τοιόνδε τι· τὸ στρατόπεδον ἐξισούμενον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, τὸ μὲν αὐτοῦ μέσον ἐγίνετο ἐπὶ τάξις ὀλίγας, καὶ ταύτη ἦν ἀσθενέστατον τὸ στρατόπεδον, τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον ἔρρωτο πλήθεϊ.
- 112 'Ως δέ σφι διετέτακτο καὶ τὰ σφάγια ἐγίνετο καλά, ἐνθαῦτα, ὡς ἀπείθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ ἵεντο ἐς τοὺς βαρβάρους. Ἡσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσονες τὸ μεταίχμιον αὐτῶν ἦσαν. Οἱ δὲ Πέρσαι ὁρέοντες δρόμῳ ἐπιόντας παρεσκευάζοντο ὡς δεξύμενοι, μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον καὶ πάγχυ δλεθρίην, ὁρέοντες αὐτοὺς ὀλίγους, καὶ τούτους δρόμῳ ἐπειγομένους οὕτε ἕππου ὑπαρχούσης σφι οὕτε τοξευμάτων. Ταῦτα μέν νυν οἱ βαρβάροι κατείκαζον. Ἀθηναῖοι δέ, ἐπείτε ἀθρόοι προσέμειξαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. Πρῶμοι μὲν γὰρ Ἐλλήνων πάντων, τῶν ἡμεῖς ἔδμεν, δρόμῳ ἐς πολεμίους ἐγρήσαντο, πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ὁρέοντες καὶ ἄνδρας τοὺς ταύτην ἐσθημένους· τέως δὲ ἦν τοῖσι "Ἐλλησι καὶ τὸ οὖνομα τὸ Μήδων φόβος ἀκοῦσαι.
- 113 Μαχομένων δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι χρόνος ἐγίνετο πολλός. Καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ στρατοπέδου ἐνίκων οἱ βαρβάροι, τῇ

Πέρσαι τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτετάχατο· κατὰ τοῦτο μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι καὶ ῥήξαντες ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγαιαν, τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον ἐνίκων Ἀθηναῖοί τε καὶ Πλαταιέες. Νικῶντες δὲ τὸ μὲν τετραμμένον τῶν Βαρβάρων φεύγειν ἔων, τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥήξασι αὐτῶν συνκαγαγόντες τὰ κέρεα ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. Φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι εἴποντο κόπτοντες ἐς δὲ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἀπίκοντο· ἀπικόμενοι δὲ πῦρ τε αἴτεον καὶ ἐπελαμβάνοντο τῶν νέων. Καὶ τοῦτο μὲν ἐν τούτῳ τῷ πό- 114 νῳ δὲ πολέμαρχος διαφθείρεται, ἀγῆρ γενόμενος ἀγαθός, ἀπὸ δ’ ἔθυνε τῶν στρατηγῶν Στησίλεως δὲ Θρασύλεω· τοῦτο δὲ Κυνέγειρος δὲ Εύφορίωνος ἐνθαῦτα ἐπιλαβόμενος τῶν ἀφλάστων νεός, τὴν χειρὰ ἀποκοπεὶς πελέκει πίπτει, τοῦτο δὲ ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοὶ τε καὶ οὐνομαστοί.

Ἐπτὰ μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐπεκράτησαν τρόπῳ τοιούτῳ Ἀθη- 115 ναῖοι· τῆσι δὲ λοιπῆσι οἱ βάρβαροι ἔξανακρουσάμενοι καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου, ἐν τῇ ἔλιπον τὰ ἔξ ’Ερετρίης ἀνδράποδα, περιέπλεον Σούνιον, βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀπικόμενοι ἐς τὸ ἄστυ. Αἰτίη δὲ ἔσχε ἐν Ἀθηναίοισι ἐξ Ἀλκμεωνιδέων μηχανῆς· αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθῆναι· τούτους γάρ συνθεμένους τοῖσι Πέρσῃσι ἀναδέξαι ἀσπίδα ἐοῦσι ἥδη ἐν τῆσι νηυσί. Οὗτοι μὲν δὴ περιέπλεον Σούνιον· Ἀθηναῖοι δέ, ὡς πο- 116 δῶν εἶχον, ἐβάθεον ἐς τὸ ἄστυ, καὶ ἐφθησάν τε ἀπικόμενοι, πρὸ δὲ τοὺς βαρβάρους ἤκειν, καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο ἀπιγμένοι ἐξ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἐν ἄλλῳ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Κυνοσάργει. Οἱ δὲ βάρβαροι τῆσι νηυσὶ ὑπεραιωρηθέντες Φαλήρου (τοῦτο γάρ ἦν ἐπίνειον τότε τῶν Ἀθηναίων) ὑπὲρ τούτου ἀνακωχεύσαντες τὰς νέας ἀπέπλεον ὅπίσω ἐς τὴν Ἀσίνην. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχη ἀπέθανον τῶν βαρ- 117 βάρων κατὰ ἔξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους ἄνδρας, Ἀθηναίων δὲ ἑκατὸν καὶ ἐνενήκοντα καὶ δύο.

Τοὺς δὲ τῶν Ἐρετριέων ἥνδραποδισμένους Δᾶτίς τε καὶ 119

Αρταφέρνης, ώς προσέσχον ἐς τὴν Ἀσίγην πλέοντες, ἀνήγαγον ἐς Σοῦσα. Βασιλεὺς δὲ Δαρεῖος, πρὶν μὲν αἰχμαλώτους γενέσθαι τοὺς Ἐρετριέας ἐνεῖχε σφι δεινὸν χόλον, οἷα ἀρξάντων ἀδικίης προτέρων τῶν Ἐρετριέων· ἐπείτε δὲ εἶδε σφεας ἀπαχθέντας παρ' ἑωυτὸν καὶ ὑποχειρίους ἑωυτῷ ἐόντας, ἐποίησε κακὸν ἄλλο οὐδέν, ἀλλὰ σφεας τῆς Κισσίνης χώρης κατοίκισε ἐν σταθμῷ ἑωυτοῦ, τῷ οὖνομά ἐστι Ἀρδέρικκα, ἀπὸ Σούσων δέκα καὶ διηκοσίους σταδίους ἀπέχοντι. Ἐνθαῦτα τοὺς Ἐρετριέας κατοίκισε βασιλεὺς, οἱ καὶ μέχρι ἡμέρᾳ εἰχον τὴν χώρην ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίνην γλῶσσαν. Τὰ μὲν δὴ περὶ Ἐρετριέας ἔσχε οὕτω.

- 120 Λακεδαιμονίων δὲ ἥκον ἐς τὰς Ἀθήνας δισχίλιοι μετὰ τὴν πανσέληνον, ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν καταλαβεῖν οὕτω, ὥστε τριταῖοι ἐκ Σπάρτης ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ. "Τστεροι δὲ ἀπικόμενοι τῆς συμβολῆς ἴμείροντο ὅμως θεήσασθαι τοὺς Μῆδους· ἐλθόντες δὲ ἐς τὸν Μαραθῶνα ἐθεήσαντο. Μετὰ δὲ αἰνέοντες Ἀθηναίους καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἀπαλλάσσοντο δπίσω.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

Π Ο Λ Υ Μ Ν Ι Α

["Ο Δαρεῖος μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἤσχισε νὰ παρασκενάζεται εἰς νέαν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τῷ μεταξὸν δῆμος ἀπέθανε καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ νιός του Ξέρξης. Οὗτος ἀποφασίζει αὐτοπροσώπως νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν τρίτην κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη προητοιμάσθη, ἀνεγκάρησε τὸ 480 ἀπὸ τὰς Σάρδεις μὲ δὲ ὅλον τὸν στρατὸν του διενθύνομενος πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον, δπον εἶχε συναθροισθῆ καὶ ὅλος ὁ στόλος.

"Ο περσικὸς στρατὸς διαβάζει τὸν Ἑλλήσποντον μετὰ πορείαν ὀλίγων ἡμερῶν συνηθοίσθη εἰς τὸν Δορίσκον, μεγάλην παραθαλάσσιον πεδιάδα τῆς Θράκης, ὃπου πλεύσας ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἶχε φθάσει καὶ ὁ στόλος. Ἐδῶ ὁ Ξέρξης παρατάσσει καὶ ἀφιθμεῖ τὸν στρατὸν του καὶ τὸ μὲν πλῆθος τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ εὑρίσθη ἐν ἐκατομμύνον ἐπτακόσιαι χιλιάδες, καὶ τοῦ ἵππου ὄγδοηκοντα χιλιάδες, ὃ δὲ ἀριθμὸς τῶν πολεμικῶν πλοίων ἔφθασεν εἰς χίλια διακόσια ἑπτά, καὶ τῶν φορτηγῶν καὶ ἵππαγωγῶν εἰς τρεῖς χιλιάδας.]

1. Ὁ Ξέρξης ἐπιθεωρεῖ ἐν Δορίσκῳ τὸν πεζικὸν καὶ ναυτικὸν στρατὸν.—Διάλογος Ξέρξου καὶ Δημαράτου.

(Κεφ. 100 - 105)

Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἡριθμήθη τε καὶ διετάχθη ὁ στρατός, ἐπε- 100 θύμησε αὐτὸς σφεας διεξελάσας θεήσασθαι. Μετὰ δὲ ἐποίεε τοῦτο, καὶ διεξελαύνων ἐπὶ ἄρματος παρὰ ἔθνος ἐν ἐκαστον ἐπινθάνετο, καὶ ἀπέγραφον οἱ γραμματισταί, ἔως ἐξ ἐσχάτων ἐς ἔσχατα ἀπίκετο καὶ τῆς ἵππου καὶ τοῦ πεζοῦ. Ὡς δὲ ταῦτα οἱ ἐπεποίητο, τῶν νεῶν κατελκυσθεισέων ἐς θάλασσαν, ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης μετεκβάς ἐκ τοῦ ἄρματος ἐς νέαν Σιδωνίην

ἴζετο ὑπὸ σκηνῆ χρυσέη καὶ παρέπλεε παρὰ τὰς πρῷρας τῶν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε ἔκαστας ὅμοιώς καὶ τὸν πεζὸν καὶ ἀπογραφόμενος. Τὰς δὲ νέας οἱ ναύαρχοι ἀναγαγόντες ὅσον τε τέσσερα πλέθρα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀνεκώχευον, τὰς πρῷρας ἐς γῆν τρέψαντες πάντες μετωπηδὸν καὶ ἔξοπλίσαντες τοὺς ἐπιβάτας ὃς ἐς πόλεμον. 'Ο δ' ἐντὸς τῶν πρῳρέων πλέων ἐθηέετο καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ.

101 'Ως δὲ καὶ ταύτας διεξέπλωσε καὶ ἔξεβη ἐκ τῆς νεός, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος συστρατεύόμενον αὐτῷ ἐπὶ τὴν Ἐλάδα, καλέσας δ' αὐτὸν εἰρέτο τάδε· «Δημάρητε, νῦν μοὶ σε ἡδύ ἐστι εἰρέσθαι, τὰ θέλω. Σὺ εῖς Ἐλλην τε καὶ, ως ἐγὼ πυνθάνομαι σεῦ τε καὶ τῶν ἄλλων Ἐλλήνων τῶν ἐμοὶ ἐς λόγους ἀπικνεομένων, πόλιος οὔτ' ἐλαχίστης οὔτ' ἀσθενεστάτης. Νῦν ἂν μοι τόδε φράσον, εἰς Ἐλληνες ὑπομενέουσι χειρας ἐμοὶ ἀνταειρόμενοι. Οὐ γάρ, ως ἐγὼ δοκέω, οὐδὲ εἰ πάντες Ἐλληνες καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς ἐσπέρης οἰκέοντος ἀνθρωποι συλλέχθείσαν, οὐκ ἀξιόμαχοι εἰσι ἐμὲ ἐπιόντα ὑπομεῖναι, μὴ ἐόντες ἄρθμιοι. Θέλω μέντοι καὶ τὸ ἀπὸ σεῦ, ὁκοιόν τι λέγεις περὶ αὐτῶν, πυθέσθαι». 'Ο μὲν ταῦτα εἰρώτα, δ' δὲ ὑπολαβὼν ἔφη· «Βασιλεῦ, κότερα ἀληθείη χρήσωμαι πρὸς σὲ ἢ ἡδονῆ;». 'Ο δέ μιν ἀληθείη χρήσασθαι ἐκέλευε, φάς οὐδὲν οἱ ἀηδέστερον ἔσεσθαι ἢ πρότερον ἦν.

102 'Ως δὲ ταῦτα ἤκουσε Δημάρητος, ἔλεγε τάδε· «Βασιλεῦ, ἐπειδὴ ἀληθείη χρήσασθαι πάντως με κελεύεις ταῦτα λέγοντα, τὰ μὴ ψευδόμενός τις ὕστερον ὑπὸ σεῦ ἀλώσεται, ἵσθι, ὅτι τῇ Ἐλλάδι πενίη μὲν αἱεί κοτε σύντροφός ἐστι, ἀρετὴ δὲ ἐπακτός ἐστι, ἀπό τε σοφίης κατεργασμένη καὶ νόμου ἴσχυροῦ· τῇ διαχρεωμένη ἡ Ἐλλὰς τὴν τε πενίην ἀπαμύνεται καὶ τὴν δεσποσύνην. Αἰνέω μέν νυν πάντας Ἐλληνας τοὺς περὶ ἐκείνους τοὺς Δωρικοὺς χώρους οἰκημένους, ἔρχομαι δὲ λέξων οὐ περὶ πάντων τούσδε τοὺς λόγους, ἀλλὰ περὶ Λακεδαιμονίων μούνων,

πρῶτα μὲν ὅτι οὐκ ἔστι ὄκως κοτὲ σοὺς δέξονται λόγους δουλοσύνην φέροντας τῇ Ἑλλάδι, αὖτις δὲ ὡς ἀντιώσονται τοι ἐς μάχην, καὶ ἦν οἱ ἄλλοι "Ἑλληνες πάντες τὰ σὰ φρονέωσι." Ἀριθμοῦ δὲ πέρι μὴ πύθη, ὅσοι τινὲς ἔόντες ταῦτα ποιέειν οἶοι τέ εἰσι· ἦν τε γάρ τύχωσι ἔξεστρατευμένοι χίλιοι, οὗτοι μαχήσονται τοι, ἦν τε ἐλάσσονες τούτων, ἦν τε καὶ πλεῦνες».

Ταῦτα ἀκούσας Ξέρξης γελάσας ἔφη· «Δημάρητε, οἶον 103 ἐφθέγξαο ἔπος, ἄνδρας χιλίους στρατιῆς τοσῷδε μαχήσεσθαι. Κῶς ἂν δυναίσθι χίλιοι ἢ καὶ μύριοι ἢ καὶ πεντακισμύριοι, ἔόντες γε ἐλεύθεροι πάντες δόμοίως καὶ μὴ ὑπ' ἐνὸς ἀρχόμενοι, στρατῷ τοσῷδε ἀντιστῆναι; Ἐπεί τοι πλεῦνες περὶ ἕνα ἔκαστον γινόμεθα ἢ χίλιοι, ἔόντων ἐκείνων πέντε χιλιάδων. Ὑπὸ μὲν γάρ ἐνὸς ἀρχόμενοι κατὰ τρόπον τὸν ἡμέτερον γενοίατ' ἂν, δειμαίνοντες τοῦτον, καὶ παρὰ τὴν ἑωυτῶν φύσιν ἀμείνονες, καὶ λοιεν ἀναγκαζόμενοι μάστιγι ἐξ πλεῦνας ἐλάσσονες ἔόντες ἀνειμένοι δὲ ἐς τὸ ἐλεύθερον οὐκ ἂν ποιέοιεν τούτων οὐδέτερα. Δοκέω δὲ ἔχωγε καὶ ἀνισωθέντας πλήθεϊ χαλεπῶς ἂν "Ἑλληνας Πέρσησι μούνοισι μάχεσθαι».

Πρὸς ταῦτα Δημάρητος λέγει· «Ω βασιλεῦ, ἀρχῆθεν ἡπι- 104 στάμην, ὅτι ἀληθείῃ χρώμενος οὐ φίλα τοι ἔρεω. Σὺ δὲ ἐπεὶ ἥναγκασας λέγειν τῶν λόγων τοὺς ἀληθεστάτους, ἔλεγον τὰ κα τήκοντα Σπαρτιήτησι. Καίτοι ως ἐγὼ τυγχάνω τὰ νῦν τάδε ἐστοργώς ἐκείνους, αὐτὸς μάλιστα ἔξεπίστεαι, οἵ με τιμήν τε καὶ γέρεα ἀπελόμενοι πατρώια ἀπολίν τε καὶ φυγάδα πεποιήκασι, πατήρ δὲ σὸς ὑποδεξάμενος βίον τέ μοι καὶ οἶκον ἔδωκε. Οὐκ ὁν οἰκός ἐστι ἄνδρα τὸν σώφρονα εὔνοιαν φαινομένην διωθέεσθαι, ἀλλὰ στέργειν μάλιστα. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι κατὰ μὲν ἕνα μαχόμενοι οὐδαμῶν εἰσι κακίονες ἀνδρῶν, ἀλέες δὲ ἄριστοι ἀνδρῶν ἀπάντων. Ἐλεύθεροι γάρ ἔόντες οὐ πάντα ἐλεύθεροι εἰσι· ἔπεστι γάρ σφι δεσπότης νόμος, τὸν ὑποδειμαίνουσι πολλῷ ἔτι μᾶλλον ἢ οἱ σοὶ σέ. Ποιεῦσι γῶν, τὰ ἀν ἐκεῖνος ἀνώγη-

ἀνώγει δὲ τωντὸ αἰεί, οὐκ ἐδν φεύγειν οὐδὲν πλῆθος ἀνθρώπων ἐκ μάχης, ἀλλὰ μένοντας ἐν τῇ τάξι ἐπικρατέειν ἢ ἀπόλλυσθαι. Σοὶ δὲ εἰ φαίνομαι ταῦτα λέγων φλυηρέειν, τἄλλα σιγᾶν θέλω τὸ λοιπὸν· νῦν δὲ ἀναγκασθεῖς ἔλεξα. Γένοιτο μέντοι κατὰ νόον τοι, βασιλεῦ».

105 ‘Ο μὲν δὴ ταῦτα ἀμείψατο, Ξέρξης δὲ ἐς γέλωτά τε ἔτρεψε καὶ οὐκ ἐποιήσατο δργὴν οὐδεμίαν, ἀλλ’ ἡπίως αὐτὸν ἀπεπέμψατο.

[Ἀπὸ τὸν Δορίσκον ὁ Ξέρξης ἐξαπολουθεῖ τὴν διὰ τῆς Θράκης πρὸς τὴν Μακεδονίαν πορείαν. Οἱ “Ελληνες κατανοήσαντες τὸν ἐπικρεμάμενον κατὰ τῆς Ἑλλάδος κάνδυνον συνῆλθον εἰς σύνοδον ἐν τῷ Ἰσθμῷ τῆς Κορινθίου· ἐδῶ ἀποφασίζεται 1) νὰ καταληφθῇ διὰ στρατοῦ τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, ἵνα ἐμποδισθῇ ἡ πρὸς τὰ πρόσω πορεία τοῦ Ξέρξου, δ ὅποιος ἐν τῷ μεταξὸν εἰλέγειν εἰσβάλει διὰ τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Μαλίδα χώραν, καὶ 2) νὰ πλεύσῃ δῆλος ὁ Ἑλληνικὸς στόλος εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον, ἵνα ἀντιταχθῇ κατὰ τοῦ περσικοῦ.]

2. Ἡ ἐν Θερμοπύλαις μάχη (480).

(Κεφ. 201 - 213, 215 - 228)

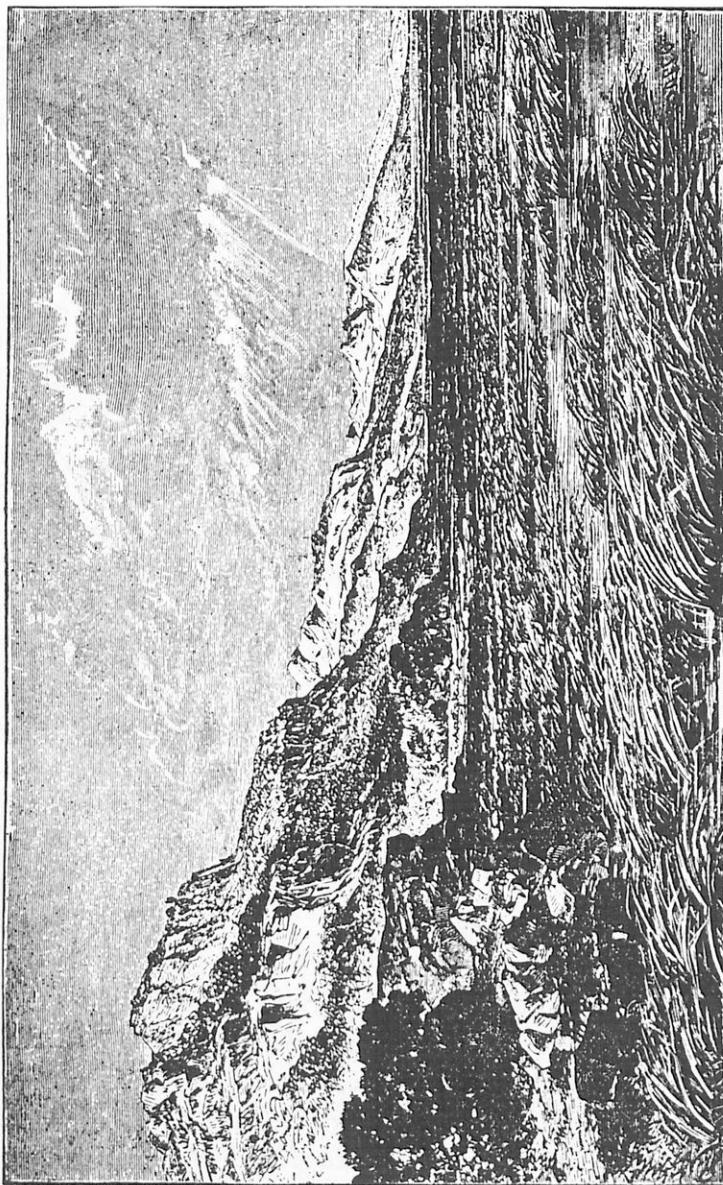
α') Τὰ πρὸ τῆς μάχης.

(Κεφ. 201 - 209)

201 Βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἐστρατοπεδεύετο τῆς Μηλίδος ἐν τῇ Τρηχιλίῃ, οἱ δὲ “Ελληνες ἐν τῇ διόδῳ καλέεται δὲ ὁ χῶρος οὗτος ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων Θερμοπύλαι, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων καὶ περιοίκων Πύλαι. Ἐστρατοπεύοντο μέν νυν ἑκάτεροι ἐν τούτοισι τοῖσι χωρίοισι, ἐπεκράτεε δὲ ὁ μὲν τῶν πρὸς βορέην ἄνεμον ἔχόντων πάντων μέχρι. Τρηχιλίος, οἱ δὲ τῶν πρὸς νότον καὶ μεσαμβρίην φερόντων ἐπὶ ταύτης τῆς ἡπείρου.

202 Ἱσαν δὲ οἵδε ‘Ἐλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν Πέρσην ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ· Σπαρτιητέων τε τριηκόσιοι ὄπλιται καὶ

Θερμοπόλια

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τεγεητέων καὶ Μαντινέων χίλιοι, ἡμίσεes ἑκατέρων, ἐξ
 ’Ορχομενοῦ τε τῆς Ἀρκαδίης εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἐκ τῆς
 λοιπῆς Ἀρκαδίης χίλιοι· τοσοῦτοι μὲν Ἀρκάδων, ἀπὸ δὲ
 Κορίνθου τετρακόσιοι καὶ ἀπὸ Φλειοῦντος διηκόσιοι καὶ Μυ-
 κηναίων δύδωκοντα. Οὗτοι μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου παρῆσαν,
 ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν Θεσπιέων τε ἑπτακόσιοι καὶ Θηβαίων τε-
 203 τρακόσιοι. Πρὸς τούτοις ἐπίκλητοι ἐγένοντο Λοκροί τε οἱ
 ’Οπούντιοι πανστρατιῆ καὶ Φωκέων χίλιοι. Αὐτοὶ γὰρ σφεας
 οἱ “Ελληνες ἐπεκαλέσαντο λέγοντες δι’ ἀγγέλων, ὡς αὐτοὶ¹
 μὲν ἥκοιεν πρόδρομοι τῶν ἄλλων, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων
 προσδόκιμοι πᾶσαν εἶεν ἡμέρην, ἡ θάλασσά τε σφι εἴη ἐν φυ-
 λακῇ ὅπ’ Ἀθηναίων τε φρουρεομένη καὶ Αἰγινητέων καὶ τῶν
 ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντων, καὶ σφι εἴη δεινὸν οὐδέν·
 οὐ γὰρ θεὸν εἶναι τὸ ἐπιύντα ἐπὶ τὴν ‘Ελλάδα, ὅλῃ ἀνθρωπον·
 εἶναι δὲ θητὸν οὐδένα οὐδὲ ἔσεσθαι, τῷ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινο-
 μένῳ οὐ σύνεμείχθη, τοῖσι δὲ μεγίστοισι αὐτῶν μέγιστα· δφεί-
 λειν ὅν καὶ τὸν ἐπελαύνοντα, ὃς ἐόντα θυητόν, ἀπὸ τῆς δόξης
 πεσεῖν. Οἱ δὲ ταῦτα πυνθανόμενοι ἐβώθεον ἐς τὴν Γρηγηῆνα.

204 Τούτοισι ἦσαν μέν νυν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ πόλις
 ἐκάστων, ὁ δὲ θωμαζόμενος μάλιστα καὶ παντὸς τοῦ στρατεύ-
 ματος ἡγεόμενος Λακεδαιμόνιος ἦν Λεωνίδης ὁ Ἀναξανδρίδεω
 205 κτησάμενος τὴν βασιληίην ἐν Σπάρτῃ ἐξ ἀπροσδοκήτου. Οὗτος
 δὲ Λεωνίδης τότε ἦιε ἐς Θερμοπύλας ἐπιλεξάμενος ἄνδρας τε
 τοὺς κατεστεῶτας τριηκοσίους καὶ τοῖσι ἐτύγχανον παῖδες
 ἐόντες. Παραλαβὼν δὲ ἀπίκετο καὶ Θηβαίων, τοὺς ἐς τὸν ἀρι-
 θμὸν λογισάμενος εἶπον, τῶν ἐστρατήγες Λεοντιάδης ὁ Εὔρυ-
 μάχου. Τοῦδε δὲ εἶνεκεν τούτους σπουδὴν ἐποιήσατο Λεωνίδης
 μούνους ‘Ελλήνων παραλαβεῖν, ὅτι σφέων μεγάλως κατηγό-
 ρητο μηδίζειν· παρεκάλεε ὅν ἐς τὸν πόλεμον θέλων εἰδέναι,
 εἴτε συμπέμψουσι εἴτε καὶ ἀπερέουσι ἐκ τοῦ ἐμφανέος τὴν
 ‘Ελλήνων συμμαχίην. Οἱ δὲ ἄλλα φρονέοντες ἐπεμπον.

Τούτους μὲν τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην πρώτους ἀπέπεμψαν 206 Σπαρτιῆται, ἵνα τούτους ὁρέοντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι στρατεύωνται μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίσωσι, ἢν αὐτὸς πυνθάνωνται ὑπερβαλλομένους· μετὰ δέ, Κάρνεια γάρ σφι ἦν ἐμποδών, ἔμελλον ὁρτάσαντες καὶ φυλακὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ κατὰ τάχος βωθέειν πανδημεῖ. Ὡς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων ἐνένωντο καὶ αὐτοὶ ἔτερα τοιαῦτα ποιήσειν· ἦν γάρ κατὰ τωύτῳ Ὁλυμπιάς τούτοισι τοῖσι πρήγμασι συμπεσοῦσα· οὐκ ὅν δοκέοντες κατὰ τάχος οὕτω διακριθήσεσθαι τὸν ἐν Θερμοπύλῃσι πόλεμον ἐπεμπον τοὺς προδρόμους.

Οὗτοι μὲν δὴ οὕτω διενένωντο ποιήσειν· οἱ δὲ ἐν Θερμο- 207 πύλῃσι "Ελληνες, ἐπειδὴ πέλας ἐγένετο τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρσης, καταρρωδέοντες ἐβουλεύοντο περὶ ἀπαλλαγῆς. Τοῖσι μὲν νυν ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἐδόκεε ἐλθοῦσι ἐς Πελοπόννησον τὸν Ἰσθμὸν ἔχειν ἐν φυλακῇ· Λεωνίδης δέ, Φωκέων καὶ Λοκρῶν περισπερχόντων τῇ γνώμῃ ταύτη, αὐτοῦ τε μένειν ἐψηφίζετο πέμπτεν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλις κελεύοντάς σφι ἐπιβωθέειν, ὡς ἐόντων αὐτῶν ὀλίγων στρατὸν τὸν Μήδων ἀλέξασθαι.

Ταῦτα βουλευομένων σφέων ἐπεμπε Ξέρξης κατάσκο- 208 πον ἴππεα ἰδέσθαι, ὁκόσοι εἰσὶ καὶ ὃ τι ποιέοιεν· ἀκηκοέεις γάρ ἔτι ἐών ἐν Θεσσαλίῃ, ὡς ἀλισμένη εἴη ταύτη στρατιὴ ὀλίγη, καὶ τοὺς ἥγεμόνας, ὡς εἴησαν Λακεδαιμόνιοι τε καὶ Λεωνίδης, ὡς γένος Ἡρακλείδης. Ὡς δὲ προσήλασε ὁ ἴππεὺς πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐθηεῖτο τε καὶ κατώρα πᾶν μὲν οὐ τὸ στρατόπεδον· τοὺς γάρ ἔσω τεταγμένους τοῦ τείχεος, τὸ ἀνορθώσαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, οὐκ οἰά τε ἦν κατιδέσθαι· ὁ δὲ τοὺς ἔξω ἐμάνθανε, τοῖσι πρὸ τοῦ τείχεος τὰ ὅπλα ἐκέετο. Ἔτυχον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Λακεδαιμόνιοι ἔξω τεταγμένοι. Τοὺς μὲν δὴ ὡρα γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ τὰς κόμας κτενίζομένους. Ταῦτα δὴ θηεύμενος ἐθώμαξε καὶ τὸ πλῆθος ἐ-

μάνθανε. Μαθών δὲ πάντα ἀτρεκέως ἀπήλαυνε ὅπίσω κατ' ἡσυχίην· οὔτε γάρ τις ἐδίωκε ἀλογίης τε ἐκύρησε πολλῆς ἀπελθόντων τε ἔλεγε πρὸς Ξέρξην, τά περ ὅπωπεε πάντα.

- 209 'Ακούων δὲ Ξέρξης οὐκ εἶχε συμβαλέσθαι τὸ ἑόν, ὅτι παρεσκευάζοντο ὡς ἀπολεόμενοί τε καὶ ἀπολέοντες κατὰ δύναμιν ἀλλ' αὐτῷ γελοῖα γάρ ἐφαίνοντο ποιέειν, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος ἔόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ. Ἀπικόμμενον δέ μιν εἰρώτα Ξέρξης ἔκαστα τούτων, θέλων μαθεῖν τὸ ποιεύμενον πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων. 'Ο δὲ εἶπε· «Ἡκουσας μὲν μευ καὶ πρότερον, εὗτε ὠρμέομεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων ἀκούσας δὲ γέλωτά με ἔθευ λέγοντα, τῇ περ ὥρων ἐκβησόμενα τὰ πρήγματα ταῦτα· ἐμοὶ γάρ τὴν ἀληθείην ἀσκέειν ἀντία σεῦ, ὃ βασιλεῦ, ἀγὸν μέγιστος ἔστι. »Ακουσον δὲ καὶ νῦν. Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπίκαται μαχησόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἐσόδου, καὶ ταῦτα παρασκευάζονται. Νόμος γάρ σφι οὕτω ἔχων ἔστι· ἐπεὰν μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰς κεφαλὰς κοσμέονται. Ἐπίστασο δὲ ὅτι, εἰ τούτους τε καὶ τὸ ὑπομένον ἐν Σπάρτῃ καταστρέψει, ἔστι οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἀνθρώπων, τό σέ, βασιλεῦ, ὑπομενέει χειρας ἀνταειρόμενον· νῦν γάρ πρὸς βασιλήην τε καὶ πόλιν καλλίστην τῶν ἐν «Ἑλλησι προσφέρεαι καὶ ἄνδρας ἀρίστους». Κάρτα τε δὴ ἀπιστα Ξέρξη ἐφαίνετο τὰ λεγόμενα εἶναι καὶ δεύτερα ἐπειρώτα, δοντινα τρόπον τοσοῦτοι ἔόντες τῇ ἑώυτοῦ στρατιῇ μαχήσονται. 'Ο δὲ εἶπε· «Ω βασιλεῦ, ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἄνδρὶ ψεύστη, ἦν μὴ ταῦτά τοι ταύτη ἐκβῆ, τῇ ἐγὼ λέγω». Ταῦτα λέγων οὐκ ἐπειθε τὸν Ξέρξην.

β') Διήμερος μάχη ἐν τῷ στενῷ.
(Κεφ. 210 - 212)

- 210 Ξέρξης τέσσερας μὲν δὴ παρεξῆκε ἡμέρας, ἐλπίζων αἱεὶ σφεας ἀποδρήσεσθαι· πέμπτη δέ, ὡς οὐκ ἀπαλλάσσοντο,

ἀλλὰ οἱ ἐφαίνοντο ἀναιδείη τε καὶ ἀβουλίη διαχρεώμενοι μένειν, πέμπει ἐπ’ αὐτοὺς Μῆδους τε καὶ Κισσίους θυμωθείς, ἐντειλάμενός σφεας ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς ὅψιν τὴν ἑωυτοῦ. ‘Ως δ’ ἐσέπεσον φερόμενοι ἐς τοὺς “Ἐλληνας οἱ Μῆδοι, ἔπιπτον πολλοί, ἄλλοι δ’ ἐπεσήσαν, καὶ οὐκ ἀπήλαυνον καίπερ μεγάλως προσπταίοντες. Δῆλον δ’ ἐποίευν παντὶ τεῷ καὶ οὐκ ἥκιστα αὐτῷ βασιλέϊ, ὅτι πολλοὶ μὲν ἀνθρωποι εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες. ’Εγίνετο δὲ ἡ συμβολὴ δι’ ἥμερης.

Ἐπείτε δε οἱ Μῆδοι τρηχέως περιείποντο, ἐνθαῦτα οὗτοι 211 μὲν ὑπεξήσαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκδεξάμενοι ἐπήσαν, τοὺς ἀθανάτους ἐκάλεε βασιλεύς, τῶν ἥρχες Ὑδάρηνης, ὡς δὴ οὗτοί γε εὐπετέως κατεργασθέμενοι. ‘Ως δὲ καὶ οὗτοι συνέμισγον τοῖσι “Ἐλλησι, οὐδὲν πλέον ἐφέροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς, ἄλλα τὰ αὐτά, ἃτε ἐν στεινοπόρῳ τε χώρῳ μαχόμενοι καὶ δούρασι βραχυτέροισιν χρεώμενοι ἤπειροι οἱ “Ἐλληνες, καὶ οὐκ ἔχοντες πλήθεϊ χρήσασθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου, ἄλλα τε ἀποδεικνύμενοι ἐν οὐκ ἐπισταμένοισι μάχεσθαι ἐξεπιστάμενοι καί, ὅκως ἐντρέψειαν τὰ νῶτα, ἀλέες φεύγεσκον δῆθεν· οἱ δὲ βάρβαροι δρέοντες φεύγοντας βοῆ τε καὶ πατάγῳ ἐπήσαν· οἱ δὲ ἀν καταλαμβανόμενοι ὑπέστρεφον ἀντίοι εἴναι τοῖσι βαρβάροισι, μεταστρεφόμενοι δὲ κατέβαλλον πλήθεϊ ἀναριθμήτους τῶν Περσέων· ἐπιπτον δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Σπαρτιητέων ἐνθαῦτα ὀλίγοι. ’Επεὶ δὲ οὐδὲν ἐδυνέατο παραλαβεῖν οἱ Πέρσαι τῆς ἐσόδου πειρώμενοι καὶ κατὰ τέλεα καὶ παντοίως προσβάλλοντες, ἀπήλαυνον ὀπίσω.

Ἐν ταύτησι τῆσι προσόδοισι τῆς μάχης λέγεται βασιλέα 212 θηεύμενον τρὶς ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου, δείσαντα περὶ τῆ στρατιῆ. Τότε μὲν οὕτω ἡγωνίσαντο, τῇ δὲ ὑστεραίῃ οἱ βάρβαροι οὐδὲν ἀμεινον ἀέθλεον· ἃτε γὰρ ὅλιγων ἐόντων, ἐλπίσαντές σφεας κατατετρωματίσθαι τε καὶ οὐκ οἶους τε ἔσεσθαι ἔτι χεῖρας ἀνταείρασθαι συνέβαλλον. Οἱ δὲ “Ἐλληνες κατὰ

τάξις τε καὶ κατὰ ἔθνεα κεκοσμημένοι ἦσαν, καὶ ἐν μέρει ἔκαστοι ἐμάχοντο πλὴν Φωκέων· οὗτοι δὲ ἐς τὸ οὔρος ἐτάχθησαν φυλάξοντες τὴν ἀτραπόν. 'Ως δὲ οὐδὲν εὔρισκον ἀλλοιότερον οἱ Πέρσαι, ἡ τῇ προτεραίῃ ἐνώρων, ἀπήλαυνον.

γ') Προδοσία τοῦ Ἐφιάλτου.

(Κεφ. 213,215 - 218)

213 'Απορέοντος δὲ βασιλέος, ὃ τι χρήσηται τῷ παρέοντι πρήγματι, Ἐπιάλτης δὲ Εύρυδήμου, ἀνὴρ Μηλιεύς, ἥλθε οἱ λόγους· δις μέγα τι παρὰ βασιλέος δοκέων οἵσεσθαι ἔφρασέ τε τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τοῦ οὔρεος φέρουσαν ἐς Θερμοπύλας καὶ διέφθειρε τοὺς ταύτη οὐπομείναντας Ἑλλήνων. "Τοστερον δὲ δείσας Λακεδαιμονίους ἔψυγε ἐς Θεσσαλίην, καὶ οἱ φυγόντι οὐ πὸ τῶν Πυλαγύρων τῶν ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγομένων ἀργύριον ἐπεκηρύχθη. Χρόνῳ δὲ ὄστερον (κατῆλθε γάρ ἐς Ἀντικύρην) ἀπέθυνε οὐ πὸ Ἀθηνάδεω, ἀνδρὸς Τρηχινίου.

215 Ἐέρξης δέ, ἐπεὶ οἱ ἥρεσε, τὰ οὐπέσχετο Ἐπιάλτης κατεργάσεσθαι, αὐτίκα περιχαρής γενόμενος ἔπειμπε 'Υδάρνεα καὶ τῶν ἐστρατήγες 'Υδάρνης· ὀρμέατο δὲ περὶ λύχνων ἀφάς ἐκ τοῦ στρατοπέδου. Τὴν δὲ ἀτραπὸν ταύτην ἐξεῦρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλιέες, ἐξευρόντες δὲ Θεσσαλοῖσι κατηγήσαντο ἐπὶ Φωκέας τότε, ὅτε οἱ Φωκέες φράξαντες τείχει τὴν ἐσβολὴν ἦσαν ἐν σκέπῃ τοῦ πολέμου· ἐκ τόσου δὴ κατεδέδεκτο ἐοῦσα οὐδὲν χρηστὴ Μηλιεῦσι.

216 "Eχει δὲ ἡ ἀτραπὸς αὕτη ἀρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ τοῦ διὰ τῆς διασφάγος ῥέοντος, ούκομα δὲ τῷ οὔρεϊ τούτῳ καὶ τῇ ἀτραπῷ τωύτῳ κέεται, 'Ανόπαια· τείνει δὲ ἡ 'Ανόπαια αὕτη κατὰ ράχιν τοῦ οὔρεος, λήγει δὲ κατὰ 'Αλπηνὸν πόλιν, πρώτην ἐοῦσαν τῶν Λοκρίδων πρὸς τῶν Μηλιέων. Κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν οἱ Πέρσαι, τὸν Ἀσωπὸν διαβάντες ἐπορεύοντο πᾶσαν τὴν νύκτα, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχον-

τες ούρεα τὰ Οἰταίων, ἐν ἀριστερῇ δὲ τὰ Τρηχινίων. Ὅταν τε δὴ διέφαινε, καὶ οὐ ἐγένοντο ἐπ’ ἀκρωτηρίῳ τοῦ οὔρεος. Κατὰ δὲ τοῦτο τοῦ οὔρεος ἐφύλασσον, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, Φωκέων χίλιοι ὁπλῖται, ρύμονειοί τε τὴν σφετέρην χώρην καὶ φρουρέοντες τὴν ἀτραπόν. Ἡ μὲν γάρ κάτω ἐσβολὴ ἐφύλασσετο ὑπὸ τῶν εἴρηται· τὴν δὲ διὰ τοῦ οὔρεος ἀτραπὸν ἐθελονταὶ Φωκέες ὑποδεξάμενοι Λεωνίδῃ ἐφύλασσον.

“Εμαθον δὲ σφεας οἱ Φωκέες δῆδε ἀναβεβηκότας· ἀναβαί- 21 νοντες γάρ ἐλάνθανον οἱ Πέρσαι τὸ οὔρος πᾶν ἐον δρυῶν ἐπίπλεον. Ὡν μὲν δὴ νηνεμίη, ψόφου δὲ γινομένου πολλοῦ, ὡς οὐκὸς ἦν φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσί, ἀνά τε ἔδραμον οἱ Φωκέες καὶ ἐνέδυνον τὰ ὅπλα, καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι παρῆσαν. Ως δὲ εἶδον ἄνδρας ἐνδυομένους ὅπλα, ἐν θώματι ἐγένοντο· ἐλπόμενοι γάρ οὐδὲν σφι φανήσεσθαι. ἀντίξοον ἐνεκύρησαν στρατῷ. Ἐνθαῦτα Ὅδάρνης καταρρωδήσας, μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴρετο Ἐπιάλτην, ὅποδαπός εἴη ὁ στρατός· πυθόμενος δὲ ἀτρεκέως διέτασσε τοὺς Πέρσας ὡς ἐς μάχην. Οἱ δὲ Φωκέες, ὡς ἐβάλλοντο τοῖσι τοξεύμασι πολλοῖσι τε καὶ πυκνοῖσι, αἴχοντο φεύγοντες ἐπὶ τοῦ οὔρεος τὸν κόρυμβον ἐπιστάμενοι, ῥις ἐπὶ σφέας ὠρμήθησαν ἀργήν, καὶ παρεσκευάδατο ὡς ἀπολεόμενοι. Οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνεον, οἱ δὲ ἀμφὶ Ἐπιάλτην καὶ Ὅδάρνεα Πέρσαι Φωκέων μὲν οὐδένα λόγον ἐποιεῦντο, οἱ δὲ κατέβαινον τὸ οὔρος κατὰ τάχος.

8') Ἡ ύπὸ τοῦ Λεωνίδου ἀποπομπὴ τῶν συμμάχων.

(Κεφ. 219 - 222)

Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλησι ἐοῦσι ‘Ἐλλήνων πρῶτον μὲν ὁ 219 μάντις Μεγιστίης ἐσιδὼν ἐς τὰ ἵρα ἔφρασε τὸν μέλλοντα ἕσεσθαι ἄμα ἡοῖ σφι θάνατον. Ἐπὶ δὲ καὶ αὐτόμοιοι ἦσαν οἱ ἐξ-

αγγείλαντες τῶν Περσέων τὴν περίοδον. Οὗτοι μὲν ἔτι νυκτὸς ἐσήμηναν, τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκόποι καταδραμόντες ἀπὸ τῶν ἄκρων ἥδη διαφαινούσης ἡμέρης. Ἐνθαῦτα ἐβούλεύοντο οἱ "Ἐλληνες καὶ σφέων ἐσχίζοντο αἱ γνῶμαι· οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔων τὴν τάξιν ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντέτεινον. Μετὰ δὲ τοῦτο διακριθέντες οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο καὶ διασκεδασθέντες κατὰ πόλις ἔκαστοι ἐτράποντο, οἱ δὲ αὐτῶν ἅμα Λεωνίδη μένειν αὐτοῦ παρεσκευάδατο.

220 Λέγεται δὲ καί, ὡς αὐτὸς σφεας ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ ἀπόλωνται, κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παρεοῦσι οὐκ ἔχειν εὑπρεπέως ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν, ἐς τὴν ἥλθον φυλάξοντες ἀρχήν. Ταῦτη καὶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ πλεῖστός είμι, Λεωνίδην, ἐπείτε γῆσθετο. τοὺς συμμάχους ἔόντας ἀπροθύμους καὶ οὐκ ἔθελοντας συνδιακινδυνεύειν, κελεῦσαι σφεας ἀπαλλάσσεσθαι, αὐτῷ δὲ ἀπιέναι οὐ καλῶς ἔχειν. Μένοντι δὲ αὐτοῦ κλέος μέγα ἐλείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης εὐδαιμονίη οὐκ ἔξηλείφετο. Ἐκέχρηστο γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης τοῖσι Σπαρτιήτησι χρεωμένοισι περὶ τοῦ πολέμου τούτου αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ἐγειρομένου, ἡ Λακεδαίνονα ἀνάστατον γενέσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἡ τὸν βασιλέα σφέων ἀπολέσθαι. Ταῦτά τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωνίδην καὶ βουλόμενον κλέος καταθέσθαι μούνων Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι τοὺς συμμάχους δοκέω μᾶλλον ἡ γνώμῃ διενειχθέντας οὕτω ἀκόσμως οἴχεσθαι τοὺς οἰχομένους.

221 Μαρτύριον δέ μοι καὶ τόδε οὐκ ἐλάχιστον τούτου πέοι γέγονε, ὅτι καὶ τὸν μάντιν, ὃς εἶπετο τῇ στρατιῇ ταῦτη, Μεγιστίην τὸν Ἀκαρνῆνα, λεγόμενον εἶναι τὰ ἀνέκαθεν ἀπὸ Μελάμποδος, τοῦτον τὸν εἴπαντα ἐκ τῶν ἴρων τὰ μέλλοντά σφι ἐκβαίνειν, φανερός ἐστι Λεωνίδης ἀποπέμπτων, ἵνα μὴ συναπόληται σφι. Ο δὲ ἀποπέμπομενος αὐτὸς μὲν οὐκ ἀέπ-

λιπε, τὸν δὲ παῖδα συστρατεύμενον, ἐόντα οὖτος μουνογενέα, ἀπέπεμψε.

Οἱ μὲν νῦν σύμμαχοι ἀποπεμπόμενοι οἴχοντό τε ἀπιόντες καὶ ἐπείθοντο Λεωνίδη, Θεσπιέες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμειναν μοῦνοι παρὰ Λακεδαιμονίοισι. Τούτων δὲ Θηβαῖοι μὲν ἀέκοντες ἔμενον καὶ οὐ βουλόμενοι (κατεῖχε γάρ σφεας Λεωνίδης ἐν δμήρων λόγῳ ποιεύμενος), Θεσπιέες δὲ ἐκόντες μάλιστα, οἵ οὐκ ἔφασαν ἀπολιπόντες Λεωνίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ καταμείναντες συναπέθανον. Ἐστρατήγες δὲ αὐτῶν Δημόφιλος Διαδρόμεω.

ε') Ο θυσιατος ἄγων.—Τιμητικὰ ἑπιγράμματα εἰς τοὺς πεσόντας.

(Κεφ. 223 - 228)

Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἡλίου ἀνατείλαντος σπονδᾶς ἐποιήσατο, 223 ἐπισχὼν χρόνον ἐς ἀγορῆς κου μάλιστα πληθώρην πρόσοδον ἐποιέετο· καὶ γάρ ἐπέσταλτο ἐξ Ἐπιάλτεω οὕτω· ἀπὸ γάρ τοῦ οὔρεος ἡ κατάβασις συντομωτέρη τὲ ἐστι καὶ βραχύτερος ὁ χῶρος πολλόν, ἥπερ ἡ περίοδός τε καὶ ἀνάβασις. Οἵ τε δὴ βάρβαροι οἱ ἀμφὶ Ξέρξην προσήισαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδην "Ελληνες, ὧς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἔξοδον ποιεύμενοι, ἥδη πολλῷ μᾶλλον ἡ κατ' ἀρχὰς ἐπεξήισαν ἐς τὸ εὐρύτερον τοῦ αὐχένος. Τὸ μὲν γάρ ἔρυμα τοῦ τείχεος φυλάσσοντες ἀνὰ τὰς προτέρας ἡμέρας ὑπεξιόντες ἐς τὰ στεινόπορα ἐμάχοντο. Τότε δὲ συμμίσγοντες ἔξω τῶν στεινῶν ἐπιπτον πλήθεϊ πολλοὶ τῶν βαρβάρων· ὅπισθε γάρ οἱ ἡγεμόνες τῶν τελέων ἔχοντες μάστιγας ἐρράπιζον πάντα ἄνδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω ἐποτρύνοντες. Πολλοὶ μὲν δὴ ἐσέπιπτον αὐτῶν ἐς τὴν θάλασσαν καὶ διεφθείροντο, πολλῷ δ' ἔτι πλεῦνες κατεπατέοντο ζωοὶ ὑπ' ἀλλήλων· ἦν δὲ λόγος οὐδεὶς τοῦ ἀπολλυμένου. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἄτε ἐπιστάμενοι τὸν μέλλοντα σφίσι τέσσερι θάνατον ἐκ τῶν περιιόντων τὸ οὔρος, ἀπεδείκνυντο, ῥώμης ὅσον εἶχον μέγι-

στον, ἐς τοὺς βαρβάρους παραχρεώμενοί τε καὶ ἀτέοντες. Δούρατα μὲν νῦν τοῖσι πλέοσι αὐτῶν τηγικαῦτα ἥδη ἐτύγχανε κατεγρότα, οἱ δὲ τοῖσι ἔιφεσι διεργάζοντο τοὺς Πέρσας.

224 Καὶ Λεωνίδης τε ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ πίπτει ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος, καὶ ἔτεροι μετ' αὐτοῦ ούνομαστοὶ Σπαρτιητέων, τῶν ἐγὼ ως ἀνδρῶν ἀξέιων γενομένων ἐπυθόμην τὰ ούνοματα, ἐπυθόμην δὲ καὶ ἀπάντων τῶν τριηκοσίων. Καὶ δὴ καὶ Περσέων πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ ούνομαστοί, ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες, Ἐθροκόμης τε καὶ Ὑπεράγυης.

225 Ξέρξεώ τε δὴ δύο ἀδελφοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχόμενοι καὶ ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ τοῦ Λεωνίδεω Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὀθισμὸς ἐγίνετο πολλός, ἐς δὲ τοῦτον τε ἀρετῇ οἱ "Ἐλληνες ὑπεξείρυσαν καὶ ἐτρέψαντο τοὺς ἐναντίους τετράκις. Τοῦτο δὲ συνεστήκεε, μέχρι οὗ οἱ σὺν Ἐπιάλτῃ παρεγένοντο. 'Ως δὲ τούτους ἤκειν ἐπύθοντο οἱ "Ἐλληνες, ἐνθεῦτεν ἥδη ἐτεροιοῦτο τὸ νεῖκος· ἐς τε γὰρ τὸ στεινὸν τῆς ὁδοῦ ἀνεχώρεον ὅπισσω, καὶ παραμειψάμενοι τὸ τεῖχος ἐλθόντες ἔζοντο ἐπὶ τὸν κολωνὸν πάντες ἄλλες οἱ ἄλλοι πλὴν Θηβαίων. 'Ο δὲ κολωνός ἐστι ἐν τῇ ἐσόδῳ, ὅκου νῦν ὁ λίθινος λέων ἔστηκε ἐπὶ Λεωνίδῃ. 'Εν τούτῳ σφέας τῷ χώρῳ ἀλεξομένους μαχαίρησι τοῖσι αὐτῶν ἐτύγχανον ἔτι περιεοῦσαι, καὶ χερσὶ καὶ στόμασι κατέχωσαν οἱ βάρβαροι βάλλοντες, οἱ μὲν ἐξ ἐναντίης ἐπισπόμενοι καὶ τὸ ἔρυμα τοῦ τείχεος συγχώσαντες, οἱ δὲ περιελθόντες πάντοθεν περισταδόν.

226 Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπιέων τοιούτων γενομένων, ὅμως λέγεται ἄριστος ἀνὴρ γενέσθαι Σπαρτιήτης Διηγένης· τὸν τόδε φασὶ εἶπαι τὸ ἔπος, πρὶν ἡ συμμεῖξαι σφέας τοῖσι Μήδοισι, πυθόμενον πρὸς τευ τῶν Τρηχινίων, ως, ἐπεὰν οἱ βάρβαροι ἀπιέωσι τὰ τοξεύματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τοῦ πλήθεος τῶν ὀιστῶν ἀποκρύπτουσι· τοσοῦτο πλῆθος αὐτῶν εἶναι· τὸν δέ, οὐκ ἐκπλαγέντα τούτοισι, εἶπαι, ἐν ἀλογίῃ ποιεύμενον τὸ

Μήδων πλῆθος, ως πάντα σφι ἀγαθὰ δι Τρηχίνιος ξεῖνος ἀγγέλλοι, εἰς ἀποκρυπτώντων τῶν Μήδων τὸν ἥλιον ὑπὸ σκιῇ ἔσοιτο πρὸς αὐτοὺς ἡ μάχη καὶ οὐκ ἐν ἥλιῳ. Ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα τοιουτότροπα ἐπεά φασι Διηγέκεα τὸν Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόσυνα. Μετὰ δὲ τοῦτον ἀριστεῦσαι λέγονται 227 Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφοί, Ἀλφεός τε καὶ Μάρων, Ὅρσιφάντου παῖδες. Θεσπιέων δὲ εὐδοκίμεε μάλιστα, τῷ οὗνομα ἦν Διθύραμβος ‘Αρματίδεω.

Θαφθεῖσι δὲ σφι αὐτοῦ ταύτῃ, τῇ περ ἐπεσον, καὶ τοῖσι 228 πρότερον τελευτήσασι, ἢ τοὺς ὑπὸ Λεωνίδεω ἀπομφθέντας οἰχεσθαι, ἐπιγέγραπται γράμματα λέγοντα τάδε·

Μυριάσιν ποτὲ τῇδε τριηκοσίαις ἐμάχοντό¹
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδει τέτορες.

Ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται, τοῖσι δὲ Σπαρτιήτῃσι ἴδεη·

¹Ω ξεῖν, ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῇδε
κείμεθα τοῖς κείνων δίζημασι πειθόμενοι.

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ τοῦτο, τῷ δὲ μάντι τόδε·

Μνῆμα τόδε κλεινοῖο Μεγιστίᾳ, ὃν ποτε Μῆδοι
Σπερχειὸν ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψάμενοι,
μάντιος, δις τότε κῆρας ἐπερχομένας σάφα εἰδὼς
οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἥγεμόνας προλιπεῖν.

Ἐπιγράμμασι μὲν νυν καὶ στήλησι, ἔξω ἢ τὸ τοῦ μάντιος ἐπίγραμμα, Ἀμφικτύονές εἰσί σφεας οἱ ἐπικοσμήσαντες· τὸ δὲ τοῦ μάντιος Μεγιστίεω Σιμωνίδης δι Λεωπρέπεός ἐστι κατὰ ξεινίην δι ἐπιγράψας.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

Ο ΓΡΑΝΙΑ

(Μετὰ τὴν μάχην τῶν Θερμοπυλῶν ὁ πεζὸς στρατὸς τῶν Περσῶν ἐκχυθεὶς εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα ἐρημώνει τὴν Φωκίδα, καί εἰς τὰς Θεσπιὰς καὶ Πλαταιὰς καὶ προχωρεῖ εἰς τὴν Ἀττικήν)

1. Κατάπλους τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου εἰς τὴν Σαλαμῖνα. —
Ἐκκένωσις τῶν Ἀθηνῶν.

(Κεφ. 41 - 42)

40 ‘Ο δὲ Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου Ἀθηναίων δεηθέντων ἐς Σαλαμῖνα κατίσχει τὰς νέας. Τῶνδε δὲ εἴνεκεν προσεδεήθησαν αὐτῶν σχεῖν πρὸς Σαλαμῖνα Ἀθηναῖοι, ἵνα αὐτοὶ παῖδάς τε καὶ γυναικας ὑπεξαγάγωνται ἐκ τῆς Ἀττικῆς, πρὸς δὲ καὶ βουλεύσωνται, τὸ ποιητέον αὐτοῖς, ἔσται. Ἐπὶ γὰρ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι βουλὴν ἔμελλον ποιήσεσθαι ὡς ἐψευσμένοι γνώμης. Δοκέοντος γὰρ εὑρῆσειν Πελοποννησίους πανδημεὶ ἐν τῇ Βοιωτίῃ ὑποκατημένους τὸν βάρβαρον, τῶν μὲν εὔρον οὐδὲν ἔόν, οἱ δὲ ἐπυνθάνοντο τὸν Ἰσθμὸν αὐτοὺς τειχέοντας, τὴν Πελοπόννησον περὶ πλείστου τε ποιευμένους περιεῖναι καὶ ταύτην ἔχοντας ἐν φυλακῇ, τὰ ἄλλα δὲ ἀπιέναι. Ταῦτα πυνθανόμενοι οὕτω δὴ προσεδεήθησάν σφεων σχεῖν πρὸς τὴν Σαλαμῖνα. —

41 Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατέσχον ἐς τὴν Σαλαμῖνα, Ἀθηναῖοι δὲ ἐς τὴν ἑωυτῶν. Μετὰ δὲ τὴν ἀπίξιν κήρυγμα ἐποιήσαντο, Ἀθηναίων τῇ τις δύναται σώζειν τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας. Ἐνθαῦτα οἱ μὲν πλεῖστοι ἐς Τροιζῆνα ἀπέστειλαν, οἱ δὲ ἐς Αἴγιναν, οἱ δὲ ἐς Σαλαμῖνα. Ἐσπευσαν δὲ ταῦτα ὑπεκθέ-

σθαι, τῷ χρηστηρίῳ τε βουλόμενοι ὑπηρετέειν καὶ δὴ καὶ τοῦδε εἴνεκεν οὐκ ἡκιστα' λέγουσι 'Αθηναῖοι ὅφιν μέγαν φύλακα τῆς ἀκροπόλιος ἐνδιαιτᾶσθαι ἐν τῷ ἵρῳ. Λέγουσί τε ταῦτα καὶ δὴ καὶ ὡς ἔόντι ἐπιμήνια ἐπιτελέουσι προτιθέντες· τὰ δ' ἐπιμήνια μελιτόεσσά ἔστι. Αὕτη δ' ἡ μελιτόεσσα ἐν τῷ πρόσθιε αἰεὶ χρόνῳ ἀναισιμουμένη τότε ἦν ἄψαυστος. Σημηνάσης δὲ ταῦτα τῆς ἱρείης μᾶλλον τι οἱ 'Αθηναῖοι καὶ προθυμότερον ἔξελιπον τὴν πόλιν ὡς καὶ τῆς θεοῦ ἀπολελοιπούης τὴν ἀκρόπολιν. 'Ως δέ σφι πάντα ὑπεξεκέετο, ἔπλεον ἐς τὸ στρατόπεδον.

'Επεὶ δὲ οἱ ἀπ' 'Αρτεμισίου ἐς Σαλαμῖνα κατέσχον τὰς 42 νέας, συνέρρεε καὶ ὁ λοιπὸς πυνθανόμενος ὁ τῶν 'Ελλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἐκ Τροιζῆνος· ἐς γὰρ Πώγωνα, τὸν Τροιζῆνιών λιμένα, προείρητο συλλέγεσθαι. Ναύαρχος μὲν νυν ἐπῆν αὐτός, ὅσπερ ἐπ' 'Αρτεμισίῳ, Εύρυβιάδης Εύρυκλείδεω, ἀνὴρ Σπαρτιήτης, οὐ μέντοι γένεός γε τοῦ βασιληίου ἐών. Νέας δὲ πολλῷ πλείστας τε καὶ ἀριστα πλεούσας παρείχοντο 'Αθηναῖοι ὁγδώκοντα καὶ ἐκατόν. 'Αριθμὸς δὲ ἐγένετο ὁ πᾶς τῶν νεῶν, πάρεξ τῶν πεντηκοντέρων, τριηκόσιαι καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ὅκτω.

2. Πολεμικὸν συμβούλιον τῶν 'Ελλήνων.—Οἱ Πέρσαι εἰς τὴν 'Αττικήν.—"Αλωσις τῶν 'Αθηνῶν καὶ πυρπόλησις τῆς 'Ακροπόλεως αὐτῶν.

(Κεφ. 49 - 55)

'Ως δὲ ἐς τὴν Σαλαμῖνα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ τῶν 49 πολίων, ἐβουλεύοντο προθέντος Εύρυβιάδεω γνώμην ἀποφαίνεσθαι τὸν βουλόμενον, ὅκου δοκέοι ἐπιτηδεότατον εἶναι ναυμαχίην ποιέεσθαι, τῶν αὐτοὶ χωρέων ἐγκρατέες εἰσί· ἡ γὰρ 'Αττικὴ ἀπεῖτο ἥδη, τῶν δὲ λοιπέων πέρι προετίθεε. Αἱ γνῶ-

μαι δὲ τῶν λεγόντων αἱ πλεῖσται συνεξέπιπτον πρὸς τὸν Ἰ-
σθμὸν πλώσαντας ναυμαχέειν πρὸ τῆς Πελοποννήσου, ἐπιλέ-
γοντες τὸν λόγον τόνδε, ὡς, ἣν νικηθέωσι τῇ ναυμαχῇ, ἐν
Σαλαμῖνι μὲν ἔόντες πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφι τιμω-
ρίῃ οὐδεμίᾳ ἐπιφανήσεται, πρὸς δὲ τῷ Ἰσθμῷ ἐς τοὺς ἑωυτῶν
ἔξοισονται.

50 Ταῦτα τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατηγῶν ἐπιλεγομέ-
νων ἐληλύθεε ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἀγγέλλων ἥκειν τὸν βάρβαρον
ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολέεσθαι. Ὁ γὰρ διὰ
Βοιωτῶν τραπόμενος στρατὸς ἀμα Ξέρξη, ἐμπρήσας Θεσπι-
έων τὴν πόλιν, αὐτῶν ἐκλειοπότων ἐς Πελοπόννησον, καὶ
τὴν Πλαταιέων ὁσαύτως, ἥκε τε ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ πάντα
ἐκεῖνα ἐδηγίου. Ἐνέπρησε δὲ Θέσπειάν τε καὶ Πλάταιαν πυ-
θόμενος Θηβαίων, ὅτι οὐκ ἐμήδιζον. Ἀπὸ δὲ τῆς διαβάσιος
τοῦ Ἑλλησπόντου, ἔνθεν πορεύεσθαι ἥρξαντο οἱ βάρβαροι,
ἔνα αὐτοῦ διατρίψαντες μῆνα, ἐν τῷ διέβαινον ἐς τὴν Εύρώ-
πην, ἐν τρισὶ ἑτέροισι μησὶ ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ, Καλλιά-
δεω ἄρχοντος Ἀθηναίοισι.

51 Καὶ αἱρέουσι ἕρημον τὸ ἄστυ, καὶ τινας ὀλίγους εὔρισκου-
σι τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ ἱῷ ἔόντας, ταμίας τε τοῦ ἱροῦ καὶ
πένητας ἀνθρώπους, οἱ φραξάμενοι τὴν ἀκρόπολιν θύρησί τε
καὶ ξύλοισι ἡμύνοντο τοὺς ἐπιόντας, ἀμα μὲν ὑπ' ἀσθενείης
βίου οὐκ ἐκχωρήσαντες ἐς Σαλαμῖνα, πρὸς δὲ αὐτοὶ δοκέον-
τες ἔξευρηκέναι τὸ μαντήιον, τὸ ἡ Πυθή σφι ἔχρησε, τὸ ξύ-
λινον τεῖχος ἀνάλωτον ἔσεσθαι· αὐτὸ δὴ τοῦτο εἶναι τὸ κρη-
σφύγετον κατὰ τὸ μαντήιον καὶ οὐ τὰς νέας.

52 Οἱ Πέρσαι ιζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλιος
ὄχθον, τὸν Ἀθηναῖοι καλέουσι Ἀρήιον πάγον, ἐπολιόρκεον
τρόπον τοιόνδε· ὅκως στυπτεῖον περὶ τοὺς ὀϊστοὺς περιμέντες
ἀψειαν, ἐτόξευον ἐς τὸ φράγμα. Ἐνθαῦτα Ἀθηναίων οἱ πολι-
ορκεόμενοι δμως ἡμύνοντο, καίπερ ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ

ἀπιγμένοι καὶ τοῦ φράγματος προδεδωκότος. Οὐδὲ λόγους τῶν Πεισιστρατιδέων προσφερόντων περὶ ὁμολογίης ἐνεδέκοντο, ἀμυνόμενοι δὲ ἄλλα τε ἀντεμηχανῶντο καὶ δὴ καὶ προσιόντων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς πύλας δλοιτρόχους ἀπίεσαν, ὅστε ξέρξην ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἀπορίησι ἐνέχεσθαι οὐδυνάμενόν σφεας ἐλεῖν.

Χρόνῳ δ' ἐκ τῶν ἀπόρων ἐφάνη δή τις ἔξοδος τοῖσι βαρ- 53
βάροισι: ἔδεε γάρ κατὰ τὸ θεοπρόπιον πᾶσαν τὴν Ἀττικὴν τὴν ἐν τῇ ἡπείρῳ γενέσθαι ὑπὸ Πέρσησι. "Εμπροσθε ὅν πρὸ τῆς ἀκροπόλιος, ὅπισθε δὲ τῶν πυλέων καὶ τῆς ἀνόδου, τῇ δὴ οὗτε τις ἐφύλασσε οὔτ' ἂν ἥλπισε, μὴ κοτέ τις κατὰ ταῦτα ἀναβαίη ἀνθρώπων, ταύτη ἀνέβησάν τινες κατὰ τὸ ἱρὸν τῆς Κέκροπος θυγατρὸς Ἀγλαύρου, καίπερ ἀποκρήμνου ἐόντος τοῦ χώρου. 'Ως δὲ εἰδον αὐτοὺς ἀναβεβηκότας οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν, οἱ μὲν ἕρριπτον ἐωυτοὺς κατὰ τοῦ τείχεος κάτω καὶ διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐς τὸ μέγαρον κατέφευγον. Τῶν δὲ Περσέων οἱ ἀναβεβηκότες πρῶτον μὲν ἐτράποντο πρὸς τὰς πύλας, ταύτας δὲ ἀνοίξαντες τοὺς ἵκέτας ἐφόνευον· ἐπεὶ δὲ σφι πάντες κατέστρωντο, τὸ ἱρὸν συὴ ἡσαντες ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν.

Σχῶν δὲ παντελέως τὰς Ἀθήνας Ξέρξης ἀπέπεμψε ἐς 54
Σοῦσα ἄγγελον ἵππεα Ἀρταβάνῳ ἀγγελέοντα τὴν πάρεοῦσάν σφι εὔπρηξίην. 'Απὸ δὲ τῆς πέμψιος τοῦ κήρυκος δευτέρη ἥμέρῃ συγκαλέσας Ἀθηναίων τοὺς φυγάδας, ἐωυτῷ δὲ ἐπομένους, ἐκέλευε τρόπῳ τῷ σφετέρῳ θύσαι τὰ ἱρὰ ἀναβάντας ἐς τὴν ἀκρόπολιν, εἴτε δὴ ὃν δψιν τινὰ ἴδων ἐνυπνίου ἐντέλλετο ταῦτα, εἴτε καὶ ἐνθύμιον οἱ ἐγένετο ἐμπρήσαντι τὸ ἱρόν. Οἱ δὲ φυγάδες τῶν Ἀθηναίων ἐποίησαν τὰ ἐντεταλμένα.

Τοῦ δὲ εἶνεκεν τούτων ἐπεμνήσθην, φράσω. "Εστι ἐν τῇ 55
ἀκροπόλι ταύτη Ἐρεχθίος τοῦ γηγενέος λεγομένου εἶναι νηός, ἐν τῷ ἐλαίῃ τε καὶ θάλασσα ἔνι, τὰ λόγος παρ' Ἀθηναίων

Ποσειδέωνά τε καὶ Ἀθηναίην ἐρίσαντας περὶ τῆς χώρης μαρτύρια θέσθαι. Ταύτην ὡν τὴν ἐλαίην ἀμα τῷ ἄλλῳ ἱρῷ κατέλαβε ἐμπρησθῆναι ὑπὸ τῶν βαρβάρων· δευτέρῃ δὲ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς ἐμπρήσιος Ἀθηναίων οἱ θύειν ὑπὸ βασιλέος κελευόμενοι ὡς ἀνέβησαν ἐς τὸ ἱρόν, ὥρων βλαστὸν ἐκ τοῦ στελέχεος ὅσον τε πηγυαῖον ἀναδεδραμηκότα. Οὗτοι μὲν νῦν ταῦτα ἔφρασαν.

3. Νέον πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Ἐλλήνων.

(Κεφ. 56 - 64)

56 Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι "Ἐλληνες ὡς σφι ἔξηγγέλθη, ὡς ἔσχε τὰ περὶ τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, ἐς τοσοῦτον θόρυβον ἀπίκουντο, ὥστε ἔνιοι τῶν στρατηγῶν οὐδὲ κυρωθῆναι ἔμενον τὸ προκείμενον πρῆγμα, ἀλλ' ἐς τε τὰς νέας ἐσέπιπτον καὶ ἴστια ἀείροντο ὡς ἀποθευσόμενοι· τοῖσι τε ὑπολειπομένοισι αὐτῶν ἔκυρώθη πρὸ τοῦ Ἰσθμοῦ ναυμαχέειν. Νῦξ τε ἐγίνετο, καὶ οἱ διαλυθέντες ἐκ τοῦ συνεδρίου ἐσέβαινον ἐς τὰς νέας.

57 Ἐνταῦθα δὴ Θεμιστοκλέα ἀπικόμενον ἐπὶ τὴν νέα εἰρετο Μνησίφιλος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃ τι σφι εἴη βεβουλευμένον. Πυθόμενος δὲ πρὸς αὐτοῦ, ὡς εἴη δεδογμένον ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἰσθμὸν καὶ πρὸ τῆς Πελοποννήσου ναυμαχέειν, εἶπε· «Οὐ τοι ἄρα, ἦν ἀπαείρωσι τὰς νέας ἀτὸ Σαλαμῖνος, περὶ οὐδεμιῆς ἔτι πατρίδος ναυμαχήσεις· κατὰ γὰρ πόλις ἔκαστοι τρέφονται, καὶ οὔτε σφέας Εὐρυβιάδης κατέχειν δυνήσεται οὕτε τις ἀνθρώπων ἄλλος, ὥστε μὴ οὐ διασκεδασθῆναι τὴν στρατιὴν· ἀπολέεται τε ἡ Ἐλλὰς ἀβουλίησι. Ἄλλ' εἴ τις ἐστι μηχανή, ἵθι καὶ πειρῶ διαχέαι τὰ βεβουλευμένα, ἦν καὶ δύνη ἀναγνῶσκι Εὐρυβιάδην μεταβουλεύσασθαι, ὥστε αὐτοῦ μένειν».

58 Κάρτα τε τῷ Θεμιστοκλέᾳ ἥρεσε ἡ ὑποθήκη, καὶ οὐδὲν πρὸς ταῦτα ἀμειψάμενος ἤιε ἐπι τὴν νέα τὴν Εὐρυβιάδεω. Ἀ-

πικόμενος δὲ ἔφη ἐθέλειν οἱ κοινόν τι πρῆγμα συμμεῖξαι. Ὁ δ' αὐτὸν ἐς τὴν νέα ἐκέλευε ἐσβάντα λέγειν, εἰ τι θέλει. Ἐνθαῦτα δὲ Θεμιστοκλέης παριζόμενός οἱ καταλέγει ἐκεῖνά τε πάντα, τὰ ἥκουσε Μνησιφίλου, ἐωυτοῦ ποιεύμενος, καὶ ἄλλα πολλὰ προστιθείς, ἐς δὲ ἀνέγνωσε χρηζῶν ἐκ τε τῆς νεός ἐκβῆναι συλλέξαι τε τοὺς στρατηγούς ἐς τὸ συνέδριον.

‘Ως δὲ ἄρα συνελέχθησαν, πρὶν ἡ τὸν Εύρυβιάδην προθεῖ- 59 ναι τὸν λόγον, τῶν εἰνεκεν συνήγαγε τοὺς στρατηγούς, πολλὸς ἦν δὲ Θεμιστοκλέης ἐν τοῖσι λόγοισι οἷα κάρτα δεόμενος. Λέγοντος δὲ αὐτοῦ δὲ Κορίνθιος στρατηγὸς Ἀδείμαντος δὲ ‘Ωκύτου εἶπε· «Ω Θεμιστόκλεες, ἐν τοῖσι ἀγῶσι οἱ προεξανιστάμενοι ῥαπίζονται». Ὁ δὲ ἀπολυόμενος ἔφη· «Οἱ δὲ γε ἐγκαταλειπόμενοι οὐ στεφανοῦνται».

Τότε μὲν ἡπίως πρὸς τὸν Κορίνθιον ἀμείψατο, πρὸς δὲ 60 τὸν Εύρυβιάδην ἔλεγε ἐκείνων μὲν οὐκέτι οὐδὲν τῶν πρότερον λεχθέντων, ὡς ,ἐπεὰν ἀπαείρωσι ἀπὸ Σαλαμῖνος, διαδρήσονται· παρεόντων γάρ τῶν συμμάχων οὐκ ἔφερέ οἱ κίτμον οὐδένα κατηγορέειν· δὲ ἄλλου λόγου εἴχετο, λέγων τάδε

α) »Ἐν σοὶ νῦν ἐστὶ σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, ἦν ἐμοὶ πείθη, ναυμαχίην αὐτοῦ μένων ποιέεσθαι, μηδὲ πειθόμενος τούτων τοῖσι λόγοισι ἀναζεύξῃς πρὸς τὸν Ισθμὸν τὰς νέας. Ἀντίθες γάρ ἐκάτερον ἀκούσας. Πρὸς μὲν τῷ Ισθμῷ συμβάλλων ἐν πελάγει ἀναπεπτάμενῳ ναυμαχήσεις, τὸ ἥκιστα ἡμῖν σύμφρορόν ἐστι νέας ἔχουσι βαρυτέρας καὶ ἀριθμὸν ἐλάσσονας· τοῦτο δὲ ἀπολέεις Σαλαμῖνά τε καὶ Μέγαρα καὶ Αἴγιναν, ἦνπερ καὶ τὰ ἄλλα εύτυχήσωμεν. “Αμα γάρ τῷ ναυτικῷ αὐτῶν ἔψεται καὶ δὲ πεζὸς στρατός, καὶ οὕτω σφέας αὐτὸς ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, κινδυνεύσεις τε ἀπάσῃ, τῇ Ἑλλάδι.

β) »Ἡν δέ, τὰ ἐγώ λέγω, ποιήσης, τοσάδε ἐν αὐτοῖσι χρηστὰ εύρήσεις· πρῶτα μὲν ἐν στεινῷ συμβάλλοντες νησὶ διάγησι πρὸς πολλάς, ἦν τὰ οἰκότα ἐκ τοῦ πολέμου ἐκβαίνη,

πολλὸν κρατήσομεν· τὸ γὰρ ἐν στεινῷ ναυμαχέειν πρὸς ἡμέων ἔστι, ἐν εὐρυχωρίῃ δὲ πρὸς ἑκείνων. Αὕτις δὲ Σαλαμῖς περιγίνεται, ἐξ τὴν ἡμῖν ὑπεκκέται τέκνα τε καὶ γυναικες. Καὶ μὲν καὶ τόδε ἐν αὐτοῖσι ἔνεστι, τοῦ καὶ περιέχεσθε μάλιστα· δόμοιώς αὐτοῦ τε μένων προναυμαχήσεις Πελοποννήσου καὶ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ, οὐδέ σφεας, εἴπερ εὗ φρονέεις, ἀξεῖς ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον.

γ) »Ἡν δέ γε καί, τὰ ἐγὼ ἐλπίζω, γένηται καὶ νικήσω· μεν τῇσι νηυσί, οὔτε ὑμῖν ἐς τὸν Ἰσθμὸν παρέσονται οἱ βάρβαροι οὔτε προβήσονται ἐκαστέρω τῆς Ἀττικῆς, ἀπίστι τε οὐδενὶ κόσμῳ, Μεγάροισί τε κερδανέομεν περιεοῦσι καὶ Αἰγίνη καὶ Σαλαμῖνι, ἐν τῇ ἡμῖν καὶ λόγιόν ἔστι τῶν ἐχθρῶν κατύπερθε γενέσθαι. Οἰκότα μὲν νυν βουλευομένοισι ἀνθρώποισι ὡς τὸ ἐπίπαν ἐθέλει εὗ γίνεσθαι· μὴ δὲ οἰκότα βουλευομένοισι οὐκ ἐθέλει οὐδὲ ὁ θεὸς προσχωρέειν πρὸς τὰς ἀνθρωπηίας γνώμας».

61 Ταῦτα λέγοντος Θεμιστοκλέος αὕτις ὁ Κορίνθιος Ἀδείμαντος ἐπεφέρετο, σιγᾶν τε κελεύων, τῷ μὴ ἔστι πατρίς, καὶ Εύρυβιάδην οὐκ ἐῶν ἐπιψηφίζειν ἀπόλι ἀνδρί· πόλιν γὰρ τὸν Θεμιστοκλέα παρεχόμενον οὕτω ἐκέλευε γνώμας συμβάλλεσθαι. Ταῦτα δὲ οἱ προέφρε, ὅτι ἡλώκεσάν τε καὶ κατείχοντο Ἀθῆναι. Τότε δὴ ὁ Θεμιστοκλέης κεῖνόν τε καὶ τοὺς Κορινθίους πολλά τε καὶ κακὰ ἔλεγε, ἐωυτοῖσι τε ἐδήλου λόγῳ, ὡς εἴη καὶ πόλις καὶ γῆ μέζων ἥπερ ἑκείνοισι, ἔστ’ ἀνδιηρόσιαι νέες σφι ἔωσι πεπληρωμέναι· οὐδαμούς γὰρ Ἐλλήνων αὐτοὺς ἐπιόντας ἀποκρούσεσθαι.

62 Σημαίνων δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ διέβαινε ἐς Εύρυβιάδην, λέγων μᾶλλον ἐπεστραμμένα· «Σὺ εὶ μενέεις αὐτοῦ καὶ μένων ἔσεσαι ἀνὴρ ἀγαθός, καλῶς ἔχει· εἰ δὲ μή, ἀνατρέψεις τὴν Ἐλλάδα· τὸ πᾶν γὰρ ἡμῖν τοῦ πολέμου φέρουσι αἱ νέες. Ἀλλ’ ἐμοὶ πείθεο. Εἰ δὲ ταῦτα μὴ ποιήσεις, ἡμεῖς μέν, ὡς ἔχομεν,

ἀναλαβόντες τοὺς οἰκέτας κομιεύμεθα ἐς Σῆριν τὴν ἐν Ἰταλίῃ, ἥπερ ἡμετέρη τέ ἔστι ἐκ τοῦ παλαιοῦ ἔτι, καὶ τὰ λόγια λέγει ὑπ' ἡμέων αὐτὴν δεῖν κτισθῆναι· ὑμεῖς δὲ συμμάχων τοιῶνδε μουναθέντες μεμνήσεσθε τῶν ἐμῶν λόγων».

Ταῦτα δὲ Θεμιστοκλέος λέγοντος ἀνεδιδάσκετο Εὔρυβιά- 63 δης· δοκέειν δέ μοι, ἀρρωδήσας μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους ἀνεδιδάσκετο, μὴ σφέας ἀπολίπωσι, ἢν πρὸς τὸν Ἰσθμὸν ἀνάγγη τὰς νέας· ἀπολιπόντων γάρ τοις Ἀθηναίων οὐκέτι ἐγίνοντο ἀξιόμαχοι οἱ λοιποί. Ταῦτην δὴ αἰρέεται τὴν γνώμην, αὐτοῦ μένοντας διαναυμαχέειν. Οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμῖνα ἔπεις 64 ἀκροβολισάμενοι, ἐπείτε Εὔρυβιάδη ἔδοξε, αὐτοῦ παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. 'Ημέρη τε ἐγίνετο καὶ ἅμα τῷ ἥλιῳ ἀνιόντι σεισμὸς ἐγένετο ἐν τε τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ.' Εδοξε δὲ σφι εὔξασθαι τοῖσι θεοῖσι καὶ ἐπικαλέσασθαι τοὺς Αἰακίδας συμμάχους. 'Ως δέ σφι ἔδοξε, καὶ ἐποίευν ταῦτα· εὐέδάμενοι γάρ πᾶσι τοῖσι θεοῖσι αὐτόθεν μὲν ἐκ Σαλαμῖνος Αἴαντά τε καὶ Τελαμῶνα ἐπεκαλέοντο, ἐπὶ δὲ Αἰακὸν καὶ τοὺς ὄλλους Αἰακίδας νέα ἀπέστελλον ἐς Αἴγιναν.

['Ο περσικὸς στόλος ἀκολουθῶν τὰ ἵχη τοῦ ἐλληνικοῦ φθάνει εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἀττικῆς καὶ ἀγκυροβολεῖ εἰς Φάληρον· ἔκει καταβαίνει δὲ Ἐρέξης καὶ συγκαλέσας εἰς συνέδριον τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ στόλουν ἐρωτᾷ αὐτοὺς διὰ τοῦ Μαρδονίου ἀν ἐγκρίνοντα τὴν συγκρότησιν ναυμαχίας. 'Ο Εέρξης ἀκολουθῶν τὴν γνώμην τῶν περισσοτέρων ἀποφασίζει νὰ ναυμαχήσῃ].

4. 'Ο περσικὸς στόλος πλέει εἰς τὴν Σαλαμῖνα, δὲ πεζὸς στρατὸς πορεύεται κατὰ τῆς Πελοποννήσου.—
'Οχύρωσις τοῦ Ἰσθμοῦ.

(Κεφ. 70 - 72)

'Ἐπειδὴ δὲ παρήγγειλε ἀναπλέειν, ἀνῆγον τὰς νέας ἐπὶ 70 τὴν Σαλαμῖνα, καὶ παρεκρίθησαν διαταχθέντες κατ' ἡσυ-

χίην. Τότε μὲν νυν οὐκ ἔξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη ναυμαχίην ποιήσασθαι (νῦξ γὰρ ἐπεγένετο), οἱ δὲ παρεσκευάζοντο ἐς τὴν ὑστεραίην. Τοὺς δὲ Ἐλληνας εἶχε δέος τε καὶ ἀρρωδήη, οὐκ ἥκιστα δὲ τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου. Ἀρρώδεον δέ, ὅτι οἱ αὐτοὶ μὲν ἐν Σαλαμῖνι κατήμενοι ὑπὲρ γῆς τῆς Ἀθηναίων ναυμαχέειν μέλλοιεν, νικηθέντες τε ἐν νήσῳ ἀπολαμφθέντες πολιορκήσονται, ἀπέντες τὴν ἔωτῶν ἀφύλακτον.

71 Τῶν δὲ βαρβάρων ὁ πεζὸς ὑπὸ τὴν παρεοῦσαν νύκτα ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι τὰ δυνατὰ πάντα ἐμεμηχάνητο, ὅκως κατ' ἥπειρον μὴ ἐσβάλοιεν οἱ βάρβαροι. Ὡς γὰρ ἐπύθοντο τάχιστα Πελοποννήσοις τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην ἐν Θερμοπύλῃσι τετελευτηκέναι, συνδραμόντες ἐκ τῶν πολίων ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἵζοντο, καὶ σφι ἐπῆν στρατηγὸς Κλεόμβροτος ὁ Ἀναξανδρίδεω, Λεωνίδεω δὲ ἀδελφεός. Ἱζόμενοι δὲ ἐν τῷ Ἰσθμῷ καὶ συγχώσαντες τὴν Σκειρωνίδα ὁδόν, μετὰ τοῦτο, ὡς σφι ἔδοξε βουλευομένοισι, οὐκοδόμεον διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τεῖχος. "Ατε δὴ ἐουσέων μυριάδων πολλέων καὶ παντὸς ἀνδρὸς ἐργαζομένου ἦνετο τὸ ἔργον· καὶ γὰρ λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ φορμοὶ ψάμμου πλήρεες ἐσεφορέοντο, καὶ ἐλίνυον οὐδένα χρόνον οἱ βωθήσαντες ἐργαζόμενοι, οὔτε νυκτὸς οὔτε ἡμέρης.

72 Οἱ δὲ βωθήσαντες ἐς τὸν Ἰσθμὸν πανδημεὶ οἵδε ἦσαν Ἐλλήνων· Λακεδαιμόνιοι τε καὶ Ἀρκάδες πάντες καὶ Ἡλεῖοι καὶ Κορίνθιοι καὶ Σικουώνιοι καὶ Ἐπιδαύριοι καὶ Φλειάσιοι καὶ Τροιζήνιοι καὶ Ἐρμιονέες. Οὗτοι μὲν ἦσαν οἱ βωθήσαντες καὶ ὑπεραρρωδέοντες τῇ Ἐλλάδι κινδυνευούσῃ· τοῖσι δὲ ἄλλοισι Πελοποννήσοισι ἔμελε οὐδέν. Ὁλύμπια δὲ καὶ Κάρνεια παροιχώκεε ἥδη.

5. ‘Ο Θεμιστοκλῆς διὰ τεχνάσματος ἀναγκάζει τοὺς
“Ἐλληνας νὰ ναυμαχήσουν ἐν Σαλαμῖνι.

Οἱ μὲν δὴ ἐν τῷ Ἰσθμῷ τοιούτῳ πόνῳ συνέστασαν, ἃτε 74 τὸν περὶ τοῦ παντὸς ἥδη δρόμον θέοντες καὶ τῇσι νηυσὶ οὐκ ἐλπίζοντες ἐλλάμψεσθαι· οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι ὅμως ταῦτα πυνθανόμενοι ἀρρώδεον, οὐκ οὕτω περὶ σφίσι αὐτοῖσι δειμαίνοντες, ὡς περὶ τῇ Πελοποννήσῳ. Τέως μὲν δὴ αὐτῶν ἀνὴρ ἀνδρὶ παραστὰς σιγῇ λόγον ἐποιέετο, θῶμα ποιεύμενοι τὴν Εύρυβιαδεω ἀβουλίην· τέλος δὲ ἐξερράγη ἐς τὸ μέσον. Σύλλογός τε δὴ ἐγίνετο, καὶ πολλὰ ἐλέγετο περὶ τῶν αὐτῶν, οἱ μέν, ὡς ἐς τὴν Πελοπόννησον χρεὸν εἴη ἀποπλέειν καὶ περὶ ἔκεινης κινδυνεύειν, μηδὲ πρὸ χώρης δοριαλώτου μένοντας μάχεσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Αἰγινῆται καὶ Μεγαρέες αὐτοῦ μένοντας ἀμύνεσθαι.

Ἐνταῦθα Θεμιστοκλέης, ὡς ἐσσοῦτο τῇ γνώμῃ ὑπὸ τῶν 75 Πελοποννησίων, λαθὼν ἐξέρχεται ἐξ τοῦ συνεδρίου, ἐξειλίων δὲ πέμπει ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ Μήδων ἄνδρα πλοιώ ἐντειλάμενος, τὰ λέγειν χρεόν, τῷ οὖνομα μὲν ἦν Σίκιννος, οἰκέτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς ἦν τῶν Θεμιστοκλέος παίδων· τὸν δὴ ὕστερον τούτων τῶν πρηγμάτων Θεμιστοκλέης Θεσπιέα τε ἐποίησε, ὡς ἐπεδέκοντο οἱ Θεσπιέες πολιήτας, καὶ χρήμασι ὅλβιον. “Ος τότε πλοιώ ἀπικόμενος ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν βαρβάρων τάδε· «Ἐπεμψέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηναίων λάθρη τῶν ἀλλων Ἐλλήνων (τυγχάνει γάρ φρονέων τὰ βασιλέος καὶ βουλόμενος μᾶλλον τὰ ὑμέτερα κατέπερθε γίνεσθαι ἢ τὰ τῶν Ἐλλήνων πρήγματα) φράσοντα, ὅτι οἱ Ἐλληνες δρησμὸν βουλεύονται καταρρωδηκότες, καὶ νῦν παρέχει κάλλιστον ὑμέας ἔργον ἀπάντων ἐξεργάσασθαι, ἷν μὴ περιίδητε διαδράντας αὐτούς. Οὕτε γάρ ἀλλήλοισι δόμοφρονέουσι οὕτ’ ἔτι ἀντιστήσονται ὑμῖν, πρὸς ἐώστους τε σφέας ὅψεσθε ναυμαχέοντας τοὺς τὰ

ύμετέρα φρονέοντας καὶ τοὺς μή». Ὁ μὲν ταῦτα σφι σημήνας ἐμποδὼν ἀπαλλάσσετο.

76 Τοῖσι δὲ πιστὰ ἐγίνετο τὰ ἀγγελθέντα, τοῦτο μὲν ἐς τὴν νησῖδα τὴν Ψυττάλειαν, μεταξὺ Σαλαμῖνός τε κειμένην καὶ τῆς ἡπείρου, πολλοὺς τῶν Περσέων ἀπεβίβασαν· τοῦτο δέ, ἐπειδὴ ἐγίνοντο μέσαι νύκτες, ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ' ἐσπέρης κέρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα, ἀνῆγον δὲ οἱ ἀμφὶ τὴν Κέον τε καὶ τὴν Κυνόσουραν τεταγμένοι, κατεῖχόν τε μέχρι Μουνιχίης πάντα τὸν πορθμὸν τῆσι νησού. Τῶνδε δὲ εἴνεκεν ἀνῆγον τὰς νέας, ἵνα δὴ τοῖσι "Ἐλλησι μηδὲ φυγεῖν ἔξῃ, ἀλλ' ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ'" Ἀρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων. Ἐς δὲ τὴν νησῖδα τὴν Ψυτταλείαν καλεομένην ἀπεβίβαζον τῶν Περσέων τῶν δε εἴνεκεν, ὡς, ἐπέαν γίνηται ναυμαχίη, ἐνταῦθα μάλιστα ἔξοισομένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυηγίων (ἐν γὰρ δὴ πόρῳ τῆς ναυμαχίης τῆς μελλούσης ἔσεσθαι ἐκέετο ἡ νῆσος), ἵνα τοὺς μὲν περιποιέωσι, τοὺς δὲ διαφθείρωσι. Ἐποίευν δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθανοίατο οἱ ἐναντίοι. Οἱ μὲν δὴ ταῦτα τῆς νυκτὸς οὐδὲν ἀποκοιμθέντες παραρτέοντο.

78 Τῶν δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἐγίνετο ὀθισμὸς λόγων πολλός. Ἡδεσαν δὲ οὕκω, ὅτι σφέας περιεκυλοῦντο τῆσι νησὶ οἱ βάρβαροι, ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέρης ὥρων αὐτοὺς τετα-
79 γμένους, ἐδόκεον κατὰ χώρην εἶναι. Συνεστηκότων δὲ τῶν στρατηγῶν ἐξ Αἰγίνης διέβη Ἀριστείδης δὲ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος μέν, ἔξωστρακισμένος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου, τὸν ἐγώ νενόμικα, πυνθανόμενος αὐτοῦ τὸν τρόπον, ἄριστον ἀνδρα γενέσθαι ἐν Ἀθήνησι καὶ δικαιότατον. Οὗτος ὧνήρ στὰς ἐπὶ τὸ συνέδριον ἔξεκαλέετο Θεμιστοκλέα, ἐόντα μὲν ἐωυτῷ οὐ φίλον, ἔχθρὸν δὲ τὰ μάλιστα ὑπὸ δὲ μεγάθεος τῶν παρεόντων κακῶν λήθην ἐκείνων ποιεύμενος ἔξεκαλέετο, θέλων αὐτῷ συμμεῖξαι. Προακηκόεε δέ, ὅτι σπεύδοιεν οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἰσθμόν. Ὡς δὲ ἔξῆλθε οἱ Θεμι-

στοκλέης, ἔλεγε Ἀριστείδης τάδε. «‘Ημέας στασιάζειν γρεόν ἐστι ἐν τε τῷ ἄλλῳ καιρῷ καὶ δὴ καὶ ἐν τῷδε περὶ τοῦ ὄχοτερος ἡμέων πλέω ἀγαθὰ τὴν πατρίδα ἐργάσεται. Λέγω δέ τοι, ὅτι ἵσον ἐστὶ πολλά τε καὶ ὀλίγα λέγειν περὶ ἀποπλόου τοῦ ἐνθεῦτεν Πελοποννησίοις. Ἐγὼ γάρ αὐτόπτης τοι λέγω γενόμενος, ὅτι νῦν οὐδ', ἦν θέλωσι, Κορίνθιοι τε καὶ αὐτὸς Εὐρυβιάδης οἰοί τε ἔσονται ἐκπλῶσαι· περιεχόμεθα γάρ, ὑπὸ τῶν πολεμίων κύκλῳ. ’Αλλ’ ἐσελθών σφι ταῦτα σήμηνον».

‘Ο δ’ ἀμείβετο τοῖσδε. «Κάρτα τε χρηστὰ διακελεύει καὶ 80 εὗ ἥγγειλας. τὰ γάρ ἔγω ἐδεόμην γενέσθαι, αὐτὸς αὐτόπτης γενόμενος ἥκεις. ’Ισθι γάρ ἐξ ἐμέο τὰ ποιεύμενα ὑπὸ Μήδων. ’Εδεες γάρ, ὅτε οὐκ ἔκόντες ἥθελον ἐς μάχην κατίστασθαι οἱ ‘Ἐλληνες, ἀέκοντας παραστήσασθαι. Σύ δέ, ἐπείπερ ἥκεις γρηστὰ ἀπηγγέλλων, κύτος σφι ἄγγειλον. ’Ην γάρ ἔγω αὐτὰ λέγω, δόξω πλάσας λέγειν καὶ οὐ πείσω ὡς οὐ ποιεύντων τῶν βαρβάρων ταῦτα. ’Αλλά σφι σήμηνον αὐτὸς παρελθών, ὡς ἔχει. ’Ἐπεάν δὲ σημήνης, ἦν μὲν πείθωνται, ταῦτα δὴ τὰ κάλλιστα· ἢν δὲ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ γένηται, ὅμοιοι ἡμῖν ἔσται· οὐ γάρ ἔτι διαδρήσονται, εἴπερ περιεχόμεθα πανταχόθεν, ὡς σὺ λέγεις». Ταῦτα ἔλεγε παρελθὼν ὁ Ἀριστείδης, φάμενος ἐξ 81 Αἰγίνης τε ἥκειν καὶ μόγις ἐκπλῶσαι λαθῶν τοὺς ἐπορμέοντας· περιέχεσθαι γάρ πᾶν τὸ στρατόπεδον τὸ ‘Ἐλληνικὸν ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ξέρξεω· παραρτέεσθαι τε συνεβούλευε ὃς ἀλεξησομένους. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἴπας μετεστήκεε, τῶν δὲ αὗτις ἐγίνετο λόγων ἀμφισβασίη· οἱ γάρ πλεῦνες τῶν στρατηγῶν οὐκ ἐπείθοντο τὰ ἐσαγγελθέντα.

‘Απιστεόντων δὲ τούτων ἥκε τριήρης ἀνδρῶν Τηγίων αὐτομολέουσα, τῆς ἥρχε ἀνὴρ Παναίτιος ὁ Σωσιμένεος, ἥπερ δὴ ἔφερε τὴν ἀληθείην πᾶσαν. Διὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον ἐνεγράφησαν Τήγιοι ἐν Δελφοῖσι ἐς τὸν τρίποδα ἐν τοῖσι τὸν βάρβαρον κατελοῦσι. 82

· Ή ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίᾳ (480).

(Κεφ. 83 - 93, 95 - 96)

83 Τοῖσι δὲ "Ελλησι ώς πιστὰ δὴ τὰ λεγόμενα ἦν τῶν Τηνίων ρήματα, παρεσκευάζοντο ώς ναυμαχήσοντες. Ἡώς τε δὴ διέφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἐπιβατέων ποιησάμενοι, προηγόρευε εῦ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων Θεμιστοκλέης. Τὰ δὲ ἔπεα ἦν πάντα τὰ κρέσσω τοῖσι ἔσσοσι ἀντιτιθέμενα, ὅσα δὴ ἐν ἀνθρώπου φύσι καὶ καταστάσι ἐγγίνεται· παραινέσας δὲ τούτων τὰ κρέσσω αἰρέεσθαι καὶ καταπλέξας τὴν ρῆσιν, ἐσβαίνειν ἐκέλευε ἐς τὰς νέας. Καὶ οὗτοι μὲν δὴ ἐσέβαινον, καὶ ἦκε ἡ ἀπ' Αἰγίνης τριήρης, ἡ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀπεδήμησε.

84 'Ἐνθαῦτα ἀνῆγον τὰς νέας ἀπάσας οἱ "Ελληνες. Ἀναγομένοισι δέ σφι αὐτίκα ἐπεκέατο οἱ βάρβαροι. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι "Ελληνες πρύμνην ἀνεκρούοντο καὶ ὕκελλον τὰς νέας, Ἀμεινίης δὲ Παλληνεύς, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἐξαναχθεὶς νηὶ ἐμβάλλει. Συμπλακείσης δὲ τῆς νεὸς καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαχῆναι, οὕτω δὴ οἱ ἄλλοι Ἀμεινίη βωθέοντες συνέμισγον. Ἀθηναῖοι μὲν οὕτω λέγουσι τῆς ναυμαχίης γενέσθαι τὴν ἀρχήν, Αἰγινῆται δὲ τὴν κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἴγιναν, ταύτην εἶναι τὴν ἀρχασαν. Λέγεται δὲ καὶ τάδε, ώς σφι φάσμα γυναικὸς ἐφάνη, φανεῖσαν δὲ διακελεύσασθαι, ὅστε καὶ ἄπαν ἀκοῦσαι τὸ τῶν Ἑλλήνων στρατόπεδον, ὀνειδίσασαν πρότερον τάδε· «Ὥ δαιμόνιοι, μέχρι κόσου ἔτι πρύμνην ἀνακρούσεσθε;»

85 Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηναίους ἐτετάχατο Φοίνικες (οὗτοι γάρ εἶχον τὸ πρὸς Ἐλευσῖνός τε καὶ ἐσπέρης κέρας), κατὰ δὲ Λακεδαιμονίους "Ιωνες" οὗτοι δ' εἶχον τὸ πρὸς τὴν ἥδη τε καὶ τὸν Πειραιέα. Ἐθελοκάκεον μέντοι αὐτῶν κατὰ τὰς Θεμιστοκλέος ἐντολὰς ὀλίγοι, οἱ δὲ πλεῦνες οὐ. "Εχω μὲν νυν συχνῶν οὖνάματα τριηράρχων καταλέξαι τῶν νέας Ἑλληνίδας ἐλόντων, χρήσομαι δὲ αὐτοῖσι οὐδὲν πλὴν Θεομήστορός τε τοῦ Ἀνδρο-

δάμαντος καὶ Φυλάκου τοῦ Ἰστιαίου, Σαμίων ἀμφοτέρων. Τοῦδε δὲ εἴνεκεν μέμνημαι τούτων μούνων, ὅτι Θεομήστωρ μὲν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον Σάμου ἐτυράννευσε καταστησάντων τῶν Περσέων, Φύλακος δὲ εὐεργέτης βασιλέος ἀνεγράφη καὶ χώρῃ οἱ ἐδωρήθη πολλή.

Περί μέν νυν τούτους οὕτω εἶχε· τὸ δὲ πλῆθος τῶν νεῶν 86 ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἐκεραΐζετο, αἱ μὲν ὑπ' Ἀθηναίων διαφθειρόμεναι, αἱ δὲ ὑπ' Αἰγινητέων. "Ατε γὰρ τῶν μὲν Ἑλλήνων σὺν κόσμῳ ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν, τῶν δὲ βαρβάρων οὔτε τεταγμένων ἔτι οὔτε σύν νόῳ ποιεόντων οὐδέν, ἔμελλε τοιοῦτό σφι συνοίσεσθαι, οἷόν περ ἀπέβη. Καίτοι ἡσάν γε καὶ ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην μακρῷ ἀμείνονες αὐτοὶ ἐωυτῶν, πᾶς τις προθυμεόμενος καὶ δειμαίνων Ξέρξην, ἐδόκεε τε ἔκαστος ἐωυτὸν θεήσασθαι βασιλέα.

Κατὰ μὲν δὴ τοὺς ἄλλους οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἀτρεκέως, ὡς 87 ἔκαστοι τῶν βαρβάρων ἡ τῶν Ἑλλήνων ἡγωνίζοντο· ἵσταται δὲ Ἀρτεμισίην τάδε ἐγένετο, ἀπ' ὃν εὐδοκίμησε μᾶλλον ἔτι παρὰ βασιλέϊ. Ἐπειδὴ γὰρ ἐς θόρυβον πολλὸν ἀπίκετο τὰ βασιλέος πρήγματα, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἡ νηῦς ἡ Ἀρτεμισίης ἐδιώκετο ὑπὸ νεὸς Ἀττικῆς· καὶ ἡ οὐκ ἔχουσα διαφυγεῖν (ἔμπροσθε γὰρ αὐτῆς ἡσαν ἄλλαι νέες φίλιαι, ἡ δὲ αὐτῆς πρὸς τῶν πολεμίων μάλιστα ἐτύγχανε ἐօυσα) ἐβούλευσατο τόδε ποιῆσαι, τὸ καὶ συνήνεικε ποιησάσῃ· διωκομένη γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς φέρουσα ἐνέβαλε νηὶ φιλίῃ ἀνδρῶν τε Καλυνδέων καὶ αὐτοῦ ἐπιπλέοντος τοῦ Καλυνδέων βασιλέος Δαμασιθύμου. Εἰ μὲν καί τι νεῦκος πρὸς αὐτὸν ἐγεγόνεε ἔτι περὶ Ἑλλησποντον ἐόντων, οὐ μέντοι ἔγωγε ἔχω εἰπεῖν, οὔτε εἰ ἐκ προνοίης αὐτὰ ἐποίησε, οὔτε εἰ συνεκύρησε ἡ τῶν Καλυνδέων κατὰ τύχην παραπτεσοῦσα νηῦς. Ως δὲ ἐνέβαλε τε καὶ κατέδυσε, εὐτυχίῃ χρησαμένη διπλόᾳ ἐωυτὴν ἀγαθὴ ἐργάσατο· ὅ τε γὰρ τῆς Ἀττικῆς νεὸς τριήραρχος, ὡς εἰδέ μιν ἐμβάλλουσαν νηὶ ἀνδρῶν

βαρβάρων, νομίσας τὴν νέα τὴν Ἀρτεμισίης ἢ Ἐλληνίδα εἶναι ἢ αὐτομολέειν ἐκ τῶν βαρβάρων καὶ αὐτοῖσι ἀμύνειν, ἀποστρέψας πρὸς ἄλλας ἐτράπετο.

38 Τοῦτο μὲν τοιοῦτο αὐτῇ συνήκεικε γενέσθαι, διαφυγεῖν τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι· τοῦτο δὲ συνέβη, ὥστε κακὸν ἔργασαμένην ἀπὸ τούτου αὐτὴν μάλιστα εὐδοκιμῆσαι παρὰ Ξέρξῃ. Λέγεται γὰρ βασιλέα θηεύμενον μαθεῖν τὴν νέα ἐμβαλοῦσαν καὶ δὴ τινα εἰπαὶ τῶν παρεόντων· «Δέσποτα, δρᾶς Ἀρτεμισίην, ως εὗ ἀγωνίζεται καὶ νέα τῶν πολεμίων κατέδυσε ;» καὶ τὸν ἐπειρέσθαι, εἰ ἀληθέως ἐστὶ Ἀρτεμισίης τὸ ἔργον, καὶ τοὺς φάναι, σαφέως τὸ ἐπίσημον τῆς γεὸς ἐπισταμένους· τὴν δὲ διαφθαρεῖσαν ἡπιστέατο εἶναι πολεμίην. Τά τε γὰρ ἄλλα, ως εἴρηται, αὐτῇ συνήκεικε ἐς εύτυχίην γενόμενα καὶ τὸ τῶν ἐν τῇ Καλυνδικῇ νηὶ μηδένα ἀποσωθέντα κατήγορον γενέσθαι. Ξέρξην δὲ εἶπαι λέγεται πρὸς τὰ φραζόμενα· «Οἱ μὲν ἄνδρες γεγόνασί μοι γυναῖκες, αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες». Ταῦτα μὲν Ξέρξην φασὶ εἶπαι.

89 'Ἐν δὲ τῷ πόνῳ τούτῳ ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀριαβίγνης ὁ Δαρείου, Ξέρξεω ἐών ἀδελφεός, ἀπὸ δὲ ἄλλοι πολλοὶ τε καὶ οὐνομαστοὶ Περσέων καὶ Μήδων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, ὀλίγοι δέ τινες καὶ Ἐλλήνων· ἀτε γὰρ νέειν ἐπιστάμενοι, τοῖσι αἱ νέες διεφθείροντο, καὶ οἱ μὴ ἐν χειρῶν νόμῳ ἀπώλλυντο, ἐς τὴν Σαλαμῖνα διένεον. Τῶν δὲ βαρβάρων οἱ πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ διεφθάρησαν, νέειν οὐκ ἐπιστάμενοι. 'Επεὶ δὲ αἱ πρῶται ἐς φυγὴν ἐτράποντο, ἐνθαῦτα αἱ πλεῖσται διεφθείροντο. Οἱ γὰρ ὅπισθε τεταγμένοι, ἐς τὸ πρόσθε τῆσσι νηυσὶ παριέναι πειρώμενοι ως ἀποδεξόμενοι τι καὶ αὐτοὶ ἔργον βασιλέϊ, τῆσσι σφετέρησι νηυσὶ φευγούσησι περιέπιπτον.

90 'Ἐγενετο δὲ καὶ τόδε ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ· τῶν τινες Φοινίκων, τῶν αἱ νέες διεφθάρατο, ἐλθόντες παρὰ βασιλέᾳ διέβαλλον τοὺς "Ιωνας, ως δὲ" ἐκείνους ἀπολοίατο αἱ νέες, ως προδόν-

Ιανουάριον Σεπτεμβρίου αγ. Η.

των. Συνήνεικε ὅν οὕτω, ὥστε Ἰώνων τε τοὺς στρατηγούς μὴ ἀπολέσθαι, Φοινίκων τε τοὺς διαβάλλοντας λαβεῖν τοιόνδε μισθόν· ἔτι τούτων ταῦτα λεγόντων ἐνέβαλε νηὶ Ἀττικῇ Σαμοθρηκίην νηῦς. "Η τε δὴ Ἀττικὴ κατεδύετο, καὶ ἐπιφερομένη Αἰγιναίη νηῦς κατέδυσε τῶν Σαμοθρηκίκων τὴν νέα. "Ατε δὲ ἔόντες ἀκοντισταὶ οἱ Σαμοθρηκίκες τοὺς ἐπιβάτας ἀπὸ τῆς καταδυσάσης νεὸς βάλλοντες ἀπήραξαν καὶ ἐπέβησάν τε καὶ ἔσχον αὐτήν. Ταῦτα γενόμενα τοὺς "Ιωνας ἐρρύσατο· ὡς γάρ εἰδέ σφεας Ξέρξης ἔργον μέγα ἐργασμένους, ἐτράπετο πρὸς τοὺς Φοίνικας οἷα ὑπερλυπεόμενός τε καὶ πάντας αἰτιώμενος, καὶ σφεων ἐκέλευσε τὰς κεφαλὰς ἀποταμεῖν, ἵνα μὴ αὐτοὶ κακοὶ γενόμενοι τοὺς ἀμείνονας διαβάλλωσι. "Οκως γάρ τινα ἴδοι Ξέρξης τῶν ἐωυτοῦ ἔργον τι ἀποδεικνύμενον ἐν τῇ ναυμαχίῃ, κατήμενός ὑπὸ τῷ οὔρεϊ τῷ ἀντίον Σαλαμῖνος, τὸ καλέεται Αἰγάλεως, ἀνεπυνθάνετο τὸν ποιήσαντα, καὶ οἱ γραμματισταὶ ἀνέγραφον πατρόθεν τὸν τριήραρχον καὶ τὴν πόλιν.

91 Τῶν δὲ βαρβάρων ἐς φυγὴν τραπομένων καὶ ἐκπλεόντων πρὸς τὸ Φάληρον Αἰγινῆται ὑποστάντες ἐν τῷ πορθμῷ ἔργα ἀπεδέξαντο λόγου ἄξια. Οἱ μὲν γάρ Ἀθηναῖοι ἐν τῷ θορύβῳ ἐκεράζον τάς τε ἀντισταμένας καὶ τάς φευγούσας τῶν νεῶν, οἱ δὲ Αἰγινῆται τάς ἐκπλεούσας ὅκως δέ τινες τοὺς Ἀθηναίους διαφύγοιεν, φερόμενοι ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Αἰγινῆτας.

92 Ἐνθαῦτα συνεκύρεον νέες ἡ τε Θεμιστοκλέος διώκουσα νέα καὶ ἡ Πολυκρίτου τοῦ Κριοῦ, ἀνδρὸς Αἰγινήτεω, νηὶ ἐμβαλοῦσα Σιδωνίη. Ὡς δὲ ἐσεῖδε τὴν νέα τὴν Ἀττικὴν ὁ Πολύκριτος, ἔγνω τὸ σημήιον ἴδων τῆς στρατηγίδος, καὶ βώσας τὸν Θεμιστοκλέα ἐπεκερτόμησε ἐς τῶν Αἰγινητέων τὸν μηδισμὸν ὀνειδίζων. Ταῦτα μὲν νυν τῇ νηὶ ἐμβαλὼν ὁ Πολύκριτος ἀπέρριψε ἐς Θεμιστοκλέα· οἱ δὲ βάρβαροι, τῶν αἱ νέες περιεγένοντο, φεύγοντες ἀπίκοντο ἐς Φάληρον ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατόν.

‘Ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτη ἤκουσαν Ἐλλήνων ἀρισταὶ Αἰγι- 93
νῆται, ἐπὶ δὲ Ἀθηναῖοι, ἀνδρῶν δὲ Πολύκριτός τε ὁ Αἴγινήτης
καὶ Ἀθηναῖοι Εὐμένης τε ὁ Ἀναγυράσιος καὶ Ἀμεινής Παλ-
ληνεύς, δὲς καὶ Ἀρτεμισίην ἐπεδίωξε. Εἰ μὲν νυν ἔμαθε, ὅτι ἐν
ταύτῃ πλέοι Ἀρτεμισίη, οὐκ ἀν ἐπαύσατο πρότερον, ἢ εἶλέ μιν
ἡ καὶ αὐτὸς ἥλω. Τοῖσι γὰρ Ἀθηναίων τριηράρχοισι παρεκε-
κέλευστο, πρὸς δὲ καὶ ἀεθλὸν ἐκέετο μύριαι δραχμαί, δὲς ἀν μιν
ζωὴν ἔληγ· δεινὸν γάρ τι ἐποιεῦντο γυναῖκα ἐπὶ τὰς Ἀθήνας
στρατεύεσθαι. Αὕτη μὲν δή, ὡς πρότερον εἴρηται, διέφυγε·
ἥσαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι, τῶν αἱ νέες περιεγεγόνεσαν, ἐν τῷ Φα-
λήρῳ.

‘Αριστείδης δὲ ὁ Λυσιπάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, τοῦ καὶ ὀλί- 95
γῷ τι πρότερον τούτων ἐπεμνήσθην ὡς ἀνδρὸς ἀρίστου, οὗτος
ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ τῷ περὶ Σαλαμῖνι γενομένῳ τάδε ἐποίεε·
παραλαβὼν πολλοὺς τῶν ὄπλιτέων, οἵ παρετεάχατο παρὰ τὴν
ἀκτὴν τῆς Σαλαμινίης χώρης, γένος ἐόντες Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν
Ψυττάλειαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων, οἵ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ
νησῖδι ταύτῃ κατεφόνευσαν πάντας. ‘Ως δὲ ἡ ναυμαχίη διελέ- 96
λυτο, κατειρύσαντες ἐς τὴν Σαλαμῖνα οἱ Ἐλληνες τῶν ναυηγί-
ων, ὅσα ταύτῃ ἐτύγχανε ἔτι ἐόντα, ἔτοιμοι ἥσαν ἐς ἄλλην ναυ-
μαχίην, ἐλπίζοντες τῆσι περιεούσησι νησὶ ἔτι χρήσεσθαι
βασιλέα.

[‘Ο Ξέρξης μετὰ τὴν ἵτταν τοῦ στόλου τον ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέ-
ψῃ εἰς τὴν Ἀσίαν ἀφήνει δῆμος εἰς τὴν Ἐλλάδα τὸν γαμβρὸν τον Μαρ-
δόνιον μὲ ίσχυρὸν στρατόν, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον. ‘Ο Μαρ-
δόνιος ἐπέρασε τὸν χειμῶνα εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἀπὸ ἐκεῖ, πρὶν ἀρχίσῃ
τὰς ἐχθροπραξίας, στέλλει εἰς τὰς Ἀθήνας τὸν βασιλέα τῆς Μακεδο-
νίας Ἀλέξανδρον, διὰ νὰ πείσῃ τοὺς Ἀθηναίους νὰ συμμαχήσουν μὲ
τοὺς Πέρσας].

7. Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας.—Λόγοι τούτων καὶ ἀπαντήσεις τῶν Ἀθηναίων.

(Κεφ. 140 - 144)

140 Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀπίκετο ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποπεμφθεὶς ὑπὸ Μαρδονίου, ἔλεγε τάδε.

α) «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος τάδε λέγει· ἐμοὶ ἀγγελίη ἥκει παρὰ βασιλέος λέγουσα οὕτω· Ἀθηναίοισι τὰς ἀμαρτάδας τὰς ἐξ ἐκείνων ἐς ἐμὲ γενομένας πάσας μετίγιμ. Νῦν τε ὅδε, Μαρδόνιε, ποίεε. Τοῦτο μὲν τὴν γῆν σφι ἀπέδει τοῦτο δὲ ἄλλην πρὸς ταῦτη ἐλέσθιων αὐτοί, ἥντινα ἂν ἐθέλω ἔυντες αὐτόνομοι. Ἰρά τε πάντα σφι, ἣν δὴ βούλωνται γε ἐμοὶ διμολογέειν, ἀνόρθωσον, ὅσα ἐγὼ ἐνέποησα.

»Ταῦτων δὲ ἀπιγμένων ἀναγκαίως ἔχει μοι ποέειν ταῦτα, ἵν μὴ τὸ ὑμέτερον ἀντίον γένηται. Λέγω δὲ ὑμῖν τάδε νῦν· τί μαίνεσθε πόλεμον βασιλέϊ ἀνταειρόμενοι; Οὔτε γάρ ἂν ὑπερβάλοισθε, οὔτε διό τέ ἐστε ἀντέχειν τὸν πάντα χρόνον. Εἴδετε μὲν γάρ τῆς Ξέρξεω στρατηλασίης τὸ πλῆθος καὶ τὰ ἔργα, πυνθάνεσθε δὲ καὶ τὴν νῦν παρ' ἐμοὶ ἐοῦσαν δύναμιν, ὃστε καὶ ἦν ἡμέας ὑπερβάλησθε καὶ νικήσητε, πο περ ὑμῖν οὐδεμίᾳ ἐλπίς, εἴπερ εῦ φρονέετε, ἄλλη παρέσται πολλαπλησίη. Μή ὅν βούλεσθε παρισούμενοι βασιλέϊ στέρεσθαι μὲν τῆς χώρης, θέειν δὲ ἀεὶ περὶ ὑμέων αὐτῶν, ἄλλὰ καταλύσασθε. Παρέχει δὲ ὑμῖν κάλλιστα καταλύσασθαι, βασιλέους ταῦτη ὡριμημένου. »Ἐστε ἐλεύθεροι, ἡμῖν διμαιχμίην συνθέμενοι ἔνει τε δόλου καὶ ἀπάτης.

β) »Μαρδόνιος μὲν ταῦτα, ὁ Ἀθηναῖοι, ἐνετείλατό μοι εἶπεν πρὸς ὑμέας. Ἐγώ δὲ περὶ μὲν εὐνοίης τῆς πρὸς ὑμέας ἐούσης ἐξ ἐμεῦ οὐδὲν λέξω (οὐ γάρ ἂν νῦν πρῶτον ἐκμάθοιτε), προσχρητίζω δὲ ὑμέων πείθεσθαι Μαρδονίω. Ἐνορέω γάρ ὑμῖν οὐκ οἴοισί τε ἐσομένοισι τὸν πάντα χρόνον πολεμέειν Ξέρξη.

Εἰ γάρ ἐνώρων τοῦτο ἐν ὑμῖν; οὐκ ἀν κοτε ἐς ὑμέας ἥλθον ἔχων λόγους τούσδε· καὶ γάρ δύναμιν ὑπὲρ ἄνθρωπον ἡ βασιλέος ἐστὶ· καὶ χεὶρ ὑπερμήκης. Ἡν δῶν μὴ αὐτίκα ὅμοιογήσητε μεγάλα προτεινόντων, ἐπ' οἷσι ὅμοιογέειν ἐθέλουσι, δειμαίνω ὑπὲρ ὑμέων ἐν τρίβῳ τε μάλιστα οἰκημένων τῶν συμμάχων πάντων, αἱεί τε φθειρομένων μούνων, ἔξαίρετον τι μεταίχμιον τὴν γῆν ἐκτημένων. Ἀλλὰ πείθεσθε· πολλοῦ γάρ ὑμῖν ἄξια ταῦτα, εἰ βασιλεὺς γε δι μέγας μούνοισι ὑμῖν Ἐλλήνων τὰς ἀμαρτάδας ἀπιεὶς ἐθέλει φίλος γενέσθαι». Ἀλέξανδρος μὲν ταῦτα ἔλεξε.

Λακεδαιμόνιοι δὲ πυθόμενοι ἦκειν Ἀλέξανδρος ἐς Ἀθή-¹⁴¹ νας ἐς ὅμοιογίην ἄξοντα τῷ βαρβάρῳ Ἀθηναίους, ἀναμνησθέντες τῶν λογίων, ὡς σφεας χρεὸν ἐστι ἀμα τοῖσι ἄλλοισι Δωριεῦσι ἐκπίπτεν ἐκ Πελοποννήσου ὑπὸ Μήδων τε καὶ Ἀθηναίων, κάρτα τε ἕδεισαν, μὴ ὅμοιογήσωσι τῷ Πέρσῃ Ἀθηναῖοι, αὐτίκα τέ σφι ἔδοξε πέμπειν ἀγγέλους. Καὶ δὴ συνέπιπτε, ὅστε ὅμοῦ σφέων γίνεσθαι τὴν κατάστασιν. Ἐπανέμειναν γάρ οἱ Ἀθηναῖοι διατρίβοντες, εὗ ἐπιστάμενοι, ὅτι ἔμελλον Λακεδαιμόνιοι πεύσεσθαι ἥκοντα παρὰ τοῦ βαρβάρου ἀγγελον ἐπ' ὅμοιογίῃ, πυθόμενοι τε πέμψειν κατὰ τάχος ἀγγέλους. Ἐπίτηδες δὲ ἐποίευν, ἐνδεικνύμενοι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι τὴν ἐωυτῶν γνώμην.

Ως δὲ ἐπαύσατο λέγων Ἀλέξανδρος, διαδεξάμενοι ἔλεγον ¹⁴² οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἄγγελοι. «Ἡμέας δὲ ἐπεμψαν Λακεδαιμόνιοι δεησομένους ὑμέων μήτε νεώτερον ποιέειν μηδὲν κατὰ τὴν Ἐλλάδα μήτε λόγους ἐνδέκεσθαι παρὰ τοῦ βαρβάρου. Οὔτε γάρ δίκαιον οὐδαμῶς, οὔτε κόσμον φέρον οὔτε γε ἄλλοισι Ἐλλήνων οὐδαμοῖσι, ὑμῖν δὲ δὴ καὶ διὰ πάντων ἥκιστα πολλῶν εἴνεκεν· ἥγειρατε γάρ τόνδε τὸν πόλεμον ὑμεῖς οὐδὲν ἡμέων βουλομένων, καὶ περὶ τῆς ὑμετέρης ἀρχῆς δι γῶν ἐγένετο· νῦν δὲ φέρει καὶ ἐς πᾶσαν τὴν Ἐλλάδα. Ἀλλως τε τούτων ἀπάν-

των αἰτίους γενέσθαι δουλασύνης τοῖσι "Ελλησι 'Αθηναίους οὐδαμῶς ἀνασχετόν, οἵτινες αἱεὶ καὶ τὸ πάλαι φαίνεσθε πολλοὺς ἐλευθερώσαντες ἀνθρώπων.

» Πιεζομένοισι μέντοι ὑμῖν συναχθόμεθα, καὶ ὅτι καρπῶν ἐστερήθητε διξῶν ἥδη, καὶ ὅτι οἰκοφθόρησθε χρόνον ἥδη πολλόν. 'Αντὶ τούτων δὲ ὑμῖν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ οἱ σύμμαχοι ἐπαγγέλλονται γυναικάς τε καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἄχρηστα οἰκετέων ἔχόμενα πάντα ἐπιθρέψειν, ἔστ' ἀν δὲ πόλεμος ὅδε συνεστήκῃ. Μηδὲ ὑμέας 'Αλέξανδρος δὲ Μακεδῶν ἀναγνώσῃ, λεήνας τὸν Μαρδονίου λόγον. Τούτῳ μὲν γάρ ταῦτα ποιητέα ἔστι· τύραννος γάρ ἐών τυράννῳ συγκατεργάζεται· ὑμῖν δὲ γε οὐ ποιητέα, εἴπερ εὖ τυγχάνετε φρονέοντες, ἐπισταμένοισι, ὡς βαρβάροισί ἔστι οὕτε πιστὸν οὕτε ἀληθὲς οὐδέν ». Ταῦτα ἔλεξαν οἱ ἄγγελοι.

143 'Αθηναῖοι δὲ πρὸς μὲν 'Αλέξανδρον ὑπεκρίναντο τάδε· «Καὶ αὐτοὶ τοῦτό γε ἐπιστάμεθα, ὅτι πολλαπλῆσίη ἔστι τῷ Μήδῳ δύναμις ἥπερ ἡμῖν, ὥστε οὐδὲν δεῖ τοῦτό γε διειδίζειν. 'Αλλ' ὅμως ἐλευθερίης γλυκόμενοι ἀμυνεύμεθα οὕτω, ὅκας ἀν καὶ δυνώμεθα. 'Ομολογήσαι δὲ τῷ βαρβάρῳ μήτε σὺ ἡμέας πειρῶ ἀναπείθειν οὕτε ἡμεῖς πεισόμεθα. Νῦν δὲ ἀπάγγελλε Μαρδονίω, ὡς 'Αθηναῖοι λέγουσι, ἔστ' ἀν δὲ ἥλιος τὴν αὔτην ὁδὸν ἵη, τῇ καὶ νῦν ἔρχεται, μήκοτε διμολογήσειν ἡμέας Ξέρξη· ἀλλὰ θεοῖσί τε συμμάχοισι πίσυνοί μιν ἐπέξιμεν ἀμυνόμενοι καὶ τοῖσι ἥρωσι, τῶν ἐκεῖνος οὐδεμίαν ὅπιν ἔχων ἐνέπρησε τούς τε οἴκους καὶ τὰ ἀγάλματα. Σύ τε τοῦ λοιποῦ λόγους ἔχων τοιούσδε μὴ ἐπιφαίνεο 'Αθηναίοισι, μηδὲ δοκέων χρηστὰ ὑπουργέειν ἀθέμιτα ἔρδειν παραίνεε. Οὐ γάρ σε βουλόμεθα οὐδὲν ἄχαρι πρὸς 'Αθηναίων παθεῖν, ἔόντα πρόξεινό τε καὶ φίλον ».

144 Πρὸς μὲν 'Αλέξανδρον ταῦτα ὑπεκρίναντο, πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ Σπάρτης ἀγγέλους τάδε. «Τὸ μὲν δεῖσαι Λακεδαιμονίους, μὴ διμολογήσωμεν τῷ βαρβάρῳ, κάρτα ἀνθρωπήιον ἦν. 'Ατάρ

αἰσχρῶς γε οἴκατε ἐξεπιστάμενοι τὸ Ἀθηναίων φρόνημα ἀρ-
ρωδῆσαι, ὅτι οὔτε χρυσός ἔστι γῆς οὐδαμόθι τοσοῦτος οὔτε
χώρη κάλλει καὶ ἀρετῇ μέγα νπερφέρουσα, τὰ ἡμεῖς δεξάμενοι
ἐθέλοιμεν ἀν μηδίσαντες καταδουλῶσαι τὴν Ἑλλάδα. Πολλὰ
τε γάρ καὶ μεγάλα ἔστι τὰ διακαωλύοντα ταῦτα μὴ ποιέειν,
μηδ' ἦν ἐθέλωμεν· πρῶτα μὲν καὶ μέγιστα τῶν θεῶν τὰ ἀγάλ-
ματα καὶ τὰ οἰκήματα ἐμπεπρησμένα τε καὶ συγκεχωσμένα,
τοῖσι ἡμέας ἀναγκαίως ἔχει τιμωρέειν ἐς τὰ μέγιστα μᾶλλον
ἥπερ ὄμολογέειν τῷ ταῦτα ἐργασμένῳ, αὗτις δὲ τὸ Ἑλληνι-
κὸν ἐὸν ὄμαιμόν τε καὶ ὄμόγλωσσον, καὶ θεῶν ἵδρυματά τε κοι-
νὰ καὶ θυσίαι ἥθεα τε ὄμότροπα, τῶν προδότας γενέσθαι Ἀθή-
ναίους οὐκ ἀν εὖ ἔχοι. Ἐπίστασθε τε οὕτω, εἰ μὴ πρότερον
ἐτυγχάνετε ἐπιστάμενοι, ἔστ' ἀν καὶ εἰς περιῆ Ἀθηναίων,
μηδαμὰ ὄμολογήσαντας ἡμέας Ξέρετη.

»'Υμέων μέντοι ἀγάμεθα τὴν πρόνοιαν τὴν πρὸς ἡμέας
ἐοῦσαν, ὅτι προείδετε ἡμέων οἰκοφθορημένων οὕτω, ὥστε
ἐπιθρέψαι ἐθέλειν ἡμέων τοὺς οἰκέτας. Καὶ ὑμῖν μὲν ἡ χάρις
ἐκπεπλήρωται, ἡμεῖς μέντοι λιπαρήσομεν οὕτω, ὅκως ἀν
ἔχωμεν, οὐδὲν λυπέοντες ὑμέας.

»Νῦν δέ, ὡς οὕτω ἔχόντων, στρατιὴν ὡς τάχιστα ἐκπέμ-
πετε. 'Ως γάρ ἡμεῖς εἰκάζομεν, οὐκ ἕκας χρόνου παρέσται
ὅ βάρβαρος ἐσβαλὼν ἐς τὴν ἡμετέρην, ὀλλ' ἐπεὰν τάχιστα
πύθηται τὴν ἀγγελίην, ὅτι οὐδὲν ποιήσομεν, τῶν ἐκεῖνος
ἡμέων προσεδέετο. Πρὶν δὲν παρεῖναι ἐς τὴν Ἀττικήν, ἡμέας
καιρὸς ἔστι προβωθῆσαι ἐς τὴν Βοιωτίην». Ταῦτα ὑποκρινα-
μένων Ἀθηναίων οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἀγγελοι ἀπαλλάσσοντο ἐς
Σπάρτην.

ΜΕΡΟΣ Β'

I. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ
II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

I. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

A'. ΦΩΝΗ Η Ν Ε Ν Τ Α

’Ανταλλαγὴ φωνηέντων.

α') Παρ' Ἡροδότῳ ὑπάρχει η ἀντὶ τῶν παρ' Ἀττικοῖς ἀ καὶ ἂ καὶ ἀντιστρόφως: σοφίη, θεήσομαι, ἡήρ, πρήσσω, Θρῆις, τριηκόσιοι, πέρην, νηός, νηῦς, νηυσί.—πρώρη, ἀληθείη.—μεσαβρίη.—α ἀντὶ ο ὑπάρχει ἐν τοῖς ἀρρωδίᾳ, ἀρρωδίω.

β') ε ἀντὶ α καὶ ει καὶ ἀντιστρόφως: τέσσερες.—κρέσσων, μέζων, ἔργω, ἔδέχθην, δεδέχθαι (τοῦ β. δείκνυμ), ἔωθα, (εἰς τὰ θηλυκὰ τῶν εἰς υς ἐπιθέτων) θήλεα, ταχέα.—τράπω, τάμνω.—κεινός, ξεῖνος, στεινός, εἰρωτάω, εἴνεκεν, εἰρύω, εἰρέσθαι.

γ') ω ἀντὶ αυ, ου, οη: τρῶμα, θῶμα, θωμάζω.—ῶν, γῶν (= οὖν, γοῦν).—ογδώκοντα, ἔβωσα, βωθέω.—ωυ ἀντὶ αυ: ἐμεωυτοῦ, σεωυτοῦ, ἐωυτοῦ.

δ') ου ἀντὶ ο: μοῦνος (=μόνος), νοῦσος, οὔρος (=ὄρος), ούνομα, ούνομάζω.

Συναίρεσις.

‘Η συναίρεσις παραλείπεται συχνάκις παρ' Ἡροδότῳ καὶ ἐν τῇ κλίσει καὶ ἐν τῇ δίζῃ: πλόος, χρύσεος, βασιλέι, βασιλέες, δίγει, γένεος, ἀληθέα, Θεμιστοκλέης.—μενέομεν, ἀποβαλέεις, φανεῖαι, πείθεο, φανέωσι, ποιέω, ποιέεις, ποίεε.—ἔαρ, δῖστός, δηιόω, δηίδιος, βασιληίη, ἀνθρωπήιος, οἰκηίη, ἀνδρήιος, ἄεθλος κλπ.

Χασμωδία, ἔκθλιψις, κρᾶσις.

‘Η χασμωδία εἶναι συνηθεστάτη ὅθεν

1) ἐλλείπει

α') τὸ εὐφωνικὸν ν.

β') τὸ ζ ἐν τοῖς ἄχρι, μέχρι, οὗτω·

2) τὸ οὐ εύρισκεται πρὸ φωνήντος καὶ ὀνευ τοῦ κ.

‘Η δ' ἔκθλιψις καὶ ἡ κρᾶσις εἶναι σπανία παρ' Ἡροδότῳ· ἴδιάζουσα παρ' αὐτῷ εἶναι ἡ κρᾶσις τοῦ ο - α εἰς ω· ὧνήρ, ωντός, τωντό·.

Β'. ΣΥΜΦΩΝΑ

α') Ἀντὶ π ὑπάρχει κ εἰς ὅλα τὰ ἀντωνυμικὰ ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα τὰ συγματιζόμενα ἐκ θέματος πο: κοιος, δοκοῖος, κόσοι, κότερος, κῆ, κότε, κοῦ, ὄκως κτλ.—ἀλλὰ δποδαπός.

β') Ἀντὶ χ ὑπάρχει κ: δέκομαι, οὐκί.

γ') Ἀντὶ σ ὑπάρχει δ: δδμή, ἵδμεν.

δ') Ἀντὶ θ ὑπάρχει τ: ἐν τῷ αντιτις.

ε') Μετάθεσις τοῦ δασέος γίνεται ἐν τοῖς: ἐνθεῦτεν (=ἐντεῦθεν), ἐνθαῦτα (=ἐνταῦθα), κιθών (=χιτών).

ζ') Τὰ φιλὰ πρὸ δασυνομένου φωνήντος δὲν τρέπονται εἰς δασέα οὔτε ἐν τῷ μέσῳ οὔτε ἐν τέλει λέξεως: ἐπεεῆς, αὐτημερόν, ἀπικνέομαι, ἀπῆκε, μετίημι.—ἀπ' οὖ, μετ' οὖ, οὐκ ἔτερος.

‘Ο δυϊκὸς ἀριθμὸς ἐλλείπει καὶ ἐν τοῖς ὀνόμασι καὶ ἐν τοῖς δῆμασι.

Γ'. ΚΛΙΣΕΙΣ

Πρώτη κλίσις.

α') ‘Η ἐνικὴ γενικ. τῶν εἰς -ης λήγει εἰς -εω τῶν εἰς -εης εἰς -εω: Πέρσης, γενκ. Πέρσεω, Ξέρξης-Ξέρξεω, πολιήτης-πολιήτεω. -βορέης, γενκ. βορέω, Ἐρμέης - Ἐρμέω.

β') ‘Η ἐνικὴ αἵτ. πολλῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς -ης λήγει ἀλλοτε. μὲν εἰς -ην: Ξέρξην, Λεωνίδην, ἀλλοτε δὲ εἰς -εα: Ξέρξεα, Λεωνίδεα.

γ') ‘Η γενκ. πληθ. λήγει εἰς -έων: γνωμέων, πολιητέων, λοιπέων, πολλέων, αὐτέων, ἁουσέων.

‘Εξ αἱρεσις: ‘Εξαιροῦνται τὰ θηλυκὰ τῶν βαρυτόνων ἐπιθέτων, μετοχῶν καὶ ἀντωνυμῶν εἰς -ος, -η, -ον, τῶν όποιων ἡ γενκ. πληθ. εἶναι δμοία τῇ τῶν ἀρσενικῶν: ἀλλων, φίλων, ἐκείνων, ἀλισκομένων, τούτων.

δ') Ἡ δοτκ. πληθ. λήγει εἰς -ησι (-ῆσι): γνώμησι, τιμῆσι, λοιπῆσι, αὐτῆσι.

Δευτέρα κλίσις.

Ἡ δοτκ. πληθ. εἰς -οισι (-οῖσι): λόγοισι, θεοῖσι.

Τὰ οὐσιαστικὰ καὶ τὰ ἐπίθετα εἰς -οος, -εος δὲν συναιροῦνται: πλόος, ἀπλόος, διπλόος, διπλόν, χρύσεος, χρυσέη, ὁστέον.

Σημ. Κατὰ τὴν δευτέραν Ἀττικὴν κλίσιν ὅλης ὄντων κλίνονται:

α) Τὰ κύρια ὄντων καταλήγοντα εἰς -λεώς. Μενέλεως, Χαρίλεως, Ἀρκεσίλεως, Θρασύλεως, β') τὰ Μίνως, ‘Αθως, ‘Αμφιάρεως. Ἀντὶ δὲ τῶν λεώς, νεώς κάλως, λαγώς μεταχειρίζεται ὁ Ἡρ. τοὺς Ἱωνικοὺς τύπους: ληός, νηός, κάλος, λαγός καὶ ἀντὶ τῶν ἐπίθετων πλέως, ἥλεως, ἀξιόχρεως τοὺς Ἱωνικοὺς τύπους πλέος, η, ον, -ῆλερς, ον, -ἀξιόχρεος, ον.

Τρίτη κλίσις.

α') Τὰ κύρια ὄντων εἰς -κλένης κλίνονται οὕτω: Θεμιστο-
κλένης, -κλέος, -κλέι, -κλέα, -κλεες.

β') Τὰ εἰς -ις λήγοντα ὄντων κλίνονται οὕτω: πόλις, πόλιος,
πόλι, πόλιν πόλιες, πολίων, πόλισι, πόλις ἢ πόλιας.

γ') Τὰ οὐσιαστικὰ εἰς -εύς κλίνονται οὕτω: βασιλεύς, βασι-
λέος, βασιλέι, βασιλέα, βασιλεύ· -έες, -έων, -εῦσι, -έας.

δ') Τὸ κέρας κλίνεται οὕτω: κέρας, κέρεος κέρεϊ, κέρεα,
κερέων.

ε') Τὸ νηῦς (=ἀττ. νᾶς) κλίνεται οὕτω: νηῦς, νεός, νηί,
νέα· νέες, νεῶν, νηυσί, νέας.

Ἐπίθετα, παραθετικά, ἀριθμητικά.

α') Ἀντὶ τοῦ πολὺς ὑπάρχει πολλάκις πολλός· τὸ δὲ οὐδέτερον
εἶναι πολλὸν καὶ πολύ.

β') Ἐπίθετα εἰς -εος καὶ -ηιος (=ἀττ. -εῖος) διατηροῦν ἐν τοῖς
παραθετικοῖς τὸ ο καὶ προηγουμένης βραχείας συλλαβῆς: ἐπιτη-
δεότερος, -ότατος (διότι = ἀττ. ἐπιτηδείότατος), ἀνδρηιότερος,
οἰκηιότερος (διότι τὸ ηι θεωρητέον ὡς δίφθογγος).

γ') Τὸ ταχὺς συγκριτικὸν ταχύτερος καὶ θάσσων· ὑπερθ.
τάχιστος.

δ') Τὸ πολλὸς ἐν τῇ ὄνομ. τοῦ συγκριτ. ἔχει πλέων, πλέον καὶ

πλεῦν, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι: πλέονι, πλέονα (πλέω), πλεόνων, πλέοσι, ἀλλὰ καὶ: πλεῦνος, πλεῦνα, πλεῦνες, πλεύνων, πλεῦνας.

ε') Τὸ ἀριθμ. δύο ἄλλοτε μὲν εἶναι ἀκλιτον, ἄλλοτε δὲ κλίνεται: δύο, δυῶν, δυοῖσι, δύο.

Ἄντὶ τοῦ δώδεκα λέγει ὁ Ἡρ. δυώδεκα, ἀντὶ τοῦ τέσσαρες, τέσσερες, ώσαύτως τεσσερεσκαίδεκα.

Αντωνυμίαι.

α') Ἀντὶ τῆς γενικ. ἐμοῦ, σοῦ, ἀπαντοῦν οἱ τύποι ἐμέο ἢ ἐμεῦ, σέο ἢ σεῦ.

Ἡ δοτκ. τῆς προσωπικῆς ἀντων. τοῦ β' προσ. ἀπαντᾶ σοὶ ὅρθοτονουμένη καὶ τοι ἐγκλιτική. Ἡ αἰτ. τοῦ γ' προσ. ἀπαντᾶ μιν (ἐγκλιτική) ἀντὶ αὐτόν, αὐτὴν καὶ ἔαυτόν, ἔαυτήν, ἡ δὲ δοτκ. πληθ. σφίκλιτική) ἀντὶ αὐτοῖς, αὐταῖς, καὶ σφι (ἐγκλ.) ἀντὶ αὐτοῖς, αὐταῖς. Ἐκτὸς τούτου ὁ Ἡρ. ἔχει καὶ οὐδ. πληθ. σφέα = αὐτά.

β') Τῶν ἀναφορικῶν ἀντων. σχηματίζονται, πλὴν τῶν ὀνομαστικῶν ὅς, ἥ, οἱ, αἱ, ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι τύποι ἀπὸ τὸ ἀρχόμενοι: τοῦ, τῆς, τῶν, τά.

Μετὰ τὰς προθέσεις ὅμως ἐκθλιβομένας κεῖνται οἱ ἀπὸ φωνήντος ἀρχόμενοι τύποι: ἀντ' ὁν, ἀπ' οῦ, μετ' ἥς κτλ.

Ωσαύτως ἐν χρονικαῖς ἐκφράσεσιν οὐδέποτε ἀπαντοῦν οἱ ἀπὸ τὸ ἀρχόμενοι τύποι: ἐν ᾖ, ἐξ οὗ, ἐς δ, ἔως οὐ.

γ') Ἡ ὅστις σχηματίζει τοὺς ἔξῆς τύπους: ἐν τῇ γενικ. τοῦ ἐνικοῦ δτευ, ἐν τῇ δοτκ. δτεω̄· ἐν τῇ πληθυντ. γενικ. δτεων, δοτκ. δτεοισι· οὐδ. πληθ. δσσα.

δ') Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς ἔχει γενικ. τεῦ, δοτκ. τέω καὶ τίνι· πληθ. τέων, δοτκ. τέοισι· τοὺς αὐτοὺς τύπους (ἀλλ' ἐγκλιτικούς) ἔχει καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία.

Δ' ΡΗΜΑΤΑ

Αὔξησις

α') Οἱ παρατατικοὶ εἰς -σκον καὶ -σκόμην τῶν θαμιστικῶν ὅημάτων δὲν λαμβάνουν αὔξησιν οὔτε συλλαβικήν οὔτε χρονικήν: φεύ-

γεσκον, ἄγεσκον, ποιέεσκον, δδυρέσκετο· καὶ ἐν τῷ ὑπερσυντλ.
ἔλλείπει πολλάκις ἡ συλλαβικὴ αὐξῆσις: δέδοκτο, καταλέλειπτο.

Τὰ ῥήματα βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω ἔχουν ε.

β') Ἡ χρονικὴ αὐξῆσις παρά τισι ῥήμασιν ἔλλείπει πάντοτε, ὡς
ἄγινέω, ἀμείθομαι κ.ἄλ., ιδίως παρὰ πᾶσι τοῖς ἀπὸ αι, αυ, ει,
ευ καὶ οι ἀρχομένοις ῥήμασιν.

γ') Ο παρατητικὸς τοῦ δρέω (=όράω) ἀπαντᾷ ὥρων.

Καταλήξεις.

α') Μένουσιν ἀσυνχίρετοι αἱ καταλήξεις -αο, -εαι, -εο (ἢ τελευ-
ταῖα συναιρεῖται μόνον εἰς-ευ): ἔργασσαο, οἰχεαι, ἐγένεο. Όσαύ-
τως ἡ -εω ἐν τῇ ὑποτακτικῇ τοῦ παθ. ἀστίστου (αἰρεθέω, αἰρεθέω-
μεν) καὶ τοῦ ἀσφ. β' ἐνεργ. (Θέω, θέωμεν κτλ.): ὅμοίως ἡ -εω καὶ
-εομεν ἐν τῷ μέλλοντι τῶν ὑγρολήκτων ῥήματων (σημανέω, σημα-
νέομεν).

β') Ο ἐνεργ. ὑπερσυντ. ἔχει τὰς καταλήξεις -εα, -εας, -εε,
-εατε: ἐώθεα, ἐώθεας, ἐώθεε, ἐώθεατε.

γ') Αντὶ τῶν καταλήξεων -νται καὶ -ντο ἀπαντοῦν -αται καὶ
-ατο 1) ἐν τῷ παθ. παραχμ. καὶ ὑπερσυντ. (ἀπίκατο = ἀφιγμένοι
ἥσαν), ἐτετάχατο, τετύφαται, ἐσκευάδαται, δεδέχαται)· 2) ἐν τῇ
ὅριστικῇ τοῦ παθ. ἐνεστῶτος καὶ παρατκ. τῶν εἰς- μι ῥήματων (τι-
θέαται, ιστέαται, δυνέαται, ἐδεικνύατο, ἐκέατο)· 3) ἐν τῇ εὐ-
κτικῇ (γενοίατο, ἀγοίατο, τεισαίατο).

Συνηρημένα.

α') Τὰ εἰς -εω μένουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀσυναίρετα: καλέω,
καλέεις, καλέης, καλέοιμι, κάλεε, καλέειν κτλ. Ἀλλὰ καὶ δεῖ,
δεῖν, παρατκ. ὅμως ἔδεε.

Πολλάκις τὸ -εο συναιρεῖται εἰς -ευ: ποιεῦσι, ποιεύμενος,
ἐποιεῦντο.

Ἡ κατάληξις τῆς προστακτικῆς -εο βραχύνεται εἰς -εο: ἡγέο,
λυπέο, ποιέο καὶ ἡ -εεαι εἰς -εαι: φροβέαι.

β') Τὰ εἰς -αω συναιροῦνται ὡς ἐν τῇ ἀπτικῇ διαλέκτῳ εἰς τινα
ὅμως ῥήματα εἰς -αω τὸ α πρὸ ἐπομένου ο ἐξασθενοῦται εἰς ε: δ-
ρέω, δρέων, φοιτέω, εἰρωτέω, δρέομεν κτλ. Εἰς τὸ χράομαι τὸ

-αω πανταχοῦ γίνεται: -εω (χρέωνται, χρεώμενος), τὸ δὲ -αε, -αη, τούναντίον εἰς ἄ (χρᾶται, χρᾶσθαι). Άλλὰ χρεὸν ἀντὶ χρεών.

γ') Καὶ τὰ εἰς -οω συναιροῦνται ὡς ἐν τῇ Ἀττικῇ, διαφέρουν μόνον ὅτι ἀντὶ τοῦ -ου ἔχουν καὶ -ευ (ἔδικαίευ, ἀξιεῦμεν, ἀξιεῖσι).

‘Ρήματα εἰς -μι.

Τὰ εἰς -μι ρήματα ἔχουν τύπους τινὰς κατ' ἀναλογίαν τῶν εἰς -αω, -εω, -οω, καὶ -υω: τιθεῖ, ἔξει, ὑποθέοιτο, διδοῖ, ἐδείκνυε. Τὸ γ' πληθ. πρόσ. τοῦ τίθημι ἀπαντᾷ τιθεῖσι, δι παρατκ. ἐτίθεα, ἐτίθεις, ἐτίθει.

Τὸ εἶμι τὸ β' ἐν. πρόσ. εἶναι εἰς, τὸ α' πληθ. εἰμέν· ἡ ὑποτακτ. ἔω, ἥσ, ἥ καὶ ἔωσι, ἡ μηγ. ἔών, ἔοῦσα, ἔόν· δι παρατκ. ἔα καὶ ἔστε, πολλάκις ἔσκε, ἔσκον καὶ ἥν.

Τὸ εἶμι σχηματίζει τὸν παρατκ. ἥια, ἥιε καὶ ἥισαν· οὕτω καὶ τὰ σύνθετα.

‘Ανώμαλά τινα ρήματα παρ’ ‘Ηροδότω.

1. αἱρέω, παρακμ. ἀραιρήκα, ἀραιρῆμα.
2. εἴπα, ἀπαρέμφ. εἴπαι, μηγ. εἴπας· εἴπασθαι. Παθ. ἀόρ. α' εἰρέθην, μηγ. ρήθείς· μέλλ. παθ. εἰρήσεται (ἀντὶ ρήθήσεται).
3. ἵημι, ἐκ τοῦ ἀπίημι: ἀπίεσαν, ἀπειμένος, ἀπεῖτο, ἀπείθη· ἐκ τοῦ ἀνίημι: ἀνειμένος· ἐκ τοῦ μετίημι: μεμετιμένος, μετείθη.
4. λαγχάνω, μέλλ. λάξομαι, παρακμ. β' λέλογχα.
5. λαμβάνω, μέλλ. λάμψομαι, παρακμ. λελάβηκα, λέλαμμα (διαλελαμμένος), ἐλάμφθην.
6. οἴδα, οἴδας, οἴδε, ἴδμεν (καὶ οἴδαμεν), ἵστε, οἴδασι (καὶ ἴσσασι). Ὑποτ. εἰδέω, εὐκτ. εἰδείην, παρτκ. ἥδεα, ἥδεε-ἥδε-ατε, ἥδεσαν. Μέλλ. εἰδήσω.
7. οἰκα, (ἄπτ. ἔοικα), οἰκε, οἰκασι, οἰκώς, οἰκός.
8. ὀράω, ὅπωπα, ὅπωπειν. Παρτκ. ὥρων.
9. φέρω, ἥνεικα, ἐνεῖκαι, ἥνεικάμην, ἐνήνειγμαι, ἥνείχθην (ἐνειχθείς).

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Κεφ. 1. ιστορίη=ἀττικῶς ιστορία, ἔρευνα.—ἀπόδεξις=ἀπόδειξις ἔκθεσις: ‘Ηροδότου ιστορίης ἀπόδεξις ἦδε. (δηλ. ἐστὶ ὁ Ἡρόδοτος ἐκθέτει ἐδῶ τὰς ἔρεύνας του.—ώς, τελκ. —τὰ γενόμενα ἔξ=τὰ ποιηθέντα ὑπό.—ἔξιτηλος γίνομαι λησμονοῦμαι.—θωμαστά=ἀπόδειξις βαρβάροιστε, δοτ. ποιητικοῦ αἰτίου εἰς τὸ ἀποδεχθέντα (=ἀπόδειξις αἰτίας πραχθέντα.—ἀκλεής γίνομαι παραμένω ἄδοξος, δὲν ἔξυμνοῦμαι.—δι’ ἥν αἰτίην=τὴν αἰτίην, δι’ ἥν. τὰ τε ἄλλα καὶ τὴν αἰτίην, αἰτ. τῆς ἀναφορᾶς=καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα καὶ ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν.

νυν=ἀπόδειξις. τοίνυν.—διαφορὰ διένεξις, ἔχθρα.—ἐπὶ τὴνδε τὴν θ., δηλ. τὴν Μεσόγειον θάλασσαν.—τὸν =ἀπόδειξις. δν.=ναυτιλίη τὸ ταξιδεύειν μὲν πλοῦσα, θαλασσοπλοῖα.—ἐπιτίθεσθαι, ἐκ τοῦ φασι··· ἐπιτίθεμαι τινι ἐπιδίδομαι εἰς τι, ἐπιχειρῶ τι.—ἀπαγινέω ἔξαγω, μετακομίζω.—φορτία ἐμπορεύματα.—τῇ ἄλλῃ ἄλλαχοῦ, εἰς ἄλλα μέρη.—καὶ δὴ καὶ καὶ προσέτι.—ἀπασι εἰς ὅλα, καθ’ ὅλα.—πολίων=ἀπόδειξις πόλεων.

διατίθεσθαι, τὸ ἀπρμφ. τοῦτο—καθὼς καὶ τὰ ἐπόμενα —ἐκ τοῦ φασι··· διατίθεμαι ἐκθέτω πρὸς πώλησιν, πωλῶ.—δ φόρτος =τὰ φορτία.—ἔξεμπόλημαι (=ἀπόδειξις ἔξημπόλημα) πιθκ. πρκμ. τοῦ ἔξεμπολῶ πωλῶ ἐντελῶς, ξεπουλῶ.—σφι (=ἀπόδειξις σφίσι), δπκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου.—οἱ =αὐτῆς.—Ιοῦν=ἀπόδειξις. ’Ιώ.—τῶν=ἀπόδειξις. —θυμὸς μοί ἐστι τινος ἐπιθυμῶ τι, μοῦ ἀρέσει τι.—διακελεύονται ἐνθαρρύνει ὁ εἰς τὸν ἄλλον.— πλεῦνες=ἀπόδειξις πλέονες.—ἔσβαλομένους ἀφοῦ ἔβαλαν (οἱ Φοίνικες αὐτὰς) μέσα.—νέα=ἀπόδειξις ναῦν.—ἐπ’ Αἰγύπτου πρὸς (κατὰ) τὴν Αἴγυπτον.

Κεφ. 2. ἄρχω τινὸς κάμνω ὀργήν τιγος.—οὐκ ἔχω (μετ'

ἀπρμφ.) δὲν ἡξεύρω νό.—φασί, οἱ Πέρσαι.—προσέχω προσεγγίζω εἰς τινα τόπουν, ἀράζω.—καταπλώσαντας = ἀττ. καταπλεύσαντας.—μακραὶ νῆες ἐκαλοῦντο τὰ πολεμικὰ πλοῖα, ἐν ἀντιθέσει πρὸ τὰς στρογγύλας ναῦς (τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα).—Αἴτι, τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Κοχλίδος, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας κατὰ τὰ ἀνατολικὰ παράλια τοῦ Εὔξείνου Πόντου.—Φᾶσις ποταμὸς ὁ σημερινὸς Ριόν ἐν Καυκάσῳ.—ἐνθεῦτεν = ἀττ. ἐντεῦθεν.—εἴνεκεν = ἀττ. ἔνεκεν ἢ ἔνεκα.—ἀπίκατο = ἀττ. ἀφιγμένοι ήσαν.—τάλλα, δηλ. τὴν ἀρπαγήν τοῦ χρυσομάλλου δέρχοτος.—δίκη (ἢ δίκαι) ίκανοποίησις.—ὑποκρίνομαι = ἀττ. ἀποκρίνομαι.—.ῶν = ἀττ. οὖν.

Κεφ. 3. δευτέρη γενεῇ, τρεῖς γενεαὶ ἀποτελοῦν ἑκατὸν ἔτη.—**Ἀλέξανδρος,** τιμητικὸν ὄνομα τοῦ Πάριδος.—ἐπίσταμαι, παρ’ Ἑροδότῳ πολλάκις: νομίζω, φρονῶ.—τοὺς δέ, δηλ. τοὺς Τρῶας.—προϊσχομένων, δηλ. αὐτῶν, τῶν ἀγγέλων προϊσχομαι προβάλλω, ἵσχυρίζομαι.—προσφέρω τι ὡς ἀναφέρω τι καὶ λέγω ὅτι.—ἐκδόντες, δηλ. τὴν Μήδειαν ἐκδίδωμι παραδίδω.—ἀπαιτεόντων, δηλ. τῶν Κόλχων.—βουλοίατο = ἀττ. βούλοιντο.

Κεφ. 4. εἶναι, ἐκ τοῦ λέγουσι (Πέρσαι).—αἰτίους, δηλ. τῆς διαφορῆς.—σφέας, δηλ. τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίης.

Κεφ. 5. ἔοῦσαν = ἀττ. οὖσαν.—έρέων = ἀττ. ἔρῶν.—κως = ἀττ. πως.—**ὑπάρχω** (μετὰ γνκ.) κάμνω ἀρχήν τινος, ἀρχίζω τι. —προβαίνω ἐξ τὸ πρόσω τοῦ λόγου προχωρῶ εἰς τὴν ἔξακολούθησιν τῆς διηγήσεώς μου.—ἐπεξέρχομαι τι ἔξετάζω τι ἐν λεπτομερείᾳ διηγοῦμαι περὶ τινος.—ἐπ’ ἔμεū ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου.—**οὐδαμά** οὐδόλως, οὐδέποτε.—μένω ἐν τωύτῳ (= ἐν τῷ αὐτῷ) διαμένω εἰς τὴν ίδιαν κατάστασιν.—ἐπιμιμήσκομαι (μετὰ γνκ.) κάμνω μνείκων τινός.

Κεφ. 6. Ἀλυάττεω, ὁ Ἀλυάττης ἐβασίλευσε τῶν Λυδῶν ἀπὸ τοῦ 617 - 560 π.Χ.—ἐντος **Ἀλυος** ἐντεῦθεν τοῦ "Ἀλυος (ὅταν παρατηρῇ τις ἐκ τῆς Ἰωνίας)" ἐπομένως: πρὸς Δ τοῦ "Ἀλυος.—**ἔξιεῖ** = ἀττ. **ἔξιησι** ἐκβάλλει.—**τῶν**, καθ' ἔλξιν ἀντί: τοὺς = ἀττ. οὓς.—**ἴδμεν** = ἀττ. **ἴσμεν** (τοῦ οίδα). καταστρέφομαι ὑποτάσσω.

ἀπαγωγὴ πληρωμή ἐξ φόρου ἀπαγωγὴν ὥστε νὰ πληρώνουν φόρουν.—προσποιοῦμαι καθιστῶ, κάμνω.

Κεφ. 28 - 29. ἐπιγίνομαι, ἐπὶ χρόνου: παρέρχομαι.—οἰκημαι (πθκ. πρκμ.)=οἰκω.—νπ' ἔωστῷ ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν του.—σοφιστῆς σοφός.—ώς ἔκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο, νὰ συναφθῇ μὲ τὸ ἀπικνέομαι (ιστρκ. ἐνεστῶς): ἥλθον, ὑποτεδήποτε καὶ δι' οἰανδήποτε αἰτίαν ἔκαστος ἐξ αὐτῶν ἤρχετο: κατ' ἔννοιαν: ἥλθον κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ διὰ διαφόρους αἰτίας.—κατὰ πρόφασιν θεωρίης μὲ τὴν πρόφασιν νὰ ἰδῃ (ἐπισκεφθῇ) διαφόρους τόπους.—ἴνα δὴ πράγματι ὅμως ίνα.—τῶν, καθ' ἔλξιν ἀντί: τούς.—(τὸ) ὅρκιον ὅρκος.

Κεφ. 30. ὡν=ἀττ. οὖν.—‘Αμασιν, βασιλέα τῆς Αἰγύπτου (570 - 526).—τὰ βασίλεια τὰ ἀνάκτορα.—μετὰ δὲ (ἐπιρρ.) μετὰ δὲ ταῦτα.—ὅλβιος, ἐπὶ προσ.: εὐδαίμων, εὐτυχής: ἐπὶ πραγμ. κατ' οὐδ. γένος ἐν τῷ πληθ.: ὅλβια πρόξενα εὐδαιμονίας.—μιν=αὐτόν. —σκεψάμενον, τοῦ σκοπῶ παρατηρῶ.—ώς, αἰτλγκ.—οἱ=αὐτῶ.—κατὰ καιρόν ἔστι εἶναι εὐκαιρία.—εἱρετο = ἀττ. ἥρετο.—λόγος φήμη.—πολλὸς = ἀττ. πολύς.—πλάνη περιπλάνησις, περιήγησις.—φιλοσοφῶ ἐπιδιώκω τὴν κτῆσιν γνώσεων: ἐπιθυμῶ νὰ πλουτίσω τὰς γνώσεις μου.—ἐπέρχομαι γῆν πολλὴν ἐπισκέπτομαι πολλὰ μέρη.—ἴμερος ἐπιθυμία.—ἐπειρέσθαι = ἐρέσθαι.

ὑποθωπεύω κοιλακεύω.—τὸ ἔδον (=ἀττ. τὸ δν) ἡ ἀλήθεια.—ἀποθαυμάζω τι ἐκπλήττομαι διά τι.—ἐπιστρεφέως=ἀττ. ἐπιστρεφῶς μὲ ζωηρότητα.—κοίη=ἀττ. ποίᾳ (ώς ἐπίρρ.) πῶς.—τοῦτο μέν... τοῦτο δὲ ἀφ' ἐνὸς μέν... ἀφ' ἐπέρου δέ.—εῦ ἥκω εἴμαι καλά, ἀκμάζω.—ἐκγίνομαι (μετὰ δτκ.) γεννῶμαι εἰς τινα.—εῦ ἥκω τοῦ βίου (=τοῦ βιότου, τῶν χρημάτων) καλῶς ἔχω ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν, ἔχω σημαντικὴν περιουσίαν, εὔπορω.—ώς τὰ παρ' ἥμιν (δηλ. ἔστι) σχετικῶς πρὸς τὰ παρ' ἥμιν· κατ' ἔννοιαν: τούλαχιστον κατὰ τὴν ἴδικήν μας ἀντίληψιν.—πρὸς τοὺς ἀστυγ., πιθανῶς τοὺς Μεγαρεῖς.—καλλιστα ἐνδόξως.—αὐτοῦ, τῇ (=ἀττ. ἦ) ἐκεῖ, ὅπου.

Κεφ. 31. εἱπας=ἀττ. εἰπών.—προετρέψατο τὸν Κ., δηλ. εἱρωτᾶν.—ἐπειρώτα, ὑποκμ.: ὁ Κροῖσος.—πάγχυ = ἀττ. πάνυ

πάντως, χωρὶς ἄλλο.—δευτερεῖα φέρω λαμβάνω τὴν δευτέραν θέσιν (τῆς εὐδαιμονίας).—γῶν=ἄττ. γοῦν τούλαχιστον.

βίος=βίστος (κεφ. 30).—**ὑπῆν=ὑπῆρχε**.—άεθλοφόρος ὁ ἀποκομίζων τὸ βραβεῖον, νικητὴς (εἰς ἀγῶνα).—**δρτὴ=ἄττ. ἐορτὴ**.—**ζεῦγος ἄμαξα** συρομένη ὑπὸ δύο βιῶν.—**ἱρὸν=ἄττ. Ἱερόν**.—ἐν ὥρῃ ἐγκαίρως.—**ἐκκλήσιμαι** ἐμποδίζομαι· ἐκκλησιόμενοι τῇ ὥρῃ (δηλ. τοῦ ἐπισχεῖν) ἐπειδὴ δὲν εἶχον πλέον καιρὸν νὰ περιμένουν.—**ζεύγλη** τὸ καμπύλον μέρος τοῦ ζυγοῦ, εἰς τὸ δροῦν ἐμβαίνει ὁ τράχηλος τοῦ ζώου.—**σφι** ὑπ' αὐτῶν.—**διακομίζω** μεταφέρω.

διέδεξε=άττ. διέδειξε διαδείκνυμι δεικνύω φανερό.—ἐν τούτοισι διὰ τούτων: διὰ τούτου, τὸ δροῦν συνέβη εἰς αὐτούς.—**ζώειν=άττ. ζῆν**.—μακαρίζω τινός τι μακαρίζω τινὰ διὰ τι.—**οἴων τέκνων = δτι τοιούτων τέκνων**.—**ἐκύρησε,,** τοῦ κυρέω τυγχάνω.—φήμη ἐπαινετικοὶ λόγοι.—ἀντίον ἀπέναντι.—μιν αὐτήν. —ἐν τέλει τούτῳ (δηλ. τοῦ βίου) ἔσχοντο προσεκολλήθησαν (ἔμειναν) εἰς τοῦτο τὸ τέλος τῆς ζωῆς των: εὗρον τοῦτο τὸ τέλος τῆς ζωῆς των.

Κεφ. 32. σπερχθεὶς ὅργισθείς τοῦ σπέρχομαι.—**τοι=άττ. σοι** (δτκ. τοῦ ποιητκ. αἰτίου).—**ἀπορρίπτω** ἐξ τὸ μηδὲν θεωρῶ ὡς μηδαμινὸν πρᾶγμα, περιφρονῶ.—**ποιῶ τινα ἄξιόν τινος θεωρῶ** τινα ἄξιον νὰ συγκριθῇ μὲ τινα.—**ταραχώδης ἀγαπῶν** νὰ ταράττῃ.—**οὔρος=άττ. ὄροιν.**—**ζόνη=άττ. ζωή.**—**προτίθημι θέτω.**—ἡ ἐτέρη τῇ ἐτέρῃ ἡ μία τὴν ἄλλην.—**τὸ παράπαν παντελῶς συχνὰ μετ' ἀρνήσεως:** τὸ παράπαν οὐδὲν οὐδόλως.

πᾶν ἔστι ἀνθρωπὸς συμφορὴ ἐξ ὀλοκλήρου ὁ ἀνθρωπὸς εἶναι τύχη (παίγνιον τῆς τύχης): πᾶν δὲ τι εἶναι, ἔχει καὶ πράττει ὁ ἀνθρωπὸς, ἔχαρτᾶται ἐκ τῆς τύχης.—**μέγα** (ἐπίρρ.) πολὺ, ὑπερβολικά.—**ἔκεινο, τὸ εἴρεο (=άττ. ἥρου)** με=τὸ δλβιον εἶναι.—**οὔκω=άττ. οὔπω.**—**ἄιών βίος.**—**οὐ...τι οὐδόλως.**—δ ἐπ' ἡμέρην ᔁχων δ ᔁχων τὸ καθημερινόν του.—εἰ μὴ οἱ (=αὐτῷ) ἡ τύχη ἐπίσποιτο ἐκτὸς ἐὰν ἥθελεν ᔁχει τὴν τύχην (κυρ.: ἥθελε τὸν παρακολουθήσει ἡ τύχη).—**τελευτῶ εὐ τὸν βίον τελειώνω καλὰ τὴν ζωήν μου.**—**χρῆμα πρᾶγμα.**—**κῆ =άττ. πῆ πῶς.**—**ὑποδείκνυμι** διεικνύω μικράν τινα ἀκτῖνα εὐτυχίας.—**πρόρριζος** ἐκ τῆς ρίζης, καθ' ὀλοκληρίαν.

Κεφ. 33. οὐ κως (=ἀττ. οὐ πως) κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδόλως.—χαρίζομαι τινι λέγω εὐάρεστον εἰς τινα, εὐχαριστῶ τινα.—οὐδενός λόγου ποιοῦμαι τινα θεωρῶ τινα ἀνάξιον λόγου, περιφρονῶ τινα.—ἀποπέμπομαι ἀπομακρύνω ἀπὸ πλησίον μου.—κάρτα λίσκη, πολὺ.—ἀμαθής ἀνόητος.—μετεῖς (=ἀττ. μεθεῖς,) τοῦ μεθίημι ἀφήνω κατὰ μέρος, παραβλέπω.

Κεφ. 86. ἔσχον κατέλαβον, ἐκυρίευσαν (548).—ἄρξαντα ἔτεα τ., δηλ. ἀπὸ τοῦ 560 - 546 π.Χ.—χρηστήριον χρησμός εἰς τὸν Κροῖσον πρὸ τῆς ἐκστρατείας του κατὰ τοῦ Κύρου εἶχε δοθῆ ἀπὸ τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ὁ ἔξης διφορούμενος χρησμός: ἦν στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.—καταπαύω καταλύω.—συννήσας, τοῦ συννέω συσσωρεύω.—πυρὴ ξύλα διὰ πυράν,—πέδαι δεσμά,—ἀκροθίνια (κτυγρ.) ὡς ἀπαρχὰς τῶν λαφύρων.—ταῦτα, καθ' ἔλξιν ἀντί: τούτους (δηλ. τοὺς 14 Λυδοὺς καὶ τὸν Κροῖσον).—καταγίζω (=ἀττ. καθαγίζω) ἀφιερώνω.—ὅτεω =ἀττ. ὅτω· δόστις δὴ ἔνας οἰοσδήποτε.—ἐπιτελῶ εὑχὴν ἐκπληρῶ τάξιμον.—δαιμῶν θεός.—ρύομαι τινά τινος λυτρώνω, σώζω τινὰ ἀπὸ τι.
ἔσερχεται τινὶ τι ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος κατιτί. — οἱ ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ Σόλ.).—σίνιν θεῷς κατὰ θείαν ἐμπνευσιν.—ἄρα λοιπόν.— προσίσταται τινά τι = ἔσερχεται τινὶ τι.— ως -μιν προσστήναι, ἐν. πλαγίῳ λόγῳ κεῖται οὐχὶ σπανίως παρ' Ἡροδότῳ μετὰ χρονικὸν σύνδεσμον ἀπαρέμφατον: καθὼς τοῦ ἥλθεν εἰς τὸν νοῦν.—ἀνενεικάμενον = ἀττ. ἀνενεγκάμενον[•] ἀναφέρομαι βαθειὰ ἀναπνέω.— ἔκ, ἐδῶ κεῖται χρονι.: ὑστερα ἀπό.—τίνα τοῦτον=τὶς οὗτος εἴη,
δν.—καὶ τοὺς=καὶ τούτους.—τέως ἐπὶ τινα χρόνον.—μετὰ δέ,
βλ. κεφ. 30.—ώς, αἰτλγκ.—τὸν ἄν... ἐλθεῖν=(τοῦτον ἐπικαλέομαι), τὸν (=δν) πᾶσι τυράννοισι ἐς λόγους ἐλθεῖν προετίμησα ἀν μεγάλων χρημάτων ἐκεῖνον, τοῦ δποίου μίαν συνδιάλεξιν μὲ δλους τοὺς βασιλεῖς ἥθελον θεωρήσει ὑπερτέραν πολλῶν χρημάτων.—ἀσημος ἀσαφής, ἀκατανόητος.—τὰ λεγόμενα τὶ ἐσήμαινον οἱ λόγοι του.—λιπαρῶ ἐπιμόνως, παρακαλῶ.—δχλος ἐνόχλησις.—ἀρχὴν (ἐπίρο.) κάποτε.—ἀποφλαυρίζω ἐξευτελίζω, περιφρονῶ.—οἰα δὴ εἴπας=εἴπας οἰα δὴ εἴπεν ἀφοῦ εἴπεν, δ, τι εἴπεν (δηλ.; βλ. κεφ. 32).—ώς τε=καὶ ώς: ἐκ τοῦ ἔλεγε.—τῇ (=ἀττ. ή) ὄπως, καθώς.—οὐδέν τι οὐδόλως.—ἐς ἐωστὸν ἀναφορικῶς πρὸς

αὐτὸν (δηλ. τὸν Κροῖσον).—λέγων, ὁ Σόλων.—παρὰ σφίσι τοῖσι κατὰ τὴν κρίσιν των.

τοισι κατά την κρισιν των.
ἀμμένης (= ἀττ. ἡμμένης), παθτκ. πρκμ. μτχ. τοῦ ἄπτω. — τὰ περιέσχατα τὰ πέριξ κάτω μέρη. — μεταγινώσκω μεταβάλλω γνώμην, μετανοῶ. — ἐννώσαντα = ἀττ. ἐννοήσαντα· ἐννοῶ σκέπτομαι. — τίσις τιμωρία, ἐκδίκησις (τῶν θεῶν). — ἐπιλέγομαι ἀναλογίζομαι. — ἔστι ἀσφαλέως ἔχον = ἀσφαλέως ἔχει = ἀσφαλές ἔστι. — τὴν ταχίστην (δόδον) τάχιστα. — καὶ τοὺς π. = καὶ τούτους π.

Κεφ. 87. ὥρα = ἀττ. ἐώρα. — καταλαμβάνω «σταματῶ», ἐμποδίζω. — ἐπιβώσασθαι (= ἀττ. ἐπιβοήσασθαι), τοῦ ἐπιβοῶ. — κεχαρισμένος εὐάρεστος, εὐπρόσδεκτος. — τὸν μὲν = τοῦτον μέν. — ἔκ, χρονικῶς πρβλ. κεφ. 86 «ἔκ πολλῆς ἡσυχίης». — συντρέχω συναθροίζω, συσσωρεύομαι. — ἔξαπίνης ἔξαφνα. — καταρρήγνυται χειμῶν γίνεται μεγάλη κακοκαρία. — λάβρος ὄρμητικός. — ὕει θύδατι πίπτει βροχή. — ἀνέγνωσα (ἀόρ. α' τοῦ ἀναγινώσκω) ἐπεισσα. — αἴτιος ὁ Ἐλλ. θεός, ὑπαινίσσεται τὸν χρησμὸν, περὶ τοῦ ὅποιοι βλ. κεφ. 86. — ἐπαείρας = ἀττ. ἐπάρας· ἐπαίρω παρακινῶ, προτρέπω. — κου = που ἵσως.

Κεφ. 88. κάτισε = ἀπτ. καθίσε (τοῦ καθίζω). — ἐν πολλῇ προμηθήη ἔχω τινὰ ἐν μεγάλῃ ὑπολήψει ἔχω τινά, σέβομαι, ἐκτιμῶ τινά.

Κεφ. 93. Θώματα (= θαύματα) ἀξιοθαύμαστα πράγματα.—οὐ μάλα οὐδὲ φῶς, οὐδὲ λωρᾶς.—πάρεξ (μετὰ γν.) ἔκτος, πλήν, ἔξαιρέσει τινός.—Τμῶλος δρος ἐν Λυδίᾳ.—καταφέρομαι φέρομαι πρὸς τὰ κάτω.—Φῆγμα (χρυσοῦ) κόνις χρυσοῦ.—πολλὸν = ἀττ. πολύ.—παρέχομαι ἔχω.—χωρὶς = πάρεξ.—Ἄλυάττεω, βλ. κεφ. 6.—σῆμα τάφος, μνημεῖον.—κρηπὶς βάσις, θεμέλιον.—τὸ ἄλλο τὸ λοιπὸν μέρος.

Κεφ. 94. νόμος συνήθεια, ἔθιμον. — χρέωνται = ἀττ. χρῶνται. — τῶν ἵδμεν, βλ. κεφ. 6. — οὐκέπηλος μικρέμπορος, μεταπράτης. — παίγνια παιγνίδιον. — κατεστεώσας (= ἀττ. καθεστώσας) συνήθεις, ἐν χρήσει. — ἔξεύρημα ἐφεύρεσις. — Τυρσηνία = Τυρρη-

νία· αὕτη — καλουμένη καὶ Ἐτρουρία — χώρα κατὰ τὰ δυτικὰ τῆς μέσης Ἰταλίας ἀνταποκρινομένη περίπου πρὸς τὴν σημερινὴν Τοσκάνην.

Μάνεω, ὁ Μάνης καὶ ὁ. Ἀτυς μυθικοὶ βασιλεῖς τῶν Λυδῶν.— τέως, βλ. κεφ. 86 (ἐν σελ. 227). — διάγω λιπαρῶν ζῶ μὲν ὑπομονήν, ὑπομένω. — ὡς οὐ παύεσθαι ἀφοῦ δὲν ἔπαυεν· περὶ τοῦ ἀπρμφ. μετὰ τὸν σύνδεσμον ὡς βλ. κεφ. 86 « ὡς -μιν προσστῆναι ». — ἄκος, εος (τὸ) θεραπεία. — δίζημαι ζητῶ. — ἐπιμηχανῶμαι μηχανῶμαι. ἐπινοῶ σχέδια ἐναντίον τινός. — εἰδεα = ἀττ. εἴδη. — πεσσός ψῆφος ὥσειδής, στρογγύλου ή ὅλλου σχήματος (κν. πέτρα, βόλι, πούλι). — οἰκητεῦνται = ἀττ. οἰκειοῦνται· οἰκειοῦμαι οἰκειοποιοῦμαι. — ή μὲν ἔτέρη... ή δὲ ἔτέρη ή μὲν μία... ή δὲ ὅλη. — σιτία τροφαί.— δυῶν (= ἀττ. δυοῖν) δέοντα πλὴν δύο.

ἐπείτε (= ἀττ. ἐπει) δὲ οὐκ ἀνιέναι - ἀλλ'... βιάζεσθαι, βλ. ἀνωτέρω « ὡς οὐ παύεσθαι ». — ἀνίημι μετριάζω, παύω. — βιάζομαι στενοχωρῶ, πιέζω. — διαιρῶ δύο μοίρας Λυδῶν πάντων χωρίζω ὅλους τοὺς Λυδούς εἰς δύο μοίρας (μέρη). — ἐπὶ μονῇ διὰ νὰ μένῃ (ἐν Λυδίᾳ). — ἐπὶ τῇ λαγχανούσῃ τῶν μοιρέων = ἐπὶ ταύτῃ τῶν μοιρέων, ή ἐλάγχανε. — ή μοῖρα λαγχάνει μένειν πίπτει δικλῆρος εἰς τὴν μοῖραν νὰ μένη. — προστάσσω ἐμαυτὸν ἐπὶ τινι τάσσω τὸν ἔσυτόν μου νὰ εἰναι ἀρχηγὸς (ἐπί) τινος. — ἐπὶ δὲ τῇ... = ἐπὶ δὲ τῇ λαγχανούσῃ τῶν μοιρέων ἀπαλλάσσεσθαι τὸν βασιλέα προστάσσειν τὸν ἑωυτοῦ παῖδα· ἀπαλλάσσομαι ἀναχωρῶ. — ἔξιέναι, ἐκ τοῦ λαχόντας. — μηχανῶμαι κατασκευάζω. — χρηστὸς χρήσιμος. — ἐπιπλα σκεύη. — κατὰ ζήτησιν διὰ νὰ ζητήσουν. — βίος πόρος ζωῆς. — ἐς δ ἔως ὅτου. — παραμείθομαι παραπλέω — Ὁμβρικοὶ ή Ὁμβροι λαὸς τῆς Ἰταλίας κατὰ τὰ βόρεια τοῦ Ἀπεννίνου ὄρους. — τὸ μέχρι τοῦδε μέχρι σήμερον. — ἐπὶ τοῦ παιδός ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ νεοῦ. — ἀνάγω φέρω (διὰ θαλάσσης εἰς τινα τόπον). — ποιεῦμαι τὴν ἐπωνυμίαν λαμβάνω τὸ ὄνομα.

Κεφ. 131. ἐν νόμῳ ποιεῦμαι θεωρῶ (ώς) νόμιμον, συνηθίζω. — νηούς = ἀττ. ναούς. — μωρίην ἐπιφέρω τινὶ ἀποδίδω μωρίαν εἰς τινα, θεωρῶ τινα μωρόν. — ὡς μὲν (= γε) ἐμοὶ δοκέειν, τὸ ἀπάρεμφ. ἀπολύτως: καθὼς ἐγώ τούλαχιστὸν νομίζω. — ἀνθρωποφυῆς ἀνθρωπόμορφος. — κατά περ = ἀττ. καθ' ἀπερ ἀκριβῶς ὡς (ὅπως). — νομίζω ἔχω τὴν συνήθειαν. — ἔρδω πράττω· ἔρδω θυσίας προσ-

φέρω θυσίας. — **Δία**, ύπό τὸν Δία ἐννοεῖ ὁ Ἡρόδ. τὸν ὑπέρτατον θεὸν τοῦ φωτὸς πάρα τοῖς Πέρσαις "Αχουρα Μασδά. — ήλιω, δηλ. τῷ Μίθρᾳ. — ἐπιμανθάνω μανθάνω μετὰ ταῦτα. — **Οὐρανή**, ἐπώνυμον τῆς Ἀφροδίτης· τὸ περσικὸν ὄνομα τῆς θεᾶς ἡτο Ἀνατίτις.

Κεφ. 132. ήδε κατέστηκε εἶναι τοιαύτη, γίνεται ὡς ἔξης. — ἀνακαίσουσι ἀνάπτουν (δηλ. ἐπὶ τῶν βωμῶν). — οὐ σπονδῇ... οὐλῆσι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς "Ελληνας. — στέμματα στέφανοι. — ὀλαὶ χονδροαλεσμέναι κριθαὶ (διὰ τῶν ὅποιών ἐπασπαλίζετο — παρ' "Ελληνιν — ἡ κεφαλὴ τοῦ θύματος πρὸ τῆς θυσίας). — τῶν δέ... = ὡς ἄν (= ὅταν) θέλῃ τις θύειν ἑκάστῳ τούτων (τῶν θεῶν). — καλῶ ἐπικαλοῦμαι. — ὁ τιήρης = ὁ τιάρας ἢ ἡ τιάρα (κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φερόμενον παρὰ τῶν ἀρχαίων Περσῶν εἰς ἐπισήμους ίδια περιστάσεις. — ἐστεφανωμένος τὸν τιήρην μυρσ. μ., κατὰ ταῦτα παρὰ Πέρσας μόνον ὁ θυσιάζων ἔφερε στέφανον καὶ τοῦτον ὅχι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς γυμνῆς. — ὡς ἐφέρετο παρ' "Ελληνιν — , ἀλλὰ περὶ τὴν τιάραν. — οὐκ οἱ (= αὐτῶ). — ἔγγινεται (ἀπρόσ.) ἐπιτρέπεται. — ἔωστῷ... ίδιη = ἀρᾶσθαι ἀγαθὰ ίδιη ἔωστῷ μούνῳ· ἀρῶ— πεται. — ἔωστῷ... ίδιη = ἀρᾶσθαι ἀγαθὰ ίδιη ἔωστῷ μούνῳ· ἀρῶ— πεται. — εὔχομαι. — ὁ δὲ = ἀλλά. — γίνομαι ἐν περιέχομαι (περιλαμβάνομαι) τοις. — ἐπεὰν = ἀπτ. ἐπάν. — διαμιστύλλω κατὰ μέρη κόπτω εἰς τεμάχια. — ιρήιον = ἀπτ. ιερεῖον. — ἔψω βράζω. — ὑποπάσσω πάσσω (σκορπίζω, στρώνω) ὑποκάτω. — ποίη = ἀπτ. πόα γλόη, γόρην. — ἀπαλός τρυφερός. — τρίφυλλον, τὸ νῦν λεγόμενον « τριφύλλι ». τον. — ἔθηκε (γνωμικ. ἀρ.) ὥν, ὁ Ἡρόδ. πολλάκις συνδέει τὸν γνωμικὸν ἀρ. μετὰ τοῦ ὥν (= οὗν), ὅταν θέλῃ νὰ δηλώσῃ τὴν ἐνέργειαν ὡς ταχέως ἐπακολουθοῦσαν : ἐπειτα θέτει. — διατίθημι διευθετῶ. — μάταχέως ἐπακολουθοῦσαν : ἐπειτα θέτει. — διατίθημι διευθετῶ. — μάταχέως ἐπαοιδήν, κατ' ἔννοιαν : ὅπως θυμάζουν ἐκεῖνοι τὸν ὅμνον (αὐτὸν)· ἐν τούτῳ τῷ ὅμνῳ, δηλ. τῇ θεογονίῃ, ἐγίνετο ἐπίκλησις ὅλων τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν πνευμάτων. — ἐπέχω περιμένω. — ἀποκρέτομαι λαμβάνω μαζί μου. — χρᾶται (αὐτοῖς) δι τι μιν λόγος αἰρέει μεταχειρίζεται αὐτὰς εἰς δι τι θέλει (κυρ. : εἰς δι τι τὸν πείση εἰς οἰοσδήποτε λόγος).

Κεφ. 133. τῇ (= ἀπτ. ἡ), δικ. χρον. — πλέω = ἀπτ. πλείω.

— δαίς, δαιτὸς φαγητόν, γεῦμα. — τῶν ἄλλων = ἡ ἐν τῇσι ἄλλῃσι ἥμέρῃσι. — δικαιῶ κρίνω δίκαιον. — εὐδαίμων πλούσιος. — προτιθέαται = ἀττ. προτιθενται. — δλος ὄλόκληρος, ἀκέραιος. — δπτὸς ψητός. — τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων τὰ μικρὰ ζῷα, δηλ. πρόβατα καὶ αἴγες (κν.: γιδοπρόβατα). — σῖτος (ἐν τῇ πληθ.: τὰ σῖτα) τροφή, φαγητόν. — ἐπιφορήματα πρόσθετα ἐδέσματα, τραχήματα μετὰ τὸ δεῖπνον (γλυκύσματα, καρύδια, ἀμύγδαλα, σῦκα κ.τ.τ.). — ἀλῆς εἰς ἐν δλον ἥθροισμένος, διὰ μιᾶς· ἐν τῷ πληθ. ἀλέα (οὐδ.) = ὅλα διὰ μιᾶς. — σιτεομένους πεινῶντας παύεσθαι ὅτι τρώγοντες (φαγητὰ) παύουν μόνον νὰ πεινοῦν (δὲν χορταίνουν). — ἀπὸ δείπνου μετὰ τὸ δεῖπνον. — παραφορῶ = παραφέρω φέρω καὶ θέτω ἐμπρός τινος, παραθέτω. — ἐσθίοντας... = οὐκ ἂν παύεσθαι ἐσθίοντας. — κάρτα, βλ. κεφ. 33. — προσκέαται = πρόσκεινται· πρόσκειμαι οἰνῳ εἶμαι ἔκδοτος εἰς τὸν οἶνον. — ἄδη, ἀδρ. τοῦ ἀνδάνω ἀρέσκω. — νήφω εἶμαι νηφάλιος, δὲν ἔχω πίει οἶνον. — προτιθεῖ = ἀττ. προτίθησι. — στέγαρχος οἰκοδεσπότης. — ἐν τοῦ = οὖ ἐν τῷ οἰκῳ. — μετιεῖσι = ἀττ. μεθίασι· μεθίημι ἀφήνω κατὰ μέρος, ἀπορρίπτω. — προβουλεύομαι συζητῶ, συσκέπτομαι. — ἐπιδιαγινώσκω ἐκ νέου κρίνω, ἐξετάζω.

Κεφ. 134. διαγινώσκω τινὶ διακρίνω ἀπό τι. — δμοιοι τῆς αὐτῆς (κοινωνικῆς) θέσεως ἡ τάξεως. — προσαγορεύω χαιρετίζω. — οὔτερος=δ ἔτερος. — ἀγεννής ὁ ἐκ ταπεινῆς καταγωγῆς.

Κεφ. 135. ἐκ πάντων ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. — ἄγχι πλησίον. — τοὺς δευτέρους, δηλ. τοὺς γείτονας τῶν πλησιέστατα οἰκούντων. — κατὰ λόγον κατ' ἀναλογίαν (τῆς ἀποστάσεώς των). — προβαίνω προχωρῶ. — οἴκημαι, βλ. κεφ. 28. — ἐκαστάτω, ἐπίρρ. ὑπερθ. τοῦ ἐκάς μακράν. — μακρῶ = πολύ. — ἀντέχομαι τῆς ἀρετῆς = μετέχω τῆς ἀρετῆς. — νόμαια = νόμιμα (ἔθιμα). — προσίεμαι (παρα) δέχομαι. — ἀνδρῶν μάλιστα = ἐκ πάντων.

Κεφ. 136 - 137. ἀπὸ πενταέτεος (δηλ. παιδός), κατ' ἔννοιαν: ἀπὸ τοῦ πέμπτου ἔτους τῆς ἡλικίας. — ἀληθίζομαι = ἀληθεύω λέγω τὴν ἀλήθειαν. — δίαιταν ἔχει = διαιτᾶται. — ἄση, κυρ.: κόρος ἀγδία· ἔδῶ: λύπη. — προσβάλλω προξενώ. — νυν = τοίνυν. — νόμος συνήθεια. — ἔρδω τινά ἀνήκεστον πάθος πράττω εἰς τινα

πρᾶξιν, ἡ ὅποια εἶναι ἀνεπανόρθωτος βλάβη : φονεύω τινά.—**ὑπούργημα** ὑπηρεσία, ἔκδούλευσις.

Κεφ. 138. **ἄσσα** = ἀτινα . — νενόμισματι θεωροῦμαι . — **ἀναγκαίη** = ἀνάγκη . — ἐναπονίζω (μέσος ἐναπονίζομαι) τι ἀπονίπτω, ἐκπλύνω τι μέσα εἰς τι . — περιορῶ ἐπιτρέπω, ἀνέχομαι .

Κεφ. 140. ἀτρεκέως μετὰ βεβαιότητος . — ως κρυπτόμενα ώς μυστικά . — σαφηνέως = σαφῶς . — νέκυς = νεκρός . — δρυις ὕρνεον . — ἔλκω σπαράσσω . — κατακηρῶ (- ὁ) περικαλύπτω (περιαλέψω) μὲ κηρόν . — δὲ ὃν ἐν πάσῃ περιπτώσει .

BIBLIION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Κεφ. 1. **τῆς** = ἀττ. ἦς . — προεῖπε, ἀρ. β' τοῦ προαγορεύω δημοσία παραγγέλλω, διατάσσω . — νομίζω ως θεωρῶ ώς . — **στρατηλασίη** = **στρατεία** . — ἐπικρατῶ τινος εἶμαι κύριος τινος .

Κεφ. 2. **Ψαμμήτιχος** ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 663 - 609 π.Χ.— **γενούτα** = ἀττ. γένοιντο . — ἀπὸ τούτου (τοῦ χρόνου) ἀπὸ τότε, ἔκτοτε . — πόρον τούτου ἀνευρεῖν ν' ἀνεύρη μέσον, διὰ νὰ μάθῃ τοῦτο (δηλ. τίνες ἦσαν οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων). — **ἐπιτεχνῶμαί** τι μηχανῶμαι, ἐπινοῶ τι . — δὲ **ἐπιτυχῶν** δι πρῶτος ἀνθρωπος, τὸν ὅποιον ἀπαντᾷ τις: δι τυχών . — **ἀντίον** (μετὰ γενον.) ἐνώπιόν τινος . — **ἴημι** ἢ **ρήγνυμι** φωνὴν ἐκβάλλω φωνήν . — **στέγη** τόπος κεκαλυμμένος διὰ στέγης, δωμάτιον . — **ἐπ'** **ἔωστῶν** καθ' ἔαυτά, μόνα . — τὴν ὄρην κατὰ τὸν ὠρισμένον χρόνον . — **ἐπαγινέειν**, **ὑποκ.:** τὸν ποιμένα: ἐπαγινέω κομίζω . — πλήσαντα, ύποκυμ. τὸν ποιμένα: τοῦ πέμπλημι . — τᾶλλα διαπρήσσεσθαι νὰ ἔκτελῇ τὰς ἄλλας του ἐργασίας . — **ἄσημος** ἄκαρθρος, ἀκατάληπτος . — **κνύζημα** φωνή, κλαυθμυρισμὸς (νηπίου). — **δρέγω** ἔκτεινω . — **ἥσυχος** ἦν δὲν εἶπε τίποτε . — **πολλὸν** (= ἀττ. πολὺ) συχνάκις ἐπαναλαμβάνομενον . — **ἔπος** λέξις . — **σημαίνω** φανερώνω . — **ἔς** **ὅψιν** ἐνώπιον . — πρῆγμα, ἐδῶ: ἀπόπειρα, δοκιμή . —

σταθμῶμαί τινι συμπεραίνω ἀπό τι. — συγχωρῶ συναινῶ, παραδέχομαι. — γενέσθαι ὅτι ἔγινε τὸ πρᾶγμα. — Ἱερέων = ἀττ. Ἱερέων. — τοῦ Ἡφαίστου, οἱ “Ελλ. πρὸς τὸν Ἡφαίστον ἐταύτιζον τὸν θεὸν τῶν Αἰγυπτίων Φθά. — μάταιος ἀπερίσκεπτος, ἀνόητος. — ἐκτάμνω (= ἀττ. ἐκτέμνω) ἀποκόπτω. — ποιεῦμαι τὴν δίαιταν τῶν παιδίων διατάσσω νὰ ζῶν τὰ παιδία.

Κεφ. 4-5. ἔλεγον, οἱ Αἰγύπτιοι Ἱερεῖς. — Μὲν ἡ Μήνης ἐβασίλευσε περὶ τὸ 3400 π.Χ. πρὸ τοῦ Μήνη ἐβασίλευον θεοί. — νομοῦ, ὅλη ἡ Αἴγ. ἡτο διηρημένη εἰς νομούς, οἱ ὄποιοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὥριζοντο διὰ διωρύγων Θηβαϊκὸς νομὸς = ἡ ἔνω Αἰγύπτος. — ὑπερέχον ἔστι εἶναι ὑπὲρ τὸ ὄδωρ. — ἔνερθε κάτωθεν. — Μοῖρις (-ιος καὶ -ιδος) λίμνη, βλ. χάρτ. τῆς Αἰγύπτου (ἐν τέλει τοῦ βιβλ. πίν. IV). — ἀνὰ τὸν ποταμὸν διὰ τοῦ ποταμοῦ (δηλ. τοῦ Νείλου). — δῆλα = δῆλόν (ἔστι). — Αἰγυπτος, ἐδῶ: τὸ μέρος τῆς Αἰγύπτου νοεῖται τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου. — ναυτίλλομαι ταξιδεύω διὰ θαλάσσης. — ἐπίκτητος γῇ νεωστὶ κτηθεῦσα γῇ, γῇ δῆλ. ἡτις ἡτο πρότερον ὑπὸ τὸ ὄδωρ. — καὶ τὰ κατύπερθε ἔτι ἀκόμη καὶ ἡ χώρα ἡ ὑπεράνω. — ἔτερον τοιοῦτο παρόμοιόν τι (δηλ. ἐπίκτητος γῇ καὶ δῶρον τοῦ Νείλου). — χώρα ἔδαφος. — ἡμέρης δρόμος ὅσον δύναται τις νὰ τρέξῃ ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας (περὶ τὰ 1300 στάδια). — κατεῖς (= ἀττ. καθεῖς) ἢν ρίψῃς τοῦ καθίμι. — καταπειρητηρίη ὅργανον ναυτικόν, μὲ τὸ ὄποιον τὸ βάθος τῆς θαλάσσης εύρισκουν καὶ μετροῦν βυθίζοντες αὐτό, δῆλ. ἡ βολίς. — ἀνοίσεις, μέλλ. τοῦ ἀναιφέρω φέρω ἐπάνω, ἐκβάλλω. — ἐν ἔνδεκα ὀργυιῇσι εἰς βάθος ἔνδεκα ὀργυιῶν ἡ ὀργυιὰ = 2 μέτρα (περίπου). — πρόχυσις τῆς γῆς ἡ γῆ ἡ σχηματισθεῖσα ἐκ προσχώσεως. — ἐπὶ τοσοῦτό ἔστι ἔως τόσου ἐκτείνεται!.

Κεφ. 10. κατά περ, βλ. I, 131 (σελ. 229). — “Ιλιον πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας, μεταξὺ τῶν δύο ποταμῶν Σιμόεντος καὶ Σκαμάνδρου. — Τευθρανία πόλις τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Κάϊκον ποταμόν. — “Ἐφεσος πόλις τῆς Ιωνίας παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καθστρου ποταμοῦ. — Μαιάνδρου πεδίον ἡ παρὰ τὸν Μαιάνδρον — ποταμὸν τῆς Μ. Ἀσίας — πεδιάς. — ὡς εἶναι ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν. — συμβάλλω παραβάλλω, συγχρίνω. — οἱ προσχώσαντες ποταμοὶ ταῦτα τὰ

χ. οἱ ποταμοὶ, οἱ ὁποῖοι ἐσχημάτισαν τοὺς τόπους αὐτοὺς διὰ τῆς καταθέσεως ἥλυος, νοοῦνται οἱ ποταμοὶ Σιμόεις (Σκάμανδρος), Κάϊκος, Κάϋστρος, Μαίανδρος. — πλήθεος πέρι ως πρὸς τὴν ἀφθονίαν τῶν ὑδάτων.

Κεφ. 11. τῆς Ἀραβίης χ. κόλπος, ἐννοεῖται ὁ Ἀραβικὸς κόλπος (ὁ κόλπος τοῦ Σουέζ)· βλ. χάρτ. τῆς Αἰγύπτου. — πρόσω μακράν. — ἐσέχω ἐκτείνομαι. — ἔτερος τοιοῦτος, βλ. κεφ. 5 « ἔτερον τοιοῦτο ». — δοκέω κου υποθέτω. — γενέσθαι δτι ὑπῆρξε κάποτε. — δι μέν, δηλ. ὁ Αἰγυπτιακὸς κόλπος. — ἐκ τῆς Βορηίης θ., δηλ. τῆς Μεσογείου. — ἐκ τῆς νοτίης, δηλ. τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. — φέρω ἐπὶ εἰσχωρῶ εἰς. — μιν αὐτὸν (δηλ. τὸν Ἀραβικὸν κόλπον). — τούτου, δηλ. τοῦ Νείλου. — (ἐκ) χώνυνμαι πληροῦμαι διὰ τῆς ἥλυος ποταμοῦ, ἀποχερσοῦμαι. — ἔλπομαι νομίζω, ὑποθέτω. — κοῦ γε δὴ πῶς λοιπόν. — προαναισιμώ προαναλίσκω προαναισιμωμένος χρόνος παρελθὼν χρόνος. — τούτου, δηλ. τοῦ Αἰγυπτιακοῦ. — ἔργατικοῦ, καλεῖ ὁ Ἡρόδ. τὸν Νείλον ἔργατικὸν ἔνεκα τῆς ἐπενεργείας του πρὸς καρποφορίαν καὶ κατοίκησιν τῆς Αἰγύπτου.

Κεφ. 12. τὰ περὶ Αἴγυπτον ως πρὸς ὅσα ἀνέφερα περὶ τῆς Αἰγ. — ἡ Αἴγυπτος πρόκειται τῆς ἔχομένης γῆς ἡ Αἰγ. ἔξεχει πρὸς Β. περισσότερον ἡ ἡ γειτονική της γῆ (δηλ. ἡ Λιβύη). — ἄλμη ἄρμη, ἄλας, — ἐπανθεῖ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας (αὐτῶν, τῶν ὄρέων) ἀναβλαστάνει ὡς ἄνθος, ἀναφαίνεται. — δηλεόμαι βλάπτω. — πρὸς δὲ πρὸς τούτους δέ. — τῇ χώρῃ ως πρὸς τὴν γῆν, ως πρὸς τὸ ἔδαφος. — πρόσουρος γειτονικός. — προσείκελος κάπως ὅμοιος. — οὐ μὲν (= μὴν) οὐδὲ οὐδὲ βέβαια. — νέμομαι κατοικῶ. — μελάγγαιος καὶ καταρρηγνυμμένη ἔχουσα ἔδαφος μέλαν καὶ εὐκόλως διαρρηγνύμενον (ἔχον χαράδρας καὶ ρήγματα). — ὥστε ἔοισαν (= ἀτε οὖσαν) ἥλυν ἀκριβῶς διότι αὐτὸν (τὸ ἔδαφος) εἶναι λάσπη, ἔχει σχηματισθῆ ἀπὸ λάσπην. — πρόχυσις χώματα. — κατενηνειγμένην, τοῦ καταφέρομαι (βλ. I, 93). — υποφαμμοτέρη κάπως ἀμμώδης. — ἀργιλωδεστέρη μᾶλλον ἀργιλώδης (λευκὴ καὶ καθαρά). — υπόπετρος διλύγον πετρώδης.

Κεφ. 35. θωμάσια = θώματα (βλ. I, 93). — παρέχομαι δεικνύω. — πρὸς ἐν συγχρίσει πρός. — εἰρήσεται = ῥηθήσεται. — ἄμα τῷ

ούρανῷ... ἔκτὸς τοῦ ὅτι ὁ οὐρανός, καθὼς ὁ οὐρανός...—έτεροῖς διαφορετικός. — τὰ πολλὰ πάντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅλως. — ἔμπαλίν τινι τὸ ἐναντίον πρός τινα, διαφορετικὰ ἀπό τινα. — ίσταμαι καθιστῶ. — νόμος ἔθιμον. — ἐν τοῖσι παρ’ αὐτοῖς (δῆλ. τοῖς Αἰγυπτίοις). — ἀγοράζω εἶμαι ἐν τῇ ἀγορᾷ. — καπηλεύω κάμνω μικρεμπόριον, λανοπουλῶ. — κρόκη οὐφάδιον. — ἀχθος βάρος, φορτίον. — φορῶ φέρω.

Κεφ. 36. τῇ ἄλλῃ (χώρῃ) εἰς ὅλα μέρη, ἄλλαχοῦ. — κομῶ ἀφήνω τὴν κόμην μακράν. — ἄμα κήδει ἐν πένθει, ὅταν πενθοῦν. — κέκαρμαι τὴν κεφαλὴν κουρεύομαι. — ἵχνέεται (κεκάρθαι) ἀρμόζει (εἰναι πρέπον) νὰ κουρεύωνται. — ὑπὸ τοὺς θανάτους ὅταν ἀποθάνῃ τις (ἐκ τῶν συγγενῶν). — ἀνίημι ἀφήνω. — τέως ἔως τότε. — τοῖς ἄλλοις ἡ δίαιτα ἀποκέριται χωρὶς ὃι ὅλοι ζοῦν ὅλως χωριστά. — θηρία τὰ (κατοικίδια) ζῷα. — πυρὸς σῦτος. — ὄλλοι = οἱ ἄλλοι. — ποιεῦμαι τὴν ζόην ζῶ. — σιτία ἄρτος. — τὰς = ἄς. — ζειαὶ εἴδος σιτηροῦ, πιθ. τὸ ἀ σ π ρ ο σ ᾗ τι. — μετεξέτεροι = ἔνιοι. — φυρῶ ζυμώνω. — τὸ σταῖς (γνκ. σταϊτδς) ζύμη. — εἷμα ἔνδυμα. — ἔχει φορεῖ. — κάλος (= ἀττ. κάλως) σχοινίον πρὸς ἀνελκυστιν ἢ καθέλκυσιν τῶν ιστίων. — ψήφοις λογίζομαι ἀριθμῶ διὰ λιθαρίων. — διφάσιος διπλοῦν. — ίρά, ἐννοοῦνται τὰ ιερογλυφικὰ γράμματα (τὰ ὅποια μετεχειρίζοντο οἱ ιερεῖς) ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ δημοτικά, τὰ ὅποια μετεχειρίζετο ὁ λαός.

Κεφ. 78. συνουσία συναναστροφή, συμπόσιον. — εὐδαίμων πλούσιος. — ἀπὸ δείπνου γίνομαι τελειώνω τὸ δεῖπνον. — (ἦ) σορὸς θήκη, φέρετρον. — μεμιμημένον, προκμ. ἐν πθτκ. σημασίᾳ τοῦ μιμοῦμαι. — ἐς τὰ μάλιστα κατὰ τὸ πλεῖστον : κατα τὸ δυνατόν. — γραφῇ καὶ ἔργῳ διὰ τῆς ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς. — ὕσον τε (= ἀττ. ὕσον) περίπου.

Κεφ. 80. ἐπικτῶμαι κτῶμαι πρὸς τούτοις, ἀποδέχομαι. — συμφέρομαι τινι συμφωνῶ μὲ τινα. — τόδε, αἰτ. τοῦ κατά τι. — εἴκω τινὶ τῆς ὁδοῦ ἀποσύρομαι ἐκ τῆς ὁδοῦ πρός τινος. — ἐκτράπομαι τρέπομαι ἔξω τῆς πορείας μου, πρὸς ὅλο μέρος. — τοῖς πρεσβυτέτροις ἔξ ἔδρης ὑπανίσταμαι σηκώνομαι ἐκ τῆς θέσεώς μου καὶ παραχωρῶ αὐτὴν εἰς τοὺς πρεσβυτέρους. — ἄλλοισι οὐδαμοῖσι = οὐ-

ἀραιτήκεε = ἀπτ. ἡρήκει. — ἐν δὲ δὴ μεταξὺ δὲ αὐτῶν. — **δεδεμένοι** ως αἰχμάλωτοι.

Κεφ. 40. κως, κυρίως: κάπως· ἐδῶ: φυσικά.— **ἐπιμελές** ἀντικείμενον φροντίδος. — βιβλίον ἐπιστολή. — **ἐπιστέλλω** στέλλω. — **βούλομαι**, ἐπομένου τοῦ ἦ = μᾶλλον βούλομαι προτιμῶ. — τῶν ἂν κήδωμαι = τούτους, ὃν ἀν κήδωμαι. — **προσπταίω** ἀποτυγχάνω, δυστυχῶ. — **διαφέρω** τὸν αἰῶνα περνῶ τὴν ζωὴν μου. — **ἐναλλάξ** πρήσσων = τοτὲ μὲν εὗ, τοτὲ δὲ κακῶς πρήσσων. — **εὐτυχῶ** τὰ πάντα εὐτυχῶ εἰς δόλο, εὐτυχῶ διακρῶς. — **λόγῳ** (= ἀκοῇ) οἴδα ἀκούσας γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς. — **πρόρριζος**, βλ. I, 32: πρόρριζος κακῶς κάκιστα. — **φροντίζω** σκέπτομαι. — **ἀλγῶ** θλίβομαι, λυποῦμαι. — **ἀποβάλλω** τι δίπτω, κάμνω νὰ χαθῇ τι. — **δικασ** μηκέτι ἥξει ὥστε νὰ μὴ φανῇ πλέον. — **τώπος τούτου** = τὸ ἀπὸ τούτου εἰς τὸ ἔξης. — **προσπίπτει** τὶ τινι συμβαίνει τι εἰς τινα. — **πάθημα**, δυστυχία, — **ὑπόκειμαι** (πθτκ.) ὑποδεικνύομαι, ὑποδηλοῦμαι. — **ἀκέο** (= ἀκέεο), πρστη. τοῦ ἀκέομαι (τὰς εὐτυχίας) θεραπεύω (ἐξοικονομῶ) τὰς εὐτυχίας.

Κεφ. 41. **ἐπιλέγομαι** ἀναγινώσκω. — **νόω** λαμβάνω λαμβάνω διὰ τοῦ νοῦ, ἐννοῶ. — **ὑποτίθεμαι** συμβουλεύω. — **διζημαι** ἀναζητῶ. — **ἀσάομαι** (ἀση), κυρ.: αἰσθάνομαι ἀγδίαν ἐδῶ = **ἀλγῶ**. — **σφρηγίς**, ἐδῶ: σφραγιδόλιθος κατωτέρω (περιελόμενος καὶ ἐν κεφ. 42): δακτυλίδιον (μετὰ σφραγιδολίθου). — **Θεόδωρος** καλλιέχηνς, διαπρέψας εἰς διαφόρους κλάδους τῆς τέχνης ἤκμασε κατὰ τὸν στ' π.Χ. αἰῶνα. — **περιαιροῦμαι** τὴν σφρ. ἀφαιρῶ, βγάλω τὸ δακτυλίδι μου. — **τὰ οἰκία** ἡ οἰκία. — **συμφορῆ** ἔχρατο, δηλ. τῇ ἀπολομένῃ σφρηγίδι συμφορᾶς χρῶμαί τινι θεωρῶ τι ως συμφοράν, λυποῦμαι διά τι.

Κεφ. 42. **συμφέρει** συμβαίνει. — **ἀξιῶ** κρίνω καλόν. — **θύραι** ἀνάκτορα. — **Πολυκράτει**, εἰς τό: ἐλθεῖν ἐς δψιν ἔρχομαι τινι ἐς δψιν ἔρχομαι ἐνώπιόν τινος. — **χωρεῖ** τί μοι ἀποβαίνει τι καλῶς εἰς ἐμέ, ἐπιτυγχάνω τι. — **δικαιῶ** = **ἀξιῶ**. — **ἀποχειροβίστος** ὁ ζῶν διὰ τῆς ἔργασίας τῶν ίδίων του χειρῶν. — **μέγα ποιεῦμαι** θεωρῶ μεγάλην τιμήν. — **νηδὺς** κοιλία. — **ώς τάχιστα** εὐθὺς ὡς. — **κεχαρη-**

κώς = χαίρων. — ἐσέρχεται τινα ἐπέρχεται εἰς τινα (εἰς τὸν νοῦν τινος). — καταλαμβάνει τί με συμβαίνει εἰς ἐμέ τι.

Κεφ. 43. ἔκκομιζω, κυρ.: ἔξω κομίζω (εἰς ἀσφαλῆ τόπον)^{*} ἐδῶ : σφύζω, ἀπαλλάσσω. — συντυχία σύμπτωσις, τύχη· ἐδῶ : δυστυχία.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Κεφ. 49. ἐς λόγους ἔρχομαι τινι ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν μὲ τινα. — περίοδος περιφέρεια. — ἐντέμνω ἐγχαράττω.

ἀπιξιος = ἀττ. ἀφίξεως. — τὰ κατήκοντα (= ἀττ. τὰ καθήκοντα) = τὰ παρόντα ἡ παροῦσα κατάστασις. — ἄλγος λύπη. — ὅσω καθόσον, διότι. — ρύομαι ἀπολυτρώνω, σφύζω. — ὁμαίμων ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἴματος, συγγενής ἐξ αἵματος. — εὔπετέως = ἀττ. εὔπετῶς· εὔπετής εὔκολος. — οἴλα τέ ἐστι = οἴόν τέ ἐστι. — χωρεῖ τί μοι, βλ. III, 42. — ἄλκιμος γενναῖος. — ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκω ἀρετῆς πέρι ἔχω φθάσει εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς ἀνδρείας (κυρ. : ὡς πρὸς τὴν ἀγδρείαν). — ἡ μάχη, ἐδῶ : ὁ τρόπος τῆς μάχης. — βραχέα = ἀττ. βραχεῖα. — ἀναξυρίς περισκελίς. — κυθαρσίη περισκὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς (τιάρα, σαρίκι).

νέμομαι κατοικῶ. — βούλομαι θυμῷ κυρ. : ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐπιθυμῶ· ἔπειτα : ἐπιθυμῶ. — κατοίκημαι (πθκ. πρκμ.) = κατοικῶ. — ἔχομαι τινος εἶμαι πλησίον τινός, συνορεύω μέ τινα. — ἄγαθη εὑφορος. — πολυάργυρος πλούσιος εἰς ἄργυρον. — ἥώς ἀνατολή. — πρόσουρός τινι ὁ γειτνιάζων, ὁ συνορεύων μέ τινα. — καθήκω ἐπὶ φθάνω (ἐκτείνομαι) ἔως. — τάλαντα, δηλ. βαθυλωνιακά· τὸ βαθυλωνιακὸν τάλαντον ἰσοδυνάμει πρὸς 78 ἀττικὰς μνᾶς ἡ πρὸς 7.800 ἀττικὰς δραχμάς. — ἐπέτεος = ἀττ. ἐπέτειος ἐπήσιος. — ἐπιτελῶ πληρώνω. — Ματιανοὶ λαὸς ἐν τῇ ΒΔ Μηδίᾳ (ἡ χώρα : Ματιανή). — δίαιταν ποιοῦμαι διέρχομαι τὴν ζωήν μου. — Διὶ ἐρίζετε (θὰ) δύνασθε νὰ διαγωνίζεσθε (νὰ μετριέσθε) μὲ τὸν Δία.

οῦροι = ἀττ. ὄροι σύνορα. — ἴσοπαλῆς ἴσοπαλος (ἐν μάχῃ). — χρυσοῦ ἔχόμενον οὐδὲν = χρυσὸς οὐδεῖς. — ἐνάγω παρακινῶ. — παρέχον (δηλ. ὑμῖν), αἰτ. ἀπόλυτος· παρέχει μοι = ἔξεστί μοι. — αἱροῦμαι προτιμῶ.

Κεφ. 50. ύποκρίνομαι = ἀττ. ἀποκρίνομαι. — ἐς τοσοῦτο ἔλαύνω ἔως αὐτοῦ προχωρῶ. — ἐπείτε = ἀττ. ἐπεί. — κύριος, ἐπὶ χρόνου : ὡρισμένος. — συγκείμενον (χωρίον) συμφωνημένος τόπος. — σօφδς πονηρός. — διαβάλλω ἀπατῶ διὰ ψευδῶν πληροφοριῶν: ἔξαπατῶ. — εὗ ἐπιδεξίως. — χρεὸν ἐνῷ ἔπρεπε. — τὸ ἐδόν τὸ ἀληθές. — δ' ὅν ὄμως, μολαταῦτα, — φάς = ἀττ. φάσκων. — ύφαρπάζω ἀποτόμως διακόπτω. — ὥρμητο λέγειν εἶχε κατὰ νοῦν νὰ εἴπῃ. — ἀπαλλάσσομαι ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ. — εὔεπής καλῶς λαληθεὶς: συνετός, λογικός.

Κεφ. 51. τὰ οἰκία, βλ. III, 41. — ἵκετηρία (ῥάβδος) κλάδος ἔλαίας, τὸν ὁποῖον ὁ ἵκετης ἔκρατει ὡς σύμβολον τῆς καταστάσεώς του. — ἐς τοῦ Κλεομ., δῆλ. οἰκον. — ἄτε ἵκετεύων ὡς ἵκετης. — προσίσταμαι τινὶ ἵσταμαι πλησίον τινός. — ἐπέχω (ἀμτβ.) ἐμποδίζομαι. — ἀνανεύω κινῶ τὴν κεφαλήν μου πρὸς τὰ ὅπισα ὡς σημεῖον ἀρνήσεως: ἀρνοῦμαι. — τοῖς χρήμασι ὑπερβάλλω πρὸσφέρω περισσότερα χρήματα. — ἐς ὃ ἔως ὅτου. — ύποδέχομαι=ύπισχνοῦμαι. — αὐδάζομαι φωνάζω. — ἦν μὴ ἀποστὰς ἵης = ἦν μὴ ταχέως ἀποστῇς ἀφίσταμαι ἀπομακρύνομαι, φεύγω, — τὸ παράπαν παντελῶς. — ἐκγίνεται = ἔξεστι. — ἐπὶ πλέον σημαίνω διεξοδικώτερον λέγω.

Κεφ. 97. ἀπελαύνω ἐκδιώκω. — δυναστεύω ἔχω ἰσχύν, δύναμιν. — ἐπέρχομαι ἐπὶ τὸν δῆμον παρουσιάζομαι εἰς τὸν δῆμον. — νομίζω τι, ἐδῶ: μεταχειρίζομαι τι. — ἀποικοι, ὁ Νηλεύς, ὁ ίδιος τοῦ Κόδρου, εἶχεν ἴδρυσει τὴν Μίλητον. — οἰκός = ἀττ. εἰκός. — σοφέας, τοὺς Μιλησίους. — δυναμένους, τοὺς Αθηναίους. — οὐδέν, δῆλ. ἦν. — ύπισχομαι = ἀττ. ύπισχνοῦμαι. — οἰα = ἀτε. — οἰκε = ἔοικε φάνεται. — διαβάλλω, βλ. κεφ. 50. — ἀποδείκνυμι διορίζω. — δόκιμος εὐνπόληπτος.

Κεφ. 99. ἀπίκοντο, εἰς Μίλητον, ὅπου εύρισκετο καὶ ὁ Ἀριστ. ἐπιστρέψας ἔξ Αθηνῶν. — ἄμα ἀγόμενοι φέροντες (ἔχοντες) μᾶζι των.

Κεφ. 100. Κορησσός προάστειον τῆς Ἐφέσου, παρὰ τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄμωνύμου ὄρους, ἔχον λιμένα. — χείρ, ἐδῶ: πλῆθος στρατιω-

τῶν: δυνάμεις στρατιωτικάι. — ἡγεμών ὁδηγός. — ἀντιωθέντος = ἀττ. ἐναντιωθέντος. — βύσματι φυλάττω, ὑποστηρίζω. — Ἀρταφέρυνης ἀδελφός τοῦ Δαρείου, διοικητής τῶν Σάρδεων.

Κεφ. 101. ἔσχε=έκώλυσε.— τὸ πῦρ ἐπινέμεται τὸ ἄστυ τὸ πῦρ ἔκτείνεται (ἔξαπλοῦται) εἰς τὴν πόλιν. — ἀπολαμφθέντες = ἀττ. ἀποληφθέντες· ἀπολαμβάνομαι ἀποκλείομαι. — ὥστε (μετὰ μτχ.) = ἄτε (μετὰ μτχ.). — νέμομαι ἐπὶ τοῦ πυρός : κατατρώγω, κατακαίω. — τὰ περιέσχατα τὰ πέριξ ἔσχατα μέρη (τῆς πόλεως). — ἔξηλυσις ἔξοδος. — Φῆγμα κόνις. — καταφορέω = καταφέρω δέρω κάτω, καταβιβάζω. — ἐκδίδωμι, ἐπὶ ποταμῶν : ἐκβάλλω. — προσφέρομαι ἐφορμῶ. — ἔξαναχωρῶ ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι.

Κεφ. 102. ἐπιχώριος ἐγχώριος. — Κυβήβη (ἡ Κυβέλη) μεγάλη καὶ ἀρχαιότατή θεὰ λατρευομένη εἰς ὅλην σχεδόν τὴν Μ. Ἀσίαν, Ιδίως εἰς τὴν Λυδίαν καὶ τὴν Φρυγίαν. — σκήπτομαι τι μεταχειρίζομαι τι ὡς πρόφασιν. — ἀντεμπίμπρημι πυροπολῶ καὶ ἐγὼ πρὸς ἀντεδίκησιν. — ἐντὸς "Αλυσος, βλ. I, 6 (σελ. 224). — νομός, ἐδῶ : κατοικία. — συναλίζομαι συναθροίζομαι. — καί κως (= πως) καὶ φυσικά. — στίβος ἔχην. — αἰρῶ, ἐδῶ = καταλαμβάνω προφθάνω. — συμβάλλω (ἀμβ.) συμπλένομαι. — πολλὸν = ἀττ. πολὺ διοσχερῶς παντελῶς. — ἔσσομαι = ἀττ. ήττωμαι. — ἐν δὲ δή, βλ. III, 39. — ἀναραιρηκότα = ἀττ. ἀνηρηκότα· ἀναιρῶ στεφανηφόρους ἀγώνας κερδίζω νίκας εἰς ἀγῶνας, εἰς τοὺς ὅποιους τὸ ἀθλον εἶναι στέφανος. — Σιμωνίδης δ Κεῖος διάσημος λυρικὸς ποιητής τῆς ἀρχαίας 'Ελλάδος (556 - 468 π.Χ.) — αἰνέομαι ἐπαινοῦμαι, ἔξυμνοῦμαι.

Κεφ. 103. τὸ παράπαν, βλ. κεφ. 51. — τιμωρῶ τινι βοηθῶ τινι. — γάρ, ἐδῶ = ἐπεί. — ὑπῆρχε = ἦν. — ἔσσον = ἀττ. ἤσσον. — ταύτη ἔκει. — ἔκπλέω τὸν 'Ελλ. ἔξω ἔκπλέω (ἔξέρχομαι) ἐκ τοῦ 'Ελλ. ἔξω. — Καῦνος ἀρχαία πόλις κατὰ τὴν ΒΔ ἀκτὴν τῆς Καρίας ἀπέναντι τῆς Ρόδου. — προσγίγνομαι τι προσχωρῶ εἰς τινα (ὡς σύμμαχος). — Ἀμαθούσιοι κάτοικοι τῆς Ἀμαθοῦντος, ἀρχαίας πόλεως τῆς Κύπρου.

Κεφ. 105. συλλογὴ συνάθροισις τῶν στρατευμάτων. — συνυφαί-

νω μηχανορραφῶ, δολίως παρασκευάζω. — οὐδένα λόγον ποιοῦμαι τινος καθόλου δὲν φροντίζω διά τινα. — καταπροΐξομαι, μέλι. ἄνευ ἐνεστ.: θὰ κάμω τι ἀτιμωρητί· οὐ καταπροΐξονται ἀποστάντες δὲν μείνουν ἀτιμώρητοι διὰ τὴν ἀποστασίαν των. — δίστος βέλος. — μιν = αὐτὸν (δῆλ. τὸν δίστον). — Ζεῦ, βλ. I, 131 (Δία). — ἔκγενέσθαι μοι, τὸ ἀπαρφμ. εἰς δήλωσιν εὐχῆς: εἴθε νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ: εἴθε νὰ ἀξιωθῶ. — τείσασθαι, ἀδρ. ἀπρμφ. τοῦ τίνομαι ἐκδικοῦμαι. — μέμνεο = ἀττ. μέμνησο.

BIBAIION EKTON

Κεφ. 6 - 7. συστρέφομαι συναθροίζω τὰ στρατεύματά μου. — στρατόπεδον στρατός, στράτευμα. — πόλισμα = πόλις. — περὶ ἐλάσσονος ποιοῦμαι τι δλιγάτερον φροντίζω περὶ τινος. — ἀντίζοος = ἐναντίος. — ὑπολείπομαι τι ἀφήνω τι δπίσω μου. — προναυμαχῶ τινος ναυμαχῶ ὑπέρ τινος.

Κεφ. 18, 20 - 21. ὑπορύσσω σκάπτω ὑποκάτω. — μηχανάς, δῆλ. πολιορκητικάς. — προσφέρω φέρω πρός τι, χρησιμοποιῶ. — κατ' ἄκρης, κυρ.: ἀπὸ κορυφῆς μέχρι θεμελίων ἐδῶ: ἐξ ὅλοκλήρου. — ἔκτω ἔτει, ή ἀποστασία τῆς Μιλήτου ἐγένετο τὸ 500 π.Χ. — Ἐρυθρὴ θαλάσση, ἐννοεῖ τὸν Περσικὸν κόλπον. — ἔξιημι ἐκβάλλω. — ὑπεράχθομαι τινι ποιὸν λυποῦμαι διά τι. — ἄλλῃ πολλαχῇ κατὰ πολλοὺς ἄλλους τρόπους. — **Φρύνιχος** Ἀθηναῖος δραματικὸς ποιητὴς (511 π.Χ.). — διδάσκω δρᾶμα, ἐπὶ τῶν δραματικῶν ποιητῶν: διδάσκω τοὺς ὑποκριτὰς τὰ μέρη των καὶ ἐπιστατῶ κατὰ τὴν παράστασιν τοῦ δράματος: ἀναβιβάζω τὸ δρᾶμα ἐπὶ τῆς σκηνῆς. — πίπτω ἐς δάκρυα ἀναλύομαι εἰς δάκρυα. — **οἰκεῖα κακὰ** οἰκιακαὶ συμφοραί.

Κεφ. 31 - 32. χειμερίζω διαχειμάζω. — τῶ δ. ἔτει τὸ ἐπόμενον ἔτος (493). — ἀναπλέω πλέω πρὸς τὰ ἄνω, ἀποπλέω. — **Ιάδες** Ἰωνικαί. — ὑπὸ Λυδῶν, δῆλ. ὑπὸ τοῦ Κροίσου (περὶ τὸ 560 π.Χ.). — δίς, τὴν μίαν φορὰν ὑπὸ τοῦ Κύρου (549) καὶ τὴν ἄλλην τώρα ὑπὸ τοῦ Δαρείου. — ἔφεξῆς κατὰ συνέχειαν.

Κεφ. 33. ἐσπλέοντι ώς πρὸς ἓνα ποὺ εἰσπλέει. — ἦν γεγονότα = ἔγεγόνει. — ὑποχείριος γίνομαι τινι ὑποτάσσομαι ὑπὸ τινος. — χῶραι τόποι, μέρη. — συχναὶ πολλαὶ. — τεῖχος ὡχυρωμένος τόπος, φρούριον.

Κεφ. 42. ὑπαρχος διοικητής. — σφίσι αὐτοῖς = ἀλλήλοις. — δωσίδικος ὁ παραδίδων ἔαυτόν εἰς τὸν νόμον, εἰς τὸ δικαστήριον· ἵνα δωσίδικοι εἰεν καὶ μή... ἄγοιεν, κατ’ ἔννοιαν: διὰ νὰ λύουν τὰς μεταξύ των διαφορὰς μὲ τὸ δικαστήριον καὶ ὅχι μὲ βιαιοπραγίας. — τοὺς καθὼς. — τὰ τριήκοντα στ. τὸ διάστημα τῶν τρ. σταδίων. — κατὰ χώρην εἰς τὴν θέσιν των: ἀμετάβλητοι. — διατελῶ ἔχων (= ὡν) ἔξακολουθῶ νὰ εῖμαι. — ἐς ἐμὲ ἔως τὴν ἐποχήν μου. — κατὰ ταῦτα, τὰ ὄμοιάς ὧς. — εἶχον = ἤσαν. — εἰρηναία εἰρηνικὰ. (μέτρα)

Κεφ. 43. ἄμα τῷ ἔαρι, τοῦ 492. — καταλύθμαι καθαιροῦμαι, ἀπολύομαι. — κάρτα πολλὸν παρὰ πολύν, πολυάριθμον. — ἄμα ἀγόμενος, βλ. V. 99. — ναυτικὸς (στρατὸς) στρατὸς προωρισμένος διὰ τὰ πλοῖα. — γίγνομαι ἐν φθάνω εἰς. — κομίζομαι ταξιδεύω, πλέω. — καταπαύω καταβιβάζω ἀπὸ τὴν ἔξουσίαν, καθαιρῶ. — καθίστημι ἰδρύω. — ἐπείγομαι σπεύδω. — χρῆμα πλῆθος.

Κεφ. 44. πρόσχημα πρόφασις. — στόλος ἐκστρατεία. — ἀτὰρ δέ, ὅμως, — καταστρέφομαι ὑποτάσσω. — τοῦτο μέν... τοῦτο δὲ ἀφ' ἐνὸς μέν... ἀφ' ἐτέρου δέ, — ἀνταειραμένους = ἀττ. ἀνταραμένους (δηλ. αὐτοῖς). χείρας ἀνταίρομαι τινι σηκώνω χεῖρας ἐναντίον τινός, ἀνθίσταμαι κατά τινος. — ἐντὸς ἐντεῦθεν, δηλ. ἀνατολικῶς τῆς Μακεδονίας (ἐὰν παρατηρῇ τις ἀπὸ τῆς Περσίδος). — ἦν γεγονότα, βλ. κεφ. 33. — ὑποχείριος γίνομαι τινι, βλ. κεφ. 33. — διαβάλλω (ἀμτβ.) διαβιβάζομαι. — Ἀκανθος πόλις ἐπὶ τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου. — περιβάλλω = περιπλέω. — ἀνεμος ἀπορος ἀνεμος, κατὰ τοῦ ὄποιον οὐδεμίᾳ ἀντίστασις δύναται νὰ ἔχῃ ἀποτελέσματα: ἀκαταμάχητος, ἀκατανίκητος. — τρηχέως περιέπω (τινὰ) κακοποιῶ, βλάπτω τινά. — κατὰ μετ' αἰτ. = ἀττ. εἰς ἥ περι μετ' αἰτ. — ὥστε (μετὰ μτχ.) = ἄτε (μετὰ μτχ.). — θηριώδης πλήρης ἀγρίων θηρίων (ἀρπακτικῶν ζηθίων). — ἥ πέτρα ὁ βράχος. — ἀράσσω κατπῶ, κατασυντρίβω, — νέω κοιλυμβῶ. — ἥ πιστέατο = ἀττ. ἥ πίσταντο. — κατὰ τοῦτο διὰ τοῦτο, διὰ ταῦτην τὴν αἰτίαν.

Κεφ. 45. οὗτω πρήσσω τοιαύτην τύχην ἔχω.— **Βρύγοι λαδὸς θρακικὸς κατοικῶν πλησίον τῆς Μακεδονίας.**— ἐπιχειρῶ τινι προσβάλλω τινά, ἐπιτίθεμαι κατά τινος,— ἀπανίσταμαι ἀποσύρομαι, ἀποχωρῶ. — **στόλος στρατός.**

Κεφ. 94. δευτέρῳ ἔτει τούτων τὸ δεύτερον ἔτος μετὰ ταῦτα. — φλαύρως (= φαύλως) πρήσσω τινὶ ἀτυχῷ μέ τι. — παραλύω ἀπολύω, παύω. — ἀποδείκνυμι διορίζω. — ἀδελφιδοῦς ἀνεψιός. — ἐντειλάμενος ἀπέπεμπε = ἀπέπεμπεν (αὐτοὺς) ἐντειλάμενος (αὐτοῖς). — ἄγω τινὶ ἐς ὅφιν φέρω ἐνώπιόν τινος.

Κεφ. 95. πεζὸν στρ. πολλόν, αἱ δυνάμεις τῶν Περσῶν ἀνήρχοντο πιθανῶς εἰς 100.000 πεζικοῦ στρατοῦ, 10.000 ἵππικοῦ καὶ 600 πλοιᾶ ἐκτὸς τῶν ἵππαγωγῶν. — ἐπέρχομαι ἔρχομαι αἴρνης. — προεῖπε = ἐκέλευσε. — ἔχω τὰς ναῦς διευθύνω τὰς ναῦς. — **ιθὺ** (= ἀττ. εύθυ) μετὰ γν. : κατ' εὐθεῖαν εἰς. — διὰ νήσων, δηλ. τοῦ Αἰγαίου πελάγους. — ὡς μὲν ἔμοι δοκέειν, βλ. I, 131 (σελ. 229). — τρίτῳ πρότερον ἔτει πρὸ δύο ἐδῶν. — ποιοῦμαι τὴν κομιδὴν = κομίζομαι (κεφ. 43). — ταύτῃ ἐκεῖ (δηλ. περὶ τὸν "Αθων"). — πρὸς δὲ (ἐπίρρ.) πρὸς τούτοις δέ. — **οὐκ ἀλοῦσα,** οἱ Πέρσαι πρὸ 9 ἐτῶν (τὸ 499 π.Χ.) ὑπὸ τὸν Ἀρισταγόραν εἶχον ἀποπειραθῆ νὰ ὑποτάξουν τὴν Νάξον· ἡ ἀπόπειρά των ὅμως ἀπέτυχε.

Κεφ. 96. προσφέρομαι πλέω. — προσμείγνυμι τῇ Νάξῳ ἀγκυροβολῶ, ἀποβιβάζομαι εἰς Ν. — ἐπέχω (τὸν νοῦν) ἔχω κατὰ νοῦν, διανοοῦμαι. — τῶν πρότερον, δηλ. τῆς ἀποτυχούσης ἐκστρατείας τοῦ Ἀρισταγόρου. — καταλαμβάνω προφίλαντο.

Κεφ. 97. **Ρήναια,** νῆσος μικρά, 4 στάδια μακρὰν τῆς Δήλου (νῦν Μεγάλη Δῆλος). — **ΐνα ποῦ.** — **ἱροί,** ὡς κάτοικοι ἱερᾶς χώρας· διότι ἡ Δῆλος ἦτο ἀφιερωμένη εἰς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτεμιν. — **οὐκ ἐπιτήδεια καταγινώσκω** κατά τινος χρίνω περὶ τινος οὐχὶ δπως πρέπει: ἀδίκως ὑποπτεύω τινά. — **ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω εἰμι.** Βεβαίως ἀρκετὰ νοήμων. — **ῶδε ἐπέσταλται** ἔχει δοθῆ τοιαύτη ἐντολή. — **ἐν τῇ = ἐν ἥ.** — **σίνομαι** βλάπτω. — **ἄπιτε** ἐπανέλθετε (δηλ. ἐκ Τήνου). — **νέμομαι** κατοικῶ. — **ἐπικηρυκεύομαι** διὰ κή-

ρυκος παραγγέλλω.—μετὰ δέ, ἐπίρρ.—τάλαντα, τὸ τάλαντον ἔδω μέτρον βάρους ἵσον μὲ 26 περίπου χιλιόγρ.: τὸ δὲ χιλιόγρ.=312 $\frac{1}{2}$ δράμια.—κατανέω συσσωρεύω.—θυμιάω καίω ώς θυμίαμα, ώς προσφοράν.

Κεφ. 100. ἀπείπαντο=ἀπτ. ἀπεῖπον ἡρυγήθησαν.—κληρουχῶ ώς κληροῦχος κατέχω, κατοικῶ οἱ Ἀθην. τὸ 506 π.Χ. νικήσαντες τοὺς Χαλκιδεῖς τῆς Εύβοιας διήρεσαν τὴν χώραν αὐτῶν εἰς 4.000 κλήρους, τοὺς ὅποιους ἔδωκαν ώς κατοχὴν εἰς τοὺς ἀπόρους συμπολίτας των οὗτοι δὲ ώς λαβόντες τοὺς κλήρους τούτους (δηλ. τὰ κληρωθέντα εἰς αὐτοὺς κτήματα) ἐκαλοῦντο κληροῦχοι.—ἴπποβόται ἐκαλοῦντο οἱ πλούσιοι Χαλκιδεῖς, οἱ ἀριστοκρατικοί.—τιμωρός βοηθός.—ἄρα ώς κατόπιν ἐδείχθη.—νγιές βούλευμα συνετὴ ἀπόφασις.—διφασίας ίδεας ἐφρόνεον διαφοροτρόπως ἐσκέπτοντο: ἐσκέπτοντο δύο τρόπους ἐνεργείας.—ἐκλιπεῖν τὴν π. ἔς=ἐκλιπεῖν τὴν π. καὶ φυγεῖν ἔς.—τὸ ἄκρον ἡ κορυφὴ (ὄρους).—προσδέχομαι ἐλπίζω.—ἴδια κέρδεα φέρομαι ἐπιτυγχάνω ίδιαίτερα ὀφελήματα.—ό Πέρσης=ό Περσέων βασιλεύς.—ἐκάτερα=ἐκάτερον.—τὰ πρῶτα ἔνας ἀπὸ τοὺς πρώτους.—προσδέομαι=δέομαι.—προσαπόλλυμαι χάνομαι καὶ ἐγὼ (μαζὶ μὲ σὸλους).

Κεφ. 101. κατέχω (τὰς νέας) κατά τι ἡ ἔς τι ἀγκυροβολῶ πλησίον εἰς τι.—χωρίον τόπος.—προσφέρομαι τινὶ ἐπιτίθεμαι κατά τινος.—ἐποιεῦντο βουλὴν=ἐβουλεύοντο.—μέλει τινὶ περὶ τινος φροντίζει τις περὶ τινος.—νικᾶ (ἡ γνώμη) μετ’ ἀπρμφ.: ἀποφασίζεται νά.—ἀστὸς πολίτης.—δόκιμος ἔγκριτος, εὑνπόληπτος.—τοῦτο μέν... τοῦτο δέ, βλ. κεφ. 44.—ἀποτίνυμαι τινος λαμβάνω ἐκδίκησιν διά τι.—τῶν κατακ. ιρῶν, περὶ τοῦ πράγματος. βιβλ. V. κεφ. 102 (ἐν σελ. κειμ. 164).

Κεφ. 102 - 103. χειροῦμαι ὑποτάσσω.—ἐπέχω διαμένω.—κατεπείγω σπεύδω, βιάζομαι.—γάρ=ἐπει. —ἐνιππεύω ἵππεύω, (κάμνω χρῆσιν τοῦ ἵππικοῦ) ἐν τινὶ τόπῳ.—ἀγχοτάτω, ἐπίρρ. ὑπερθυκ. τοῦ ἀγχοῦ πλησίον.—καθηγοῦμαι τινὶ διηγῶ τινα.—καταλαμβάνει (ἀπροσ.) συμβάνει.—φεύγω τινὰ ἐξορίζομαι ὑπό τινος.—ἥκων, μετ’ ἀπουσίαν 20 ἑτῶν.—ἐκ τῆς Χερσ., τῆς θρακικῆς, ὅπου ἔως τώρα ἔζη μακρὰν τῆς πατρίδος του ώς ἥγεμών.

Κεφ. 105. ἄλλως κατὰ τὰ ἄλλα.—ἡμεροδρόμος ὁ τρέχων καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ὁ ταχυδρόμος, ὁ ἀγγελιαφόρος.—τοῦτο, δηλ. τὸ ἡμεροδρομεῖν.—μελετῶν τι ἔχω τι ὡς ἐπάγγελμα.—ἀφικνοῦμαι ἐπὶ τινα φθάνω καὶ προυσιάζομαι ἐνώπιόν τινος.—λόγιμος ἀξιόλογος.

Κεφ. 106 - 107. ἔαδε, ἀόρ. β' τοῦ ἀνδάνω ἀρέσκω.—τὸ παρατίκα ἀμέσως.—ισταμένου = ἀρχομένου.—ἔξελεύσεσθαι = ἀττ. ἔξιεναι.—τοῦ κύκλου, δηλ. τῆς σελήνης.—ἐν τεμένει 'Ηρ., πλησίον τοῦ Μαραθῶνος τέμενος ιερόν.—ἐπέρχομαι, βλ. κεφ. 95.—ἔδεδώκεσαν σφέας, τοῦτο εἶχε γίνει τὸ 519, ὅτε οἱ Θηβαῖοι ἐπίεζον τοὺς Πλαταιές ὡς μὴ ἀναγνωρίζοντας τὴν κυριαρχίαν των.—συχνὸς πολὺς.—ἀναραιρέατο = ἀττ. ἀνήρηντο· ἀναιροῦμαι ἀναλαμβάνω.

Κεφ. 108. γίνομαι δίχα διαιροῦμαι (εἰς δύο μέρη), διχάζομαι.—συμβάλλω συμπλέκομαι.—δλίγους, ἡ ὅλη δύναμις τῶν? Αθηναῖς.—μετὰ τῶν 1.000 Πλαταιέων συνεποσοῦτο εἰς 11.000.—γάρ = ἐπει.—ψηφιδοφόρος ψηφοφόρος.—δ τῷ κυάμῳ λαχῶν ὅποιος ἐπύχαινε ψηφιδοφόρος.—δομόψηφος ὁ ἔχων ἵσον δικαίωμα νὰ δώδια τοῦ κυάμου (κλήρου).—δομόψηφος ὁ ἔχων ἵσον δικαίωμα νὰ δώδια τοῦ κυάμου (κλήρου).—Αφιδναῖος ὁ ἐκ τῶν Ἀφιδνῶν, πόλεως πλησίον τῆς Σεκελείας.

Κεφ. 109. ἐν σοὶ ἔστι εἰς τὰς χεῖράς σου κεῖται: ἀπὸ σὲ ἔξαρταται.—μνημόσυνον μνημεῖον, ἐνθύμημα.—δὴ ὡς γνωστόν.—δέταται = ἀττ. δέδεικται.—περιγίνομαι ὑπερτερῶ, νικῶ.—οἰός τέ δεκται = ἀττ. δέκεται.—εἰς τοι ἀνήκει ἀπὸ σὲ ἀκριβῶς ἔξαρταται.—τὸ εἷμι δύναμαι:—ἔς σε τοι ἀνήκει ἀπὸ σὲ ἀκριβῶς ἔξαρταται.—τὸ κῦρος ἔχει περὶ τινος ἀποφασίζω δριστικῶς περὶ τινος.—ἔλπομαι, φοβοῦμαι.—μετεξέτεροι = ἔνιοι.—σαθρόν τι ἐγγίνεται τινι ἐδῶ: φοβοῦμαι.—μετεξέτεροι = ἔνιοι.—σαθρόν τι ἐγγίνεται τινι ἐδῶ: φοβοῦμαι (εἰδῶ: ἡ τῆς προδοσίας).—συμνοσηρά τις σκέψις ἐπέρχεται εἰς τινα (ἐδῶ: ἡ τῆς προδοσίας).—συμνοσηρά τις σκέψις ἐπέρχεται εἰς τινα (ἐδῶ: ἡ τῆς προδοσίας).—τοι = ἀττ. τοι.—σοι.—ἀποσπεύδω προσπαθῶ μὲ κάθε τρόπον νὰ ἐμποδίσω, ἀποτρέπω.—προσκτῶμαι λαμβάνω μὲ τὸ μέρος μου.—προσγίνομαι προστίθεμαι.—κυρῶ ἀποφασίζω.

Κεφ. 110 - 111. ἡ γνώμη ἔφερε (μετ' ἀπρμφ.) ἡ γνώμη ἔκλινεν εἰς τὸ νά. —πρυτανηή, ἐδῶ: ἡγεμονία, ἀρχιστρατηγία (τὴν

ὅποίαν ἔκαστος τῶν δέκα στρατηγῶν ἐναλλάξ ἐπὶ μίαν ἡμέραν εἶχε).—οὕτι κω=οῦπω τι οὐδόλως ἀκόμη.—εξεδέκοντο ἡκολούθουν.—νας ἥριθμέοντο καθὼς ἥριθμοῦντο, δηλ. κατὰ τὴν σειράν των, ἡ ὅποια διὰ κλήρου ὠρίζετο.—έχόμεναι ἀλλ. ἡ μία πλησίον τῆς ἀλλης.—ἀνάγω φέρω ἐπάνω (εἰς τὴν Ἀκρόπολιν).—πανηγύριας, ἐννο-
ῦνται τὰ μεγάλα Παναθήναια.—ἐν τῇσι πεντετηρίσι κατὰ πᾶν πέμ-
πτον ἔτος.—στρατόπεδον, βλ. κεφ. 6.—ἐπὶ τάξις ὀλίγας κατὰ
βάθμος εἰς ὀλίγας τάξεις. εἶχε βάθος παρατάξεως ὀλίγων ἀνδρῶν (πι-
θανῶς τριῶν).—ταύτη ἐκεῖ, ἐν τῷ μέσῳ.—ἔρρωτο, τοῦ ῥώννυμι
κάμνω ἴσχυρόν, ἐνισχύω.

Κεφ. 112. διετέτακτο (ἀπροσ.) ἡ παράταξις εἶχε γίνει.—ἀ-
πειθησαν=ἀττ. ἀφείθησαν· τοῦ ἀφίμι.—δρόμῳ τροχάδην.—
ἴεμαι ὄρμῳ.—τὸ μεταίχμιον τὸ μεταξὺ (τῶν δύο στρατῶν) διά-
στημα.—ἐπιφέρω ἀποδίδω.—πάγχυ=πάνυ.—ἡ ἵππος τὸ ἵππικόν.—
τοξεύματα=τοξόται.—κατεικάζω συμπεραίνω.—προσμείγυμι τι-
νι πλησιάζω τινά.—τῶν ἕδμεν, βλ. 1, 6 (σελ. 224).—έσθημένος,
προμ. ἀγρήστου τινὸς ῥ., τοῦ ἐσθέω (ἐσθῆτος) ἐνδύω.—τέως ἔως
τότε.

Κεφ. 113 - 114. τῇ (ἀτ. ἦ) ἐκεῖ ὅπου.—Σάκαι λαὸς κατοι-
κῶν εἰς τὰ ΒΑ τῆς ἐν Ἀσίᾳ Βακτρικῆς ἔθεωροῦντο ὡς ἀνδρειότεροι
καὶ καλύτεροι στρατιῶται τοῦ περσικοῦ στρατοῦ.—έτετάχατο=τε-
ταγμένοι ἥσαν.—φήγυνμι διαρρηγόν, διασπῶ.—συνάγω συνε-
νῶ, συνάπτω.—ἔς δὲ ἔως ὅτου.—ἐπιλαμβάνομαι πιάνω.—τοῦτο
μέν... τοῦτο δέ... τοῦτο δὲ πρῶτον μέν, ἔπειτα δέ, πρὸς τούτους
δέ.—πόνος μάχη.—ἀπό δ' ἔθανε, τμῆσις=ἀπέθανε δέ.—τὰ ἄ-
φλαστα τὰ κατὰ τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου κοσμήματα ταῦτα ἥσαν
συνήθως εἰκόνες θεῶν τῇ ἡρώων.

Κεφ. 115 - 117. ἐπικρατῶ τινος γίνομαι κύριός τινος.—έξα-
νακρούσματι ἀποσύρομαι, ἀποπλέω.—ἐκ τῆς νήσου, δηλ. τῆς Αἰ-
γαλείας (μεταξὺ Εύβοίας καὶ Ἀττικῆς).—φθάνω τινὰ ἀφικόμενος
φθάνω πρωτύτεροι ἀπό τινα.—αἰτίη ἔσχε ἐπεκράτησε (διεδόθη) ἡ
κατηγορία.—**Άλκμαιωνίδαι**, ὀνομαστὴ οἰκογένεια ἐν Ἀθήναις.—
μηχανὴ μηχανορραφία, σκευωρία.—ἐπινοηθῆναι = ἐπινοῆσαι. |

συντίθεμαι τινι συμφωνῶ μετά τινος.—ἀναδείκνυμι ἀσπίδα ἀνψῶ
ἀσπίδα ώς σημεῖον.—ώς ποδῶν ἔχει μὲ δὲ τὴν τὴν δύναμιν τῶν πο-
δῶν του: ὅσον ταχέως δύναται.—Κυνόσαργες γυμνάσιον ἐν Ἀθήναις
παρὰ τὴν εἰς Φάληρον ὁδὸν (παρὰ τὴν σημειωνὴν Γαργαρέταν).—
Ὕπεραιωροῦμαι Φαλήρου ἐμφανίζομαι εἰς τὸ πέλαγος (στ' ἀνοικτὰ)
ἀντικρὺ τοῦ Φαλήρου.—ὑπὲρ τούτου πρὸ τούτου.—ἀνακωχεύω
κρατῶ ἐπ' ὀλίγον στὰ πανιά.

Κεφ. 119. προσέχω ἐς προσορμίζομαι εἰς.—ἐνέχω χόλον
τινὶ ἔχω μέσα μου ὄργην, ὄργιζομαι κατά τινος.—οἴα=ἄτε.—στα-
θμὸς κτῆμα.—μέχρι ἐμέο ἔως τὸν καιρὸν μου.

Κεφ. 120. καταλαμβάνω (πρὸ) φθάνω.—ίμειρομαι ἐπιθυμῶ.
—τοὺς Μήδους, δηλ. τοὺς ἐν Μαραθῶνι πεσόντας Πέρσας.

BIBLION EBDOMON

Κεφ. 100. διατάσσω παρατάσσω.—διεξελαύνω διέρχομαι.—
θεῶμαι ἐπιθεωρῶ.—ἀπογράφω καταγράφω ἐν καταλόγῳ.—γραμ-
ματιστής γραμματεύς.—ἔξ ἐσχάτων ἐς ἐσχάτα ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρων
ἔως τὸ ἄλλο.—μετεκβαίνω μεταβαίνω ἀπὸ τὸ ἐν εἰς ἄλλο.—Σιδώ-
νιος ὁ ἐκ Σιδῶνος πόλεως τῆς Φοινίκης.—ἴζομαι καθημαι.—ἀπο-
γράφομαι διατάσσω νὰ καταγράφουν.—ἀνάγω φέρω εἰς τὸ πέλα-
γος.—ὅσον τε περίπου.—ἀνακωχεύω, βλ. VI, 115 - 117 (ἐν τῇ
αὐτῇ σελ.).—μετωπηδὸν ἐν πυκνῷ μετώπῳ.—ἐπιβάται οἱ ἐπὶ τοῦ
πλοίου πολεμισταὶ στρατιῶται (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἑρέτας καὶ
λοιποὺς ναύτας).—ἐντὸς μεταξύ.

Κεφ. 101. διεκπλέω διέρχομαι πλέων.—Δημάρατος, ὁ ἔξορι-
στος βασιλεὺς τῆς Σπάρτης.—εἰς=ἄττ. εἰ.—πυνθάνομαι τινος
μανθάνω ἀπό τινα.—ὑπομένω μετὰ μτχ. ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑποκμ.:
τολμῶ νά.—χειρας ἀνταίραμαι τινι, βλ. VI, 44 (ἐν σελ. 243).—
πρὸς ἐσπέρης πρὸς δυσμάς.—ἀξιόμαχος (μετ' ἀπρμφ.): ὑπομένω
τινὰ ἐπιόντα περιμένω τὴν ἐπίθεσίν τινος.—ἀρθμιος ἡνωμένος.—

τὸ ἀπὸ σεῦ τὴν γνώμην σου.—ὑπολαμβάνω λαμβάνω τὸν λόγον.—χρῶμαι ἀληθείᾳ λέγω τὴν ἀλήθειαν.—χρῶμαι ἡδονῇ ὄμιλῷ πρὸς εὐχαρίστησιν.—ἀηδῆς δυσάρεστος.—ἔσεσθαι, ὑπκι. αὐτόν.

Κεφ. 102. ἀλίσκομαι φευδόμενός τι πιάνομαι φεύστης εἰς τι.—αἰεὶ κοτε ἀνέκαθεν.—σύντροφός εἴμι τινι εἶμαι ἀναθρεμμένος μαζὶ μέ τινα.—ἔπακτός ἔστι δὲν εἶναι ἐμφυτος.—κατείργασται (ἐν πιθκ. σημ.) ἔχει ἀποκτηθῆ—σοφίη νοημοσύνη.—διαχρῶμαι τινι μεταχειρίζομαι (ἔχω) τι πάντοτε.—ἀπαμύνομαι ἀποκρούω.—δεσποσύνη δεσποτισμός.—οἰκημαι=οἰκῶ.—οὐκ ἔστι ὅκως κοτὲ οὐδέποτε.—λόγοι προτάσεις.—αὗτις δὲ ἔπειτα δέ.—ἀντιοῦμαι =ἐναντιοῦμαι.—φρονῶ τά τινος ἔχω τὰ αὐτὰ φρονήματα, τὰ ὅποια ἔχει καὶ ἄλλος τις: εἶμαι μὲ τὸ μέρος τινός.

Κεφ. 103. φθέγγομαι λέγω, ἐκστομίζω.—ἔπος λόγος.—δυναίστο=ἀπτ. δύναιντο.—γίνονται περὶ ἓνα ἔκαστον ἀναλογοῦν εἰς τὸν καθένα.—γενοίστο=ἀπτ. γένοιντο.—δειμαίνω φοβοῦμαι.—ἀνειμένος (ἀνίημι) ἀφειμένος.—ἀνισῶ ἔξισῶ.

Κεφ. 104. τὰ κατήκοντα Σπαρτ. τὰ ἀφορῶντα τοὺς Σπαρτ.—τὰ νῦν τάδε (ἐπίρρ.:) ἀκριβῶς τῷρα.—ἔστοργα, ὁ πρκι. μὲ σημ. ἐνεστ.=στέργω ἀγαπῶ.—ἔξεπίσταμαι γνωρίζω καλῶς.—τιμὴ βασιλικὸν ἀξιωμα.—γέρεα προνόμια (ἀποδιδόμενα εἰς βασιλεῖς).—βίος τὰ μέσα πρὸς ζωήν.—οἰκος κατοικία.—οἰκός=ἀπτ. εἰκός.—φαινομένη φαινερά.—διωθοῦμαι ἀποκρούω.—κατὰ ἓνα εἰς πρὸς ἓνα.—οὐδαμός=ἀπτ.. οὐδείς.—κακίων δλιγάντερον ἀνδρεῖος. —ἀλέες δλοι οὐδοῦ.—ἔπειμι τινι προσταμαι τινος.—ὑποδειμαίνω φοβοῦμαι.—γῶν=ἀπτ. γοῦν.—ἄνωγα διατάσσω.—φεύγω ἀποφεύγω. —ἔπικρατῶ νικῶ.—τὸ λοιπὸν εἰς τὸ ἔξης.—κατὰ νόον τοι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου.

Κεφ. 105. ἔς γέλωτα τρέπω (τό πρᾶγμα) τὸ γυρίζω στὸ γέλιο.—ποιοῦμαι δργῆν δργίζομαι.

Κεφ. 201. ἡ δίοδος τὸ στενόν.—ἔπικράτως ἐντόπιος.—τὰ ἔχοντα ἡ φέροντα πρὸς τὰ ἐκτεινόμενα μέρη πρός.

Κεφ. 202 - 203. ὑπομένω περιμένω.—ό **Πέρσης**, βλ. VI, 100.—ἐπίκλητος γίνομαι προσκαλοῦμαι.—**Λοκροί** Ὁπούντιοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἀν. Λοκρίδος ἐκ τῆς ἐκεῖ πρωτευούσης Ὁποῦντας.—πρόδρομος ὁ τρέχων ἐμπρός τινος, ὁ προπορευόμενος, ἡ πρωτοπρία.—προσδόκιμός είμι περιμένομαι.—ἐν φυλακῇ είμι φυλάσσομαι.—τῷ=ῷ.—**ἔξ αρχῆς** γινομένω εὐθὺς ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του.—κακὸν οὐ συνεμείχθη (δηλ. τοῖσι ἀγαθοῖσι) μὲ τὴν εὐτυχίαν δὲν ἀνεμείχθη κάποια δυστυχία.—μέγιστα, δηλ. κακὰ συνεμείχθη.—πίπτω ἀπὸ τῆς δόξης ἀποτυγχάνω εἰς τὴν ιδέαν μου (εἰς τὴν προσδοκίαν μου).

Κεφ. 204 - 205. ἐκάστων, ἐκ τοῦ στρατηγοί.—**ἔξ ἀπροσδοκήτου** ἀπροσδοκήτως, παρ' ἐλπίδα ὁ Λεωνίδας ὃς ἔχων δύο ἀδελφοὺς μεγαλυτέρους, τὸν Κλεομένην καὶ τὸν Δωριέα, οὐδέποτε ἤλπιζε νὰ γίνη βασιλεύς. Ἐπειδὴ δύμας ὁ Κλεομένης ἀπέθανεν ἕνευ τέκνου ἄρρενος, ὁ δὲ Δωριέας δὲν ὑπῆρχε πλέον, ἀλλ' εἶχεν ἀποθάνει καὶ αὐτός, ἡ βασιλεία περιῆλθεν εἰς τὸν Λεωνίδαν.—**ἔπιλέγομαι** ἐκλέγω διὰ τὸν ἑαυτόν μου.—**οἱ κατεστεῶτες** οἱ (διὰ νόμου) ὥρισμένοι ἐν νοοῦνται οἱ κατ' ἐκλογὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως προσλαμβανόμενοι τριακόσιοι εἰς ἐπικινδύνους ἐπιγειρήσεις.—**ἔς τὸν ἀριθμὸν λογίζομαι** ἀπαριθμῶ.—**σπουδὴν ποιοῦμαι** (μετ. ἀπρωφ.) φροντίζω νά.—**κατηγορεῖται** (ἀπροσ.) τινὸς (μετ' ἀπρωφ.) φέρεται κατηγορία κατατίνος ὅτι.—**παρακαλῶ** προσκαλῶ.—**ἀπερέουσι**, μέλλ. τοῦ ἀπαγορεύω ς ἀρνοῦμαι.—**ἐκ τοῦ ἐμφανέος φωνεά**.

Κεφ. 206. ὑπερβάλλομαι ἀναβάλλω. — γάρ ἐπειδή.—**Κάρνεια** ἔορτὴ τελουμένη ἐν Σπάρτη κατ' ἔτος πρὸς τιμὴν τοῦ Καρνείου Ἀπόλλωνος καὶ διαρκοῦσα ἐννέα ἡμέρας.—**κατὰ τάχος=ταχέως**.—**πανδημεὶ=πανστρατιῇ**.—**ώς=οὗτως**.—**ἐνένωντο = ἀττ. ἐνενόηντο** τοῦ νοοῦμαι σκέπτομαι.—**ἥν συμπεσοῦσα=συνέπεσε**.—**κατὰ τωύτῳ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον**.—**Ολυμπιαὰς οἱ Ὄλυμπιακοὶ ἀγῶνες**.—**κατὰ τάχος ρῦτω=οὕτω ταχέως**.—**διακρίνεται ὁ πόλεμος** τελειώνει ὁ πόλεμος.

Κεφ. 207. διενένωντο, βλ. ἀνωτέρω ἐνένωντο (κεφ. 206).—**πέλας** (μετὰ γν.) πλησίον τινός.—**ἐσβολὴ δίοδος, στεγόν**.—**κα-**

ταρρωδῶ=κατορρωδῶ πολὺ φιβοῦμαι.—ἀπαλλαγὴ ἀναχώρησις.—περισπέρχομαι τινι πολὺ δυσαρεστοῦμαι (ὅργιζομαι) διά τι.—ἀλέξασθαι, μέσ. ἀρ. τοῦ ἀλέξω ἀποκρύψω.

Κεφ. 208. ίδέσθαι=ίδεῖν. — ἀκηκόεε=ἡκηκόει. — ἀλίζομαι σύναθροῖζομαι.—ταύτη αὐτοῦ.—προσελαύνω (ἔφιππος) πλησιάζω.—κατώρα=ἀττ. καθεώρα· καθορῶ βλέπω καλῶς.—ἔσω τοῦ τείχεος, τοῦτο τὸ τεῖχος εἶχον κτίσει πρὸ πολλῶν ἔτῶν οἱ Φωκεῖς, διὰ νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τὰς προσβολὰς τῶν Θεσσαλῶν, τῶν ἀσπόνδων ἐχθρῶν των.—ἀνορθώσαντες, διότι τὸ πλεῖστον μέρος αὐτοῦ ὃς ἐκ τῆς πολυκαρίας εἶχε καταπέσει.—οἴλα τε ἥν=οἴόν τε ἥν.—δ δὲ= ἀλλά.—μανθάνω, ἐδῶ: παρατηρῶ.—τοῖσι (=οἷς) τὰ δπλα ἔκειτο οἱ ὅποιοι εἶχον στρατοπεδεύσει.—ἀτρεκέως ἀκριβῶς.—ἀλογίη ἀδιαφορία, καταφρόνησις.—κυρέω=τυγχάνω. — ὅπωπα, πρκμ. τοῦ δρῶ.

Κεφ. 209. ἔχω (μετ’ ἀπρμφ.) δύναμαι.—συμβάλλομαι ἐννοῶ.—τὸ ἔδν τὸ ἀληθές.—ἀλλὰ - γάρ ἀλλ’ ἐπειδή.—μεν=ἀττ. μοῦ.—καὶ πρότερον, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. κεφ. 101 - 104 (ἐν σελ. κειμ. 171 - 172)—εὗτε=ἀττ. ὅτε.—γέλωτα τίθεμαι τινα περιγελῶ τινα. — τῇ (=ἀττ. ἥ) πῶς. — ἀγών ἔργον, καθῆκον. — ἀντία σεῦ ἐνώπιόν σου. — ἀπίκαται=ἀττ. ἀφιγμένοι εἰσί. — ἔσοδος=ἔσβολὴ (κεφ. 207).—νόμος συνήθεια.—ἔχων ἔστι=ἔχει.—ἐπεὰν=ἀττ. ἐπάν. — ψυχὴ ζωή.—τὸ ὑπομένον = οἱ ὑπομένοντες ὑπομένω μένω δπίσω. — ὑπομένω (μετὰ μτχ. ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑποκμ.), βλ. κεφ. 101 (ἐν σελ. 248).—χεῖρας ἀνταίρομαι τιτα τῇ τινι, βλ. VI, 44 (ἐν σελ. 243).—βασιλήιος=ἀττ. βασίλειος βασιλικός.—προσφέρομαι πρός τινα ἐπέρχομαι ἐναντίον τινός.—κάρτα=λίαν.—χρᾶσθαι, τὸ ἀπρμφ. ἀντὶ προστακτ.=χρῶ. — τοι=ἀττ. σοι.—ταύτη... τῇ οὔτω... ὅπως.

Κεφ. 210. παρεξῆκε, τοῦ παρεξίημι ἀφήνω νὰ περάσῃ.—ἀβουλία ἀπερισκεψία.—διαχρῶμαι=χρῶμαι.—Κίσσιοι κάτοικοι τῆς Κισσίας, χώρας περσικῆς, ἐν τῇ δποίᾳ ἔκειντο τὰ Σοῦσα.—ἔς δψιν τὴν ἔωυτοῦ ἐνώπιόν του.—φερόμενοι μὲ ὄρμήν.—ἐπεσήισαν=ἀττ. ἐπεισῆσαν εἰσήρχοντο εἰς. τὰς τάξεις τῶν πιπτόντων.—προ-

σπταίω βλάπτομαι, υφίσταμαι ἀπωλείας.—τέω = ἀττ. τῶ, τινι.—πᾶς τις ἔκαστος.—συμβολὴ μάχη.—δι' ἡμέρης (καθ') ὅλην τὴν ἡμέραν.

Κεφ. 211. τρηχέως περιέπω κακοποιῶ, βλάπτω.—ύπεξέρχομαι ὁλίγον κατ' ὁλίγον ἀποσύρομαι.—ἐκδέχομαι διαδέχομαι.—χομαι ὁλίγον κατ' ὁλίγον ἀποσύρομαι.—σῶμα ἐκ δεκακισχλίων ἐπιλέκτων στρατιωτῶν τῆς περσικῆς βασιλικῆς φρουρᾶς· ὡνομάζετο οὕτω, διότι ἀντικαθίσταντο πάντοτε οἱ ὑπὸ νόσου ἀποθνήσκοντες ἢ οἱ φονευόμενοι, ὥστε νὰ μένῃ πάντοτε πλήρης ὁ ἀριθμός.—ώς κατεργασόμενοι (αὐτούς, δηλ. τοὺς "Ελλ.) μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ τοὺς νικήσουν.—εὐπετέως εὐκόλως.—συμμίσγω=συμμείγνυμι ἔρχομαι εἰς χεῖρας.—πλέον φέρομαι περισσότερον κατορθώνω.—στεινόπορος στενός.—ἢ περ = μαι περισσότερον κατορθώνω.—ἄλλα εἰς ἄλλα.—ἐξεπίσταμαι γνωρίζω καλῶς.—ὅκως=ὅπότε δύσκοις.—ἀλήσι εἰς ἐν ὅλον ἡθροισμένος, συνγνωμένος.—φεύγεσκον=ἔφευγον.—δῆθεν κατὰ τὸ φαινόμενον.—πάταγος κρότος (τῶν ὅπλων).—καταλαμβάνω προφθάνω.—ἄν ύπατρεφον, ἐδῶ ὁ ἄν μετὰ τοῦ παρτη. δηλοῦ τὸ κατ' ἐπανάληψιν συμβαῖνον εἰς τὸ παρελθόν: ἔστρεφον δπίσω.—ἀντίοι ἀντιμέτωποι.—μεταστρέφομαι στρέφομαι δπίσω.—καταβάλλω=ἀποκτείνω. πθηκ. τούτου πίπτω.—έδυνέατο=ἀττ. ἡδύναντο. —οὐδέν, ἐπίρρ.—παραλαμβάνω τῆς ἐσόδου καταλαμβάνω τὴν εἰσόδον: γίνομαι κύριος τῆς εἰσόδου.—τέλος σῶμα στρατοῦ, τάγμα.—παντοίως κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους.

Κεφ. 212. πρόσοδοι τῆς μάχης ἐπιθέσεις, ἔφοδοι.—ἀνατρέχω ἀναπτηδῶ.—ἀεθλέω=ἀττ. ἀθλῶ μάχομαι.—έόντων, δηλ. τῶν Ἑλλήνων.—συμβάλλω ἔρχομαι εἰς χεῖρας συμπλέκομαι.—κεκο-
-Ἐλλήνων.—έσημένοι τεταγμένοι.—ἐν μέρει μὲ τὴν σειράν, διαδοχικῶς.—ἔς σημημένοι τεταγμένοι.—ἐν τὸ Καλλιδρομον.—ἀλλοῖος διαφορετικός.—ἐνώπιος οὗρος, δηλ. τὸ Καλλιδρομον.—ἔνεώρων ὁ πρτη. ἐδῶ μὲ σημ. ὑπερσυντλκ. ἐνορῶ παρατήρω.

Κεφ. 213. ὅ τι χρήσηται τῷ π. πρήγμ. πῶς νὰ μεταχειρισθῇ τὴν παροῦσαν περίστασιν: τί νὰ κάμη εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν.—φέρομαι λαμβάνω (ώς ἀνταμοιβήν).—διὰ τοῦ οὔρεος (δηλ. τοῦ

Καλλιδρόμου) φέρουσαν, βλ. σχ. τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης ἐν τέλει τοῦ βιβλίου (πίν. I).—ταύτη ἐδῶ (δηλ. ἐν Θερμοπ.).—**ύπομένω** μένω.—**ὕστερον**, ὅτε δηλ. οἱ Πέρσαι ἀφῆκαν τὴν Ἑλλάδα.—**Πυλαγόροι** οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν 12 ἑλλ. φύλων, οἱ ὅποιοι μετεῖχον τοῦ ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου· συνήρχοντο δις τοῦ ἔτους, τὸ μὲν ἔαρ ἐν Δελφοῖς, τὸ δὲ φθινόπωρον ἐν Ἀνθήλῃ παρὰ τὰς Θερμοπύλας.—**Πυλαίη** (δηλ. **σύνοδος**) ἡ συνέλευσις ἐν Πύλαις (ἢ μᾶλλον ἐν Ἀνθήλῃ παρὰ τὰς Πύλας).—ἐπικηρύσσω ἀργύριον τινι ὁρίζω χρηματικὴν ἀμοιβὴν διὰ τὴν κεφαλήν τινος.—**κατέρχομαι** ἐπανέρχομαι.—**Ἀντικύρη** πόλις παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον, ἡ πατρὶς τοῦ Ἐφιάλτου.

Κεφ. 215. κατεργάζομαι κατορθώνω.—**ώρμέατο**=ἀττ. ὥρμηντο· δριμῶμαι ξεκινῶ.—περὶ λύχνων ἀφάς περὶ τὴν ὕραν, κατὰ τὴν ὄποιαν ἀνάπτονται οἱ λύχνοι, δηλ. ὅταν ἀρχίζῃ νὰ νυκτώνῃ.—**καθηγοῦμαι** ὀδηγῶ.—**ὅτε** οἱ Φωκεῖς κτλ., περὶ τοῦ πράγματος. βλ. κεφ. 208 (ἐν σελ. 251).—ἐν σκέπῃ εἰμί τινος προφυλάσσομαι ἀπὸ τι.—ἐκ τόσου, δηλ. χρόνου.—**κατεδέδεκτο**=ἀττ. **κατεδέδεικτο**.—**χρηστὸς** χρήσιμος.

Κεφ. 216 - 217. διασφάξ, γος χαράδρα.—**Ασωπός** - **Ἀνόπαια**, βλ. σχ. τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης ἐν πίν. I.—**τείνω** ἐκτείνομαι.—**πρὸς** τῶν Μηλιέων (ώς πρὸς τὸν ἐρχόμενον) ἀπὸ τὴν χώραν ὣν Μαλιέων.—**ἡώς** (=ἀττ. ἔως) διαφαινεῖ ἀρχίζει νὰ φάίνεται ἡ αὔγη: ἀρχίζει νὰ γλυκοχαράζῃ.—**καὶ οἱ** καὶ οὗτοι.—**γίνομαι** ἐπί τινι φθάνω εἰς τι.—**ἀκρωτήριον** κόρυφή.—**ρύομαι** ὑπερασπίζω.—**ἢ** κάτω ἐσβολὴ τὸ κάτω κείμενον στενόν.—**ὑπὸ** τῶν εἴρηται= ὑπὸ τούτων, ὑφ' ὧν αὐτὴν φυλάσσεσθαι πρότερόν μοι εἴρηται (βλ. κεφ. 202).—**ύποδέχομαι** ἀναλαμβάνω, ὑπόσχομαι.

Κεφ. 218. ἐπίπλεος=ἀττ. ἐπίπλεως γεμάτος.—**ψόφος** θόρυβος.—**οἰκός**=ἀττ. εἰκός.—**φύλλων** ὑποκεχυμένων ὑπὸ τ. π. διύτι φύλλα εἶχον πέσει (ἐκ τῶν δένδρων) καὶ εἶχον σκορπισθῇ ὑπὸ τοὺς πόδας των.—**ἀνά - ἔδραμον**, τιμῆσις: **ἀνέδραμον** ἀνατρέχω, βλ. κεφ. 212.—**ἐνδύνω**=**ἐνδύομαι**.—ἐν θώματι γίνομαι ἐκπλήττομαι. —**ἔλπομαι** ἐλπίζω. —**ἀντίξοος** ἐναντίος, ἔχθρικός. —**ἔγκυρέω** (ἀόρ. ἐνεκύρησα) συναντῶ. —**διποδαπός** ἐκ τίνος χώρας.—

διατάσσω θέτω ἐν τάξει, παρατάσσω.—βάλλω κτυπῶ.—τόξευμα βέλος.—κόρυμβος κορυφή.—ἐπίσταμαι, ἐδῶ: εἴμαι βέβαιος, πιστεύω.—ἀρχὴν (ἐπίρρ.) ἀρχικῶς, κυρίως.—παρεσκευάδατο=ἄπτ.. παρεσκευασμένοι ἡσαν.—οὐδένα λόγον ποιοῦμαί τινος καθόλου δὲν λογαριάζω τινα.—οἱ δὲ=ἀλλά.

Κεφ. 219. τὰ ἴρα τὰ σφάγια, τὰ σπλάγχνα τῶν σφαγίων.—ἄμα ἥτοι (=ἄπτ. ἄμ' ἔω) κατὰ τὴν αὔγην (τῆς ἐποιμένης ἡμέρας).—ἐπι δὲ (ἐπίρρ.) ὕστερον δέ.—περίστος περικύλωσις.—σημαίνω εἰδοποιῶ.—ἡμεροσκόπος φρουρὸς ἐν καιρῷ ἡμέρας.—τὸ ἀκρον ἡ κορυφή.—διαφαίνει ἡμέρη ἀρχίζει νὰ ἔχειράνη—σχίζομαι διαιροῦμαι.—ἔων=ἄπτ. εἴων.—διακρίνομαι διαλύομαι, χωρίζομαι.

Κεφ. 220. κήδομαι μεριμνῶ, ἐνδιαφέρομαι.—εὐπρεπέως ἔχει=πρέπει ἀρμόζει.—ἀρχὴν, βλ. κεφ. 218.—ταύτη τῇ γνώμῃ πλεῖστός είμι εἰς ταῦτην τὴν γνώμην κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποκλίνω: μὲ αὐτὴν τὴν γνώμην καθ' διοκληρίαν συμφωνῶ.—καλῶς ἔχει εἶναι ἔντιμον.—ἐκέχρηστο, πιθα. ὑπερσυντλκ. τοῦ χρῶ δίδω χρησμόν.—χρῶμαι (χρηστηρίῳ ἢ Πυθίᾳ) ἐρωτῶ τὸ μαντεῖον.—αὐτίκα κατ' ἀρχὰς εὐθὺς ἔξ ἀρχῆς.—ἀνάστατος γίνομαι κατάστρεψομαι.—ἐπιλέγομαι σκέπτομαι.—κατατίθεμαι δόξαν θησαυρίζω δόξαν.—διαφέρομαι γνώμη ἔχω διάφορον γνώμην, διαφωνῶ.—ἀκόσμως ἀπρεπῶς.

Κεφ. 221. τὰ ἀνέκαθεν ἐκ καταγωγῆς.—Μελάμπους περιφημος μάντις κατὰ τοὺς μυθικοὺς χρόνους.

Κεφ. 222. ἐν δυμήρων λόγῳ ποιοῦμαι θεωρῶ ως δύμήρους.

Κεφ. 223. ἐπέχω περιμένω.—ἔς ἔως, μέχρι.—κου μάλιστα περίπου.—ἀγορᾶς πληθώρη=ἀγορὰ πλήθουσα ὁ χρόνος ἀπὸ 9-11 1/2 π.μ. περίπου.—ἐπέσταλτο οὕτω εἰχε δοθῆ τοιαύτη παραγγελία.—χῶρος ἀπόστασις.—πολλὸν πολὺ.—ἡπερ=ἄπτ. ἡ.—ἡ περίστος ἐδῶ: ἡ (περὶ τὸ δρός) κυκλοτερής ὁδός.—κατ' ἀρχὰς πρόριστος, ἐδῶ: ἡ (περὶ τὸ δρός) κυκλοτερής ὁδός.—κατηκώς ἔχειρχομαι προφύλατερον.—αὐχὴν στενόν.—ἔρυμα δχύρωμα.—ὑπεξέρχομαι προφύλατερικῶς ἔχειρχομαι.—συμμίσγοντες, οἱ "Ελλ. —τέλος, βλ. κεφ. 211.—φαπίζω μαστιγώνω.—ζωδὸς ζωντανός.—οὐδεὶς λόγος ἔστι

τινος ούδεις φροντίζει περί τινος.—τὸ ἀπολλύμενον=οἱ ἀπολλύμενοι.—ἀποδείκνυμαὶ ἐπιδεικνύω.—ρώμης ὅσον εἶχον μέγιστον τὴν μεγίστην δύναμιν ποὺ εἶχον.—παραχρεώμενοι μαχόμενοι ἀνευ σκέψεως περὶ τῆς ζωῆς των, ἀψηφοῦντες τὴν ζωήν των.—ἀτέων παράφορος, ἔξω φρενῶν.—κατάγνυμι θραύω· ὁ πρκμ. κατέαγα εἴμαι θραυσμένος.—διεργάζομαι φονεύω.

Κεφ. 224. πόνος μάχη.—ἐν δὲ δὴ πρὸς τούτοις δέ.

Κεφ. 225. ὡθισμός, ἐπὶ τῶν μαχομένων ἐν συμπλοκῇ: σπρώξιμον.—ἔς δὲ ἕως ὃτου.—ἀρετὴ ἀνδρεία.—ὑπεξερύω ἀποσύρω, ἀποσπῶ.—τοῦτο συνεστήκεε οὗτος ὁ ἀγών διήρκεσε.—έτεροι οὖμαὶ μεταβάλλομαι, ἀλλάσσω μορφήν.—τὸ νεῖκος ὁ ἀγών.—ἀναχωρῶ δπίσω ὑποχωρῶ.—παραμείθομαι ὑπερβαίνω.—κολωνὸς λόφος.—ἀλήσ, βλ. κεφ. 211 (σελ. 252).—ἐπὶ Λεωνίδῃ πρὸς τιμὴν τοῦ Λ.——ἀλέξομαι ὑπερασπίζομαι.—περίειμι ὑπολείπομαι, ἀπομένω. —καταχώννυμι χώνω βαθέως, κατακαλύπτω, θάπτω.—ἔξ ἐναντίης ἐκ τῶν ἐμπροσθεν.—ἐφέπομαι ἐπιτίθεμαι.—συγχώννυμι μεταβάλλω εἰς σωρὸν ἐρειπίων, καταχρημάτω.—περιέχομαι περικυκλώνω.—περισταδὸν σταθέντες ὀλόγυρα.

Κεφ. 226 - 227. εἰπαι=ἀττ. εἰπεῖν.—τὸ ἔπος ὁ λόγος.—πρός τεν παρά τινος.—ἀπιέωσι=ἀττ. ἀφιῶσι ἀφίημι ῥίπτω.—δίστὸς βέλος.—ἐν ἀλογίῃ ποιοῦμαὶ τι δὲν λογαριάζω τι, ἀδιαφορῶ διά τι.—τοιουτότροπος παρόμοιος.—μνημόσυνον, βλ. VI, 109 (ἐν σελ. 246).

Κεφ. 228. θαφθεῖσι=ἀττ. ταφεῖσι.—αὐτοῦ ταύτη ἐδῶ ἐν αὐτῇ τῇ θέσει.—τῇ περ ὅπου ἀκριβῶς.—ἢ, μετὰ τὸ πρότερον=πρίν.—γράμματα ἐπίγραμμα.—τῇδε ἐδῶ.—Πελοποννάσου, δωρικὸς τύπος.—τέτορες, δωρικὸς τύπος=τέσσαρες.—ἀγγέλειν, ἀντὶ προστκτ. =ἄγγελλε.—ῥῆμα νόμος.—κλεινὸς ἔνδοξος.—ἀμείβομαι διαβαίνω.—κήρ, κηρὸς, συνήθως ἐν τῷ πληθ. κῆρες θάνατος.—σάφω σαφῶς.—οὐκ ἔτλη (ἀόρ. β' τοῦ ὄχρ. ἐνεστ. τλάω) δὲν ὑπεμεινε, δὲν ἡθέλησε.—προλείπω καταλείπω.—ἔξω ἢ=πλήν.—ἐπικοσμῶ τιμῶ.—κατὰ ξεινίην, ἡ κατὰ ἔνεκα.—Σιμωνίδης, περὶ τούτου βλ. V, 102 (ἐν σελ. 241).

ΒΙΒΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

Κεφ. 40. κατίσχω τὰς νέας διευθύνω τὰ πλοῖα.—προσδέομαι=δέομαι.—σχεῖν=κατασχεῖν· κατέχω προσορμίζομαι, ἀράζω.—ύπεξάγομαι φέρω (τοὺς ἴδικούς μου) εἰς ἀσφαλῆ τόπον.—τὸ=ἀττ. ὅ.—τὰ κατήκοντα πρήγματα=τὰ παρεόντα πρήγματες ή παροῦσα κατάστασις τῶν πραγμάτων: αἱ παροῦσαι περιστάσεις.—βαυλὴν ποιοῦμαι=βουλεύομαι.—έψευσμένοι γνώμης ἀπατηθέντες εἰς τὰς ἐλπίδας των.—ύποκαθηματί τινα ἐνεδρεύω τινά.—οἱ δὲ=ἄλλα.—τειχέω=τειχίζω.—περιέιμι σώζομαι. — περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πολὺ φροντίζω.—ἀπιέναι=ἀττ. ἀφιέναι· ἐκ τοῦ ἐπυνθάνοντο.

Κεφ. 41. τῇ (=ῇ) τις ὅπου ἔκαστος.—οἰκέται ὅλοι ἐν οἱ τῇ οἰκίᾳ, ή οἰκογένεια: ἐδῷ: γυναικες καὶ δοῦλοι.—ύπεκτίθεμαι =ύπεξάγομαι (κεφ. 40).—χρηστήριον. χρησμός· οἱ Ἀθηναῖοι ἀφότου ἔμαθον, ὅτι ὁ Ξέρξης θὰ ἐπέλθῃ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, εἶχον ζητήσει ἀπὸ τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν χρησμόν. ‘Ο Ἀπόλλων τοὺς ἀπεκρίθη ὅτι μεγάλη καταστροφὴ τοὺς περιμένει καὶ ὅτι μόνον τὰ ξύλινα τείχη θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ τοὺς σώσουν. ‘Ο Θεμιστοκλῆς ἀπὸ τότε ἐξήγησε τὸν χρησμόν, ὅτι ὁ θεὸς μὲ τὰ ξύλινα τείχη ἐννοεῖ τὰ πλοῖα.—ύπηρετῷ τινι προσφέρω ὑπηρεσίαν εἰς τινα, ὑπακούω εἰς τινα.—ἐνδιαιτῶμαι κατοικῶ, διαμένω.—ἐν τῷ ἵρῳ, δηλ. τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς.—ώς ἔόντι ὡς ἔαν ἀληθῶς ὑπῆρχεν (ὅ δφις).—ἐπιμήνια (ἰερὰ) μηνιαῖαι προσφορὰi η θυσίαι.—προτίθημι παραθέτω—μελιτόεσσα (=μελιτοῦττα, δηλ. μᾶζα) μελόπητα.—ἀναισιμῶ (-ώ) καταναλίσκω, κατατρώγω.—τῆς θεοῦ, δηλ. τῆς Ἀθηνᾶς, εἰς τὴν ὅποιαν ἱερὸς ἥτο ὁ δφις.—ύπέκκειμαι (πθτκ.) ἔχω μεταφερθῆ εἰς μέρος ἀσφαλές.—στρατόπεδον στόλος.

Κεφ. 42. ωντὸς=ό αὐτός.—πάρεξ ἔκτος, πλήν.—πεντηκόντερος, βλ. III, 39 (ἐν σελ. 237.).

Κεφ. 49. προτίθημι προτείνω.—δόκου... τῶν...=δόκου τούτων τῶν χωρέων, τῶν αὐτοὶ ἐγκρατέες εἰσί.—ἐγκρατής κύριος.—ἐπιτήδειος κατάλληλος.—ἀπεῖτο=ἀττ. ἀφεῖτο· πθτκ. ὑπερσυντλκ.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ
ΤΟΥ ΞΕΡΕΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ
(480 π.Χ.)
Πορεία Περσικού Στρατού
Πλούς Περσικού Στόλου

Άκρα Ταγίναρον

Άκρα Μαλάχος

τοῦ ἀφίημι. — συνεκπίπτω εἶμαι σύμφωνος, συμφωνῶ. — ἐπιλέγω λέγω προσέτι. — πολιορκήσονται, ἐν πθτκ. σημασίᾳ. — ἵνα, τοπκ.= ὅπου. — τιμωρίη βοήθεια. — ἔκφέρομαι (μέλλ.. ἔξοισομαι) ἔβροχό μνος ἀπὸ τὸ πλοῖον καταφεύγω.

Κεφ. 50. ἐπιλέγονται συσκέπτονται, συζητοῦν. — τρέπομαι πορεύομαι. — ἐκλείπω ἔσ = ἐκλείπω καὶ φεύγω ἔσ. — Καλλ. ἀρχοντος Ἀθ., δηλ. τὸ 480 π.Χ.

Κεφ. 51. ἐν τῷ ἱρῷ, δηλ. τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ἐν τῇ Ἀκροπόλει. — ταμίας τοῦ ἱροῦ, οὗτοι ἡσαν δέκα καὶ ἑφύλαττον τὰ κειμήλια καὶ τὰ χρήματα τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς καὶ καθόλου φαίνεται, διτε εἰχον τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἐποπτείαν ὅλων τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. — θύρα σανίς. — ἄμα μὲν — πρὸς δὲ ἀφ' ἐνὸς μὲν — πρὸς τούτοις δέ. — ἀσθένεια βίου πενία. — ἔκχωρῶ ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ. — αὐτοὶ αὐτοὶ μόνον. — τὸ μαντήιον, ἐδῶ: τὴν ἔννοιαν (τὴν σημασίαν) τοῦ χρησμοῦ. — χρῶ (-άω) χρησμοδοτῶ. — ἀνάλωτος ἀκυρίευτος, ἀπόρογητος. — κρησφύγετον καταφύγοιν.

Κεφ. 52. ἴζομαι, ἐπὶ στρατεύματος: λαμβάνω θέσιν, στρατοπεδεύω. — καταντίον ἀπέναντι. — ὅχθος ὑψωμα, λόφος. — δικωξε = διπότε δισάκις. — ἀπτω ἀνάπτω. — τὸ ἕσχατον τοῦ κακοῦ τὰ ἔσχατα δεινά. — προδιδώμι (ἀμτβ.) ἐκλείπω, γίνομαι ἀχρηστος. — λόγοι προτάσεις. — τῶν Πεισιστρατιδέων, δηλ. τοῦ Ἰππίου καὶ τῶν ὀπαδῶν του, οἱ ὀποῖοι εὑρίσκοντο ἐν τῷ στρατῷ τοῦ Σέρξου. — δμολογία συνθήκη. — δλοίτροχος στραγγυλὸς λίθος. — ἀπορίησι ἐνέχομαι εὑρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν.

Κεφ. 53. τὰ ἀποραί αἱ ἀπορίαι, ἡ ἀμηχανία. — ἔξοδος διέξοδος. — ἔδεε ἡτο πρωρισμένον. — θεοπρόπιον χρησμός. — γίνομαι ὑπό τινι περιέρχομαι εἰς τὴν ἔξουσίαν τινός. — ἐλπίζω μὴ φοβοῦμαι μήπως. — κατὰ ταῦτα ἀπ' αὐτοῦ. — ταύτη ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέρος. — κατὰ τοῦ τείχεος κάτω ἀπὸ τὸ τείχος κάτω. — ἔσ τὸ μέγαρον, δηλ. τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς μέγαρον δὲ τὸ ἐσώτατον καὶ ιερώτατον μέρος τοῦ ναοῦ, τὸ ἀδυτον· ἐν αὐτῷ εὑρίσκετο τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς. — τὰς πύλας, δηλ. τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς. — κατέστρωντο, πθτκ. ὑπερστνλ. τοῦ καταστρώνυμι φονεύω.

Κεφ. 54. Ἀρταβάνω, τοῦτον ὁ Ξέρξης εἶχεν ἀφῆσει εἰς τὰ Σοῦσα ὡς διοικητὴν τοῦ κράτους του. — εὐπρηξίη εὐτυχία, ἐπιτυχία. — τοὺς φυγάδας, δῆλ. τὸν Ἰππίαν καὶ τοὺς ὀπαδούς αὐτοῦ. — τὰ ἱρὰ τὰς συνήθεις θυσίας. — δῆψις ἐνυπνίου ὅραμα εἰς τὸν ὄντον. — ἐνθύμιόν μοι γίνεται ποιησαντι αἰσθάνομαι βάρος εἰς τὴν ψυχήν μου (μὲ τύπτει ἡ συνειδησίς μου), δι' ἓτι ἔκαμα.

Κεφ. 55. ἐπιμιμήσκομαι τινος μνημονεύω τι. — γηγενής ὁ ἐκ τῆς γῆς γεννηθείς. — θάλασσα πηγὴ ἀλμυροῦ ὕδατος. — ἔνι = ἔνεστι. — λόγος (ἐστὶ) λέγεται. — μαρτύριον μαρτυρία, ἀπόδειξις. — καταλαμβάνει (ἀπροσ.) συμβαίνει. — ὥρων = ἀττ. ἑώρων. — στέλεχος κορμός. — ὅσον τε περίπου. — ἀνατρέχω, ἐδῶ: βλαστάνω, μεγαλώνω.

Κεφ. 56. θόρυβος ταραχή. — μένω περιμένω. — κυρῶ (-ώ) ἐπικυρώνω, λαμβάνω ἀπόφρασιν. — τὸ προκείμενον πρῆγμα τὸ θέμα τῆς συνδιασκέψεως, τῆς συζητήσεως (τὸ ὄποῖον εἶχε προταθῆ ὑπὸ τοῦ Εὐρυβιάδου· βλ. κεφ. 49). — ἐσπίπτω πίπτω ἐντὸς μὲ δρμὴν (μὲ οἰσορμῆ). — ἀείρω = ἀττ. αἴρω. — ἀποθευσόμενοι, τοῦ ἀποβίον, εἰσορμῆ. — τοῖσι τε ὑπολ., δτκ. τοῦ ποιητκ. αἰτίου. — καὶ οἱ καὶ οὗτοι.

Κεφ. 57. Μνησίφιλος, πατρικὸς φίλος τοῦ Θεμιστ. — σφι, δτκ. τοῦ ποιητκ. αἰτίου. — βεβούλευται ἔχει ἀποφασισθῆ. — δέδοκται = βεβούλευται. — τοι βεβαίως. — ἀπαίρω τὰς ναῦς κινῶ τὸν στόλον, ἀποπλέω. — ἀβουλία ἀπερισκεψία. — μηχανὴ τρόπος. — διαχέαι, ἀπαρρ. ἀρ. τοῦ διαχέω διαλύω, ματαιώνω. — ἀνέγνωσσα (ἀδρ. α' τοῦ ἀναγιγνώσκω) ἔπεισα. — μεταβουλεύομαι μεταβάλλω γνώμην.

Κεφ. 58. ὑποθήκη συμβουλή. — κοινὸν πρῆγμα ὑπόθεσις κοινῆς φροντίδος: ὑπόθεσις δημοσία. — συμμείγνυμι τινί τι ἀνακοινῶ τινῆς τινα. — παρίζομαι τινι κάθημαι πλησίον τινός. — καταλέγω εἰς τινα. — διηγοῦμαι, ἐκθέτω. — ἐμαυτοῦ ποιοῦμαι τι οἰκειοποιοῦμαι τι. — ἐς ἐξως ὅτου. — χρηίζω παρακαλῶ.

Κεφ. 59. προτίθημι ἐκθέτω, ἀνακοινώνω. — τῶν εἶνεκεν ἀντί: τοῦ εἶνεκεν = οὖ (δῆλ. λόγου) ἔνεκα. — πολλός είμι ἐν τοῖσι

λόγοισι ὡμιλῶ πολλά. — οἰα = ἄτε. — κάρτα δέομαι ἔχω μεγάλην ἀνάγκην. — προεξανίσταμαι, ἐν ἀγῶνι : ζεκινῶ πρὸν διθῆ τὸ σύν- θημα. — διαπίζω διαβίζω, δέρω. — ἀπολύομαι ἀπολογοῦμαι. — ἐγ- καταλείπομαι ἐν ἀγῶνι δρόμου: μένω δὲ πίσω.

Κεφ. 60. διαδιδρήσκω = ἀποδιδράσκω. — κόσμον φέρει τι- νὶ φέρει τιμὴν εἰς τινα. — δ δὲ = ἀλλά. — ἀλλου λόγου ἔχομαι πιάνο- μαι ἀπὸ ἄλλου λόγου: κάμινο γρῦσιν ἄλλου λόγου.

α) ἐν σοὶ ἔστι, βλ. VI, 109 (ἐν σελ. 246). — ἀναζεύγνυμι τὰς ναῦς φέρω τὰ πλοῖα. — ἀνατίθημι ἀντιπαραβάλλω, συγκρίνω. — συμβάλλω συμπλέκομαι. — ἀναπεπταμένος ἀνοικτός. — τὸ = ἀττ. δ. — τοῦτο δὲ ἀρ' ἔτέρου δέ. — κινδυνεύω τινὶ κινδυνεύω μέ τινα: ἐκθέτω τινὰ εἰς κίνδυνον.

β) χρηστὰ ὀφέλειαι. — τὰ οἰκότα ἐκ τοῦ πολέμου ἐκβαί- νει ὁ πόλεμος λαμβάνει ἐκβασιν, ὅποιαν πρέπει. — πολλόν κρατῶ κερδίζω μεγάλην νίκην. — πρός τινος πρὸς τὸ συμφέρον τινός. — αὗτις δὲ πρὸς τούτους δέ. — περιγίνομαι σφύζομαι. — ὑπέκειμαι ἔχω μεταφέρθη χάριν ἀσφαλείας. — ἐν αὐτοῖσι, δηλ. ἐν τοῖς ὅπ' ἔμοι λεγομένοις. — περιέχομαι τινος προσκολλῶμαι εἰς τι: ἐπιδιώκω τι. — προναυμαχῶ τινος νυκτικῷ ὑπέρ τινος. — καί, μετὰ τὸ δμοίως κακῶδις καί. — σφέας, τοὺς Πέρσας.

γ) ἐκαστέρω, συγκριτ. ἐπίρρ. τοῦ ἐκάς μακράν. — κόσμος τά- ξις. — κερδαίνω τινὶ περιεόντι ἔχω τὸ κέρδος, διτι σφύζεται τις. — λό- γιον γρηγορός. — κατύπερθε γίνομαι τινος γίνομαι ὑπέρτερος τινος: νικῶ τινα. — οἰκότα δρόπι, λογικά. — ὡς τὸ ἐπίπαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ- στον. — ἐθέλει, ὡς ὑποκρ.: τὰ βεβουλευμένα: ἐθέλω, ἐδῶ: συνη- θεῖται. — εὖ γίνομαι ἀποβάνω καλῶς, ἐπιτυγχάνω. — προσχωρῶ πρὸς τινα ὑποστηρίζω, βοηθῶ τινα.

Κεφ. 61. ἐπιφέρομαι (τινι) διὰ λόγου καταφέρομαι κατά τι- νος. — ἐπιψηφίζω τινὶ διδω δικαίωμα ψήφου εἰς τινα. — παρέχο- μαι παρουσιάζω, ἔχω. — γνώμας συμβάλλομαι προσθέτω τὴν γνώ- μην μου εἰς τὰς γνώμας τῶν ἄλλων: διδω τὴν γνώμην μου, δημος καὶ οἱ ἄλλοι. — προσφέρω τί τινι ἐπιφέροιπτο τι (ὅνειδος) κατά τινος. — ἔωυτοισι, δηλ.: ἔωυτῶ καὶ τοῖς ἄλλοις Ἄθ. — ἥπερ=ἀττ. ἥ. — ἔστε ἐφόσον. — οὐδαμὸς = οὐδείς.

Κεφ. 62. διαβαίνω ἔς τινα στρέφομαι πρός τινα. — λόγοι ἐπεστραμμένοι λόγοι ἔντονοι, σφραγῖσθαι. — τὸ πᾶν τοῦ πολέμου τὴν ὅλην κρίσιν τοῦ πολέμου. — ὡς ἔχομεν ὅπως εἰμεθος: εὐθύνεις, ἀμεσοῖς. — ἀναλαμβάνω ἐμβιβάζω εἰς τὰ πλοῖα. — κομίζομαι πλέω. — ἐκ παλαιοῦ ἔτι ηδη ἐκ παλαιοῦ χρόνου. — κτίζω ιδρύω, ἀποικίζω, κατοικίζω. — μονοῦμαι τινος ἐγκαταλείπομαι ἀπό τινα.

Κεφ. 63 - 64. ἀναδιδάσκομαι μεταβάλλω γνώμην. — δοκέειν μοι, τὸ ἀπαριθμ. ἀπολύτως: κατὰ τὴν γνώμην μου. — ἀρρωδῶ = ὁρρωδῶ φροῦριμαι. — διαναυμαχῶ συγκροτῶ ναυμαχίαν. — ἀκροβολίζομαι, κυρ.: ἀψιμαχῶ· ἀκροβολίζομαι ἐπεσι λογομαχῶ. — ἐπὶ Αἰακὸν διὰ τὸν Αἰακόν: διὰ νὰ φέρῃ τὸν Αἰακόν (τὸ ἄγαλμα δηλ. αὐτοῦ). ὁ Αἰακὸς ητο κατὰ τὸν μῆνον υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς νύμφης Λήγινης· ἀπόγονοι τούτου (Αἰακίδαι) ησαν ὁ Ηηλεύς, ὁ Τελαμών, ὁ Φῶκος, ὁ Ἀγιλεύς, ὁ Αἴας καὶ ὁ Τεῦκρος. Εἰς τὰ ἀγάλματα τῶν Αἰακιδῶν ἀπεδίδετο ἡ ιδιότης ισχυρῶν βοηθῶν κατὰ τὰς μάχας.

Κεφ. 70. παρήγγειλε, ὁ Ξέρξης. — παρεκρίθησαν διαταχθέντες παρετάχθησαν κατὰ σειρὰν καὶ τάξιν. — ἔξέχρησε, τοῦ ἐκχρῶ (- ἀω) ἔξαρκῶ. — οἱ δὲ = ἀλλά. — πολιορκήσονται, ἐν πτυχ. σημασίᾳ. — ἀπολαμφθέντες = ἀττ. ἀποληφθέντες· ἀπολαμβάνω ἀποκλείω.

Κεφ. 71. ἐμεμηχάνητο, ὑπερσυντλ. ἐν παθτ. σημασίᾳ τοῦ μηχανῶμαι ἐπινοῶ. — ὡς τάχιστα εὐθὺς ὡς. — ιζομαι στρατοπεδεύω. — συγχῶ (- ὄω) σκεπάζω (φράζω) μὲ γάματα. — Σκειρωνίς ὁδός, ἡ ἄγουστα ἀπὸ τῆς Κορίνθου εἰς τὰ Μέγαρα καὶ Ἀττικὴν παρὰ τὴν θάλασσαν ἐπὶ ἀποτόμων βράχων. — ἄνω = ἀνύω περατῶ. — φορμὸς κοφίνι. — ἐσφορέω εἰσκομίζω. — ἐλινύω (μετὰ μτχ.) παύω νά.

Κεφ. 72. ὑπεραρρωδῶ τινι ὑπερβολικὰ φροῦριμαι διά τινα. — οὐδὲν μέλει τινὶ καθόλου δὲν ἐνδιαφέρεται τις. — **Κάρνεια**, βλ. VII, 206 (ἐν σελ. 250). — παροιχώκεε, ὑπερσυντλ. τοῦ παροίχομαι ἔχω παρέλθει.

Κεφ. 74. πόνος ἐπίπονος ἐργασία. — συνίσταμαι τινι, ἐδῶ: καταπονοῦμαι μέ τι. — τὸν περὶ τοῦ παντὸς δρόμον θέω διαγω-

νίζουμαι, διακινδυνεύω περὶ τῶν ὅλων. — ἐλλάμπομαι διακρίνομαι ἐδῶ: κερδίζω τὴν νίκην. — οὐκ οὔτω - ως ὅχι τόσον - ὅσον. — δειμαίνω περὶ τινι φοβουμαι διά τινα. — τέως ἐπὶ τινα χρόνον. — σιγῇ μὲ γαμήλην τὴν φωνήν. — θῶμα ποιεῦμαι θαυμάζω. — ἔξερράγη (ἀπροσ.) ἡ ἀγανάκτησις των ἔξεσπασε. — ἐς τὸ μέσον φανερά. — δοριάλωτος κυριευμένος.

Κεφ. 75. ἐσσοῦμαι = ἀττ. ἡττῶμαι. — χρεόν, δηλ. ἐστί. — ἐπιδέχομαι δέχομαι προσέτι, δέχομαι νέους (πολίτας). — ὅλβιος πλούσιος. — κατύπερθε γίνομαι ὑπερισχύω. — δρησμὸς (δρασμὸς - διδράσκω) φυγή. — παρέχει (ἀπρόσ.) = πάρεστι ἢ ἔχεστι. — περιορῶ (μετὰ μτχ.) ἐπιτρέπω, ἀφήνω νά. — πρὸς ἐαυτοὺς = πρὸς ἀλλήλους. — ἐκποδών ἀπαλλάσσομαι ἀπέργομαι.

Κεφ. 76. τοῦτο μέν.. τοῦτο δέ, βλ. VI, 44 (ἐν σελ. 243). — ἀνῆγον (ἀμπτβ.) τὸ ἀπ' ἐσπέρηης κέρας ἐπροχώρουν μὲ τὸ δυτικὸν κέρας. — κυκλοῦμαι = κυκλῶ. — Κέος - Κυνόσουρα, ἀκρωτήρια εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὴν τῆς Σαλαμῖνος. — Μουνιχίη, γερσόνησος τῆς Ἀππικῆς μὲ ὄμώνυμον λιμένα κείμενον μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Φαλήρου. — ἀπολαμφθέντες, βλ. κεφ. 70. — τίσιν δίδωμι τινος τιμωροῦμαι διά τι. — ἀγώνισμα πολεμικὸν κατόρθωμα. — τῶν Περσέων, δηλ. τινάς. — ἐκφέρομαι (μέλλ. ἔχοισομαι) φέρομαι ἔξω (ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ἔηράν). — πόρος τῆς ναυμαχίης τῆς μελλ. ἔσ. τὶ μέρος, ὅπου ἔμελλε νὰ γίνη ἡ ναυμαχία. — περιποιῶ διασφάζω. — πυνθανοίατο = ἀττ. πυνθάνοιντο. — παραρτέομαί τι παρακουεάζω τι.

Κεφ. 78 - 79. ὀθισμὸς λόγων λογομαχία. — οἱ στρατηγοὶ συνίστανται οἱ στρατηγοὶ διαφωνοῦν. — κατὰ χώρην εἰμὶ εἴμαι εἰς τὴν θέσιν μου. — τρόπος χαρακτήρ. — συνέδριον τόπος τοῦ συνέδριου. — ἐκκαλοῦμαι φωνάζω ἔξω. — ὑπὸ ἔνεκα. — λήθην ποιοῦμαι = ἐπιλανθάνομαι. — συμμείγνυμι τινι ὄμιλῷ μέ τινα. — στασιάζω φίλονικῶ. — τοι = ἀττ. σοι. — ίσον Πελοποννησίοισι τὸ αὐτὸν (ἀνωφελές) διὰ τοὺς Πελοπ.

Κεφ. 80 - 81. χρηστὰ ὠφέλιμα. — διακελεύομαι συμβουλεύω — τὰ ἐγὼ ἐδεόμην κλπ. = αὐτόπτης γενόμενος (τούτων), τὰ

γενέσθαι ἐγώ ἐδεόμην. — **ἐξ ἐμέο** (δῆλ. ἔόντα) ὅτι ἐκ μέρους μου προέρχονται: ὅτι εἰς τὰς ἐνεργείας μου ὀφείλονται. — **παρίσταμαι** φέρω πρὸς τὸ μέρος μου διὰ τῆς βίας, ἀναγκάζω. — **πλάσσω** ἐπινοῶ. — **ώς οὐ ποιεύντων τῶν β.** ταῦτα διότι κατὰ τὴν γνώμην των (δῆλ. τὴν γνώμην τῶν λοιπῶν στρατηγῶν) οἱ βάρβαροι δὲν πράττουν ταῦτα. — **παρέρχομαι** εἰσέρχομαι. — **μόγις μόλις,** μετὰ δυσκολίας. — **ἔφορμῶ** (-έω) μένω νήγυροβλημένος ἐν τινι τόπῳ: ἐκτελῶ ἀποκλεισμόν. — **παραρτέομαι** γίνομαι ἔστιμος, παρασκευάζομαι. — **ἀλέξομαι** (καὶ μέσ. μέλλ. ἀλεξήσομαι) = ἀμύνομαι. — **μεθίσταμαι** ἀποκωρῶ. — **ἀμφισβασίη** φιλονικία: λόγων ἀμφισβασίη λογικαχία.

Κεφ. 82. ἐν τοῖσι, ἡ ἐν μεταξῷ. — καθαιρῶ καταβάλλω, νικῶ. — **ἐς τὸν τρίποδα,** τὸν ὄποιον οἱ "Ελλ. μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην ἀφιέρωσαν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα: δ τρίπους οὗτος ἦτο χρυσοῦς καὶ ἐστηρίζετο ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς τριῶν χαλκῶν ὄφεων, τῶν δοπιών τὰ σώματα περιπλεκόμενα ἀπετέλουν σπειροειδῆ στήλην ἐπὶ τῶν σπειρῶν τῶν ὄφεων οἱ 'Ελλ. ἐγάραξαν τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, ὅσαι ἔλαβον μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας κατὰ τῶν Περσῶν (βλ. πίν. III ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).

Κεφ. 83. **ρῆμα λόγος.** — **ἡώς διαφαίνει,** βλ. VII, 216. — **καὶ οἱ καὶ οὗτοι** (δῆλ. οἱ στρατηγοί τῶν 'Ελλ.). — **ἐπιβάται,** βλ. VII κεφ. 100. — **προαγορεύω** ὑμιλῶ ἐνώπιον ὅλων. — **εὖ ἔχοντα ώραια εὔστοχα.** — **ἐκ πάντων** ὑπὲρ πάντας. — **τὰ ἔπεια** ἡν ἀντιτιθέμενα, κατ' ἔννοιαν: εἰς τὸν λόγον του (ὁ Θεμ.) παρέβαλε. — **πάντα τὰ κρέσσω τοῖσι ἔσσοσι** ὅλα τὰ εὐγενέστερα πρὸς τὰ χειρότερα (δῆλ. τὴν ἀνδρείαν πρὸς τὴν δειλίαν, τὴν ἐλευθερίαν πρὸς τὴν δουλείαν, τὴν δόξαν πρὸς τὴν καταισχύνην). — **ἔγγινομαι** ὑπάρχω. — **καταπλέκω** τὴν ρῆσιν τελειώνω τὸν λόγον. — **κατὰ τοὺς Αἰακίδας** = ἐπὶ τοὺς Αἰακίδας (βλ. κεφ. 64). — **ἀποδημῶ** ἀπέρχομαι, ἀποπλέω.

Κεφ. 84. **ἐπεκέατο** = **ἐπέκειντο** · **ἐπίκειμαι** ἐπιτίθεμαι. — **πρύμνην** ἀνακρούσομαι ὑποχωρῶ μὲ τὴν πρύμναν. — **ῶκελλον,** πρτκ. ἀποπειρτκ.: ὕκελλω τὰς νέας ρίπτω τὰ πλοῖα εἰς τὴν ἔηράν. — **Παλληνεύς,** δ ἐκ τοῦ Ἀττικοῦ δήμου Παλλήνης (νῦν Χαρ-

βάτι). — ἔξανάγομαι όρμῳ ἔξω ἀπὸ τὴν γραμμήν. — ἐμβάλλω νη
ἐπιπίπτω ἐναντίον πλοίου (ἐχθρικοῦ). — συμμίσγω συμπλέκομαι. —
δαιμόνιος κακότυχος.

Κεφ. 85. κατὰ ἀπέναντι. — πρὸς Ἐλευσῖνος πρὸς τὸ μέρος
τῆς Ἐλευσ. — ἐθελοκακῶ μὲ τὴν θέλησίν μου δεικνύομαι δειλός. —
κατὰ τὰς Θεμ. ἐντολάς, ὁ Θεμιστ. κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἑλλ.
στόλου ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου εἶχε χαράξει ἐπὶ βράχων αὐτοῦ συμβουλάς
πρὸς τοὺς μετὰ τοῦ Ξέρξου ἐκστρατεύσαντας Ἰάνας, ὅπως ἀποστατή-
σουν ἀπὸ τοὺς Πέρσας ἡ τουλάχιστον δειχθοῦν ἔκουσίως δειλοὶ εἰς μέλ-
λοντας ἀγῶνας. — καταλέγω ἀπαριθμῶ. — μέμνημαι, ἐδῶ: ἀναφέ-
ρω. — καθίστημι διορίζω.

Κεφ. 86. κεραΐζω καταβυθίζω. — σὺν κόσμῳ κανονικῶς. — σὺν
νόῳ μετὰ περισκέψεως. — συμφέρομαι, ἐπὶ γεγονότων: συμ-
βαίνω γίνομαι. — μακρῷ πολὺ (ἐπίρρ.). — ἀμείνονες αὐτοὶ ἑω-
τῶν ἀνδρείτεροι παρ' ὅτι ἥσχαν ἄλλοτε. — βασιλέα, ὑποκρ. τοῦ
θεήσασθαι· ὁ Ξέρξης καθήμενος ἐπὶ ἀργυρόποδος θρόνου εἰς τοὺς
πρόποδας τοῦ Αἰγάλεω — ὅρους τῆς Ἀττικῆς ἀπέναντι τῆς Σαλαμῖνος
— ἐπεσκόπει τὴν ναυμαχίαν μετὰ γραμματέων, οἱ ὅποιοι ἐσημείωνον
τὴν δρᾶσιν ἐνὸς ἐκάστου.

Κεφ. 87. κατὰ τοὺς ἄλλους ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους. — ἀτρεκέως
ἀκριβῶς. — εύδοκιμῶ ἔχω ὑπόληψιν — θόρυβος ἀταξία. — καὶ ἦ
καὶ αὕτη. — μάλιστα πρὸς τινος πολὺ πλησίου τινός. — συνήνεικε,
ἄδρ. τοῦ συμφέρω φέρω καλὸν ἀποτέλεσμα, ὡρελῶ. — φέρουσα
μὲ ὄρμήν. — **Καλυνδεῖς** οἱ ἐκ τῆς Καλύνδης, πόλεως ἐν Καρίᾳ. — εἰ
μὲν καὶ ἐν καὶ πράγματι. — νεῖκος φιλονικία. — μέντοι δύως. — ἐκ
προνοίης ἐπίτηδες. — συγκυρέω (μετὰ μτχ.) συμπίπτω νά. — παρ-
πίπτω συναντῶ. — ἀμύνω τινὶ βοηθῶ τινα. — ἀποστρέφω (ἀμτβτ.)
στρέφομαι ὀπίσω.

Κεφ. 88. τοῦτο μὲν... τοῦτο δε, βλ. κεφ. 76. — συνήνεικε,
ἔδω, ὅπως καὶ κατωτέρω συνέβη. — μανθάνω (μετὰ μτχ.) παρατη-
ρῶ ὅτι. — φημὶ λέγω ναί, διαβεβαιώνω. — τὸ ἐπίσημον τὸ σῆμα τοῦ
πλοίου. — ἡπιστέατο = ἀττ. ἡπισταντο· ἐπίσταμαι ἐδῶ: πιστεύω,
νομίζω.

Κεφ. 89. πόνος μάχη. — ἀπὸ μὲν ἔθανε - ἀπὸ δὲ (ἔθανον), τμῆσις. — νέω κολυμβῶ. — χειρῶν νόμος συμπλοκὴ μάχη. — διανέω ἐσ κολυμβῶν διαπεραιοῦμαι εἰς. — ἐς τὸ πρόσθε παρέρχομαι περῶν ἐμπρός. — ἀποδεξόμενοι = ἀττ. ἀποδεξόμενοι· ἀποδείκνυμαι (ἐπι) δεικνύω. — περιπίπτω τινὶ πίπτω ἐπάνω εἰς τινα.

Κεφ. 90. διεφθάρατο = ἀπτ. διεφθαρμέναι ἦσαν. — ἀπολίσατο = ἀπτ. ἀπόλοιντο. — ὡς προδόντων, δηλ. αὐτῶν (τῶν Ιώνων). — ἐπιφέρομαι ἐπέρχομαι μὲν ὄρμήν. — Σαμοθρήικες οἱ ἐκ τῆς Σαμοθράκης, νήσου παρὰ τὰ παράλια τῆς Θράκης, ἀνήκοντες εἰς τοὺς Ἰωνας. — ἀπαράσσω ἔξολοθρεύω, ξεπαστρεύω, . — ρύομαι σφέω. — **οἰα** (μετὰ μτχ.) = ἀτε (μετὰ μτχ.). — ὑπερλυποῦμαι ἀγανακτῶ πολὺ. — κακὸς δειλός. — ὄκως = δόποτε δοσάκις. — ὑπὸ τῷ νακτῶ πολὺ. — κακὸς δειλός. — ὄκως = δόποτε δοσάκις. — ὑπὸ τῷ οὔρει εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους. — ἀντίον ἀπέναντι. — ἀναπυνθάνομαι τινι ζητῶ πληροφορίας περὶ τινος. — γραμματιστὴς γραμματεύς. — πατρόθεν μὲ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός.

Κεφ. 91. ὑφίσταμαι ἐνεδρεύω. — ἐν τῷ πορθμῷ, τῷ μεταξὺ τῆς νήσου Ψυτταλείας καὶ Ἀττικῆς. — κεραΐζω, βλ. κεφ. 86. — δικως βλ. κεφ. 90. — φέρομαι φεύγω μὲ σπουδήν.

Κεφ. 92. συγκυρέω συναντῶμαι. — σημήιον = ἐπίσημον (κεφ. 88.). — βώσας = ἀπτ. βοήσας. — ἐπικερτομῶ τινα ὀνειδίζων εἰρωνεύομαι τινα μὲ πειρακτικούς λόγους. — ἐξ τὸν μηδισμὸν ὡς πρὸς τὸν μηδισμὸν οἱ Ἀθην. πρὸ δὲ λόγων ἐτῶν εἶχον κατηγορήσει τοὺς Αἰγανήτας ἐπὶ μηδισμῷ καὶ τὸν πατέρα τοῦ Πολυκρίτου, τὸν Κριόν, εἶχον φυλακίσει. Ταύτην τὴν ἄδικον κατηγορίαν ὑπαινίσσεται ἐδῶ οἱ Πολύκριτος. — ἀπορρίπτω (ὀνειδίην) ἐξ τινα ἔξακοντίζω πειρακτικούς λόγους κατά τινος. — περιγίνομαι σύζομαι. — ὑπὸ ὑπὸ τὴν προστασίαν.

Κεφ. 93. ἄριστα ἀκούω παρὰ πολὺ ἐπαινοῦματι. — ἐπὶ δὲ μετὰ τούτους. — Ἀναγυράσιος ὁ ἐκ τοῦ Ἀναγυροῦντος, δῆμου τῆς Ἀττικῆς, κειμένου νοτίως τοῦ Ὑμηττοῦ κατὰ τὴν θέσιν τῆς σημερινῆς Βάρης. — ἐπιδιώκω καταδιώκω. — ἐν ταύτῃ, δῆλον. τῇ νηὶ. — ἥλω, τοῦ ἀλίσκομαι συλλαμβάνομαι. — παρεκεκέλευστο (πθικ.) εἶχε δο-

Οὗ διαταγὴ (νὰ συλλάβονται δηλ. τὴν Ἀρτ.) — ποιοῦμαι δεινὸν θεωρῶ βαρὺ πρᾶγμα: τὸ πάροντα βαρεῖα.

Κεφ. 95 - 96. τούτων, ἐκ τοῦ πρότερον. — ἐπιμιμησκομαὶ τινος κάμων μνεῖαν τινός. — ἀπέβησα (ἀρ. κ' τοῦ ἀποβαίνω) ἀπεβίβασα. — κατειρύω = κατερύω καθέλκω, σύρω. — ταύτη εἰς τοῦτο τὸ μέρος. — ἐλπίζω ὑποθέτω, νομίζω. — παρίειμι ὑπέρχω, ὑπολείπομαι.

Κεφ. 140. α) ἀμαρτᾶς = ἀμάρτημα στάλμα. — τὰς γενομένας ἔξ = τὰς ποιηθείσας ὑπό. — μετίημι συγχωρῶ. — ὁμολογῶ τινι ἔρχομαι εἰς συνεννόησιν μὲ τινα: συμβιβάζομαι μὲ τινα.

τούτων, ἔξ ὀνομαστικῆς ταῦτα αἴτιοι διατηροῦνται. — ἀναγκαίως ἔχει μοι ἀναγκάζομαι. — τὸ ὑμέτερον ἀντίον γίνεται = ὑμεῖς ἐναντιοῦσθε. — ἀνταειρόμενοι = ἀτ. ἀνταιρόμενοι ἀνταίρομαι τινι πόλεμον κινῶ πόλεμον κατά τινος. — ὑπερβάλλομαι ὑπερτερῶ, ὑπεριστύω. — στρατηλασίη, ἐδώ: στρατός. — παρισοῦμαι τινι ἔξισοῦμαι μὲ τινα. — θέω περὶ ἐμαυτοῦ διακινδυνεύω τὴν ζωήν μου. — καταλύσασθε, δηλ. βασιλεῖ· καταλύομαι τινι κάμνῳ εἰρήνην μὲ τινα. — παρέχει = ἔχεστι. — κάλλιστα μὲ τοὺς ἐντιμοτέρους ὄρους. — ταύτῃ ὥρμημαι τοιουτοτρόπως σκέπτομαι: τοῦτο ἐπιθυμῶ. — ὁμαιχμίην συντίθεμαι τινι συνάπτω συμμαχίαν μετά τινος.

β) προσχρητίζω τινὸς = δέομαι τινος. — λόγοι προτάσσεις. — ή βασιλέως χείρ ὑπερμήκης ἔστι εἶναι πολὺ μακρά: φθάνει εἰς μεγάλην ἀπόστασιν. — προτεινόντων, δηλ. τῶν Περσῶν μεγάλα προτείνω ἐπ' οἷσι προτείνω εὐνοϊκούς ὄρους, μὲ τοὺς ὄποιους. — δειμαίνω φοβοῦμαι. — τρίβος μεγάλη ὅδός, λεωφόρος. οἴκημαὶ οἰκῶ. — μάλιστα, νὰ συναφθῇ μὲ τό: συμμάχων πάντων. — ἔξαιρετόν τι... = τὴν γῆν, ἡ ἔξαιρετόν τι μεταίχμιόν ἔστι μεταίχμιον, ἐδῶ: διαμφισβητουμένη μεθόριος χώρα, ἀμφισβητούμενα σύνορα. — ἔκτημαι = κέκτημαι.

Κεφ. 141. ὁμολογίη συνεννόησις, συμβιβασμός. — λόγιον γρηγορός. — χρεόν ἔστι = χρὴ εἶναι ὡρισμένον (πεπρωμένον). — ἐκπίπτω ἐκδιώκομαι. — συνέπιπτε συνέβη. — ὁμοῦ συγχρόνως. — σφεων δηλ. τοῦ Ἀλεξ. καὶ τῶν Λακεδ. πρέσβεων. — κατάστασις παρου-

σίασις (ένώπιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου). — ἐπαναφέντω περι-
μένων ἐπὶ πλέον. — διατρίβω ἀργοπορῶ. — ἐνδεικνύμενοι θέλοντες
νὰ δείξουν.

Κεφ. 142. διαδέχομαι (τὸν λόγον) λαμβάνω τὸν λόγον.— νεώτερον ἐπὶ πολιτικῶν μεταβολῶν: νεωτερισμός. — ἐνδέχομαι ἀποδέχομαι. — κόσμον φέρον (δηλ. ἔστι) = κόσμον φέρει (β.). κεφ. 60). — οὐδαμός = οὐδείς. — διὰ πάντων μεταξύ πάντων. — πολλῶν εἶνεκεν διὰ πολλὰς αἰτίας. — οὐδὲν (ἐπίρρ.) εἰς τὸ βουλομένων. — φέρω ἐς ἐκτείνομαι εἰς. — ἄλλως τε καὶ πρὸς τούτοις νὰ συναρθῇ μέ το: οὐδαμῶς ἀνασχετὸν (ἔστι). ἀνασχετὸς ὑποφέρτος. — τούτων ἀπάντων... δουλοσύνης = τούτων ἀπάντων φερτός. — αἰτίους γενέσθαι δουλοσύνης. — τὸ πάλαι ἐκ παλαιῶν χρήνων.

συνάχθομαί τινι συλλυποῦμαί τινα. — διξός = ἀτ. δισσός· καρποὶ δισσοὶ παραγωγὴ δύο ἐτῶν (δηλ. τοῦ 480 καὶ 479). — οἰκοφθόρηματι, πρκμ. τοῦ οἰκοφθορέομαι χάνω τὴν περιουσίαν μου, καταστρέφομαι, χάνομαι. — τὰ οἰκετέων ἔχόμενα = τοὺς οἰκέτας· οἰκέται μέλη οἰκογενείας (ἐδῶ: παιδεῖς καὶ δοῦλοι). — ἐπιτρέψω τρέψω. — ἔστ' ἀν συνεστήκη ἐφόσον διαρκεῖ. — ἀνέγνωσσα (ἀρ. α' τοῦ ἀναγινώσκω) ἐπεισα. — λεήνας, ἀρ. τοῦ λεαίνω μετριάζω. — συγκατεργάζομαί τινι βοηθῶ τινα.

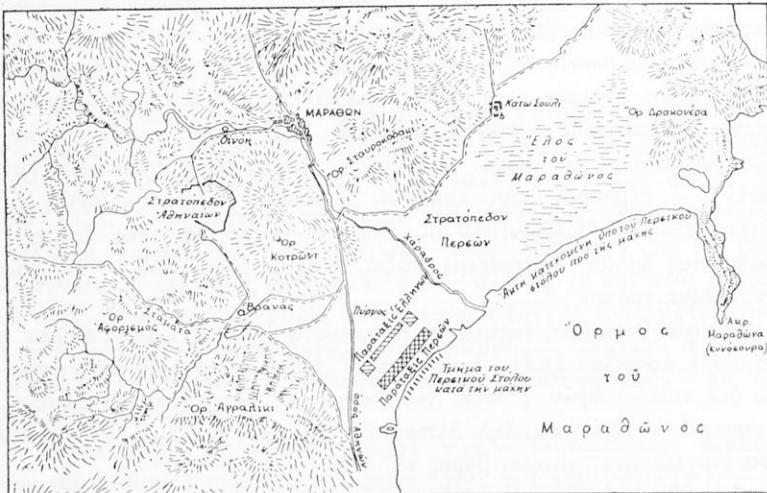
Κεφ. 143. ὑποκρίνομαι = ἀττ. ἀποκρίνομαι. — ἥπερ = ἀττ.. ἦ (συγχριτ.). — ὁνειδίζειν, δηλ. ἥμιν· ὁνειδίζω τινί τι κα-
τηγορῶ τινα διά τι. — γλίχομαι τινος ποθῶ, σφοδρῶς ἐπιθυμῶ τι. —
πίσυνοι μιν... = ἐπέξιμεν, ἀμυνόμενοι μιν, πίσυνοι θεοῖσι τε
καὶ ἥρωσι συμμάχοισι ἐπεξέρχομαι ἔξέρχομαι ἐναντίον τινός·
πίσυνος πεποιθῶς, ἔχων πεποιθησιν. θ. τε καὶ ἥρ. συμμάχοισι
(κτυρμ.): εἰς τὴν συμμαχίαν θεῶν καὶ ἥρώων. — δπις θρησκευτικός
φόβος, σεβασμός: δπιν ἔχω τινὸς ἔχω σεβασμὸν πρός τινα. — οἶκος,
ἔδῶ: ναός. — ἐπιφραίνομαι παρουσιάζομαι. — χρηστὰ ὑπουργῷ
(τοῖς Ἀθηναίοις) παρέχω ὡφελίμους ἔκδουλεύσεις εἰς τοὺς Ἀθ. —
ἀθέμιτος παράνομος, — ἔρδω πράττω. — ἄχαρις δυσάρεστος.

Κεφ. 144. ἀτὰρ δέ, ὅμως. — αἰσχρῶς... οἴκατε... = οἴκατε.
αἰσχρῶς ἀρρωδῆσαι ἔξεπιστάμενοι τὸ φρόνημα τῶν Ἀθηναίων,

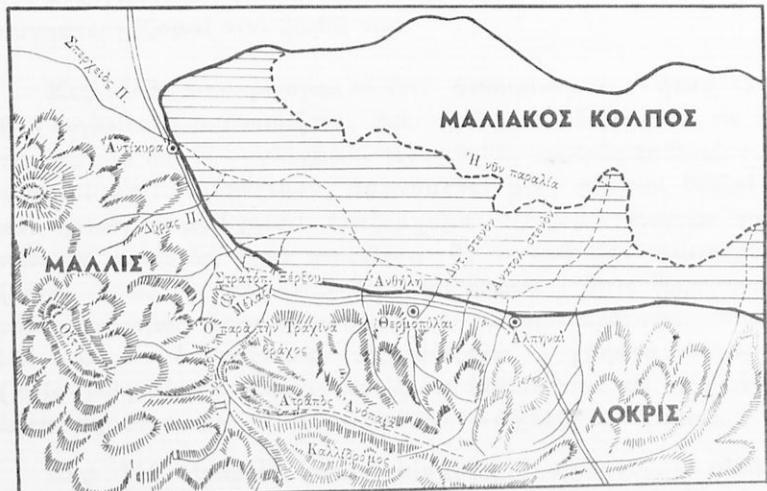
ὅτι· οἴκατε = ἀπτ. ἐοίκατε· ἀρρωδῶ = ἀπτ. ὀρρωδῶ φοβοῦμαι· ἔξεπίσταμαι γνωρίζω καὶ ὡς· φρόνημα ὑψηλὸν καὶ εὐγενὲς φρόνημα: μεγαλοφρόσυνη. — οὐδαμόθι γῆς εἰς οὐδὲν μέρος τῆς γῆς. — ἀρετή, ἐδῶ: εὐφορία. — (οὕτω) μέγα τόσου πολύ. — ὑπερφέρω ὑπερέχω, ὑπερτερῶ. — συγκεχωσμένα, πθκ. πρκμ. τοῦ συγχώνυμι μεταβάλλω εἰς σωρὸν ἐρειπίων. — ἀναγκαίως ἔχει = ἀνάγκη (ἐστί). — τιμωρῶ τινι λαμβάνω ἐκδίκησιν διά τι. — αὗτις δὲ ἔπειτα δέ. — τὸ Ἐλληνικὸν οἱ Ἑλληνες. — ἵδρυμα νχός, ιερόν. — διδότροπος ὅμοιος. — περίειμι ἐπιζῶ, ὑπάρχω ἐν τῇ ζωῇ. — μηδαμὰ κατ' οὐδένα τρόπον.

ἄγαμαι θαυμάζω, ἐκτιμῶ. — ή πρόνοια ή πρὸς ήμέας ἔοῦσα ή πρόνοια ή ἀφορῶσα ήμᾶς: ή πρόνοια δι' ήμᾶς. — προορῶ τινος προνοῶ διά τινα. — ύμῖν, δοτκ. τοῦ ποιητ. αἰτίου. — λιπαρῶ ἐμμένω, ἐγκαρπτερῶ. — ἔχωμεν, δηλ. λιπαρεῖν· ἔχω μετ' ἀπαρμφ.=; λυπῶ τινα ἐνοχλῶ τινα, γίνομαι βάρος εἰς τινα.

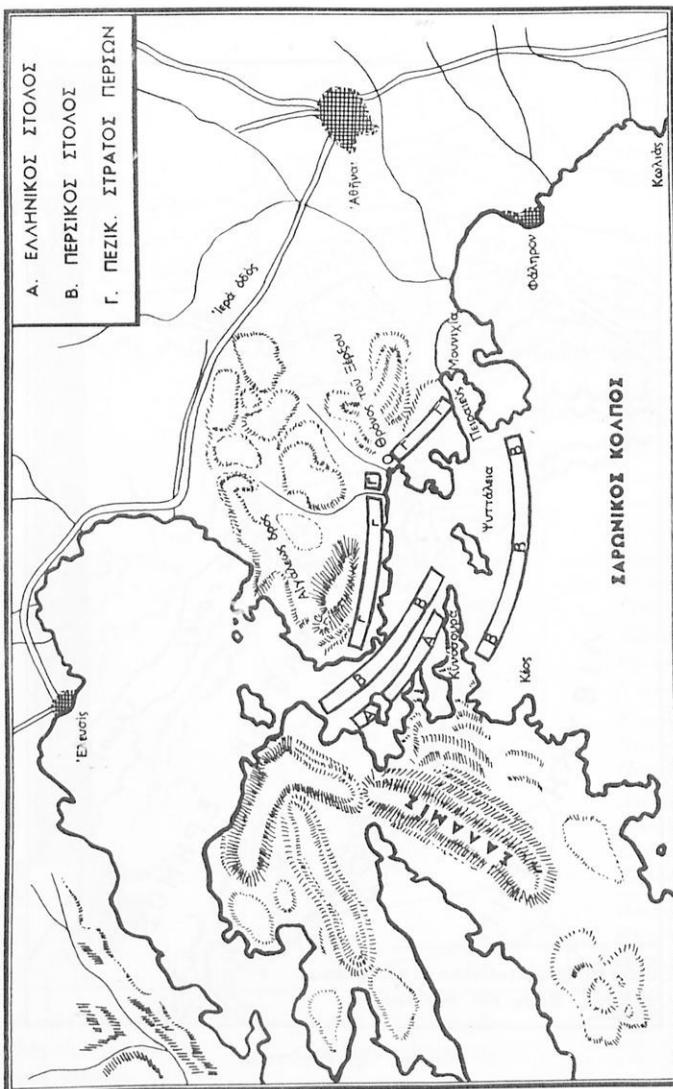
ώς οὕτω ἔχόντων ἀφοῦ τοιουτορόπως ἔχουν τὰ πράγματα. — οὐκ ἕκας χρόνου οὐχὶ ἐν μακρῷ χρόνῳ. — ἐπεὰν τάχιστα εὐθὺς ὡς. — τῶν = τούτων, ἄ. — προσδέομαι τινός τι ζητῶ τι παρά τινος. — καιρὸς κατάλληλος περίστασις. — προβοηθῶ σπεύδω εἰς βοήθειαν πρότερον.

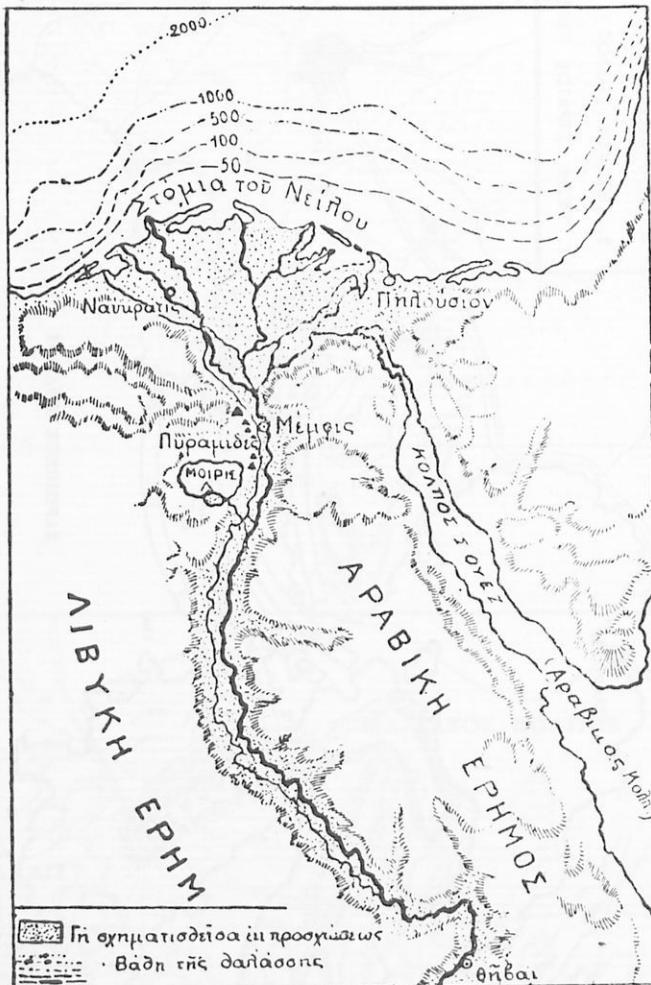

Σχέδιον τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης.

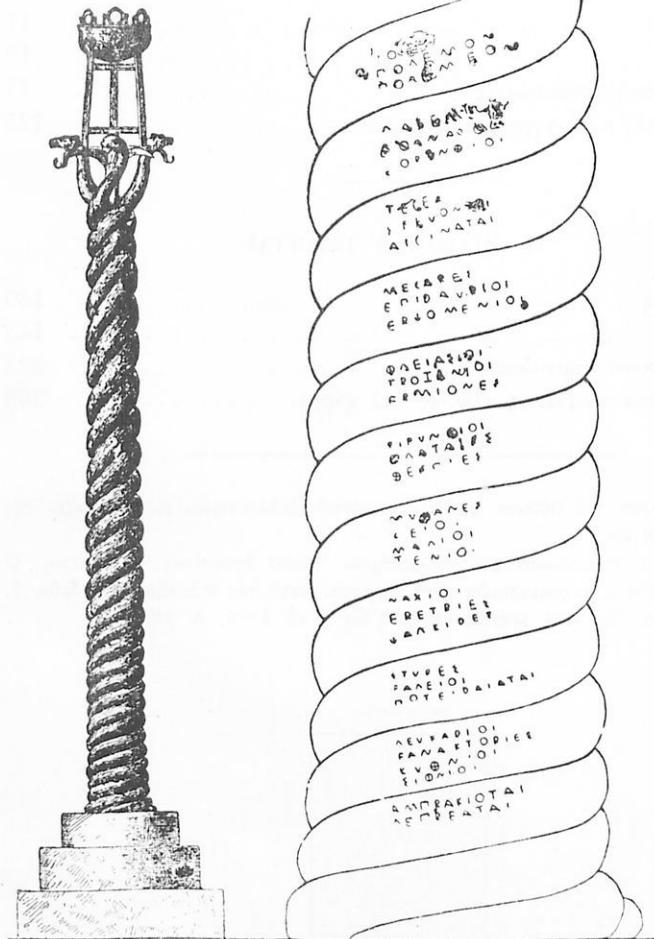

Σχέδιον τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης

Χάρτης της Αλγύπτου.

Ο. ήπο τῶν Ἑλλήνων
ἀχιερωθεὶς εἰς τὸν Ἀπόλ-
λωνα τρίπους.

Ἡ ἐπὶ τῶν σπειρῶν
τῶν ὅφεων ἐπιγραφή.

Τοιδε τὸν
πόλεμον
ἐπολέμεον

Λακεδαιμόνιοι
Ἀθανάῖοι
Κορίνθιοι

Τεγεάται
Σικνῖοι
Αἴγιναῖαι

Μεγαρᾶς
Ἐπιδαύριοι
Ἐρυθρέοι

Φλειάσιοι
Τροζάνοι
Ἐριμονῆς

Τιρύνθιοι
Πλαταιᾶς
Θεοπίτες

Μυκανᾶς
Κέιοι
Μάλιοι
Τέριοι

Νάξιοι
Ἐρετρῖοις
Χαλκίδες

Σινός
Ζαλέῖοι
Ποτειδαῖαι

Λευκαδῖοι
Φαρακτορᾶς
Κύθνοι
Σύφνοι

Ἀμπραγίοται
Λεπρεάται

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ

1. Εἰσαγωγὴ	44
2. Κείμενον	19
3. Ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις	77
4. Εἰκόνες καὶ σχεδιαγράμματα μαζῶν	125

II. ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ

1. Εἰσαγωγὴ	139
2. Κείμενον	143
3. Ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις	223
4. Τοπογραφικοὶ πίνακες, εἰκόνες καὶ χάρται	268

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἄντιτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψύτυπον. Ο διαχέτων, πολλῶν ἡ χρησιμοποιῶν αὐτὸν διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ζεύ. Ζ. τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

"Εκδοσις Θ'/ΙΕ' 1965 (VI) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 16.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1278/3-5-65

'Εκτύπωσις - Βιβλιοδεσία : ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑ Ο.Ε. - Φιλαδελφίας 4 - ΑΘΗΝΑΙ

0020556443

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

1
Rm
No

